Bundel - PS-vergadering van 2 maart 2026

Agenda bijlagen

Agenda PS 02-03-2026 -gewijzigd-
2026-03-02 Notulen PS -vastgesteld en getekend-
2026-03-02 Besluitenlijst -vastgesteld en getekend-
Overzicht spreektijden PS 02-03-2026
Plattegrond Statenzaal

1 Opening en mededelingen.

1.a In memoriam: oud-gedeputeerde Frans Tielrooij en oud-Statenlid Cora Bot-Koeman.

1.b Afscheid Peter Schat.

2 Vaststelling agenda en regeling van werkzaamheden.

M33-2026 AANGENOMEN CDA, D66, VVD en JA21 Weerbaarheid havens in Noord-Holland

3 Actualiteiten.
(Er is geen actualiteit ingediend.)

4 Vaststelling notulen en besluitenlijst.

Besluitenlijst PS 02-02-2026 -concept-
Notulen PS 02-02-2026 -concept-

5 Vaststelling voortgangslijst van moties.

Memo lijst moties PS 02-03-2026
Memo lijst moties PS 02-03-2026 -getekend-
Lijst moties voor PS 02-03-2026

6 Voorlopig aangemerkt als hamerstuk:

6.a Actieplan Geluid 2025-2029 en Beleidsregels financiële doelmatigheid geluidmaatregelen Noord-Holland.
Voordracht 12-2026

Brief aan PS over Actieplan Geluid 2025-2029 en Beleidsregels financiële doelmatigheid geluidmaatregelen Noord-Holland
Voordracht 12-2026 Actieplan Geluid 2025-2029 - Beleidsregels financiële doelmatigheid geluidmaatregelen
Voordracht 12-2026 Actieplan Geluid 2025-2029 - Beleidsregels financiële doelmatigheid geluidmaatregelen -getekend PS-besluit-
Definitief Actieplan Geluid 2025-2029
Beleidsregels DMC
Nota beantwoording zienswijzen Actieplan Geluid 2025-2029 en DMC
Werken met DMC
Schaalfactor voor reductiepunten in DMC
Advies commissie Ruimte 9 februari 2026 Actieplan Geluid

6.b Actualisering integraal Meerjarenprogramma Infrastructuur (iMPI) 2026-2033.
Voordracht 13-2026

Brief aan PS over Actualisering integraal Meerjarenprogramma Infrastructuur (iMPI) 2026-2033
Voordracht 13-2026 Actualisering iMPI 2026
Voordracht 13-2026 Actualisering iMPI 2026 -getekend PS-besluit-
Advies commissie Ruimte 9 feb 2026 iMPI

6.c Subsidievaststelling na verleende voorschotten op fractiebijdragen 15 maart 2024 t/m 14 maart 2025.
Voordracht 7-2026

Voordracht 7-2026 Subsidievaststelling na voorschotten fractiebijdragen 15-03-2024 tm 14-03-2025

Voordracht 7-2026 Subsidievaststelling na voorschotten fractiebijdragen 15-03-2024 tm 14-03-2025- getekend PS-besluit -
bijlage Rapport van feitelijke bevindingen subsidieverantwoordingen fractievergoedingen 2024-2025 -online versie-

6.d Gezamenlijk onderzoek Randstedelijke Rekenkamer en gemeentelijke Rekenkamers naar Omgevingsdienst IJmond.
Voordracht 14-2026

Begeleidende brief Randstedelijke Rekenkamer aan PS over rapport Omgevingsdienst IJmond_Geredigeerd
Deel 1 Bestuurlijke nota
Deel 2 Nota van bevindingen
Bijlage bij Deel 2 Deelnemers in beeld
Voordracht 14-2026 Rapport RRK Klaar voor de toekomst - Op weg naar een robuuste Omgevingsdienst IJmond
Voordracht 14-2026 Rapport RRK Klaar voor de toekomst - Op weg naar een robuuste Omgevingsdienst IJmond -getekend PS-besluit-
Advies cie Leefomgeving 16-2-2026 Onderzoek Randstedelijke Rekenkamer en gemeentelijke Rekenkamers naar Omgevingsdienst IJmond

6.e Aanwijzen plaatsvervangend lid uit PS voor de MRA Raadtafel.
Voordracht 18-2026

Voordracht 18-2026 Aanwijzen plaatsvervangend lid MRA Raadtafel
Voordracht 18-2026 Aanwijzen plaatsvervangend lid MRA Raadtafel- getekend PS- besluit 2026-

7 Eerste begrotingswijziging 2026.
Voordracht 9-2026

Brief aan PS over Eerste begrotingswijziging 2026
Voordracht 9-2026 Eerste begrotingswijziging 2026
Voordracht 9-2026 Eerste begrotingswijziging 2026- getekend PS-besluit -
Eerste begrotingswijziging 2026
Advies commissie Landelijk Gebied 9 februari Eerste begrotingswijziging 2026
Advies commissie Ruimte 9 februari Eerste Begrotingswijziging 2026
Advies cie Bestuur 16 februari Eerste begrotingswijziging 2026
Advies cie Leefomgeving 16-2-2026 Eerste begrotingswijziging 2026
Beantwoording vraag cie Bestuur 16-2 Algemene reserve (specifieke uitkeringen en decentralisatie uitkeringen)
M34-2026 INGETROKKEN CU-D66-Volt-JA21 motie Inzicht Besteding Decentralisatieuitkeringen
M35-2026 VERWORPEN 50PLUS-D66 motie Realistisch ramen ter voorkoming van uitgestelde intenties
M36-2026 VERWORPEN PvdD motie Geen nieuwe evenementen sponsoren met levende dieren

8 Beleidskader Nota Sportief Noord-Holland.
Voordracht 11-2026

Brief aan PS over Beleidskader Sportief Noord-Holland
Voordracht 11-2026 Beleidskader Sportief Noord-Holland
Voordracht 11-2026 Beleidskader Sportief Noord-Holland- getekend PS-besluit 2026 -
Nota Sportief Noord-Holland
Advies cie Leefomgeving 16-2-2026 Beleidskader Nota Sportief Noord-Holland
M37-2026 AANGENOMEN CDA-D66-PvdA-BBB-JA21-CU motie Verminderen regeldruk verenigingen
M38-2025 AANGENOMEN PvdA-D66-GL-SP-PvdD-VVD-Volt-CU-CDA-BBB motie Veilige en Toegankelijke Kleedkamer NH
M39-2026 INGETROKKEN D66-CDA-SP-CU-50PLUS motie Reservering budget subsidieregeling verduurzaming sportaccommodaties NH
M40-2026 INGETROKKEN PvdD-SP motie Ontzie bestaande natuur bij aanleg nieuwe wandel- en fietspaden

9 Zienswijze Provinciale Staten op Kadernota 2027 van Omgevingsdienst Noord-Holland Noord.
Voordracht 10-2026

Brief aan PS over Zienswijze Provinciale Staten op de kaderbrief 2027 van de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord
Voordracht 10-2026 GEAMENDEERD Zienswijze PS Kadernota 2027 Omgevingsdienst NHN
Voordracht 10-2026 GEAMENDEERD Zienswijze PS Kadernota 2027 Omgevingsdienst NHN-getekend PS-besluit -
Omgevingsdienst NHN begeleidende brief Kadernota 2027
Omgevingsdienst NHN Kadernota 2027
Advies cie Leefomgeving 16-2-2026 Zienswijze PS Kadernota 2027 Omgevingsdienst NH-Noord
A5-2026 AANGENOMEN CU-PvdD Eerst overleg over bezuinigingen Zienswijze Kadernota OD-NH
M41-2026 AANGENOMEN BBB-VVD-PVV Doorbreken vrijblijvendheid fusieproces en transparantie besteding middelen OD NHN

10 Vragenuur.
Mondelinge vragen SP Toestaan nieuwe woningen in de buurt van geitenhouderijen
Mondelinge vragen SP Vervallen Randstad-Noord zone abonnement

11.a 2-minutendebat Lobby Agenda Circulaire Economie.
Aanvraag 2-min.debat PvdA-GL Lobby Agenda Circulaire Economie 2025-2028
M42-2026 AANGENOMEN PvdA-GL-PvdD-CU-Volt Zet de lobbyagenda hoger op de circulaire ladder

11.b 2-minutendebat Informatievoorziening uitvoering-handhaving provinciale bedrijven.
Aanvraag 2-min.debat SP Informatievoorziening uitvoering-handhaving provinciale bedrijven
M43-2026 SP INGETROKKEN Handhaving ICL

12 Advies GS op motie(s) Vreemd aan de Orde van de Dag.
(indien aan de orde)

13 Gebundelde stemming van alle motie(s) amendement(en) en voordrachten.

14 Sluiting.

Provincie Noord-Holland

Agenda PS-vergadering -gewijzigd-

Datum	2 maart 2026
Tijd	aanvang 13.00 uur
Locatie	Statenzaal
Voorzitter	A.Th.H. van Dijk
Toelichting	Live volgen of terugkijken kan via: https://noord-holland.stateninformatie.nl

Gewijzigde agenda met toevoeging van hamerstuk 6e "Aanwijzen plaatsvervangend lid MRA Raadtafel.

1	**Opening en mededelingen.**
1a.	**In memoriam: oud-gedeputeerde Frans Tielrooij en oud-Statenlid Cora Bot-Koeman.**
2	**Vaststelling agenda en regeling van werkzaamheden.**
3	**Actualiteiten.** (Er is geen actualiteit ingediend.)
4	**Vaststelling notulen en besluitenlijst.**
5	**Vaststelling voortgangslijst van moties.**
6	**Voorlopig aangemerkt als hamerstuk.**
6a	**Actieplan Geluid 2025-2029 en Beleidsregels financiële doelmatigheid geluidmaatregelen Noord-Holland.** Voordracht 12-2026
6b	**Actualisering iMPI 2026-2033.** Voordracht 13-2026
6c	**Subsidievaststelling na verleende voorschotten op fractiebijdragen 15 maart 2024 t/m 14 maart 2025.** Voordracht 7-2026
6d	**Gezamenlijk onderzoek Randstedelijke Rekenkamer en gemeentelijke Rekenkamers naar Omgevingsdienst IJmond.** Voordracht 14-2026
6e	**Aanwijzen plaatsvervangend lid uit PS voor de MRA Raadtafel.** Voordracht 18–2026
7	**Eerste begrotingswijziging 2026.** Voordracht 9-2026

Provincie Noord-Holland

8 **Beleidskader Nota Sportief Noord-Holland.**
Voordracht 11-2026

9 **Zienswijze Provinciale Staten op de kadernota 2027 van de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord.**
Voordracht 10-2026

10 **Vragenuur.**

11 **2-minutendebat.**

12 **Advies GS op motie(s) Vreemd aan de Orde van de Dag.**
(indien aan de orde)

13 **Gebundelde stemming van alle motie(s) amendement(en) en voordrachten.**

14 **Sluiting.**

Notulen

Provinciale Staten van Noord-Holland

Datum Statenvergadering	:	2 maart 2026
Voorzitter	:	dhr. A.Th.H. van Dijk
Griffier	:	dhr. R. van der Laan
Contactpersoon griffie	:	mw. V. Mulder - statengriffie@noord-holland.nl

Aanwezig:
mw. M. van Aesch (PvdD), mw. R. Alberts-Oosterbaan (SP), mw. G. Bakker (VVD), Statenlid D. Balucu (GL), dhr. M. Becker (BBB), mw. L.C.M. Berkvens (D66), mw. I.A. Bezaan (PVV), dhr. J. Boer (VVD), mw. G.W. de Boer (PvdA), mw. A. den Boer (BBB), mw. Bouhlel-Lascaris (SP), Statenlid R.I. Bwefar (GL), dhr. R.J. Dekker (FvD), dhr. J. Dessing (FvD), Statenlid W.J. Freeman (GL), dhr. J.P.H.M. van Gilse (VVD), mevrouw. I.M. Haas (PvdD), mw. M.C.T. ten Ham (PvdA), dhr. G. Hartog (JA21), dhr. D.G. Heijnen (CDA), mw. M.P. van der Helm-Chandansingh (50PLUS), dhr. J.P. Hollebeek (PvdD), mw. K.M.A. Jansen (D66), dhr. E.B. Kanik (D66), dhr. A. Karar (PvdA), dhr. M.C.A. Klein (ChristenUnie), mw. W. Koning-Hoeve (CDA), Statenlid P.P. Korzelius (GL), Statenlid P.J. Laport (GL), dhr. I.J.M. Mantel (JA21), dhr. D. de Moel (PVV), dhr. H.S. Mülder (D66), dhr. R. Nijkamp (50PLUS), mw. L.G.Y. Ouderkerken (VVD), mw. F. Oulad Hadj (PvdA), mw. M.C.G. Poot (VVD), dhr. N.A.L. Roosendaal (VVD), mw. G.M. de Sain (BBB), mw. J.M. Schneemann (Volt), mw. I.D. Sijbenga (BBB), dhr. H.J.F.X.P. Stulemeijer (VVD), dhr. P.G. Teeuwen (BBB), dhr. K.J. Terwal (VVD), dhr. R. van Tiggelen (PVV), mw. K. Uiterwijk (JA21), dhr. V.H. Valk (BBB), dhr. G.J. Vendrig (BBB), mw. H.M. Vonck (PvdD), dhr. C.H. Vonk (PvdA), Statenlid N.M. van der Waart (GL), dhr. T. Wagelaar (PvdA), dhr. T. Wallaart (PvdA), dhr. B.G.P. de Wit (VVD).

Afwezig: Statenlid M. de Weerdt (Fractie De Weerdt), Statenlid T.K. van Wijnen (GL).

Agenda		Paginanummer:
1	Opening en mededelingen.	(2)
1.a	In memoriam: oud-gedeputeerde Frans Tielrooij en oud-Statenlid Cora Bot-Koeman.	(2)
1.b	Afscheid Peter Schat	(3)
2	Vaststelling agenda en regeling van werkzaamheden.	(5)
3	Actualiteiten.	(5)
4	Vaststelling notulen en besluitenlijst.	(6)
2	Vervolg: Vaststelling agenda (motie Vreemd aan de Orde van de Dag).	(6)
5	Vaststelling voortgangslijst van moties.	(7)
6	Voorlopig aangemerkt als hamerstuk.	(7)
6.a	Actieplan Geluid 2025-2029 en Beleidsregels financiële doelmatigheid geluidmaatregelen Noord-Holland (Voordracht 12-2026).	(7)
6.b	Actualisering iMPI 2026-2033 (Voordracht 13-2026).	(7)
6.c	Subsidievaststelling na verleende voorschotten op fractiebijdragen 15 maart 2024 t/m 14 maart 2025 (Voordracht 7-2026).	(7)
6.d	Gezamenlijk onderzoek Randstedelijke Rekenkamer en gemeentelijke Rekenkamers naar Omgevingsdienst IJmond (Voordracht 14-2026).	(7)
6.e	Aanwijzen plaatsvervangend lid uit PS voor de MRA Raadtafel (Voordracht 18-2026).	(7)
7	Eerste begrotingswijziging 2026 (Voordracht 9-2026).	(8)
8	Beleidskader Nota Sportief Noord-Holland (Voordracht 11-2026).	(27)
9	Zienswijze Provinciale Staten op de kadernota 2027 van de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord (Voordracht 10-2026).	(44)
10	Vragenuur.	(54)
11.a	2-minutendebat Lobby Agenda Circulaire Economie.	(59)
11.b	2-minutendebat Informatievoorziening uitvoering-handhaving provinciale bedrijven.	(63)
12	Advies GS op motie(s) Vreemd aan de Orde van de Dag.	(66)
13	Gebundelde stemming van alle motie(s) amendement(en) en voordrachten.	(66)
14	Sluiting.	(70)

Opening om 13.05 uur.

1 Opening en mededelingen.

De **VOORZITTER**: Dames en heren, ik open de vergadering. Natuurlijk een bijzonder welkom aan de gasten van de Staten, het publiek op de publieke tribune, de pers die aanwezig is, onze ambtelijke ondersteuning, GS en uzelf natuurlijk welkom. Het is 2 maart 2026. Natuurlijk zijn er ook mensen die ons digitaal willen en kunnen volgen.

Vandaag hebben we bericht van verhindering ontvangen van Statenlid Van Wijnen van GroenLinks en Statenlid De Weerdt van fractie De Weerdt. Later zullen aanschuiven de heer Dekker van Forum voor Democratie en mevrouw Balucu van GroenLinks. Dat waren de mededelingen.

Op uw stoelen of bankjes of tafels heeft u een klein boekje aangetroffen in de vorm van een pin. Die zijn gemaakt naar aanleiding van de Bijzondere Verenigde Vergadering der Staten-Generaal, waarbij tachtig jaar vrijheid is gevierd. Het leek ons heel leuk - de griffier en ik - om u ook zo'n boekje te doen toekomen, want het gedichtje wat daarbij hoort is: "Het boekje is klein, maar van grote waarde om te koesteren, te dragen en uit te dragen". Dat is eigenlijk de Grondwet in het klein. U koestert hem. U kunt hem bij u houden de hele dag.

[...] Nou, ik ben momenteel aan het oefenen met multifocale lenzen, maar ik moet u zeggen: algemene bepaling, de Grondwet. Het kan. Ja.

Een andere mededeling is, ik heb een bijzondere pin op, op dit moment. Dat kunt u misschien niet zien, maar het is van de koopvaardij. Vandaag herdenken de koopvaardijlieden dat zij tachtig jaar geleden vrijheid kregen. Dat is later dan dat wij dat vierden, omdat er een vaarplicht gold. Dat betekent, als je op de koopvaardij zat, dan was je verplicht te varen. Ik ben niet zo lang geleden in het museum geweest, in Katwijk. Daar zie je eigenlijk best wel schrijnende verhalen van koopvaardijlieden die soms tot vier keer toe op hun schip moesten, terwijl ze ook al drie keer waren getorpedeerd. Maar er was een vaarplicht. Je moest een boete van 4.000 gulden betalen - ze verdienden toen 110 gulden per maand - als je niet aan die vaarplicht voldeed. De laatste maanden hebben zij gerepatrieerd, mensen teruggehaald. Vandaar dat vandaag- En ik zal dus ook, mocht de vergadering na het diner doorgaan, iets eerder weggaan, omdat er vanavond een herdenkingsconcert is. Ik heb besloten om daar ook naar toe te gaan. Vandaar deze prachtige pin van de koopvaardij.

1.a In memoriam: oud-gedeputeerde Frans Tielrooij en oud-Statenlid Cora Bot-Koeman.

De **VOORZITTER**: Dan zou ik u willen verzoeken te gaan staan in verband met het uitspreken van een memorium van het overlijden van oud-gedeputeerde Frans Tielrooij en oud-Statenlid Cora Bot-Koeman.

Geachte Statenleden, dames en heren, geachte aanwezigen, ik zou graag van de gelegenheid gebruik maken om een in memoriam uit te spreken voor oud-gedeputeerde Frans Tielrooij en oud-Statenlid Cora Bot-Koeman.

Met medeleven hebben wij, Provinciale Staten van Noord-Holland, kennisgenomen van het overlijden van Frans Tielrooij. Hij heeft van 1987 tot 1999 als lid van het College van Gedeputeerde Staten namens de VVD de belangen van de provincie Noord-Holland en haar inwoners behartigd. Als gedeputeerde was Frans Tielrooij verantwoordelijk voor de portefeuilles Ruimtelijke Ordening en Volkshuisvesting, Provinciale financiën, Monumentenzorg en Provinciale ziekenhuizen. Dat hadden we toen nog.

We hebben Frans leren kennen als een gedreven bestuurder, een echte liberaal, die altijd het belang van onze inwoners in het vizier hield. Hij was niet, zoals hij ooit zei, van hete hoofden en kille harten. Integendeel. Medemenselijkheid stond altijd voorop. Als gedeputeerde was hij onder meer betrokken bij de totstandkoming van de Amsterdamse woonwijk IJburg en de sluiting van de provinciale ziekenhuizen Santpoort en Duin en Bos als gevolg van de veranderende inzichten in de psychiatrische zorg. Ook was hij voorzitter van het Goois Natuurreservaat van het gewest Gooi en Vechtstreek en van de staatscommissie Waterbeheer 21e eeuw.

Uiteraard namens u ook wensen wij zijn vrouw, kinderen en kleinkinderen heel veel sterkte toe met dit grote verlies.

Onlangs is ook oud-Statenlid Cora Bot-Koeman overleden. Zij was Statenlid van maart 2011 tot en met mei 2012 voor de PVV-fractie. Ze was actief in de Statencommissie Ruimte en Milieu en de

Statencommissie Zorg, Cultuur en Middelen. Als bloembollenonderneemster maakte Cora zich hard voor vooral agrariërs en zij voelde zich als een vis in het water in de commissie Ruimte en Milieu. Helaas is Cora op jonge leeftijd overleden. Ook haar familie wensen we alle sterkte toe met het verwerken van dit grote verlies.

Als u daartoe in de gelegenheid bent, en u staat al, verzoek ik u één minuut stilte in acht te nemen. Dank u wel.

Dank u wel.

Ja, wat ik eigenlijk nog vergeten was te vermelden bij de mededelingen is dat ons Statenlid mevrouw Koning-Hoeve ons gaat verlaten en zal toetreden tot het Europees Parlement. Haar afscheid vieren we op 30 maart. Dat is de volgende vergadering.

1.b Afscheid Peter Schat

Maar, dames en heren, er is vandaag iemand die ook afscheid van ons gaat nemen. Dat is onze mediaman, onze journalist, meneer Schat. Zou ik u mogen uitnodigen in het midden van de zaal, alstublieft?

[Applaus]

Maak je geen zorgen, ik ga je niet beëdigen. Nee, dat zou je wel willen. Kom dan maar een keer terug voor een rondleiding en dan mag je de hele middag in de microfoon praten.

Nee eh. Beste Statenleden, geachte aanwezigen in het bijzonder Peter. Schat, we gaan van jou vandaag afscheid nemen. Je bent journalist van het Noordhollands Dagblad, het Haarlems Dagblad, bij het ANP werkte je hiervoor, en je gaat zowaar met pensioen.

Peter, hoewel je geen onderdeel van de provincie was, staan we er toch bij stil, want jouw rol was meer dan belangrijk. Je hebt ons jarenlang trouw en kritisch gevolgd. Bewonderingswaardig is jouw geduld om al die vergaderingen bij te wonen, al was het soms niet altijd even spannend. Dit is absoluut geen evaluatie van mijn eigen Staten, maar toch. Je was er bijna altijd. Ook bij het Presidium was je altijd. Dat heeft ons absoluut geen windeieren gelegd als het gaat om het werk wat wij doen en het belangrijke democratische werk wat er hier ook plaatsvindt in deze zaal.

Je hebt een scherp oog voor wat ertoe doet, maar ook voor het verhaal achter het debat. Je haalde er zelfs een aantal keer landelijke kolommen van De Telegraaf met verhalen over honderd miljoen ganzen en over open haarden. Provincieonderwerpen kunnen vaak complex, maar soms ook abstract zijn. Vaak raken ze de leefwereld van onze inwoners pas op langere termijn. Maar jij wist dat toch te vertalen. Je wist snel tot de kern te komen. Dat maakt het toegankelijk voor een breed publiek. Daarmee vervulde jij voor ons een onmisbare rol in onze democratie. Controlerend en informerend. Want dat vraagt een democratie: om goed geïnformeerde burgers.

Wat vooral opviel was de manier waarop je dat deed. Altijd met grote onafhankelijkheid, accuraat in de feiten. Je wist ook het persoonlijke goed te scheiden van het zakelijke. Dat maakte je, naast een goede journalist, ook prettig in de omgang. Professioneel, scherp, persoonlijk, warm, vriendelijk.

Het ging niet altijd goed, en dat voel ik tot op de dag van vandaag. Want nadat ik mijn jaarverslag heb geplaatst, plaatste jij een artikel in de krant. Daarin presenteerde je mij naast burgemeester Femke Halsema als een nieuw liefdespaar. Tot op de dag van vandaag slaap ik op de bank. Want wat Peter Schat schrijft is waar. Dat heb ik zojuist gezegd.

Uit de vele contacten met jou- Dat gaat al heel lang terug voor ons. Want ik weet ook nog dat, vlak nadat bekend was dat ik benoemd zou worden, we ook nog een gesprek hebben gehad ergens in een lokaliteit, want we kenden elkaar ook al uit de Haarlemmermeerse periode. Maar er komt een beeld naar voren van een kleurrijke, veelzijdige man met aansprekende hobby's. Je bent een liefhebber van oldtimers, vakanties. Je past regelmatig op je kleinkinderen waar je graag mee naar Artis gaat.

Maar vooral voor veel Statenleden ben je een heel vertrouwd gezicht. Goed bereikbaar, altijd bereid de tijd te nemen, een sterk geheugen, brede kennis, oprechte interesse.

Je bent ook allround. Je schrijft, fotografeert en soms verving je ook de chef-redactie. Dat was voor ons altijd heel fijn, want tenslotte bepalen die welke artikeltjes worden geplaatst. 'Om te cheffen', zoals je dat noemde.

Dames en heren, de journalistiek staat zeker onder druk door schaalvergroting, door de opkomst van sociale media, door steeds minder handen die het journalistieke werk moeten doen. Daarom, Peter, kunnen we hardop zeggen dat journalisten zoals jij goud waard zijn.

Namens Provinciale Staten, Gedeputeerde Staten en zeker ook namens mij persoonlijk: dank je wel voor je scherpe pen, je betrokkenheid en vooral je menselijkheid.

Op 18 maart is je laatste werkdag en een dag later ga je - pas 67 jaar jong - met pensioen. Wij wensen jou een ontzettend mooie, nieuwe fase toe met meer tijd voor oldtimers, meer tijd voor reizen, maar vooral ook veel meer tijd voor je gezin, voor je kleinkinderen. Dank je wel, Peter. Geniet van je pensioen.

We hebben natuurlijk voor jou een heel mooi cadeautje en bloemen. Die ga ik uitreiken. Maar blijf dan nog even staan, want daarnaast zullen ook twee Statenleden, Sijmen Mülder en Dennis Heijnen, jou nog even toespreken. Maar allereerst voor jou natuurlijk eerst een cadeautje.

[Applaus]

De **VOORZITTER**: Dank je wel. Ik hoop dat hij in de krant komt, deze foto.

De heer **MÜLDER** (D66): Het is licht improviseren: zelden met z'n tweeën achter een spreekgestoelte. Kom vooral rechts van mij staan, want dat vindt mijn partij fijn.

De heer **HEIJNEN** (CDA): Maar allebei in het midden het liefst.

De heer **MÜLDER** (D66): Dat klopt.

Peter Schat, ik kwam in app-contact toch achter dat jij ons daadwerkelijk gaat verlaten, omdat je me nog regelmatig hebt verteld dat je toch wel ging kijken of toch nog een soort van de volgende verkiezingen te verslaan waren. Maar helaas ga je ons eerder moeten verlaten. Dat wouden wij niet aan ons voorbij laten gaan. Ik denk, voor ons allen ben je een belangrijke factor geweest. Ik denk ook wel dat voor de provincie dit een belangrijk factor is, omdat wij een van de bestuurslagen en politieke lagen zijn die, denk ik, het minst worden gecontroleerd door de vierde macht, waar jij toch het gezicht van was in deze Staten. Daarom kwamen Dennis en ik op het idee om toch ook nog namens alle fracties hier, die de laatste drie jaar met je hebben samengewerkt, maar velen ook nog daarvoor, toch ook nog een gebaar te maken.

De heer **HEIJNEN** (CDA): Ja, absoluut. Ja, weinig toe te voegen aan al deze mooie woorden van de commissaris en van de heer Mülder natuurlijk. Ik weet wel altijd dat, zodra die vergadering was afgelopen, jij nog - dat deed je altijd razendsnel - die stukken toch op de website wist te plaatsen. Dan was het snel even kijken: wat heeft hij over ons gezegd; is het een beetje aardig? Nou, dat was meestal wel oké. Dus, ja, ontzettend gewaardeerd. Het werd gezegd, en dat meen ik ook, dat je toch een van de weinige kanalen bent die ook zichtbaar maakt wat hier in dit provinciehuis gebeurt. Ook omdat je dat zelf interessant vindt - of in ieder geval de schijn hebt opgehouden al die jaren dat je het interessant vindt - en dat op een leuke manier toegankelijk hebt neergezet. Dus dat is ontzettend waardevol. Dat wilden wij ook namens alle fracties hier in deze Staten niet ongemerkt voorbij laten gaan. Dus wij hebben voor jou een mooie kaart met namens ons allemaal een persoonlijke boodschap.

De heer **MÜLDER** (D66): En een cadeautje, waarbij werd gezegd door degene die hier nog mee bezig is geweest, dat het verstandig is er nog wel even een doekje overheen te halen. Maar dat heeft weer met de debatten die je hier hebt meegekregen regelmatig goed gedaan in de

voorbeelden van uw artikelen. Dus ik denk dat je daar ook mee vooruit kan. Dus we willen je graag een cadeau namens alle fracties overhandigen.

[Applaus]

De **VOORZITTER**: Arthur de Mijttenaere is de opvolger van Peter. Hij stond al een foto te maken. Dan kunt u hem allemaal even zien. Vriendjes worden met Arthur.

En dan schors ik even voor vijf minuutjes de vergadering, zodat we een groepsfoto kunnen maken.

Schorsing van 13.22 uur tot 13.25 uur.

2 Vaststelling agenda en regeling van werkzaamheden.

De **VOORZITTER**: Ik heropen de vergadering. We zijn aanbeland bij agendapunt 2. Dat is het vaststellen van de primus. Oftewel, mocht er een hoofdelijke stemming komen, dan beginnen we met het nummer- Ja, dit is de wet van Murphy. Nummer drie. Mevrouw van Aesch. Gefeliciteerd. Mocht het zover komen, dan-

We komen bij het vaststellen van de agenda. Aan de agenda is na publicatie Voordracht 18-2026, Aanwijzen plaatsvervangend lid van de MRA Raadtafel als hamerstuk 6.a toegevoegd. Het Presidium heeft daarmee ingestemd.

De heer Terwal.

De heer **TERWAL** (VVD): Ja, voorzitter, dank. De VVD-fractie zou graag de mondelinge vraag over het beheerplan N2000 Schoorlse Duinen aanlijnplicht willen intrekken, want die vragen willen wij graag stellen bij de komende commissie Landelijk Gebied, omdat de gedeputeerde heeft aangegeven dat er morgen over dit beheersplan een besluit wordt genomen in GS. Dus vonden we het wel zo netjes om dan die vraag even op te sparen tot de eerstvolgende commissie Landelijk Gebied. Dank.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. De mondelinge vraag van de VVD over het beheerplan N2000 Schoorlse Duinen is hierbij ingetrokken.

Er zijn geen actualiteiten aangekondigd.

Er zijn nog wel twee andere sets aan mondelinge vragen ingediend door mevrouw Alberts van de SP over het toestaan van nieuwe woningen in de buurt van geitenhouderijen; en mevrouw Bouhlel van de SP over het vervallen van Randstad Noord Zone abonnementen. Die komen bij het vragenuur aan de orde.

We zijn twee tweeminutendebatten aangevraagd. Eén door de heer Wallaart van de PvdA, mede namens de fractie GroenLinks: Lobby Agenda Circulaire Economie. En mevrouw Alberts van de SP inzake informatievoorziening uitvoering en handhaving provinciale bedrijven. Het Presidium heeft op beide positief geadviseerd. Dus ik kan aannemen dat u daarmee kunt instemmen. Ja. Dank u wel.

Er zijn, even kijken, moties Vreemd. Er was er één ingediend door het CDA. Zijn er nog andere partijen die een motie Vreemd gaan indienen? En dat ging over de weerbaarheid van de havens. Nee, zo niet, dan komt die ook later bij de vergadering aan de orde.

De agenda is aldus vastgesteld.

3 Actualiteiten.

De **VOORZITTER**: Er is geen actualiteit ingediend. Agendapunt 3.

4 Vaststelling notulen en besluitenlijst.

De **VOORZITTER**: Dan gaan we naar het vaststellen van de notulen en de besluitenlijst van de vergadering van 2 februari. Daar zijn door de griffier geen opmerkingen ontvangen. Verlangt iemand daar het woord over, over de notulen of de besluitenlijst?

De notulen en de besluitenlijsten van de vergaderingen van 2 februari 2026 zijn ongewijzigd vastgesteld.

2 Vervolg: Vaststelling agenda (motie Vreemd aan de Orde van de Dag).

De **VOORZITTER**: Ik zie de heer Heijnen vragend naar mij kijken. [...] Ja, dat is waar. Die nieuwe lenzen van mij, die maken ook dat ik hier en daar wat sneller door de tekst heen ga, geloof ik. Ik geef nu gelegenheid aan de heer Heijnen. Ik ga nog even één stapje terug. Sorry, mevrouw Koning. Zij zal haar motie Vreemd aankondigen, die we later bij de stemming, aan het einde van de vergadering, met advies van GS zullen vaststellen, of niet. Gaat uw gang.

Mevrouw **KONING-HOEVE** (CDA): Dank u wel, voorzitter. Geachte PS en GS, afgelopen week zijn wij allen opgeschrikt door de aanval van Amerika en Israël op Iran. De geopolitieke spanningen nemen toe. Wat betekent dat voor onze provincie Noord-Holland? Onze locatie aan zee brengt met zich mee dat wij een aantal belangrijke zeehavens hebben die een economische band en openheid naar de rest van de wereld garanderen. De havens spelen een rol in de brede welvaart en economie. We moeten er echter voor zorgen dat deze openheid niet onze zwakheid zal worden. Onze toekomstige economische kracht en strategische onafhankelijkheid hangen mede af van onze havens.

Op donderdag 26 februari kwam in het nieuws dat de haven van Rotterdam in gesprek is met het ministerie van Defensie voor het verhogen van de weerbaarheid van de haven in verband met de oplopende geopolitieke spanningen. Al veel langer waarschuwen inlichtingendiensten voor de risico's van investeringen van landen van buiten de EU, zoals China, in onze havens. Ik noem China als voorbeeld, maar dat kunnen ook andere landen zijn. In Rotterdam is in de terminalhaven bijvoorbeeld al zeventig procent in handen van Chinese investeerders. Daar lijkt een strategie achter te zitten. Buitenlandse invloed in onze kritieke infrastructuur in Noord-Holland is problematisch, omdat het de veiligheid, economische onafhankelijkheid en veerkracht van onze provincie en van ons land als geheel kan ondermijnen. Daarom moeten wij ervoor zorgen dat buitenlandse investeringen in onze havens beperkt blijven, en dat het concurrentievermogen van onze havens op peil blijft.

Wij dienen daarom een motie in met als mede-indieners D66, VVD en JA21 en het dictum luidt: "Verzoeken GS om bij het opstellen van het Toekomstbeeld Economie de toenemende geopolitieke druk en de weerbaarheid van de havens mee te nemen, en gaan over tot de orde van de dag".

Motie Vreemd aan de Orde van de Dag 33-2 maart 2026
Weerbaarheid havens in Noord-Holland

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 2 maart 2026.
Constaterende dat:

- *Donderdag 26 februari 2026 in het nieuws kwam (NRC) dat de haven van Rotterdam in gesprek is met het ministerie van defensie voor het verhogen van de weerbaarheid in de haven in verband met de oplopende geopolitieke spanningen;*
- *Inlichtingendiensten herhaaldelijk waarschuwen voor de risico's van economische afhankelijkheid, spionage en sabotage als gevolg van de financiële betrokkenheid van entiteiten uit niet EU-landen bij onze kritieke infrastructuur en strategische sectoren zoals havens;*
- *Landen met instabiele regimes zoals China steeds meer investeren in havens en havenactiviteiten en daardoor kritieke infrastructuur in handen krijgen.*

Overwegende dat:

- *Onze havens van strategisch belang zijn voor de vervoerssector, voor de economie als geheel, voor onze veiligheid, (marine), brede welvaart, energietransitie en werkgelegenheid;*
- *Buitenlandse invloed op kritieke infrastructuur zoals havens problematisch is omdat het de veiligheid, economische onafhankelijkheid en veerkracht van onze provincie en ons land als geheel kan ondermijnen;*
- *Versterking van de economische positie van de havens en verbetering van hun concurrentievermogen voor onze economie belangrijk zijn en we daartoe als provincie de havens moeten faciliteren en gezamenlijk met het Rijk invloeden van buiten de EU en veiligheidsrisico's zoveel mogelijk moeten beperken;*
- *De provincie een rol te spelen heeft als het gaat om het bieden van toekomstperspectief voor de havens, het optimaal laten functioneren van de haven-infrastructuur en het samen met het Rijk versterken van de weerbaarheid in de havens;*
- *We zelf grip moeten houden op onze cruciale infrastructuur en we daarom moeten voorkomen dat instabiele regimes zoals China steeds meer kaderuimte en cruciale locaties in de havens in handen krijgen;*
- *We zien dat sinds het bespreken van het Ontwikkelperspectief Noordzeekanaalgebied op 30 september 2024 en de Nota Zeehavens Noord-Holland in december 2022, de geopolitieke druk sterk is toegenomen.*

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- *Om bij het opstellen van het Toekomstbeeld Economie de toenemende geopolitieke druk en de weerbaarheid van de havens mee te nemen.*

En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Willemien Koning-Hoeve (CDA), Sijmen Mülder (D66), Jeroen Boer (VVD) en Ivo Mantel (JA21).

De **VOORZITTER**: Dank u wel. U kunt die motie ook terugvinden in iBabs. Zij maakt onderdeel uit van onze beraadslagingen. Dank. En straks, aan het eind van de vergadering, zullen we gelegenheid geven aan GS om commentaar te geven op de motie en daarna kunnen we erover stemmen.

5 Vaststelling voortgangslijst van moties.

De **VOORZITTER**: Voortgangslijst van de moties, agendapunt 5. Door de griffie zijn er geen opmerkingen ontvangen vanuit uw Staten. Verlangt iemand daar het woord over? Zo niet, dan stel ik voor hem vast te stellen.

De memo lijst moties Provinciale Staten en de lijst moties Provinciale Staten van 2 maart 2026 zijn ongewijzigd vastgesteld.

6 Voorlopig aangemerkt als hamerstuk.
6.a Actieplan Geluid 2025-2029 en Beleidsregels financiële doelmatigheid geluidmaatregelen Noord-Holland (Voordracht 12-2026).
6.b Actualisering iMPI 2026-2033 (Voordracht 13-2026).
6.c Subsidievaststelling na verleende voorschotten op fractiebijdragen 15 maart 2024 t/m 14 maart 2025 (Voordracht 7-2026).
6.d Gezamenlijk onderzoek Randstedelijke Rekenkamer en gemeentelijke Rekenkamers naar Omgevingsdienst IJmond (Voordracht 14-2026).
6.e Aanwijzen plaatsvervangend lid uit PS voor de MRA Raadtafel (Voordracht 18-2026).

De **VOORZITTER**: Komen we bij de hamerstukken. Het Presidium adviseert om een vijftal hamerstukken vast te stellen. Dat is 6.a, het Actieplan Geluid 2025-2029 en de Beleidsregels Financiële Doelmatigheid Geluidsmaatregelen Noord-Holland, voordracht 12-2026; agendapunt 6.b, Actualisering integraal Meerjarenprogramma Infrastructuur, oftewel het iMPI, 2026-2033, voordracht 13-2026; agendapunt 6.c, Subsidievaststelling naar verleende voorschotten op fractiebijdragen 15 maart 2024 tot en met 14 maart 2025, voordracht 7-2026 is dat; en dan agendapunt 6.d, het Gezamenlijke onderzoek Randstedelijke Rekenkamer en gemeentelijke

Rekenkamers naar Omgevingsdienst IJmond, voordracht 14-2026; en 6.e, het aanwijzen van plaatsvervangend lid uit PS voor de MRA Raadtafel, voordracht 18-2026. Wenst iemand aantekening of stemverklaring? Nee? Dan zijn de besluiten behorende bij de hamerstukken 6.a tot en met 6.e vastgesteld.

De onder 6.a tot en met 6.e genoemde hamerstukken zijn bij besluit vastgesteld.

7 Eerste begrotingswijziging 2026 (Voordracht 9-2026).

De **VOORZITTER**: Dan zijn we bij agendapunt 7. Dat is de Eerste begrotingswijziging 2026, voordracht 9-2026. In de provinciale begroting wijzen Provinciale Staten toe voor welke doelen de provincie haar beschikbare middelen inzet. De eerste begrotingswijziging van dit jaar, 2026, omvat een bijstelling van die begroting.

Er is in vier commissievergaderingen van 9 en 16 februari jongstleden over gesproken. Er zijn een aantal kernpunten aan de orde gekomen. Die zal ik even kort herhalen. Meerdere fracties hebben zorgen over het ontbreken van actuele informatie over de 25-procentsnorm van de algemene reserve, over structurele onderbestedingen en het oplopen van uitgestelde intenties. Met betrekking tot decentralisatie-uitkeringen, de DU's, en de specifieke uitkeringen, de SPUKs, is er behoefte aan tijdig inzicht in de bestedingsplannen, nog voor de kaderbrief. Ook werd de faunaschade door veel fracties benoemd als een groot en structureel risico. Meerdere fracties benadrukten ook het belang van een verschuiving van schadevergoeding naar schade voorkomen. Er zijn zorgen over de kwaliteit en beschikbaarheid van het openbaar vervoer door het chauffeurstekort, over de gevolgen van netcongestie voor vertraagde woningoplevering en over terugvloeiing van niet besteedde ov-middelen naar de algemene middelen. Er is gesproken over steun voor de sponsorgelden, maar er zijn wel vragen over timing, transparantie en het budgetrecht van Provinciale Staten. Er wordt aandacht gevraagd voor neutraliteit van sponsoring en voor natuur en dierenwelzijn bij evenementen. Er is kritiek op extra middelen, uitgestelde bestedingen, zorgen over effectiviteit en uitvoerbaarheid met betrekking tot klimaat en energie. Het laatste puntje, er zijn vragen over de hoogte van gereserveerde middelen, planning, uitstel en meetbare resultaten met betrekking tot Tata Steel.

Er zijn een aantal toezeggingen door Gedeputeerde Staten gedaan. De 25-procentsnorm voor de algemene reserve, die komt bij de jaarstukken aan de orde en niet in deze eerste begrotingswijziging. Daar komt ook nog een schriftelijke stand van zaken over vanuit GS. Provinciale Staten worden met twee brieven geïnformeerd over de exacte besteding van de gelden voor asiel en de Spreidingswet. Provinciale Staten worden regelmatig op de hoogte gehouden over de schadecijfers van het faunabeheer, en deze cijfers worden, indien beschikbaar, ook schriftelijk met u gedeeld. Gedeputeerde Staten hebben openstaande vragen vanuit de commissie Bestuur beantwoord met betrekking tot de decentralisatie-uitkering en de specifieke uitkeringen.

De sprekers die zich volgens mijn lijstje voor dit punt hebben aangemeld, zijn de heer Klein van de ChristenUnie, de heer Mülder van D66, de heer Valk van de BBB, de heer Wallaart van de Partij van de Arbeid, de heer Dessing van Forum voor Democratie, mevrouw Schneemann van Volt, mevrouw Van der Helm van 50PLUS, mevrouw Uiterwijk van JA21, de heer Hollebeek van de Partij voor de Dieren, mevrouw Bezaan van de PVV, mevrouw Koning-Hoeve van het CDA en Statenlid Korzelius van GroenLinks. Ik zie dat dat klopt. Dan geef ik in de eerste termijn het woord aan de heer Klein van de ChristenUnie.

Eerste termijn Provinciale Staten

De heer **KLEIN** (ChristenUnie): Ja, dank u wel, meneer de voorzitter, en ook voor uw mooie samenvatting van alles wat er aan de orde is gekomen in de commissies. Ik zal me daarom ook beperken tot het punt wat wij hier in Provinciale Staten willen maken.

Wij kunnen ons goed vinden in de uitgangspunten in deze begrotingswijziging. Het voornemen om uitkeringen van het Rijk, waarvoor nog geen bestedingsplan is, nog niet in de begroting op te nemen, vinden wij ook een goed idee. Echter, wij zouden als Staten wel graag zicht houden op de mate waarin het geld van die decentralisatie-uitkeringen wordt besteed, ofwel vrijvalt in de algemene reserve. Het is immers zo dat het Rijk met het beschikbaar stellen van een

decentralisatie-uitkering beoogt om de provincie in staat te stellen bepaald beleid uit te voeren of te intensiveren. Op dit moment hebben wij slechts heel beperkt zicht op hoe die ontvangen DU's nu daadwerkelijk leiden tot extra beleid, of dat ze toch in de algemene reserve terechtkomen. We hebben in de commissie Bestuur over dit onderwerp gesproken. Er kwam aan de orde dat een specifieke reserve voor dit punt op problemen stuit. We hebben daarom een ander voorstel opgenomen in een motie en die motie is mede ingediend namens D66, Volt en JA21. De titel van deze motie luidt 'Inzicht bestedingen decentralisatie-uitkeringen'. Het dictum is als volgt: "Wij verzoeken GS bij iedere begroting en begrotingswijziging een overzicht te geven van de nieuw ontvangen decentralisatie-uitkeringen en van de bestede bedragen, dan wel de vrijval naar de algemene reserve van de eerder ontvangen DU's op een vergelijkbare manier als nu het overzicht van de SPUKs dat wordt gegeven in de jaarstukken". Daar horen we graag de reactie van GS op. Dank u wel.

Motie 34-2 maart 2026
Inzicht besteding decentralisatie-uitkeringen

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 2 maart 2026.
Constaterende dat:

- *GS in de Eerste Begrotingswijziging voorstellen om decentralisatie-uitkeringen (DU's) die van het Rijk worden ontvangen waarvoor nog geen bestedingsplan is in de Algemene Reserve te storten;*
- *De provincie DU's niet hoeft terug te betalen wanneer een bestedingsplan uitblijft en de middelen in dat geval definitief worden toegevoegd aan de Algemene Reserve.*

Overwegende dat:

- *Het Rijk met het beschikbaar stellen van geld via DU's beoogd de provincie in staat te stellen bepaald beleid uit te voeren of extra inzet te plegen op een bepaald beleidsterrein;*
- *Provinciale Staten slechts beperkt zicht heeft op de ontvangen DU's en de mate waarin de uitkering van DU's leidt tot uitvoering van (extra) beleid.*

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- *Bij iedere begroting en begrotingswijziging een overzicht te geven van de nieuw ontvangen Decentralisatie Uitkeringen en van de bestede bedragen (dan wel vrijval naar de Algemene*
- *Reserve) van de eerdere ontvangen DU's, vergelijkbaar met het overzicht van de SPUKs dat nu reeds wordt gegeven in de jaarstukken.*

En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Michel Klein (ChristenUnie), Sijmen Mülder (D66), Julia Schneemann (Volt) en Kelly Uiterwijk (JA21)

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Eén motie ingediend en die maakt onderdeel uit van de beraadslagingen.

De heer Mülder van D66.

De heer **MÜLDER** (D66): Dank u, voorzitter. Eigenlijk kunnen wij als D66 best positief zijn over deze begrotingswijziging. Maar – we kunnen er niet omheen, het werd al genoemd – de faunaschade blijft absoluut een gat in de begroting. Nu 45 miljoen euro. Dat is omgerekend 15 euro per Noord-Hollander. Voor de mensen die in ieder geval dit debat hebben gevolgd, dat is dus exact het Netflix-debat waarover is gesproken. Niemand vindt het leuk. Boeren zelf ook niet. Maar het loopt wel echt de spuigaten uit. Eerlijk gezegd vind ik het jammer dat we met zijn allen in moties maar blijven herhalen dat we het erg vinden, dat we een onderzoek willen, dat we meer beheer willen en dat we toastjes willen met gans. Blablabla, heel veel, maar uiteindelijk lossen we niks op. Ik vraag me echter af waarom de gedeputeerde dit probleem niet veel nadrukkelijker aankaart, bijvoorbeeld in de media. Waarom moeten wij deze verplichting uit de wet oplossen. Was het niet ook de BBB die recentelijk nog een keer 'geen knaken, geen taken' riep? Maar dit is een taak en we hebben hier geen knaken voor.

Het publieke debat gaat vaak over faunaschade, maar dan gaat het bijvoorbeeld over wolvenschade, wat nog niet één op honderd is – als ik de getallen van BIJ12 mag geloven. Er is

één belangrijk vraag die ik al een aantal keer heb gesteld, maar die eigenlijk nog steeds niet beantwoord is. Die zou ik daarom opnieuw stellen. Waarom is faunaschade in Noord-Holland exponentieel hoger dan in andere provincies, zoals bijvoorbeeld in Friesland en Overijssel, die bijvoorbeeld qua grasareaal niet onderdoen aan die van ons? Dat antwoord moet echt op tafel zijn voordat we hiermee verder kunnen.

Voorzitter, dan een tweede punt. In de commissie hadden we eigenlijk weinig woorden nodig voor deze begrotingswijziging, totdat de VVD ineens begon te verdedigen, waar eigenlijk niemand ze echt meteen op aanviel. Maar het maakte wel iets duidelijk. De coalitie houdt zo stevig vast aan het afschaffen van die bestemmingsreserve, dat zelfs uitgestelde uitgaven, zoals subsidies die we vaak via SPUKs krijgen nu in de algemene reserve zouden moeten worden opgenomen. Dat is wat ons betreft echt een verkeerd signaal, want daarmee gaan onze kengetallen er beter uitzien dan ze in werkelijkheid zijn. Terwijl wij als volledige oppositie al een aantal keer hier hebben gestaan om aan te geven dat wij het belangrijk vinden om die kengetallen duidelijk te houden. Transparantie en realisme in de financiële positie van de provincie is van groot belang, ook voor D66. Wij hopen dat hier een oplossing voor komt. We zullen ook de motie steunen van de ChristenUnie en 50PLUS, mede indienen zelfs, op dit punt. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. De heer Valk van BBB.

De heer **VALK** (BBB): Dank u voorzitter. BBB bedankt de ambtenaren voor het opstellen van de stukken. BBB is tevreden over de eerste begrotingswijziging. Het is een technische wijziging, maar wel eentje die laat zien dat GS inzet op realistisch ramen en het beperken van onnodige schommelingen in de begroting.

In de commissie hebben we uitgebreid stilgestaan over de doelgebonden middelen, zoals de SPUK-gelden en de decentralisatie-uitkeringen waar die boekhoudkundig het beste kunnen landen: in de algemene reserve met een duidelijk label of in een aparte bestemmingsreserve. BBB vindt het belangrijk om de eerdere afgesproken lijn die we hebben afgesproken, vast te houden. Noord-Holland had te veel reservepotjes. Ruim 52. We hebben juist met elkaar afgesproken dat we dat gingen verminderen en afbouwen. Dus als we nu weer nieuwe uitzonderingen gaan maken en weer nieuwe bestemmingsreserves gaan opbouwen en gaan optuigen, dan vallen we weer in het oude patroon. Dat willen we niet. Daarom steunt BBB de zienswijze van de gedeputeerde Financiën om dit soort middelen zichtbaar en gelabeld te houden. De SPUK-gelden landen trouwens in de balans en niet in de algemene reserve, zoals D66 net meldde. Maar tegelijkertijd willen we dus ook de reserves beheersbaar houden.

Voorzitter, de BBB kan zich daarom vinden in deze eerste begrotingswijziging en we zien uit naar een verdere uitwerking. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. De heer Wallaart van de Partij van de Arbeid.

De heer **WALLAART** (PvdA): Ja, voorzitter, dank u wel. De Partij van de Arbeid heeft het in de commissie ook al gezegd: het is in deze zaal vaak alsof we aan de rand van de financiële ineenstorting staan en keer op keer blijkt weer dat het heel erg meevalt. Ook deze begrotingswijziging weer heel veel meevallers en een enkel hoofdpijndossier - dat zal ik niet ontkennen - met de faunaschade. We hebben in de commissie ook gesproken over de- Er is net al een en ander over gezegd ook over de decentralisatie-uitkeringen. Daar zit volgens mij wel een probleem in. We hebben ruim 10 miljoen aan structurele meevallers op het gebied van die decentralisatie-uitkeringen. Daar kregen we in september al zicht op. Dan komt de septembercirculaire uit. Dan weet je dus eigenlijk al een beetje hoe de middelen gaan vallen.

Nu wordt voorgesteld om voor die middelen een goed bestedingsplan te maken. Wat op zichzelf natuurlijk verstandig is, want je moet het niet zomaar gaan "verbrassen in de stad" zogezegd. Maar dat gaan we dan pas in 2027 allemaal uitvoeren. Mijn vraag is: kan het niet wat sneller? Je zou toch denken dat, omdat zich regelmatig dit soort meevallers voordoen in de inkomstensfeer, er een lijstje klaarligt met goede maatregelen en plannen die we meteen van de plank kunnen halen zodra blijkt dat we die middelen tot onze beschikking hebben. Het gaat hier niet om onbelangrijke dingen. Het gaat hier om klimaat- en energiebeleid. Het gaat hier om de

handhavingscapaciteit. Het zijn best belangrijke dingen die we van het geld kunnen doen. Het zou zonde zijn als we dat een jaar op de plank laten liggen.

Verder grote klasse en dank voor deze eerste begrotingswijziging, voorzitter.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. De heer Dessing van Forum voor Democratie.

De heer **DESSING** (FvD): Ja, voorzitter, dank u wel. We hebben inderdaad inhoudelijk met elkaar in de commissie uitgebreid gesproken. Dus ik zal dat niet herhalen. Dus onze algemene lijn over deze begrotingswijziging is dat we positief zijn over de technische bijstellingen die er zijn als gevolg van de incidentele meevallers en vertraging bij de realisatie van de doelen. De provincie is daar dus redelijk transparant over. We krijgen een steeds meer realistische begroting. Maar de hoeveelheid uitgestelde intenties en de noodzaak om die decentralisatie-uitkeringen eerst te parkeren, die laten zien dat de uitvoeringskracht toch nog beperkt is.

De begrotingswijziging laat een financieel gezonde provincie zien. Inderdaad, dat klopt. Maar de onderliggende uitvoeringsproblemen zijn niet opgelost; ze zijn vooral netjes zichtbaar gemaakt. Op zich is dat winst, maar het is dus geen structurele oplossing. Wat ons betreft zijn we het nog steeds niet eens met de financiële keuzes die worden gemaakt met het geld wat we hebben, maar het is misschien toch voor een ander moment, die discussie. Dus, ja, wij zullen in onze uiteindelijke afweging over deze begrotingswijziging de afweging maken of wij inhoudelijk naar deze begrotingswijziging kijken of technisch gezien, en dat zal dan dus een positieve of een negatieve uitslag zijn. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Schneemann van Volt.

Mevrouw **SCHNEEMANN** (Volt): Twee dingen waar wij aandacht voor willen vragen. Ten eerste de faunaschade. Zo'n grote begrotingspost mag wat ons betreft niet onbenoemd blijven. We zijn benieuwd naar de technische briefing van volgende week, en we hopen dat we dan ook concrete maatregelen kunnen bespreken. Wat Volt betreft zit dat niet alleen in extra faunabeheerplannen, maar moeten we juist naar de regeling zelf gaan kijken. Dus kijk bijvoorbeeld naar een cap erop of kijk naar de openeinderegeling. Dat soort dingen. Snelheid is geboden. Elke maand die we wachten met maatregelen kost gewoon miljoenen euro's. Als het inderdaad oploopt tot zeventig miljoen, dan betekent dat dat we dit jaar elke week 1,3 miljoen uitgeven aan faunaschade.

Dan de decentralisatie-uitkeringen. We waren eigenlijk niet zo tevreden met de antwoorden van GS tijdens de commissie. We vinden het riskant dat de DU's op de grote hoop terechtkomen. We zijn ook bang dat we dan als PS voor verrassingen komen te staan. Dat is waarom we de motie van de ChristenUnie mee tekenen. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. En dan geef ik het woord aan mevrouw Van der Helm van 50PLUS.

Mevrouw **VAN DER HELM-CHANDANSINGH** (50PLUS): Ja, dank u, voorzitter. 50PLUS verwelkomt het principe van realistisch ramen. Budget pas opnemen als er een concreet uitvoeringsplan ligt. Dat is verstandig en het levert een betrouwbaar begrotingsbeeld op. Maar – net als de collega's, een aantal collega's dan – we constateren een spanning. In deze begrotingswijziging schuift opnieuw voor ruim 10 miljoen euro door als uitgestelde intentie. Deels posten die al eerder vertraging opliepen. Realistisch ramen en structureel doorschuiven verdragen elkaar niet. Als budgetten jaar na jaar terugkomen als uitgestelde intentie, dan zijn de ramingen te optimistisch of ontbreekt de uitvoeringscapaciteit. Agrariërs, maar ook andere betrokkenen, hebben geen boodschap aan budgetten die steeds worden doorgeschoven. Wij vragen het college daarom om bij de Kaderbrief 2027 met een analyse te komen: op welke terreinen schuift er structureel het een en ander door? En hoe maken we die ramingen realistisch? Ee dienen daarvoor een motie in met de titel – even kijken – 'Realistisch ramen ter voorkoming van uitgestelde intentie', met het dictum- Moet ik dat helemaal lezen, voorzitter? "Bij de Kaderbrief 2027 een analyse te presenteren van de uitgestelde intenties over de periode 2023-2026. In deze analyse te identificeren op welke beleidsterreinen structureel sprake is van doorschuiven en op basis van deze analyse voorstellen te doen om de ramingen op deze terreinen realistisch te maken, bijvoorbeeld door fasering over meerdere jaren of door budgetten pas op te nemen wanneer

concrete uitvoeringsgereedheid daar is." De motie van de ChristenUnie kijkt naar de toekomst, maar wij willen gewoon vanuit de bron weten: wat is er al die jaren niet goed gegaan? Dank u wel.

Motie 35-2 maart 2026
Realistisch ramen ter voorkoming van uitgestelde intenties

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 2 maart 2026.
Constaterende dat:
- *De provincie inzet op "realistisch ramen" als onderdeel van versterkte financiële discipline;*
- *Desondanks jaarlijks aanzienlijke bedragen als uitgestelde intentie worden doorgeschoven;*
- *In de Ebw 2026 opnieuw ruim €10 miljoen doorschuift, waaronder posten die al eerder vertraging opliepen.*

Overwegende dat:
- *Het doorschuiven van budgetten via uitgestelde intenties op gespannen voet staat met het principe van realistisch ramen;*
- *Structurele onderbesteding op bepaalde beleidsterreinen een signaal kan zijn dat ramingen te optimistisch zijn;*
- *Een realistischere inschatting van uitvoeringstempo leidt tot een betrouwbaarder begrotingsbeeld.*

Verzoeken Gedeputeerde Staten:
- *Bij de Kaderbrief 2027 een analyse te presenteren van de uitgestelde intenties over de periode 2023-2026;*
- *In deze analyse te identificeren op welke beleidsterreinen structureel sprake is van doorschuiven;*
- *Op basis van deze analyse voorstellen te doen om de ramingen op deze terreinen realistischer te maken, bijvoorbeeld door fasering over meerdere jaren of door budgetten pas op te nemen wanneer er concrete uitvoeringsgereedheid is.*

En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Anneke van der Helm-Chandansingh (50PLUS) en Sijmen Mülder (D66).

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Ook deze motie is te vinden in iBabs en maakt daarmee onderdeel uit van onze beraadslagingen.

Mevrouw Uiterwijk, JA21.

Mevrouw **UITERWIJK** (JA21): Ja, voorzitter, de eerste begrotingswijziging is uitgebreid besproken in de commissies en we merken nu ook dat weer dezelfde punten steeds terugkomen. De blijvende zorgen inderdaad over de faunaschade en de kosten die daarmee te maken hebben, die delen wij ook.

Waar wij ons een beetje zorgen over maken is, ja, eigenlijk het toevoegen van de decentralisatie-uitkeringen aan de algemene reserve. Er staat in de stukken "de middelen blijven beschikbaar voor de doelen zoals die in de DU zijn genoemd en worden tot die tijd aan de algemene reserve toegevoegd". Als dat inderdaad het geval is, dan zijn we eigenlijk onze algemene reserve tijdelijk aan het verhogen. Dan krijgen we een rooskleuriger beeld van de algemene reserve dan deze in werkelijkheid is, omdat deze gelden wel degelijk aan die doelen besteed worden. Dat vinden wij wel een probleem, aangezien de algemene reserve zo dicht op die 25-procentsgrens zit momenteel, waardoor je dus mogelijk, ja, een vertekend beeld van je normen krijgt. Daarom dienen we ook de motie van de ChristenUnie hierover mede in, omdat op een andere manier transparant inzichtelijk te maken.

Verder zien we een eerste begrotingswijziging die nu alweer een voordeel laat zien. Dat zien we eigenlijk elk jaar terug. Die voordelen lopen ook gedurende het jaar op. Dat blijft echt wel die onderbesteding die we terugzien. Daarbij denken wij wel dat er echt werk gemaakt moet worden van dat de organisatie wat robuuster wordt, zodat bijvoorbeeld die decentralisatie-uitkeringen ook wel degelijk ingebed en besteed kunnen worden. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. De heer Hollebeek, Partij voor de Dieren.

De heer **HOLLEBEEK** (PvdD): Ja, voorzitter, dank u wel. Ja, wat ons betreft was het toch voornamelijk een technische exercitie. In ieder geval, de wijzigingen in de begroting waren vooral technisch van aard. Dus we hadden er prima mee kunnen leven als dit als hamerstuk was doorgegaan. Maar de discussie in de commissie bracht toch wel wat teweeg. Vandaar dat we hier dan ook weer met elkaar dit nog een keer mogen gaan beschouwen.

Ja, je kan er bijna niet omheen, ook al hebben we het hier niet over de commissie Landelijk Gebied: faunaschade wordt steeds weer benoemd. Ik zal niet die hele regeling hier gaan fileren. Ik kijk ook even naar mevrouw Alberts, want die zal het vandaag niet gaan doen. Maar ik vind het altijd een beetje moeilijk, omdat hier gesteld wordt dat we een oplossing gaan kiezen- Laat ik allereerst die brede oproep onderschrijven dat die schade zoveel mogelijk voorkomen moet worden in plaats van uitgekeerd, dat die denk ik wel door iedereen gedeeld wordt. Het gaat alleen wel naar de oplossingen. Dan sluit ik me eigenlijk ook wel een beetje aan bij de vraag van D66 en ook de opmerkingen van Volt. In ieder geval de vraag: waarom is hij hier zo hoog; en moeten we ook niet naar andere middelen gaan kijken?

Ik heb altijd zeer veel bewondering voor de rekensommen van de heer Van Tiggelen. Ik ben zelf ook iemand die graag rekensommetjes maakt. Ik heb de afgelopen week een beetje de pers in de gaten gehouden. Dan zie je dat er best wel verschillende getallen naar voren gekomen als het gaat over wat er nou nodig is om die faunaschade tegen te gaan door middel van het afschot en andere manieren van dodelijke middelen. Die schattingen variëren, dat we dan zo tussen de 70.000 en 180.000 ganzen- Nou ja, die 180.000 is de hoogste die ik heb gezien, maar dat ging ervan uit dat er 10 procent over mocht blijven. Dat zou zo'n 20.000 zijn. Dus dan kom ik op 200.000. Dus dat is 180 minder. Die zal aan de hoge kant zijn. Maar die 70, die zal aan de lage kant zijn. Ons eigen faunabeheerplan heeft het over 115.000 geteld in de zomer. Dan zijn dus de jongen die dat jaar geboren zijn al aan de beurt geweest met de verrassingsrondes van eind maart. Zelfs met die 115.000 zouden de vijf leden van het huidige college er 63 jaar over doen door elke dag een gans te doden en eventueel op te eten, wat de wens is van sommigen, en zouden wij als Staten daar ook ruim vijf jaar en acht maanden voor nodig hebben om elke dag één gans- Om even de aantallen die hier worden aangehaald eventjes- Dit is het gemiddelde. Ik bedoel, als we van de hoge schatting uitgaan, dan zou het 99 jaar duren voordat het college hier doorheen is. Dat wilde ik even gezegd hebben. Ik ga daar verder geen moties of zo over indienen, want het gaat hier om het geld. Ik wil alleen de winstwaarschuwing geven dat er nu van uitgegaan wordt dat dit wel eens wonderen zou kunnen gaan doen. De verwachting waar dit op gebaseerd is, is niet duidelijk, omdat sommigen beweren dat dit wellicht gaat lukken, maar er zijn ook heel veel rapporten die gaan aangeven dat die populatie amper terug zal lopen. Dus de vraag is: weet waar u voor kiest.

Meneer Valk.

De heer **VALK** (BBB): Hoe ziet u het probleem dan opgelost?

De heer **HOLLEBEEK** (PvdD): Het probleem moet denk ik opgelost worden door verschillende manieren te hanteren. Dat zal meer in nestbeheer, dat zal meer in verjaging moeten zijn. En er zullen wellicht soms ook wel wat draconische maatregelen moeten zijn. Ik wil alleen hier een lans breken voor het feit dat er nu van uitgegaan wordt dat deze oplossing zaligmakend is, en een gedeputeerde die blijft zeggen: de verwachting is dat de schade af zal nemen. Maar alleen "een verwachting", die wil ik dan wel graag zien op basis van cijfers. Dat heb ik nog niet gehoord. In de commissie Landelijk gebied niet, maar ook in de commissie Bestuur bij de begrotingswijziging niet. De winstwaarschuwing die ik hier mee wil geven, is dat het misschien in de toekomst wellicht wel eens zou kunnen tegenvallen.

Dan, verder hebben we het even gehad in de commissie over sponsoring. Dat was niet iets wat ik te berde wilde brengen bij een eerste begrotingswijziging. Maar ik werd een beetje daartoe gedwongen, wil ik niet zeggen, maar uitgedaagd door een zin die in de begrotingswijziging stond over sponsorgelden. Er stond dat "de provincie als het mogelijk is vóór 2026 meer financiële ruimte wil bieden aan sponsoring voor evenementen". Daar zijn we op zich niet tegen.

Maar ik wilde nogmaals een lans breken voor het feit dat de Partij voor de Dieren daarbij toch wel hoopt dat wij geen nieuwe evenementen- Let wel "nieuwe", want we hebben bestaande afspraken en we herzien hier niet ons sponsorbeleid; dus weest u vooral niet bevreesd, BBB, als het gaat over Opmeer bijvoorbeeld. Dat is niet waar ik het hier over heb. Het gaat over nieuwe sponsoring die we aangaan, dat we daar toch ervoor gaan kiezen om dan niet te kiezen voor evenementen waar levende dieren bij gebruikt worden. Daar ga ik zo een motie over indienen.

Ik zie een interruptie van de heer Mülder van D66.

De heer **MÜLDER** (D66): Dank u wel. Ja, er is mij door uw voorganger een aantal dingen geleerd die ik daarvoor nog niet wist. Eén daarvan, waar ik eerst langer mee heb gestruggeld, is het bestaan van menselijke dieren. Ik moest dat noemen van uw voorganger: dat het ging om menselijke dieren. Maar zijn menselijke dieren dan ook uitgesloten in de motie die u straks gaat indienen?

De heer **HOLLEBEEK** (PvdD): Nou, meneer Mülder, dan kan ik u geruststellen. Dan wil ik hem desnoods aanpassen in tweede termijn. Maar u mag hem ook zo lezen, en ook het college, dat we bedoelen dat er geen levende - en dan in de woorden van mijn voorganger - niet-menselijke dieren gebruikt worden.

De **VOORZITTER**: Gaat u verder, meneer Hollebeek.

De heer **HOLLEBEEK** (PvdD): Fijn. Dank u voor de aanvulling. Ja, daarbij, en ik weet het en het is al vaker gezegd door dit college: het is wettelijk niet verboden om evenementen met niet-levende- Met levende, niet-menselijke dieren- Daar heeft u mij.

De **VOORZITTER**: Er zijn nu genoeg dode ganzen.

De heer **HOLLEBEEK** (PvdD): U weet allemaal wat ik bedoel. Te organiseren. Maar ik vind dat niet zo'n goed argument, want het is ook niet verboden om in een hoela-hoelarokje driemaal dansend het zebrapad over te steken onder een luid gejoel van "We are the champions". Maar de vraag is of je als provincie dat moet willen sponsoren. Daarom dien ik dus een motie in met het volgende dictum: "Verzoeken het college geen nieuwe evenementen te sponsoren waarbij levende dieren worden gebruikt". Als de heer Mülder daar prijs op stelt en het college ook, wil ik eventueel in tweede termijn een andere indienen, waarbij ik het woordje 'niet-menselijke' toevoeg. Dank u wel.

Motie 36-2 maart 2026
Geen nieuwe evenementen sponsoren met levende dieren

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 2 maart 2026.
Constaterende dat:

- *In 2026, in tegenstelling tot andere jaren, veel grote (sport)evenementen in Noord-Holland kent, zoals World Pride, Wereld- en, Europese kampioenschappen;*
- *Deze evenementen een groot beroep doen op het voor 2026 beschikbare sponsorbudget;*
- *Wanneer de provincie deze grote (sport)evenementen sponsort er onvoldoende financiële ruimte is om een evenwichtige mix van culturele, sportieve en recreatieve evenementen te ondersteunen die aansluit bij de provinciale beleidsambities;*
- *De provincie daarom, als dat mogelijk is, voor 2026 meer financiële ruimte wil bieden zodat naast sponsoring voor deze (sport)evenementen ook voor 2026 aan de evenwichtige mix van sponsoring kan worden voldaan;*
- *Er in 2019 een motie is aangenomen waarin is bepaald dat dierenwelzijn wordt meegenomen in het beleid voor sponsoring.*

Overwegende dat:

- *Er tal van evenementen te bedenken zijn zonder dieren;*
- *Provinciale Staten bij de behandeling van de Begroting 2026 via de motie 'Dierenwelzijn in de Begroting' hebben uitgesproken om een paragraaf dierenwelzijn op te nemen in de Begroting.*

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- *Geen nieuwe evenementen te sponsoren waarbij levende dieren worden gebruikt.*

En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Jaap Hollebeek (Partij voor de Dieren).

De **VOORZITTER**: Dank u wel. En ook uw motie staat in iBabs en is daarmee onderdeel van de beraadslagingen.

Mevrouw Bezaan van de PVV.

Mevrouw **BEZAAN** (PVV): Ja, voorzitter, dank voor het woord. De Eerste begrotingswijziging 2026 laat een verbetering zien van het begrotingssaldo naar een overschot van 9,7 miljoen euro. Dat is op zichzelf positief. Tegelijkertijd zien we echter dat deze verbetering vooral voortkomt uit incidentele ontwikkelingen. Structurele financiële opgaven blijven nadrukkelijk aanwezig.

Dan de faunaschade. Er is vandaag al het nodige over gezegd. Wij zien de raming stijgen naar 45,2 miljoen euro. Dat is een forse ontwikkeling. In de commissie Landelijk Gebied was hier eveneens brede aandacht voor. Wij zullen dan ook op de voet volgen of het huidige populatiebeheer daadwerkelijk gaat resulteren in minder faunaschade en lagere kosten in de komende jaren.

Voorzitter, daarnaast zien we dat er opnieuw extra middelen naar klimaat en energie gaan. In programma twee stijgen de lasten met ruim 4,7 miljoen en via de Septembercirculaire worden miljoenen toegevoegd voor klimaat en energiecapaciteit en vergunningverlening. Wij sluiten ons bij deze aan bij hetgeen JA21 hierover gezegd heeft. Wat wij echter blijven missen, zijn concrete, meetbare resultaten. In de commissie Leefomgeving zijn zorgen uitgesproken over effectiviteit en uitvoerbaarheid, extra middelen om duidelijke doelstellingen, plannen en toetsbare prestaties. Zonder die scherpte blijft het lastig om onze controlerende rol goed uit te voeren.

Tot slot wil ik graag uitgebreider stilstaan bij netcongestie. In de commissie Ruimte is gewezen op de gevolgen van netcongestie voor woningbouw en economische ontwikkelingen. Wat ons betreft is dit op dit moment een van de meest urgente knelpunten in onze provincie. Zonder voldoende netcapaciteit stokt woningbouw, verduurzaming en economische groei, projecten lopen vertraging op en ondernemers kunnen niet uitbreiden. Vrijvallende middelen of meevallers binnen bereikbaarheid moeten daarom in de eerste plaats worden ingezet om structurele knelpunten in infrastructuur en netwerkcapaciteit aan te pakken. Graag horen wij van het college welke concrete stappen zij binnen de huidige financiële ruimte gaat zetten om netcongestie daadwerkelijk terug te dringen en hoe Provinciale Staten hierover periodiek geïnformeerd gaan worden. Voorzitter, ik dank u voor uw tijd.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Mevrouw Koning van het CDA.

Mevrouw **KONING-HOEVE** (CDA): Voorzitter, de faunaschade in Noord-Holland loopt dramatisch uit de hand. Wij zijn blij dat GS al besloten hadden om extra inzet te plegen op beheer en beperking van de schade. Wij verzoeken GS de pilot met het opschorten van de winterrust in een heel groot gebied te gaan uitvoeren. Kan de gedeputeerde dat toezeggen?

En dan nog een losse opmerking. Bijbels gezien is de mens heel anders dan een dier.

Verder zien wij in de begrotingswijziging dat het nog beschikbare budget voor erfcoaches van tweehonderdduizend euro wordt doorgeschoven van 2025 naar 2026. Het is belangrijk dat dit bedrag beschikbaar blijft voor de erfcoaches. Het PLG dat in onze vorige Statenvergadering is aangenomen, met daarin de realisatie strategie voor het NNN, zal heel veel teweeg gaan brengen in het landelijk gebied van Noord-Holland. Vierduizend hectare moet nog worden ingericht als NNN en drieduizend hectare daarvan moet nog worden verworven. We mogen de gevolgen hiervan niet onderschatten. Dit zal helaas gaan leiden tot beëindiging of transitie van agrarische bedrijven en nog meer onzekerheid teweegbrengen. Dan zijn coaches hard nodig voor de agrarische gezinnen om hen door de processen te coachen en de weg te wijzen in

beleidsmogelijkheden of het zoeken naar alternatieven. De druk stapelt zich op en de stikstofstrategie komt er ook nog aan.

Voorzitter, omdat het de laatste keer is dat ik hier in de Staten het woord zal voeren, nog één laatste hartenkreet. Om de enorme druk op het landelijk gebied en de agrarische sector te verminderen, verzoek ik GS en PS nog een laatste maal om de komende tijd flexibel om te gaan met de realisatie van het NNN. In die zin dat de strategie regelmatig zal worden geëvalueerd en herijkt kan worden. En dat er ook gezorgd wordt dat er niet alleen natuur wordt aangelegd, maar dat ook langjarig beheer van die natuur op orde is. Dit is provinciaal beleid waar we zelf over gaan. Hou oog voor een vitaal platteland. Zorg alstublieft dat ook in de toekomst nog voldoende voedsel geteeld kan worden in Noord-Holland. Onze grond is daar uitstekend geschikt voor en ook in het kader van weerbaarheid is dat steeds meer van levensbelang voor alle inwoners van Noord-Holland.

De **VOORZITTER**: Dat is toch wat anders dan een maidenspeech.

Statenlid Korzelius van GroenLinks.

Statenlid **KORZELIUS** (GroenLinks): Voorzitter, dank u wel. Bij deze eerste begrotingswijziging wordt er, althans zo zien wij dat, toch serieus werk gemaakt om de onderbestedingen te beperken, met name door de uitkeringen van de decentralisatie en de SPUK-gelden niet toe te wijzen aan de begrotingsposten, maar die apart te zetten: SPUK-gelden op de balans. We hebben in de commissie Bestuur uitvoerig gediscussieerd of die decentralisatie-uitkeringen, waar nog geen bestemmingsplan voor is, in de algemene reserve gestort moeten worden, dan wel in een aparte bestemmingsreserve. De notitie die we hebben gekregen, bevestigt ons standpunt dat het prima is om dat in de algemene reserve te storten. Ik zou me wel kunnen voorstellen dat die storting voor die decentralisatie-uitkeringen gelabeld worden, zodat ze niet meetellen voor die 25 procent.

Dan, voorzitter, heeft de ChristenUnie motie ingediend om meer inzicht te hebben in de ontvangen decentralisatie-uitkeringen en de besteding daarvan. Dat vinden wij een buitengewoon sympathieke motie. Ik zou graag van de gedeputeerde horen hoe ze daar tegenaan kijkt. Of dat nu dat inzicht gegeven moet worden bij iedere begrotingswijziging, is nog een punt van discussie. Maar in ieder geval dat we dat inzicht krijgen lijkt mij buitengewoon belangrijk. Dus op dat punt graag een reactie van GS.

Dan het laatste punt, voorzitter. Bij de begrotingsbehandeling in november hebben we uitvoerig stil gestaan bij de meevallers, de uitkering uit het Provinciefonds. We hebben geconstateerd dat dat toch én structureel én substantieel is. Er wordt nu voorgesteld om die discussie over die besteding van die extra gelden terug te laten komen bij de Kaderbrief 2027. Dat lijkt me een prima voorstel. Het probleem is wel natuurlijk - en dat hebben we net ook gehoord - dat een belangrijk deel van die meevallers toch opgesoupeerd worden door de meerkosten van de faunaschade. Maar, goed, we gaan hier niet - althans, wat mij betreft - niet uitvoerig discussiëren over de faunaschade, want daar komt binnenkort een discussie over in de commissie Landelijk Gebied. Dus dat lijkt mij prima om daarop te wachten. Dank u wel, voorzitter.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. U was de laatste in de eerste termijn. Ik schors even voor 10 minuutjes. Dan kan het college zich voorbereiden op de vragen en dan gaan we daarna verder. Ik stel voor dat we om 14.15 uur verder gaan.

Schorsing van 14.05 uur tot 14.16 uur.

De **VOORZITTER**: Ik heropen de vergadering. Ik geef voor de beantwoording in eerste termijn allereerst het woord aan gedeputeerde Rommel.

Eerste termijn Gedeputeerde Staten
Gedeputeerde **ROMMEL**: Ja, dank u, voorzitter. Ja, een ingewikkeld verhaal. Maar ik moet wel zeggen, ik ben toch wel heel blij met de opmerkingen die u ook heeft gemaakt. Dat u ziet dat dat we echt wel realistischer aan het begroten zijn en dat we ook best wel stappen gezet hebben,

want dat is ook wat het is. Hoe meer stappen we zetten, hoe vaker dit soort zaken allemaal naar boven komen.

Ik wil echt even benadrukken ook dat de SPUKs - dus de specifieke uitkering - en de DU's die wij niet hebben - de doelgerichte uitkeringen - dat is hier niet aan de orde vandaag. Dat zijn gewoon uitkeringen waar we, nou ja, ook verantwoording over afleggen. Daar krijgt u ook die overzichten van. Daar refereerde u ook naar. Dat zijn gewoon echt de uitkeringen voor specifieke doelen of die we doelgericht moeten inzetten. Waar we het nu over hebben, dat is de decentralisatie-uitkering. Ik snap dat dat best wel ingewikkeld is, omdat we daar én in mei én in september én in december gelden voor kunnen krijgen omdat het Rijk zegt van, nou, anders dan in het Provinciefonds zien wij toch wel dat uw provincie daar wat extra middelen voor nodig heeft. We hebben u ook een mail gestuurd. Ik hoor daar wel over, ik denk dat dat heel duidelijk is geweest hoe we daarmee omgaan, wanneer dus die gelden op de begroting komen. Voorheen was het zo dat we alles erop zetten, ook als er nog geen plan was. En dan kijk ik ook wel naar 50PLUS die dan ook zei: doe dat realistisch en laat het realistisch zien; ook met de uitgestelde intenties laat dat realistisch zien. U heeft er allemaal een oproep toe gedaan. Vandaar ook dat we geluisterd hebben naar u, dat we hebben gezegd van, nou ja, zolang dat plan er niet is, stoppen we het even in de algemene reserve en zo gauw het plan er is, zetten we het dan in de begroting. Ik begrijp ook uw zorgen, dat heb ik ook bij de commissie wel meegekregen, dat u zegt van, hoe gaat het dan met onze kengetallen. Die zorg, die begrijp ik heel goed, juist ook omdat we ook die gesprekken hebben ook over de startnotitie van, ja, het wordt nu gewoon spannender omdat het geld niet op de bank staat en we meer moeten sturen op die kengetallen. Dus vandaar ook dat we ook naar u geluisterd hebben. Dan, nou ja, even de handreiking ook dan naar de ChristenUnie in die zin, naar uw motie, maar ik heb dat statenbreed gehoord, dat waar wij dus nu al én in de septembercirculaire, de doelen waar voor de decentralisatie-uitkeringen beschrijvingen voor staan, dat we daar ook een getal bij zullen zetten, zodat u dat kunt volgen. Ook, nou ja, vanaf de Jaarrekening 2025, waar ook de algemene reserve- Ik heb ook daar de andere partijen over gehoord, met name- Nou ja, alle partijen wel zo'n beetje. Over gehoord dat we dan ook daar zullen benoemen wat de decentralisatie-uitkering- Want dan hebben we nog niet het nieuwe systeem, maar in het verleden deden we dat ook al, dat de decentralisatie uitkeringen in de algemene reserve kwamen. Hoe dat er dan uit komt te zien met die 25-procentsnorm. En dan kunnen we het daar dan ook over hebben of dit de juiste methodiek is. Dan kunt u daar ook die getallen van zien.

De heer **KLEIN** (ChristenUnie): Ja, dank u wel. Waar wilt u dit dan precies op gaan nemen in de begroting, om het even goed te snappen? En op welk- Is dat dan per decentralisatie-uitkering of per programma?

Gedeputeerde **ROMMEL**: De decentralisatie-uitkering is opgenomen in programma zeven. Dat laten wij altijd bij de begroting en de jaarrekening zien. Ik hoor dat bij de meicirculaire, de september- en de decembercirculaire staan die namen benoemd. Maar wat ik wil doen, is bij die begrotingswijzigingen laten zien hoe groot die bedragen zijn. Nu staan de namen daar, en dan zet ik de bedragen erbij. Bij de jaarrekening, dus de jaarstukken, waar de algemene reserve op getoetst wordt, daar zetten we het dan nog even bij totale bedrag, zodat u kunt zien: wat is de algemene reserve en wat is dan - nou ja, zoals ook JA21 zei - noem het even een soort van de vertroebeling van de decentralisatie-uitkering.

De heer **KLEIN** (ChristenUnie): Ja, helder. Wanneer nou een DU uiteindelijk niet nodig is en dus vrijvalt naar de algemene reserve, wanneer zien we dat? En hoe besluiten we daarover?

Gedeputeerde **ROMMEL**: Nou ja, dat wordt dan zichtbaar net zo, omdat die- Dat kunnen we niet apart laten zien, want hij gaat gewoon meelopen met alle programma's in de begroting. Dus u ziet dat het toegevoegd wordt. Maar, nou ja, zoals we nu minder reserves hebben, ziet u dan uiteindelijk in de begroting dat, als een budget niet uitgegeven wordt, dan vervalt het naar de algemene reserve of er wordt aan u gevraagd om het bedrag nog een jaar langer beschikbaar te stellen. Dus daar krijgt u dat dan te zien.

De **VOORZITTER**: Gaat u verder.

Gedeputeerde **ROMMEL**: Ja, ja, PvdA, u zegt van, nou ja, het klopt ook, want we zien dus nu dat er ruim 10 miljoen meevalt: ja, zijn daar dan geen plannen voor of kan dat niet sneller? Nou ja, dat is precies met die decentralisatie-uitkering, zoals u ook in de mail heeft gezien: als het in mei komt, dan zetten we het wel op de begroting. Dan denken we: nou ja, dan kan dat plan nog gemaakt worden of dan ligt er nog een plan wellicht. Maar als het in september of december gebeurt, dan lukt dat gewoon niet, omdat dan ook de snelheid ten koste gaat van de zorgvuldigheid. Maar u begrijpt ook dat iedereen, waar er plannen zijn, echt wel staat te trappelen om die uit te voeren als dat mogelijk is - maar dan nemen we het ook op in de begroting. Maar dit is dit is echt iets waar we verder niets aan kunnen doen.

Ja, ook naar 50PLUS nog even, want u had het even over het realistischer omgaan, ook met de uitgestelde intenties. Maar wat hier staat is ook niet nieuw. Ook bij de laatste begrotingswijziging heb ik u er denk ik ook al over gehoord. In 2025 hebben we het er ook al over gehad. Daarin is het in de laatste begrotingswijziging ook geoormerkt voor het volgend jaar en in de eerste begrotingswijziging hebben we de middelen waarover u al besloten heeft, ook daadwerkelijk verwerkt.

Mevrouw **VAN DER HELM-CHANDANSINGH** (50PLUS): Ja, dank u, voorzitter. Dat is ook de reden waarom we in de motie oproepen om ons toch wat meer inzicht te geven - want dit gebeurt niet het afgelopen jaar of zelfs een aantal jaren daarvoor - om een analyse aan te leveren van, waar het ligt, op welke beleidsterreinen, zodat wij wat meer als PS kunnen sturen of meedenken met GS.

Gedeputeerde **ROMMEL**: Ja, dan kan ik naar uw motie gaan. Want, kijk, die analyse maken en al die overzichten maken, dat gaat gewoon echt ten laste van de capaciteit die we hebben. We hebben niet veel capaciteit op Financiën. Wat ik juist wil doen - wat ik net ook toegezegd heb bij de ChristenUnie - is u dat overzicht geven, zodat u zelf ook kunt zien waar dat geld naartoe gaat. We hebben het nu over decentralisatie-uitkeringen en dat gaat over maximaal 10 miljoen. Maar dat gaat ook over bedragen bijvoorbeeld - en ik pak even een overzicht erbij - van bijvoorbeeld 127.000 euro en zo. Daar is geen analyse over te maken, omdat dat gewoon een decentralisatie-uitkering is die we drie keer per jaar mogelijkerwijs van het Rijk krijgen, of niet; en daar heb je een plan voor, of niet. Dat betekent gewoon dat je snel een plan hebt, of niet. Dus daar kunnen we echt geen analyse over maken, omdat het zoveel omvattend is. Daar hebben wij ook de capaciteit niet voor. Dus ik ga ook wat dat aangaat- Wat ik wel wil zeggen nog over de motie dan, meneer de voorzitter, M35 is dat, waarin u ook vraagt om realistisch te zijn. Met dit voorstel wat we hier doen, is wat u vraagt nou precies wat wij doen, en wat u ook eerder in andere vergaderingen gevraagd heeft. Dus wat ons betreft zou ik deze motie ontraden.

Mevrouw **VAN DER HELM-CHANDANSINGH** (50PLUS): Ja, nou, vooral het laatste deel van het dictum, om dus de fasering over meerdere jaren in beeld te brengen, zo lees ik het niet in deze eerste begrotingswijziging. Vandaar dat ik hem ook opneem. U weet dat ik daar kritisch over ben. U zegt over de capaciteit, de uitgestelde intenties - ik mag hopen dat het er niet veel zijn - lijkt het me niet ingewikkeld om over- Ik heb het over drie jaar: 2023, 2024, vier jaar. Lijkt het me niet zo moeilijk om die informatie voor ons te vergaren, toch?

Gedeputeerde **ROMMEL**: Ja, zoals ik net uitlegde: dat zien wij anders. Daar is echt meer capaciteit voor nodig. Maar ik denk dat u, wat ik toegezegd heb om die bedragen te laten zien en zoals we dat nu gedaan hebben, dat ook kunt volgen. Dan is het niet een hele bups aan decentralisatie-uitkeringen, en kunt u dat zelf ook zien, omdat het realistisch en ook duidelijk zichtbaar wordt.

Mevrouw **VAN DER HELM-CHANDANSINGH** (50PLUS): Laatste punt, voorzitter. Afrondend. Als ze realistisch zijn, dan zal dus die uitvoeringsgereedheid - waar ik in de laatste zin van mijn motie naar verwees - een feit zijn. Dan kan het hooguit een jaar later gerealiseerd worden. Maar dat is het niet. Vandaar dat ik ook vraag naar deze analyse en ik hoop dat we die kunnen krijgen.

De heer **WALLAART** (PvdA): Voorzitter, dank. Ik ben het volstrekt eens met de gedeputeerde dat zorgvuldigheid boven snelheid gaat bij die bestedingsplannen. Aan de andere kant vindt mijn fractie het wel een beetje frustrerend dat het 15 maanden duurt, tussen september 2025, als we zicht krijgen op het geld, en 1 januari 2027 als we het uit kunnen geven. Vandaar mijn vraag eigenlijk: waarom is het niet mogelijk om een soort lijstje te hebben met maatregelen of een

soort van reservelijstje, die we meteen in werking kunnen stellen zodra we zicht krijgen op het geld.

Gedeputeerde **ROMMEL**: Dit geld, dat zijn middelen - en ik zal even het lijstje erbij pakken - wat we van het Rijk krijgen, wat wij ook niet voorzien. Dus wij krijgen dat en dan past het in onze programma's. Dus we hebben het al gedaan of we gaan dat extra doen. En op het moment dat we het extra gaan doen en er komt een plan, dan wordt die ook gelijk concreet gemaakt en kunnen we hem dus ook- Want dan is die uitvoeringsgereed, zoals mevrouw Van der Helm ook net zei. Dan wordt die, zoals u ook zag, wat in de mail stond, wordt die ook toegevoegd aan de begroting. Dus er wordt heel snel gereageerd. Alleen, als we in september iets krijgen, dan kunnen we dat nog niet gelijk meenemen. Dus bij de eerste begrotingswijziging - en dat staat ook in dat overzicht van de mail die u heeft ontvangen - ja, dan valt hij nog even buiten de boot.

De heer **WALLAART** (PvdA): Ja, voorzitter. Dit soort meevallers komen best wel regelmatig voor. Daarom is ook mijn vraag of het niet verstandig zou zijn om dan in september al een lijstje te hebben waarmee je kunt zeggen: ah, nu de gelegenheid zich voordoet- We kunnen meteen opschalen en kunnen veel eerder dan 15 maanden later alvast aan die doelen gaan werken. Wat is daar nou het probleem mee?

Gedeputeerde **ROMMEL**: De uitdaging is dat wij dus nog niet weten waar het Rijk extra middelen aan besteedt. Zoals bijvoorbeeld capaciteit decentraal klimaat- en energiebeleid, daar zal snel een plan op gemaakt worden, verwacht ik zo. In september, daar is niet voor 4,5 miljoen al een plan voor. Want, ja, dan zouden we, waar we nou juist op sturen, is een plan met een financiële vraag. Dan ga je aan de Staten vragen of je er geld voor krijgt. Nou, dat geld, dat was nog niet dat we dat aan u gingen vragen, maar we krijgen nu wel geld van het Rijk daarvoor. Dus daar zal een plan op gemaakt worden. Maar er zijn bijvoorbeeld ook, ja, heel kleine bedragen die daarbij zitten. Hergebruik stedelijk afvalwater: 21.000 euro. Dus dat zijn toch wel van die dingen die voor ons ook wel als een verrassing komen. Uw collega van GroenLinks heeft ook wel eens gevraagd: kunnen we de septembercirculaire niet eerder verwerken? Toen hebben we ook gezegd: ja, het komt gewoon echt heel laat, dat kunnen we nog niet. We doen het allemaal zo snel als dat we kunnen, en dat er ook plannen gemaakt kunnen zijn en worden. Maar sneller dan- Het moet ook zorgvuldig zijn. Ja, helaas.

De **VOORZITTER**: Gaat u verder.

Gedeputeerde **ROMMEL**: Ja, dan- Ik ben even naar mijn moties aan het zoeken. Ja, dus richting de ChristenUnie zou ik u- Ja, dus uw motie zou ik ontraden, maar ik hoop dat u er met mijn toezegging iets anders over na gaat denken.

Met betrekking tot de motie van 50PLUS heb ik al aangegeven dat ik die dus ga ontraden, omdat die deels moeilijk uitvoerbaar is en anderszins dat dat precies is wat we hier doen. Dus daarmee overbodig. Dank u, voorzitter.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Dan geef ik het woord aan de heer Beemsterboer.

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Voorzitter, dank u wel. Er zijn mij twee vragen gesteld over de faunaschade. Eén is van D66 en dat is de vraag waarom de faunaschade in Noord-Holland zo substantieel hoger is dan in andere provincies. De provincie Noord-Holland zat rond de 40 miljoen, provincie Friesland is de eerstvolgende rond de 20 miljoen aan schade. Onze inschatting van de schade is meerderlei, dat verschil heeft meerdere redenen. Ten eerste hebben wij een behoorlijke schade van de houtduiven, onder andere door het vervallen van het Faunabeheerplan. Algemene Soorten. Dat speelt in andere provincies niet. De provincie Noord-Holland heeft veel akkerbouwgewassen. Dat zijn kostbare gewassen die over het algemeen ook zorgen dat de schade hoger is voor hetzelfde areaal. In Friesland en Overijssel, waar u naar verwees, is ook in de winter beheer soms mogelijk. Wij zijn nog aan het onderzoeken wat daar voor ons mogelijk is, omdat wij ook kijken wat onze juridische positie daar is. Onze verwachting tot nu toe is dat dat niet mogelijk is. Maar zoals we eerder met elkaar besproken hebben, zijn wij daar een second opinion op aan het aanvragen en extra juridische onderzoek aan het doen wat daar mogelijk is. De populatie, met name van de grauwe gans, is in Noord-Holland sterk gestegen tot aan de periode van 2017. Daarna hebben we de populatie stabiel maar wel hooggehouden.

Dat speelt ook een rol. Dat is natuurlijk de reden dat we nu inzetten op beleid om juist voor een kortere periode extra beheer te doen, zodat je daarna met veel minder beheer de populatie stabiel en laag kan houden. Het zal ook samenhangen met het gegeven dat er veel natte natuur in Noord-Holland aanwezig is, in combinatie met veel landbouwgrond. Dus er is ook goede voedingsbodem om voor schade te zorgen. Maar nogmaals, ons faunabeheerplan voor met name de gans en het plan wat we nu voor de houtduiven hebben, zetten we dus in om de die schade de komende jaren fors naar beneden te brengen.

Partij voor de Dieren vroeg ook nog naar de getallen. Het klopt dat er af en toe verschillende getallen worden gebruikt. Het hangt ook gewoon samen met het gegeven dat er elk jaar nieuwe tellingen worden gedaan, waar weer nieuwe gegevens uit komen, dat er andere afschotgegevens bekend worden. Dat er ook in het geval van de ganzen nog een flink verschil zit tussen de populatie trekvogels en de populatie standganzen. Dus ik snap dat die getallen complex en divers lijken. Wat ik even naar boven wil halen, volgende week kan in de themabijeenkomst de faunabeheereenheid ook nog wel even bij stilstaan bij die verschillen tussen die getallen. In ieder geval vanaf de zomertelling 2024 waren er 128.000 grauwe ganzen. In dat jaar zijn er circa 51.000 ganzen gedood door zowel ruifvangst als door afschot. Dank u wel.

De heer **TERWAL** (VVD): Ja, voorzitter, ik had me eigenlijk helemaal niet ingeschreven voor dit debat en ik was ook van plan om hier niet het woord te voeren. Maar ik merk gewoon – en overigens bij veel collega's van mij – faunaschade, dat brengt nogal wat rode vlekken in mijn nek, en ik denk bij velen van u. Dus als ik de gedeputeerde hoor zeggen van, ja, de komende jaren hopen we dat de schade omlaaggaat... De schade moet nú omlaag. Het kan niet zo zijn dat we straks naar 70 euro miljoen schade stijgen. Dat is straks 10 procent van ons hele begroting. Dus ik zou u willen vragen: neem ons gewoon mee, en misschien in elke commissie Landelijk Gebied – dat is de toezegging die ik wil vragen – van hoe krijgen we die schade omlaag? Ik wil horen: is er nu ook door de omgevingsdienst – volgens mij de omgevingsdienst IJmond – een vergunning afgegeven voor het afschieten van de houtduif? Dat zijn allemaal dingen waar we elke keer actief naar moeten vragen. Wij willen daar nu gewoon actief over geïnformeerd worden, elke commissievergadering Landelijk Gebied. Graag een toezegging.

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Voorzitter, dank u wel. Mijn beleving is eigenlijk ook wel dat ik dat elke commissie doe, maar niet per se actief, want u vraagt er in elk geval wel elke commissie naar. We geven ook aan – dit is wel heel recente informatie – dat de houtduif vanaf 1 maart nu is aangevraagd en ook verwacht wordt afgegeven te worden door de omgevingsdienst. Dus dat kan ik u in ieder geval nu alvast meegeven. Het is natuurlijk prima om u gewoon op de hoogte te houden. Waar ik gezegd heb 'ik hoop dat de schade naar beneden gaat', ben ik inderdaad niet stellig genoeg geweest met mijn woorden. Ik verwacht dat de schade naar beneden gaat. Ik sta volledig achter het plan dat wij neergelegd hebben en dat uw Staten hebben vastgesteld, om in de komende drie jaar met een verviervoudiging van het budget heel intensief in te zetten op het naar beneden brengen van de populatie grauwe ganzen. Dat gaat om de standvogelpopulatie, waar ook verreweg de meeste schade van is in de provincie Noord-Holland trouwens. Dat is ingezet om in de periode daarna weer met veel minder beheer een stabiel lage populatie te kunnen hebben en dus ook een lagere kostenpost op onze begroting.

Mevrouw **KONING-HOEVE** (CDA): Ja, dank u wel. Ik had nog een toezegging gevraagd dat u de pilot voor het verkorten van de winterrust zo groot mogelijk kan maken. Ik verwacht dat daardoor ook de schade wel echt zal gaan dalen.

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Ja, voorzitter, het is goed dat mevrouw Koning me daarop wijst, want dat heb ik inderdaad verzuimd te antwoorden. We zijn nog aan het onderzoeken of die pilot mogelijk is. Als het niet mogelijk blijkt te zijn, gaan we uitgebreid beantwoorden waarom dat niet mogelijk is. Als het wel mogelijk is, dan gaan we daarmee aan de slag. En welk areaal, op dat punt zijn we nog niet. Ik heb u wel toegezegd – of uw collega's in ieder geval toegezegd in de commissie Landelijk Gebied – om met een planning te komen hiervoor. Dus daar zal ik ook gewoon mee komen.

De heer **DESSING** (FvD): Ja, dank u wel, voorzitter. Ik hoor de gedeputeerde iets zeggen over een aantal factoren die mede bepalen dat die kosten zo hoog zijn. Ik wilde even confirmeren, omdat ik hem hoorde zeggen dat het ook gaat om natte natuur. Betekent dat, dat natte natuur

inderdaad een kostenverhogende post is? Zouden we daarmee omgekeerd niet moeten kijken of beleid wat natuur meer vernat, wat dus voor meer kosten gaat zorgen, ook niet een aspect is om mee te nemen in de kostenverlaging?

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Ja, voorzitter, het gaat toch gewoon om de aard van de gans. Dus die broeden in de natuurgebieden, overnachten in de natuurgebieden en foerageren op de agrarische grond. Over het algemeen wordt ook gefoerageerd in de natuurgebieden natuurlijk. Wij hebben die samenhang van omstandigheden in onze provincie uitgebreid aanwezig. Dat wil niet zeggen dat als er ergens een hectare meer natuur is of een hectare minder natuur, dat dat opeens heel erg gaat veranderen. Maar bijvoorbeeld uit onze onderzoeken blijkt wel - er wordt nog meer onderzoek naar gedaan - dat de Oostvaardersplassen bijvoorbeeld, dat de ganzenpopulatie die daar broedt en overnacht ook veel bij ons in West-Friesland op de gewassen komt. Dus er zit zeker wel samenhang tussen de aanwezigheid van natuur en de aanwezigheid van agrarische gewassen. Ik denk dat ik u naar de technische briefing van volgende week moet verwijzen, als u daar meer details over wilt weten.

De heer **DESSING** (FvD): Toch even iets scherper, want ik snap het onderwerp wel. Maar over natte natuur had ik het specifiek. Dus of natte natuur inderdaad ten opzichte van droge natuur, of hoe je dat ook wil noemen zonder al te technisch te worden- Maar ik leg wel de link omdat het hier wel gaat over financiën, omdat het een grote kostenpost is, waarbij elk negatief aspect ook een negatieve impact op die begroting heeft.

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Ja, voorzitter, in de bossen en in de droge duinen bijvoorbeeld - ik noem even specifiek dat die droog zijn - zie je bijna geen ganzen broeden; rond het water wel veel. Dat is wat ik heb willen zeggen.

De heer **MÜLDER** (D66): Ja, voordat we verzanden in een discussie of er bij een bepaald soort burgemeesters meer ganzenschade is, denk ik dat het eens goed is om het ook even te hebben over een ander punt waar ik u naar vroeg. Dat is eigenlijk het punt waar we het hier regelmatig over hebben gehad: geen knaken, geen taken. Maar we hebben hier wel een taak, maar geen knaken. Die knaken gaan razendsnel de deur uit. Zelfs ongeveer net zoveel als onze vrijheidsbijdrage per inwoner. Dus waar bent u met uw geluid om toch bij het Rijk te vragen: dit kunnen wij helemaal niet aan; 45 miljoen is te veel.

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Ja, voorzitter, het is goed dat u dat zegt, want dat heeft u inderdaad aangegeven in eerste termijn ook. In IPO-verband en ook rond de Natuurpact-onderhandelingen- Want we hebben in het Natuurpact één miljoen gekregen voor ons faunabeheer. Dat is niet helemaal voldoende. In die gesprekken wordt zeker ook wel over de bedragen voor het faunabeheer gesproken. Maar het eerstvolgende wat wij dan natuurlijk te horen krijgen, is dat wij verantwoordelijk zijn voor dat faunabeheer en dat we zelf die schade zo hoog hebben laten worden. De waarheid zit altijd ergens in het midden natuurlijk. Dat gesprek wordt gevoerd. Dat wordt niet in de pers gevoerd. Ik weet ook niet of dat helpt of nodig is. Maar het wordt aan tafel wel gevoerd. Binnenkort starten, naar wij verwachten, ook in IPO-verband gesprekken over het Natuurpact 2.0. Er zijn meerdere provincies die daar ook hun zorgen over de oplopende faunaschade uiten.

De heer **MÜLDER** (D66): Dan deel ik wel een beetje de gedachte van mijn collega van de VVD dat het wel- Kijk, nu staat er 45 miljoen. Maar volgens mij, als we deze lijn door gaan trekken, dan hebben we hier waarschijnlijk in het najaar al een heel ander gesprek. Dan begint het echt veel te worden. Waar is die grens en welke maatregelen gaat u nemen? Bij welk bedrag? Want ik denk dat we echt wel ergens even een stop in moeten gaan bouwen. Dat het gewoon niet verder gaat. Het is nu een openeinderegeling en daar kunnen we niet mee verder.

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Dank, voorzitter. In de commissie Landelijk Gebied heb ik ook aangegeven dat mijn verwachting is dat ons beleid werkt. Ik sta voor het beleid dat we hebben ingesteld. Ons beleid is erop gericht om de schade die wij moeten vergoeden voor de houtduiven naar nul terug te brengen, doordat we daar weer afschot mogelijk maken, aan verjaging ondersteunend afschot. Vanaf 1 maart, heb ik zojuist aangegeven. Dat is al 10 miljoen. Dat is echt een behoorlijk bedrag. Ons beleid voor de ganzen is erop gericht- Daar hebben we budget voor beschikbaar, daar ligt een enorm faunabeheersplan voor de ganzen. De faunabeheereenheid

is daar met de wildbeheereenheden volop bezig om te zorgen dat er ook echt uitvoering aan gegeven wordt. De eerste signalen zijn daar positief over. De pilot die we daarvoor op Texel hebben gedaan, heeft de resultaten gebracht die we verwachten in de rest van Noord-Holland ook te zullen realiseren. Op die basis heb ik in de commissie Landelijk Gebied ook aangegeven dat ik verwacht dat de faunaschade dit jaar stabiel blijft en daarna zal gaan dalen. In die twee jaar daarna.

De heer **MÜLDER** (D66): Voorzitter, dan geloof ik hier de gedeputeerde. Nog beter, u heeft, ondanks dat het voor mijn fractie niet altijd even makkelijk is, met al uw plannen volgens mij zelfs steun van ons gekregen. Maar toch zou ik wel van u willen vragen om bij de volgende commissie toch wel te zeggen: goh, maar dit is mijn taks; hierna moeten we echt een soort van- Dit is de stop. Want stel dat het toch doorstijgt, dan wil ik voorkomen dat u zegt: ja, maar we moeten nog even door. Nee, ik wil dan wel weten: waar ligt de max? Zou u voor ons daar een voorstel voor kunnen maken?

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Voorzitter, ik weet niet of dat mogelijk is, omdat de aard van een openeindregeling natuurlijk is dat die een open eind heeft. Dus die regeling is gewoon dat we de schade vergoeden. Wij doen er nu alles aan om ervoor te zorgen dat de schade lager wordt doordat we het beheer veel intensiever doen. Ik heb de verwachting dat dat gewoon goed gaat, omdat ik zie dat er in de praktijk uitvoering aan ons beleid wordt gegeven, en we hebben stevig beleid gemaakt en daar ook stevig budget voor vrijgemaakt.

De heer **VALK** (BBB): Ja, voorzitter, ik hoor alle partijen zeggen: we willen die faunaschade niet. De vraag aan de gedeputeerde: heeft u genoeg bevoegdheden? Heeft u nog dingen nodig van PS om het nog beter te kunnen doen? We zijn net begonnen met het jagen, per 1 februari. Dus dat we daar nu nog geen resultaat van zien op 1 maart, dat is logisch. Maar heeft u nog meer bevoegdheden nodig?

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Ja, voorzitter, ik heb in de commissievergaderingen meerdere keren aangegeven dat alle mogelijkheden die wij zien binnen de wet, toegepast worden om de populatie naar beneden te brengen, de ganzenpopulatie naar beneden te brengen. Dus het lijkt er nu op dat alle bevoegdheden die wij hebben binnen de wet toegepast worden. Ja, dan kunt u mij niet meer bieden dan de wet. We zijn nog aan het onderzoeken wat we met de winterrustperiode kunnen doen. Dat is complex, maar daar zit niet het gros van onze schade. Dus wat we nu in die standganzenpopulatie doen met het Faunabeheerplan Gans, dat moet echt het gros van het resultaat gaan brengen. Dat beleid is erop gericht om succesvol te zijn op basis van ervaringen in de pilot, wat heeft laten zien dat het kan.

De heer **TERWAL** (VVD): Ja, dank, voorzitter. Toch nog even doorgaand op de interruptie van mijn collega van D66, de heer Mülder, die sprak over een maximumbedrag. Dat lijkt me lastig inderdaad met een openeindregeling, hoe graag ik dat ook zou willen zien. Maar als de schade nou niet daalt, ligt er dan nog een plan B klaar? Want daar heb ik een hard hoofd in. Want u zegt zelf, ik heb- Dat was een antwoord op mijn vraag tijdens de Algemene Politieke Beschouwingen dat u zei: er zijn geen beperkende maatregelen meer. Gelukkig, dankzij mijn collega mevrouw Ouderkerken komt er een onderzoek naar die winterrust. Maar wat is een plan B? Moet u dan op een gegeven moment niet zeggen - en ik weet wat er in het coalitieakkoord staat; ik kijk ook naar mijn collega's van BBB -we zullen toch ook eens een keer naar het eigen risico van de boeren moeten kijken?

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Ja, voorzitter, ik hou me natuurlijk gewoon aan het coalitieakkoord. Maar los daarvan is het niet per se zo dat de schade kleiner wordt als we de schade anders verdelen. Dus het hoofddoel zou volgens mij moeten zijn dat we de schade verkleinen, want als we in een stijgende lijn een kleiner percentage nemen, dan blijft het nog steeds een stijgende lijn. Ons beleid is er volop op ingezet om die populatie naar beneden te brengen. Als dat onvoldoende blijkt te zijn, dan zullen we meer in moeten zetten op nog meer mensen die aan dat populatiebeheer doen. Dus dan zal je uiteindelijk gewoon met nog meer jagers moeten zorgen dat er nog meer afschot is. Dat is de enige mogelijkheid om er uiteindelijk voor te zorgen dat de populatie toch verkleint. Maar de inzet die we nu hebben en ook de geluiden die we terugkrijgen uit de wildbeheereenheden, die door de faunabeheereenheid gevraagd zijn om tot een verdubbeling van het beheer te komen, zijn positief. Die hebben daar

ook positieve reacties op gegeven, en worden daar ook bij begeleid en geholpen op verschillende manieren. Onder andere doordat we koelingen plaatsen, doordat we ze helpen met de kosten voor munitie, dat we ze helpen met de kosten voor lokganzen. We gaan best ver in ons beleid om dit mogelijk te maken. Nogmaals, we zijn dus van één miljoen naar vier miljoen budget gegaan, gewoon voor de kosten van het beheer. Dus het is absoluut niet zo dat we niks aan het doen zijn. We zijn met een enorme operatie bezig.

Mevrouw **SCHNEEMANN** (Volt): Ja, dank u wel, voorzitter. Ja, ik blijf het gewoon niet niks vinden dat er ongeveer 10 procent van de begroting naar één groep ondernemers gaat. Ik snap dat de schade voor die ondernemers heel erg groot is. Maar het betekent ook heel erg dat we heel veel andere dingen niet kunnen doen. Ik snap dat we binnen de regeling aan sommige limieten zitten. Maar moeten we dan niet eens overwegen om de regeling aan te passen? Dus inderdaad, kunnen we niet naar een periodieke regeling? Kunnen we niet eens kijken of je een bedrag moet gaan betalen om een aanvraag in te dienen? Dat we meer ook naar dat soort dingen gaan kijken. Anders blijft de openeinderegeling zoals die nu is. Ja, we weten gewoon niet hoeveel dat gaat toenemen.

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Ja, voorzitter, dank u wel. Kijk, ook dat gaat over een verdelingsvraagstuk. Dus dan maken we de drempel hoger om de schade die wel is opgetreden, anders te verdelen. Maar uiteindelijk is die schade er nog steeds. Wij zijn als provincie al heel lang verantwoordelijk om te zorgen dat die populatie naar beneden gaat. We hebben het sinds 2017, na een enorme stijging, stabiel weten te houden, maar nog steeds wel heel erg hoog. We zetten er nu fors op in om die populatie naar beneden te brengen. Om dan te zeggen, nou, terwijl we daar nog mee bezig zijn, we zijn net de eerste maand- Gaan we kijken of we het toch anders kunnen verdelen, want we vinden het toch wel hoog... Ja, wat ik hoop en ons ook echt gun, is dat als er weer een populatie enorm groeit en schadecijfers weer enorm groeien van welke soort dan ook, dat we eerder ingrijpen en niet toekomen aan een moment dat we met elkaar aan het praten zijn over verdubbeling van het doden van het aantal dieren, want dat is helemaal niet wat we willen. Uiteindelijk is het gewoon zo hoog geworden, ook doordat wij een lange periode toe hebben moeten zien dat het heel erg hoog wordt. En het enige wat je kunt doen om dat hoge getal naar beneden brengen, is te zorgen dat die populatie ook daadwerkelijk weer naar beneden gaat.

De **VOORZITTER**: Een aanvullende vraag?

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Je kunt in de tussentijd over verdeling van de schade praten, maar het blijft een enorme schadepost.

Mevrouw **SCHNEEMANN** (Volt): Ja, het is geen antwoord op mijn vraag. Ik vraag aan de gedeputeerde: kunnen we de regeling eventueel aanpassen, bent u daar ook toe bereid? Want u geeft zelf al aan dat u hoopt dat die faunabeheerplannen gaan werken. Nou, dat hoop ik natuurlijk ook; dat hopen we denk ik allemaal hier. Maar hoe zit dat met die regeling? Kunnen we die aanpassen? En bent u bereid om dat eventueel, ja, te herzien?

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Ja, voorzitter, ik heb steeds rondom het ganzenbeleid aangegeven: wij nemen de verantwoordelijkheid om de populatie die wij zelf naar boven hebben zien gaan, naar beneden te brengen. Vanaf het moment dat die veel lager is, dan kunnen we er natuurlijk ook over praten hoe we die schade dan verdelen. Dan denk ik dat het redelijk is. Sterker nog, dat heb ik ook richting de agrarische sector wel aangegeven, dat zij dan vervolgens zelf verantwoordelijk zijn om die schade op een stabiel laag niveau te houden.

Mevrouw **SCHNEEMANN** (Volt): Nou ja, het is nog steeds geen antwoord op mijn vraag, maar-

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Het antwoord is op korte termijn dus 'nee' en op langere termijn 'ja'.

De heer **MÜLDER** (D66): Dank u wel, voorzitter. Want, ja, ik heb toch inderdaad in het begin gevraagd van, goh, waarom is het nou bij ons hoger? Eigenlijk lijkt dat antwoord gewoon niet heel erg goed te kloppen. Want u zegt inderdaad zelf: tot 2017 is er een enorme stijging

geweest, daarna stabiel. Dan kan je inderdaad zeggen: de houtduif, nou, daar hebben we een probleem mee gehad. Nou, dat is nog geen 25 procent van onze kosten. Dat betekent dat er dus extreem veel meer schade is gekomen met een stabiele populatie. Als u enige antwoord dan 'beheer' is, dan denk ik: gek. Dat is vreemd. Want de kosten stijgen, de populatie is hetzelfde. Dus dan kan alleen beheer niet de oplossing zijn.

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Nou, voorzitter, het hangt ook veel samen - en daar hebben we natuurlijk weinig invloed op - gewoon met de prijs van het gewas. Dus gras is veel duurder geworden, groente is veel duurder geworden. Dat betekent dat de schade die wij vergoeden hoger is, omdat de waarde van de schade hoger is.

De heer **MÜLDER** (D66): Dank u wel, voorzitter. In de statistieken van BIJ12 worden gelukkig ook andere provincies goed bijgehouden. Dat klopt. Inderdaad. Maar ik ga ervan uit dat het gewas in Friesland niet duurder was dan in Noord-Holland. Dus hoe kan het dan nog steeds zo zijn dat met eenzelfde populatie zij nog minder schade hebben dan dat wij hebben, wat zo exponentieel groeit? Dus blijkbaar hebben wij dat gewas- Dezelfde prijs. Waarom hebben wij dan alsnog hogere kosten? Ik snap het gewoon niet.

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Ja, voorzitter, dank. De schade in Noord-Holland is eigenlijk vrijwel continu. Ik heb niet helemaal de cijfers tot 20 jaar geleden. Maar dat is bijna altijd hoger geweest dan in andere provincies. Dus als je beginpunt al dubbel of misschien wel drie keer zo hoog is als in de provincie Friesland bijvoorbeeld, dan is het niet heel vreemd om dan in de gewasstijging ook nog steeds diezelfde verhoudingen te zien. Kijk, ook daar waren de bedragen bij het vaststellen van het Natuurpact veel lager dan nu. Daar zijn alle provincies toen mee akkoord gegaan. Nu is het overal veel te weinig. Alleen bij ons is het als koploper van de hoeveelheid faunaschade veel en veel te weinig.

De heer **MÜLDER** (D66): Ja, ik denk dat het goed is om inderdaad die statistieken nog eens een keer goed in te duiken, want volgens mij zitten wij dan alsnog hoger. Inderdaad, u heeft gelijk, we begonnen ook al hoog, waardoor ik denk ik nog blijer ben dat de VVD ook al daarnet begon over misschien iets gaan schuiven in het eigen risico.

De **VOORZITTER**: De heer Wallaart. Ik wil u erop wijzen dat er volgende week een technische sessie is over de faunaschade. Dus een hele hoop vragen die u nu stelt zullen daar volgens mij ook aan bod kunnen komen.

De heer Wallaart, PvdA.

De heer **WALLAART** (PvdA): Voorzitter, dank u wel. Toch even de meer politieke vraag vanwege wat de gedeputeerde hier zegt. Hij geeft eigenlijk aan: ik ga eerst beheren, dan gaat de populatie omlaag; en als die omlaag is, dan wil ik op termijn nog wel eens kijken naar die woest aantrekkelijke regeling, zoals ik hem maar even beschouw. Ik hoor hier de VVD spelen met de eigen bijdrage. Ik hoor Volt iets zeggen over leges. Je zou ook een drempelbedrag kunnen invoeren. Zegt de gedeputeerde nu eigenlijk: dat ga ik allemaal niet doen zolang die populatie zo hoog blijft?

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Ja, voorzitter, dat klopt. Dat heeft er ook mee te maken dat ik uitvoering hoor te geven aan het coalitieakkoord. In het coalitieakkoord staat een afspraak over vijf procent eigen risico.

De heer **WALLAART** (PvdA): Voorzitter, er zijn hier meer regelingen genoemd dan dat. Inderdaad, ik sta achter het coalitieakkoord. Dus die vijf procent eigen bijdrage, ik geef u dat te na. Dat hebben jullie uit onderhandeld als BBB, via de voorzitter. Maar nu zeggen van, ik ga helemaal niks aan die regeling doen zolang de populatie nog zo hoog is, die moet eerst omlaag, dat is toch volstrekt onverantwoord, financieel gezien?

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Ja, voorzitter, ik ben even benieuwd waar u dan op doelt. Als we het coalitieakkoord volgen en die vijf procent eigen risico aanhouden, dan zou je een regeling moeten maken waarbij je de drempel verhoogt. Dan zou je dat soort- Dan blijft het nog steeds

een openeinderegeling. Dan blijft het nog steeds heel veel schade, waarbij je dan weliswaar de drempel wat verhoogd, maar dat gaat natuurlijk in onze getallen uiteindelijk niet heel veel verschil maken. Terwijl het daadwerkelijk naar beneden brengen van die populatie niet alleen volgend jaar, maar ook het jaar daarna en alle jaren daarna, als we vervolgens goed beheren en een stabiel lage stand hebben, vol te houden is en ook juridische zekerheid in zich heeft. Want de vorige coalitie heeft geprobeerd om dat eigen risico omhoog te brengen. Nou, dat is bij de rechter onderuitgegaan. Er is nog een hoger beroep tegen lopende, hoor. Laat ik het zo zeggen, de basis van dit beleid zou moeten zijn dat je grip wilt krijgen op die populatie, zodat je met veel minder beheer een stabiel lage populatie en veel minder schade hebt, ook voor onze financiën. Vervolgens ga je over de verdeling spreken.

De **VOORZITTER**: Ik wil toch nog even kwijt, ik snap deze discussie, maar er is volgende week een technische briefing over faunaschade. Daar zijn volgens mij alle mogelijkheden voor u om die technische vragen ook te stellen. We zijn hier bezig met een eerste begrotingswijziging.

Ik geef het woord aan de heer Olthof. Geen- Gedeputeerde Gielen.

Gedeputeerde **GIELEN**: Ja, voorzitter, er was mij één vraag gesteld door de PVV over netcongestie. Eigenlijk met de vraag van, nou, gaan we daar wat aan doen of wat doen we daar al? Ik deel natuurlijk heel erg met u de zorgen die u daar ook over uit, van hoe groot en wezenlijk dit probleem is en hoe veel we daar ook wel als provincie niet mee moeten. Gelukkig doen we dat ook. Dus we zijn natuurlijk druk bezig met het thema netcongestie. We hebben daar ook regelmatig het gesprek over in de commissie Leefomgeving. We doen dat voornamelijk vanuit de Taskforce Energie Infrastructuur. Daarin volgen we eigenlijk drie sporen. Dus aan de ene kant het versneld aanleggen van nieuwe infrastructuur. Dat is natuurlijk heel erg belangrijk, dat dat net zo snel mogelijk uitgebreid wordt. Maar ook grip krijgen op die langere termijnplanning van, wat komt er nou aan en wat zijn nou de vragen ook vanuit de verbruikerskant? En we werken ook aan slimme oplossingen, zoals bijvoorbeeld de energy hubs waarin wij ook een stimuleringsregeling hebben. Dus er zijn een aantal sporen waarin we daar ook aan werken. We blijven daar ook aan werken. We komen ook dit voorjaar bij u met een brief. Dat vroeg u ook: wanneer worden PS nou geïnformeerd? We komen dit voorjaar met een actualisatiebrief over waar we staan binnen het probleem en binnen ons beleid. Dus dan zullen we dat gesprek daar ook nog verder over voeren.

De **VOORZITTER**: En dan nu de heer Olthof.

Gedeputeerde **OLTHOF**: Ja, dank u wel, voorzitter. Ik heb één vraag, of in ieder geval een motie van de Partij voor de Dieren. De heer Hollebeek werd getriggerd eigenlijk door één zinnetje in de eerste begrotingswijziging, waardoor hij deze motie heeft ingediend. In ieder geval wat de aanleiding was. Dan hoop ik ook, als ik dat zinnetje kan ontkrachten, dat dat ook aanleiding is om de motie weer in te trekken, omdat we namelijk in 2026 geen nieuwe evenementen op dit moment op de lijst hebben staan met dieren. Die zijn op dit moment niet aangevraagd - behalve de lopende evenementen die we hebben. Dus dat is niet de reden dat wij in 2026 meer middelen nodig hebben. Dus deze motie draagt niks bij aan uiteindelijk meer financiële ruimte voor 2026. Dat staat even los overigens - want deze motie gaat veel verder - dat wij inderdaad dierenwelzijn, ook bij sponsorbeleid, hoog in het vaandel hebben staan, maar dat we er ook voor hebben gekozen om het niet uit te sluiten. Dat zijn niet de meest grote evenementen, maar het zijn wel soms kleine evenementen met een heel kleine bijdrage, dat we soms wel iets kunnen realiseren of iets kunnen ondersteunen. Dus we ontraden deze motie om twee redenen. 1, hij draagt niets bij aan 2026 en 2, dat het in ieder geval niet het beleid is op dit moment om dieren, niet-menselijke dieren, uit te sluiten van sponsoring. Zoiets was het toch? Van sponsorevenementen.

De **VOORZITTER**: Menselijk dier, de heer Hollebeek.

De heer **HOLLEBEEK** (PvdD): Dat is in ieder geval fijn om te horen van de gedeputeerde. Ik vraag me dan wel een beetje af. Er zit nog een klein beetje spanning erin. Ik hoor van, ja, het zijn kleine evenementen die we dan toch wel sponsoren. Ik zou dan toch eigenlijk wel, ja, een lans willen breken van, kijk er dan even goed naar of dat echt de dingen zijn, als er een nieuwe sponsoring komt, die bijdragen aan de doelen die wij als provincie hebben. Want dierenwelzijn is wel degelijk ook een van onze punten waar wij ons als provincie voor inzetten. We hebben dat met elkaar afgesproken.

Gedeputeerde **OLTHOF**: Nou, over dat laatste hebben we zeker geen misverstand, omdat dierenwelzijn ook bij het sponsorbeleid hoog in het vaandel staat. Dus dat voeren we ook uit. Daar kijken we ook kritisch naar. Ik denk alleen - en dan hoeven we het niet spannender te maken dan het is - dat er gewoon een principieel punt ligt dat u tegen evenementen bent waar dieren in voorkomen. Dat is niet het beleid van dit college. Dus in dat opzicht raden wij deze motie af.

De **VOORZITTER**: Dat was de eerste termijn van Gedeputeerde Staten. Dan ga ik kijken of er behoefte is aan een tweede termijn. De heer Klein van de ChristenUnie.

Tweede termijn Provinciale Staten
De heer **KLEIN** (ChristenUnie): Ja, dank u wel, meneer de voorzitter. Dank aan het college van GS voor de beantwoording en ook voor de toezegging. Ik heb het idee dat u eigenlijk precies toezegt wat ik in de motie vraag. Als dat zo is, dan denk ik dat we hem terug kunnen trekken, Maar misschien kunt u daar nog even op reageren zo of het inderdaad is wat wij in de motie voorstellen? Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. De heer Mülder, D66. De heer Valk van de BBB ook niet. De heer Wallaart, Partij van de Arbeid? Nee. De heer Dessing? Nee. Mevrouw Schneemann? Mevrouw Van der Helm? 50PLUS.

Mevrouw **VAN DER HELM-CHANDANSINGH** (50PLUS): Ja, voorzitter, dank natuurlijk aan de gedeputeerde van Financiën voor de beantwoording van de financiële vragen. Ze is ingegaan op de motie. Ik ben verbaasd dat de gedeputeerde vindt dat ze deze motie moeten ontraden omdat die overbodig is, terwijl het realistisch ramen van nu in deze eerste begrotingswijziging wordt ingebracht. Ik vraag natuurlijk in het dictum om veel meer. Ik vraag namelijk om bij de kaderbrief een analyse te presenteren van de uitgestelde intenties over de afgelopen periode, zodat we ervan kunnen leren. Dus ik zou deze motie aan. Ik ben een beetje- Ja, daar is ze verder niet op ingegaan. Dat had ik graag gezien.

De **VOORZITTER**: Ja, u bedoelt te zeggen dat u de motie gewoon ingediend heeft en in stemming laat brengen.

Mevrouw **VAN DER HELM-CHANDANSINGH** (50PLUS): Ik laat hem in stemming brengen.

De **VOORZITTER**: Ja, want u zei: ik houd hem aan. Dat zou-

Mevrouw **VAN DER HELM-CHANDANSINGH** (50PLUS): Nee, nee, ik bedoel 'in stemming brengen'. Excuus.

De **VOORZITTER**: Dat is goed. Dank u wel.

Mevrouw Uiterwijk? De heer Hollebeek.

De heer **HOLLEBEEK** (PvdD): Ja, dank u wel, voorzitter. Ook dank aan de gedeputeerde voor de beantwoording. Ja, inderdaad, fijn om te horen dat er geen nieuwe evenementen zijn. Tenminste, niet waarbij dieren betrokken zijn. Evenementen zijn we altijd voor.

Ik snap wat de gedeputeerde zegt. Ik vind het alleen een beetje verwarrend als gezegd wordt: het is geen beleid van dit college. Ik denk, ja, maar wij stellen hier toch als PS dat beleid vast. Dan is er nog wel een beetje een soort semantische verwarring tussen het onderdeel van 'zijn', wat ik hoor uit het woord van de gedeputeerde, terwijl ik toch wel duidelijk heb gezegd 'het gebruikt worden'. Dan kom ik ook meteen terug op de reactie van de heer Mülder in eerste termijn. Want ook menselijke dieren horen volgens mij niet gebruikt te worden voor vermaak. Toch? Lijkt me wel. En ook bijbels gezien - even in reactie op mevrouw Koning-Hoeve - inderdaad, bijbels gezien is de mens heel anders dan de dieren, maar ik ken de heilige geschriften van de grote monotheïstische levensbeschouwingen. In geen één staat dat dieren louter ter vermaak zijn van

de mens. Wel ter nut, maar niet ter vermaak. Dus zowel als christen, moslim, jood of als darwinist zou je de motie wat mij betreft moeten kunnen omarmen.

Dan als laatste even, toch heel kort. Ik ga niet een technische briefing hier heel uitgebreid naar voren halen. Maar het mooie, het gaat hier over beheren, beheren, beheren inderdaad, en ik vind het mooi dat D66 en Volt de discussie enigszins proberen te verbreden. Hartstikke mooi. Maar wat ik blijf missen in deze discussie, en dat is toch wel iets wat eigenlijk maar best nog wel een beetje pijn doet, is dat de hele landbouwtransitie toch weer geen onderdeel uitmaakt van deze discussie. Ik zou zeggen: lieve mensen, minder gras, meer plantaardig voedsel in plaats van maar blijven, blijven, blijven beheren. Dat scheelt geld. Dat is gezondheid. Dat levert ruimte op. Dus denk erover na en u zult hier over 10 of over 20 jaar denken: die meneer Hollebeek, die was zo gek nog niet. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Nou, dat laatste denken we zeker niet. Mevrouw Bezaan van de PVV? Mevrouw Koning-Hoeve? Nee. Statenlid Korzelius? Ook niet.

Dan hoorde ik nog een vraag aan de gedeputeerde van de ChristenUnie over motie M34.

Tweede termijn Gedeputeerde Staten
Gedeputeerde **ROMMEL**: Ja, voorzitter, mijn toezegging lijkt erop. Alleen, het is wel een afbakening in wat u in uw motie aangeeft, want in uw motie vraagt u ook om ook de bestedingen allemaal aan te geven. Dat wordt echt heel veel werk. Dus wat ik wil doen, wat ik zeg, is een overzicht te geven van de decentralisatie-uitkeringen. Natuurlijk wil ik ooit ook wel een keer de motie afdoen. Dus daarom heb ik liever een toezegging dat ik dat zal doen en dat ik dus dat overzicht- Want nu krijgt u een overzicht van, noem het maar, programma 7, de verschillende doelen, maar dan heeft u nog niet de bedragen. Ik heb toegezegd om dat te gaan toevoegen.

De heer **KLEIN** (ChristenUnie): Ja, dat is heel fijn. Ik had de motie ook aangepast naar aanleiding van de eerdere toets die er is geweest, dat ik niet om de specifieke bedragen, maar de overzichten vroeg. Ik denk dat we nu heel dicht bij elkaar zijn. Dus ik kan u toezeggen dat ik de motie ga intrekken. Meneer de voorzitter, ik trek de motie in.

Motie 34 'Inzicht besteding decentralisatie-uitkeringen' maakt geen deel meer uit van de beraadslagingen c.q. besluitvorming.

De **VOORZITTER**: Dat is motie M34.

Dan zijn we aan het eind gekomen van de tweede termijn. Er zijn geen vragen meer open. U weet, als ik nu de beraadslagingen ga sluiten, dat u geen moties meer in kunt dienen of wijzigingen kunt aanbrengen. Dus ik kijk nog heel even of daar behoefte aan is bij een van de fracties. Zo te zien niet. Dan zijn hierbij de beraadslagingen afgerond over agendapunt 7 en gaan wij naar agendapunt 8.

De discussie wordt gesloten.

8 Beleidskader Nota Sportief Noord-Holland (Voordracht 11-2026).

De **VOORZITTER**: Agendapunt 8 betreft het Beleidskader Nota Sportief Noord-Holland. Dat is voordracht 11-2026. In het coalitieakkoord heeft de provincie Noord-Holland de ambitie opgegeven om gemeenten en regio's te willen ondersteunen bij het op peil houden van het voorzieningenniveau, waaronder sport. En specifiek staande voor sportambities, om de breedtesport te versterken en ook om te zoeken om de ontwikkeling van regionaal sporttalent te stimuleren en ook die brug te slaan met de topsport. Die uitgangspunten die daaraan ten grondslag liggen, zijn in maart 2025 al besproken in de Statencommissie Leefomgeving. Met de bestuurlijke regio's is hier ook over gesproken en het beleidskader is daarop aangepast.

Tijdens die bespreking in de commissie Leefomgeving van 16 februari zijn de volgende kernpunten aan bod gekomen. De ambitie van het sportbeleid versus beperkt budget en de personele inzet. Er is twijfel of doelen haalbaar zijn zonder extra middelen. De rol van de provincie die vooral verbindend en faciliterend moet zijn met kennisdeling en regionale

afstemming - niet primair financiering of uitvoerend. Er wordt nadruk gelegd op breedtesport, leefbaarheid, verenigingen en vrijwilligers. En de relatie sport, recreatie en natuur, waarbij bewegen gestimuleerd wordt, stimuleren zonder extra druk op kwetsbare natuurgebieden.

Gedeputeerde Staten hebben in ieder geval één toezegging gedaan. Dat is dat ze de ondersteuning van verenigingen en vrijwilligers expliciet meenemen en ze werken dat verder ook uit in het uitvoeringsprogramma. De sprekers die zich hebben gemeld is de heer Heijnen van het CDA, mevrouw Ten Ham van de Partij van de Arbeid, de heer Van Tiggelen van de PVV, mevrouw Bouhlel van de SP, de heer Becker van de BBB, mevrouw Schneemann van Volt, mevrouw Jansen van D66, mevrouw Van der Helm van 50PLUS, de heer Klein van de ChristenUnie, mevrouw Haas van de Partij voor de Dieren en Statenlid Laport van GroenLinks. Ik geef de heer Heijnen van het CDA als eerste het woord.

Eerste termijn Provinciale Staten

De heer **HEIJNEN** (CDA): Voorzitter, dank u wel. Voorzitter, de sportdeelname in Nederland is in 2024 stabiel gebleven, maar nog altijd niet terug op het oude niveau van voor corona, concludeerde NOC*NSF vorig jaar in een onderzoek. En vooral onder jongeren blijft het aantal sporters achter. Dat laat zien dat sporten niet vanzelfsprekend is en door overheidsingrepen ook kan verminderen. Het verdient daarom continu aandacht. De overheid heeft daarbij een belangrijke faciliterende taak: organiseren van locaties, evenementen, ondersteunen met kennis en vooral ook niet te veel in de weg zitten zodat de samenleving zijn werk kan doen. Zoals u weet, vindt het CDA dat de provincie de inzet op sport, maar ook op cultuur, dorpshuizen en voorzieningen aanzienlijk moet vergroten. Dit, omdat wij geloven dat deze vormen van ontmoeting en verbinding bijdragen aan de betrokken samenleving. Daarnaast is het gezond voor lijf en geest. We zijn daarom ook blij dat de provincie met dit beleidskader sport, weg is van het absolute minimum aan inzet op sport. Het is een heel mooie eerste stap en daarvoor ook een groot compliment aan de gedeputeerde. Het legt een mooie basis. En als het aan het CDA ligt, bouwen we daar ook een volgende coalitieperiode op voort om de inzet en betrokkenheid van de provincie nog verder te versterken.

Voorzitter, kijkend naar dat beleidskader is het CDA dus nu grotendeels tevreden. We vinden het goed dat sport uitdrukkelijk wordt gekoppeld aan leefbaarheid en voorzieningen, inclusief die sportlocaties. Ook ondersteunen wij de rol van de provincie in het verbinden van gemeenten en het uitwisselen van kennis. Het is ook goed te zien dat de provincie de verbreding wil blijven maken tussen breedtesport, talentontwikkeling en topsport. Hoewel de focus voor het CDA vooral op die breedtesport ligt. Tot slot blijven we het sponsoren van top- en breedtesportevenementen steunen, evenals de inzet op inclusie en sociale veiligheid. De motie van de Partij van de Arbeid over de veilige kleedkamer dienen we dan ook van harte mee in.

Maar, voorzitter, dat gezegd hebbende, zijn er twee elementen waar het CDA extra aandacht voor wil vragen. Allereerst de inzet op verenigingen. Uit het onderzoek van NOC*NSF, wat ik zojuist aanhaalde, blijkt dat sporten in verenigingsverband groeit. Het aantal lidmaatschappen van een sportclub in 2024 steeg met 68.000. Dat zijn aantallen waar we als politieke verenigingen van kunnen dromen. Tegelijkertijd weten we dat verenigingen het zwaar hebben. Het beleidskader omschrijft dat ook en wij horen dat ook regelmatig in de praktijk tijdens onze werkbezoeken. Nu heeft het kabinet Jetten in het coalitieakkoord een voor het CDA belangrijke passage opgenomen om de regeldruk voor verenigingen fors te verminderen, bijvoorbeeld rondom het organiseren van evenementen. Verenigingen die vooral gedragen worden door vrijwilligers. Als vrijwilligers hun tijd kwijt zijn aan regels en formulieren gaat dat ten koste van sport en ontmoeting, maar vooral ook van plezier - en daarmee uiteindelijk ook van de leefbaarheid. Deze regeldruk ontstaat door een stapeling van landelijke, provinciale en lokale regels. Gemeenten passen nationale wetgeving soms ook verschillend toe of hebben eigen complexe regels, bijvoorbeeld rondom evenementen, wat in de praktijk kan leiden tot extra lasten voor verenigingen en vrijwilligers.

Voorzitter, wat het CDA betreft, zou dit onderdeel moeten zijn in de gesprekken en de kennisuitwisseling tussen de gemeenten, zoals de provincie die wil voeren. Samen met D66, Partij van de Arbeid, BBB, JA21 en de ChristenUnie hebben wij daarom een motie met het volgende dictum: "Wij verzoeken GS inzichtelijk te maken hoe de provincie aansluit bij de landelijke inzet om regeldruk voor verenigingen te verminderen, regeldruk voor verenigingen structureel te

agenderen in gesprekken met gemeenten, met aandacht voor de lokale toepassing van landelijke wetgeving. Dit expliciet op te nemen in het Actieprogramma Sport Noord-Holland dat in 2026 verschijnt, en gaat over tot de orde van de dag."

Motie 37-2 maart 2026
Verminderen regeldruk voor verenigingen

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 2 maart 2026.
Constaterende dat:

- *Het Beleidskader Nota Sportief Noord-Holland beschrijft dat sportverenigingen onder druk staan;*
- *Sportverenigingen steeds vaker aangeven dat zij vastlopen in regels, procedures en administratieve verplichtingen;*
- *Het nieuwe landelijke coalitieakkoord1 wil inzetten op het verminderen van onnodige regeldruk voor verenigingen, onder andere voor evenementen.*

Overwegende dat:

- *Verenigingen van grote waarde zijn voor sport, ontmoeting en sociale betrokkenheid;*
- *Steeds meer sportclubs in Noord-Holland door stijgende energieprijzen, toenemende regeldruk en een afname van het aantal vrijwilligers in de knel komen;*
- *Vrijwilligers het fundament vormen van verenigingen en overmatige regeldruk hun inzet en betrokkenheid onder druk zet;*
- *Er naast nationale regels ook provinciale of gemeentelijke regels zijn die praktische belemmeringen opleveren voor verenigingen en vrijwilligers;*
- *De provincie een belangrijke rol heeft richting gemeenten als gesprekspartner en medeoverheid.*

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- *Inzichtelijk te maken hoe de provincie aansluit bij de landelijke inzet om regeldruk voor verenigingen te verminderen;*
- *Regeldruk voor verenigingen structureel te agenderen in gesprekken met gemeenten, met aandacht voor de lokale toepassing van landelijke wetgeving;*
- *Dit expliciet op te nemen in het Actieprogramma Sport Noord-Holland dat in 2026 verschijnt.*

En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Dennis Heijnen (CDA), Krista Jansen (D66), Marloes ten Ham (PvdA), Michel Becker (BBB), Kelly Uiterwijk (JA21) en Michel Klein (ChristenUnie).

De heer **HEIJNEN** (CDA): Voorzitter, het tweede punt betreft de sportlocaties. Die koppeling met de Omgevingsvisie in het stuk is sterk, maar achterstallig onderhoud en verduurzaming-

Mevrouw **BOUHLEL-LASCARIS** (SP): Ja, sorry, het duurde even voordat ik- Ik zat even te denken. U had het net over de regeldruk. Kunt u een voorbeeld geven welke regeldruk zou willen verminderen voor verenigingen?

De heer **HEIJNEN** (CDA): Zeker. Dus een deel van de regeldruk zit landelijk. Daar gaat het bijvoorbeeld om de moeite die verenigingen hebben bij het aanvragen van een bankrekening of het registreren van hun bestuurders en dergelijke. Dat is denk ik wat de landelijke overheid kan oplossen. Wat je in veel gemeenten ziet, is dat op het moment dat zij een sponsorloop willen organiseren, je allerlei formulieren moet invullen, je aan allerlei eisen moet voldoen - het afzetten van de wegen, de scholing van de mensen, et cetera - waardoor je eigenlijk- Die regels zijn vaak wel gemaakt met de beste bedoelingen, want het gaat natuurlijk om veiligheid en het gaat om- Alleen, het nadeel daarvan is dat je als vrijwilliger zoveel tijd kwijt bent aan procedures en werkzaamheden, terwijl de aandacht juist op die sponsorloop zelf moet liggen.

Mevrouw **BOUHLEL-LASCARIS** (SP): Ja, ik snap het en met name het laatste. Daar was ik inderdaad al bang voor. Want in die vergunningaanvragen of evenementen-aanmeldformulieren staat bijvoorbeeld hoeveel EHBO'ers je nodig hebt, welke wegen er afgezet moeten worden. Dat lijkt me toch dat dat zeker moet blijven bestaan.

De heer **HEIJNEN** (CDA): Dus de motie roept ook niet op om alle regels te schrappen, want we hebben ook regels nodig. Maar we zien nu wel dat het benauwend werkt voor die sportverenigingen, voor die vrijwilligers. Dus het zou heel goed zijn om daar eens naar te kijken: oké, welke gegevens heb je echt nodig? Moet dat met een formulier? Of is het wellicht op een andere manier te regelen? Zodat je toch vooral die kracht van die verenigingen ondersteunt in plaats van ze te verstikken met te veel complexe procedures. Maar de motie roept zeker niet op, ter uw geruststelling, om alle regels te schrappen.

De **VOORZITTER**: Gaat u verder, meneer Heijnen.

De heer **HEIJNEN** (CDA): Voorzitter, dan het tweede punt. Dat betreft de sportlocaties. Die koppeling met de Omgevingsvisie is dus sterk. Maar achterstallig onderhoud en verduurzaming van sportaccommodaties vragen om meer regie en ondersteuning. Want ook hier zien we dat gemeenten en sportclubs vastlopen. Voor het verduurzamen van sportaccommodaties van verenigingen is nauwelijks kennis, uitvoeringskracht en budget. Wij roepen de gedeputeerde dan ook op dit mee te nemen in de gesprekken in de gemeenten. Ook dienen we de motie van D66 over het budget voor verduurzaming sportlocaties graag mede in.

Voorzitter, afrondend. Het CDA is blij met deze betekenisvolle stap die vandaag wordt gezet om provinciaal sportbeleid weer op de kaart te zetten. Hopelijk bouwen we vanaf hier verder. Ik dank u wel.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Mevrouw Ten Ham van de Partij van de Arbeid.

Mevrouw **TEN HAM** (PvdA): Dank u wel. Mevrouw Ten Ham van de Partij van de Arbeid. Ja, dank, voorzitter. We hebben de afsluitingsceremonie van de Winterspelen net achter de rug. Vrijdag gaan de Paralympische Spelen van start. Geen mooier moment om ook voor Noord-Holland en onze Noord-Hollandse sportvelden en kleedkamers te zorgen dat ze nog veiliger, inclusiever en toegankelijker worden.

Allereerst wil ik grote waardering uitspreken voor de wijze waarop GS nu al werkt aan een inclusief een veilig sportklimaat. In de commissies hebben ik en mijn medecollega's het al vaker benoemd. En ik wil ook weer waardering naar hen uitspreken. Er is heel veel passie, enthousiasme, echte aandacht en ook heel veel plezier voor het thema sport. We komen van ver, maar we zijn een mooie route ingeslagen. Die aandacht en het plezier is ook zichtbaar in het beleidskader.

Wat we wel graag nog willen als aanvulling heeft betrekking op onze verenigingen en de sportaanbieders, zodat onnodige drempels worden weggenomen. Er gaat al heel veel goed en dat maken we graag nog beter zichtbaar, maar we zijn er nog niet. Want de realiteit is ook dat zevenhonderdduizend sporters in Nederland zich niet welkom voelen op of rond het sportveld, en er toch nog heel veel beperkingen en onveilige situaties worden ervaren door zowel de sporter als de toeschouwer. Het gevolg is heel veel uitval. Hoe maken we sportverenigingen nog toekomstbestendiger? Sportaanbieders en verenigingen hebben in de pilot van De Veilige Kleedkamer, zoals de provincie Drenthe heeft laten uitvoeren, aangegeven enorm geholpen te zijn bij concrete hulp, een positieve en preventieve aanpak, zoals dit praktische initiatief heeft laten zien. Het werkt heel erg enthousiasmerend om inzet en vooruitgang, al dan niet intern, zichtbaar te maken. Dus gewenst gedrag stimuleren, verbetering in kaart brengen en best practices blijven delen, zoals ook al eerder werd genoemd, zodat iedereen zich gewaardeerd, gezien en veilig voelt tijdens het sporten en langs de lijn. Vandaar de motie 'Veilige en toegankelijke kleedkamer met een team - persoonlijk vind ik het een prachtopstelling - van GroenLinks, CDA, Volt, VVD, Partij voor de Dieren, SP, D66, ChristenUnie en BBB, waarvan het dictum luidt: "De verkenning richting de uitvoeringsagenda hoe een soortgelijke aanpak als De Veilige Kleedkamer uitgewerkt kan worden in Noord-Holland om bij te dragen aan sociale veiligheid, inclusie en fysieke toegankelijkheid van sport in Noord-Holland. Daarbij aan te sluiten bij bestaande initiatieven en hierover in gesprek te treden met gemeenten, Team Sportservice Noord-Holland, NOC*NSF en relevante belangen- en kennisorganisaties." Heel veel dank.

Motie 38-2 maart 2026
Veilige en Toegankelijke Kleedkamer (Noord-Holland)

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 2 maart 2026.
Constaterende dat:

- *De provincie in het Beleidskader inzet op een inclusief en veilig sportklimaat, waarin iedereen de mogelijkheid heeft om mee te doen. Waarin best practices en innovatieve oplossingen en bestaande initiatieven actief in beeld worden gebracht en gedeeld met gemeenten;*
- *Uit onderzoek van NOC*NSF blijkt dat 700.000* Nederlanders zich niet altijd welkom en/of veilig voelen in de sport, terwijl talrijke sportaanbieders zich hier niet altijd bewust van zijn.*
- *Wanneer een substantieel aantal sporters zich niet altijd veilig en/of welkom voelt binnen de sport, of sportvoorzieningen niet toegankelijk zijn en daardoor deelname kan belemmeren voor zowel de sporter als de toeschouwer.*
- *De Provincie Drenthe al sinds 2022 het initiatief 'De Veilige Kleedkamer' actief ondersteunt met een concreet stappenplan waaraan een sportvereniging zich committeert en actieve inzet zichtbaar wordt gemaakt door middel van een vignet.*
- *De Provincie Drenthe zich door deelname aan het initiatief 'De Veilige Kleedkamer' inzet om een positieve bijdrage te leveren aan bewustwording en zichtbaarheid gericht op een veilig en toegankelijk sportklimaat welke inmiddels in beloond met de landelijke Sportinnovator Prijs.*

Overwegende dat:

- *Sportverenigingen van grote waarde zijn voor sportbeoefening, ontmoeting, sociale cohesie, gemeenschapszin en brede welvaart in Noord-Holland;*
- *Een veilige, sociaal en fysiek toegankelijke kleedkamer drempels verlaagt voor deelname, juist voor sporters die extra kwetsbaar zijn voor uitsluiting of onveiligheid (zoals LHBTQIA+ sporters, sporters met een functiebeperking of handicap);*
- *Maatregelen voor sociale veiligheid en toegankelijkheid verenigingen juist toekomstbestendiger maken, mits verenigingen daarbij praktisch en proportioneel worden ondersteund en onnodige administratieve lasten worden voorkomen;*
- *Noord-Holland als provincie een verbindende rol kan spelen door gemeenten, sportbonden zoals NOC*NSF, COC Noord-Holland, Orange The World, Women Inc., unieksporten.nl en Team Sportservice Noord-Holland (en eventueel aanvullende relevante maatschappelijke partners) te koppelen en te faciliteren met als doel deelname te vergroten en uitval ten gevolge van onveiligheid en fysieke ontoegankelijkheid tegen te gaan.*

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- *Te verkennen richting de uitvoeringsagenda hoe een soortgelijke aanpak als De Veilige Kleedkamer uitgewerkt kan worden in Noord-Holland, om bij te dragen aan de sociale veiligheid, inclusie en fysieke toegankelijkheid van sport in Noord-Holland;*
- *Daarbij aan te sluiten bij de bestaande initiatieven;*
- *En hierover in gesprek te treden met gemeenten, Team Sportservice Noord-Holland, NOC*NSF en relevantie belangen en kennisorganisaties.*

En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Marloes ten Ham (PvdA), Paul Laport (GroenLinks), Ilona Haas (Partij voor de Dieren), Heidi Bouhlel-Lascaris (SP), Michel Klein (ChristenUnie), Dennis Heijnen (CDA), Julia Schneemann (Volt), Klaas-Jeroen Terwal (VVD), Krista Jansen (D66) en Michel Becker (BBB).

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Uw motie, maar ook de eerder door de heer Heijnen ingediende motie, maken onderdeel uit van de beraadslagingen. Dan gaan we naar de heer Van Tiggelen van de PVV.

De heer **VAN TIGGELEN** (PVV): Voorzitter, dank u wel. Even heel kort, hoor. Bewegen is goed, mits niet overdreven. Dat laatste blijkt uit onderzoek gedaan naar de deelnemers aan de Elfstedentocht van 1963. Ik kan me dat nog goed herinneren. Mensen die daaraan deelnamen en de tocht niet uitreden, bleken achteraf een hoger dan gemiddelde levensverwachting te hebben. De mensen die ervoor kozen om hem toch uit te rijden, ondanks de barre omstandigheden, blijken dat voordeel niet te hebben. Dus sportief is leuk, maar je moet het niet overdrijven.

Sportief bezig zijn moet toegankelijk zijn voor iedereen. Helaas is dat niet voor iedereen even makkelijk. Het dragen van sportieve kleding of zelfs het verlaten van de woning zonder begeleiding is niet altijd voor iedereen eenvoudig. Wij betreuren dat. Dat gezegd hebbend, heeft deze voordracht onze steun. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Dat is zeker kort. De heer Becker van de BBB.

De heer **BECKER** (BBB): Ja, dank u, voorzitter. Complimenten aan gedeputeerde Olthof en zijn staf voor deze voorliggende Beleidsnota Sportief Noord-Holland. BBB wil, dat blijkt ook uit de ambities beschreven in het coalitieakkoord 'Verbindend Vooruit!' dat naast cultuur en erfgoed, sport enorm belangrijk is voor de leefbaarheid in de stad en de dorpskernen. Het moet dan ook voor alle inwoners en elke regio toegankelijk, bereikbaar, betaalbaar en aantrekkelijk zijn en blijven. Daarnaast heeft de provincie de ambitie om de breedtesport te versterken, te zoeken naar mogelijkheden om de ontwikkeling van regionale sportverenigingen te stimuleren, de brug te slaan met topsport en hier ook binnen de financiële kaders financiële middelen voor vrij te maken. Om dat ook extra aandacht is toegevoegd voor het bevorderen van de sociale veiligheid binnen de sport, evaluatie en monitoring van beleid in samenspraak met alle bestuurlijke regio's zal plaatsvinden, kan BBB instemmen met de voorliggende Beleidskadernota Sportief Noord-Holland.

Dan de noties. Noties. Moties. De notitie op de moties. Ik heb hier staan: verminderen regeldruk voor verenigingen. Het kwam net al ter sprake. Ook voor BBB is het verenigingsleven met al haar vrijwilligers van groot belang voor de sociale cohesie en verbondenheid in wijken en buurten, dorpen en steden. Van extra regeldruk is de BBB sowieso al niet, maar zeker niet bij het verenigingsleven. Laten we daar dan ook maar beginnen met deze te verminderen. Iedereen die vrijwilligerswerk doet bij verenigingen, die weet ook wat ik bedoel met die regeldruk. Met dank aan de initiatiefnemer, de heer Heijnen van het CDA, zullen wij deze motie steunen en mede indienen.

Dan de motie Veilige en toegankelijke kleedkamers Noord-Holland. Sport moet veilig en toegankelijk zijn voor iedereen. En iedereen is iedereen. Dus deze hoef ik dan ook niet afzonderlijk te benoemen. Het is eigenlijk triest dat er dan een motie voor nodig is om dit te bevestigen. Maar de BBB zal, met dank aan initiatiefnemer Marloes ten Ham van de PvdA, deze motie steunen en mede indienen. Dank.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Mevrouw Schneemann van Volt.

Mevrouw **SCHNEEMANN** (Volt): Dank, voorzitter. Sportbeleid is erg belangrijk. Sport werkt verbindend, het bevordert een gezonde levensstijl en is bovendien gewoon heel erg leuk. De afgelopen weken hebben we met de Olympische Spelen weer ervaren hoe inspirerend sport kan zijn - met een resultaat om trots op te zijn, want de Noord-Hollandse sporters hadden meer medailles dan Groot-Brittannië bij elkaar. Met het schaatssucces op de Olympische Spelen was het dan ook extra leuk om te merken dat het steeds drukker werd op mijn schaatsbaan de afgelopen weken. Een investering in de topsport vloeit dan ook vaak door naar de breedtesport, want prestaties kunnen inspireren en motiveren. Tegelijkertijd moeten we niet uit het oog verliezen dat we sport toegankelijk maken. Want een investering in talentontwikkeling is leuk, maar kunnen genieten van een sport is nog veel belangrijker. Neem een land als Noorwegen. Daar wordt ontzettend veel geïnvesteerd in sport, worden kinderen gestimuleerd om verschillende sporten te proberen. Noorwegen is daarmee een van de gelukkigste landen ter wereld en stak daarnaast met kop en schouders uit bij de medaillespiegel van de afgelopen Olympische Spelen.

Voorzitter, Volt is blij met deze nota. Tegelijkertijd had er van ons wel een schepje bovenop gemogen. Want een investering van 20 cent per inwoner, dat is natuurlijk helemaal niks. We zijn blij dat de ambities scherp zijn, maar we maken ons ook wel zorgen dat er te weinig geld voor is. Zoals in sport vaker het geval, moet je hoge ambities neerzetten om een doel te kunnen behalen. Tegelijkertijd moet je er dan ook voor kiezen om er vol voor te gaan. Met de 20 cent per inwoner is dat nog lang niet het geval. We snappen dan ook dat de gedeputeerde dit met beperkte middelen moet doen, maar we willen eigenlijk wel vragen: als er een mooie kans is waarbij we onze ambities kunnen realiseren, maar er te weinig geld is, kom dan naar PS met de vraag om geld. Want volgens mij, als we even zou luisteren, vindt iedereen dit belangrijk. Het zou namelijk

zonde zijn als we kansen laten lopen die we goed kunnen gebruiken. Wellicht zijn we tijdens de volgende Olympische Spelen dan de meest succesvolle provincie van Nederland.

De heer **ROOSENDAAL** (VVD): Ja, dank u wel. Het argument dat we maar 20 cent uitgeven, vind ik altijd een beetje vaag. Want stel nu dat we het dubbele kunnen uitgeven, wat wilt u daar dan mee bereiken? We hebben vanuit deze nota die er nu is, een heel duidelijk beleid vanuit de provincie aangeven, dat we samen met de gemeenten en het Rijk kijken hoe we optimaal invulling kunnen geven aan breedte- en topsport. Dus hoe kijkt u daar tegenaan?

Mevrouw **SCHNEEMANN** (Volt): Nou, volgens mij is deze beleidsnota juist ook heel erg geschreven vanuit beperkte middelen eigenlijk. Dus er is natuurlijk niet gekeken naar: wat willen we en hoeveel hebben ervoor nodig? Maar er is eigenlijk gekeken: hoeveel geld hebben we en wat kunnen we ermee doen? En volgens mij moeten we juist ervoor zorgen dat we geen kansen laten liggen die we misschien wel kunnen grijpen. Stel dat we bijvoorbeeld een heel mooi evenement kunnen faciliteren, of een heel mooie verbinding kunnen leggen tussen twee gemeenten, om bijvoorbeeld een talentenpool op te starten, dat we dat soort kansen niet missen. Dat is eigenlijk wat we ermee willen zeggen.

De heer **ROOSENDAAL** (VVD): Maar kunt u me aangeven wat u- U heeft de loftrompet gestoken over de ongelooflijke mooie prestatie van onze sporters. We hebben een ontzettend mooi sportbeleid. Belangrijk, we hebben heel mooie sportfaciliteiten in Noord-Holland. Dus wat ontbreekt er dan? Hoeveel geld wilt u namens de provincie daaraan besteden?

Mevrouw **SCHNEEMANN** (Volt): Nou ja, volgens mij is dat dus juist de vraag aan GS, die ik omdraai. Dat als er dus een mooie kans is, kom dan bij ons zodat we er budget voor kunnen vrijmaken. Volgens mij, als we er gewoon structureel meer geld voor uittrekken, dan kunnen we ook met een heel andere blik naar die ambities kijken. Dat is eigenlijk wat we hier proberen te zeggen.

De heer **ROOSENDAAL** (VVD): Dan hoor ik graag waar u dat geld vandaan wil halen.

Mevrouw **SCHNEEMANN** (Volt): We hebben net gedefinieerd dat er zeventig miljoen naar faunaschade gaat. Wellicht kunnen we daar een heel klein beetje van afhalen om het sportbeleid te verdubbelen.

Mevrouw **JANSEN** (D66): Ja, zo'n mooie oproep, voorzitter, van mevrouw Schneemann van Volt, voor investeringen en kansen laat ik niet zomaar liggen. U heeft wellicht onze motie van D66 gezien voor verduurzaming van gebouwen, voor sportaccommodaties. Wij zien de kans om bij de volgende kadernota hier budget voor te reserveren. Kunnen we dan ook op uw steun rekenen?

Mevrouw **SCHNEEMANN** (Volt): Ja, daar kunt u op rekenen.

De **VOORZITTER**: Dan is het woord aan mevrouw Jansen van D66. Misschien wat sportiever. Nee, hoor, was een grapje. Het woord is aan mevrouw Jansen van D66.

Mevrouw **JANSEN** (D66): Ja, dank voorzitter. Ja, iets sportiever zou inderdaad denk ik wel mogen, maar dat neemt niet weg dat D66 wel een hart voor de sport heeft.

Dank aan Gedeputeerde Staten voor deze uitgebreide nota sport, waarin de ambitie wordt uitgewerkt voor de samenwerking tussen provincie, gemeenten en betrokken partners. Mijn fractiegenoot Nina Sophie Vroom heeft de behandeling van de nota reeds in de commissie gedaan, en ik mag de honneurs voor D66 hier in de Staten waarnemen.

Voor D66 is een stevig sportbeleid een zeer wezenlijk onderdeel van onze samenleving. Immers, sport zorgt voor sterke gemeenschappen, voor fysieke gezondheid en mentaal welzijn. Een uitgangspunt dat GS lijken te delen, maar de vertaling daarnaartoe lijkt echter uit te blijven. Met 20 cent per hoofd van de bevolking bungelen we pijnlijk onderaan de landelijke lijst qua investeringen. Delen GS dit ongemak met ons?

D66 vindt dat we op een aantal punten een stap kunnen maken. Als eerste, inclusie en diversiteit in sportverenigingen zijn niet vanzelfsprekend. We moeten daarom naar een hogere ambitie voor een veilig sportklimaat. Daarom dienen we de motie van de PvdA die dat bewerkstelligt, graag mede in.

Dan, voorzitter, moeten de faciliteiten van sportclubs op orde zijn. In 2030 moeten de gebouwen van sportclubs conform met Klimaatakkoord 2030 een halvering van hun CO_2-uitstoot hebben bereikt. Echter, dat doel is nog uit zicht. Verenigingen blijken niet zelfstandig in staat om de verduurzamingsslag te maken. Ze kunnen de gewenste verduurzaming eenvoudigweg niet financieren, omdat zij niet in staat zijn om dergelijke leningen voor verduurzaming af te sluiten. Ontzettend jammer, want een investering in duurzame accommodaties leidt uiteindelijk tot een fikse daling van de energierekeningen van diezelfde clubs.

Mevrouw **HAAS** (PvdD): Ja, dank u wel. Interessant. Wij vragen ons wel af: zijn de bestaande regelingen niet toereikend genoeg voor de sportclubs?

Mevrouw **JANSEN** (D66): Ja, dat klopt inderdaad. De bestaande regelingen zijn helaas niet toereikend. Dat is gebleken uit onderzoek. Je hebt landelijke regelingen. Altijd is cofinanciering gewenst. Je hebt gemeentelijke regelingen. Maar beide regelingen zijn helaas niet toereikend. Met de huidige inzet halen wij onze doelen hier in Noord-Holland niet.

De **VOORZITTER**: Gaat u verder.

Mevrouw **JANSEN** (D66): In de besluitenlijst van GS van 17 februari jongstleden las ik dat er een subsidieregeling wordt opengesteld voor het verduurzamen van dorpshuizen, buurthuizen en wijkcentra. Een prachtige regeling. Die zouden wij ook graag willen voor sportaccommodaties. Dit is geen nieuwe gedachte. Van 2020 tot 2023 hebben wij als provincie een zeer succesvolle en uiterst effectieve subsidieregeling opengesteld voor de verduurzaming van sportaccommodaties. Helaas is deze toen gestopt. Daarom dienen wij samen met het CDA, ChristenUnie, 50PLUS en de SP een motie in om de sportaccommodaties eenzelfde steun in de rug te geven als we ook met buurthuizen en wijkcentra gaan doen. Het dictum van de motie luidt dan ook: "In de eerstvolgende kadernota een geoormerkt budget te reserveren voor een provinciale subsidieregeling voor de verduurzaming van sportaccommodaties in Noord-Holland". Dank u wel.

Motie 39-2 maart 2026
Reservering budget voor subsidieregeling verduurzaming sportaccommodaties in Noord-Holland

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 2 maart 2026.
Constaterende dat:

- *Sportverenigingen en beheerders van sportaccommodaties in Noord-Holland te maken hebben met hoge energiekosten en onderhoudslasten;*
- *Het verduurzamen van sportaccommodaties (zoals isolatie, Ledverlichting, zonnepanelen en warmtepompen) bijdraagt aan lagere exploitatielasten;*
- *Het verduurzamen van sportaccommodaties bijdraagt aan de vermindering van CO_2-uitstoot;*
- *Sport een belangrijke maatschappelijke functie vervult op het gebied van gezondheid, sociale cohesie en leefbaarheid in zowel stedelijke als landelijke gebieden.*

Overwegende dat:

- *Veel sportverenigingen onvoldoende financiële middelen hebben om de noodzakelijke investeringen in verduurzaming zelfstandig te dragen en we hen hiermee ondersteunen;*
- *Eerdere subsidieregelingen hebben aangetoond dat een subsidieregeling een effectieve stimulans is voor verduurzamingsmaatregelen;*
- *Investeringen in verduurzaming zichzelf op termijn (deels) terugverdienen door lagere energielasten;*
- *Ondersteuning vanuit de provincie kan bijdragen aan het behalen van de provinciale klimaat-en energiedoelstellingen.*

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- *On de eerstvolgende Kadernota een geoormerkt budget te reserveren voor een provinciale subsidieregeling voor de verduurzaming van sportaccommodaties in Noord-Holland.*

En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Krista Jansen (D66), Dennis Heijnen (CDA), Heidi Bouhlel-Lascaris (SP), Michel Klein (ChristenUnie) en Anneke van der Helm Chandansingh (50PLUS).

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Mevrouw Van der Helm, 50PLUS. En uw motie maakt onderdeel uit van de beraadslagingen.

Mevrouw **VAN DER HELM-CHANDANSINGH** (50PLUS): Ja, voorzitter, 50PLUS constateert dat Noord-Holland de laagste investering in sport heeft van alle provincies: 20 cent per inwoner. Dat is weinig voor een nota met grote ambities. We steunen de verbindende rol van de provincie, maar dan moet het actieprogramma - dat nog komt - wel concreet worden, met name voor breedtesport, vrijwilligers en verenigingen. Niet dat we topsport uitsluiten, laat dat helder zijn. Is de gedeputeerde van mening dat de ambities in dit beleidskader realistisch zijn als we zo'n bescheiden budget hebben? Of moeten we dit kader vooral zien als een intentieverklaring zonder al te veel slagkracht?

Dan kan ik nog iets vinden over de toegankelijkheid en bereikbaarheid van sportvoorzieningen. Daar moet natuurlijk voor mensen met een beperking en ook mensen die moeilijk ter been zijn - dat is niet gelijk een beperking - ook naar gekeken worden. Vooral omdat veel van die sportaccommodaties niet altijd goed te bereiken zijn met openbaar vervoer. Daar hoor ik ook graag van de gedeputeerde een en ander over.

Er is al veel voorbijgekomen. Dus ik ga nu naar de moties. We hebben mede ingediend met D66, CDA en SP - en nog een partij, maar die ben ik even kwijt. Er is budget voor subsidieregeling verduurzaming sportaccommodaties. Nou, dat is helder. Dat is net toegelicht. Die kunnen van ganser harte aanbevelen.

Dan de motie 'Veilige en toegankelijke kleedkamer'. Die kunnen we helemaal onderschrijven, mevrouw Ten Ham. Dus daar vindt u ons aan uw zijde.

Dan de motie van het CDA 'Verminderen regeldruk voor verenigingen'. Klinkt sympathiek, maar ik moet zeggen dat de uitwerking in het dictum een beetje onduidelijk is. Het is een landelijk inzet. U wil regeldruk op provinciaal niveau gaan verminderen. Het kunnen een aantal regelingen zijn en niet alles hoeft te worden meegenomen. Dus het is voor mij niet duidelijk genoeg. Misschien als hij wat smarter wordt geformuleerd, doen we mee. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. De heer Klein van de ChristenUnie.

De heer **KLEIN** (ChristenUnie): Ja, dank u wel. Ook dank aan GS voor dit mooie, nieuwe beleidskader. Het is goed dat het college sport serieus neemt, want sport is een heel mooie manier om de volksgezondheid te bevorderen en draagt ook bij aan de leefbaarheid. Daarom vinden we het vooral zo mooi dat de provincie die link legt met de fysieke omgeving en de koppeling met leefbaarheid.

Voor de ChristenUnie is de nadruk op topsport wat minder belangrijk. Wat ons betreft mag de provincie zich nog iets meer focussen op het ondersteunen van gemeenten rondom de toegankelijkheid van sport. We snappen, dat is primair een taak van gemeenten, maar de provincie kan daar natuurlijk wel een stimulerende rol vervullen. Kunt u wellicht ook toezeggen dat u daar bij gemeenten ook aandacht voor vraagt? Dat ook mensen die een beperkt budget hebben, mee kunnen doen met sport.

Het is ook mooi dat er vanuit de Staten vandaag nog een heel aantal suggesties zijn gekomen om het beleidskader wat bij te sturen, en wij doen graag mee met een aantal van die moties, bijvoorbeeld bij het initiatief van het CDA om de regeldruk te verminderen, maar ook het initiatief van D66 om sportlocaties te verduurzamen. We zien dat die regelingen voor andere faciliteiten en ook eerdere regelingen die we hebben gehad, heel erg succesvol zijn, vaak heel snel uitgeput

zijn. Dus het is mooi als we daar verenigingen mee kunnen helpen. Uiteraard ook het initiatief veilige kleedkamers. Heel belangrijk dat iedereen zich welkom voelt en veilig mee kan doen met sport. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Mevrouw Haas van Partij voor de Dieren.

Mevrouw **HAAS** (PvdD): Dank u wel, voorzitter. De Partij voor de Dieren vindt de ambitie van de provincie om een vitale leefomgeving te bieden, prettig, en het is een investering in een duurzame toekomst. Dat steunen wij van harte.

De aandacht voor inclusie is ingevuld, maar kan beter. Met de motie van de Partij van de Arbeid over de kleedkamers, veilige kleedkamers, zou dit nog een goede aanvulling betekenen. Die steunen we daarom graag en tekenen we mee.

Een verbindende en faciliterende rol is wat de provincie past. Regionale samenwerking is van belang, maar ook om de opgave van verduurzaming aan te kunnen. We roepen dan ook de gemeenten op die samenwerking op te pakken.

Talentontwikkeling is voor ons minder van belang, zolang mensen maar toegang hebben tot sportfaciliteiten. Wat dat betreft is recreatieve ontwikkeling van gebieden die zich kenmerken als natuur, belangrijk. Verblijven in de natuur brengt draagvlak voor alles wat leeft en het belang van natuur voor ons welzijn. We zien echter wel graag terug dat kwetsbare en bestaande natuur met zorg behandeld wordt, en dat hier routes en overige betredingen niet verder worden uitgebreid. Dat is het advies van de Ecologische Autoriteit ook: verhoog de recreatieve druk op natuurgebieden niet. Dat kan de natuur er namelijk niet bij hebben. Let op: dat geldt niet voor nieuwe natuur, omdat we daar nog kaders kunnen stellen. Daarom dienen we een motie in, samen met de SP met het dictum: "We verzoeken GS om nieuwe wandel- en fietspaden gericht op sportieve recreatie, in bestaande natuur alleen aan te leggen in samenspraak met terreinbeherende organisaties na afwegingen van de belangen van de natuur, en gaan over tot de orde van de dag".

Motie 40-2 maart 2026
Ontzie bestaande natuur bij de aanleg nieuwe wandel- en fietspaden

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 2 maart 2026.
Constaterende dat:

- *In de Nota Sportief Noord-Holland een van de beleidsuitgangspunten is dat de provincie wil bijdragen aan een beweegvriendelijke fysieke omgeving (H2, blz. 13);*
- *De provincie daarbij benoemt dat ze, waar mogelijk, bestaande en nieuwe natuur toegankelijk wil maken voor (sportieve) recreatie door nieuwe wandel- en fietspaden aan te leggen of te verbeteren (blz. 14).*

Overwegende dat:

- *Dit voor nieuwe natuur een prima beleidsuitgangspunt is, maar voor bestaande natuur kan betekenen dat de recreatiedruk daar verder toeneemt;*
- *De Ecologische Autoriteit bij de beoordeling van de natuurbeheerplannen al dikwijls heeft aangegeven dat de recreatieve druk de toch al kwetsbare natuur niet helpt in herstel;*
- *Die toenemende recreatiedruk bevestigd wordt door negen Noord-Hollandse terreinbeherende organisaties in hun visie 'Natuurlijk Noord-Holland in 2050'1) die zij in mei 2023 aanboden aan de provincie);*

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- *Nieuwe wandel- en fietspaden, gericht op sportieve recreatie, in bestaande natuur alleen aan te leggen in samenspraak met terreinbeherende organisaties na afweging van de belangen van de natuur.*

En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Ilona Haas (Partij voor de Dieren) en Heidi Bouhlel-Lascaris (SP).

Mevrouw **HAAS** (PvdD): Natuurlijk roepen we op om meer natuur, inclusief wandel- en fietspaden, om daarvan te genieten en te profiteren.

De **VOORZITTER**: Uw vorige punt roept een interruptie op van mevrouw Jansen van D66.

Mevrouw **JANSEN** (D66): Dank u wel, voorzitter. Ja, op zichzelf een heel sympathieke oproep, maar hoe rijmt u dat met de Natura 2000-gebieden die hiervoor al beschermd zijn?

Mevrouw **HAAS** (PvdD): Sorry. Kunt u dat verduidelijken? Ik begrijp uw vraag niet.

Mevrouw **JANSEN** (D66): In de Natura 2000-gebieden mogen die wandelpaden al niet zomaar worden aangelegd. Er is al geformuleerd 'waar mogelijk'. Dus we hebben daar al beschermingsregimes op. Hoe rijmt u dat met elkaar?

Mevrouw **HAAS** (PvdD): Jazeker, maar Natura 2000 is niet het enige wat wij aan beschermde natuur hebben. We denken dan ook aan het NNN natuurlijk. Ook daar is de natuur kwetsbaar en zouden we geen nieuwe paden willen zien, omdat we daar natuurlijk alleen maar meer druk op de natuur leggen.

Mevrouw **JANSEN** (D66): Maar is het niet zo dat we dit tot nu toe in kwetsbare gebieden ook niet doen?

Mevrouw **HAAS** (PvdD): De Ecologische Autoriteit heeft aangegeven dat we dit niet zouden moeten doen, maar er wordt nog steeds geen gehoor aan gegeven. Op het moment dat we recreatieve gebieden gaan invullen, is het nog steeds mogelijk. Is het niet aan banden gelegd om wandel- en fietspaden uit te breiden. Dus we willen eigenlijk wel de garantie, de toezegging, horen dat we dat niet gaan doen.

De **VOORZITTER**: Gaat u verder. Of was u klaar?

Mevrouw **HAAS** (PvdD): Ja, ik was klaar.

De **VOORZITTER**: Dan gaan we naar Statenlid Laport van GroenLinks.

Statenlid **LAPORT** (GroenLinks): Dank u, voorzitter. Het is al eerder gememoreerd: de provincie Noord-Holland investeert slechts 20 eurocent per inwoner per jaar aan sportbeleid. Dat is een groot verschil met andere provincies en staat overigens ook in schril contrast met eerdere rekensommetjes die vandaag gemaakt zijn. Maar gemeenten en het Rijk zijn in de eerste plaats verantwoordelijk voor het sportbeleid. Dat is iets dat de sportverenigingen zelf trouwens ook logisch en verstandig vinden. Wij begrijpen daarom en wij steunen daarom de rol die onze gedeputeerde voor de provincie ziet weggelegd: de provincie als verbindende factor, als een partner die zorgt voor kennisdeling, bijvoorbeeld in de vorm van een kenniscentrum waar diverse organisaties en gemeenten hun voordeel mee kunnen doen. Het is niet onze taak om het gemeentelijk beleid over te nemen. Daar hebben wij niet de middelen en ook niet de kennis voor.

Wij vinden het goed dat er wordt gefocust op een beweegvriendelijke, fysieke omgeving en ook dat sport wordt gestimuleerd op meerdere niveaus. De motie van de PvdA dienen we heel graag mee in, net als veel andere partijen. Het is ongelooflijk belangrijk dat iedereen mee kan doen in onze samenleving. Het is ook van belang dat je je dan veilig voelt. Het is daarbij handig om bestaande initiatieven goed in beeld te hebben, zodat daar zo mogelijk bij aangesloten kan worden.

Over de overige moties het volgende. Die vinden wij eigenlijk alle drie sympathiek. Nou ja, u weet wat dat politiek betekent. Niemand is voor veel regeldruk. Maar is er veel regeldruk vanuit de provincie voor sportclubs en verenigingen? De voorbeelden van collega Heijnen hadden betrekking op landelijke en op gemeentelijke regels. Wij horen hier graag GS over, want als het wel zo is, als de provincie te veel regeldruk veroorzaakt, dan is deze motie van onder andere het CDA, natuurlijk een zinvolle.

De heer **HEIJNEN** (CDA): Ik ga toch proberen nog iets meer sympathie te kweken bij Statenlid Laport. Het gaat mij niet om provinciale regels, want die zijn er eigenlijk nauwelijks. Het gaat mij

erom dat in die kennisdelingsfunctie ook het gesprek tussen de gemeenten wordt gestimuleerd om die regels te verminderen; wat vraag jij als je een evenement organiseert? Wat vraag jij- Dus onderdeel van waar die gemeenten eigenlijk tegenaan lopen, hoe ze soms ook regels anders toepassen, van elkaar te leren hoe die regeldruk verminderd kan worden. Dat past wat mij betreft dus in die provinciale regierol. Niet zozeer wellicht een paar- Het kan natuurlijk zijn dat er korte zijn, maar het gaat mij niet zozeer om provinciale regels alleen.

Statenlid **LAPORT** (GroenLinks): Dank. Dat is een verheldering van de motie. Dat geeft ons weer reden om er verder over na te denken. Dank.

Voor de motie Van de Partij van de Dieren geldt een beetje hetzelfde. Wij hebben niet het idee dat het uitgangspunt is dat er zomaar lukraak fiets- en wandelpaden worden aangelegd in natuurgebieden. Volgens ons is de bescherming daarvan voldoende gewaarborgd - de collega van D66 zei dat ook al - via bijvoorbeeld de Natura 2000-gebieden. Ook hier horen we graag de gedeputeerde over of we daar, ja, het juiste van denken.

Dan de motie van D66 over de verduurzaming van accommodaties. Ook wij zijn daar in principe natuurlijk voor, maar we wachten wel graag het advies van GS af. Kan dit zo geregeld worden? En hoe staat dat in verhouding met andere, landelijke regelingen. Wij horen daar graag meer over voordat we daar zomaar over besluiten. Tot zover.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Dat was de laatste spreker vanuit de Staten in de eerste termijn.

Dan kijk ik naar gedeputeerde Olthof voor zijn reactie uit Gedeputeerde Staten in de eerste termijn.

Eerste termijn Gedeputeerde Staten
Gedeputeerde **OLTHOF**: Ja, dank u wel, voorzitter. Dank ook aan alle bijdragen en ook de vele complimenten voor de organisatie en alle partijen waarmee we dit document hebben opgesteld. Ik merk ook wel in alle bijdragen de betrokkenheid van heel veel partijen bij de sport. Dus daar ben ik zeer tevreden over en heel erg blij mee.

Even over dat geld, want ik merk dat dat een ding is. Ja, we staan niet hoog; we staan onderaan het lijstje met geld. Maar sport gaat niet alleen over geld. Sport gaat over ambitie. Als al die sporters op de Olympische Spelen het voor het geld hadden gedaan, waren ze vast wat anders gaan doen. Toch is geld altijd wel makkelijk om dingen te bereiken. Ik denk dat in het verleden de provincie ook op andere dossiers met geld heel vaak aan tafel kwam. Terwijl, uiteindelijk denk ik dat de basis voor een fundament en continu beleid over de inhoud gaat. We zijn nu met die verenigingen, met al die gemeenten- Of, sorry, niet met de verenigingen, maar wel met al die gemeenten en al die andere partners in gesprek over wat die toegevoegde waarde van de provincie is. Dat hebben we op proberen te schrijven in dit document. Dat gaan we verder, hoop ik, ook uitbreiden naar regionale agenda's waar we concreet kunnen maken wat de stappen zijn die we gaan zetten. Dan kan het wellicht ook zijn dat er een geldvraag uit komt. Maar geld is niet het vertrekpunt. Geld is de inhoud en de gezamenlijke ambitie om met sport verder te gaan.

Het gaat over breedtesport. Laten we daar duidelijk over zijn: iedereen in Nederland moet veilig kunnen sporten, moet toegang hebben tot sport. Dat moet betaalbaar zijn en ook bereikbaar. Laat ik daar geen enkel misverstand over laten bestaan. Maar we willen ook dat jongeren die bepaalde talenten hebben, die talenten kunnen ontwikkelen. Waar we vaak kijken naar de voetbalverenigingen, de profclubs, is dat voor een heleboel sporten niet vanzelfsprekend. Moet je toevallig wel ouders hebben die in de positie zijn om kinderen elke week naar een centrale training te kunnen brengen. Moet je ouders hebben die kunnen investeren in goede spullen. Dus daar is uiteindelijk best wel soms wat ondersteuning nodig. Betekent dat een dikke pot met geld? Nee, helemaal niet. Er zijn heel mooie initiatieven die juist ook die jongeren stimuleren om wat voor dat geld terug te doen, zoals bij scholen te laten zien wat ze aan het doen zijn. Dus andere kinderen motiveren om te gaan sporten. Zelf ook een verhaal bij bedrijven vertellen van waarom het belangrijk is. Zelf ook sponsoring op te halen. Dus dat is een veel breder pakket dan alleen maar geld beschikbaar stellen. Er wordt ook veel meer van gevraagd.

Geld: ja, is belangrijk, maar we beginnen nu inderdaad een goed fundament te leggen, zodat we ook op de langere termijn - waar de heer Heijnen op doelde - met sport door kunnen gaan. Dan kan absoluut die geldvraag zeker ook komen, maar dan doen we dat vanuit de inhoud.

Als ik ga kijken naar de vragen, opmerkingen die zijn gemaakt, dan begin ik bij het CDA. Ik onderschrijf uw bijdrage helemaal. Dit is een eerste stap. Dit is niet een eindstap. Dit is een eerste stap met ambities die realistisch zijn - zoals 50PLUS vroeg. Ja, dit zijn realistische ambities en die gaan we ook waarmaken. Dat durf ik echt wel te zeggen. Met de ambitie en met de energie die we hebben, durf ik dat echt ook wel toe te zeggen.

Die verenigingen hebben het zwaar en hebben het zwaar door regelgeving, door toch ook afnemende beschikbaarheid van vrijwilligers, accommodaties die steeds duurder worden. Dus, ja, verenigingen moeten alle zeilen bijzetten. Dat is niet alleen meer geld, maar dat is ook veel meer samenwerken. Hoe ga je om met de beschikbare ruimte? Een voetbalvereniging, als je daar gaat kijken, is misschien wel het duurste als het gaat over ruimtegebruik. Tachtig procent van de tijd gebeurt er op die ruimte helemaal niets. Hoe ga je efficiënter met dat soort accommodaties om? Hoe kun je veel meer gaan samenwerken, ook met maatschappelijke activiteiten, met scholen? Daar is heel veel van te leren. Daar kun je als provincie die kennis bij elkaar brengen. Niet als provincie vertellen hoe het moet, maar wel goede voorbeelden uit de praktijk, uit andere gemeenten, bij elkaar brengen om uiteindelijk van elkaar te leren naar een volgende stap als het gaat over ruimtelijk gebruik van sportaccommodaties.

Ik kom straks even terug op de moties.

Dan de sportlocaties, het achterstallig onderhoud en de duurzaamheid. Duurzaamheid is een succesvolle regeling geweest vanuit de coronamiddelen die we toen hadden. Duurzaamheid is absoluut een punt bij verenigingen om te kijken van, oké, kunnen we middelen beschikbaar krijgen om te verduurzamen? Ik denk dat dat absoluut een punt is. Ook daar kom ik straks nog even op de motie terug.

Ja, ik zie eigenlijk heel veel moties. Ik ben blij met de steun ook van de PVV, ook bij de inbreng van de heer Van Haasen als nieuw duolid. We hebben een goede discussie gehad in de commissie. Dus dank daarvoor.

Even kijken. Volt. Er ontstond eindelijk een keer een beetje in het debat. Ik denk, nou, dat wordt wel een heel eentonige behandeling van dit sportbeleid. Ja, dat schepje erbovenop. Ja, ik zei het al: ja, natuurlijk zouden we graag meer willen, maar ik denk dat je wel aan de basis moet beginnen. Eerst zorgen dat je basisconditie op orde is en dan ga je uiteindelijk voor de topprestaties. Nou, wij zorgen in ieder geval dat die basisconditie op orde is, zodat we in ieder geval die hele marathon kunnen uitlopen - en niet direct voor een toptijd gaan.

Als er een kans is, naar PS, ja, dan zal ik die zeker ook benutten. Laat ik daar duidelijk over zijn. Maar dan doen we dat echt wel weer vanuit de inhoud van, er komen mogelijkheden voorbij en dan kom ik echt wel bij u terug als die mogelijkheid er is en ik daar ook financiële middelen voor nodig heb.

Hoeveel geld hebben we? Wat kunnen we ermee doen? Met de middelen die we nu hebben, kunnen we die basis neerzetten. In al die gemeenten waar ik mee gesproken heb, gaat het heel erg veel over kennisdeling. We kunnen wat doen met talentontwikkeling. We kunnen ook wat eerste stappen zetten. Maar dat kunnen we niet alleen. Dat moeten we ook helemaal niet willen. Daar wil je wel het bedrijfsleven bij betrekken, daar wil je andere partijen bij betrekken, om te zorgen dat er een breed fundament is voor de sport, maar straks ook voor cultuur, om te zorgen dat sport en cultuur hier in Noord-Holland echt gewoon goed blijven. Dat iedereen in Noord-Holland gewoon op een veilige, goede, kwantitatieve manier kan sporten of cultuur kan beleven.

Het mooie is, u noemde even de voorbeelden waar we wat mee kunnen doen. Dat zijn precies de evenementen. We vragen juist ook extra geld - dat heeft u ook gezien bij de kaderbrief voor extra budget. Dat zit al bij de eerste begrotingswijziging voor die evenementen. Juist zetten we wat middelen in voor die talentpools. Dus daar gaan we mee aan de slag. Dus dat zijn twee mooie voorbeelden waar we ook daadwerkelijk wat mee doen.

Even kijken, voorzitter. Ambitie realistisch, heb ik het over gehad.

Toegankelijk, bereikbaarheid. Ja. Dus ook bij bereikbaarheid, als het gaat over de ov-concessie: hoe zorg je dat de voorzieningen goed bereikbaar zijn? Daar kijken we uiteraard ook naar. Toegankelijkheid is een belangrijk onderdeel, ook van deze nota.

Even kijken. Nog andere dingen? Mooi, nieuw beleidskader. Nee, ik ga naar de moties en amendementen toe, voorzitter.

Laat ik beginnen met de motie, en ik denk dat het M37 is. Ik ben zelf gaan schrijven, want ik heb de moties nog niet gezien, maar als ik mijn administratie goed heb, dan is dat-

De **VOORZITTER**: M37.

Gedeputeerde **OLTHOF**: Motie M37. Ja, dat dacht ik al. Motie M37. Voorzitter, ook met de toelichting van de heer Heijnen, als ik hem mag interpreteren als een onderdeel van het kennisdelingsverhaal. De provincie heeft niet veel eigen regelgeving. Wij stellen wel regels bij het organiseren van evenementen, maar dat is juist als het gaat over de sponsoring, als wij iets doen met topsport, dan vragen wij ook iets te doen in de breedtesport. Nou, volgens mij is dat een mooie wisselwerking die ik er graag in wil houden, want daar zit uiteindelijk ook die mooie combinatie tussen topsport en breedtesport. Hebben wij verder geen regels, Maar ik zie wel vanuit een ambitie vanuit het Rijk om daar wat mee te gaan doen - ik heb nog niet in beeld wat ze precies gaan doen - dat er ook behoefte is aan informatie naar de gemeenten toe, nou, daar kunnen wij een rol spelen om dat in beeld te brengen: wat zou je ermee kunnen doen? Maar ook juist die gemeenten verbinden om te zorgen dat er meer eenduidige regelgeving komt. Niet dat je in de ene gemeente deze regels hebt en in een andere gemeente andere regels hebt. Wat kun je daar nog van elkaar leren? Die rol wil ik graag oppakken. Daarom laten wij deze motie ook graag aan de Staten.

Dan motie M38. We hebben heel nadrukkelijk opgenomen 'een inclusief en veilig sportklimaat'. Iedereen moet in Nederland veilig kunnen sporten, waar dan ook. Laten we daar geen misverstand over hebben. We zien ook dat er best wel veel initiatieven zijn, terwijl het op dit moment nog zeker niet vanzelfsprekend is dat iedereen zich veilig voelt en veilig kan sporten. Maar er gebeurt meer langs die sportvelden. Want ook als we kijken naar de verruwing, het gedrag van mensen langs de sportvelden, dan moet er ook wat aan gebeuren. Er zijn heel veel initiatieven. De Veilige Kleedkamer is vanuit Drenthe een heel mooi initiatief. Het is wel opgezet vanuit de provincie om daarmee aan de slag te gaan. Terwijl 'Nu niet, nooit niet' - een ander initiatief is van twee voorzitters van de voetbalvereniging Volendam en van Ilpendam, die een initiatief hebben genomen om tegen die verruwing in te gaan - een mooi initiatief van onderop is. Zo zijn er nog vele initiatieven die we in Noord-Holland hebben, die juist tot doel hebben inclusief en veilig te kunnen sporten en ook die verruwing tegen te gaan. Wat ik hier wil doen is om niet direct te zeggen 'wij gaan als provincie deze regeling neerleggen', maar wel in beeld brengen van, oké, welke regelingen zijn er; en hoe kunnen wij ervoor zorgen dat dat ook bij die gemeenten onder de aandacht wordt gebracht en dat ze dat ook gaan toepassen? Dan vind ik het nog wel even zoeken van- Want niet elke regeling omvat alles. Dus het is moeilijk om voor één regeling te kiezen, want uiteindelijk wil je zorgen dat iedereen bewust kan sporten en veilig kan sporten. Dus deze motie lees ik zo om dat in beeld te brengen en daar ook met de gemeenten over in gesprek te gaan, en zullen wij deze motie ook aan de Staten laten.

Dan motie M39. Die is van D66, CDA, SP, ChristenUnie en 50PLUS. Ik heb net al gezegd: verduurzaming is een belangrijk onderwerp bij verenigingen. Ik heb er ook al met gemeenten over gesproken. Hoe ga je dan uiteindelijk zo'n regeling inzetten? Zou je dat moeten doen? Maar ik denk dat op dit moment deze motie even te vroeg is. Dan zal ik u zeggen waarom. Omdat dit bij de kadernota integraal moet worden afgewogen. En 2, dat dit nieuwe kabinet niet alleen de regels wil verminderen, maar ook de BOSA-middelen heeft verhoogd. Dus er is vanuit het Rijk meer budget. Volgens mij is het bijna een verdubbeling, maar ik wil dat even goed nog bekijken. Die BOSA-regeling is verdubbeld, verbreed, en die kan ook ingezet worden. Laten we dat nou even goed in beeld brengen en u daarover informeren hoe die BOSA-regeling eruitziet. Dan kunt

u bij de kaderbrief zelf de afweging maken of u met een motie komt voor een verduurzamingsregeling.

Mevrouw **JANSEN** (D66): Dank u wel, voorzitter. We weten nu al dat we waarschijnlijk met de huidige koers de CO_2-reductie, de halvering in 2030 die we wel moeten halen, niet gaan halen. De verhoging van die BOSA-middelen gaat daar onvoldoende mee helpen. Dus als provincie hebben we toch - bent u het met mij eens - ook een verantwoordelijkheid in de verduurzamingsslag die wij als Noord-Holland moeten maken.

Gedeputeerde **OLTHOF**: Twee punten erop? Ja, we hebben een verantwoordelijkheid als provincie om een bijdrage te leveren aan die verduurzamingsslag. Het is even de vraag: wat is dan die bijdrage als het gaat over die betreffende verenigingen? En wat zijn die BOSA-middelen? Om nu even te zeggen: we stoppen er extra geld in... Want onze bijdrage, als we dan kijken naar het totaal, de BOSA-middelen zijn verhoogd met zo'n 50 miljoen, volgens mijn eerste informatie. Ja, onze bijdrage zal niet direct het verschil gaan maken daarin. Dus ik zou eigenlijk even willen wachten. Ja, ik ontken niet dat we daar een bijdrage in hebben, maar laten we dan even goed in beeld hebben van wat dan die bijdrage zou kunnen zijn? Dan kunt u zelf ook die afweging maken om bij de kaderbrief zelf met een motie te komen of met een amendement te komen, met een voorstel te komen, om een regeling op te stellen. Maar ik vind het nu even te vroeg om nu even te zeggen van, nou, we gaan er even een regeling voor neerzetten. Want we hebben als provincie op heel veel vlakken een verantwoordelijkheid rondom verduurzaming, waar we niet altijd direct de portemonnee voor trekken.

Mevrouw **JANSEN** (D66): Ja, voorzitter, als we dat in de kadernota gaan doen, dan is het te laat. Dan gaan we dat antwoord krijgen. Daarom vragen we juist nu om voor de volgende kadernota het geld te reserveren. We zeggen ook expres niet een budget erbij, want het zal aanvullend zijn op bijvoorbeeld landelijke gelden en er zijn ook gemeentelijke gelden. Echter, het is zo dat al die gelden ook om cofinanciering vragen. Tegelijkertijd horen we gewoon ook de noodkreten van sportverenigingen dat ze dat niet kunnen waarmaken. Dus waarom bent u niet bereid om dan nu te zeggen: nou, vóór de volgende kadernota gaan we kijken welk bedrag we eventueel wel kunnen alloceren voor dit onderdeel?

Gedeputeerde **OLTHOF**: Ja, maar dan moet ik eerst gewoon goed in beeld hebben wat de landelijke regeling is, wat die gemeenten- Want elke gemeente heeft zijn eigen regeling weer. Dus om een generieke regeling neer te zetten, dat is denk ik een beetje voorbarig. Dus wat ik u wil toezeggen, dat ik u zo snel mogelijk informatie ga geven over: wat is de landelijke regeling, hoe ziet die eruit en wat haal ik op bij de meeste gemeenten? Ik zal zorgen dat u daar wat meer informatie hebt en dan kunt u op basis daarvan bij de eerstvolgende kaderbrief - die komt eraan en u bent zelf aan zet - eventueel een overweging te maken van, ik kom met een amendement of met een voorstel om daar middelen voor beschikbaar te stellen. Nu te zeggen 'zegt u maar: hoeveel middelen heeft u nodig?' vind ik wat te kort door de bocht.

Mevrouw **JANSEN** (D66): Ik zeg ook niet 'hoeveel middelen hebben we nu nodig?' We zeggen: om nu een budget te alloceren voor de kadernota, voor de verduurzaming dan. En een toezegging voor de landelijke gelden en de gemeentelijke gelden, dat is mooi, maar het gaat er juist om: wat is onze provinciale inzet? En die zouden we heel graag willen horen van u.

Gedeputeerde **OLTHOF**: Dan zou je toch eerst moeten weten wat die landelijke regeling is en hoe de gemeenten erin zitten? Want onze bijdrage is toch een onderdeel? We zijn die verbindende factor. Dan moet je toch in beeld hebben 'wat zijn de landelijke middelen en de gemeentelijke middelen' om te zeggen: oké, wat is die bijdrage, die toegevoegde waarde van de provincie? En u zegt van 'ik vraag niet om middelen beschikbaar te stellen', u zegt wel 'budget te alloceren'. Volgens mij zijn dat andere woorden, maar bedoelen we hetzelfde.

De **VOORZITTER**: Heeft u nog een aanvullende vraag, mevrouw Jansen?

Mevrouw **JANSEN** (D66): Ja, nog afsluitend, voorzitter, op dit punt. Bent u dan bereid om, zodra wij in zicht hebben wat de BOSA-middelen zouden zijn, de gemeentemiddelen zullen zijn, om dan ons ook te informeren wat de provinciale inzet zal zijn?

Gedeputeerde **OLTHOF**: Ja, ja, nogmaals, ik weet niet of dat een tevreden antwoord gaat worden wat we dan gaan geven, maar uiteraard kan ik op basis van die informatie ook onze eerste inzet met u delen.

Mevrouw **VAN DER HELM-CHANDANSINGH** (50PLUS): Ja, voorzitter, ook over deze motie. Ik heb er toch een klein beetje moeite mee. Kijk, dat een budget nu niet geoormerkt kan worden... Maar dit is richtinggevend op weg naar de kadernota, waar u dus inspanning gaat verrichten om te zien wat zo'n verduurzaming van de bestaande sportaccommodaties met zich meebrengt. Dus dit is een richtinggevende motie om te zorgen dat in ieder geval bij de kadernota, als u de signalen in kaart heeft gebracht, dat u daar het budget aan koppelt. Ziet u dat ook niet zo?

Gedeputeerde **OLTHOF**: Maar wat ik mee wil geven: die discussie moeten we voeren. Alleen, er ligt nu geen kaderbrief, er ligt nu geen kadernota voor. Die gaan we dán bespreken. Dan weten we ook wat voor middelen er überhaupt beschikbaar zijn. Dan kunt u ook een afweging maken tussen alle andere voorstellen die er zijn. Alle andere amendementen die er zijn. U loopt nu vooruit op een discussie die dán gaat komen. Dus nogmaals, ik ontken niet dat er een behoefte aan verduurzaming is, dat die vraag er vanuit gemeenten, vanuit verenigingen, is. Alleen het moment om daar nu mee te komen, is nog te vroeg. Die discussie moeten we bij de kaderbrief voeren.

De **VOORZITTER**: Heeft u nog een andere vraag, mevrouw Van der Helm? Want volgens mij is dit het rondje vragen die mevrouw Jansen ook al gesteld heeft.

Mevrouw **VAN DER HELM-CHANDANSINGH** (50PLUS): Als ik mag, voorzitter. Het rondje was al gemaakt, maar ik wil alleen maar benadrukken dat wij als provincie heel vaak richting geven. Stukken die later komen. Dus voor de kadernota is deze motie richtinggevend. Ik vind dat de gedeputeerde alleen maar blij mag zijn dat deze partijen hem op weg sturen om dat voor de kadernota in kaart te brengen. Dank u wel.

Mevrouw **JANSEN** (D66): Voorzitter, dank u wel. Ik heb nog een vraag voor de gedeputeerde ter verheldering als het gaat over de keuze om dan nu wel te kiezen voor een subsidieregeling voor verduurzaming van buurthuizen en wijkcentra. Waarom is dat een eenvoudige keuze en is het zo ontzettend spannend om eenzelfde regeling voor sportaccommodaties open te zetten, die we tot 2023 zo succesvol hebben uitgevoerd?

Gedeputeerde **OLTHOF**: Ja, die zou u eigenlijk aan mijn collega moeten stellen. Overigens, dat is een regeling volgens mij voor één jaar. Dus voor 2026. Het is structureel geld wat u vraagt. Dus dat is 1. En dat zijn middelen die voor die twee onderdelen nog beschikbaar waren en vanuit een ander programma beschikbaar zijn gesteld. Dus dat zijn middelen die er nog waren en die worden daarvoor ingezet. Daar is niet een extra claim bij u neergelegd om deze middelen vrij te maken. Dat zijn nog middelen die beschikbaar waren voor dorpshuizen en voor culturele- Wat?

Mevrouw **JANSEN** (D66): Dus ook voor culturele accommodatie. Dat is goed te horen.

Gedeputeerde **OLTHOF**: Klopt.

Mevrouw **JANSEN** (D66): Fijn.

De **VOORZITTER**: Dat is niet zijnde sport.

Mevrouw **JANSEN** (D66): Dus nu, in 2026, mogen ook culturele accommodaties daar in diezelfde subsidieregeling aanvragen?

Gedeputeerde **OLTHOF**: Sterker nog, er zijn twee regelingen.

De **VOORZITTER**: Heeft u nog vragen, mevrouw Jansen? Of vindt u het heerlijk om daar zo lekker bij de microfoon te staan?

Mevrouw **JANSEN** (D66): Nee, er is me een hoop duidelijk geworden. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Meneer Olthof, gaat u verder.

Gedeputeerde **OLTHOF**: Ja, ik verbaas me erover. D66 is over het algemeen goed op de hoogte van wat er met cultuur gebeurt. Dus ik zou dus verwachten dat u dat had geweten. Ik begon ook te twijfelen.

Dan de laatste, dat is de motie van de Partij voor de Dieren en SP. Ja, ik vond het een beetje een aparte discussie worden, want het gaat hier over fietspaden in natuurgebieden, terwijl dit over sport gaat. Als sport heb ik geen budget om fietspaden of recreatieve wandelpaden of zo aan te leggen. Dat is ook niet de intentie vanuit het sportbeleid. Wat we wel geprobeerd hebben, daar waar we met de wandel- en fietspaden bezig zijn, is om te kijken van hoe je dat onderdeel kunt maken van het totaal. Dus in dat opzicht vind ik het niet op zijn plaats om hier met deze motie te komen, want wij doen er helemaal niets mee. 2, volgens mij liggen er vanuit Natura 2000, vanuit NNN, allerlei regels om juist ook af te stemmen met terreinbeherende organisaties. Moet het zorgvuldig gebeuren. En 3, is er een amendement aangenomen bij de begroting op 3 november 2025, waar het dictum is, althans de titel, zo veel als mogelijk toegankelijk voor recreatie. Dan gaat het over wandel- en fietspaden. Dus u dient een motie in die eigenlijk dan weer tegen dat amendement ingaat. Dus deze moet ik ontraden.

Volgens mij heb ik nu alle moties gehad, voorzitter.

De **VOORZITTER**: Klopt. En alle vragen ook beantwoord. Dank u wel.

Dan gaan we naar de tweede termijn. Laat ik het anders zeggen: is er behoefte aan een tweede termijn? Een van de partijen? Ik zie geen handen. Ja, mevrouw Jansen van D66.

Tweede termijn Provinciale Staten

Mevrouw **JANSEN** (D66): Voorzitter, dank u wel. Toch nog één toevoeging in tweede termijn. We zijn ook wel blij met de handreiking die GS doen voor inzicht in de gemeentelijke gelden en de landelijke, en dan te kijken wat de provinciale inzet kan zijn. Dan wil ik graag nog vragen aan GS of ze willen toezeggen of ze dat ruim van tevoren, voor die kadernota, aan ons kunnen mededelen. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Ik zag verder geen- Ja, mevrouw Haas van de Partij voor de Dieren.

Mevrouw **HAAS** (PvdD): Dank u wel. Met de uitleg en toelichting van de gedeputeerde over het belang van routes in natuurgebieden zijn wij overtuigd dat het college voldoende aandacht heeft voor de belangen van natuur en zullen we onze motie terugtrekken.

Motie 40 'Ontzie bestaande natuur bij de aanleg nieuwe wandel- en fietspaden' maakt geen deel meer uit van de beraadslagingen c.q. besluitvorming.

De **VOORZITTER**: Dat is, voor de duidelijkheid, motie nummer M40. Die is ingetrokken.

Ik zie verder geen handen voor de tweede termijn. Dus nog één vraag voor u, gedeputeerde Olthof.

Tweede termijn Gedeputeerde Staten

Gedeputeerde **OLTHOF**: Ja, een terechte vraag van mevrouw Jansen. Ik zit even, eind april behandelen we al de kaderbrief. Dus ik zeg u toe dat ik zo snel- Mei? Mei. Er zit nog veel in het hoofd, maar niet alles. Maar laat ik het zo zeggen, ik weet niet of ik helemaal volledig kan zijn bij de gemeenten, maar ik zorg dat er in ieder geval een notitie naar u toe komt waar we u een zo volledig mogelijk beeld, wat beschikbaar is op dat moment, ook zullen doen toekomen. Ja? Dus dat kan ik u toezeggen.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Dan zijn we nu aan het eind gekomen van de beraadslagingen over dit agendapunt. Het agendapunt over de sportnota. Als ik ga afsluiten, kunnen wij geen

wijzigingen meer aanbrengen in de ingediende moties. Is daar nog behoefte voor? Er is één motie ingetrokken. Dat is motie M40. Die was ingediend door de Partij voor de Dieren en de SP. Nee? Dan sluit ik nu de beraadslagingen voor agendapunt 8.

De discussie wordt gesloten.

De **VOORZITTER**: Dan kijk ik even, is er behoefte aan een korte schorsing? Zullen we 10 minuutjes doen tot 16.15 uur? Dan schors ik de vergadering tot 16.15 uur.

Schorsing van 16.04 uur tot 16.20 uur.

9 Zienswijze Provinciale Staten op de kadernota 2027 van de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord (Voordracht 10-2026).

De **VOORZITTER**: Ik heropen de vergadering. We gaan over tot behandeling van de Zienswijze van Provinciale Staten op de Kadernota 2027 van de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord, voordracht 10-2026, agendapunt 9. Deze kaderbrief is door het dagelijks bestuur van de Omgevingsdienst verzonden aan de raden en Staten van de deelnemers van Omgevingsdienst. Gedeputeerde Staten adviseren een zienswijze in te dienen.

Tijdens de commissie Leefomgeving van 16 februari jongstleden zijn de volgende kernpunten aan bod gekomen. Er is twijfel over proportionaliteit en onderbouwing bij de forse kostenstijgingen en de hoge loonontwikkelingen. Er zijn zorgen over achterstanden, efficiency en structurele financiering. Het afstappen van de indexatie Financiële Uitgangspunten Gemeenschappelijke Regelingen wordt breed gesteund. En er is onzekerheid over provinciale taakstelling in 2027-2028 en de verdeling daarvan over omgevingsdienst. Ook is er behoefte aan meer grip, transparantie en betere afstemming tussen de provincie en de omgevingsdienst.

Gedeputeerde Staten hebben ook een toezegging gedaan. U ontvangt in aanloop naar de begrotingsbehandeling nadere terugkoppeling over kosten, taakstelling en verdeling.

De volgende sprekers hebben zich bij mij gemeld: de heer Teeuwen van de BBB, de heer Roosendaal van de VVD, de heer Van Tiggelen van de PVV, de heer Vonk van de PvdA, mevrouw Van der Helm van 50PLUS, mevrouw Uiterwijk van JA21, de heer Klein van de ChristenUnie, Statenlid Laport van GroenLinks en mevrouw Vonck van de Partij voor de Dieren. Dan geef ik als eerste het woord aan de heer Teeuwen van de BBB.

Eerste termijn Provinciale Staten
De heer **TEEUWEN** (BBB): Voorzitter, voorligt de Zienswijze op de Kadernota 2027 van de Omgevingsdienst Noord-Holland – dat zei u al. BBB steunt deze zienswijze, maar dient wel samen met de VVD en PVV een motie in. Deze motie bestaat uit twee punten.

Het eerste punt gaat over de gesprekken rond samenwerking en mogelijke fusie tussen de omgevingsdiensten. Voorzitter, wij willen wegblijven van de hoe-vraag. Wij schrijven niet voor dat het een fusie moet worden. Absoluut niet. Wij richten ons op de wat-vraag. De omgevingsdienst moet robuust zijn en dat moet niet vrijblijvend blijven. De rapporten van Van Aartsen en Hoes laten weinig ruimte over voor twijfel. Het huidige stelsel is kwetsbaar. Daarbovenop stelt het ministerie inmiddels robuustheidseisen. Tegelijkertijd wordt een bijdrageverhoging van circa 30 procent van ons gevraagd, terwijl onze provincie een taakstelling heeft richting 2027. Dan kun je als volksvertegenwoordiger niet volstaan met gesprekken zonder eindpunt. Wat wij vragen is helder: dat de provincie-inzet niet langer een open einde kent, maar gericht is op een daadwerkelijke realisatie van de robuustheid. Dat betekent initiatief nemen, tempo maken en toewerken naar een concrete uitkomst. Dat is punt één.

Punt twee gaat over inzicht. Er wordt meer budget gevraagd. Daar hoort ook volledig inzicht bij. Wij vragen om twee gespecificeerde lijsten. Ten eerste, wat zijn de strikt noodzakelijke wettelijke taken van de omgevingsdienst? En twee, wat zijn de extra ambities, de plustaken en de beïnvloedbare keuzes? Dat is gewoon onze kaderstellende rol. Als Provinciale Staten moeten wij kunnen onderscheiden wat moet en wat we eventueel kunnen bijstellen. Zonder dat inzicht kunnen wij geen serieuze financiële keuzes maken, voorzitter.

Tot slot. De omgevingsdiensten zijn ontstaan na de vuurwerkramp in Enschede in 2000. En pas na de ramp bij Chemie-Pack in 2011 is het stelsel echt landelijk uitgerold. Dat zijn lessen, voorzitter, die wij niet mogen vergeten. Robuustheid mag geen papieren begrip zijn en verbetering mag geen traject zonder einddatum worden. Deze motie vraagt niet om meer bureaucratie - het vraagt om meer duidelijkheid, tempo en transparantie.

Dan hebben wij dus een motie ingediend. Sorry dat dat wat later in iBabs kwam. Maar met een dictum: "Uit te spreken, ten eerste, dat de provincie inzet bij de gesprekken over een fusie of op andere wijze dan een fusie - ik benadruk dat - tussen de omgevingsdiensten niet langer een open eind mag hebben, en dat vanuit de provincie concreet moet worden ingezet op de benodigde robuustheid en een versterkte governance te verankeren. Ten tweede, het College van Gedeputeerde Staten te verzoeken om de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord te vragen om voorafgaand aan de definitieve vaststelling van de bijdrage 2027 twee gespecificeerde lijsten aan te leveren betreffende de taken die zij voor de provincie uitvoert. En lijst 1, zoals ik al eerder zei, middelen die strikt noodzakelijk zijn voor de uitvoering van onbespreekbare wettelijke taken. Lijst 2, niet-geprioriteerde taken, ambities en provincie specifieke extra's, inclusief de bijbehorende kosten." Ik dank u wel, voorzitter.

Motie 41-2 maart 2026
Doorbreken vrijblijvendheid fusieproces en transparantie besteding middelen OD NHN

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 2 maart 2026.
Constaterende dat:

- *De provincie Noord-Holland voor een aanzienlijke financiële opgave staat, waarbij de gevraagde bijdrage aan de OD NHN voor 2027 stijgt naar € 15.420.000;*
- *Er tegelijkertijd een taakstelling ligt op de bijdragen aan de vier omgevingsdiensten van €1.000.000 in 2027, oplopend naar € 2.000.000 vanaf 2028;*
- *Er maximale transparantie nodig is over de besteding van provinciale middelen, zeker gezien de gevraagde extra budgetten voor bedrijfsvoering (€ 401.000) en VTH-plus taken (€ 1.418.000);*
- *De provincie verantwoordelijk is voor de financiering van de wettelijke VTH-basistaken en nieuwe rijkstaken zoals de Wet bodembescherming (€ 148.000).*

Overwegende dat:

- *Het huidige proces rondom samenwerking en fusie naar de mening van de indieners te vrijblijvend is;*
- *Hoewel de provincie een van de aandeelhouders is en geen eenzijdig traject kan afdwingen, de eigen inzet gericht moet zijn op actieve realisatie in plaats van louter procesgesprekken;*
- *Dit noodzakelijk is om de robuustheid van het VTH-stelsel (Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving) echt te waarborgen;*
- *Door specifiek inzicht te vragen in de taken die de OD NHN voor de provincie uitvoert, Provinciale Staten hun kaderstellende rol naar behoren kunnen invullen;*
- *Extra ambities (VTH-plus), incidentele projecten en algemene investeringen in de bedrijfsvoering van de OD NHN als beïnvloedbare beleidskeuzes kunnen worden beschouwd;*
- *Inzicht in deze posten de provincie de benodigde sturingsinstrumenten biedt om noodzakelijke bezuinigingen effectief door te voeren.*

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- *Uit te spreken dat de provinciale inzet bij de gesprekken over een fusie, of op andere wijze dan een fusie, tussen de omgevingsdiensten niet langer een 'open eind' mag hebben en dat er vanuit de provincie concreet moet worden ingezet om de beoogde robuustheid en een versterkte governance te verankeren;*
- *Het College van Gedeputeerde Staten te verzoeken om van de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord (OD NHN) te vragen om, voorafgaand aan de definitieve vaststelling van de bijdrage 2027, twee gespecificeerde lijsten aan te leveren betreffende de taken die zij voor de provincie uitvoert:*
    - *Lijst 1: Middelen die strikt noodzakelijk zijn voor de uitvoering van de onbespreekbare wettelijke taken.*

- *Lijst 2: Niet-geprioriteerde taken, ambities en provincie-specifieke extra's, inclusief de bijbehorende kosten.*

En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Pieter Teeuwen (BBB), Nick Roosendaal (VVD) en Ronald van Tiggelen (PVV).

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Uw motie maakt onderdeel uit van de beraadslagingen. Ik geef het woord aan de heer Roosendaal van de VVD.

De heer **ROOSENDAAL** (VVD): Dank u wel, meneer de voorzitter. Na de ganzen nu dat andere dossier dat hogere belastingen en bestuurlijke kopzorgen veroorzaakt: de robuustheid van de omgevingsdiensten en een beter functionerend VTH-stelsel. Vandaag spreken we over de robuustheid en kosten van de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord in het licht van de Kadernota 2027. Ik herhaal niet onze inbreng uit de commissie, maar wel ons ongenoegen.

In weerwil van een taakstellende bezuiniging ligt er het voorstel om onze bijdrage met 30 procent te verhogen, terwijl de dienst na vijf jaar en forse extra investeringen nog steeds niet robuust is. Dat kan niet de bedoeling zijn, ondanks de goede wil en inzet van de medewerkers.

De VVD is helder. Een fusie tussen de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord, de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied en Omgevingsdienst IJmond is goed voor Noord-Holland. Waarom? Omdat ervaring elders laat zien wat schaal en bundeling concreet opleveren. Kijk naar de Omgevingsdienst Groene Metropool, ontstaan uit de fusie van Omgevingsdienst regio Arnhem en Omgevingsdienst regio Nijmegen. Daar is bewust gekozen voor één grote organisatie die twee keer zo groot is als Noord-Holland Noord en waarin kennis, capaciteit en specialistische expertise zijn gebundeld. Minder bestuurlijke drukte, meer inhoudelijke slagkracht en meer continuïteit in toezicht en handhaving. Hetzelfde zien we in Duitsland. Noordrijn-Westfalen werkt met een sterke deelstaatorganisatie. De les is daarom helder: complexe milieutaken vragen om schaal, specialisatie en een duidelijke taakverdeling tussen bestuurslagen.

Voor een goede uitvoering van onze VTH-taken hebben we dus één sterke, professionele en toekomstbestendige Noord-Hollandse omgevingsdienst nodig. De opgaven stikstof, industriële veiligheid, de uitvoering van de Omgevingswet, vragen om schaal, specialistische kennis en continuïteit. Versnippering past daar niet bij. Robuustheid is bij Noord-Holland Noord, ondanks grote investeringen nog niet gerealiseerd. Meer geld alleen is niet de oplossing. Een fusie betekent meer slagkracht, minder kwetsbaarheid en efficiënter gebruik van publieke middelen. Het betekent ook meer duidelijkheid voor ondernemers en inwoners. Eén duidelijke lijn in vergunningverlening, op feiten gebaseerd toezicht en heldere handhaving. Dat versterkt de volksgezondheid, de rechtszekerheid en het vestigingsklimaat.

Voorzitter, onze stip op de horizon voor fusie is geen bestuurlijke hobby, maar een noodzakelijke stap om onze VTH-taken goed uit te voeren. Noord-Holland verdient een omgevingsdienst die groot genoeg is voor complexe uitdagingen en professioneel genoeg om voorspelbaar en betrouwbaar te zijn. Voor de VVD is de conclusie helder: een fusie gecombineerd met het verkleinen van het democratisch deficit, onder meer door een sterkere provinciale rol bij bovenregionale taken maakt het VTH-stelsel aantoonbaar sterker. Daarom dienen we met de BBB en de PVV de motie 'Doorbreken vrijblijvendheid fusieproces' mede in. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Het woord is aan de heer Van Tiggelen van de PVV.

De heer **VAN TIGGELEN** (PVV): Voorzitter, dank u wel. Ietsje langer van stof dan bij de vorige ronde, hoor.

Kostenstijgingen die de geldontwaarding flink te boven gaan. De toch al geplaagde burger krijgt de rekening. Het schrappen van irrationele uitgaven aan zogenaamde klimaatdoelen zou helpen. Ook het zogenaamde groene staal is een onzalig plan. Gebruik maken van gas in plaats van steenkool of waterstof lijkt ons prima. Recentelijk is de gasprijs niet echt een vrolijke richting op gegaan, maar hopelijk is dat tijdelijk. Minder vervuiling voor de omgeving zou immers welkom zijn.

Helaas zitten we nog opgescheept met hardnekkige misvattingen ten aanzien van het schaarse CO_2-molecuul, een fenomeen dat zich lastig laat bestrijden. Hoe is het mogelijk dat dit irrationele beleid zo lang stand weet te houden. Dat zal ik u zeggen, voorzitter: gebrek aan nieuwsgierigheid. Nooit vraagt iemand ons: hoe komen jullie daarbij; kunt u ons een wetenschappelijke onderbouwing leveren? Jazeker, dat kunnen wij. In overvloed. Inmiddels beschikken we over ruim driehonderd peer reviewed, door vakgenoten gecontroleerde wetenschappelijke publicaties, die aan duidelijkheid niets te wensen overlaten. De komende tijd zullen we proberen een en ander te vertalen naar begrijpelijke taal en komen we hopelijk nog voor de zomer met een discussienota over dat onderwerp. Gelukkig zijn er reeds enkele collega's die een gezonde belangstelling aan de dag hebben gelegd. Dat geeft de burger moed. Er gloort licht aan het einde van de tunnel. Tot zover, voorzitter. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. De heer Vonk, Partij van de Arbeid.

De heer **VONK** (PvdA): Voorzitter, de verschillende omgevingsdiensten van Noord-Holland doen hun enorme best om robuust te worden. Robuust: dat is een mooi compact woord wat uitdrukt dat de OD's financieel gezond worden en dat de kwaliteit hoog blijft en dat zij hun taken kunnen uitvoeren. De Omgevingsdienst Noord-Holland Noord heeft een kadernota aangeleverd. GS stellen een korte zienswijze voor. De inflatiecorrectie mag wat lager en de OD moet zijn best doen om financieel robuust te worden. Gezond. Daar komt het op neer. De meeste fracties in de commissievergadering onderstreepten dat. Onze fractie gaat, zoals veel anderen, nogmaals, mee met de zienswijze van GS. Het is goed om de VTH-taken - vergunningen, toezicht en handhaving - efficiënt en goed uit te voeren. Voor ons had dit nu niet hoeven worden besproken in PS. In de commissie Leefomgeving en komt het functioneren van de omgevingsdiensten nog vaak aan de orde, zeker als we over de mogelijke fusie van verschillende omgevingsdiensten gaan spreken.

Maar goed, nu hier toch staan voorzitter en de motie van onder meer VVD leest de PvdA als een oproep om vaart te maken met het herstructureren van de omgevingsdiensten. Wij steunen deze gedachte en kunnen daarom deze motie ondersteunen. De bedoeling van het amendement van het ChristenUnie en Partij voor de Dieren is ons nog niet helemaal duidelijk. Een amendement wat niet duidelijk is, dat gaan we niet zomaar ondersteunen. Dus we wachten nog even af wat meneer Klein gaat uitleggen.

Tot zover. Geniet van de lente, voorzitter.

De **VOORZITTER**: Over die laatste denk ik even na. Mevrouw Van der Helm, 50PLUS.

Mevrouw **VAN DER HELM-CHANDANSINGH** (50PLUS): Ja, dank u, voorzitter. Als zo'n lange collega als de heer Vonk langs is geweest, moeten we natuurlijk alles weer bijstellen om goed achter de microfoon plaats te nemen.

50PLUS heeft een kritische toon laten horen in de commissievergadering over de robuustheid van de OD NHN. Dat kan ik wel uitspreken: Noord-Holland Noord. Onze fractie ziet in de stukken bevestiging van wat wij al langer denken en waar in de commissievergadering breed over gesproken is. Er is mogelijk efficiëntiewinst te behalen door de vier omgevingsdiensten in Noord-Holland intensiever te laten samenwerken, uiteindelijk mogelijk richting één organisatie met behoud van vier loketten voor de toegankelijkheid. Nabijheid voor inwoners en bedrijven is immers essentieel.

Maar dan hebben we wat vragen nog. In de commissie zijn we ook al kritisch geweest. De Kadernota 2027 van de OD Noord-Holland Noord vraagt substantiële extra middelen, terwijl de provincie een taakstelling van één miljoen, oplopend naar twee miljoen, heeft op alle omgevingsdiensten. Hoe rijmt het college deze twee bewegingen met elkaar?

Over de indexatiesystematiek Financiële Uitgangspunten Gemeenschappelijke Regelingen. We zien dat de OD NHN een indexatie van bijna acht procent hanteert, terwijl de andere omgevingsdiensten rond de vier procent zitten. Deelt het college onze opvatting in de zienswijze dat de systematiek heroverwogen moet worden?

En dan de voordracht. Over de OD IJmond concluderen we dat deelnemers jarenlang te weinig hebben gestuurd op continuïteit. Bij OD NHN – Noord-Holland Noord – spelen vergelijkbare problemen met taakbelegging en financiering. Hoe voorkomt het college dat dit patroon zich herhaalt bij de voorgestelde federatieve samenwerking van onze collega's van de VVD en BBB?

En verder ziet 50PLUS op termijn de verdergaande integratie mogelijk – 'mogelijk' zeg ik er nog bij – richting één omgevingsdienst met meerdere loketten. Is het college bereid dit scenario mee te nemen in de vervolgbesprekingen?

We kunnen ons op hoofdlijnen vinden wat hier geschetst wordt.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Mevrouw Uiterwijk van JA21.

Mevrouw **UITERWIJK** (JA21): Ja, dank u wel, voorzitter. Voor JA21 staat een robuust VTH-stelsel voorop en wij konden ons ook grotendeels vinden in de zienswijze die door het college was voorgesteld.

Het enige punt van zorg wat we daarin hadden, is dat erin staat dat er vanaf 2027 een taakstelling op budget is van één miljoen, oplopend tot twee miljoen in 2028, maar dat er ook gelijk bij staat dat de precieze uitwerking nog volgt. Aangezien er natuurlijk vier omgevingsdiensten hierop moeten acteren, is het voor hun ook wel van cruciaal belang dat zij tijdig weten waar ze rekening mee moeten houden. Want ook andere deelnemende gemeenten, die hebben misschien soortgelijke taakstellingen, waardoor zij best wel forse middelen mislopen. Dan moeten ze wel weten waar ze aan toe zijn en gewoon opschrijven: ja, dit is de taakstelling, maar hoe we dat gaan verdelen, dat volgt nog. Dat vinden wij wel lastig voor de omgevingsdienst.

Nou ja, dan zien we dat er een motie voorligt van de BBB onder andere. Eigenlijk, met dat tweede punt, daar zijn we het helemaal mee eens. Dat is dat de OD een lijst moet geven met welke middelen ze gebruiken voor wettelijke taken en welke middelen voor de ongeprioriteerde taken. Dat geeft ons ook inzicht in waar de keuzevrijheid zit als provincie. Alleen het eerste punt vinden we wel wat sterk geformuleerd. JA21 vindt een robuust VTH-stelsel belangrijk en er zijn bepaalde criteria en eisen gesteld aan hoe die robuustheid eruit moet zien. Alleen de weg daarnaartoe, het proces, dat vinden wij dus geen taak van de provincie. Dus dat sturen op een fusie, daar zijn wij niet zo'n voorstander van. Het gaat om het resultaat. Of ze dat willen bereiken met een fusie of door verdergaande samenwerking of op een andere manier, dat vind ik echt aan alle deelnemende gemeenten en ook aan de OD's zelf.

De heer **TEEUWEN** (BBB): Ja, wat ik me afvraag, ik heb geprobeerd heel duidelijk een onderscheid aan te brengen in de wat- en hoe-vraag. Is u dat voldoende duidelijk? Want wij willen helemaal niet sturen op hoe het precies moet, maar dat er wel wat moet gebeuren, dat is voor ons wel heel duidelijk.

Mevrouw **UITERWIJK** (JA21): Ja, voorzitter, ik probeerde net ook in een schorsing uit te leggen dat het wat ons betreft een beetje onvoldoende gelukt is om dat duidelijk te maken. Want kijk, als u het verhaal erbij vertelt, dan denk ik van, nou ja, ik begrijp u en wij willen uiteindelijk ook naar die robuustheid toe. Die robuustheid mag geen open eind zijn. Dat is gewoon een harde eis en criterium. Alleen de weg daarnaartoe, die vinden wij in de motie nog wel erg dichtgetimmerd op dat de provincie zich uitspreekt voor een fusie. Dat vinden wij dus niet een taak die de provincie op zich zou moeten nemen.

De heer **TEEUWEN** (BBB): Wij hebben dat ook nog even na de schorsing bekeken en besproken. De tekst, zoals die er nu staat, zou zo geïnterpreteerd moeten zijn zoals ú het zegt.

Mevrouw **UITERWIJK** (JA21): Ja, dank u wel, voorzitter. Ik hoorde net bij de VVD ook weer een andere interpretatie die wat meer ging naar wat ik niet zeg. Dus wat dat betreft is het altijd lastig met moties hoe je die dan moet lezen. Uiteindelijk zullen wij een stemverklaring afgeven en waarschijnlijk wel voor deze motie stemmen. Maar wij vinden wel echt, de provincie is een grote speler hierin, maar die moet niet gaan drukken op die fusie. Dat is echt aan alle deelnemende gemeenten en ook aan de OD's zelf. Dat is ook gewoon een principieel punt hoe je omgaat met bestuurslagen. Dat is voor JA21 wel erg belangrijk. Los daarvan staat die robuustheid absoluut

voor ons bovenaan. Die moet bereikt worden. Maar de weg ernaartoe, die invulling is niet aan de provincie. Tot zover, voorzitter. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Dan is het woord aan de heer Klein van de ChristenUnie.

De heer **KLEIN** (ChristenUnie): Ja, dank u wel. De omgevingsdiensten voeren voor de provincie heel belangrijke taken uit op het gebied van vergunningverlening en handhaving. Wij hebben minstens drie redenen waarom we dat heel erg belangrijk vinden. In de eerste plaats vanwege de zorg voor een gezonde leefomgeving voor onze inwoners. Ten tweede ook vanwege de rol die de omgevingsdiensten vervullen bij het stimulerend toezicht op de energiebesparing bij bedrijven. Ten derde gaat het ook over de geloofwaardigheid van de overheid. Als we regels stellen, dan moeten die ook gehandhaafd worden. Gegeven deze ontzettend belangrijke rol van de omgevingsdiensten vind ik het daarom nogal een spannend besluit van deze coalitie om tot twee miljoen te willen bezuinigen op de omgevingsdiensten. Nu denk ik ook niet dat het per definitie onmogelijk is. Kijk bijvoorbeeld naar die bizarre inflatiecorrectie die nu wordt voorgesteld door de OD NH Noord. We kunnen ons ook voorstellen dat je door samenwerking meer efficiëntie kan krijgen. Maar dat is wel een spannend proces waarin we goede afwegingen moeten maken.

Wat is nu het geval? En nu richt ik me ook even tot de heer Vonk om wat meer toelichting te geven op ons amendement dat er straks aankomt. De manier waarop nu in de zienswijze wordt geformuleerd hoe we met deze bezuiniging omgaan, is nogal ongelukkig. Het suggereert dat de omgevingsdienst zelf in haar begroting maar rekening moet houden met deze bezuiniging. Dat is wat ons betreft niet de bedoeling. Daar zijn de taken die de omgevingsdienst uitvoert veel te belangrijk voor. In het besluit in de kadernota, die we in het voorjaar vorig jaar hebben vastgesteld, is de formulering ook veel genuanceerder. Daar staat: "De provincie zal samen met de omgevingsdiensten te bepalen hoe kerntaken behouden blijven en risico's beheersbaar zijn via prioritering en efficiënte inzet van capaciteit".

Wij hebben daarom samen met de Partij voor de Dieren een amendement dat zorgt dat in de zienswijze recht wordt gedaan aan de gezamenlijke verantwoordelijkheid die er is bij de provincie en de omgevingsdiensten, om een verantwoorde afweging te maken over de bezuinigingen. Ik zou dan ook graag van GS horen hoe zij denken dat ze de Staten willen betrekken bij die afwegingen. Het dictum van het amendement luidt als volgt: "Wij besluiten om in besluitpunt twee van de voordracht de volgende tekst "Ook dient de Omgevingsdienst Noord-Holland rekening te houden dat er vanaf 2027 bij de provincie sprake is van een taakstelling op het totale budget dat beschikbaar is voor de provinciale taken die belegd zijn bij de vier Noord-Hollandse omgevingsdiensten. De precieze uitwerking hiervan wordt zo snel mogelijk met de Omgevingsdiensten gedeeld." Om dat te wijzigen in: "Ook zal in gesprekken van de provincie met de vier Noord-Hollandse omgevingsdiensten, gezamenlijk worden bepaald hoe de door de provincie voorgenomen bezuiniging vanaf 2027 vorm wordt gegeven, waarbij kerntaken behouden blijven en risico's beheersbaar zijn via prioritering en efficiënte inzet van capaciteit". Tot zover.

Amendement 5-2 maart 2026
Eerst overleg over bezuinigingen

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 2 maart 2026.
Besluit:
Om in besluitpunt 2 van de voordracht de volgende tekst:

Ook dient de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord rekening te houden dat er vanaf 2027 bij de provincie sprake is van een taakstelling op het totale budget dat beschikbaar is voor de provinciale taken die belegd zijn bij de vier Noord-Hollandse omgevingsdiensten. De precieze uitwerking hiervan wordt zo snel mogelijk met de omgevingsdiensten gedeeld.

Te wijzigen in:
Ook zal in gesprekken van de provincie met de vier Noord-Hollandse omgevingsdiensten gezamenlijk worden bepaald hoe de door de provincie voorgenomen bezuiniging vanaf 2027 vorm wordt geven,

waarbij kerntaken behouden blijven en risico's beheersbaar zijn via prioritering en efficiëntere inzet van capaciteit.

Toelichting
De omgevingsdiensten voeren voor de provincie belangrijke taken uit op het gebied van vergunningsverlening en handhaving. De oorspronkelijke tekst in de zienswijze suggereert dat de omgevingsdienst zelf in haar begroting rekening moet houden met voorgenomen bezuiniging op deze taken door de provincie. In het besluit over deze bezuinigingen in de Kadernota 2026 staat echter dat de provincie "samen met de omgevingsdiensten bepaalt hoe kerntaken behouden blijven en risico's beheersbaar zijn via prioritering en efficiëntere inzet van capaciteit". Dit amendement zorgt dat in de zienswijze recht gedaan wordt aan de gezamenlijke verantwoordelijkheid voor een verantwoorde afweging over de bezuinigingen.

En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Michel Klein (ChristenUnie) en Henrice Vonck (Partij voor de Dieren).

De heer **KLEIN** (ChristenUnie): Dank u wel. Dan zou ik graag nog-

De **VOORZITTER**: Ik zie de heer Vonk met een interruptie.

De heer **VONK** (PvdA): Ja, voorzitter, dan lijkt het toch dat het amendement een soort van verbreding is van de opgave en de zienswijze van GS van alleen de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord naar alle omgevingsdiensten. Begrijp ik dat dan goed? En waarom zegt u dat?

De heer **KLEIN** (ChristenUnie): Dank u wel, meneer de voorzitter. Zo staat het ook in de oorspronkelijke zienswijze, dat de bezuiniging over alle omgevingsdiensten is. Ik denk inderdaad, je moet daar een afweging maken over wat de taken zijn die wellicht efficiënter kunnen of waar je in wil schrappen. Het zou kunnen zijn dat het niet naar rato verdeeld wordt over de omgevingsdiensten. Dus dat is niet zozeer een verschil, maar wel een aspect dat meespeelt.

De **VOORZITTER**: Gaat u verder.

De heer **KLEIN** (ChristenUnie): Ja, dan over de motie van de BBB. Ja, ik wil me eigenlijk grotendeels aansluiten bij de reactie van JA21. Wij denken ook dat het goed is om wel echt door te pakken en niet te afwachtend te blijven. Tegelijkertijd, hoe we die robuuste omgevingsdiensten precies gaan realiseren, dat is wel primair denk ik een keuze die de omgevingsdiensten ook samen met de provincie zullen gaan maken. Ik kan me voorstellen dat een verregaande samenwerking in de backoffice hetzelfde kan realiseren. Dus of die fusie nou echt doorgedrukt moet worden of niet, dat is wat ons betreft nog een stapje te vroeg. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Dank u wel, meneer Klein. Dan geef ik het woord aan Statenlid Laport van GroenLinks.

Statenlid **LAPORT** (GroenLinks): Ja, bedankt weer, voorzitter. Vooral grote bedrijven, de grote uitstoters zoals ICL en Tata Steel, onderstrepen voortdurend, bijna dagelijks, het belang van de omgevingsdiensten. Maar deze bedrijven zijn ook meteen de grote slokop wat betreft de inzet van financiële en personele capaciteit. Miljoenen euro's worden alleen al besteed aan toezicht en handhaving rondom deze bedrijven. Als we niet oppassen, stijgen de lasten hiervan jaarlijks enorm. Het dwingt ons ertoe dat we op een verantwoorde wijze met de financiële middelen moeten omgaan. Wij schrokken mede daardoor van de enorme loonindexatie die de OD NHN zichzelf toerekent. Zij werken volgens de FUGR-systematiek en dat leverde een gemiddelde loonsverhoging van 25 procent in vier jaar op. Nou, dat is niet weinig, zal ik maar zeggen. Wij vinden het goed daarom dat GS erop aandringt van deze systematiek af te stappen. Andere OD's hebben ook gematigde loonindexatie en dat lijkt ons prima.

Dan de motie van BBB en VVD. Wij zijn het eens met dat deel van de motie van BBB en VVD, die gaat over het nader onderzoeken van nauwere samenwerking en, of fusie tussen verschillende audits om het VTH-stelsel te verbeteren, om een efficiëntieslag te maken. Robuustheid. Het is zinvol om naar kostenbeheersing te kijken. Het is belangrijk om een duidelijke visie op de toekomst van de OD's te ontwikkelen. Het tweede deel van de motie is ingewikkelder wat ons betreft. Het is aan ons om te sturen op hoofdlijnen, maar we moeten niet zelf op de stoel van de OD-directie willen gaan zitten. Echter, het is natuurlijk wel goed voor de transparantie en voor het gesprek erover om de kosten helder in beeld te hebben. De motie van BBB en VVD vraagt uitsluitend dat laatste en daarom kunnen wij vóór deze motie stemmen.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Dan is nu het woord aan mevrouw Vonck van Partij voor de Dieren.

Mevrouw **VONCK** (PvdD): Dank u, voorzitter. De omgevingsdiensten in Noord-Holland doen belangrijk werk. Ze dragen bij aan een gezonde leefomgeving voor mens en dier, niet-mensen. Dat hebben alle inwoners van Noord-Holland nodig, een gezonde leefomgeving. Ik wil er nog wel even aan toevoegen dat het niet meer geldt voor, helaas, ik dacht tachtig procent van de ganzenpopulatie die binnenkort moet verdwijnen. Dan druk ik me nog eufemistisch uit.

Maar wat betreft deze zienswijze ondersteunt onze fractie die van GS op punt één en drie. Ook wij zijn heel erg kritisch over de loonsystematiek en FUGR. Daar willen we vanaf. En we maken ons hard voor een robuuste omgevingsdienst, ook die van Noord-Holland Noord. Zoals we hebben kunnen lezen, hebben ze daar toch al een aardige efficiëntieslag geslagen.

Ten aanzien van het tweede punt, het vinden van dekking voor het benodigde aanvullende budget, verzoeken wij GS eigenlijk met klem om bij de kaderbrief met een voorstel te komen voor financiering van deze gelden.

Verder sluiten we ons aan bij het amendement van de ChristenUnie. Goed dat op korte termijn die gesprekken over hoe die voorgenomen bezuinigingen voor 2027 en 28 verdeeld gaan worden over de vier omgevingsdiensten, afgerond gaan worden. Dat kan ook tot een efficiencyslag leiden. Daarbij moet in ieder geval oog zijn voor het behouden van de kerntaken.

Wat betreft de motie van de VVD, daar kom ik graag nog even in tweede termijn bij u op terug.

De **VOORZITTER**: Dank u. Dan is dit het einde van de eerste termijn voor Provinciale Staten. Gaan we nu naar Gedeputeerde Staten, de heer Beemsterboer.

Eerste termijn Gedeputeerde Staten

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Voorzitter, dank u wel. We hebben over dit onderwerp natuurlijk al best een uitgebreid, en ik vind het ook heel goed gesprek gehad in de commissievergadering. Dus ik zal me proberen in de beantwoording wat te beperken tot vooral de oproepen die in de moties zijn gedaan. Daar ging ook eigenlijk vrijwel alle inbreng over, met uitzondering van een aantal vragen van 50PLUS.

In eerste instantie op de motie die door BBB, VVD en de PVV is ingediend. Nou, sowieso is het fijn, denk ik- Nou, misschien is het goed om in algemene zin eerst even aan te geven- We hebben best een kritische zienswijze ten aanzien van de FUGR-systematiek ten aanzien van de begroting en ook ten aanzien van de taakstelling van de Staten die in de kadernota is opgenomen. Ik ben blij dat ik brede steun hoor voor die zienswijze.

Daarbij speelt natuurlijk ook wat breder de financiële discussie rondom de omgevingsdiensten en ook de inzet voor robuustheid - dat was het woord dat ik zocht. Daarom begrijp ik ook dat de motie die ik zojuist aanhaalde, is ingediend. Die wil ik ook graag aan de Staten laten. Waarbij ik wel wil aangeven dat het eerste dictum dan wel zo gelezen wordt, zoals hij ook wordt uitgelegd. Dat het gaat om het zoeken naar fusie, waar we eigenlijk met het rapport van Onno Hoes natuurlijk ook al een eerste bestuurlijke verkenning voor hebben gedaan. Uit dat advies blijkt vervolgens dat- Of tenminste, de stand van zaken is nu dat blijkt dat het Noordzeekanaalgebied en de ODIJ wat verder gaande stappen aan het nemen zijn richting een fusietraject. Ik heb vorige keer in de commissie ook aangegeven: dat traject zou ik niet willen vertragen, omdat we nog willen onderzoeken of er ook een fusie met Noord-Holland Noord bij zou worden geplakt. Noord-Holland Noord is nadrukkelijk - en

dat staat ook in het rapport van Onno Hoes - op zoek naar mogelijkheden om de robuustheid te versterken. Dat is ook een voorwaarde voor Noordzeekanaalgebied en ODIJ om eventueel te kijken of dat nog gezamenlijk zou kunnen gaan. Noord-Holland Noord, ook blijkens het rapport van Onno Hoes, zou zelfstandig ook robuust kunnen worden. Dus er is ook nog een andere route dan een fusie open om tot robuustheid te komen. Die trajecten willen we wel de ruimte geven. Dat zouden we daar niet op willen forceren. Maar de motie lezen we zo dat ofwel een fusie ofwel verdergaande samenwerking en robuustheid van twee diensten - waar het er op dit moment drie zijn die worden aangehaald - mogelijk zou moeten zijn.

Om verwarring te voorkomen, want we hebben natuurlijk vier omgevingsdiensten. OD Noordzeekanaalgebied en ODIJ en OD Nood Noord-Holland Noord werden aangehaald door de VVD in de eerste termijn. OD Noordzeekanaalgebied en ODIJ zijn gezamenlijk op zoek of er tot een fusie gekomen zou kunnen worden. Dat is echt in de beginfase. Twee organisaties fuseren niet zomaar met elkaar. Dat is niet morgen gebeurd. Dat traject is wel gaande. OD Noord-Holland Noord heeft volle focus nu om te zorgen dat er sprake is van robuustheid. Daarna kan er, afhankelijk van hoe de OD daarmee om wil gaan en ook de andere aandeelhouders binnen de OD daar mee om willen gaan, gekeken worden of ze aansluiting zouden willen zoeken en nog kunnen zoeken bij zo'n fusietraject, of dat er op een andere manier tot robuustheid wordt gekomen. Maar goed, dat is dus wat mij betreft aan de Staten om zich daarover uit te spreken. Binnen die context interpreteren wij de motie in elk geval. Dat inzicht in die strikt noodzakelijke wettelijke taken en alle andere taken, dat valt natuurlijk gewoon- Als u dat inzicht vraagt, dan krijgt u dat inzicht natuurlijk gewoon. Dus dat kunnen we ook aan de Staten laten.

Dan had de ChristenUnie nog een motie ingediend, waarbij eigenlijk wordt benadrukt dat niet alleen de omgevingsdienst, maar ook wij een rol hebben te spelen in dat proces om te kijken hoe we wordt omgegaan met die taakstelling. Dat is in de praktijk ook hoe we er uitvoering aan geven. Dus die zouden we ook aan de Staten willen laten. O, sorry, amendement. Excuus. Dus het amendement van de ChristenUnie zouden we aan de Staten willen laten.

Dan had 50PLUS mij drie vragen gesteld, waarvan de eerste twee antwoorden zijn opgenomen in de zienswijze die we u voorstellen. Dus zowel de extra middelen in relatie tot de financiële bezuinigingen, de taakstelling die we hebben opgenomen, als de FUGR-systematiek. Dus daarvan zou ik willen aangeven dat ik dat zie als een ondersteuning van de zienswijze.

De derde vraag - het is eigenlijk fijn dat u naar voren komt - was mij niet helemaal duidelijk en ook de ambtelijke ondersteuning had de vraag niet helemaal meegekregen. Dat ging over de vergelijking met iets wat speelt bij de ODIJ.

Mevrouw **VAN DER HELM-CHANDANSINGH** (50PLUS): Ja, u vraagt om meer middelen en tegelijkertijd is een bezuinigingsmaatregel van één miljoen tot twee miljoen oplopend voor alle vier de omgevingsdiensten. Hoe rijmt dat met elkaar? En in het stuk kan ik dat niet zo terugvinden.

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Voorzitter, dank u wel. De taakstelling van één naar twee miljoen gaat om een verlaging van de verhoging van het bedrag Dus bij de kadernota is in totaal een bedrag van rond de zes miljoen aan structurele verhoging van de kosten van de omgevingsdiensten meegenomen. Dat is dus door de Staten bij de kadernota verlaagd van zes naar vijf miljoen vanaf 2027 en van zes naar vier miljoen vanaf 2028. Dus er wordt ook geïnvesteerd in die omgevingsdiensten. Er wordt alleen iets minder meer geïnvesteerd in die omgevingsdiensten door die taakstelling die u oplegt. Daarmee ga ik dus aan de slag, ben ik aan de slag, met omgevingsdiensten. Dat zult u terugzien in reactie ook op de ChristenUnie nog, hoe PS daarbij betrokken worden. Dat zult u terugzien in de begrotingen van de omgevingsdiensten. Dus dat wordt daarin verwerkt.

Dan heb ik alles beantwoord, volgens mij. Dank u wel, voorzitter.

De **VOORZITTER**: Ja, dat denk ik ook. Ik zie mevrouw Van der Helm opstaan. Met de sportnota in haar gedachten rent zij naar de microfoon. Het woord is aan mevrouw Van der Helm.

Mevrouw **VAN DER HELM-CHANDANSINGH** (50PLUS): Ja, voorzitter, ik kwam aangesloft. Dus als zelfs dat ook sporten is.

Het gaat me even om die Financiële Uitgangspunten Gemeenschappelijke Regelingen. Ik heb gevraagd of het college onze opvatting deelt dat die systematiek heroverwogen moet worden, omdat de OD Noord-Holland Noord een indexatie van acht procent hanteert en de andere omgevingsdiensten zitten op vier procent.

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Jazeker, voorzitter, dat delen wij en dat. Wij adviseren u ook om dat in de zienswijze mee te nemen.

De **VOORZITTER**: Dank u wel, meneer Beemsterboer. Dat was de eerste termijn. Is er behoefte aan een tweede termijn? De heer Teeuwen van de BBB.

Tweede termijn Provinciale Staten

De heer **TEEUWEN** (BBB): Voorzitter, ik wil heel graag even gebruik maken in tweede termijn dat wij als BBB ver van ons willen werpen dat wij op gaan leggen hoe zaken moeten. Dat zou kunnen ontstaan na wat er net besproken is. Dat is aan partijen zelf. Als je van bovenaf oplegt dat een fusie moet, dan gaat die zeker mislukken. Een fusie in de zuivere zin van het woord is sowieso al heel moeilijk op basis van gelijkwaardigheid, weten wij uit de praktijk. Dus wij willen dit nog even graag als aanvulling meegeven. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Andere partijen nog in tweede termijn. Ja. De heer Roosendaal van de VVD.

De heer **ROOSENDAAL** (VVD): Dank u wel, meneer de voorzitter. Ja, in reactie op de BBB. Het is niet dat de VVD zegt dat er nu moet worden gefuseerd, maar op grond van alle rapporten die we hebben gehad, op grond van de bezoeken die we hebben afgelegd in Noordrijn-Westfalen en in Vlaanderen, komen wij tot de conclusie dat de stip op de horizon wel degelijk een fusie zal zijn. Wanneer we daar gaan komen, daar geven we ruimte voor. Voor ons is dat de 'hoe'. Maar de 'wat' is één sterke provinciale omgevingsdienst. Net zoals ze dat in andere landen hebben geregeld. Zoals ik in de commissievergadering al aangaf, als we kijken naar andere landen en hoe het daar geregeld is en we kijken hoe het in Nederland geregeld is, dan mag je jezelf afvragen: zijn zij nou gek of zijn wij het? Ik denk niet dat die andere landen allemaal gek zijn. Ik denk dat we een heleboel kunnen leren van die andere landen. Dat we over onze grenzen heen kunnen kijken en dat we die dingen kunnen oppakken die we hebben gezien in ons werkbezoek. Dat we die dingen kunnen oppakken die ook zijn gebeurd in Gelderland. En de goede dingen daarvan mee te nemen voor een sterke uitvoering van onze VTH-taken. Voor ons betekent dat uiteindelijk, met alle informatie die we nu hebben, na vijf jaar onderzoeken, dat wij tot een conclusie komen voor een stip op de horizon. Laat dat duidelijk zijn.

De **VOORZITTER**: Dank u wel.

Nu ben ik even kwijt. Een van de partijen had aangegeven ook nog te willen reageren op een van de moties in tweede termijn, maar ik weet niet meer precies wie het was. Maar mevrouw Van Helm stak haar hand op. Het woord is aan u. 50PLUS.

Mevrouw **VAN DER HELM-CHANDANSINGH** (50PLUS): Ja, heel kort, voorzitter. Ik ben blij met de toezegging van de gedeputeerde dat hij goed gaat kijken naar de indexatie van acht procent bij de OD Noord-Holland Noord in vergelijking met de andere omgevingsdiensten, vier procent. Even tegen de heer Roosendaal van de VVD. U heeft goed van 50PLUS gehoord dat wij niet tegen verregaande samenwerking zijn. Of dat uit moet monden in een fusie, dan moet er nog, zeker na zo'n lange tijd, echt meer op tafel liggen voor 50PLUS. Ik ben ook verwonderd dat de motie van BBB, die ingediend is en medeondertekend door VVD- Dat ik nu van beide partijen andere geluiden hoor. Dus misschien kan iemand het verduidelijken voor me?

De **VOORZITTER**: De heer Roosendaal van de VVD staat op en komt dat vast verduidelijken.

De heer **ROOSENDAAL** (VVD): Dank u wel, meneer de voorzitter. Gelet op het onderwerp dat we vandaag met elkaar bespreken en ik denk dat de gedeputeerde dat goed heeft aangegeven ook, zal er nog water door de Rijn moeten vloeien om te komen tot één sterke omgevingsdienst voor Noord-Holland. Dat hangt niet alleen maar af van die fusie. Dat hangt ook af van de regelingen die we in Nederland met elkaar moeten afspreken in de verhouding tussen Rijk, provincie en gemeenten. Wat ik heb aangegeven, is dat voor de VVD duidelijk is dat er meerdere wegen naar Rome zijn, maar dat voor ons de stip op de horizon de fusie is.

Mevrouw **VAN DER HELM-CHANDANSINGH** (50PLUS): Dank u wel, voorzitter. Dat was mij ook duidelijk dat dat voor de VVD de stip was. Ik wou even benadrukken dat het bij BBB een andere stip was en nog niet zo ver gaan. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. De heer Klein van de ChristenUnie.

De heer **KLEIN** (ChristenUnie): Ja, dank aan GS voor de nadere toelichting en het advies over het amendement. U zegt dat u bij de begroting van de OD terug gaat komen op de uitslag van die gesprekken. Kan ik er dan ook van uitgaan dat we daar expliciet niet alleen dat we de begroting krijgen, want daar is hij uiteindelijk in verwerkt, maar dat er ook een toelichting is over welke keuzes er zijn gemaakt om die bezuiniging te realiseren? Dat hoor ik graag nog even. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Ik zag verder geen handen in tweede termijn. Dan geef ik het woord aan de heer Beemsterboer.

Tweede termijn Gedeputeerde Staten
Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Voorzitter, één vraag van de ChristenUnie inderdaad. Dat kan. Dus we kunnen prima in die begrotingen toelichten hoe die afweging is gemaakt en waar die bezuiniging op zien. Om de verwachtingen duidelijk te maken. Dus we kunnen niet aangeven: deze dingen zijn onderzocht en deze drie hebben we gekozen. We kunnen aangeven: dit is de reden waarom we deze drie hebben gekozen. Ja.

De **VOORZITTER**: Dat was het eind van de tweede termijn. Dan gaan we nu de beraadslagingen over dit agendapunt 9 afronden. Er kunnen daarna geen nieuwe of aangepaste moties meer worden ingediend. Dus ik kijk nog even rond of daar behoefte aan is om iets te wijzigen of te veranderen. Ik zie geen beweging. Dan ronden we bij deze agendapunt 9 af en stemming zal later op de agenda plaatsvinden.

De discussie wordt gesloten.

10 Vragenuur.

De **VOORZITTER**: Dan zijn we nu bij agendapunt 10 en dat is het vragenuur. Zoals u weet, de eerste termijn voor Provinciale Staten drie minuten, voor Gedeputeerde Staten ook drie minuten. De tweede termijn voor Provinciale Staten één minuut en voor Gedeputeerde Staten één minuut. Eventueel kunnen er aanvullende vragen worden gesteld door één van de leden uit de Provinciale Staten. Dan geef ik als eerste het woord aan mevrouw Bakker van de VVD, en die gaan over het beheerplan N2000 Schoorlse Duinen, de aanlijnplicht.

Mevrouw **BAKKER** (VVD): Voorzitter, dat was ingetrokken.

De **VOORZITTER**: O ja, dat is waar. Maar ik heb ze wel goed opgelezen. Het gaat toch echt goed met die contactlenzen, moet ik zeggen.

Mondelinge vragen inzake toestaan nieuwe woningen in de buurt van geitenhouderijen, ingediend door SP.

De **VOORZITTER**: Aan de orde zijn dan nu de mondelinge vragen ingediend door de SP. Die gaan over het vervallen van de Randstad-Noord Zone abonnement. Ik geef het- Nee. Nou, dan geef ik aan u het woord. Ja, die staan hier niet in. Ik heb een andere versie dan de griffier, maar mevrouw

Alberts, aan u: toestaan nieuwe woningen in de buurt van geitenhouderijen. Ik geef het woord aan mevrouw Alberts.

Mevrouw **ALBERTS-OOSTERBAAN** (SP): Ja, dank u wel. Wij lazen in het Noordhollands Dagblad een bericht dat verschillende gemeenten toch vergunningen voor nieuwbouwwoningen hebben afgegeven, ondanks dat het moratorium over de geitenhouderijen er was. Toen dacht ik: hè, hoe kan dat nou? Want uiteindelijk, de Gezondheidsraad geeft dat niet voor niets af. Dus kwam ik met de volgende vragen. U kunt ze ook meelezen. Er zit een typefout in en dat ga ik nu goed uitspreken. Dus dat zit goed.

Dus toen de geitenstop werd afgekondigd, was volksgezondheid het argument. Hoe kijken GS aan tegen het handelen van gemeenten om dat aspect van de volksgezondheid overboord te gooien? En de tweede vraag is, in het artikel worden een aantal gemeenten genoemd. Kunnen GS aangeven of de genoemde cijfers en andere gegevens compleet zijn? En de derde vraag is, is het bekend of er nog woningbouwprojecten in de pijplijn zitten die binnen de kilometer van geitenhouderijen zullen vallen? En welke zijn dat dan? En zo ja, zijn GS dan van plan om met die gemeenten contact op te nemen om ze op die door de GGD geadviseerde afstandsnorm te wijzen?

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Ruim binnen de tijd. Als u weggaat, dan ga ik de heer Beemsterboer vragen om terug te komen. Ik geef het woord aan de heer Beemsterboer.

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Voorzitter, dank u wel. We hebben natuurlijk al langere tijd een geitenmoratorium in de provincie Noord-Holland, maar de uitspraken van de Gezondheidsraad zijn relatief recent. Er wordt ook zelfs door de landelijke politiek op dit moment nog verder onderzoek gedaan. Die hebben daar ook een rol in. We hebben als GS ook schriftelijke vragen van de BBB hierover ontvangen, waarvan we uitstel op de beantwoording hebben gevraagd, omdat we ons ook nog aan het oriënteren zijn op hetgeen er bij het ministerie onder andere speelt, en in IPO-verband. Dus die zullen we – kan ik richting de BBB-fractie zeggen – op zo kort mogelijke termijn beantwoorden.

Dan op deze drie vragen. De eerste, die gaat over de geitenstop. Toen die werd afgekondigd, was de volksgezondheid het argument. Hoe kijken we ertegenaan dat gemeenten ondertussen toch woningen hebben gebouwd in de provincie Noord-Holland? We hebben al best een lange tijd een geitenstop die geldt voor de hele provincie Noord-Holland. Er wonen ook mensen in de provincie Noord-Holland en er worden ook woningen gebouwd in de provincie Noord-Holland. Het was niet mogelijk, ook praktisch gezien natuurlijk, om in de tussentijd – want die geitenstop was een bevriezing van de situatie totdat er meer duidelijkheid zou komen over dat VGO-III, dat geitenonderzoek – daar alle woningbouwactiviteiten of alle bewoning van Noord-Holland stop te zetten in de tussenliggende periode. Inmiddels is er natuurlijk meer duidelijk en zijn we ook in afwachting van meer duidelijkheid van het Rijk hierover.

Uw tweede vraag verwijst naar het krantenartikel waarin een aantal gemeenten worden genoemd. Uw vraag is of de genoemde cijfers en andere gegevens compleet zijn. Het antwoord daarop is, het algemene beeld van de sector in Noord-Holland, de geitensector, is beperkt in omvang en ligt wel verspreid over de hele provincie. Dat komt overeen met onze gegevens, die bovendien in grote diversiteit naar omvang laten zien. Of de cijfers en andere gegevens in het artikel compleet zijn, kunnen we op dit moment nog niet beantwoorden. Een koppeling naar de gegevens van de geitensector-nabijheid en gerealiseerde woningen sinds 2018 wordt naar aanleiding van deze vraag gemaakt. We zullen u hierover op zo kort mogelijke termijn informeren.

De derde vraag is of bekend is of woningbouwprojecten die binnen een kilometer van de geitenhouderij zullen vallen in de pijplijn zitten, en welke dat zijn. Wij zien daar op dit moment twee locaties. Eén is in de buurt van Stede Broec in relatie tot de geitenhouderij in Drechterland. En één is in de gemeente Castricum. In totaal gaat het om de bouw van zo'n honderd woningen, waarbij het onderwerp gezondheid rond de geitenhouderijen ook in die gesprekken meegenomen zal worden.

Nogmaals, we zullen nog reageren op vrij uitgebreide vragen hierover van de BBB-fractie, zodat daar ook wat uitgebreidere informatie over gedeeld kan worden. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Ik kijk even naar mevrouw Alberts. Ja, u mag daarna.

Mevrouw **ALBERTS-OOSTERBAAN** (SP): Ja, dank u wel, voorzitter. Kijk, dat dat moratorium was afgekondigd, dat is best wel een tijd geleden. Ik was er toen ook al, hier in deze zaal. Dat was onder verantwoordelijkheid van de heer Bond, die daar toen mee kwam. Het is best wel een tijd geleden, want dan zitten we al op vijf jaar of zo. 'Tien' wordt hier gesouffleerd. Achttien. Nou, kun je nagaan, dat is best lang geleden dus. Maar de vraag is dus ook, wat ik dus nu van de gedeputeerde hoor van, ja, nee, maar we zijn nog op van alles aan het wachten en we zijn nog van alles aan het- En ondertussen gaat het allemaal maar door. Ik vind het wel terecht dat u zegt van, nou, we gaan wel dat gesprek aan met die gemeenten waar nu nog inderdaad zaken in de pijplijn zitten, maar ik hoor het liefste nog een antwoord op: over welke termijn hebben we het dan? Ik heb het wel eens vaker hier in dit huis gezegd van, het duurt allemaal maar zo. Dat blijkt dus nu ook in feite alweer. Dus heeft u een termijn waarop dat kan plaatsvinden? En het zijspoortje was de vragen van BBB. Die hadden natuurlijk al lang beantwoord moeten worden, maar dat is een zijspoor. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Ja, dan kijk ik even naar de heer Mülder. Hij heeft één minuut om een aanvullende vraag te stellen.

De heer **MÜLDER** (D66): Dank u wel, voorzitter, dat ik ook nog even vervolgvraag mag stellen, want de SP was mij te slim af. Zij hadden prachtige vragen ingeleverd, want ik zat inderdaad een beetje met dezelfde vragen. Maar dat bracht mij wel nog op één andere vraag die ik graag zou willen stellen. Want of er nou schriftelijke vragen liggen van de BBB, of er nou mondelinge vragen worden gesteld door de SP, is hier volgens mij door onze fractie voor het kerstreces nog aandacht voor gevraagd, en toen is een toezegging gedaan dat er een beleidsstuk zou komen in Q1. Nou kijk ik even naar de agenda en dan zie ik daar niks tussen zitten. Het is niet de eerste keer dat dit volgens mij op dit dossier - er wordt gewacht op een onderzoek of een beleidsstuk - dat er weer niets komt. Dat vind ik jammer. Ik wil graag vragen: wanneer komt dat stuk? Kunnen we u ergens op vastpinnen? Want volgens mij kunnen we vanuit het onderzoek zien dat hier daadwerkelijk even pas op de plaats nodig is, en dat we inderdaad moeten kijken hoe we dit ruimtelijk kunnen inpassen, dan wel niet.

De **VOORZITTER**: Dan krijgen we nu de beantwoording van de gedeputeerde. U heeft nog één minuut.

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Ja, voorzitter, dank u wel. Over die toezegging die vóór de Kerst gedaan zou zijn, zou ik even moeten schorsen, want dan moet ik even nagaan in welke context die toezegging is gedaan en wat we daar exact toegezegd hebben.

In relatie tot de vraag van de SP kan ik aangeven dat dat inderdaad sinds 2018 loopt. Het VGO-III-onderzoek heeft vrij lang op zich laten wachten - daar is ook veel publiciteit over geweest - onder andere vanwege de coronaperiode, waarin het minder makkelijk was om patiënten op te sporen in de gebieden rondom de geitenhouderijen. Daar zijn we natuurlijk van afhankelijk geweest. Die geitenstop is opgelegd vanwege onzekerheid. Die zekerheid is grotendeels gekomen vanwege dat VGO-III-onderzoek. Toen heeft het kabinet besloten de Gezondheidsraad daar ook nog naar te laten kijken. De Gezondheidsraad heeft advies gegeven. Op dit moment heeft het kabinet gezegd: we kijken of we in relatie tot die vijfhonderd of duizend meter, die uit dat gezondheidsraadsadvies komt, tot landelijke afstandsnormen zullen komen. Wij moeten ons daar toch toe verhouden. Dus we moeten echt wachten op wat het Rijk daar gaat voorstellen. Verder is in dat advies van de Gezondheidsraad ook opgenomen dat er binnen de stallen maatregelen genomen zouden moeten worden.

De **VOORZITTER**: Wilt u afronden?

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Tot die maatregelen moeten wij ons ook verhouden, want die kunnen er mogelijk weer voor zorgen dat de gezondheidsrisico's afnemen of misschien wel geheel wegvallen.

De **VOORZITTER**: Ja, uw spreektijd zit erop. Over de vraag van de heer Mülder, dat zou u schriftelijk kunnen afdoen. Ik ga niet in een vragenuur schorsen. Op die vraag kunt u later nog het antwoord geven.

Mondelinge vragen inzake vervallen Randstad-Noord Zone-abonnement, ingediend door SP.

De **VOORZITTER**: Dan gaan we naar de laatste set en die worden gesteld door ook door de SP, mevrouw Bouhlel. Die gaan over vervallen Randstad Noord Zone-abonnement. Ik geef het woord aan mevrouw Bouhlel.

Mevrouw **BOUHLEL-LASCARIS** (SP): Dank u wel, voorzitter. Ja, gisteren, of tenminste per gisteren, is het Randstad Zone-abonnement komen te vervallen. Dat is nu het Randstad Noord Vrij-abonnement. Die bestaat nu uit 5 verschillende soorten abonnementsvormen met 14 regio's. Ik kwam daar per ongeluk achter omdat mijn zoon met het openbaar vervoer reist en zo'n abonnement heeft. Ineens kreeg ik in beeld te staan toen ik hem weer op moest waarderen: deze abonnementssoort komt te vervallen per 28 februari. Ik heb echt lopen zoeken, zoeken, zoeken waar we eerder daar bericht over hebben kunnen vinden. Ik weet in de commissie, kan ik me herinneren, dat is al een hele tijd terug toen we volgens mij de tarievenvisie bespraken, maar hou me daar eventjes ten goede, dat er ineens een OVpay tevoorschijn kwam. Toen hebben verschillende partijen hier al gezegd van, joh, gaat dat wel goed komen? Wordt dat niet duurder? Nou, ik kan je vertellen: ja, het wordt duurder. Het abonnement van mijn zoon wordt nu 28 euro per maand duurder. Wij kregen een mail van een mevrouw. Haar dochter reist binnen Haarlem. Voorheen kon ze alleen voor Connexxion een abonnement nemen. Dat kan niet meer. Je moet nu een Haarlem Regio-abonnement nemen. Die gaat van 40 euro naar 114 euro. Ik vind dat niet een kleine stap. Dat is gewoon een megagrote verhoging. Ik heb tijdens de commissie Leefomgeving op 16 februari de heer Olthof even tussen neus en lippen door gevraagd van, joh, ik wil een rondvraag stellen, maar eigenlijk zou dat te laat zijn, want het gaat 1 maart al in. Toen heeft meneer Olthof gezegd van, joh, stuur me een mail, dan ga ik ernaar kijken. Dat heb ik gedaan. Ik kreeg op 19 februari keurig bericht dat ernaar gekeken gaat worden, maar ik heb nog steeds niks ontvangen. Nog steeds geen reactie.

Dus twee vragen van de drie die ik toen in de mail al stelde, die heb ik zelf inmiddels al uitgezocht, want mijn zoon kon vanochtend gewoon met zijn of OV-pas, of tenminste zijn ov-chipkaart inchecken. Desalniettemin moet ik voor het nieuwe abonnement wel een OV-pas aanvragen.

En heb ik nog drie vragen toegevoegd. Omdat ik in de productvoorwaarden van de Randstad Noord Vrij ineens kon lezen dat- Want dat zijn het zijn nu allemaal doorlopende abonnementen. In die productvoorwaarden staat dus nu dat een vervoersbedrijf nu zonder reden een klant kan weigeren, maar ook een kredietcheck kan doen. Ik vraag me dan af: kunnen die mensen dan ineens niet meer met het openbaar vervoer?

De **VOORZITTER**: Mevrouw Bouhlel, u bent door uw tijd, maar u heeft uw vragen nog niet gesteld.

Mevrouw **BOUHLEL-LASCARIS** (SP): Ja, eentje wel.

De **VOORZITTER**: Ja, eentje wel, maar u heeft geen tijd meer.

Mevrouw **BOUHLEL-LASCARIS** (SP): Nou, de andere twee kunnen de mensen lezen. Als het goed is, heeft de heer Olthof ze gelezen.

De **VOORZITTER**: U krijgt straks in tweede termijn nog één minuut en dan kunt u die andere twee stellen.

Mevrouw **BOUHLEL-LASCARIS** (SP): O, nou, maar als meneer Olthof gewoon de vragen herhaalt, dan weten ze het ook.

De **VOORZITTER**: De heer Olthof. Gedeputeerde Olthof, moet ik zeggen.

Gedeputeerde **OLTHOF**: Ja, een bijzondere interpretatie van het vragenuur, moet ik u heel eerlijk zeggen. Maar goed, daar zal ik verder niet op ingaan.

Ik heb inderdaad een aantal vragen gekregen. Ja, we zijn op de hoogte van die prijsstijgingen. Dat was de eerste vraag. Die keuze is inderdaad in de Tarievenvisie van het ov 2024 ook bekendgemaakt: om de korting vooral te focussen op de langere afstanden en niet meer op de kortere afstanden, zodat je uiteindelijk het gebruik van het ov voor de langere afstanden stimuleert en voor de kortere afstanden ook actieve mobiliteit, de fiets, kan gebruiken. Neemt niet weg dat gebruikers nog steeds ook gebruik kunnen maken van het ov uiteraard. Er zijn ook producten voor. Met OVpay en de OV-pas is er niet meer inderdaad met die sterabonnementen te reizen. Dat klopt inderdaad. Maar de reizigers kunnen wel gebruik maken van het gratis product van Transdev. Dat heet Transdev Voordeel. Dat kunnen ze activeren met een betaalpas of OV-pas. Dan wordt er meer korting opgebouwd naarmate in de maand meer is gereisd. Dus dan bouw je uiteindelijk meer korting op. Een van die onderwerpen die we toen ook met elkaar besproken hebben. Voor de reiziger die ook de bussen van de VRA uit de concessie Amstelland-Meerlanden gebruiken - dat is waar u op doelt met die ene mevrouw - ja, is een gezamenlijk abonnement met Haarlem-IJmond bedacht. Ja, Amsterdam-Meerlanden Haarlem-IJmond Vrij. Deze nieuwe producten kunnen in sommige gevallen een beter alternatief bieden dan het Randstad Noord Vrij abonnement.

Kunnen de mensen een abonnement langer loopt dan- Ja, het abonnement liep gewoon door, ook in maart. Dus als het abonnement tot 8 maart loopt, kun je daar gewoon gebruik van blijven maken.

Wanneer zijn de nieuwe abonnementen beschikbaar en kunnen die dan nog op de ov-chipkaart opgewaardeerd worden? Of is de OV-pas al nodig? De nieuwe kortingsproducten kunnen alleen aan de betaalpas of de nieuwe OV-pas worden gekoppeld. Connexxion heeft aangegeven huidige abonnementhouders te hebben ingelicht en heeft laten weten dat de nieuwe abonnementen in maart beschikbaar komen. Dus als het goed is, zijn alle huidige abonnementhouders geïnformeerd.

Over het Noord Vrij-abonnement over de toetsen. Mensen kunnen gewoon gebruik maken van het ov. Dat kan ook bijvoorbeeld door op de ov-chipkaart saldo te laden. Dus dan maak je geen gebruik van abonnement, maar dan kun je gewoon via de chipkaart laden en dan kun je gebruik maken van het openbaar vervoer. Men hoeft dus niet op een abonnement te reizen. Men kan sowieso gebruik maken van Transdev Voordeel, waar een staffelkorting en een maandcap op zit.

Dan de laatste, voorzitter. Dat is vraag vijf en zes in één keer. Connexxion heeft aangegeven dat eind januari vanuit de Chip Bizz namens EBS en Transdev Connexxion een mailing naar de klanten is verstuurd. Het overgrote deel van de klanten die op deze manier zijn bereikt, zijn scholieren. Via deze mailing zijn reizigers gewezen op de verschillende alternatieven voor de huidige, voor de oude abonnementen. Die zijn ook op de site van Connexxion te vinden.

Dan heb ik vijf vragen in precies mijn tijd.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Bouhlel, wilt u nog aanvullende vragen stellen? Nee. Zijn er nog andere leden uit de Staten die hier vragen over willen stellen? Zo niet, dan ronden we dit vragenuur af.

De voorzitter constateert dat de mondelinge vragen voldoende zijn beantwoord.

De **VOORZITTER**: Ik heb even overlegd met de griffier. Wij kunnen nog één tweeminutendebat doen voordat het 18.00 uur is. Dan kunnen we daarna gaan eten en dan ronden we na het diner de vergadering af.

11 2-minutendebat.

De **VOORZITTER**: Dus dan zijn we nu bij agendapunt 11. Dat is het tweeminutendebat. Zoals u weet, de spreektijdenregeling is vijf minuten voor Gedeputeerde Staten, twee minuten per fractie

die aangevraagd heeft om te willen spreken. Uiteraard kunnen er ook moties worden ingediend. Er zijn er twee aangevraagd. De spreektijd loopt door bij interrupties - dat moet u ook goed weten - en die gaat ook af van uw normale spreektijd. Dus we houden de klok goed in de gaten. Het bestaat slechts uit één termijn. Dus loopt u niet weg en denkt u van nou, in tweede termijn kom ik erop terug. Dat is niet mogelijk.

11.a 2-minutendebat Lobby Agenda Circulaire Economie.

De **VOORZITTER**: Aan de orde is nu agendapunt 11.a. Dat is een tweeminutendebat, aangevraagd door de Partij van de Arbeid en GroenLinks inzake de lobby Agenda Circulaire Economie. Deze is aangevraagd door de heer Wallaart van de Partij van de Arbeid en Statenlid Korzelius van GroenLinks. De sprekers die zich hebben aangemeld, behalve natuurlijk de heer Wallaart en Statenlid Korzelius, zijn mevrouw Van Aesch van de Partij voor de Dieren, de heer Valk van de BBB, mevrouw Schneemann van Volt, mevrouw Van der Helm van 50PLUS en de heer Klein van de ChristenUnie. Dan geef ik nu als eerste het woord aan de heer Wallaart van de Partij van de Arbeid.

Eerste termijn Provinciale Staten
De heer **WALLAART** (PvdA): Ja, voorzitter, dank u wel. Ja, een economie die de aarde minder uitput, dat vinden wij als PvdA op zichzelf verstandig. Maar het is ook een sociale kwestie, want wie toegang heeft tot schaarse grondstoffen, die profiteert; wie daarvan afhankelijk is, moet betalen. Daarom is de circulaire economie met andere woorden een vorm van klassenstrijd. We zijn daarom blij dat onze provincie, en dan met name gedeputeerde Rommel, zo vooroploopt en ook lobbyt voor de circulaire economie, met name in Brussel. Maar daarbij stelt Noord-Holland wel een aantal merkwaardige eisen. Merkwaardige prioriteiten, moet ik zeggen. Harmonisatie van de einde afvalstatus is een van de drie speerpunten. Daarmee fluiten GS een beetje het deuntje van een diepgekoesterde wens van VNO-NCW en het grote bedrijfsleven mee.

Voorzitter, dan is de PvdA op haar hoede. De regels rond einde afvalstatus zijn er niet voor niets. Die moeten ervoor zorgen dat afvalstromen gezond en veilig als grondstof in de keten gebracht kunnen worden. Daar moet je niet mee sollen. Zeker niet in Brussel, waar grote bedrijven vaak met succes uitzonderingen op dit soort regels kunnen bepleiten. Belangrijker is het dat de einde afvalstatus zo'n beetje de laagste is van alles in termen van circulariteit. Hoe hoger op de R-ladder, hoe beter. Minder producten gebruiken. Minder grondstoffen gebruiken. Voorzitter, begrijpelijkerwijs is dat het wat minder in zwang bij VNO-NCW, maar noblesse oblige, wij als provincie moeten daarin voorop willen lopen. Vandaar dat wij een motie indienen, samen met GroenLinks, Partij voor de Dieren en de ChristenUnie, met als dictum: "Verzoeken Gedeputeerde Staten om in de lobbyagenda bij prioriteit 'harmonisatie einde afvalstatus' toe te voegen dat de hoogst denkbare standaard voor veiligheid en gezondheid uitgangspunt is en blijft, zowel landelijk als Europees. 2, een lobbydoel gericht op de hoogste trede van de R-ladder toe te voegen aan de lobbyagenda, bijvoorbeeld via de European Circular Act (ECA), waarover dit jaar in de EU besloten wordt, en gaan over tot de orde van de dag." Voorzitter, zo blijft Noord-Holland ook in de lobby vooroplopen voor de circulaire economie. Dank u wel.

Motie 42-2 maart 2026
Zet de lobbyagenda hoger op de circulaire ladder

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 2 maart 2026.
Constaterende dat:
- *De Provincie Noord-Holland de ambitie heeft om in 2050 volledig circulair te zijn;*
- *In het coalitieakkoord 'Verbindend vooruit!' staat dat Noord-Holland koploper wil zijn in de omschakeling naar circulariteit;*
- *Lobby een belangrijk instrument is uit de Uitvoeringsagenda Circulaire Economie 2025 - 2028 en dat (zie pagina 65) de inzet zich concentreert op een 'select aantal punten' om effectief te zijn;*
- *De lobbyagenda circulaire economie 2025 - 2028 van de provincie Noord-Holland Europese harmonisatie van de einde-afval status van reststromen aanwijst als één van de drie lobbyprioriteiten.*

Overwegende dat:

- *'Complexe en versnipperde wet- en regelgeving' rond de einde-afvalstatus door het bedrijfsleven als belemmering wordt ervaren voor het toepassen van reststromen;*
- *De harmonisatie van de einde-afvalstatus zich richt op de op één na laagste trede van de R-ladder.*

Van mening dat:

- *De provincie in haar lobbyagenda het algemeen belang boven het belang van individuele burgers of bedrijven moet stellen;*
- *Aan veilig en gezond gebruik van afvalstoffen ook in de toekomst de hoogst denkbare norm gesteld moet worden;*
- *Harmonisatie van regels op EU-niveau voor het recyclen van reststromen in de kern een goed streven is, mits dat niet leidt tot versoepeling van veiligheids- en gezondheidsnormen en geen ruimte biedt voor lobby-invloed van grote, internationale bedrijven;*
- *Noord-Holland in de lobby ook aandacht moet geven aan de hoogste treden van de R-ladder.*

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- *In de lobbyagenda bij prioriteit 'harmonisatie einde-afvalstatus reststromen' toe te voegen dat de hoogst denkbare standaard voor veiligheid en gezondheid uitgangspunt is en blijft, zowel landelijk als Europees;*
- *Een lobbydoel gericht op de hoogste treden van de R-ladder toe te voegen aan de lobbyagenda, bijvoorbeeld via de European Circular Act (ECA) waarover dit jaar in de EU besloten wordt.*

En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Tino Wallaart (PvdA), Peter Korzelius (GroenLinks), Michel Klein (ChristenUnie), Marieke van Aesch (Partij voor de Dieren) en Julia Schneemann (Volt).

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Dan geef ik het woord aan Statenlid Korzelius van GroenLinks.

Statenlid **KORZELIUS** (GroenLinks): Voorzitter, dank u wel. Voorzitter, ter ere van Valentijnsdag hebben we een heel leuk kaartje gekregen van de fractie van de ChristenUnie. Waarvoor hartelijk dank. "Rozen zijn rood. ChristenUnie is blauw. Laten we samen inzetten op circulaire bouw." Voorzitter, dank nogmaals.

Maar we hebben het niet alleen over circulaire bouw. We hebben het over circulariteit in zijn algemeenheid. Het is fijn dat we kunnen praten over die circulaire economie. Dan met name waar het gaat om de lobbylijn naar Europa. Het stuk wat we in de commissie hebben besproken, geeft heel goed weer waar nu een belangrijk knelpunt zit voor de verdere ontwikkeling van die circulaire economie. Harmonisatie - dus niet meer regels - van de regelgeving om juist die einde afvalstatus te bereiken. Dan gaat het met name om: wanneer is iets afval en geldt dan de afvalregelgeving? Wanneer mag je dat weer als grondstof inzetten? Dat zijn regels en verordeningen die wij graag ondersteunen, maar wel gaat het direct om het harmoniseren daarvan.

Het mooiste zou zijn, voorzitter, als wij op enig moment zouden kunnen zeggen: afval bestaat niet; het zijn uitsluitend grondstoffen. Maar ik vrees dat dat nog wel enige inspanningen vergt. Het is daarom belangrijk oog te houden voor wat er verder nodig is. De hogere trede op de R-ladder - refuse, reduce, redesign. In de commissie gaf de gedeputeerde al aan dat ze bezig is met die onderwerpen. Dus laten we die ook in de lobbylijn gewoon ook zo benoemen en zichtbaar maken waar we ons als provincie voor inzetten. Dat is, voorzitter, ook de reden dat wij gaarne deze motie mede indienen met de Partij van de Arbeid en de Partij voor de Dieren en de ChristenUnie. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Het woord aan mevrouw Van Aesch van de Partij voor de Dieren.

Mevrouw **VAN AESCH** (PvdD): Ja, dank aan Partij voor de Arbeid en GroenLinks voor het aanvragen van dit tweeminutendebat over lobby Agenda Circulaire economie. Ook voor onze fractie is de transitie naar een echt circulaire economie noodzakelijk en urgent. Noord-Holland zet in haar lobby in Den Haag en Brussel sterk in op de harmonisatie van de einde afvalstatus.

Dat klinkt technisch en dat is het ook. Het gaat over de vraag wanneer afval juridisch geen afval meer is en opnieuw als grondstof mag worden gebruikt. Het is begrijpelijk dat dit aandacht krijgt, want de regels verschillen per land en de beoordeling is complex. Dat zou wellicht in regels meer geharmoniseerd kunnen worden, maar dat is niet de prioriteit van de provincie. De provincie heeft de taak om de gezondheid van haar inwoners en de natuur maximaal te beschermen, nu en in de toekomst, en ervoor te zorgen dat de toepassing van materiaalstromen veilig is en veilig en gezond blijft.

Bovendien gaat de einde afvalstatus-discussie over afval dat er al is. De kern van echt circulair beleid ligt hoger op de R-ladder, namelijk Refuse, Rethink en Reduce - het afzien van producten en het drastisch verminderen van grondstoffengebruik. Zoals de Consumentenbond recent zei: circulariteit begint al voor je iets koopt. Kortom, onze fractie vindt dat de provincie haar lobbykracht zou moeten inzetten daar waar die het meest effectief is: bij de bronaanpak. Minder productie, minder consumptie, producten die langer meegaan. Wij zijn dan ook mede-indiener van de motie van GroenLinks en Partij van de Arbeid. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Het woord aan de heer Valk van de BBB.

De heer **VALK** (BBB): Dank u wel, voorzitter. BBB is een voorstander van de circulaire economie, maar wel haalbaar en betaalbaar graag. Het hergebruik van schaarse grondstoffen, het verminderen van verspilling en slimmer omgaan met reststromen, dat ondersteunen wij met. Maar BBB vindt dat de overheid ondernemers moet helpen. Niet belemmeren, maar stimuleren in innovatie is ook een belangrijke issue. In de discussie over de lobbyagenda rondom de einde afvalstatus zien we dat veel bedrijven juist tegen praktische barrières aanlopen: verschillende regels per lidstaat, lange procedures, hoge administratieve lasten. Dat remt de innovatie. Harmonisatie - Groenlinks zei het ook al - kan dat juist helpen. Niet om veiligheid te verlagen, laat dat duidelijk zijn, maar om duidelijkheid en voorspelbaarheid te creëren. Voor BBB staat veiligheid voorop. Maar we moeten voorkomen dat circulariteit verwordt tot een extra laag regelgeving. Wat ons betreft moet de provincie zich blijven richten op het wegnemen van belemmeringen, het stimuleren van innovatie en het versterken van de markt. Circulair ondernemen moet lonen en niet verstikken. Dank u, voorzitter.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Mevrouw Schneemann van Volt.

Mevrouw **SCHNEEMANN** (Volt): Ik heb een interruptie.

De **VOORZITTER**: Dat mag. Zeker. Mevrouw Schneemann.

Mevrouw **SCHNEEMANN** (Volt): Ja, u geeft aan dat u zo goed mogelijk met middelen wil omgaan. Nu is het gebruik van Reduce, een van de hogere treden in de circulariteitsladder, eigenlijk een van de meest efficiënte middelen, omdat je dan dus zo efficiënt mogelijk produceert. Bent u het dan niet met ons eens dat we juist daarop in moeten zetten in plaats van op Recycle?

De heer **VALK** (BBB): Het één sluit het ander niet uit. Je moet beide doen.

Mevrouw **SCHNEEMANN** (Volt): Dat is goed om te horen dan.

De **VOORZITTER**: Dan is nu het woord aan mevrouw Schneemann van Volt.

Mevrouw **SCHNEEMANN** (Volt): Ja, voorzitter, ik hou het kort vandaag. Voor ons is circulariteit véél meer dan recyclen. We vinden dan ook dat we eigenlijk hoger moeten inzetten op de R-ladder. Tegelijkertijd willen we ook niet onze lobbyboodschap in Brussel helemaal tenietdoen. Dat is ook waarom we tijdens de Europavergadering volgende maand daar eigenlijk langer over zouden willen praten, maar nu al de motie van de PvdA mee tekenen. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Mevrouw Van der Helm, 50PLUS.

Mevrouw **VAN DER HELM-CHANDANSINGH** (50PLUS): Ja, voorzitter, 50PLUS steunt de transitie naar een circulaire economie. We willen de wereld leefbaar houden voor toekomstige generaties,

laat dat helder zijn. Als het gaat om de afvalstatus, zoals door PvdA en GroenLinks nu in die motie nog eens benadrukt wordt, dan hebben wij in de commissie het spanningsveld tussen die harmonisatie en die kwaliteitscontrole ook benadrukt. We delen die zorg. Regels rond hergebruik van reststromen bestaan niet voor niets. Als we in Brussel pleiten voor versoepeling, moeten we er zeker van zijn dat de veiligheid en volksgezondheid geborgd blijft. 50PLUS is ervan overtuigd dat er ergens altijd aan het eind een stuk afval overblijft. Het klinkt heel smart - Reduce, Reduce en Repair - maar eigenlijk willen we inzetten om te zorgen dat er zo min mogelijk producten worden gebruikt. Dit gezegd hebbende, bepleiten we natuurlijk ook dat er zoveel mogelijk ingezet moet worden op die R-ladder en zullen we deze motie steunen.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Het woord is aan de heer Klein van de ChristenUnie.

De heer **KLEIN** (ChristenUnie): Ja, dank u wel. Het is duidelijk dat onze economie, zoals die de afgelopen decennia is vormgegeven, de aarde te ver uitput. We gebruiken meer grondstoffen dan de aarde jaarlijks levert. Dus we zullen die economie op een andere leest moeten schoeien. Van een economie die primaire grondstoffen gebruikt en uiteindelijk wegdoet naar een circulaire economie waarin grondstoffen steeds weer opnieuw gebruikt worden. Daarvoor is het belangrijk dat die einde afvalstatus wordt geharmoniseerd, maar dat is natuurlijk slechts een eerste stap. We zullen ook meer moeten gaan doen aan het langer gebruiken van producten, het herontwikkelen van producten en ook, zoals genoemd is, de Refuse - en Rethink-stap. Om daaraan bij te dragen, zullen wij als ChristenUnie binnenkort ook met een discussienota komen, waarin we een voorstel hebben waarin de provincie iets kan bijdragen aan dat Refuse-stapje.

Maar ik ben ook heel blij met de motie zoals die nu is voorgesteld door de collega's van de PvdA en GroenLinks, want zij zeggen terecht dat wij onze lobby in Europa ook breder moeten richten dan alleen op de einde afvalstatus. Daarom doen wij graag mee met deze motie en zijn wij benieuwd naar hoe GS dit gaan overnemen. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Dat gaat u nu horen van gedeputeerde Rommel. Vijf minuten voor u.

Eerste termijn Gedeputeerde Staten

Gedeputeerde **ROMMEL**: Ik heb niet het nummer van motie. Maar goed, misschien heeft u dat? Daar is die: motie M42. Nou, laat ik vooropstellen: in ieder geval dank voor alle steun die u geeft voor het werk wat wij doen voor de circulaire economie, want die staat wel degelijk hoog bij ons natuurlijk op de agenda. Heel hoog staat ook altijd veiligheid en gezondheid. Daarom kan ik ook de motie omarmen en ook dus aan de Staten te laten. Die kunnen wij als GS ook omarmen.

Maar ik wil toch nog wel even zeggen dat de lobby die we doen in Brussel, dat is niet de enige lobby die we doen. Dit is gewoon het punt wat u er ook uit gehaald heeft. Wij fluiten niet het deuntje van VNO-NCW, want dit hebben we zelf vanuit GS ook meegenomen om daarop te gaan lobbyen. Dus u begon wel goed met complimenten, maar, nou ja, dit wil ik toch nog wel eventjes aangeven.

Ook met einde afval en afval dat er is, dat is natuurlijk juist waar het om gaat. Dat het afval wat als afval bestempeld is, niet afval is altijd. Dat er ook weer grondstoffen van gemaakt worden of grondstoffen inzitten. Ik vind dat een heel goede methode om daar ook je circulariteit in te doen.

Wat ik nog eigenlijk mis in al die R'tjes, maar ik kon zo snel niet een ander te vinden van de ladder. Dat is de long time use. Dan geef ik maar aan dat de rok die ik aan heb vandaag, die heb ik al denk ik zeker 25 jaar. Ik gebruik hem nog steeds. Ik denk dat dat ook een hele goede use-methode is. Dank u, voorzitter.

De **VOORZITTER**: Nou, complimenten voor uw rok.

Hiermee zijn we aan het eind gekomen van het eerste tweeminutendebat. Dat ging vlotjes. Die beraadslagingen ga ik afsluiten. De motie is aan de Staten gelaten. Is er nog enige behoefte om iets te wijzigen of andere moties in te dienen? Zo niet, dan denk ik dat gelet op de tijd, wij gewoon doorgaan naar het tweede tweeminutendebat.

De discussie wordt gesloten.

11.b 2-minutendebat Informatievoorziening uitvoering-handhaving provinciale bedrijven.

De **VOORZITTER**: Dat is agendapunt 11.b en dat is een tweeminutendebat, aangevraagd door de fractie van de SP inzake informatievoorziening uitvoering-handhaving provinciale bedrijven. Bent u er nog even allemaal bij? Sprekers die zich hebben aangemeld, is natuurlijk mevrouw Alberts van de SP, die het tweeminutendebat heeft aangevraagd. Overige sprekers zijn de heer Teeuwen van de BBB, de heer Wagelaar van de Partij van de Arbeid, de heer Klein van de ChristenUnie, mevrouw Van der Helm van 50PLUS en mevrouw Schneemann van Volt. Ik geef nu als eerste het woord - u heeft twee minuten de tijd - mevrouw Alberts van de SP.

Eerste termijn Provinciale Staten
Mevrouw **ALBERTS-OOSTERBAAN** (SP): Dank u wel, voorzitter. Wel, na een goed en gedegen commissiedebat heeft mijn fractie er toch voor gekozen om toch nog een tweeminutendebat aan te vragen. De reden daartoe is dat wij via dit debat de druk op ICL hoog willen houden. Want hoe betrouwbaar is dit bedrijf dat, als het op een bewonersavond gewoon belooft dat de apparatuur - in dit geval een gaswasser - gaat worden vervangen, vervolgens kort daarna doodleuk verteld dat ze het toch niet gaan doen? Dus wij hebben daar heel veel moeite mee, dat snapt u. Gedeputeerde Olthof heeft ook al gezegd dat de nieuwe, strengere vergunning heel strak gehandhaafd gaat worden en dat de dwangsommen ook veel hoger liggen dan die uit het verleden. Maar, en daar gaat het vandaag eigenlijk over, wat nu als die dwangsommen gewoon tussen aanhalingstekens gewoon betaald gaan worden? Want dat wordt opgenomen in het businessplan van zo'n bedrijf. Daarom komen wij met deze motie.

Het gaat in die motie dus vooral om de laatste zin uit het dictum. Ik ga het hele dictum voorlezen en dan herhaal ik nog een keertje die laatste zin. Dus "We verzoeken GS om zo streng mogelijk te handhaven, zodat ICL binnen de verplichte wetgeving en afgegeven vergunning blijft - dat is al toegezegd. Bij elke overtreding de zwaarst mogelijke sancties op te leggen - ook toegezegd. Maar dan komt die: Provinciale Staten te informeren bij welke overtreding de bedrijfsvoering van ICL al dan niet tijdelijk kan worden stilgelegd." Het punt is namelijk dat je daarop voorbereid moet zijn als die dwangsommen zijn volgelopen. En dat is waar ik vooral nu om vraag: denk erover na, want de kans dat het gaat gebeuren is zeer reëel. Dank u wel.

Motie 43-2 maart 2026
Handhaving ICL

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 2 maart 2026.
Constaterende dat:
- *Er een nieuwe vergunning afgegeven is voor kunstmestfabriek ICL in Amsterdam, maar er nog veel overlast bestaat door de uitstoot van ICL. Met name voor bewoners in Amsterdam-Noord.*

Overwegende dat:
- *ICL herhaaldelijk afspraken niet nakomt en nu de toegezegde 'gaswasser', die verdere uitstoot moet voorkomen, niet zal plaatsen;*
- *De gedeputeerde heeft toegezegd streng te gaan handhaven.*

Van mening zijnde dat:
- *Er paal en perk moet worden gesteld aan de vervuilende en overlastgevende uitstoot van ICL.*

Verzoeken Gedeputeerde Staten:
- *Zo streng mogelijk te handhaven zodat ICL binnen de verplichte wetgeving en afgegeven vergunning blijft;*
- *Bij elke overtreding de zwaarst mogelijke sancties op te leggen;*
- *Provinciale Staten te informeren bij welke overtreding de bedrijfsvoering van ICL (al dan niet tijdelijk) kan worden stilgelegd.*

En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Remine Alberts-Oosterbaan (SP)en Heidi Bouhlel-Lascaris (SP).

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Dan geef ik nu het woord aan de Heer Teeuwen van de BBB.

De heer **TEEUWEN** (BBB): Dank u, voorzitter. BBB begon in de laatste commissievergadering Leefomgeving met de volgende constatering: de overheid moet duidelijk zijn, handhaven waar nodig, maar ook rechtszekerheid bieden. Ondernemers moeten weten waar ze aan toe zijn. Maar, voorzitter, laten we scherp blijven op waar het hier om gaat. We spreken hier over het wel of niet overtreden van concrete milieunormen. Dat is geen politieke smaak, dat is nationale wetgeving. Op de wetgeving hoort gehandhaafd te worden. Het gaat hier over die ICL Group, multinational, beursgenoteerd, tientallen fabrieken wereldwijd, zeven miljard omzet, honderden medewerkers in Nederland, actief sinds 1929 in de kunstmestproductie en -sector die historisch heeft bijgedragen aan de voedselzekerheid. Maar, omvang of historie geven geen vrijstelling van naleving. Voor BBB is het helder: hoe ICL die normen haalt - of dat via een nieuwe gaswasser is, procesaanpassing of wat wij horen, de bestaande gaswasser ingrijpend aanpassen - voor ons telt uiteindelijk maar één ding: wat wordt gehaald, de norm, of niet? Dit is een dossier waar de emoties snel oplopen en dat snappen wij ook. Maar BBB kiest voor het sturen op basis van feiten. 'Scherp aan de wind varen, GS', is ons advies. Dat doet ICL zelf ook. BBB heeft er alle vertrouwen in dat dit dossier voortvarend, zorgvuldig en vooral juridisch houdbaar wordt afgehandeld door onze gedeputeerde in samenwerking met de OD. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Het woord van de heer Wagelaar van de PvdA.

De heer **WAGELAAR** (PvdA): Ja, voorzitter, laat duidelijk zijn dat wij als PvdA ook de zorgen delen over de leefomgeving en de invloed van ICL daarop. Daarom zijn we ook groot voorstander van de lijn van zo'n streng mogelijk handhaven. In dat licht zijn we wel een beetje verbaasd over deze motie van de SP op dit punt, omdat we volgens mij een heel goede beantwoording van de gedeputeerde hierover hebben gehoord in de commissie, waarin hij eigenlijk al heeft toegezegd om zo streng mogelijk te handhaven. Dus, inderdaad, de eerste twee zinnen van de motie lijken ons dan niet direct nodig. Wat betreft die derde zin, dat onderzocht moet worden of die bedrijfsvoering stilgelegd kan worden, hebben wij wel wat vraagtekens of dat nou het niveau is waarop wij als Staten zouden moeten sturen of dat dat uiteindelijk gewoon een afweging is die de omgevingsdienst moet maken op basis van de geldende wet- en regelgeving. Wij sluiten helemaal niet uit dat je uiteindelijk die stap moet zetten. Dat hoort ook bij zo'n streng mogelijk handhaven. Daarom denken wij dat de gedeputeerde dat eigenlijk ook al heeft toegezegd. Maar om nou als Staten een motie aan te nemen over welk specifiek instrumenten de omgevingsdienst al dan niet in moet zetten... We vragen ons af of dat verstandig is. We zijn benieuwd hoe de gedeputeerde daarnaar kijkt, maar we zijn daarom niet direct enthousiast over deze motie op die manier, hoewel we de zorgen en de wens om streng te handhaven uiteraard delen. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. De heer Klein van de ChristenUnie.

De heer **KLEIN** (ChristenUnie): Ja, meneer de voorzitter. Ook wij ergeren ons wild aan het niet nakomen van de belofte van ICL om die gaswasser te installeren. Dit ondergraaft het vertrouwen van de samenleving in het bedrijf. Het heeft indirect ook het risico dat het het vertrouwen in de provinciale overheid schaadt. Het is daarom heel goed dat de gedeputeerde heeft toegezegd om zo streng mogelijk de vergunning te handhaven. Wat ons betreft kunnen we daar het volledige instrumentarium voor gebruiken wat we hebben. Alle escalatiestappen zijn mogelijk. Wij ondersteunen dus de intentie die achter de motie van de SP ligt, maar we denken niet dat het nodig is, omdat de gedeputeerde in principe deze richting al heeft toegezegd. Ik hoor graag van hem of mijn interpretatie daarvan juist is. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Van der Helm, 50PLUS.

Mevrouw **VAN DER HELM-CHANDANSINGH** (50PLUS): Ja, voorzitter, laat ik beginnen met dat 50PLUS deze motie steunt. Waarom doen we dat? ICL heeft bewoners in Amsterdam-Noord keer op keer teleurgesteld. Een toegezegde gaswasser die er toch niet komt, dat is niet acceptabel. De gedeputeerde heeft handhaving beloofd. Die belofte moet nu worden waargemaakt. We verwachten maximale sancties bij elke overtreding. Het onderzoek naar stillegging zien wij ook als een stok achter de deur. Daar wil ik het bij laten. Dank u.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Mevrouw Schneemann van Volt. Nee. Dan is het woord aan de heer Olthof.

Eerste termijn Gedeputeerde Staten

Gedeputeerde **OLTHOF**: Ja, dank u wel, voorzitter. Het is een onderwerp waar we het vaak met elkaar over hebben gehad en wat de gemoederen nogal bezighoudt en ook veel emoties oproept. Ik denk dat we allemaal die emoties delen en ook de zorg van de bewoners als het gaat over de gezondheid van hen en hun kinderen. Dus ik denk dat iedereen het daarover eens is. Ik denk ook dat iedereen het erover eens is - in de woorden van de BBB - dat iedereen zich aan de regels moet houden en dat de vergunning op orde moet zijn. Dat een bedrijf ook geacht wordt zich aan die vergunningen te houden. Als ze dat niet doen, dat er ook gehandhaafd moet worden, en dat daar geen enkele uitzondering op is. Dus laat ik daar duidelijk over zijn.

Als het specifiek over ICL gaat, zijn we natuurlijk al lang in gesprek. Zijn er verwachtingen gewekt vanuit het bedrijf, zijn er toezeggingen gedaan. En ik begrijp de frustratie bij uw Staten, maar ik begrijp dat ook bij de bewoners, dat die afspraak niet wordt nagekomen. Nogmaals, ik begrijp dat. Alleen, voor mij is dat niet iets waar ik iets mee kan. Uiteindelijk moet ik beoordelen op basis van de feiten, op basis van de vergunningen.

De feiten zijn - dan kom ik ook bij uw initiatief om tot een motie te komen - dat de vergunning is aangescherpt. Die is inmiddels ingegaan. Er is direct al een voornemen. Een last onder dwangsom, die 10 keer hoger is dan de eerste last onder dwangsom, is opgelegd. Die heeft twee verbeuringen. Het is niet zo dat het daarmee lichter is geworden. Nee, het is tien keer zo hoog geworden. Na die tweede verbeuring kun je namelijk direct de volgende stap zetten. Want heb je weer 10 verbeuringen, dan duurt het 10 keer voordat je een volgende stap kan zetten. Dus met andere woorden, als wij meten - dat doen we afhankelijk - dan kunnen we ook zo snel mogelijk, als er twee keer een overschrijding is, doorpakken naar een volgende stap. Dus met deze maatregelen- Een sterk aangescherpte vergunning, het voornemen van een last tot dwangsom, en ook is in de vergunning opgenomen dat wat betreft het zoutzuur dat ook per direct geregeld moet zijn. Voor geur hebben ze een aantal maanden om dat te regelen. Met die vergunning en met deze maatregelen ligt de druk volop bij ICL. We zullen dat ook nakomen. We zullen er ook bovenop zitten.

Ja, uiteraard is dat een onderdeel van het werk dat je ook direct al de vraag krijgt van, oké, en wat dan? Dat is ook een onderwerp waar we naar gaan kijken. Dat is niet even makkelijk opgelegd van o, dan gaan we hem sluiten, of we gaan hem tijdelijk sluiten. Daar zitten best wel strenge voorwaarden aan vast wanneer je iets tijdelijk kan sluiten. Dat heeft u gezien bij het hele Tata-dossier. Maar uiteraard kijken we wel welke stap mogelijk is. Daar kan ik niet op vooruitlopen, maar ik kan u wel toezeggen: als onderdeel van het handhavingstraject bij ICL is dit wel een onderdeel waar ik het met de OD over heb, en met name waar de OD zelf over nadenkt over wat een volgende stap zou kunnen zijn.

Daarmee denk ik dat ik alle vragen, in ieder geval, dat hoop ik, voldoende beantwoord heb.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Daar gaan we de beraadslagingen over dit onderwerp afronden. Is er nog iemand die een motie wil wijzigen, aanvullen of wat dan ook? Ja, mevrouw Alberts, SP.

Mevrouw **ALBERTS-OOSTERBAAN** (SP): Ja, ik denk dat ik dat vanaf deze plek kan doen. Met name over wat dan als die verbeurdverklaring er is? U bent in gesprek met de OD. Dat vind ik eerlijk gezegd al een voldoende bericht om te zeggen dat ik dan de motie niet in stemming wil brengen.

Motie 43 'Handhaving ICL' maakt geen deel meer uit van de beraadslagingen c.q. besluitvorming.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Dat betekent dat motie M43 is ingetrokken.

De discussie wordt gesloten.

De **VOORZITTER**: Ik ga met uw welnemen nog wel even door met de vergadering, want ik denk dat wij ook de stemmingen nog voor het diner kunnen afronden. Vanaf 18.15 uur zal het diner

worden geserveerd. Dat hebben we zojuist hier achter deze tafel besloten. Dus we kunnen ook nog eens iets besluiten.

12 Advies GS op motie(s) Vreemd aan de Orde van de Dag ((indien aan de orde).

De **VOORZITTER**: Maar voordat wij aan de stemming komen, krijgt u nog eerst advies over de motie Vreemd aan de Orde van de Dag die is ingediend door CDA, D66, VVD, JA21. Dat is de weerbaarheid van de havens in Noord-Holland. Dan geef ik het woord aan gedeputeerde Rommel.

Gedeputeerde **ROMMEL**: Ja, voorzitter, heel accuraat natuurlijk, deze motie met alles wat er wat er gebeurt. Het is ook wel waar GS de aandacht voor vragen bij het Rijk en ook bij de Port Strategy die door Europa ook straks wordt vastgesteld. Dus wij kunnen deze motie omarmen en aan de Staten laten. Dank u, voorzitter.

De **VOORZITTER**: Dank u wel.

13 Gebundelde stemming van alle motie(s) amendement(en) en voordrachten.

De **VOORZITTER**: Dan zijn wij nu aangekomen bij de stemming van alle moties, amendementen en de voordrachten. Ik kijk even naar- Volgens mij was de heer Hollebeek nog aanwezig. Dus die zal wel terugkomen. Ja, daar is hij. Even kijken hoeveel geldige stemmen kunnen wij uitbrengen? [...] De heer Mülder.

De heer **MÜLDER** (D66): Ik zou graag nog een kort moment willen om te schorsen voordat we overgaan tot stemming. Ik moet sowieso nog een fractielid van mij ergens weten te vinden. Laten we daarmee beginnen.

De **VOORZITTER**: Dan schors ik tot 18.00 uur en dan gaan we om 18.00 uur over tot stemming.

Schorsing van 17.51 uur tot 18.00 uur.

De **VOORZITTER**: Mag ik de Statenleden verzoeken te gaan zitten, zodat wij over kunnen gaan tot de gebundelde stemming van alle moties, amendementen en de voordrachten? De vergadering is heropend. Het is van belang dat alle Statenleden gaan zitten, zodat we ook goed kunnen zien- Als het goed is, zijn er 53 Statenleden aanwezig. En dat klopt.

Motie(s) Vreemd aan de Orde van de Dag

De **VOORZITTER**: Als eerste gaan wij in stemming brengen de motie Vreemd aan de Orde van de Dag 'Weerbaarheid havens in Noord-Holland', ingediend door het CDA, D66, VVD en JA21. Verlangt iemand hoofdelijke stemming, stemverklaring of aantekening? Ja, mevrouw Alberts.

Mevrouw **ALBERTS-OOSTERBAAN** (SP): Ja, de zorgen, die begrijpen we best. Maar er is een moment geweest dat een dergelijke vraag ook in Amsterdam gesteld werd over de haven van Amsterdam. Toen kregen wij als antwoord: dan moet u toch echt bij het Rijk zijn. Maar goed, we lezen de motie als: we gaan bij het Rijk aankloppen van, hoe komen we er samen uit? En daarom zullen we de motie steunen.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Ja, dat is mevrouw Bezaan.

Mevrouw **BEZAAN** (PVV): Ja, voorzitter, dank u wel. In tegenstelling tot wat collega Alberts net zegt, staat voor ons voorop dat de bescherming van onze vitale infrastructuur en nationale veiligheid een kerntaak is van het Rijk. Defensie, geopolitieke dreigingen en buitenlandse investeringen in strategische havens horen thuis bij landelijk beleid. Daarom zullen wij tegenstemmen.

De **VOORZITTER**: De heer Hollebeek.

De heer **HOLLEBEEK** (PvdD): Ja, wij zullen voorstemmen. We waren niet heel erg blij met de formulering. Daar hadden we maar liever over gepraat. Er wordt eenzijdig best wel veel op China gelet en er zijn wat meer dingen buiten Europa. Er wordt ook gesproken over een instabiel regime. Volgens mij is dat juist het probleem, dat het veel te stabiel is. Maar de intentie van de motie steunen we. Dus we zullen voorstemmen.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Schneemann.

Mevrouw **SCHNEEMANN** (Volt): Ja, wij zouden natuurlijk het liefst zien dat dit Europees wordt aangepakt, maar we steunen wel de intentie van deze motie. Dus we zullen voorstemmen.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Dan breng ik nu in stemming motie M33 'Weerbaarheid havens in Noord-Holland'. Er zijn 53 stemmen uitgebracht.

Motie 33 'Weerbaarheid havens in Noord-Holland', ingediend door CDA, D66, VVD en JA21.
Motie 33 is met 48 stemmen voor en 5 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd: PVV en Forum voor Democratie.

De **VOORZITTER**: Ik wil u wel verzoeken om alle stemverklaringen zo kort mogelijk te houden.

Eerste begrotingswijziging 2026 (Voordracht 9-2026).

De **VOORZITTER**: Motie 34 is ingetrokken bij agendapunt 7.

Dan kom ik bij motie 35. We zijn dus aanbeland bij agendapunt 7. Dat was het agendapunt over de Eerste begrotingswijziging 2026. Motie M35 is ingediend door 50PLUS en D66. De titel is 'Realistisch ramen ter voorkoming van uitgestelde intenties'. Iemand hoofdelijke stemming, stemverklaring? De heer Valk van BBB.

De heer **VALK** (BBB): Ja, de BBB snapt de motie, maar de beantwoording van GS geeft aan dat we dit al doen. Dus we zullen tegenstemmen.

De **VOORZITTER**: Anderen nog? Ja, mevrouw Van der Helm.

Mevrouw **VAN DER HELM-CHANDANSINGH** (50PLUS): Ja, anders dan BBB begrijp ik de beantwoording niet, want ik vraag naar iets wat zich in het verleden heeft afgespeeld en de gedeputeerde ging over wat er nu ligt. Dus wij zullen gewoon die motie indienen en voorstemmen natuurlijk.

De **VOORZITTER**: Ja, het is uw eigen motie. GS zouden nu kunnen zeggen: het was een overbodige stemverklaring. Maar het is uw eigen motie.

Anderen nog? Dan breng ik nu in stemming motie M35.

Motie 35 'Realistisch ramen ter voorkoming van uitgestelde intenties', ingediend door 50PLUS en D66.
Motie 35 is met 17 stemmen voor en 36 stemmen tegen verworpen. Voor hebben gestemd: D66, JA21, PVV, CDA, Forum voor Democratie, 50PLUS en Volt.

De **VOORZITTER**: Hetzelfde onderwerp, agendapunt, hebben de motie M36, ingediend door Partij voor de Dieren: Geen nieuwe evenementen sponsoren met levende dieren. Is er iemand die hoofdelijke stemming, stemverklaring of aantekening wenst? Dan breng ik nu in stemming motie M36.

Motie 36 'Geen nieuwe evenementen sponsoren met levende dieren', ingediend door Partij voor de Dieren.
Motie 36 is met 6 stemmen voor en 47 stemmen tegen verworpen. Voor hebben gestemd: Partij voor de Dieren en SP.

De **VOORZITTER**: Dan breng ik in stemming voordracht 9-2026. Dat is de Eerste begrotingswijziging 2026. Iemand hoofdelijke stemming, stemverklaring of aantekening? De stemming is geopend voor voordracht 9-2026.

Voordracht Eerste begrotingswijziging 2026 (Voordracht 9-2026).
Voordracht 9-2026 is met algemene stemmen aangenomen.

Beleidskader Nota Sportief Noord-Holland (Voordracht 11-2026).

De **VOORZITTER**: Dan gaan we naar agendapunt 8. Dat was voordracht 11-2026 over het Beleidskader Nota Sportief Noord-Holland. Daar is ook een motie bij ingediend. Dat is motie M37 van het CDA, D66, PvdA, BBB, JA21 en de ChristenUnie: Verminderde regeldruk voor verenigingen. Iemand hoofdelijke stemming, stemverklaring of aantekening? Ja, mevrouw Bouhlel van de SP.

Mevrouw **BOUHLEL-LASCARIS** (SP): Ja, een stemverklaring, voorzitter. Ik gaf het natuurlijk al bij de interruptie een beetje aan. Wij vinden het te riskant om de regels zomaar aan te passen. Dus we zullen tegenstemmen.

De **VOORZITTER**: Anderen nog? De stemming is geopend van motie M37. De stemming is gesloten.

Motie 37 'Verminderen regeldruk voor verenigingen', ingediend door CDA, D66, PvdA, BBB, JA21 en ChristenUnie.
Motie 37 is met 49 stemmen voor en 4 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd: SP en 50PLUS.

De **VOORZITTER**: Motie M38, ook bij dit agendapunt ingediend, door de PvdA, D66, GroenLinks, SP, Partij voor de Dieren, VVD, Volt, ChristenUnie, CDA en de BBB: Veilige en Toegankelijke Kleedkamer in Noord-Holland. Iemand hoofdelijke stemming, stemverklaring of aantekening? De stemming is geopend voor motie M38. 53 stemmen zijn uitgebracht.

Motie 38 'Veilige en Toegankelijke Kleedkamer (Noord-Holland)', ingediend door PvdA, GroenLinks, Partij voor de Dieren, SP, ChristenUnie, CDA, Volt, VVD, D66 en BBB.
Motie 38 is met 48 stemmen voor en 5 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd: PVV en Forum voor Democratie.

De **VOORZITTER**: Gaan we naar motie M39, ingediend door D66, CDA, SP, ChristenUnie en 50PLUS. Deze gaat over Reservering budget voor subsidieregeling verduurzaming sportaccommodaties in Noord-Holland. Iemand hoofdelijke stemming, stemverklaring? Ja, dat is mevrouw Jansen van D66.

Mevrouw **JANSEN** (D66): Dank, voorzitter. Wij willen de motie intrekken, omdat we voor nu tevreden zijn met de toezegging dat we vóór de kadernota informatie ontvangen over de gemeentelijke en landelijke regelingen en de provinciale inzet met betrekking tot de verduurzaming van sportaccommodaties. Dank u wel.

Motie 39 'Reservering budget voor subsidieregeling verduurzaming sportaccommodaties in Noord-Holland' maakt geen deel meer uit van de beraadslagingen c.q. besluitvorming.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Motie M40 was al ingetrokken.

Dus dan kom ik tot de stemming van voordracht 11-2026, het Beleidskader Nota Sportief Noord-Holland. Iemand hoofdelijke stemming, stemverklaring of aantekening? Dan open ik nu de stemming voor voordracht 11-2026. 53 stemmen zijn uitgebracht.

Voordracht Beleidskader Nota Sportief Noord-Holland (Voordracht 11-2026).
Voordracht 11-2026 is met 51 stemmen voor en 2 stemmen tegen aangenomen. Tegen heeft gestemd: Forum voor Democratie.

Zienswijze Provinciale Staten op de kadernota 2027 van de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord (Voordracht 10-2026).

De **VOORZITTER**: Dan gaan we naar agendapunt 9 en dat is voordracht 10-2026, de Zienswijze van Provinciale Staten op de Kadernota 2027 van de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord. Daar is een amendement ingediend. Dat is amendement nummer A5, ingediend door de ChristenUnie en de Partij voor de Dieren. Iemand hoofdelijke stemming, stemverklaring of aantekening? Nee. Dan open ik nu de stemming voor amendement nummer A5.

Amendement 5 'Eerst overleg over bezuinigingen', ingediend door ChristenUnie en Partij voor de Dieren.
Amendement 5 is met 37 stemmen voor en 16 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd: GroenLinks, PvdA, Forum voor Democratie en PVV.

De **VOORZITTER**: Er is ook een motie hier ingediend. Dat is motie M41, ingediend door de BBB: Doorbreken vrijblijvendheid fusieproces en transparantie besteding middelen OD Noord-Holland Noord. Iemand hoofdelijke stemming, stemverklaring of aantekening? Ja, dat is mevrouw Vonck van de Partij voor de Dieren.

Mevrouw **VONCK** (PvdD): Dank u, voorzitter. Wij stemmen niet voor de motie van VVD en BBB. We accepteren dat werken aan robuustheid geld kost en er is een inhaalslag te maken. Daarnaast hebben wij, net als verschillende onderzoekers, vertrouwen in de stappen die al worden genomen richting samenwerking en fusie, en voelen daarbij niet het ongeduld van de indieners van de motie.

De **VOORZITTER**: Ik zag een hand van mevrouw Bouhlel. Klopt dat, of niet? Nee. O, mevrouw Van der Helm, 50PLUS.

Mevrouw **VAN DER HELM-CHANDANSINGH** (50PLUS): Ja, dank u, voorzitter. Ja, we lijken niet, hè. Ik heb in de tweede termijn gezegd dat ik snap dat de indieners een stip op de horizon willen zetten, maar het was een heel onduidelijke stip van de BBB en de VVD. En ik vind dat je ook niet in de uitvoering moet zitten. Dus het tweede beslispunt onderschrijven we niet. We zullen tegenstemmen.

De **VOORZITTER**: Anderen nog? Ja, mevrouw Uiterwijk van JA21.

Mevrouw **UITERWIJK** (JA21): Ja, voorzitter, wij zullen wel vóór deze motie stemmen, maar vinden dat de provincie zich niet moet mengen in het proces. Dus het einddoel is leidend, en dat is robuustheid. Dat het via een fusie gaat of op een andere manier, dat is aan de OD en de deelnemers.

De **VOORZITTER**: De heer Klein van de ChristenUnie.

De heer **KLEIN** (ChristenUnie): Ja, ook wij zullen voorstemmen, omdat er- Hoewel de zin volgens mij niet helemaal lekker loopt. Het gaat om de uiteindelijke uitkomst: een robuuste omgevingsdienst. De manier waarop is wat ons betreft ter nadere bepaling.

De **VOORZITTER**: De heer Heijnen van het CDA.

De heer **HEIJNEN** (CDA): Ja, voorzitter, wij sluiten ons aan bij die laatste twee stemverklaringen. Het gaat om robuustheid, maar de manier waarop is geen doel op zich.

De **VOORZITTER**: Anderen nog? Heb ik iedereen gehad? Dan open ik nu de stemming voor motie M41.

Motie 41 'Doorbreken vrijblijvendheid fusieproces en transparantie besteding middelen OD NHN', ingediend door BBB, VVD en PVV.

Motie 41 is met 45 stemmen voor en 8 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd: Partij voor de Dieren, SP en 50PLUS.

De **VOORZITTER**: Dan breng ik nu in stemming voordracht 10-2026. Dat is de Zienswijze van Provinciale Staten op de Kadernota 2027 van de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord. Iemand hoofdelijk stemming, stemverklaring of aantekening? Dan open ik nu de stemming voor voordracht 10-2026.

Voordracht Zienswijze Provinciale Staten op de kadernota 2027 van de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord (Voordracht 10-2026).
Voordracht 10-2026 is, met inachtneming van de daarin als gevolg van aanneming van in het amendement A5 aangebrachte wijzigingen, met 51 stemmen voor en 2 stemmen tegen aangenomen. Tegen heeft gestemd: Forum voor Democratie.

2-minutendebat Lobby Agenda Circulaire Economie.

De **VOORZITTER**: Dan gaan we nu over tot de moties die zijn ingediend bij de twee tweeminutendebatten. Allereerst brengen wij in stemming motie M42. Dat was bij agendapunt 11.a. Ingediend door de Partij van de Arbeid, GroenLinks, Partij voor de Dieren, ChristenUnie en Volt: Zet de lobbyagenda hoger op de circulaire ladder. Iemand hoofdelijke stemming, stemverklaring, aantekening? Ja. De heer Valk van de BBB.

De heer **VALK** (BBB): Wij zullen voorstemmen, ondanks dat we al doen wat de motie zegt. Maar we vinden het belangrijk.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Uiterwijk van JA21.

Mevrouw **UITERWIJK** (JA21): Ja, voorzitter, alhoewel wij niet zo'n fan zijn van een circulaire lobbyagenda, vinden wij de veiligheid van de producten dusdanig belangrijk, en dat beoogd deze motie. Dus daarom zullen wij voorstemmen.

De **VOORZITTER**: Anderen nog? Dan open ik nu de stemming voor motie M42. De stemming is gesloten.

Motie 42 'Zet de lobbyagenda hoger op de circulaire ladder', ingediend door PvdA, GroenLinks, ChristenUnie, Partij voor de Dieren en Volt.
Motie 42 is met 48 stemmen voor en 5 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd: PVV en Forum voor Democratie.

2-minutendebat Informatievoorziening uitvoering-handhaving provinciale bedrijven

De **VOORZITTER**: Motie M43 was ingetrokken.

14 Sluiting.

De **VOORZITTER**: Dus dat betekent, dames en heren, dat we aan het eind zijn gekomen van onze vergadering. De eerstvolgende Statenvergadering zal plaatsvinden op 30 maart. Dan zie ik u graag weer terug. Er staat nu voor u een Italiaanse maaltijd klaar.

Ik wil iedereen nog heel erg danken: de ambtenaren, GS en het publiek, al dan niet online aanwezig.

Ik wil u verzoeken allemaal uw kopje mee te nemen naar de tafel, zodat het makkelijk opruimen is. De vergadering is gesloten.

Sluiting om 18.15 uur.

Vastgesteld op 30 maart 2026 te Haarlem.

Provinciale Staten van Noord-Holland,

voorzitter,

statengriffier,

Provinciale Staten

Provincie Noord-Holland

Besluitenlijst PS

Datum vergadering : 2 maart 2026
Voorzitter : dhr. A.Th.H. van Dijk
Griffier : dhr. R.J.C. van der Laan

1. Opening en mededelingen.

Afwezig zijn Statenlid Van Wijnen (GroenLinks) en Statenlid De Weerdt (fractie De Weerdt).
Dhr. Dekker (FvD), Statenlid Freeman (GroenLinks) en mw. Ouderkerken (VVD) arriveren later.

1a. In memoriam: oud-gedeputeerde en oud-Statenlid.

PS staat stil bij het overlijden van oud-gedeputeerde Frans Tielrooij en oud-Statenlid Cora Bot-Koeman.

1b. Afscheid Peter Schat.

PS heeft afscheid genomen van journalist Peter Schat.

2. Vaststelling agenda en regeling werkzaamheden.

- Met betrekking tot het aanwijzen van een plaatsvervangend lid voor de MRA Raadtafel bij Hamerstuk punt 6e, stemt PS bij acclamatie. Besluitvorming volgt bij Hamerstukken.
- Er is geen actualiteit aangevraagd.
- PS heeft bij acclamatie ingestemd met het behandelen van de twee aangevraagde 2-minutendebatten door fracties Groenlinks/PvdA en SP. De 2-minutendebaten wordt behandeld bij punt 11a en 11b.
- Er zijn mondelinge vragen ingediend voor het Vragenuur door:
  - mw. Alberts (SP) inzake "Toestaan nieuwe woningen in de buurt van geitenhouderijen";
  - mw. Bouhlel (SP) inzake "Vervallen Randstad-Noord zone abonnement".
- Er is 1 motie Vreemd aan de Orde van de Dag ingediend:
  - **M33-2026** door fractie CDA inzake "Weerbaarheid havens in Noord-Holland".

  De stemming over deze motie is uitgewerkt bij punt 13.

De agenda wordt vastgesteld.

3. Actualiteiten.

Er zijn geen actualiteiten ingediend.

4. Vaststelling notulen en besluitenlijst.

De notulen en de besluitenlijst van de Statenvergadering van 2 februari 2026 zijn ongewijzigd vastgesteld.

5. Voortgangslijst van moties.

De lijst moties wordt vastgesteld.

6. Hamerstukken.

6a. Voordracht 12-2026 Actieplan Geluid 2025-2029 en Beleidsregels financiële doelmatigheid geluidmaatregelen Noord-Holland is als hamerstuk vastgesteld.

Provinciale Staten besluiten:
de volgende documenten definitief te laten vaststellen door Gedeputeerde Staten:
1. het Actieplan 2025-2029;
2. de Beleidsregels financiële doelmatigheid geluidmaatregelen Noord-Holland;
3. de Nota beantwoording zienswijzen Actieplan Geluid 2025-2029 en Beleidsregels financiële doelmatigheid geluidmaatregelen Noord-Holland.

6b. Voordracht 13-2026 Actualisering iMPI 2026-2033 is als hamerstuk vastgesteld.

Provinciale Staten besluiten:
1. in te stemmen met de opname van de volgende investeringsmaatregelen in de studiefase:
   a. 09D06-01 Vervanging noordeijke fuikwanden en deurwissel Koopvaardersschutsluis;
   b. alg-55 Vrachtwagenprioriteit bij VRI's;
   c. N206b-02 Rehabilitatie N206b, km 38,2 km - 42,7
   d. N236-12 Herinrichting N236 ter hoogte van het Hocras-terrein (werken derden);
   e. N518-04 Aanpassingen N518 en fietspad in verband met dijkversterking;
   f. N527-08 Ontsluiting nieuwe woonwijk Crailo (werken derden);

2. de volgende investeringsmaatregelen te promoveren naar de planfase:
   a. 25E16-02 Vervanging remmingwerken Willem I-sluizen en renovatie sluisdeuren;
   b. N197-05 Ontbrekende schakel fietspad N197, gedeelte Zeestraat-Waterweg;
   c. N231-15 Legmeerdijk Zuid;
   d. N240-17 Kortetermijnmaatregelen rotonde N240-WFO terrein;
   e. N515-02 Fietstunnel en faunapassage kruispunt N515-Zuiderweg;

3. de volgende investeringsmaatregelen te promoveren naar de realisatiefase:
   a. 25E22-02 Vervanging pontveer 't Schouw;
   b. K18a-02 Vervanging vaarwegvak 16 Westfriesche Vaart: splitsing Waardkanaal - zijsloot bij km 7,8;
   c. K18b-02 Vervanging vaarwegvak 17 Westfriesche Vaart: zijsloot bij km 7,8 – Medemblik;
   d. K20n-06 Vervanging onderdelen Kooysluis;

4. de volgende investeringsmaatregelen te schrappen:
   a. N504a-01 Vervanging Schoorldammerbrug (19A04) civiel, vervanging val;
   b. N510-06 Bermmaatregelen N510, hmp. 10,1-12,2;

5. de volgende kredietbesluiten te behandelen bij de EBW2026:
   a. 14B12-01 Vervanging onderdelen vlotbrug 't Zand (14B12) en Sint Maartensvlotbrug (14C02) - voorbereidingskrediet € 5.000.000
   b. 19D03A-90 Vervanging bruggen Krommenie A (19D03) en B (19D04) € 73.000.000
   c. 25E22-02 Vervanging pontveer 't Schouw € 3.800.000
   d. K17-c-02 Vervanging afmeervoorzieningen Amstel € 2.900.000
   e. K18a-02 en K18b-02 Vervanging vaarwegvakken 16 en 17 - Westfriesche Vaart: splitsing Waardkanaal – zijsloot (km 7,8) - Medemblik € 23.000.000
   f. K20n-06 Vervanging onderdelen Kooysluis € 3.300.000
   g. N208-05 Aanleg fietsverbinding N208, gedeelte Leidsevaartweg-Wagenweg € 5.500.000
   h. N236-11 Reconstructie N236, deel 6 Noordereind € 350.000
   i. N248b-05 Vervanging Waardbrug - voorbereidingskrediet € 2.800.000
   j. N417-02 Herinrichting N417 € 4.100.000

6c. Voordracht 7-2026 Subsidievaststelling na verleende voorschotten op fractiebijdragen 15 maart 2024 t/m 14 maart 2025 is als hamerstuk vastgesteld.

Provinciale Staten besluiten:

1. Kennis te nemen van de voorlopige besluiten tot vaststelling van de subsidies over de periode 15 maart 2024 tot en met 14 maart 2025 voor de ondersteuningsstichtingen van de Statenfracties: BBB, VVD, GroenLinks, PvdA, D66, PvdD, JA21, PVV, Volt, CDA, FvD, SP, 50Plus en ChristenUnie vast te stellen conform artikel 11, lid 2 van de Subsidieverordening fractiebijdragen Noord-Holland 2015.
2. Vast te stellen dat deze voorlopige besluiten worden uitgewerkt in veertien besluiten van de voorzitter van Provinciale Staten tot subsidievaststelling overeenkomstig de voorlopige besluiten, en dat dit geen aanleiding geeft om hierover wensen en bedenkingen ter kennis van de voorzitter te brengen.

6d. Voordracht 14-2026 Gezamenlijk onderzoek Randstedelijke Rekenkamer en gemeentelijke Rekenkamers naar Omgevingsdienst IJmond is als hamerstuk vastgesteld.

Provinciale Staten besluiten:

GS op te dragen uitvoering te geven aan de volgende aanbevelingen:

1. Breng in de sturing op de ODIJ de rollen van opdrachtgever en eigenaar beter in balans;
2. ontwikkel in samenspraak tussen de ODIJ-organisatie en deelnemers een inwerkprogramma voor nieuwe raads- en Statenleden;
3. kom tot een betere benutting van het instrumentarium voor de volksvertegenwoordiging.

6e. Voordracht 18-2026 Aanwijzen plaatsvervangend lid uit PS voor de MRA Raadtafel is als hamerstuk vastgesteld.

Provinciale Staten besluiten:

aan te wijzen:

dhr. Nijkamp (50PLUS) als plaatsvervangend lid voor de MRA Raadtafel.

7. **Eerste begrotingswijzing 2026.**
Totaal aanwezig bij stemming: 53 leden.
Statenleden Van Wijnen (GroenLinks) en De Weerdt (fractie De Weerdt) zijn afwezig.

Voordracht 9-2026 "Eerste Begrotingswijziging 2026" is unaniem vastgesteld.

Provinciale Staten besluiten:

1. Ter uitvoering van het iMPI 2026-2033 de volgende kredieten beschikbaar te stellen:

   A. ten laste van de stelpost Vervangingsinvesteringen:

14B12-01 Voorbereidingskrediet vervanging onderdelen vlotbrug 't Zand (14B12) en Sint Maartensvlotbrug (14C02)	€ 5.000.000
19D03A-90 Vervanging bruggen Krommenie A (19D03) en B (19D04)	€ 73.000.000
25E22-02 Vervanging pontveer 't Schouw	€ 3.800.000
K17-c-02 Vervanging afmeervoorzieningen Amstel	€ 2.900.000
K18a-02 en K18b-02 Vervanging vaarwegvakken 16 en 17 - Westfriesche Vaart: splitsing Waardkanaal – zijsloot (km 7,8) - Medemblik	€ 23.000.000
K20n-06 Vervanging onderdelen Kooysluis	€ 3.300.000
N248b-05 Voorbereidingskrediet vervanging Waardbrug	€ 2.800.000

   B. ten laste van de stelpost Verbeter- en Uitbreidingsinvesteringen:

a. N208-05 Aanleg fietsverbinding N208, gedeelte Leidsevaartweg-Wagenweg	€ 5.500.000
b. N236-11 Reconstructie N236, deel 6 Noordereind	€ 350.000
c. N417-02 Herinrichting N417	€ 4.100.000

2. De bij deze eerste begrotingswijziging mutaties van de begroting 2026 vast te stellen;

3. De eerste begrotingswijziging 2026 met een begrotingsresultaat van € 9,7 miljoen vast te stellen;

4. Het volgende krediet beschikbaar te stellen:

   a. vervanging van het gebouwenbeheersysteem. € 1.500.000
   De kredietaanvraag omvat een bedrag van € 1.500.000. Dekking voor de afschrijvingskosten vindt plaats vanuit de post materiele overhead in de begroting.

5. De gewijzigde lijst met subsidies buiten uitvoeringsregeling vast te stellen.

Er zijn 3 moties ingediend, waarvan er 1 is ingetrokken en 2 zijn verworpen:

- **M35-2026** door fracties 50PLUS en D66 inzake "Realistisch ramen ter voorkoming van uitgestelde intenties" is verworpen. Voor 17 en tegen 36 stemmen. Voor stemmen de fracties D66, JA21, PVV, CDA. FvD, 50PLUS en Volt.

  - Stemverklaring fractie BBB: stemt tegen motie 35; snapt de motie, maar de beantwoording van GS geeft aan dat dit al wordt gedaan.
  - Stemverklaring fractie 50PLUS: stemt voor motie 35; begrijpt anders dan BBB de beantwoording van GS niet, omdat er is gevraagd naar iets wat zich in het verleden heeft afgespeeld en de gedeputeerde sprak over wat er nu ligt.

- **M36-2026** door fractie PvdD inzake "Geen nieuwe evenementen sponsoren met levende dieren" is verworpen. Voor 6 en tegen 47 stemmen. Voor stemmen de fracties PvdD en SP.

8. **Beleidskader Nota Sportief Noord-Holland.**
Totaal aanwezig bij stemming: 53 leden.
Statenleden Van Wijnen (GroenLinks) en De Weerdt (fractie De Weerdt) zijn afwezig.

Voordracht 11-2026 "Beleidskader Nota Sportief Noord-Holland" is vastgesteld.
Voor 51 en tegen 2 stemmen. Tegen stemt de fractie FvD.

Provinciale Staten besluiten:
1. Het beleidskader Sportief Noord-Holland vast te stellen.
2. De uitvoering en actualisatie van het sportbeleid te volgen aan de hand van een tweejaarlijks te bespreken actieprogramma Sport en gerichte werkbezoeken.

Er zijn 4 moties ingediend, waarvan er 2 zijn ingetrokken en 2 zijn aangenomen:

- **M37-2026 door fracties CDA, D66, PvdA, BBB, JA21 en ChristenUnie inzake "Verminderen regeldruk verenigingen" is aangenomen.**
  Voor 49 en tegen 4 stemmen. Tegen stemmen de fracties SP en 50PLUS.
  Dictum:
  PS verzoekt GS:
  - inzichtelijk te maken hoe de provincie aansluit bij de landelijke inzet om regeldruk voorverenigingen te verminderen;
  - regeldruk voor verenigingen structureel te agenderen in gesprekken met gemeenten, met aandacht voor de lokale toepassing van landelijke wetgeving;
  - dit expliciet op te nemen in het Actieprogramma Sport Noord-Holland dat in 2026 verschijnt.

    - Stemverklaring fractie SP: stemt tegen motie 37; vindt het te riskant om de regels zomaar aan te passen.

- **M38-2026 door fracties PvdA, D66, GroenLinks, SP, PvdD, VVD, Volt, ChristenUnie, CDA en BBB inzake "Veilige en Toegankelijke Kleedkamer (Noord-Holland)" is aangenomen.**
  Voor 48 en tegen 5 stemmen. Tegen stemmen de fracties PVV en FvD.
  Dictum:
  Verzoeken Gedeputeerde Staten:
  1. te verkennen richting de uitvoeringsagenda hoe een soortgelijke aanpak als De Veilige Kleedkamer uitgewerkt kan worden in Noord-Holland, om bij te dragen aan de sociale veiligheid, inclusie en fysieke toegankelijkheid van sport in Noord-Holland;
  2. daarbij aan te sluiten bij de bestaande initiatieven;
  3. en hierover in gesprek te treden met gemeenten, Team Sportservice Noord-Holland, NOC*NSF en relevante belangen- en kennisorganisaties.

9. **Zienswijze Provinciale Staten op de kadernota 2027 van de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord.**
Totaal aanwezig bij stemming: 53 leden.
Statenleden Van Wijnen (GroenLinks) en De Weerdt (fractie De Weerdt) zijn afwezig.

Voordracht 10-2026 "Zienswijze Provinciale Staten op de kadernota 2027 van de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord" is geamendeerd vastgesteld.
Voor 51 en tegen 2 stemmen. Tegen stemt de fractie FvD.

Provinciale Staten besluiten geamendeerd (A5-2026):
Als zienswijze het volgende mee te geven aan het dagelijks bestuur van de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord:

1. Met klem te bepleiten af te stappen van de FUGR-systematiek vanaf boekjaar 2027, zodat de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord met een beter passende indexatiemethode kan gaan werken. Waarbij er niet meer gecorrigeerd wordt voor eerdere boekjaren.
2. Dat het nog niet zeker is of er voor de gevraagde aanvullende budgetten binnen de provincie dekking gevonden kan worden. Ook zal in gesprekken van de provincie met de vier Noord-Hollandse omgevingsdiensten gezamenlijk worden bepaald hoe de door de provincie voorgenomen bezuiniging vanaf 2027 vorm wordt geven, waarbij kerntaken behouden blijven en risico's beheersbaar zijn via prioritering en efficiëntere inzet van capaciteit.
3. En dat de provincie in gezamenlijkheid met alle deelnemers zich hard wil maken om te komen tot een robuust VTH-stelsel in Noord-Holland.

Er is 1 amendement ingediend en aangenomen:

- **A5-2026 door fracties ChristenUnie en PvdD inzake "Eerst overleg over bezuinigingen" is aangenomen.**
  Voor 37 en tegen 16 stemmen. Tegen stemmen de fracties PvdA, PVV, FvD en 4 leden van fractie GroenLinks stemmen tegen *(Statenleden Bwefar, Freeman, Korzelius en Van der Waart).*
  Het aangenomen amendement is verwerkt in het besluit van PS.

Er is 1 motie ingediend en aangenomen:

- **M41-2026 door fracties BBB, VVD en PVV inzake "Doorbreken vrijblijvendheid fusieproces en transparantie besteding middelen Omgevingsdienst Noord-Holland Noord" is aangenomen.**
  Voor 45 en tegen 8 stemmen. Tegen stemmen de fracties PvdD, SP en 50PLUS.
  Dictum:
  PS besluit:
  1. Uit te spreken dat de provinciale inzet bij de gesprekken over een fusie, of op andere wijze dan een fusie, tussen de omgevingsdiensten niet langer een 'open eind' mag hebben en dat er vanuit de provincie concreet moet worden ingezet om de beoogde robuustheid en een versterkte governance te verankeren;
  2. Het College van Gedeputeerde Staten te verzoeken om van de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord (OD NHN) te vragen om, voorafgaand aan de definitieve vaststelling van de bijdrage 2027, twee gespecificeerde lijsten aan te leveren betreffende de taken die zij voor de provincie uitvoert:
     - Lijst 1: Middelen die strikt noodzakelijk zijn voor de uitvoering van de onbespreekbare wettelijke taken.
     - Lijst 2: Niet-geprioriteerde taken, ambities en provincie-specifieke extra's, inclusief de bijbehorende kosten.

     - Stemverklaring fractie PvdD: stemt tegen motie 41; accepteert dat werken aan robuustheid geld kost en er een inhaalslag is te maken; heeft daarnaast vertrouwen in de stappen die al worden genomen richting samenwerking en fusie; voelt daarbij niet het ongeduld van de indieners van de motie.
     - Stemverklaring fractie 50PLUS: stemt tegen motie 41; snapt dat de indieners een stip op de horizon willen zetten maar vindt het een heel onduidelijke stip; onderschrijft het tweede beslispunt niet.

- Stemverklaring fractie JA21: stemt voor motie 41; vindt wel dat de provincie zich niet moet mengen in het proces, vindt dat het einddoel robuustheid leidend is; geeft aan dat het aan de OD en de deelnemers is of dat via een fusie gaat of op een andere manier.
- Stemverklaring fractie ChristenUnie: stemt voor motie 41, omdat het gaat om de uiteindelijke uitkomst: een robuuste omgevingsdienst en de manier waarop is wat de fractie betreft ter nadere bepaling.
- Stemverklaring fractie CDA: stemt voor motie 41; sluit zich aan bij die laatste twee stemverklaringen; vindt dat het om robuustheid gaat en dat de manier waarop geen doel op zich is.

10. Vragenuur.

- De mondelinge vragen ingediend door mw. Alberts (SP) inzake "toestaan nieuwe woningen in de buurt van geitenhouderijen" zijn door gedeputeerde Beemsterboer beantwoord.
- De mondelinge vragen ingediend door mw. Bouhlel (SP) inzake "vervallen Randstad-Noord zone abonnement" zijn door gedeputeerde Olthof beantwoord.

11. Twee-minutendebat.

Totaal aanwezig bij stemming: 53 leden.
Statenleden Van Wijnen (GroenLinks) en De Weerdt (fractie De Weerdt) zijn afwezig.

Er is twee maal een 2-minutendebatten aangevraagd en behandeld:

- door dhr. Wallaart (PvdA) en dhr. Korzelius (GroenLinks) over de "Lobby Agenda Circulaire Economie 2025-2028";
- door mw. Alberts (SP) over "Informatievoorziening uitvoering-handhaving provinciale bedrijven".

Er zijn 2 moties ingediend, waarvan er 1 is ingetrokken en 1 is aangenomen:

- **M42-2026 door fracties PvdA, GroenLinks, PvdD, ChristenUnie en Volt inzake "Zet de lobbyagenda hoger op de circulaire ladder" is aangenomen.**
  Voor 48 en tegen 5 stemmen. Tegen stemmen de fracties PVV en FvD.
  Dictum:
  Verzoeken Gedeputeerde Staten:
  1. in de lobbyagenda bij prioriteit 'harmonisatie einde-afvalstatus reststromen' toe te voegen dat de hoogst denkbare standaard voor veiligheid en gezondheid uitgangspunt is en blijft, zowel landelijk als Europees;
  2. een lobbydoel gericht op de hoogste treden van de R-ladder toe te voegen aan de lobbyagenda, bijvoorbeeld via de European Circular Act (ECA) waarover dit jaar in de EU besloten wordt.

  - Stemverklaring fractie BBB: stemt voor motie 42; vindt het belangrijk en stemt voor ondanks dat al wordt gedaan wat de motie zegt.
  - Stemverklaring fractie JA21: stemt voor motie 42; is niet zo'n fan van een circulaire lobbyagenda, maar vindt de veiligheid van de producten dusdanig belangrijk en stemt daarom toch voor.

12. Advies GS moties Vreemd aan de Orde van de Dag.

GS heeft advies gegeven op de motie Vreemd aan de Orde van de Dag die bij punt 2 is ingediend.

13. Gebundelde stemming van alle moties, amendementen en voordrachten.
Totaal aanwezig bij stemming: 53 leden.
Statenleden Van Wijnen (GroenLinks) en De Weerdt (fractie De Weerdt) zijn afwezig.

De stemmingen met betrekking tot de punten 7 t/m 9 zijn uitgewerkt bij de betreffende agendapunten.

Stemming motie Vreemd aan de Orde van de Dag:
Er is 1 motie Vreemd aan de Orde van de Dag ingediend en aangenomen:

- **M33-2026 door fracties CDA, D66, VVD en JA21 inzake "Weerbaarheid havens in Noord-Holland" is aangenomen.**
  Voor 48 en tegen 5 stemmen. Tegen stemmen de fracties PVV en FvD.
  Dictum:
  PS verzoekt GS:
  om bij het opstellen van het Toekomstbeeld Economie de toenemende geopolitieke druk en de weerbaarheid van de havens mee te nemen.

  - Stemverklaring fractie SP: stemt voor motie 33; begrijpt de zorgen, heeft eerder vernomen dat dit aan het Rijk is en leest de motie dan ook als zodanig om bij het Rijk aan te kloppen hoe er samen uit te komen en steunt daarom de motie.
  - Stemverklaring fractie PvdD: stemt voor motie 33; is niet heel erg blij met de formulering, maar de fractie steunt de intentie van de motie.
  - Stemverklaring fractie Volt: stemt voor motie 33; zou het liefst zien dat dit Europees wordt aangepakt, maar steunt wel de intentie van deze motie.
  - Stemverklaring fractie PVV: stemt tegen motie 33; vindt dat de bescherming van de vitale infrastructuur en nationale veiligheid een kerntaak van het Rijk is; geeft aan dat defensie, geopolitieke dreigingen en buitenlandse investeringen in strategische havens thuis horen bij landelijk beleid.

14. Sluiting.

De voorzitter sluit de Statenvergadering van 2 maart 2026.

Vastgesteld op 30 maart 2026 te Haarlem.

Provinciale Staten van Noord-Holland,

voorzitter,

statengriffier,

Spreektijdverdeling Statenvergadering van 2 maart 2026

De spreektijdverdeling voor deze vergadering wordt gebaseerd op een vergaderduur van 5 uur. Houdt u voor de zekerheid rekening met doorvergaderen in de avond.

Spreektijden per fractie:

Fractie	Spreektijd PS
VVD	19 min.
BBB	17 min.
PvdA	17 min.
GroenLinks	17 min.
D66	14 min.
PvdD	14 min.
JA21	13 min.
PVV	13 min.
CDA	12 min.
FvD	12 min.
SP	12 min.
50PLUS	12 min.
Volt	11 min.
ChristenUnie	11 min.
Fractie De Weerdt	11 min.
Spreektijd GS	65 min.

Vlekkenplan Vergaderzaal
PS Noord-Holland

PNH260005

M33/PS02-03-2026

AANGENOMEN

Motie vreemd: Weerbaarheid havens in Noord-Holland

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 2 maart 2026, ter behandeling van agendapunt 2: Aangekondigde moties Vreemd aan de Orde van de Dag.

Constaterende dat:

- Donderdag 26 februari 2026 in het nieuws kwam (NRC) dat de haven van Rotterdam in gesprek is met het ministerie van defensie voor het verhogen van de weerbaarheid in de haven in verband met de oplopende geopolitieke spanningen;
- Inlichtingendiensten herhaaldelijk waarschuwen voor de risico's van economische afhankelijkheid, spionage en sabotage als gevolg van de financiële betrokkenheid van entiteiten uit niet EU-landen bij onze kritieke infrastructuur en strategische sectoren zoals havens;
- Landen met instabiele regimes zoals China steeds meer investeren in havens en havenactiviteiten en daardoor kritieke infrastructuur in handen krijgen.

Overwegende dat:

- Onze havens van strategisch belang zijn voor de vervoerssector, voor de economie als geheel, voor onze veiligheid, (marine), brede welvaart, energietransitie en werkgelegenheid;
- Buitenlandse invloed op kritieke infrastructuur zoals havens problematisch is omdat het de veiligheid, economische onafhankelijkheid en veerkracht van onze provincie en ons land als geheel kan ondermijnen;
- Versterking van de economische positie van de havens en verbetering van hun concurrentievermogen voor onze economie belangrijk zijn en we daartoe als provincie de havens moeten faciliteren en gezamenlijk met het Rijk invloeden van buiten de EU en veiligheidsrisico's zoveel mogelijk moeten beperken;
- De provincie een rol te spelen heeft als het gaat om het bieden van toekomstperspectief voor de havens, het optimaal laten functioneren van de haven-infrastructuur en het samen met het Rijk versterken van de weerbaarheid in de havens;
- We zelf grip moeten houden op onze cruciale infrastructuur en we daarom moeten voorkomen dat instabiele regimes zoals China steeds meer kaderuimte en cruciale locaties in de havens in handen krijgen;
- We zien dat sinds het bespreken van het Ontwikkelperspectief Noordzeekanaalgebied op 30 september 2024 en de Nota Zeehavens Noord-Holland in december 2022, de geopolitieke druk sterk is toegenomen.

Verzoeken GS:

- Om bij het opstellen van het Toekomstbeeld Economie de toenemende geopolitieke druk en de weerbaarheid van de havens mee te nemen.

En gaan over tot de orde van de dag.

Willemien Koning	Sijmen Mülder	Jeroen Boer	Ivo Mantel
CDA	D66	VVD	JA21

Provinciale Staten

Provincie Noord-Holland

Besluitenlijst PS -concept-

Datum vergadering	:	2 februari 2026
Voorzitter	:	dhr. A.Th.H. van Dijk
Vicevoorzitter	:	dhr. J.P. Hollebeek
Griffier	:	dhr. R.J.C. van der Laan

1. Opening en mededelingen.

Afwezig zijn dhr. Dekker (FvD) en Statenlid De Weerdt (fractie De Weerdt).
Later arriveren mw. Jansen (D66), dhr. Hartog (JA21), dhr. Wagelaar (PvdA), Statenlid Van Wijnen (GroenLinks) en gedeputeerde Beemsterboer.
Statenlid Bwefar (GroenLinks) verlaat de vergadering eerder.

1a. In memoriam: oud-Statenlid.

PS staat stil bij het overlijden van oud-Statenlid Bart Vink.

2. Vaststelling agenda en regeling werkzaamheden.

- Hamerstuk 7b inzake “Gemeenschappelijke Regeling Uitvoeringstaken Natuur en Omgeving en Nationale Databank Flora en Fauna” wordt als bespreekpunt behandeld na punt 9 (9a).
- PS stemt bij acclamatie bij de drie voordrachten voor aanwijzing:
  - voordracht 5 “Aanwijzen plaatsvervangend Statengriffier”;
  - voordracht 6 “Aanwijzen lid commissie Evaluatie commissaris van de Koning”;
  - voordracht 8 “Aanwijzen lid Algemeen Bestuur Gemeenschappelijke Regeling Recreatieschap Spaarnwoude”,

  Besluitvorming volgt bij de punten 3a, 7a en 7d.
- Er is geen actualiteit aangevraagd.
- PS heeft bij acclamatie ingestemd met het behandelen van het aangevraagde 2-minutendebat door dhr. Hollebeek (PvdD) en mw. Berkvens (D66) inzake “Wijziging werkingsgebieden & bijlagen Omgevingsverordening NH2022”. Het 2-minutendebat wordt behandeld bij punt 11;
- Er zijn mondelinge vragen ingediend voor het Vragenuur door:
  - mw. De Sain (BBB) mede namens fracties VVD, CDA, JA21 en 50PLUS over de “Mogelijke sluiting cruiseterminal door gemeente Amsterdam”;
  - dhr. Kanik (D66) mede namens fractie CDA over “De Kustbus”;
  - mw. Ten Ham (PvdA) mede namens fracties SP, PvdD, BBB en GroenLinks inzake “Aanscherping omgevingsverordening omwille van digitale autonomie”.

De agenda wordt vastgesteld.

3a. Aanwijzen plaatsvervangend Statengriffier Provincie Noord-Holland, voordracht 5-2026, is bij acclamatie vastgesteld.

Provinciale Staten besluiten:
Mevrouw Brecht van Mourik aan te wijzen als plaatsvervangend Statengriffier per 2 februari 2026.

Mw. Van Mourik is beëdigd en geïnstalleerd als plaatsvervangend Statengriffier van de Provincie Noord-Holland.

3b. Beëdiging en installatie Statenlid.

Statenlid Jorna (PvdD) heeft het Statenlidmaatschap opgezegd. Mw. Vonck (PvdD) is toegelaten tot Provinciale Staten en is beëdigd.

3c. Beëdiging en installatie duo-commissielid.

Dhr. Van Haasen (PVV) wordt voorgedragen en benoemd tot duo-commissielid van Provinciale Staten Noord-Holland en is beëdigd.

4. Actualiteiten.

Er zijn geen actualiteiten ingediend.

5. Vaststelling notulen en besluitenlijst.

De notulen en de besluitenlijst van de Statenvergadering van 8 december 2025 zijn ongewijzigd vastgesteld.

6. Voortgangslijst van moties.

De lijst moties wordt vastgesteld.

7. Hamerstukken.

7a. Voordracht 6-2026 “Aanwijzen lid commissie Evaluatie commissaris van de Koning voor Noord-Holland” is als hamerstuk vastgesteld.

Provinciale Staten besluiten:
aan te wijzen voor de Statenperiode 2023-2027 het navolgende Statenlid:
P. Laport (GroenLinks)
als lid van de commissie Evaluatie commissaris van de Koning van Noord-Holland.

7b. Dit punt wordt behandeld als bespreekstuk na punt 9 (9a).

7c. Voordracht 3-2026 "Verlenging Gemeenschappelijke Regeling Waddenfonds" is als hamerstuk vastgesteld.

Provinciale Staten besluiten:

1. In te stemmen met het voorstel tot wijziging van de gemeenschappelijke regeling Waddenfonds, waardoor de looptijd wordt verlengd met twee jaar tot 1 januari 2030;
2. Gedeputeerde Staten goedkeuring te verlenen om de gewijzigde gemeenschappelijke regeling Waddenfonds te treffen.

- Fractie FvD wordt geacht niet met voordracht 3 (punt 7c) in te stemmen: is tegen het uitgangspunt van het fonds en vindt het belangrijk om het geld dat overblijft eerder in de algemene reserves te stoppen vanwege de financiële situatie van dit moment.

7d. Voordracht 8-2026 "Aanwijzen lid uit PS in Algemeen Bestuur Gemeenschappelijke Regeling Recreatieschap Spaarnwoude" is als hamerstuk vastgesteld.

Provinciale Staten besluiten:
uit hun midden dhr. V.H. Valk (BBB) als lid voor het Algemeen Bestuur van het Recreatieschap Spaarnwoude aan te wijzen.

8. Startnotitie participatieverordening.
Totaal aanwezig bij stemming: 52 leden.
Statenlid Bwefar (GroenLinks), dhr. Dekker (FvD) en Statenlid De Weerdt (fractie De Weerdt) zijn afwezig.

Voordracht 1-2026 "Startnotitie participatieverordening" is geamendeerd vastgesteld.
Voor 51 en tegen 1 stem. Tegen stemt de fractie FvD.

Provinciale Staten besluiten geamendeerd (A2-2026):

1. de Startnotitie Participatieverordening vast te stellen, met dien verstande dat expliciet wordt ingestemd met de 6 voorgestelde keuzes onder hoofdstuk 3.3 van de startnotitie waaronder de keuze voor variant 3, wat betekent dat bij het opstellen van de concept-Participatieverordening wordt uitgegaan voor de Noord-Hollandse variant zoals beschreven in hoofdstuk 3.2 en 3.3.

- Stemverklaring fractie FvD: stemt tegen voordracht 1, ziet goede intenties in deze participatieverordening, maar mist toch node de noodrem van het referendum.

Er zijn 2 amendementen ingediend, waarvan er 1 is ingetrokken en 1 is aangenomen:

- **A2-2026 door fracties D66 en Volt inzake "expliciete keuze voor variant 3 (Noord-Hollandse variant)" is unaniem aangenomen.**
  Het aangenomen amendement is verwerkt in het besluit van PS.

Er zijn 5 moties ingediend en weer ingetrokken.

9. Programma Landelijk Gebied.

Totaal aanwezig bij stemming: 52 leden.
Statenlid Bwefar (GroenLinks), dhr. Dekker (FvD) en Statenlid De Weerdt (fractie De Weerdt) zijn afwezig.

Voordracht 4-2026 "Programma Landelijk Gebied" is vastgesteld.
Voor 29 en tegen 23 stemmen. Tegen stemmen de fracties D66, PvdD, JA21, CDA, FVD, SP, 50PLUS,Volt en ChristenUnie.

Provinciale Staten besluiten:
het Programma Landelijk Gebied vast te stellen.

- Stemverklaring fractie 50PLUS: stemt tegen voordracht 4; ondanks mee te hebben gedaan in de ronde van de moties en voor sommige had voorgestemd, stemt de fractie tegen dit voorstel zoals al duidelijk in de bijdrage was aangegeven.
- Stemverklaring fractie SP: stemt tegen voordracht 4; vindt het slappe hap, zoals ook in de bijdrage gezegd; wat de fractie wel goed vindt is de 200 miljoen voor het NNN.
- Stemverklaring fractie Volt stemt tegen voordracht 4 en sluit zich aan bij fractie SP.
- Stemverklaring fractie D66: stemt tegen voordracht 4; zag aan het einde opeens wel een wat meewerkende houding van het college, maar omschrijft verder dat 'als het provinciehuis in de fik staat, je ook niet aan komt met een brandmelder'; het is voor de fractie echt te weinig en stemt daarom tegen.

Er zijn 2 amendementen ingediend en weer ingetrokken.

Er zijn 25 moties ingediend, waarvan er 6 zijn ingetrokken, 15 zijn verworpen en 4 zijn aangenomen:

- **M10-2026 door fracties JA21 en CDA inzake "KPI-systematiek blijft vrijwillig en niet normerend" is aangenomen.**
  Voor 27 en tegen 25 stemmen. Tegen stemmen de fracties GroenLinks, PvdA, D66, PvdD, 50PLUS, Volt en ChristenUnie.
  Dictum:
  PS verzoekt het college van Gedeputeerde Staten:
  1. te garanderen dat KPI's niet worden gekoppeld aan vergunningverlening of handhaving;
  2. vast te leggen dat deelname vrijwillig blijft en niet indirect verplicht wordt via beleid.

- **M11-2026 door fractie JA21 inzake "Oplossing PAS-melders ligt in Den Haag" is aangenomen.**
  Voor 27 en tegen 25 stemmen. Tegen stemmen de fracties GroenLinks, PvdA, D66, PvdD, SP en 50PLUS.
  Dictum:
  PS verzoekt Gedeputeerde Staten:
  er, na installatie van het nieuwe Kabinet, schriftelijk op aan te dringen zo snel als mogelijk met een oplossing te komen voor de PAS-melders, en een afschrift van deze brief te delen met de commissie Landelijk Gebied.

- **M26-2026 door fractie JA21 inzake "Geen dieetbeleid en geen sturing op consumptiekeuzes" is aangenomen.**
  Voor 27 en tegen 25 stemmen. Tegen stemmen de fracties GroenLinks, PvdA, D66, PvdD, SP, Volt en ChristenUnie.
  Dictum:
  PS spreekt uit dat Noord-Holland geen beleid voert dat gericht is op het dwingend sturen van eetpatronen, maar dat ons voedselbeleid op basis van vrijwilligheid ingezet blijft worden.

- **M29-2026 door fracties VVD, BBB, CDA, JA21 en FvD inzake "Herijking van de winterrust voor de grauwe gans op basis van pilotresultaten en dataverzameling" is aangenomen.**
  Voor 44 en tegen 8 stemmen. Tegen stemmen de fracties PvdD, SP en 50PLUS.
  Dictum:
  PS verzoekt Gedeputeerde Staten:
  1. na te gaan of het juridisch mogelijk is om de pilot winterrust uit te voeren;
  2. als dat mogelijk is winter 2026 de pilot te starten waarin:
     - een gerichte dataverzameling en analyse over:
       - schade aan landbouw en leefomgeving;
       - herkomst van en soorten ganzen (stand ganzen versus trekganzen);
       - effectiviteit van winterbeheer op schadebeperking;
       - populatieontwikkeling
       - en ecologische effecten.
     - Hierbij expliciet de ervaringen en data uit andere provincies waar (deels) van winterrust wordt afgeweken mee te nemen;
  3. Op basis van deze data zo mogelijk een herijking van het beleid rondom winterrust voor te bereiden;
  4. Provinciale Staten (PS) uiterlijk maart 2027 te informeren over de eerste resultaten en PS in staat te stellen om op basis van feiten een besluit te nemen over eventuele aanpassing van het beleid.

Verworpen moties:

- M7-2026 door fracties D66, Volt en PvdD inzake "Noord-Holland is duidelijk over de toekomst van het waterpeil" is verworpen. Voor 12 en tegen 40 stemmen. Voor stemmen de fracties D66, PvdD, SP, Volt en ChristenUnie.

- M8-2026 door fractie JA21 inzake "Herpositionering van AERIUS en oproep tot herijking van het stikstofinstrumentarium" is verworpen. Voor 8 en tegen 44 stemmen. Voor stemmen de fracties JA21, PVV, FvD en ChristenUnie.

- M9-2026 door fractie JA21 inzake "Geen uitvoering zonder financiële dekking" is verworpen. Voor 11 en tegen 41 stemmen. Voor stemmen de fracties JA21, PVV, CDA, FvD en 50PLUS.

- M12-2026 door fractie JA21 inzake "Subsidies tijdelijk en geen structureel verdienmodel" is verworpen. Voor 7 en tegen 45 stemmen. Voor stemmen de fracties JA21, PVV en FvD.

- M13-2026 door fractie JA21 inzake "Vrijwilligheid en bescherming eigendomsrechten" is verworpen. Voor 9 en tegen 43 stemmen. Voor stemmen de fracties JA21, PVV, CDA en FvD.

- M15-2026 door fracties Volt, PvdD en D66 inzake "KRW-doelen halen" is verworpen. Voor 14 en tegen 38 stemmen. Voor stemmen de fracties D66, PvdD, SP, 50PLUS, Volt en ChristenUnie.

- M17-2026 door fracties PvdD en D66 inzake “Evaluatie voor PLG lange termijn” is verworpen. Voor 15 en tegen 37 stemmen. Voor stemmen de fracties D66, PvdD, JA21, SP, Volt en ChristenUnie.

- M18-2026 door fracties PvdD en Volt inzake “Voortzetting Voedselvisie” is verworpen. Voor 13 en tegen 39 stemmen. Voor stemmen de fracties D66, PvdD, SP, 50PLUS en Volt.

- M19-2026 door fracties PvdD en Volt inzake “Behoud netwerk Voedsel Verbindt” is verworpen. Voor 12 en tegen 40 stemmen. Voor stemmen de fracties D66, PvdD, SP, Volt en ChristenUnie.
    - Stemverklaring fractie ChristenUnie: stem tegen moties 19 en 20; vindt het argument dat er geen dekking is voor zo'n klein bedrag niet doorslaggevend; denkt dat die dekking zeker te vinden moet zijn, bijvoorbeeld straks bij de verdeling van de jaarcijfers.

- M20-2026 door fracties PvdD en Volt inzake “Pluk de vruchten van agroforestry” is verworpen. Voor 13 en tegen 39 stemmen. Voor stemmen de fracties PvdD, SP, 50PLUS, Volt, ChristenUnie en 3 leden van D66 stemmen voor *(mw. Berkvens, dhr. Kanik en dhr. Mülder).*

- M22-2026 door fracties CDA en JA21 inzake “Evaluatie NNN” is verworpen. Voor 10 en tegen 42 stemmen. Voor stemmen de fracties JA21, PVV, CDA, FvD en ChristenUnie.

- M23-2026 door fracties CDA en JA21 inzake “Sociaaleconomische impactanalyse (SEIA) bij Programma landelijk Gebied” is verworpen. Voor 9 en tegen 43 stemmen. Voor stemmen de fracties JA21, PVV, CDA en FvD.
    - Stemverklaring fractie BBB: stemt tegen motie 23; vindt de toezegging van de gedeputeerde over de sociaaleconomische impactanalyse voldoende.

- M25-2026 door fractie SP inzake “Herstel en bescherming van de natuur in het Twiske” is verworpen. Voor 6 en tegen 46 stemmen. Voor stemmen de fracties PvdD en SP.
    - Stemverklaring fractie ChristenUnie: stemt tegen motie 25; is tegen verdere intensivering van recreatie in het Twiske in de vorm van festivals, maar vindt deze motie te generiek omdat het Twiske ook een belangrijke rol heeft voor passende recreatie.

- M27-2026 door fractie PvdD inzake “Plan 15% landbouwareaal biologisch” is verworpen. Voor 12 en tegen 40 stemmen. Voor stemmen de fracties D66, PvdD, SP, Volt en ChristenUnie.

- M28-2026 door fracties CDA en JA21 inzake “Bredere inzet financiën bij PLG” is verworpen. Voor 24 en tegen 28 stemmen. Voor stemmen de fracties BBB, GroenLinks, D66, JA21, CDA, Volt en ChristenUnie.
    - Stemverklaring fractie FvD: stemt tegen motie 28; vindt deze motie te veel loyaal aan de PLG-beleidsdoelen.
    - Stemverklaring fractie PvdA: stemt tegen motie 28; vindt dat er in de overwegingen iets is dat het financieel te eenzijdig gefocust is op het realiseren van het NNN en de fractie wil op geen enkele manier de indruk wekken het daarmee eens te zijn.
    - Stemverklaring fractie GroenLinks: stemt voor motie 28; vindt ook zinsnede over de te eenzijdige focus inderdaad moeizaam, maar vindt wel dat er ook financiering voor de andere doelen moet zijn en stemt daarom voor.

9a. (voorheen punt 7b) Gemeenschappelijke Regeling Uitvoeringstaken Natuur en Omgeving (UNO) Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF).

Totaal aanwezig bij stemming: 52 leden.
Statenlid Bwefar (GroenLinks), dhr. Dekker (FvD) en Statenlid De Weerdt (fractie De Weerdt) zijn afwezig.

Voordracht 2-2026 "Gemeenschappelijke Regeling Uitvoeringstaken Natuur en Omgeving (UNO) Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF)" is vastgesteld.
Voor 49 en tegen 3 stemmen. Tegen stemmen de fracties FvD en 50PLUS.

Provinciale Staten besluiten:
geen zienswijze in te dienen op de concept gemeenschappelijke regeling Uitvoeringstaken Natuur en Omgeving.

- Stemverklaring fractie FvD: stemt tegen voordracht 2; vindt dit te bureaucratisch en veel risico geven op politiek misbruik van feiten en data.
- Stemverklaring fractie 50PLUS: stemt tegen voordracht 2; heeft het ook in de bijdrage aangegeven; heeft te veel mitsen en maren bij deze regeling.

Er zijn geen amendementen en moties ingediend bij dit punt.

10. Vragenuur.

- De mondelinge vragen ingediend door mw. De Sain (BBB) mede namens fracties VVD, CDA, JA21 en 50PLUS over de "Mogelijke sluiting cruiseterminal door gemeente Amsterdam" zijn door gedeputeerde Rommel beantwoord.
- De mondelinge vragen ingediend door dhr. Kanik (D66) mede namens fractie CDA over "De Kustbus" zijn door gedeputeerde Olthof beantwoord.
- De mondelinge vragen ingediend door mw. Ten Ham (PvdA) mede namens fracties SP, PvdD, BBB en GroenLinks inzake "Aanscherping omgevingsverordening omwille van digitale autonomie" zijn door gedeputeerde Rommel beantwoord.

11. Twee-minutendebat.

Totaal aanwezig bij stemming: 52 leden.
Statenlid Bwefar (GroenLinks), dhr. Dekker (FvD) en Statenlid De Weerdt (fractie De Weerdt) zijn afwezig.

Het door dhr. Hollebeek (PvdD) en mw. Berkvens (D66) aangevraagde 2-minutendebat inzake "Wijziging werkingsgebieden & bijlagen Omgevingsverordening NH2022" is behandeld.

Er zijn 2 moties ingediend en verworpen:

- M31-2026 door fracties PvdD en D66 inzake "Behoud van stiltegebieden omgeven door Natura 2000" is verworpen. Voor 12 en tegen 40 stemmen. Voor stemmen de fracties D66, PvdD, SP, Volt en ChristenUnie.
- M32-2026 door fracties D66, PvdD en ChristenUnie inzake "Behoud van stiltegebieden bij weidevogelgebieden Noord-Holland" is verworpen.

Voor 13 en tegen 39 stemmen. Voor stemmen de fracties D66, PvdD, SP, Volt, ChristenUnie en 1 lid van PvdA stemt voor *(mw. Ten Ham).*

- Stemverklaring fractie GroenLinks: stemt tegen motie 32; had aanvankelijk best sympathie voor deze motie, maar gelet op de beantwoording van de gedeputeerde is de fractie overtuigd dat ook in de nieuwe opzet de weidevogelgebieden voldoende beschermd zijn.

12. Advies GS moties Vreemd aan de Orde van de Dag.

Er zijn geen moties Vreemd aan de Orde van de dag ingediend.

13. Gebundelde stemming van alle moties, amendementen en voordrachten.

De stemmingen met betrekking tot de punten 8, 9 en 9a zijn uitgewerkt bij de betreffende agendapunten.

14. Sluiting.

De voorzitter sluit de Statenvergadering van 2 februari 2026.

Vastgesteld op …… te Haarlem.

Provinciale Staten van Noord-Holland,

voorzitter,

statengriffier,

Notulen – concept –

Provinciale Staten van Noord-Holland

Datum Statenvergadering	:	2 februari 2026
Voorzitter	:	dhr. A.Th.H. van Dijk
Plaatsvervangend voorzitter	:	dhr. J. Hollebeek
Griffier	:	dhr. R. van der Laan
Contactpersoon griffie	:	mw. V. Mulder - statengriffie@noord-holland.nl

Aanwezig:
mw. M. van Aesch (PvdD), mw. R. Alberts-Oosterbaan (SP), mw. G. Bakker (VVD), Statenlid D. Balucu (GL), dhr. M. Becker (BBB), mw. L.C.M. Berkvens (D66), mw. I.A. Bezaan (PVV), dhr. J. Boer (VVD), mw. G.W. de Boer (PvdA), mw. A. den Boer (BBB), mw. Bouhlel-Lascaris (SP), Statenlid R.I. Bwefar (GL), dhr. J. Dessing (FvD), Statenlid W.J. Freeman (GL), dhr. J.P.H.M. van Gilse (VVD), mevrouw. I.M. Haas (PvdD), mw. M.C.T. ten Ham (PvdA), dhr. G. Hartog (JA21), dhr. D.G. Heijnen (CDA), mw. M.P. van der Helm-Chandansingh (50PLUS), dhr. J.P. Hollebeek (PvdD), mw. K.M.A. Jansen (D66), dhr. E.B. Kanik (D66), dhr. A. Karar (PvdA), dhr. M.C.A. Klein (ChristenUnie), mw. W. Koning-Hoeve (CDA), Statenlid P.P. Korzelius (GL), Statenlid P.J. Laport (GL), dhr. I.J.M. Mantel (JA21), dhr. D. de Moel (PVV), dhr. H.S. Mülder (D66), dhr. R. Nijkamp (50PLUS), mw. L.G.Y. Ouderkerken (VVD), mw. F. Oulad Hadj (PvdA), mw. M.C.G. Poot (VVD), dhr. N.A.L. Roosendaal (VVD), mw. G.M. de Sain (BBB), mw. J.M. Schneemann (Volt), mw. I.D. Sijbenga (BBB), dhr. H.J.F.X.P. Stulemeijer (VVD), dhr. P.G. Teeuwen (BBB), dhr. K.J. Terwal (VVD), dhr. R. van Tiggelen (PVV), mw. K. Uiterwijk (JA21), dhr. V.H. Valk (BBB), dhr. G.J. Vendrig (BBB), mw. H.M. Vonck (PvdD), dhr. C.H. Vonk (PvdA), Statenlid N.M. van der Waart (GL), dhr. T. Wagelaar (PvdA), dhr. T. Wallaart (PvdA), Statenlid T.K. van Wijnen (GL), dhr. B.G.P. de Wit (VVD).

Afwezig: dhr. R.J. Dekker (FvD), Statenlid M. de Weerdt (Fractie De Weerdt).

Agenda		Paginanummer:
1.	Opening en mededelingen.	(2)
1.a	In memoriam: oud-Statenlid Bart Vink.	(2)
2.	Vaststelling agenda en regeling van werkzaamheden.	(2)
3.a	Aanwijzen plaatsvervangend Statengriffier Provincie Noord-Holland.	(3)
3.b	Beëdiging en installatie Statenlid	(4)
3.c.	Beëdiging en installatie duo-commissielid.	(5)
4	Actualiteiten.	(5)
5	Vaststelling notulen en besluitenlijst.	(6)
6	Vaststelling voortgangslijst van moties.	(6)
7	Voorlopig aangemerkt als hamerstuk.	(6)
7.a	Aanwijzen lid commissie Evaluatie commissaris van de Koning voor Noord-Holland (Voordracht 6-2026).	(6)
7.b	Gemeenschappelijke Regeling Uitvoeringstaken Natuur en Omgeving (UNO) Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) (Voordracht 2-2026) - ONTHAMERD.	(6)
7.c	Verlenging Gemeenschappelijke Regeling Waddenfonds (Voordracht 3-2026).	(6)
7.d	Aanwijzen lid uit PS in Algemeen Bestuur Gemeenschappelijke Regeling Recreatieschap Spaarnwoude (Voordracht 8-2026).	(6)
8	Startnotitie participatieverordening (Voordracht 1-2026).	(7)
9	Programma Landelijk Gebied (PLG) (Voordracht 4-2026).	(31)
9.a	Gemeenschappelijke Regeling Uitvoeringstaken Natuur en Omgeving (UNO) Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) (Voordracht 2-2026).	(103)
10	Vragenuur.	(108)
11	2-minutendebat.	(114)
12	Advies GS op motie(s) Vreemd aan de Orde van de Dag.	(121)
13	Gebundelde stemming van alle motie(s) amendement(en) en voordrachten.	(121)
14	Sluiting.	(128)

Opening om 13.04 uur.

1 Opening en mededelingen.

De **VOORZITTER**: Geachte aanwezigen, ik open de vergadering en ik heet natuurlijk alle Statenleden van de provincie Noord-Holland van harte welkom. Ook alle luisteraars, kijkers, publiek op de publieke tribune, pers, ambtenaren aan de rechterzijde en natuurlijk GS welkom voor de eerste vergadering van Provinciale Staten in het jaar 2026.

We hebben een aantal berichten van verhindering. Dat is Statenlid De Weerdt en de heer Dekker van Forum voor Democratie. De heer Beemsterboer zal namens GS iets later aanschuiven vanwege overleg in Den Haag. En later zullen ook nog aanschuiven bij deze vergadering de heer Wagelaar van de PvdA, de heer Hartog van JA21, mevrouw Jansen van D66, de heer Dessing zal straks even tussendoor de zaal verlaten en komt na anderhalf uur weer terug, en Statenlid Van Wijnen van GroenLinks komt ook over vijftien minuten. Dus zij komt iets later, staat hier.

Andere mededelingen. Vanaf ingang van vandaag maakt de heer Nijkamp officieel deel uit van de fractie van 50PLUS, en dus niet meer van de fractie van de BBB. En dat is ook zichtbaar in het nieuwe schema. Al een aantal van u zit op een andere plek. En ook met ingang van vandaag gaat Statenlid De Weerdt zelfstandig verder als de nieuwe Fractie De Weert en zal naast de heer Klein plaatsnemen. Maar hij is vandaag afwezig.

1.a In memoriam: oud-Statenlid Bart Vink.

De **VOORZITTER**: Dames en heren, ik zou graag van de gelegenheid gebruik maken om een in memoriam uit te spreken voor oud-Statenlid Bart Vink. U mag gaan staan. In ieder geval ga ik u straks de gelegenheid geven als wij een minuut stilte in acht nemen.

Met verdriet hebben wij, Provinciale Staten van Noord-Holland, kennisgenomen van het overlijden van Bart Vink. Hij was vanaf 16 april 2020 Statenlid namens D66, totdat hij in juni 2022 aan de slag ging als stadsdeelvoorzitter van Amsterdam Zuid. In onze Staten viel hij op met sterke, heldere, inhoudelijke bijdragen en interrupties. Dat kunt u vast nog wel herinneren. Ik kan ze in ieder geval nog wel herinneren.

Hij was een Statenlid. Hij was lid van de Statencommissie Ruimte, Wonen en Klimaat. Zijn werk bij het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat betrof dezelfde onderwerpen.

In de coronaperiode had hij, ondanks de digitale vergaderingen, toch plezier in het Statenlidmaatschap, vooral als de omgevingsverordening op de agenda stond. Bart vond het mooi om vanuit de provinciale politiek mede richting te kunnen geven aan de ruimtelijke ordening, woningbouw en infrastructuur van Noord-Holland.

Uiteraard namens u ook wensen wij zijn dochters, partner, familie, vrienden en collega's heel veel sterkte toe met het verwerken van dit grote verlies.

U staat al. Ik zou u graag willen verzoeken om één minuut stilte in acht te nemen.

Dank u wel.

2 Vaststelling agenda en regeling van werkzaamheden.

De **VOORZITTER**: Ik ben aangekomen bij agendapunt 2. Dat is de regeling van onze werkzaamheden en het aanstellen van een primus. Mocht het tot een hoofdelijke stemming komen, dan zullen wij- Ah, dat is heel erg mooi: nummer één. Ja, dat is de heer Mülder van D66. Een soort Max Verstappen van de Staten, zeg maar. En daar bedoel ik niets verkeerds mee natuurlijk, met die vergelijking. Ja. Maar ik sluit niet uit dat u misschien een pitstop moet maken zo nu en dan.

We gaan verder met vaststellen van de agenda. De fracties van de VVD, 50PLUS, Volt en JA21 hebben aangekondigd het hamerstuk 7.b als bespreekstuk te willen opvoeren. Dat gaat om voordracht 2-2026 inzake Gemeenschappelijke Regeling Uitvoeringstaken Natuur en Omgeving en de Nationale Databank Flora en Fauna. Gaat u daarmee akkoord? Ja. Dat wordt dan behandeld na agendapunt 9.

Op de agenda zijn er drie voordrachten geagendeerd voor aanwijzing. Dat is het aanwijzen van de plaatsvervangend Statengriffier bij punt 3.a; het aanwijzen van het lid commissie Evaluatie van

de commissaris van de Koning, dat is agendapunt 7.a; en voordracht 8-2026, aanwijzen van het lid van het bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling Recreatieschap Spaarnwoude bij agendapunt 7.d. Ik neem aan dat u daarmee akkoord gaat. Dan zal besluitvorming plaatsvinden bij de punten 3.a, 7.a en 7.d.

Er is geen actualiteit ingediend.

Wel mondelinge vragen. Drie sets ingediend door mevrouw De Sain van de BBB en anderen over de mogelijke sluiting van de cruiseterminal door de gemeente Amsterdam. De heer Kanik van D66 en de heer Heijnen van het CDA over de Kustbus en mevrouw Ten Ham van de PvdA en anderen inzake aanscherping omgevingsverordening omwille van digitale autonomie. Deze vragen komen natuurlijk bij het vragenuur aan de orde.

Er is ook een tweeminutendebat aangevraagd door de heer Hollebeek, Partij voor de Dieren, en mevrouw Berkvens van D66. Dat is inzake de wijziging Werkingsgebied en bijlagen van de Omgevingsverordening Noord-Holland 2022. Het Presidium heeft positief geadviseerd. En dan is het nu aan u om daarmee in te stemmen, maar ik neem aan dat u dat advies van het Presidium overneemt. Dat zal na het vragenuur bij agendapunt 11 worden behandeld. Houdt u er wel rekening mee dat er twee minuten afgaat van uw spreektijd. Dus dat u in ieder geval twee minuutjes overhoudt.

Er zijn, voor zover ik kan overzien, geen moties Vreemd aan de Orde van de Dag ingediend. Wenst iemand dat nog te doen? Zo niet, dan is de agenda hiermee vastgesteld.

De agenda is aldus vastgesteld.

3.a Aanwijzen plaatsvervangend Statengriffier Provincie Noord-Holland.

De **VOORZITTER**: Dan ben ik bij agendapunt 3.a. Dat is het aanwijzen van de plaatsvervangend Statengriffier van de provincie Noord-Holland en de beëdiging. Dat is voordracht 5-2026. Het Presidium draagt mevrouw Van Mourik voor ter aanwijzing als plaatsvervangend griffier per 2 februari 2026. Bij het vaststellen van de agenda heeft u ingestemd om dat bij acclamatie te doen. Daarmee is dan ook het besluit aangenomen en is mevrouw Van Mourik aangewezen als plaatsvervangend Statengriffier van de provincie Noord-Holland.

Namens Provinciale Staten wil ik graag mevrouw Neeskens bedanken voor tijdelijk waarnemen van deze functie. En dan gaan we nu over tot de beëdiging.

Aan de orde is dus de beëdiging van mevrouw Van Mourik als plaatsvervangend Statengriffier. Ik verzoek mevrouw Van Mourik naar voren te komen in het midden van de zaal en ik verzoek u allen te gaan staan.

Mevrouw van Mourik, welkom in ons midden – letterlijk en figuurlijk. Ik ga u thans in de gelegenheid stellen om de verklaring en belofte af te leggen. En ik verzoek u, als ik straks uw naam noem, uit te spreken, de woorden: dat verklaar en beloof ik. Maar ik zal eerst de formule van de verklaring en belofte voorlezen.

Ik verklaar dat ik, om tot plaatsvervangend griffier van Provinciale Staten benoemd te worden, rechtstreeks noch middellijk, onder welke naam of welk voorwendsel ook, enige gift of gunst heb gegeven of beloofd. Ik verklaar en beloof dat ik, om iets in dit ambt te doen of te laten, rechtstreeks noch middellijk enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen. En ik beloof dat ik getrouw zal zijn aan de Grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten als plaatsvervangend griffier van Provinciale Staten naar eer en geweten zal vervullen.

Mevrouw Van Mourik.

Mevrouw **VAN MOURIK**: Dat verklaar en beloof ik.

De **VOORZITTER**: Van harte gefeliciteerd met uw nieuwe functie. Ik wens u ontzettend veel geluk en heel veel werkplezier.

Ik vraag aan de Statenleden nog even te wachten, zodat ik mevrouw Van Mourik allereerst kan feliciteren. Ik ga u bloemen overhandigen. Dan ga ik nog wat andere installaties verrichten en daarna ga ik schorsen voor felicitaties. Maar natuurlijk hou ik zelf altijd de eerste eer.

[Applaus]

3.b Beëdiging en installatie Statenlid

De **VOORZITTER**: We gaan ook een nieuw Statenlid installeren. Voor we beginnen wil ik toch even uw aandacht voor Ellinoor Jorna, die onze Staten gaat verlaten. Zij begon op 29 maart 2023 als Statenlid voor de Partij voor de Dieren en was lid van de commissie Bestuur. Ze hield haar maidenspeech op 2 oktober 2023 over circulaire economie, en ze sprak daarbij haar ambitie uit om in Provinciale Staten met name ook de stem van de jongeren van de toekomst te vertegenwoordigen. Zij nam ook graag deel aan bijeenkomsten met jongeren. Maar helaas, vanwege persoonlijke omstandigheden, stopt Ellinoor als Statenlid. Ik wil haar vanaf deze plek, ook mede namens u, ontzettend danken voor haar inzet voor de provincie. Wij wensen haar natuurlijk heel veel succes en sterkte.

Ze heeft haar ontslag ingediend conform artikel X, lid 2. Ik heb een commissie van Onderzoek Geloofsbrieven benoemd: mevrouw Alberts, mevrouw Schneemann en de heer Terwal van de VVD. Ik geef graag de voorzitter van de commissie Geloofsbrieven het woord. De heer Terwal.

De heer **TERWAL** (VVD): Voorzitter, ik zie wat voor emoties ik oproep in deze zaal.

Voorzitter, ter voldoening aan uw opdracht hebben wij onderzocht de geloofsbrieven en de daarbij behorende bescheiden die het benoemd verklaard lid mevrouw Vonck aan uw vergadering heeft toegezonden. Dat onderzoek heeft aangetoond dat blijkens het ingevolge artikel W 7, tweede lid, Kieswet aan PS toegezonden afschriften van de besluiten van de voorzitter van het Centraal Stembureau voor de verkiezing van leden van Provinciale Staten van Noord-Holland van 2 februari 2026 tot lid van Provinciale Staten benoemd is verklaard mevrouw Vonck, fractie Partij voor de Dieren. Wij stellen u dan ook voor mevrouw Vonck als lid van Provinciale Staten van Noord-Holland toe te laten. Verder heeft de commissie kennisgenomen van de nevenfuncties van de kandidaat. De combinatie van het Statenlidmaatschap met een nevenfunctie is altijd een punt van aandacht. Het is de verantwoordelijkheid van het Statenlid zelf om de integriteit te bewaken. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Dank u wel, meneer Terwal. Ik ga ervan uit dat u daarmee kunt instemmen. Dan is unaniem door u besloten mevrouw Vonvk als lid van Provinciale Staten toe te laten. Ik ontbind daarmee de commissie Geloofsbrieven en dank de leden voor de verrichte werkzaamheden.

Dan gaan wij nu over tot de beëdiging van mevrouw Vonck. Ik verzoek dus mevrouw Vonck naar voren te komen, in het midden van de zaal. We waren u even kwijt.

U bent al gaan staan. We kunnen er natuurlijk een staande receptie van maken vandaag, maar dat gaan we niet doen.

Mevrouw Vonck, welkom. Ik ga u thans ook in de gelegenheid stellen om de verklaring en de belofte in mijn handen af te leggen. Als ik straks uw naam noem, de woorden uit te spreken: dat verklaar en beloof ik. Maar ook voor u zal ik eerst de formule van de verklaring en belofte voorlezen.

Ik verklaar dat ik, om tot lid van Provinciale Staten benoemd te worden, rechtstreeks noch middellijk, onder welke naam of welk voorwendsel ook, enige gift of gunst heb gegeven of beloofd. Ik verklaar en beloof dat ik, om iets in dit ambt te doen of te laten, rechtstreeks noch middellijk enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen. Ik beloof dat ik getrouw zal zijn aan de Grondwet en dat ik de wetten zal nakomen, en dat ik mijn plichten als lid van Provinciale Staten naar eer en geweten zal vervullen.

Mevrouw Vonck.

Mevrouw **VONCK** (PvdD): Dat verklaar en beloof ik.

De **VOORZITTER**: Dan wens ik u natuurlijk ontzettend veel succes met uw Statenlidmaatschap. Ik ga u nu ook persoonlijk feliciteren, een bosje bloemen overhandigen. Ik wil nog steeds vragen-

Mevrouw **VONCK** (PvdD): Biologische bloemen?

De **VOORZITTER**: Vast. Nee, ik overweeg ook om een bosje te kopen die ik kan hergebruiken, want dan- Nee, het zijn biologische bloemen. Daar hebben we echt absoluut naar gekeken.

Maar ik wil ook weer de Statenleden verzoeken om nog heel even te wachten met feliciteren, omdat we hierna nog een duo-commissielid gaan installeren. Daarna zal ik schorsen voor een felicitatie. Maar natuurlijk maak ik van de gelegenheid gebruik om u persoonlijk te feliciteren, ook namens de Staten, met uw Statenlidmaatschap.

[Applaus]

3.c Beëdiging en installatie duo-commissielid.

De **VOORZITTER**: Geachte Statenleden, ik ben bij agendapunt 3.c en dat is de beëdiging en installatie van het duo-commissielid. De fractievoorzitter van de PVV heeft de heer Van Haasen als duo-commissielid voorgedragen. Op grond van ons reglement dient ook een commissielid dat geen lid van Provinciale Staten is, in de vergadering van Provinciale Staten in mijn handen de eed of de verklaring en belofte af te leggen. Ik verzoek dus de heer Van Haasen naar voren te komen in het midden van de zaal. Welkom.

Ik verzoek u wederom te gaan staan, als u daar nog toe in de gelegenheid bent.

Meneer Van Haasen, ik ga u thans ook in de gelegenheid stellen om de verklaring en belofte af te leggen in mijn handen. Als ik uw naam straks noem, verzoek ik u de woorden uit te spreken: dat verklaar en beloof ik. Maar ik zal ook eerst voor u de formule voorlezen van de verklaring en belofte.

Ik verklaar dat ik, om tot lid van een commissie van Provinciale Staten benoemd te worden, rechtstreeks noch middellijk, onder welke naam of voorwendsel ook, enige gift of gunst heb gegeven of beloofd. Ik verklaar en beloof dat ik iets om dit ambt te doen of te laten, rechtstreeks noch middellijk enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen. Ik beloof dat ik getrouw zal zijn aan de Grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten als lid van een commissie van Provinciale Staten naar eer en geweten zal vervullen.

De heer Van Haasen.

De heer **VAN HAASEN** (PVV): Dat verklaar en beloof ik.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Van harte gefeliciteerd met uw duo-commissielidmaatschap. Ik ga ook u natuurlijk feliciteren met een mooie bos bloemen. Daarna schors ik even de vergadering zodat en het nieuwe Statenlid en het duo-commissielid gefeliciteerd kunnen worden. Natuurlijk ook de plaatsvervangend griffier die gefeliciteerd kan worden.

[Applaus]

De **VOORZITTER**: Ik schors even de vergadering.

Schorsing 13.21 tot 13.28 uur.

4 Actualiteiten.

De **VOORZITTER**: Mag ik de Statenleden verzoeken een plek te zoeken in de zaal conform ons vlekkenplan? Dan heropen ik de vergadering op 2 februari 2026. Ik ben aangekomen, samen met u, bij agendapunt 4, Actualiteiten. Die zijn niet ingediend.

5 Vaststelling notulen en besluitenlijst.

De **VOORZITTER**: Agendapunt 5, vaststelling van de notulen en besluitenlijst van de vergadering van 8 december 2025. Er zijn door de griffie geen opmerkingen ontvangen. Verlangt iemand daar nog het woord over? Zo niet, dan zijn er notulen ongewijzigd vastgesteld.

De notulen en de besluitenlijsten van de vergaderingen van 8 december 2025 zijn ongewijzigd vastgesteld.

6 Vaststelling voortgangslijst van moties.

De **VOORZITTER**: Agendapunt 6, voortgangslijst van de moties. Door de griffie zijn ook over de lijst geen opmerkingen ontvangen. Verlangt iemand het woord? Dan stel ik voor de lijst ook vast te stellen.

De memo lijst moties Provinciale Staten en de lijst moties Provinciale Staten van 2 februari 2026 zijn ongewijzigd vastgesteld.

7 Voorlopig aangemerkt als hamerstuk.
7.a Aanwijzen lid commissie Evaluatie commissaris van de Koning voor Noord-Holland (Voordracht 6-2026).
7.b Gemeenschappelijke Regeling Uitvoeringstaken Natuur en Omgeving (UNO) Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) (Voordracht 2-2026) - ONTHAMERD.
7.c Verlenging Gemeenschappelijke Regeling Waddenfonds (Voordracht 3-2026).
7.d Aanwijzen lid uit PS in Algemeen Bestuur Gemeenschappelijke Regeling Recreatieschap Spaarnwoude (Voordracht 8-2026).

De **VOORZITTER**: Dan ben ik bij agendapunt 7. Dat zijn de hamerstukken. Het Presidium adviseert om in te stemmen met de volgende voordrachten en deze als hamerstuk te behandelen. Dat is agendapunt 7.a. Dat betreft voordracht 6-2026, Aanwijzen lid commissie Evaluatie commissaris van de Koning voor Noord-Holland. 7.b hebben we onthamerd. Dus die zal na agendapunt 9, het PLG, worden behandeld. Het tweede hamerstuk is dus agendapunt 7.c. Dat is de verlenging van de Gemeenschappelijke Regeling van het Waddenfonds, voordracht 3-2026. En het derde hamerstuk is agendapunt 7 Dirk, d, Aanwijzen lid uit Provinciale Staten in het Algemeen Bestuur Gemeenschappelijke Regeling Recreatieschap Spaarnwoude. Dat was voordracht 8-2026.

Wenst iemand aantekening of stemverklaring? Ja, de heer Dessing van Forum voor Democratie.

De heer **DESSING** (FvD): Voorzitter, dank u wel. Wij worden geacht om bij punt 7 tegen de verlenging van het Waddenfonds te stemmen, vanwege het feit dat wij tegen het uitgangspunt van het fonds zijn. En enkel en alleen het feit dat we niet voldoende tijd hebben om al het geld uit te geven, vinden wij onvoldoende. Wij vinden het dan belangrijk om het geld dat overblijft eerder in de algemene reserves te stoppen, gezien de financiële situatie van dit moment. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Anderen nog stemverklaring of aantekening? Zo niet, dan, met de stemverklaring van de heer Dessing, zijn de besluiten behorend bij de hoofdstukken 7.a, 7.c en 7.d vastgesteld.

Voor het volgende agendapunt ga ik plaats nemen bij de gedeputeerden en zal de heer Hollebeek als vicevoorzitter het voorzitterschap van mij overnemen. Dat betreft agendapunt 8, Startnotitie participatieverordening.

Voorzitter: de heer Hollebeek

8 Startnotitie participatieverordening (Voordracht 1-2026).

De **VOORZITTER**: Ja, dan zijn we nu gekomen bij agendapunt 8, de Startnotitie participatieverordening. Aan de orde is dus voordracht 1-2026 qua nummering. De Wet versterking participatie op decentraal niveau is in werking getreden op 1 januari 2025. Provinciale Staten hebben tot 1 januari 2027 de tijd om de provinciale inspraakverordening te verbreden naar een participatieverordening en heldere kaders en spelregels vast te stellen voor diezelfde participatie. In de Startnotitie participatieverordening worden een aantal keuzes voorgelegd.

Tijdens de bespreking in de commissie Bestuur van 19 januari jongstleden zijn de volgende kernpunten aan bod gekomen. Er is brede steun voor de keuze in de startnotitie voor variant drie, ook wel de Noord-Hollandse variant. Er is discussie gevoerd over de balans tussen kaderstelling op hoofdlijnen en het bepalen van details die aan de orde komen in de uitwerking in de praktijk. Let wel, het is een startnotitie. En ook is er aandacht gevraagd voor verantwoording aan Provinciale Staten over hoe participatie wordt en is toegepast en wat dit heeft opgeleverd. Verder is er aandacht gevraagd voor groepen die minder goed bereikt worden, en specifiek voor de positie van jongeren binnen participatieprocessen.

Ik ga even naar mijn lijstje. De sprekers die zich hebben aangemeld bij dit agendapunt, dat zijn Statenlid Korzelius van GroenLinks, de heer Dessing van Forum voor Democratie, de heer Mülder van D66, mevrouw Van Aesch van de Partij voor de Dieren, de heer Becker van de BBB, mevrouw Bezaan van de PVV, mevrouw Uiterwijk van JA21, de heer Klein van de ChristenUnie, de heer Terwal van de VVD, mevrouw Oulad Hadj van de Partij van de Arbeid, de heer Heijnen van het CDA, mevrouw Schneemann van Volt en, last but not least, mevrouw Van der Helm van de fractie 50PLUS.

Nou, dan zijn we er doorheen en kan ik meteen in eerste termijn het woord geven aan Statenlid Korzelius van GroenLinks, die het spits mag afbijten.

Eerste termijn Provinciale Staten
Statenlid **KORZELIUS** (GroenLinks): Dank u wel, voorzitter. We hebben in de commissie Bestuur een buitengewoon interessante discussie gehad over het belang van participatie. Dat belang staat eigenlijk niet ter discussie. Het is namelijk dé mogelijkheid om inwoners van onze provincie invloed te laten uitoefenen op plannen van de provincie. Een voorbeeld is natuurlijk het participatietraject voor de Omgevingsvisie waar op heel creatieve wijze gepoogd wordt inwoners te betrekken bij ongeveer het belangrijkste onderwerp in deze provincie en in de provinciale politiek. Ook op tal van andere dossiers is er een participatietraject. Meestal wordt dat dan toegesneden op het specifieke onderwerp of het specifieke dossier.

Maar, voorzitter, de discussie over de participatieverordening in de commissie Bestuur – en wellicht ook in de Staten – begrijp ik niet helemaal. De normale gang van zaken is namelijk eerst dat we een beleid vaststellen, en vervolgens dat beleid ook vertalen in een verordening. Dat beleid is vastgelegd in 2022 in de uitgangspunten voor participatie. Weliswaar is het een kort stuk, maar het is best een helder stuk. Daar staat toch een heel belangrijk uitgangspunt in, en ik citeer: “Wij gaan actief op zoek naar verschillende kennis en ervaring. Daarbij doen wij aantoonbaar ons best om Noord-Hollanders te betrekken voor wie het minder zelfstandig en vanzelfsprekend is om mee te doen, zoals jongeren, laaggeletterden en mensen met een migratieachtergrond”. Wat ons betreft een uitstekend uitgangspunt, voorzitter.

Dat de verordening een vertaling moet zijn van het beleid, wordt nog eens bevestigd in de keuze die door GS aan ons wordt voorgelegd. Daar staat namelijk in: “Verwerk de uitgangspunten voor participatie zoveel mogelijk in de participatieverordening en stel deze beleidsarm vast”. Anders gezegd: geen nieuw beleid in de verordening, maar ent de verordening op het beleid, op het vastgestelde beleid. Als ik nu kijk naar een aantal ingediende moties, dan zie ik dat daarvan toch een aantal behoorlijk betrekking hebben op het beleid. Alleen het amendement van D66 heeft expliciet betrekking op het te nemen besluit van PS en gaat dus niet over het beleid.

Om beleid en verordening niet door elkaar te laten lopen, zijn er naar ons oordeel twee mogelijkheden. De eerste mogelijkheid is om de uitgangspunten die in 2022 zijn vastgesteld,

nog eens goed tegen het licht te houden, wensen en bedenkingen daarover uit te spreken en te kijken of de uitgangspunten aanpassen nodig is. Dat kan bijvoorbeeld na een voorzet van de werkgroep Participatie, want die hebben we natuurlijk niet voor niks in het leven geroepen. Dat kan leiden tot een vertraging in de totstandkoming van de verordening, zodanig dat wellicht 1 januari 2027 niet gehaald zou kunnen worden.

Een tweede mogelijkheid is dat we de uitgangspunten zoals die vastgesteld zijn, onderschrijven als basis om de verordening beleidsarm op te stellen. Dat betekent wel dat de moties die ingaan op de inhoud, dus op het beleid, niet meer aan de orde zijn. Wat GroenLinks betreft, kiezen wij vooralsnog voor de laatste optie, omdat naar onze mening de uitgangspunten zoals die vastgelegd zijn, zijn vastgesteld, voldoende basis bieden om een verordening, participatieverordening, op te stellen. Ik hoor graag de reactie van de commissaris op ons standpunt, maar ook wellicht van de fracties in deze Staten. Dank u wel, voorzitter.

De **VOORZITTER**: Dank u wel, Statenlid Korzelius. Dan is de volgende de heer Dessing – die al onderweg is – van de fractie van Forum voor Democratie.

De heer **DESSING** (FvD): Voorzitter, dank u wel. We hebben inderdaad – dat ben ik eens met Statenlid Korzelius – een goede discussie gehad in de commissie over deze participatieverordening. We zijn blij dat GS ook erkennen dat er sprake is van een kloof tussen de politiek en de burger. Meer invloed van burgers op beleid, zoals met name beoogd door de ook door ons ondersteunde variant drie, waarin de burgers ook echt de mogelijkheid tot initiatief krijgen. Dat kan helpen om die kloof te dichten. Zoals u weet, is Forum voor Democratie een groot voorstander van directe democratie. Dus wij zijn zeer wel betrokken bij deze participatieverordening. Vandaar dat we toch ook een aantal opmerkingen willen maken en dat ik ook een amendement wil indienen om toch nog, ondanks dat we het hier volgens Statenlid Korzelius niet hebben over de inhoud, maar de uitgangspunten- Die hebben wel degelijk wat ons betreft toch een richting die de laagdrempeligheid van die participatieverordening raken. Dus daarom dat ik die toch wil noemen.

Want het gaat in eerste instantie over de evaluatie. Evaluatie na twee jaar is goed, maar moet wel echt tot daadwerkelijke verbetering leiden om te voorkomen dat het eigenlijk, ja, een wassen neus blijft, die evaluatie. Het moet echt wel zinnig zijn en ook opvolging krijgen. Dat is het eerste.

Het tweede wat ik hier ook wil noemen – wat ik toch in de provincie heb genoemd – dat wij toch echt die noodrem van het correctief referendum missen en dat we dat echt een gebrek vinden in het totale participatietraject; ook voor de burgers om tóch uiteindelijk aan die noodrem te kunnen trekken.

Als laatste de drempel van vijfduizend handtekeningen voor het burgerinitiatief. Ja, die vinden wij toch echt te hoog. Ik heb ook in de commissie in detail uitgelegd waarom wij dat vinden. Omdat het eigenlijk op regionaal niveau is – het gaat om een kleinschalig project –dat een onnodige, of desnoods een onmogelijke drempel gaat worden. Ons voorstel is om in plaats van een generiek aantal handtekeningen uit te gaan van een percentage, om dat een eerlijker verdeling te geven. Daarom het volgende amendement, voorzitter. “Provinciale Staten van Noord-Holland, constaterende dat in de startnotitie voor het provinciale burgerinitiatief wordt uitgegaan van vijfduizend handtekeningen; Noord-Holland 2,1 miljoen kiesgerechtigden telt, waardoor dit vereiste neerkomt op ongeveer 0,24 procent van het aantal kiesgerechtigden; veel provinciale onderwerpen en beleidsbesluiten niet de hele provincie bestrijken, maar betrekking hebben op afgebakende regio's, kernen of gebieden binnen Noord-Holland; inwoners buiten zo'n gebied in de praktijk geen of weinig direct belang hebben bij een dergelijk initiatief; 5, het huidige generieke vereiste burgers die wel direct geraakt worden door provinciaal beleid, onevenredig zwaar belast worden bij het agenderen van hun initiatief. Overwegende dat het burgerinitiatief bedoeld is als instrument om de inhoudelijke betrokkenheid van burgers te versterken en niet te ontmoedigen; een vaste provinciedekkende drempel onvoldoende recht doet aan de regionale diversiteit en schaalverschillen binnen Noord-Holland; een drempel die wordt gerelateerd aan het aantal kiesgerechtigden inwoners dat redelijkerwijs belang heeft bij het initiatief, beter aansluit bij het karakter en de reikwijdte van het onderwerp; het hanteren van een percentage in plaats van een absoluut aantal transparanter, eerlijker en beter uitlegbaar is. Besluiten om, punt 1, in de

betreffende passage van de startnotitie het vereiste van “Het voorstel dient schriftelijk ingediend te worden bij de voorzitter van PS en ondersteund te worden door minimaal vijfduizend initiatiefgerechtigden”, einde citaat, te vervangen door: “Het voorstel dient schriftelijk ingediend te worden bij de voorzitter van PS en ondersteund te worden door ten minste 0,24 procent van de kiesgerechtigde inwoners, die aantoonbaar belang hebben bij het onderwerp van het burgerinitiatief”, einde citaat. 2, te bepalen dat bij de indiening van een burgerinitiatief wordt gemotiveerd welke groep kiesgerechtigden als belanghebbenden wordt aangemerkt met toetsing door PS. En 3, vast te leggen dat deze systematiek beoogt de drempel voor burgerinitiatieven proportioneel, gebiedsgericht en evenredig toe te passen, en gaan over tot de orde van de dag.” Ik wacht graag de reactie van Gedeputeerde Staten af. Voorzitter, dank u wel.

Amendement 1-2 februari 2026
Drempel burgerinitiatief – proportioneel naar omvang van de belanghebbende doelgroep

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 2 februari 2026.
Constaterende dat:

- *In de startnotitie participatieverordening voor het provinciale burgerinitiatief wordt uitgegaan van een vereiste van 5.000 handtekeningen;*
- *Noord-Holland circa 2,1 miljoen kiesgerechtigden telt, waardoor dit vereiste neerkomt op ongeveer 0,24% van het totaal aantal kiesgerechtigden;*
- *Veel provinciale onderwerpen en beleidsbesluiten niet de gehele provincie bestrijken, maar betrekking hebben op afgebakende regio’s, kernen of gebieden binnen Noord-Holland;*
- *Inwoners buiten zo’n gebied in de praktijk geen direct belang hebben bij een dergelijk initiatief;*
- *Het huidige generieke vereiste burgers die wél direct geraakt worden door provinciaal beleid onevenredig zwaar belast bij het agenderen van hun initiatief.*

Overwegende dat:

- *Het burgerinitiatief bedoeld is als instrument om inhoudelijke betrokkenheid van burgers bij besluitvorming te versterken, niet om deze te ontmoedigen;*
- *Een vaste, provinciedekkende drempel onvoldoende recht doet aan de regionale diversiteit en schaalverschillen binnen Noord-Holland;*
- *Een drempel die wordt gerelateerd aan het aantal kiesgerechtigde inwoners dat redelijkerwijs belang heeft bij het initiatief beter aansluit bij het karakter en de reikwijdte van het onderwerp;*
- *Het hanteren van een percentage in plaats van een absoluut aantal transparanter, eerlijker en beter uitlegbaar is.*

Besluit:

- *In de betreffende passage van de startnotitie participatieverordening het vereiste van “Het voorstel dient schriftelijk ingediend te worden bij de voorzitter van PS en ondersteund worden door minimaal 5.000 initiatiefgerechtigden.”*

Te vervangen door:

- *“Het voorstel dient schriftelijk ingediend te worden bij de voorzitter van PS en ondersteund te worden door ten minste 0,24% van de kiesgerechtigde inwoners die aantoonbaar belang hebben bij het onderwerp van het burgerinitiatief.”;*
- *Te bepalen dat bij de indiening van een burgerinitiatief wordt gemotiveerd welke groep kiesgerechtigden als belanghebbend wordt aangemerkt, met toetsing door Provinciale Staten;*
- *Vast te leggen dat deze systematiek beoogt de drempel voor burgerinitiatieven proportioneel, gebiedsgericht en evenwichtig toe te passen.*

En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Johan Dessing (Forum voor Democratie).

De **VOORZITTER**: Ik kijk ook even of de motie inmiddels binnen is. Of het amendement. Sorry. Excuses. Amendement. Ja. Dank u wel, meneer Dessing.

De volgende spreker is dan de heer Mülder van D66.

De heer **MÜLDER** (D66): Dank u wel, voorzitter. Ik snap opeens waarom GroenLinks ook heel graag als eerste wilde spreken. Ik denk dat het verhaal enigszins overeenkomt, behalve dan dat ik het zal herhalen in mijn stijl. Dat is net iets anders dan Statenlid Korzelius, kan ik u aanbevelen.

Sinds 1 januari vorig jaar is er een nieuwe wet over participatie in werking getreden. Onze provincie heeft twee jaar de tijd gekregen om tot een helder kader te komen en overeenstemming te bereiken over een set duidelijke spelregels. Dat is ook precies wat de boodschap was van de bijgevoegde brief over deze startnotitie. Maar de inwoners die de commissievergadering hieraan voorafgaand hebben gevolgd en die nu kijken naar de lijst met aangekondigde moties, zullen niet het gevoel hebben dat het hier gaat om een breed participatiekader. December is nog niet voorbij of dit stuk wordt er al als kerstboom opnieuw opgetuigd met allemaal partijhobby's. In de commissie ging het vooral over welke middelen wel en niet zouden worden vergoed en of men een boekenbon dan wel een VVV-cheque zou gaan uitdelen aan onze brave burgers die willen participeren.

Wat D66 betreft is dat een gemiste kans. De vraag die voorlag, was namelijk juist of we het over de grote lijnen konden hebben. Wat D66 betreft zien wij de startnotitie als een goede aanzet. We hebben er vertrouwen in dat onze kundige ambtenaren hiermee de juiste richting zijn ingeslagen. Wij steunen die koers. Samen met het CDA geven we nog wel het signaal mee dat wij wat meer verdieping zouden willen zien van de instrumenten rondom de jongerenparticipatie.

Tot slot wil ik GS een compliment geven. Die [complimenten] zullen vandaag schaars zijn. Het proces staat in schril contrast met bijvoorbeeld het vandaag verder te bespreken PLG, want wat een verademing is het om op zo'n duidelijke manier te worden meegenomen in een proces richting een nieuw participatiekader. Dat zelfs een startnotitie als een A-stuk naar de Staten kan gaan en echt een wisselwerking kan zijn tussen bestuur en politiek om kaders en richtlijnen vast te stellen, is voor mij zeer positief en waardevol. Ik wens u en de ambtenaren heel veel succes met de verdere uitwerking. Wij van D66 kijken daar met belangstelling naar uit.

Maar, zoals Statenlid Korzelius ook zegt, wij hebben nog een klein administratief gedeelte dat we zeker nog moeten oplossen. Dat is namelijk een amendement waarbij wij toch iets duidelijker willen uitspreken dat wij voor die derde optie gaan. Met het dictum – of dictum; het besluit – het ontwerpbesluit luidend “de Startnotitie participatieverordening vast te stellen” aan te vullen met de tekst: “en dien verstande dat expliciet wordt ingestemd met de zes voorgestelde keuzes onder hoofdstuk 3.3 van de startnotitie, waaronder de keuze voor variant drie, wat betekent dat bij het opstellen van de conceptparticipatieverordening wordt uitgegaan van de Noord-Hollandse variant, zoals beschreven in hoofdstuk 3.2 en 3.3.” Ik zie dat één van de voorstanders, waarschijnlijk, van dit amendement nu al naar voren komt.

Amendement 2-2 februari 2026
Expliciete keuze voor variant 3 (Noord-Hollandse variant)

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 2 februari 2026.
Constaterende dat:

- *In de startnotitie drie varianten voor de vormgeving van de participatieverordening worden onderscheiden;*
- *Gedeputeerde Staten in hoofdstuk 3.2 en 3.3 adviseren te kiezen voor variant 3: de Noord-Hollandse variant;*
- *De Statenwerkgroep inwonerparticipatie adviseert om variant 3 te kiezen voor verdere uitwerking;*
- *Deze keuze richtinggevend is voor de inhoudelijke en juridische uitwerking van de participatieverordening.*

Overwegende dat:

- *In het ontwerpbesluit bij de startnotitie deze keuze nog niet expliciet is vastgelegd;*
- *Het voor Provinciale Staten van belang is om helder richting te geven aan Gedeputeerde Staten bij het opstellen van de participatieverordening;*

- *Het expliciet vastleggen van de keuze voor variant 3 bijdraagt aan transparantie, bestuurlijke duidelijkheid en democratische legitimatie.*

Besluit:
Het ontwerpbesluit als volgt te wijzigen:

Het ontwerpbesluit 1 luidend "de Startnotitie Participatieverordening vast te stellen" aan te vullen met de tekst: "met dien verstande dat expliciet wordt ingestemd met de 6 voorgestelde keuzes onder hoofdstuk 3.3 van de startnotitie waaronder de keuze voor variant 3, wat betekent dat bij het opstellen van de concept-Participatieverordening wordt uitgegaan voor de Noord-Hollandse variant zoals beschreven in hoofdstuk 3.2 en 3.3"

Besluitpunt 2 te laten vervallen.

Toelichting
Met dit amendement leggen Provinciale Staten expliciet vast dat zij kiezen voor de Noord-Hollandse variant bij de verdere uitwerking van de participatieverordening. Hiermee wordt het advies van Gedeputeerde Staten bestuurlijk bekrachtigd en wordt richting gegeven aan de vervolgstappen in het proces. Deze variant combineert het voldoen aan de wettelijke verplichtingen met ruimte voor maatwerk en flexibiliteit in overheidsparticipatie, passend bij de Noord-Hollandse praktijk.

En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Sijmen Mülder (D66) en Julia Schneemann (Volt).

De **VOORZITTER**: Ik wilde net zeggen: dat geeft dan nu mooi de ruimte voor een interruptie van de heer Dessing van Forum voor Democratie.

De heer **DESSING** (FvD): Dank u wel, voorzitter. Dat amendement moet ik nog even bestuderen. Daar ging mijn interruptie niet over. Dus daar moet ik D66 toch in teleurstellen. Nee, ik haak even aan op het feit waar D66 mee begon, namelijk over het feit dat we het eigenlijk hier niet hebben over boekenbonnen en al dan niet ov-vergoedingen. Maar ik ben even benieuwd hoe D66, ook als democratische participatiepartij, toch aankijkt tegen ons voorstel om te kijken naar het verlagen van die kiesdrempel, omdat dat wat ons betreft niet een invulling in details is, maar toch een wezenlijk uitgangspunt is van participatie. Hoe kijkt D66 naar, ja, die drempel tot die burgerinitiatieven – wat ons toch allebei aan het hart gaat.

De heer **MÜLDER** (D66): Meneer de voorzitter, ik ga de heer Dessing toch een soort van blij maken, dan wel teleurstellen, dat ik u uit mijn spreektekst heb geschrapt gisteravond. Ik wilde u nog een compliment maken dat u het tijdens de commissie toch wel had over de grotere vragen, bijvoorbeeld iets wat ons beiden aan het hart gaat: het referendum. Dat vond ik fijn dat u dat als enige als punt had aangehaald. Dat zelfs wij dit in dit geval volgens mij niet eens expliciet hadden genoemd. Uw motie moet ik, net als u mijn amendement, nog zeker bestuderen, maar ik waardeer uw inzet. Ik denk dat wij op een aantal punten, en dat is ook wederom schaars, het hier weleens eens kunnen worden over bepaalde zaken rondom participatie.

De **VOORZITTER**: Dat lokt de heer Dessing tot een-

De heer **DESSING** (FvD): Hear, hear. Hartelijk dank. Ik ben heel blij dat ik deze interruptie toch even heb gedaan. Dus dank daarvoor.

De **VOORZITTER**: Meneer Mülder, u was klaar voor nu?

Dan geef ik het woord aan mevrouw Van Aesch van de Partij voor de Dieren.

Mevrouw **VAN AESCH** (PvdD): Ja, dank u wel, voorzitter. Participatie is een prachtig principe. Het wordt pas echt democratisch wanneer alle belangen die door ons beleid geraakt worden, ook daadwerkelijk gehoord kunnen worden. De provincie streeft naar inclusieve en representatieve participatie. Dat vinden wij goed klinken. Maar voor de Partij voor de Dieren is het streven niet

genoeg. Want ‘streven’ betekent: soms vergeet je iemand. Precies daar zit onze zorg. Inwoners weten de weg. Organisaties weten de weg. Maar voor de natuur en de dieren en de toekomstige generaties bestaat geen vanzelfsprekende route. Geen stoel aan tafel. Niet omdat iemand hen tegenhoudt, maar omdat ons systeem er simpelweg nog niet op is ingericht.

Voorzitter, de besluiten die wij hier nemen hebben een enorme impact op ecosystemen, leefgebieden, soorten, dierenwelzijn, biodiversiteit, en daarom de generaties die na ons komen. We spraken in de commissie al over de rechten van de bij en de kwetsbaarheid van onze biodiversiteit. Toch zijn dit precies de belangen die in participatieprocessen het minst vertegenwoordigd zijn. Niet omdat ze onbelangrijk zijn, maar omdat ze geen mond hebben, geen lobby en geen inspreekavond. Dat is een democratisch gat en een risico voor de kwaliteit van onze besluitvorming. Wij pleiten daarom voor natuurinclusieve participatie. Structureel. Niet als een laatste stap nog even meenemen, maar vanaf het begin. Omdat het eerlijker is en omdat het betere besluiten oplevert. De commissaris van de Koning zei: iedereen mag meedoen. Dat is een mooie ambitie, maar er hoort ook een werkbare invulling bij. Dus mijn vraag aan het college is dan ook: kan het college toezeggen dat in de verdere uitwerking van de participatieverordening de belangen van natuur, dieren en toekomstige generaties structureel worden meegenomen? En zo ja, op welke wijze? Zodat “iedereen kan meedoen” niet alleen een uitspraak is, maar een principe dat we daadwerkelijk gaan vormgeven.

De **VOORZITTER**: Dat roept een interruptie op bij de heer Terwal van de VVD.

De heer **TERWAL** (VVD): Ja, voorzitter, dank. Ja, ik hoor mevrouw Van Aesch aan de commissaris vragen op welke wijze deze natuur-dierinclusieve participatie vormgegeven moet worden. Maar misschien kan zij zelf ook al iets opwerpen waardoor wij daar een beetje een beeld bij krijgen. Want ik krijg nu een beeld dat er hier paarden, koeien, honden naartoe worden gehaald, maar ik kan me voorstellen dat dat moeilijk communiceren wordt. Dus misschien kunt u daar iets meer over vertellen.

De **VOORZITTER**: Daar heeft mevrouw Van Aesch vast een antwoord op. Mevrouw Van Aesch.

Mevrouw **VAN AESCH** (PvdD): Ik verstond uw laatste twee zinnen heel slecht, want ik ben onwijs verkouden en ik verstond de laatste twee zinnen die u zei, niet.

De **VOORZITTER**: De heer Terwal, in rebound.

De heer **TERWAL** (VVD): Dank u wel, voorzitter. Wat ik aan u vroeg: misschien kunt u zelf wat voorbeelden geven hoe we als Staten kunnen komen tot een wat meer natuurinclusieve, dierinclusieve participatie. Wat ik zei van, het lijkt me moeilijk denkbaar om de dieren hier naar de Statenzaal te halen. Dus welk beeld heeft u daar zelf bij?

Mevrouw **VAN AESCH** (PvdD): Ja, dank u wel, voorzitter. Ja, het is natuurlijk niet de bedoeling dat we dieren, paarden en alles hier naar de Staten zouden halen, maar het zou wel kunnen dat bij elke ecologische beslissing die er gemaakt wordt in de provincie, van te voren een toets wordt gedaan of de natuurbelangen, de biodiversiteitsbelangen en de belangen van toekomstige generaties worden meegewogen, zodat het lobbyen niet hoeft te komen vanuit de natuurorganisaties zelf, maar dat we dat in het beleid alvast structureel als stap meenemen als het van belang is.

De **VOORZITTER**: Dat lijkt afdoende voor de heer Terwal? Nee. Dat roept toch nog een tweede vraag op. Een vervolgvraag. De heer Terwal, VVD.

De heer **TERWAL** (VVD): Ja, voorzitter, inderdaad een vervolgvraag. U geeft nu zelf aan, want ik meende dat uw antwoord zou zijn: nou ja, de natuurorganisaties, dierenorganisaties, moeten bij elk participatieproces betrokken worden. Maar nu zegt u: nee, dat moet al besloten liggen in het hele participatieproces van de provincie. Maar dan vind ik hem toch weer- Ergens begrijp ik het wel, maar dan vind ik het toch wel heel eenzijdig. U doet nu weer voorkomen dat alles een ecologische benadering moet hebben. Maar daar kunnen wij als VVD ook wel weer de economische benadering tegenover zetten, en dan weer een motie indienen om vooral

ondernemersorganisaties mee te nemen. Bent u het niet met mij eens, met de VVD-fractie eens, dat we als Staten ook gewoon het vertrouwen moeten hebben in de provinciale organisatie, in GS, dat zij alle belangen, economische en ecologische, allemaal zullen meenemen? En dat we dat niet weer specifiek op één sector moeten verhalen.

Mevrouw **VAN AESCH** (PvdD): Dat ben ik met u eens. Maar ik vraag ook niet eenzijdig om alleen de ecologische en de dierenbelangen mee te nemen. Ik vraag om álle belangen mee te nemen. Het is nu in sommige gevallen zo dat achteraf wordt gedacht: o ja, dit infrastructurele project of dit bouwproject was toch niet zo handig voor de vleermuizen. Dus als je dat van tevoren meeneemt, dan scheelt dat heel veel werk achteraf. Het scheelt ook een heleboel geld. En dat zou uw fractie moeten aanspreken, denk ik.

De **VOORZITTER**: Dat roept nog een derde vraag op of een derde interruptie van de heer Terwal.

De heer **TERWAL** (VVD): Voorzitter, dit moet me toch even van het hart, want dan vraag ik mevrouw Van Aesch, is ze ermee bekend- Want ik ben woordvoerder Mobiliteit geweest en ik heb er de heer Olthof op bevraagd: bij de renovatie van de Cruquiusbrug lag er een vleermuizenrapport van, ik meende, 270 pagina's. Toen heb ik aangegeven: goed dat het wordt meegenomen, want, ja, we moeten ook de vleermuizen in ogenschouw nemen bij het renoveren van een brug, maar moet dat inderdaad zoveel tijd en geld kosten? Dat vind ik het een beetje raar dat u zegt: het wordt niet meegenomen en als u het wel meeneemt, kost het minder geld. Dus ik hoop dat u dat wel mee wil nemen, want het wordt nu wel meegenomen.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Van Aesch, een reactie.

Mevrouw **VAN AESCH** (PvdD): Ik heb hier geen reactie op. Het wordt niet altijd meegenomen. Dat is de bedoeling van mijn betoog dat het structureel wordt meegenomen.

De **VOORZITTER**: Gaat u verder.

Mevrouw **VAN AESCH** (PvdD): Ten tweede, het uitdaagrecht. Het uitdaagrecht kan inwoners en maatschappelijke initiatieven versterken. Het kan vernieuwende ideeën ruimte geven. Maar in de Noord-Hollandse variant is deze route volgens onze fractie nog niet duidelijk genoeg. Vandaar dat we de motie indienen ‘Versterking uitdaagrecht’ met het dictum: “Opties te schetsen voor een transparante, laagdrempelige en toetsbare route voor maatschappelijke initiatieven die een provinciale taak willen verbeteren of overnemen en deze bevindingen voor het opstellen van de ontwerpparticipatieverordening aan de Staten te rapporteren, en gaan over tot de orde van de dag.

Motie 1-2 februari 2026
Versterking uitdaagrecht

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 2 februari 2026.
Constaterende dat:

- *De Startnotitie Participatieverordening aangeeft dat het uitdaagrecht op provinciaal niveau in de praktijk lastig toepasbaar is;*
- *Maatschappelijke initiatieven op het gebied van de lokale leefomgeving vaak vernieuwend en waardevol zijn, maar niet altijd een duidelijke route hebben binnen de huidige Noord-Hollandse variant;*
- *Het voor inwoners en maatschappelijke organisaties onduidelijk is wanneer en hoe zij een provinciale taak kunnen verbeteren of eventueel kunnen overnemen.*

Overwegende dat:

- *Het uitdaagrecht bedoeld is om maatschappelijke energie, lokale kennis en innovatieve initiatieven meer ruimte te geven;*
- *Provinciale Staten pas goed kunnen besluiten over de vormgeving van het uitdaagrecht wanneer inzicht bestaat in de mogelijkheden, knelpunten en alternatieven hiertoe.*

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- *Opties te schetsen voor een transparante, laagdrempelige en toetsbare route voor maatschappelijke initiatieven die een provinciale taak willen verbeteren of overnemen;*

- *De bevindingen vóór het opstellen van het ontwerp van de Participatieverordening aan Provinciale Staten te rapporteren.*

En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Marieke van Aesch (Partij voor de Dieren).

Mevrouw **VAN AESCH** (PvdD): Tot slot nog een opmerking over participatie van de rijksprojecten. We zien steeds vaker grote trajecten waarbij het Rijk de regie voert, zoals de PVDOZ en de 380 kV netuitbreiding. Zoals ik in de commissie ook heb genoemd, deze projecten hebben een enorme impact op onze inwoners, maar de participatiemogelijkheden zijn vaak onduidelijk. Daarom graag een reflectie van het college. Kan zij in overleg met het Rijk om dergelijke onduidelijkheden weg te nemen en de participatie van onze inwoners bij rijksprocessen te borgen?

Voorzitter, we zijn mede-indiener natuurlijk van de motie van het CDA om jongerenparticipatie te borgen. Wij zijn ook mede-indiener van de PVV-motie om duidelijke kaders te scheppen bij democratische processen. Tot zover.

De **VOORZITTER**: Dank u wel, mevrouw Van Aesch. Dan is de volgende spreker de heer Becker van de BoerBurgerBeweging. Nog een B, meneer Becker. Meneer Becker, het woord is aan u.

De heer **BECKER** (BBB): Dank u wel, voorzitter. De Wet versterking participatie op decentraal niveau is in werking getreden op 1 januari 2025. PS heeft vanaf deze datum een termijn van twee jaar om de provinciale inspraakverordening te verbreden naar een participatieverordening met heldere kaders en spelregels om de burgers beter te betrekken. De voorliggende startnotitie is een eerste stap om te komen tot een participatieverordening die daaraan voldoet voor de Provinciale Staten Noord-Holland. In deze startnotitie staan de relevante kaders en randvoorwaarden beschreven, welke hebben geleid tot een aantal keuzevarianten van GS aan PS. BBB kiest voor optie drie, de Noord-Hollandse variant, omdat wij daar de beste kansen zien voor een inclusief en transparant participatietraject. Voor deelname hieraan moet een financiële vergoeding niet de motivatie zijn, maar juist maatschappelijke betrokkenheid. Deze inbreng kan zowel fysiek als online plaatsvinden, maar PS kunnen ook zelf nog meer de provincie ingaan om met bewoners en ondernemers in gesprek te gaan.

BBB wijst er wel op dat er voor een breed gedragen participatie hoor en wederhoor bij inwoners en ondernemers noodzakelijk is en dat er moet worden voorkomen dat er zonder betrokkenheid van PS allerlei nieuwe expertisepanels opgetuigd worden, welke mogelijk de onafhankelijkheid van de participatietrajecten onder druk zetten. Om deze onafhankelijkheid te borgen, overwegen wij een amendement in te dienen, maar wachten de eerste beantwoording van GS af, mogelijk met een toezegging in deze.

Wat betreft amendement van D66: BBB is van mening dat bij het voorgestelde ontwerpbesluit elke partij de vrije keuze heeft om een variant naar keuze te kiezen, en zal daarom het amendement niet steunen. Over de andere amendementen gaan wij ons nog beraden. Dank.

De **VOORZITTER**: Dank u wel, meneer Becker. Ik kijk even naar mevrouw Bezaan van de PVV. U zat een beetje verstopt achter een brede rug. Sorry, mevrouw Bezaan.

Mevrouw **BEZAAN** (PVV): Ja, voorzitter, dank voor het woord. Participatie klinkt sympathiek, maar blijkt in de praktijk vaak een lege huls. Inwoners mogen meepraten, meedenken, mee-ontwerpen, maar zelden echt meebeslissen. Te vaak wordt participatie gebruikt als procesinstrument: een manier om draagvlak te organiseren voor besluiten die al genomen zijn. Wanneer invloed ontbreekt, verandert participatie in een bestuurlijke schijnvertoning. Voor de PVV is één ding glashelder: participatie is pas geloofwaardig als er vooraf duidelijk is waar inwoners invloed op kunnen uitoefenen. Wordt er gevraagd om ideeën of een mening? Of mogen mensen écht meebeslissen? Als dat onderscheid niet vooraf scherp wordt gemaakt, ontstaan verwachtingen die niet worden waargemaakt. Waar verwachtingen worden beschaamd, groeit wantrouwen. Niet helder zijn over de grenzen van invloed is geen detail; het is een democratisch probleem. De PVV wil dat inwoners daadwerkelijk iets te zeggen krijgen over het beleid van hun provincie. Niet

alleen achteraf bij de uitvoering, maar juist in de fase waarin besluiten nog gevormd worden. Zeggenschap zonder invloed is een illusie. Participatie moet dan ook geen proces zijn om draagvlak te organiseren, maar een democratisch middel om beleid mede te bepalen. Daarbij past ook dat we opnieuw kijken naar directe democratische instrumenten, zoals het referendum, in plaats van die af te wijzen onder het mom van spoedeisendheid of vermeende juridische complexiteit.

Voorzitter, in de startnotitie wordt gekozen voor variant drie, een aanpak die inzet op proces en maatwerk. Dat klinkt zorgvuldig, maar biedt geen enkele garantie voor invloed van inwoners. Waarover wordt precies geparticipeerd, wie wanneer mag bepalen en wat er met de uitkomsten gebeurt, blijft vaag. Juist vaagheid ondermijnt vertrouwen. Als je mensen uitnodigt om mee te doen, moet je ook duidelijk zijn over wat hun inbreng waard is. De PVV vindt dat participatie pas betekenisvol is als er vooraf harde afspraken zijn over de spelregels. Daarom dienen wij samen met de Partij voor de Dieren een motie in, waarin wij Gedeputeerde Staten verzoeken om die spelregels bij elk traject vast te leggen. Wij vragen helderheid over vier dingen: waar inwoners invloed op hebben, wat vaststaat en wat openligt, en wat de status is van de uitkomsten. Alleen als dat vooraf duidelijk is, krijgt participatie de democratische waarde die zij verdient.

Voorzitter, ik rond af. Als Staten nemen wij besluiten met gevolgen voor inwoners. Dan is het onze verantwoordelijkheid om te zorgen dat inwoners meer kunnen dan alleen meedenken achteraf. De motie die wij indienen vraagt om heldere democratische kaders bij participatie. Geen vrijblijvende trajecten meer, maar transparantie, invloed en terugkoppeling. Alleen dan verdient participatie haar plek naast de representatieve democratie. Alleen dan wordt ze een middel dat vertrouwen schept in plaats van wantrouwen voedt. Daarom dienen wij samen, zoals eerder gezegd, met de Partij voor de Dieren de motie 'Vaststellen democratische kaders voorafgaand aan participatietrajecten' in, met het volgende dictum: "Verzoeken het college van Gedeputeerde Staten om bij de verdere uitwerking van de participatieverordening vast te leggen dat voor elk participatietraject vooraf wordt bepaald en openbaar gemaakt over welke onderwerpen inwoners mogen meepraten, meedenken of meebeslissen, welke onderdelen van beleid vaststaan en welke openstaan voor beïnvloeding; welke status de uitkomsten van participatie hebben – dus adviserend, zwaarwegend of bindend; te borgen dat participatie ook plaatsvindt in de beleidsvormende fase en niet uitsluitend bij de uitvoering van reeds vastgestelde besluiten. Vast te leggen dat participatie-uitkomsten zichtbaar en gemotiveerd worden betrokken bij de besluitvorming, waarbij een afwijking expliciet wordt onderbouwd richting PS, en gaan over tot de orde van de dag. Voorzitter, ik dank u voor uw tijd.

Motie 2-2 februari 2026
Vaststellen democratische kaders voorafgaand aan participatietrajecten

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 2 februari 2026.
Constaterende dat:

- *Provinciale Staten een startnotitie behandelen voor een nieuwe Participatieverordening;*
- *In deze startnotitie wordt gekozen voor een procesgerichte participatievariant (variant 3);*
- *Participatietrajecten in de praktijk vaak onduidelijkheid laten bestaan over de mate van invloed van inwoners;*
- *Onduidelijkheid over zeggenschap leidt tot schijnparticipatie en afnemend vertrouwen in de overheid.*

Overwegende dat:

- *Participatie alleen democratisch toereikend is wanneer vooraf helder is waarover inwoners mogen meepraten, meedenken of meebeslissen;*
- *Provinciale Staten kaderstellend zijn en daarom vooraf duidelijke randvoorwaarden moeten stellen aan participatie.*

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- *Bij de verdere uitwerking van de Participatieverordening vast te leggen dat voor elk participatietraject vooraf wordt bepaald en openbaar gemaakt:*
  - *Over welke onderwerpen inwoners mogen meepraten, meedenken of meebeslissen;*
  - *Welke onderdelen van beleid vaststaan en welke openstaan voor beïnvloeding;*

- *Welke status de uitkomsten van participatie hebben (adviserend, zwaarwegend of bindend);*

- *Te borgen dat participatie ook plaatsvindt in de beleidsvormende fase en niet uitsluitend bij de uitvoering van reeds vastgestelde besluiten;*
- *Vast te leggen dat participatie-uitkomsten zichtbaar en gemotiveerd worden betrokken bij de besluitvorming, waarbij afwijking expliciet wordt onderbouwd richting Provinciale Staten.*

En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Ilse Bezaan (PVV) en Marieke van Aesch (Partij voor de Dieren).

De **VOORZITTER**: Dank u wel, mevrouw Bezaan. Ik kijk eventjes naar links of uw motie inderdaad al verstuurd is. Ja, die is binnen. Dank u wel, mevrouw Bezaan, nogmaals.

Dan is het mevrouw Uiterwijk de volgende, van de fractie van JA21.

Mevrouw **UITERWIJK** (JA21): Ja, dank u wel, voorzitter. Het voorliggende stuk gaat grotendeels in op overheidsparticipatie en over hoe wij als provincie het uitdaagrecht kunnen gaan borgen. Ik snap dat het best ingewikkeld kan zijn om dit op provinciaal niveau uit te gaan werken, omdat het gewoon veel moeilijker is voor inwoners om op provinciaal niveau die taken over te gaan nemen. Daarom zijn we ook voorstander van variant drie, wat wordt voorgesteld door de door het college, waarbij we inwoners mogelijkheden bieden, maar niet alles juridisch gaan vastleggen, waardoor we onszelf in de problemen brengen. Wel vinden wij dat deze verordening zich op dit moment te veel richt op dat stukje overheidsparticipatie, terwijl het ook veel vaker voorkomt dat inwoners willen participeren op plannen en besluiten die wij hier nemen.

Helaas zien we ook dat de afstand tot inwoners groot is, zeker bij provinciale zaken. Het is vaak abstract. Inwoners hebben moeilijk door wat de effecten zijn in hun leefomgeving en worden vaak pas laat betrokken in het proces. Vaak als het al te laat is, komen ze erachter dat het in hun directe omgeving impact heeft. Daarom zouden we graag zien dat we dat wat beter gaan inrichten met wat heldere kaders vooraf.

Kijk, we merken dat op het moment inwoners al vooraf snappen dat het impact gaat hebben op hun omgeving, ze eerder bereid zijn om eerder te gaan deelnemen aan het proces. En is het ook belangrijk dat inwoners weten waar ze over mee mogen praten en waar niet over. Hoe vaak gebeurt het niet dat inwoners nog denken dat ze een flatgebouw tegen kunnen houden, terwijl ze net aan mogen besluiten of de steentjes oranje of rood worden, dan krijg je heel gefrustreerde inwoners van. Dus wees daar vooraf duidelijk over.

Ook wat we vaak in Provinciale Staten zien: gedeputeerde heeft een goed participatieproces doorlopen, heeft veel mensen gesproken, is daar erg enthousiast over. Vervolgens hebben we hier een zooitje insprekers die zeggen: ik wist van niks, maar het raakt wel mijn directe omgeving. Om dat beter te borgen, stellen wij voor om dat vooraf te gaan borgen bij grote projecten. Dus wij roepen Gedeputeerde Staten op met een motie om bij onderwerpen met een grote impact, waarbij participatie van inwoners van belang is, vooraf een startnotitie participatie op te stellen waarin ten minste doelen, kaders en doelgroepen van het participatieproces helder zijn vastgelegd, om deze startnotitie vast te stellen, dan wel ter besluitvorming voor te leggen aan Provinciale Staten indien het onderwerp binnen hun bevoegdheden valt. Op die manier weten we altijd vooraf welke stappen we zetten in een participatieproces, is het voor inwoners helder waar ze over meepraten en waarom zij doelgroep zijn in dit proces. En wij denken dat dit een heel stuk zou kunnen verduidelijken in het proces van participatie dat wij als provincie uitvoeren. Tot zover, voorzitter. Dank u wel.

Motie 3-2 februari 2026
Startnotitie participatie met heldere kaders vooraf

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 2 februari 2026.
Constaterende dat:

- *De startnotitie participatieverordening voor een groot deel is gericht op het uitdaagrecht en overheidsparticipatie.*

Overwegende dat:

- *Inwonersparticipatie niet mag ondersneeuwen in de verdere uitwerking van de participatieverordening;*
- *De provincie voor veel inwoners op afstand staat en zich vaak bezighoudt met abstracte en complexe onderwerpen;*
- *Inwoners regelmatig pas in een laat stadium ontdekken dat provinciaal beleid directe gevolgen heeft voor hun leefomgeving;*
- *Het bij participatieprocessen belangrijk is om heldere kaders vooraf te communiceren over waar inspraak wel en niet over mogelijk is;*
- *Achteraf soms vragen ontstaan over de wijze waarop het participatieproces is doorlopen;*
- *Het voor succesvolle participatie noodzakelijk is vooraf goed in beeld te hebben welke doelgroepen bereikt moeten worden;*
- *Een goed en toegankelijk participatieproces het draagvlak voor besluiten kan vergroten.*

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- *Bij onderwerpen met een grote impact, waarbij participatie van inwoners van belang is, vooraf een startnotitie participatie op te stellen waarin ten minste doelen, kaders, doelgroep(en) en het participatieproces helder zijn vastgelegd;*
- *Deze startnotitie vast te stellen, dan wel ter besluitvorming voor te leggen aan Provinciale Staten indien het onderwerp binnen hun bevoegdheden valt.*

En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Kelly Uiterwijk (JA21).

De **VOORZITTER**: Dank u wel, mevrouw Uiterwijk. Een motie, zie ik. Ik kijk weer even naar links. Is ook binnen inderdaad. Dan dank ik u voor uw bijdrage.

Dan is de heer Klein van de ChristenUnie de volgende spreker in de rij.

De heer **KLEIN** (ChristenUnie): Ja, dank u wel, mijnheer de voorzitter. Het is goed dat we besluiten over een startnotitie, zodat het duidelijk is hoe het proces gaat lopen, vervolgens deze verordening vast te stellen en welke uitgangspunten we hanteren. De ChristenUnie vindt het, net als vrijwel iedereen in de zaal hier, denk ik, belangrijk dat we inwoners zo goed mogelijk betrekken bij het beleid. We zijn daarom blij dat we enkele jaren geleden, na een brede discussie, een aantal uitgangspunten voor participatie hebben vastgesteld. Daarin hebben we al een heel aantal belangrijke spelregels afgesproken, zoals bijvoorbeeld dat er duidelijkheid moet zijn over de reikwijdte en de fase van het proces waarin de participatie plaatsvindt, en dat we moeten zorgen voor een goede betrokkenheid van mensen die zelf niet zo makkelijk de weg vinden naar het provinciehuis, zoals bijvoorbeeld jongeren of praktisch opgeleiden. Het is wat ons betreft dan ook een heel goede keuze om die uitgangspunten leidend te laten zijn in deze participatieverordening. Veel van de moties die ik vandaag langs heb horen komen, bijvoorbeeld over die democratische borging, staan volgens mij letterlijk in die uitgangspunten en zijn dus helemaal overbodig. Wij zullen ook tegen die moties stemmen. Niet omdat wij het er niet mee eens zijn, want in veel gevallen is het geheel in lijn met onze uitgangspunten, maar wel omdat die overbodig zijn en in deze fase van het proces ook helemaal geen rol moeten spelen, want het gaat over een startnotitie.

Wij zijn positief over de keuze voor de Noord-Hollandse variant, waarin we kiezen voor een open en meedenkende houding richting initiatiefnemers, want we willen zoveel mogelijk serieuze initiatieven stimuleren. We denken dat het goed is om dit expliciet op te nemen in ons besluit. Vandaar dat we het amendement van D66 erover wel zullen steunen.

Dan nog het punt wat de heer Dessing heeft gemaakt over de drempel voor het burgerinitiatief. Wij vinden het op zich interessant om te kijken of die drempel inderdaad voor besluiten die een regionale impact hebben in plaats van een provinciale impact, niet erg hoog ligt. Misschien zou het wel beter zijn om die drempel inderdaad regionaal in te richten. Maar om dat nu al in deze startnotitie vast te stellen, vinden wij wel een beetje vroeg. Dus we horen graag van GS of het mogelijk is deze vraag – werkt die drempel op deze manier voor dit soort regionale besluiten – of

die meegenomen kan worden in het proces richting het vaststellen van de nieuwe verordening. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Dank u wel, meneer Klein. De volgende spreker is de heer Terwal van de VVD.

De heer **TERWAL** (VVD): Ja, dank, voorzitter. Over de Startnotitie participatieverordening is al veel met elkaar gewisseld in de commissie Bestuur van 19 januari. Ik zal het dan ook bij een korte bijdrage houden. De VVD is voorstander van een efficiënt participatieproces om zo de kwaliteit van en draagvlak voor provinciaal beleid te versterken. Het is dan ook goed dat in de startnotitie wordt voorgesteld om de Verordening Burgerinitiatief Noord-Holland, de Inspraakverordening Noord-Holland en de door Provinciale Staten vastgestelde uitgangspunten voor participatie op te nemen in de nieuw op te stellen participatieverordening. Dit schept eenheid en duidelijkheid voor onze inwoners en onze organisatie. Daarbij volgt mijn fractie het advies van zowel Gedeputeerde Staten als de Statenwerkgroep Inwonersparticipatie – waarvoor dank – om te kiezen voor variant drie, de zogeheten Noord-Hollands variant, dat onzes inziens het beste aansluit op de huidige provinciale praktijk.

Wel alvast een winstwaarschuwing. Mocht op enige wijze de mogelijkheid tot het houden van een provinciaal referendum worden opgenomen in een nieuwe participatieverordening, dan kan de VVD daar niet – dat kunt u van ons verwachten, want daar zijn we altijd heel consistent in – onze steun aan verlenen. Dus laat dat de winstwaarschuwing zijn.

Tot slot nog, voorzitter, werkelijk participatie laat zich namelijk naar onze mening niet vernauwen tot een zwartwitkeuze, wat een referendum met zich meebrengt. We zien liever de grijstinten, de nuances, terugkomen in de in het coalitieakkoord genoemde en bewezen vormen van participatie, zoals burgerberaden, burgerpanels of co-creatie.

Dan nog even heel kort over de ingediende moties. Kijk, we hebben als Staten hebben we GS natuurlijk nu met deze startnotitie een kader meegegeven. Ik zie toch wel dat heel veel partijen weer de neiging hebben om dat kader weer helemaal in te kleuren. Wij zouden het goed vinden om dat juist bij GS neer te leggen. Dat is waar ze voor zijn aangesteld. En dan volgen we heel graag wat daarvan geworden is – minus dus dat referendum – in de volgende bespreking in, wat was het, Q4, meende ik. Q4 dit jaar.

Tot slot nog heel even inhakend op de motie van de Partij voor de Dieren. We hadden daar al even- Ik stop even.

De **VOORZITTER**: Ja, u mag kiezen of u uw zin afmaakt of dat u denkt van, ik ga dit onderwerp zo direct aan.

De heer **TERWAL** (VVD): Mevrouw Van der Helm is mij alleszins lief.

De **VOORZITTER**: Dan geef ik bij deze het woord aan mevrouw Van der Helm van 50PLUS voor een interruptie.

Mevrouw **VAN DER HELM-CHANDANSINGH** (50PLUS): Dat u het niet aan me kan zien dat ik kan blozen, maar ik ging bijna blozen.

Ik ben het met u eens dat GS, en samen met ons en de ambtenaren, zaken kunnen voorbereiden. Maar ik hoor u net zeggen: u laat het aan GS over. Daar onderschat u toch ook een beetje de rol van PS. Want u zegt net nadrukkelijk: u bent niet voor een referendum. Dus u geeft wel aan, en bent u het met ons eens, dat wij met zijn allen hier GS scherp moeten houden? Want dat verzwakt u op het eind. Klopt dat?

De heer **TERWAL** (VVD): Ik ben het helemaal met mevrouw Van der Helm eens dat wij zeker zijn aangesteld om onder meer GS te controleren. Ik denk dat we dat op een heel goede wijze hebben gedaan, want we hebben uiteindelijk eerst via de Statenwerkgroep Inwonersparticipatie getracht zelf met een kader te komen. Dat is om allerlei redenen helaas niet gelukt. Vervolgens hebben we die opdracht neergelegd bij GS. GS is met een startnotitie gekomen. Daar hebben wij vervolgens als Statenleden via wederom weer de Statenwerkgroep Inwonersparticipatie ons zegje over

kunnen doen. Dat doen we hier vandaag ook weer met elkaar. Dus daar zie ik echt die controlerende taak in. Vervolgens laten we de inkleuring aan GS over. Als het ons niet bevalt, en dat zou best kunnen, dat u zegt van 'hé, er zitten nog punten in, die mis ik of die zou ik gewijzigd willen zien', dan kunnen we dat weer aangeven bij de bespreking verderop in het jaar.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Van der Helm, een vervolgvraag.

Mevrouw **VAN DER HELM-CHANDANSINGH** (50PLUS): Ja, ik vond dat hij de andere rol van PS een beetje onderbelichtte. Vandaar dat ik even aansla, want we hebben ook een kaderstellende rol. Daar bent u ook mee begonnen. U bent niet voor het referendum, anders dan 50PLUS en andere partijen hier. Maar dat wilde ik even meegeven. Laten we elkaar niet kleiner maken ten opzichte van GS. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Meneer Terwal, wenst u daar nog op te reageren, de kaderstellende rol.

De heer **TERWAL** (VVD): Nee, voorzitter, ja, deze woorden neem ik ter harte. Want, ja, dat we nu dit kader bespreken, dat geeft ook aan dat we onze kaderstellende rol serieus nemen, net als de controlerende rol. Dus daar ben ik het wederom met mevrouw Van der Helm helemaal eens.

De **VOORZITTER**: Dan kunt u uw betoog vervolgen.

De heer **TERWAL** (VVD): Ja, voorzitter, tot slot, want daar was ik wat geëindigd. Nog even een reactie op de motie van Partij voor de Dieren om standaard bij participatieprocessen natuur- en dierenorganisaties mee te nemen. Dan is het toch altijd wel prettig dat je iemand van Rijkswaterstaat in je fractie hebt zitten. Die gaf ook aan van, ja, eigenlijk is het zo dat in ieder geval voor infrastructurele projecten standaard flora- en faunaonderzoek gedaan moet worden om tot een vergunning te komen. Dus zeker in dat soort projecten wordt het al standaard meegenomen. Vandaar dat ik ook even dat vleermuisonderzoek aanhaalde, wat mijns inziens goed was dat het er was, maar met 270 pagina's veel en veel te dik. Dus dat maakt dat wij, ja, nou ja, die motie niet kunnen steunen.

De **VOORZITTER**: Even voor de duidelijkheid, meneer Terwal, de Partij voor de Dieren heeft een motie ingediend over het uitdaagrecht en een vraag gesteld aan het college over het onderwerp wat u, volgens mij- Maar goed, dat doet aan uw betoog niets af. Maar er is geen motie ingediend over natuur.

De heer **TERWAL** (VVD): Dan ben ik in de war, want inderdaad, bij de aangekondigde moties stond die motie wel. Dus ik meende dat die was ingediend. Maar dan is dit inderdaad een reactie op de vragen, waarvan wij denken dat dat standaard al wordt meegenomen. Maar we horen graag de beantwoording van de commissaris. Voorzitter, dank u wel.

De **VOORZITTER**: En dank u wel, meneer Terwal. Dan is de volgende spreker mevrouw Oulad Hadj van de Partij van de Arbeid. Het woord is aan u, mevrouw Oulad Hadj.

Mevrouw **OULAD HADJ** (PvdA): Ja, dank u, voorzitter. We hebben inderdaad een heel interessante discussie gehad tijdens de commissie Bestuur over het onderwerp Startnotitie. Maar, voorzitter, vandaag gaat het niet om een tekst op papier, maar om mensen. En vooral de vraag van, wie horen wij wel en wie horen wij niet? Of eigenlijk, bijna nooit. We weten allemaal hoe het nu vaak gaat. Wie de weg kent, wie tijd heeft, wie u zich zeker voelt in zo'n setting, die komt wel inspreken. Dat is ook prima. Maar het is nog niet genoeg, want er is een grote groep inwoners in Noord-Holland die wij nooit horen, maar die wel geraakt worden door ons beleid of onze besluiten. Ik kan wel gaan uitweiden over welke groepen dat zijn, maar dat doe ik niet. Maar het varieert van jongeren tot ouderen en alles daartussen. Het zijn ook vaak mensen die niet gewend zijn om met de overheid te praten.

Ik zie dat ik een interruptie heb.

De **VOORZITTER**: U heeft een interruptie – excuses – van de heer Terwal van de VVD.

De heer **TERWAL** (VVD): Ja, voorzitter, mevrouw Oulad Hadj gaf aan van, ze wilde niet te veel uitweiden over de groepen die hier niet naartoe zouden komen. Maar mogen we hier niet gewoon met elkaar erkennen dat er ook gewoon hele groepen zijn die er gewoon geen zin in hebben? Ik word ook wel eens- Ik mag mij toch wel beschouwen als een betrokken burger. Ik word ook wel eens in Amsterdam uitgenodigd voor een oploopje van mijn stadsdeelraad West. Dan denk ik, ja, weet je, ik vind het ook wel lekker om even op de bank te liggen. Dus ik ben het helemaal met u eens: groepen die we niet kunnen bereiken, daar moeten we ons best voor doen. Maar we moeten op een gegeven moment bij de zoveelste poging ook een keer erkennen dat sommige mensen er ook geen zin in hebben. Dat ben ik dan niet met mevrouw Bezaan van de PVV eens: er zijn ook heel veel mensen die denken, nou, dat provinciaal beleid, daar ben ik het eigenlijk wel mee eens. En anders, zo niet, dan kom ik ook wel naar het provinciehuis. Dus ik probeer even een beetje die realiteitsslag wel te maken. Bent u dat met mij eens? Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Op de valreep was er toch nog een vraag. Bent u dat met de heer Terwal eens, mevrouw Oulad Hadj?

Mevrouw **OULAD HADJ** (PvdA): Die zullen er vast wel zijn, maar dan moeten wij als provincie – en ik ben nog niet klaar met mijn betoog – de keuze ook aan hen overlaten. Maar dat wij als provincie ook genoeg actie ondernemen om alle groepen te kunnen bereiken. Dus ja. Is dat voldoende voor u, meneer Terwal?

De **VOORZITTER**: Dat lijkt vooralsnog voldoende, maar de heer Mülder van D66 had ook een interruptie.

De heer **MÜLDER** (D66): Ja, dank u wel, voorzitter. Ja, het wordt een gekke dag, want ik denk dat ik toch even voor het college moet gaan staan. Want u zei: de mensen die wij niet bereiken, dat zijn jongeren, ouderen en alles daartussenin. Dat zou betekenen dat wij dus helemaal niemand zouden bereiken. Ik denk dat we toch al best een paar goede participaties hebben gehad waarin we toch veel mensen hebben bereikt. Ik denk dat honderd procent niet mogelijk is. Maar om te zeggen dat we jongeren, ouderen en alles daartussenin niet weten te bereiken, vind ik een rare uitspraak.

De **VOORZITTER**: Ik hoor geen vraag. Wenst u daarop te reageren? En zo niet, gaat u door met uw betoog, mevrouw Oulad Hadj.

Mevrouw **OULAD HADJ** (PvdA): Ja, ik kan wel gaan vertellen wie we allemaal niet bereiken, maar ja, dat laat ik liever aan de Noord-Hollanders over. Maar er is nog steeds een grote groep die wij als provincie gewoon niet bereiken. Daar blijf ik bij.

De **VOORZITTER**: Gaat u verder.

Mevrouw **OULAD HADJ** (PvdA): Ik zet het zo maar uit. Maar dank u wel, voorzitter.

De **VOORZITTER**: U was klaar? Of niet? Nee, u gaat verder met uw betoog.

Mevrouw **OULAD HADJ** (PvdA): Ik ga verder met mijn betoog. Ik ben niet klaar. Het zijn ook vaak inwoners die ook niet gewend zijn om met de overheid te praten. We moeten ook vooral niet inwoners buiten de Randstad vergeten.

Voorzitter, als we participatie serieus willen nemen, dan moeten we meer doen dan 'de deur staat wagenwijd voor u open'. Dan moeten wij als overheid actief zorgen dat mensen mee kunnen doen op plekken waar ze al zitten of zijn – samen met de gemeenten en lokale netwerken bijvoorbeeld. Precies daarom dienen wij onze motie in. Voorzitter, ik zal alleen ons dictum voorlezen. Ja. "Verzoeken het college van Gedeputeerde Staten het participatiebeleid, de verordening en de uitvoeringsplannen, het uitgangspunt te verankeren dat participatie inclusief en toegankelijk moeten zijn voor de volle breedte van de Noord-Hollandse samenleving. Hierbij ligt de actieve verantwoordelijkheid bij de provincie om ondervertegenwoordigde groepen te bereiken en samen te werken met gemeenten, een lokale netwerken. 2, de principes van actief bereik en diversiteit van deelnemers als toetsstenen te hanteren bij de opzet van ieder

participatietraject. Hierbij verdienen verschillende, ook actieve wervingsmethoden een eerlijke overweging naast zelfaanmelding. Ten slotte, in de verantwoording over participatietrajecten structureel transparantie te bieden over de gehanteerde aanpak om inclusief bereik te realiseren en de effectiviteit daarvan. Dit stellen Provinciale Staten in staat de kwaliteit en reikwijdte van participatie te blijven beoordelen, en gaan over tot de orde van de dag." Dank u wel, voorzitter.

Motie 4-2 februari 2026
Niet praten óver, maar spreken mét álle Noord-Hollanders

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 2 februari 2026.
Constaterende dat:

- *De provincie burgerparticipatie wil versterken;*
- *Inspraak in de praktijk vaak een gesprek is met een beperkte en bekende groep;*
- *Veel inwoners die wel degelijk door provinciale besluiten worden geraakt – zoals werkenden, jongeren en mantelzorgers – structureel niet worden bereikt.*

Overwegende dat:

- *Betekenisvolle participatie vereist dat ook die stemmen worden gehoord die nu buiten beeld blijven;*
- *De verantwoordelijkheid om álle betrokkenen te bereiken bij de overheid zelf ligt;*
- *De fysieke en mentale drempel om naar het provinciehuis te komen voor een aanzienlijke groep inwoners te hoog is.*

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- *In het participatiebeleid, de verordening en de uitvoeringsplannen het uitgangspunt te verankeren dat participatie inclusief en toegankelijk moet zijn voor de volle breedte van de Noord-Hollandse samenleving. Hierbij ligt de actieve verantwoordelijkheid bij de provincie om ondervertegenwoordigde groepen te bereiken en samen te werken met gemeenten en lokale netwerken.*
- *De principes van 'actief bereik' en 'diversiteit van deelnemers' als toetsstenen te hanteren bij de opzet van ieder participatietraject. Hierbij verdienen verschillende, ook actieve wervingsmethoden, een eerlijke overweging naast zelfaanmelding.*
- *In de verantwoording over participatietrajecten structureel transparantie te bieden over de gehanteerde aanpak om een inclusief bereik te realiseren en de effectiviteit daarvan.*
- *Dit stellen Provinciale Staten in staat de kwaliteit en reikwijdte van participatie te blijven beoordelen.*

En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Fatima Oulad Hadj (PvdA).

De **VOORZITTER**: Dat was hem meteen. Ik kijk ook even of deze is ingediend inderdaad. Ik kijk even naar een knikje van- Ja, dan maakt hij deel uit van de beraadslagingen en dank ik u nogmaals voor het woord, en geef ik die door aan de heer Heijnen van het CDA.

De heer **HEIJNEN** (CDA): Ja, voorzitter, dank u wel. Voorzitter, ook het CDA hecht, net als vele partijen in deze Staten, aan inwonersparticipatie. Daarbij ziet mijn partij wel dat niet alle vormen van inwonersparticipatie altijd passen. Onderwerpen, de fase van besluitvorming en de reikwijdte maakt dat participatie in verschillende vormen kan plaatsvinden. Wij pleiten daarom voor vrijheid in de wijze waarop dit vorm gegeven wordt en streven vooral naar een cultuur waarin we het belangrijk vinden dat inwoners meepraten. In lijn met het advies van de Statenwerkgroep en de voordracht van GS kiezen wij dan ook voor optie drie, die Noord-Hollandse middenweg.

Bij deze gelegenheid willen wij wel aandacht vragen voor de positie van jongeren bij participatie. Want helaas zien wij dat deze groep inwoners niet altijd als vanzelf deelneemt, terwijl hun belangen in bijvoorbeeld openbaar vervoer of woningbouw wel heel zwaar wegen. Onlangs werden wij gewezen op het feit dat verschillende provincies en gemeenten een actieve vorm van jongerenparticipatie hebben, zoals een jongerenraad. Deze worden actief betrokken bij besluitvorming van de provincie. Om te borgen dat we dat ook in Noord-Holland doen, heb ik de volgende motie met D66, Volt en de Partij voor de Dieren. "Wij verzoeken GS in de uitwerking van de participatieverordening expliciet aandacht te besteden aan jongerenparticipatie als vorm van participatie, per thema te beslissen wat een passende vorm is voor jongerenparticipatie en deze

vormen op te nemen in het participatieplan, en gaan over tot de orde van de dag." Tot zover. Dank u wel.

Motie 5-2 februari 2026
Verankeren jongerenparticipatie in Noord-Holland

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 2 februari 2026.
Constaterende dat:

- *Provinciale Staten werken aan een nieuwe participatieverordening naar aanleiding van de Wet versterking participatie op decentraal niveau;*
- *In de startnotitie wordt gekozen voor de Noord-Hollandse variant, met ruimte voor maatwerk en verschillende vormen van participatie;*
- *Jongeren vormen de toekomstige generatie. Beleid heeft daarom veel impact heeft op hen, terwijl zij middels gewone participatie onvoldoende worden bereikt;*
- *In Noord-Holland nog geen structureel adviesorgaan is ingericht voor jongerenparticipatie;*
- *In andere provincies en gemeenten jongeren actief worden betrokken via specifieke vormen van jongerenparticipatie, zoals jongerenraden of jongerenadviesgroepen.*

Overwegende dat:

- *Provincie Noord-Holland zou moeten streven naar een provincie waar jongeren zich ook gehoord voelen;*
- *Participatie van jongeren het beleid kunnen versterken, zij zijn de toekomst;*
- *Er veel onderwerpen in de provincie besproken worden die grote invloed hebben op thema's die jongeren direct raken, zoals woningbouw, mobiliteit, gezonde leefomgeving en voorzieningen;*
- *Het instellen van een passende vorm van jongerenparticipatie kan bijdragen aan het verbeteren van de positie van jongeren binnen de provincie.*

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- *In de uitwerking van de participatieverordening expliciet aandacht te besteden aan jongerenparticipatie als vorm van inwonersparticipatie;*
- *Per thema te beslissen wat een passende vorm is voor jongerenparticipatie;*
- *Deze vormen op te nemen in het participatieplan.*

En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Dennis Heijnen (CDA), Sijmen Mülder (D66), Julia Schneemann (Volt) en Marieke van Aesch (Partij voor de Dieren).

De **VOORZITTER**: Dank u wel, meneer Heijnen. Ook deze motie is ondertussen ingediend.

Dan is de volgende spreker op mijn lijstje mevrouw Schneemann van de fractie van Volt.

Mevrouw **SCHNEEMANN** (Volt): Ja, voorzitter, wij zijn blij met de startnotitie, want participatie is een belangrijk thema. Het draagt bij aan een genuanceerde manier van het versterken van het beleid. Er zijn steeds meer nieuwe vormen van participatie. Het beleid moet, wat Volt betreft, daar flexibel in zijn. In de startnotitie variant drie wordt die ruimte wat ons betreft gegeven. We zijn dus ook tevreden met dit stuk. We zijn het eens met het CDA dat er te weinig aandacht is voor jongerenparticipatie, omdat het gewoon belangrijk is om hen specifiek te betrekken bij hun toekomst. We zien uit naar de uitwerking van deze startnotitie. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Kort, maar krachtig, mevrouw Schneemann. Dank u wel daarvoor. Dan is de laatste spreker van de lijst mevrouw Van der Helm van de fractie van 50PLUS.

Mevrouw **VAN DER HELM-CHANDANSINGH** (50PLUS): Ja, dank u, voorzitter. 50PLUS start deze discussie met een keuze te maken tussen de varianten in deze notitie. Ja, dat is eigenlijk de keuze die wij volgens mij allemaal hebben gemaakt of gaan maken: de Noord-Hollandse variant, variant drie. Flexibiliteit boven juridificering. Een beetje een raar woord. Maar dat spreekt ons wel aan.

Maar, voorzitter, werkt het wel: flexibiliteit, maatwerk en voor wie? Het woord overheidsparticipatie is gevallen. Dat onderschrijven we in deze notitie. Ik geloof, de collega's van JA21 hadden het erover. Participatie is pas zinvol als inwoners echt invloed kunnen uitoefenen. Te vaak worden mensen pas betrokken als de kaders al vastliggen. Dat voelt voor inwoners als mosterd na de maaltijd. Of erger, als schijnparticipatie. Voor 50PLUS kan het niet ver genoeg gaan, de participatie van onze inwoners. Directe zeggenschap – ik heb net gezegd in het kleine debatje met de heer Terwal – dat mag best in een referendum.

Het uitdaagrecht, right to challenge, moet beter uitgewerkt worden voor die betrokken inwoners: jong, oud of ze alleenstaand zijn, gezinnen. Dan kijken we natuurlijk naar de provincie Utrecht die het al toepast.

Onze fractie vraagt daarom nadrukkelijk aandacht voor het moment van participatie. Betrek inwoners vroegtijdig in de fase dat er nog echte keuzeruimte is. Daarnaast vragen we bijzondere aandacht voor alle inwoners van deze mooie provincie, maar vooral de groep ouderen die natuurlijk niet altijd goed kunnen inspreken. Die zijn niet digitaal vaardig. De verordening moet dat voor deze groep kunnen waarborgen. De toezegging in de commissie Bestuur van 19 januari van de gedeputeerde hierop was voor ons voldoende om geen motie in te dienen.

We zien de uitwerking met vertrouwen tegemoet, meneer Terwal; ik heb vertrouwen in het college. En ik heb ook vertrouwen in de collega's. We gaan de moties bekijken. Maar voor mij is het een startmoment en in de verdere uitwerking kunnen we, denk ik, meer richting geven. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Dank u wel, mevrouw Van der Helm.

Dan zijn we door de lijst met sprekers heen en wil ik graag het woord geven voor de beantwoording in de eerste termijn aan de heer Van Dijk, de commissaris van de Koning.

Eerste termijn Gedeputeerde Staten

Commissaris van de Koning **VAN DIJK**: Dank u wel, meneer de voorzitter. Ik moet even een beetje spelen met de nummering van de moties, als ik die zo straks ga benoemen, omdat ik pas net even alle nummers heb doorgekregen. Maar daar komen we wel uit.

Laat ik beginnen, meneer de voorzitter, om toch mijn waardering uit te spreken voor de grote betrokkenheid van uw Staten. Het is zichtbaar dat we participatie allemaal heel belangrijk vinden. Dat geldt natuurlijk ook voor het college van Gedeputeerde Staten. Want ik ben het met u eens: participatie dat raakt aan de kwaliteit van onze democratie, maar ook aan het vertrouwen dat onze inwoners ontlenen aan het openbaar bestuur. Die Startnotitie participatieverordening, die ligt dan vandaag voor. De uiteindelijke verordening die hieruit voortkomt, en ook door u zal worden vastgesteld, dat vormt de juridische basis voor het Noord-Hollandse participatiebeleid.

Heel belangrijk is dat in die verordening de door u eerder vastgestelde uitgangspunten voor participatie worden overgenomen. Dat was weliswaar in de vorige periode, maar die blijven onverkort van kracht. Die geven ook op heel veel vragen die vandaag hier zijn gesteld, antwoord, en gelden ook voor ieder participatieplan wat wij met die verordening tot stand zullen laten komen. Daar gaat het dus ook om de vragen die u in de vorige periode al heeft meegegeven. Voor wie organiseren we participatie? Waarom doen we dat? Waarover? Op welk moment? En met welk doel? Precies de vragen die mevrouw Bezaan ook net eigenlijk aangaf. Zo belangrijk vonden we dat toen ook al. Maar het vaststellen van die verordening, dat is dus eigenlijk het begin, zou je kunnen zeggen. De kaders die u vaststelt, krijgen pas betekenis op het moment dat ze ook in daadwerkelijke participatieplannen worden meegenomen. En ieder participatieproject opnieuw zullen wij binnen de door u gestelde uitgangspunten dus moeten bepalen wie we betrekken en hoe we dat doen. Met als doel een zo representatief en inclusief mogelijke bijdrage. Dat is maatwerk. De uitvoering is ook niet altijd eenvoudig. Dat hebben we in het verleden gemerkt en dat zal in de toekomst ook zo zijn. Daarom vragen uw Staten dus terecht vandaag met nadruk aandacht voor de positie van jongeren, voor natuur, voor inwoners die regelmatig ondervertegenwoordigd zijn in participatietrajecten, terwijl zij wel degelijk te maken krijgen met besluiten die wij hier gezamenlijk nemen.

Tegelijkertijd wil ik ook zeggen: er schuilt ook een risico in het vastleggen van specifieke doelgroepen via moties of verordeningen, zoals sommige fracties van u voorstellen. Ik zal er zo per motie en amendement op terugkomen. Want wat bedoeld is als inclusief, kan in de praktijk juist ook uitsluiten. Door sommige groepen te benoemen, kunnen andere minder zichtbare of nog onbekende groepen buiten beeld raken. Daarom is het zorgvuldiger en zelfs inclusiever om deze afweging steeds binnen de door u vastgestelde uitgangspunten per participatieplan te maken, passend bij de concrete opgave van dat moment. Samen met de Statenwerkgroep Inwonersparticipatie is dus bewust gekozen voor die variant drie: een open en beleidsarme startnotitie. Die borgt dus ook dat die uitgangspunten die u eerder heeft vastgesteld, zonder de uitvoering vast te leggen. Zo hebben we dus veel meer ruimte voor maatwerk. Dat is een bewuste keuze die past bij variant drie. We hebben hem dus ook de Noord-Hollandse variant genoemd.

Tot slot ook het evaluatiemoment. Daar is ook wat over gezegd. In de startnotitie is vastgelegd dat we de verordening na twee jaar gaan evalueren. Dat biedt ons ook weer de mogelijkheid om op basis van praktijkervaringen die we hebben opgedaan met de participatieplannen die bij de verschillende beleidsmatige processen zullen worden opgesteld, te bezien of die brede kaders ook zo werken. Ik nodig u dan ook uit om die startnotitie te zien als een vertrekpunt naar een verordening die ons richting geeft, maar die ook voldoende ruimte geeft in de uitvoering om maatwerk toe te passen.

Dan kom ik op het amendement van D66. Ja, daar sta ik positief tegenover, want eigenlijk maakt die dat de voordracht zoals die hier ligt, zich echt toe gaat spitsen op variant nummer drie. Ik heb veel positieve geluiden gehoord. Dus ik hoop dat dat ook als zodanig wordt overgenomen. Dat is amendement nummer- Ja, nu- Nummer A2. Amendement nummer A2. Dank u wel. Heerlijk. Ik word gesouffleerd.

Dan kom ik bij amendement nummer A1. Dat is volgens mij het amendement van de heer Dessing. Op zichzelf, en ik denk dat als u goed naar mijn woorden heeft geluisterd, sta ik daar in die zin niet negatief tegenover, als we over hetzelfde praten. Want wat wij doen is, wij nemen een voor een de Burgerinitiatiefverordening over. Dat is als burgers zelf iets op de agenda willen plaatsen. Waar wij het natuurlijk over hebben in variant drie, is dat we juist willen komen tot samenwerkingsverbanden en dan formeel vrij. Dus dat betekent dat we helemaal niet gebonden zijn aan vijfduizend handtekeningen, maar dat dus vanuit ons geïnitieerd burgerinitiatieven passen in de participatie zoals wij die als provincie willen vormgeven. Wat u nu ter discussie stelt, is eigenlijk de Burgerinitiatiefverordening. Ja, dat zou dan via een ander proces moeten. Maar ik denk dat we bij variant drie eigenlijk juist als Noord-Holland, naast die verordening- Die heeft u niet voor niks zo vastgesteld, omdat dat een initiatief is wat uit de samenleving uw agenda bepaalt. Dat is een andere discussie dan dat u vanuit uw agenda probeert om burgers te betrekken. Dus ik denk dat met variant drie dit amendement overbodig is en raad ik eigenlijk ook af om die nu, op dit moment, in deze startnotitie aan te nemen.

Dan kom ik bij- Niet een motie, maar de Partij voor de Dieren heeft de vraag gesteld, met name over dieren en over de toekomstige generaties. Ja, ik heb denk ik in mijn inleiding al aangegeven dat we dat juist ook in die uitgangspunten meenemen in de participatieverordening. Dat we dat juist open opstellen. En dat u geen zekerheid krijgt door nadere definiëring in die verordening neer te zetten, maar dat u dat krijgt door kritisch te zijn op de participatieplannen die worden gemaakt op basis van deze verordening. En die sluit niemand uit. Dus ook niet belangengroeperingen die dieren vertegenwoordigen, of jongeren of ouderen of wie dan ook. Sterker, op het moment dat wij het nodig vinden bij het maken van beleid om inwonersparticipatie toe te passen, dan is het ook aan u om dat participatieplan te beoordelen.

Utrecht werd even genoemd. Daar ben ik toch even ingedoken, want dan moeten we het ook wel heel goed vergelijken. Wat Utrecht eigenlijk doet, die zeggen: ja, jongeren moeten meegenomen worden, maar alleen als de provincie oordeelt dat participatie van jongeren een bijdrage levert. Dus cosmetisch gezien staan ze wel in de verordening, maar feitelijk houden de Staten gewoon het recht in eigen hand om per casus te beslissen of ze wel of niet jongeren meenemen. Dan vind ik persoonlijk de open houding die wij hebben in onze verordening, beter. Namelijk dat je aan de voorkant een afweging maakt of in het participatieplan jongeren als doelgroep wel of niet worden meegenomen.

De **VOORZITTER**: Dat roept een interruptie op voor mevrouw Van der Helm van 50PLUS.

Mevrouw **VAN DER HELM-CHANDANSINGH** (50PLUS): Nou, fijn dat de commissaris, of in dezen de gedeputeerde, ingaat op dat van Utrecht, omdat die eerder in zijn betoog wel zelf de uitzondering maakt voor een groep, namelijk de jongeren. Dus we doen daar allemaal aan mee. De een is meer begaan met de ander, de ander met jongeren, enzovoorts. Ik heb naar analogie of zoals Utrecht dat doet, dit voorbeeld op tafel willen leggen om te versterken dat het soms nodig is een doelgroep te versterken. Want u doet het zelf met de jongeren.

Commissaris van de Koning **VAN DIJK**: Ik begrijp het niet helemaal. U was niet de enige trouwens die Utrecht noemde, want ook in- Maar de motie is niet ingediend door Partij voor de Dieren. Maar er werd in de motie – die wellicht nog ingediend zou kunnen worden – onder andere ook verwezen naar Utrecht. Maar ik geef even aan dat daar weliswaar in de verordening iets over jongeren is gezegd, maar dat dat eigenlijk een cosmetische regel is omdat elke keer weer eerst die afweging wordt gemaakt. Dus de garantie dat ze erin staan, betekent niet dat er ook een garantie is dat ze worden meegenomen. Kortom, de uitkomst, namelijk het model wat wij neerleggen, is dat iedereen in principe betrokken moet worden en dat in het participatieplan dat wordt uitgewerkt naar de verschillende doelgroepen en dat daar de keuze wordt gemaakt om een doelgroep wel of niet mee te nemen. Dus ik noem niet een specifieke doelgroep, maar ik probeer uit te leggen dat er een verschil is.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Van der Helm, dat roept nog een vraag bij u op.

Mevrouw **VAN DER HELM-CHANDANSINGH** (50PLUS): Ja. Ik heb Utrecht genoemd omdat ik aangeef dat soms een cosmetische ingreep, zoals die hier wordt neergelegd, vaak nodig is om een groep een duwtje te geven. Laat het helder zijn, 50PLUS is niet alleen voor de ouderen, maar voor alle generaties. Dus ik heb dat in dat voorbeeld genoemd, maar ik heb toen duidelijk ook afgekaart dat ik variant drie, zoals wij die hier hebben, voor sta. Dat is ook de reden waarom ik het niet uitgelegd heb in een motie of zo. Dat wilde ik nog even meegeven.

De **VOORZITTER**: Geen vraag, maar wellicht een korte reactie.

Commissaris van de Koning **VAN DIJK**: Nou, nee, volgens mij verschillen wij niet van mening. En ik ben blij dat u ook voor variant drie bent.

De **VOORZITTER**: Gaat u door.

Commissaris van de Koning **VAN DIJK**: Dan kom ik bij de motie ingediend door de Partij voor de Dieren – die is wel ingediend – over het uitdaagrecht. Ja, die zou ik willen ontraden. Juist in variant drie leggen we vast dat wij een uitdaagrecht hebben, maar wij gaan een stapje verder. Daar is ook onderzoek naar gedaan: het uitdaagrecht voor provincies is eigenlijk best wel ingewikkeld. Je kunt moeilijk de brugbediening of de weginspecteurs of andere zaken, misschien kom je bij natuurbeheer, zou je daar nog iets kunnen bedenken. Maar wij kiezen juist in variant drie om een veel lichtere variant zonder juridische en formele aangelegenheden te introduceren. Dat is overheidssamenwerking. Wij denken eerlijk gezegd dat we twee dingen doen. We leggen dus het uitdaagrecht wel vast, maar wij zetten dat niet vast in een in een formele juridische regeling. En wij proberen eigenlijk in die variant drie op een veel lager formeel niveau die samenwerking met de inwoners tot stand te brengen. Dat is een Noord-Hollandse variant. Je zou kunnen zeggen: dat gaan we de eerste twee jaar dan ook als experiment ervaren. Wij denken dat dat veel gemakkelijker zal zijn dan dat je dat in een juridische- Het is precies wat u eigenlijk wil. Het is transparant, het is laagdrempelig en het is ook nog toetsbaar, omdat we dat met elkaar gaan evalueren. Dus ik ontraad deze motie.

De rijksprojecten, daar heeft u geen motie over ingediend, maar wel een vraag over gesteld. Dat valt buiten deze verordening, maar vinden wij net zo belangrijk als u dat vindt. Bij gezamenlijke projecten voeren we daar ook het gesprek over met het Rijk. Dat doen we op dit moment al. Wij zullen het zeker niet nalaten om ook onze inwoners daarop te wijzen als daar mogelijkheden zijn om te komen tot een participatieproject of hun stem niet verloren te laten gaan.

De BBB had het over de expertpanels. Daar wil ik wel een onderscheid maken tussen twee soorten, want hier hebben we het natuurlijk over de startnotitie om te komen tot een verordening participatie. Maar er worden natuurlijk ook expertpanels in het leven geroepen, niet voor participatie, maar als klankbord. Sls klankbord voor bestuur en dat soort zaken meer. U gaf aan om wellicht met een amendement te komen. Ik denk eigenlijk dat de vorm zoals wij die nu hebben aangegeven en de wijze waarop wij participatieplannen gaan maken, voldoende gelegenheid geeft om daar uw oordeel over te vellen als er sprake is van heel specifiek expertpanels in het kader van participatie. Dat is best wel ingewikkelder, want over het algemeen doe je dat met inwoners, met belangengroeperingen, et cetera. Een expertgroep ziet toch vaak veel meer op het toetsen of experts vinden dat de inhoudelijkheid van het beleid al dan niet klopt. Dat zegt niks over dat zij daarmee het beleid beïnvloeden, maar ze kunnen wel adviezen geven. U heeft zo'n expertgroep zelf gehad. Dat was – misschien voor de VVD een beetje vloeken in de kerk – de Referendumcommissie. Dat was ook een groep van experts die zich bogen over en ook zelfs ongevraagd advies gaven. Maar uiteindelijk gaat u daar als Staten zelf over. Dus ik denk eerlijk gezegd dat een amendement niet nodig is, zeg ik, richting de BBB en dat we dat binnen de verordening, zoals we dat nu hebben afgedekt, prima hebben geregeld.

Dan de motie van de PVV, de vaststelling van de democratische kaders. Ja, eigenlijk heb ik dat al gezegd. Ik ontraad hem, want ik denk dat u met de uitgangspunten die u in de vorige periode al heeft vastgesteld met elkaar precies antwoord geeft op alle vragen over waar, welke, met wie, waarom, op welk moment, wat de waarde ervan is en wat we ook met de participatie doen. Want je kunt participeren aan het begin van het proces, gedurende het proces, maar ook kun je zelf participatie toestaan bij het eind van het proces als je vindt dat inwoners ook een stem hebben in het uiteindelijke besluit – wat dan wel natuurlijk ten koste gaat van uw besluitvorming. Dus ik ontraad deze, want hij zit daar eigenlijk al impliciet, expliciet in.

De **VOORZITTER**: Toch roept dat een vraag op bij mevrouw Bezaan van de PVV.

Mevrouw **BEZAAN** (PVV): Ja, dank u wel, voorzitter. Ja, weet u, ik heb altijd geleerd, op het moment dat je dus echt duidelijke indicatoren afgeeft, dat je dan van tevoren kunt bepalen of je bijdrage succes zal hebben. Wat wij veel zien, is dat mensen teleurgesteld raken, terwijl ze een inspanning willen leveren of een bijdrage willen leveren aan participatie, omdat het verwachtingspatroon niet is wat zij van tevoren verwachtten; of de uitkomst van de verwachting niet is wat zij van tevoren verwachtten. Ik denk, of wij denken, dat het concreet opnemen van deze indicatoren helpt voorkomen dat, ja, mensen dus die teleurstelling ervaren, waardoor ze misschien nog minder bereid zijn om mee te doen. Begrijpt u? Dat is eigenlijk de enige reden dat wij doen. Dan kunt u tegen mij zeggen 'ja, het staat al opgenomen', maar blijkbaar niet goed genoeg, want anders- Kijk, mensen moeten gewoon van tevoren weten waar ze aan beginnen en wat ze kunnen verwachten als uitkomst. Dat is meer de strekking zoals wij hem bedoelen.

De **VOORZITTER**: De verwachting van de uitkomst, meneer Van Dijk.

Commissaris van de Koning **VAN DIJK**: Dan vraag ik me een beetje af waar u dat op baseert, omdat ik juist gemerkt heb bij het laatste participatieproces bijvoorbeeld, Regie op de Ruimte, daar weten burgers, inwoners, belangenorganisaties, jongeren, waar ik zelf ook aan deelgenomen heb – een jongerenhuisvesting overigens – precies waar ze aan beginnen. Waar u, denk ik, op doelt, is dat u wilt voorkomen dat er onduidelijkheid bestaat bij degene die participeert: waarom die participeert, waarover en wat er uiteindelijk met de uitkomsten van de participatie wordt gedaan. Dat staat natuurlijk in een participatieplan. Dat laat onverlet dat er altijd mensen zullen zijn die participeren en teleurgesteld zijn dat er niet geluisterd wordt naar wat zij willen. Maar als er tienduizend mensen participeren, zullen er ook tienduizend meningen zijn. Dus het is afhankelijk van het proces en het moment waarop je participeert. Daarom zeg ik, als je aan het begin doet, dan kan het meningsvormend zijn, het kan halverwege toetsend zijn en aan het eind kun je zelf soms besluiten om participanten ook een stem te geven in de uiteindelijke uitkomst. Maar, ja, dat zul je in een participatieplan moeten vastleggen. Dus ik denk juist, door hier heel kien op te zijn bij iedere participatieplan wat langskomt, ja, ik denk dat het daarin moet gebeuren. U gaat het niet oplossen door in deze verordening- Eigenlijk, dit staat al in de uitgangspunten. Ik zou eigenlijk willen zeggen: houdt u hem dan aan totdat straks de verordening hier ligt, want dan zult u zien dat al die vragen die u stelt, die precies hebben we in de vorige periode met elkaar in de Statenwerkgroep participatie besproken. Het is ook

vastgelegd. Het is door u omarmd. Het is zelfs vertaald naar een kleine honderd vragen voor de organisatie om bij ieder proces te beantwoorden. Daar staan al die vragen eigenlijk in. Dus het is echt overbodig.

De **VOORZITTER**: Dat roept een vervolgvraag op.

Mevrouw **BEZAAN** (PVV): Dank u voor deze uitleg. Daar ben ik mij overigens van bewust. Ik was ook aanwezig in die Statenperiode. Maar zou u eventueel kunnen toezeggen dat u deze problematiek mee zou kunnen nemen en verwerken in een en ander wat komen gaat?

Commissaris van de Koning **VAN DIJK**: Dat staat eigenlijk al in de startnotitie, want daar hebben we gezegd dat we alles wat u in de vorige periode heeft besloten, onverkort beleidsarm meenemen. Dat betekent dat we er dus geen eigen zaken aan toevoegen, maar dat we meenemen wat de Staten eigenlijk al hebben besloten. Ja, het is een opdracht aan u zelf om straks, als de verordening er ligt, ons daarop te toetsen en te controleren, want dat is ook uw taak. Dus ik kan toezeggen dat dat erin zit. Absoluut.

Dan naar de motie ingediend door JA21: Participatie met heldere kaders vooraf. Ja, ik denk dat onder dezelfde noemer, zoals ik net ook bij de PVV antwoord heb gegeven, deze motie me overbodig lijkt. Die worden allemaal overgenomen in de participatieverordening. Ja, heel veel participatieplannen zijn soms klein en sommige zijn groot. Ja, u kunt ze natuurlijk allemaal voorbij krijgen, maar er zullen ook heel veel kleinere samenwerkingsverbanden ontstaan in het gewone dagelijkse werk van PS. Dus ik denk dat deze motie overbodig is.

Dan heb ik nog een motie van de PvdA: Niet praten over, maar spreken met alle Noord-Hollanders. Het nummer moet ik u even euvel duiden. Dat kan ik zo gauw niet vinden. Ik kijk even naar mijn souffleur. Nummer M3. Motie nummer M3. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Motie nummer M4.

Commissaris van de Koning **VAN DIJK**: M4. Oké, u heeft vier vingers. Ja, deze motie is eigenlijk overbodig en ik zal u zeggen waarom. Eigenlijk om dezelfde reden als die ik net aangaf. Alle uitgangspunten worden meegenomen, doelgroepen worden niet uitgesloten. Sterker nog. Toch ben ik het wel met u eens dat het soms heel ingewikkeld blijft om sommige doelgroepen te betrekken. Daar ligt denk ik ook de verantwoordelijkheid bij ons, bij u, in uw werk als volksvertegenwoordiger, maar ook bij ons als college en als dagelijks bestuur, om wel te proberen die doelgroepen te betrekken. Daarom kiezen we soms niet om doelgroepsgewijs, maar om representatief onderzoek te doen om te kijken of je een representatieve steekproef kan doen in de provincie, omdat het zo lastig is om- Bijvoorbeeld, nou, ik zag dat bij Regie op de Ruimte: het is gewoon heel erg moeilijk om jongeren te enthousiasmeren om over regie op de ruimte te praten. Dan is het beter om andere vormen te hanteren als representatief onderzoek of op een andere manier jongeren te confronteren met 'hoe ziet je toekomst eruit?'. Kortom, om vrijheid te hebben om dat te doen. Maar dat zit allemaal al in die verordening. Dus om dat nog een keer op te gaan schrijven, lijkt mij echt overbodig.

De **VOORZITTER**: Toch roept dat een interruptie op bij de heer Terwal van de VVD.

De heer **TERWAL** (VVD): Ja, voorzitter, ja, eigenlijk is het een beetje dezelfde interruptie die ik ook gepleegd heb bij mevrouw Oulad Hadj van de PvdA. Ik begrijp het streven van de commissaris om jongeren meer bij het provinciaal beleid te betrekken door middel van participatie. Maar laten we er wel voor waken dat- Kijk, jongeren kunnen ook gewoon geen zin hebben, net zoals wij als volwassen mensen er ook geen zin in kunnen hebben. Dus het is goed om daar een inspanning op te plegen, maar laat die inspanning er niet toe leiden dat we daar nou heel veel ambtelijke capaciteit en middelen op inzetten om ze maar coûte que coûte naar dat provinciehuis toe te toe te halen of naar hen toe te gaan.

Commissaris van de Koning **VAN DIJK**: Maar dat is nu precies, meneer de voorzitter- Sorry.

De **VOORZITTER**: U heeft het woord, meneer Van Dijk.

Commissaris van de Koning **VAN DIJK**: Het is toch heerlijk om zo nu en dan ook zelf hier te mogen staan.

Nee, maar hier gebeurt precies, meneer de voorzitter, waarvoor ik bang ben. Als je specifiek doelgroepen in de verordening gaat benoemen, dan ga je daar alleen maar over praten. Dat is juist niet de bedoeling in de verordening, want die sluit namelijk niemand uit. Het was een voorbeeld wat ik gaf over jongeren, maar zo zou ik het ook over dieren kunnen zeggen of over andere belangen in de provincie. Die zijn, als dat beleid daarom vraagt, allemaal van belang. Het is dus heel belangrijk dat wij bij een participatieplan de overweging maken met elkaar: wie vinden wij belangrijk om te laten participeren? En niet op voorhand uit te sluiten, maar het omgekeerde model: te redeneren naar 'wie z'n stem willen wij graag horen bij het vaststellen van dit beleid'. En dat is, als je bijvoorbeeld iets op Texel gaat doen, dan denk ik dat de mening van het Gooi wat minder van belang is als het alleen over Texel gaat. Maar als het over de hele provincie gaat, gaat het alweer over andere zaken. Als het over de natuur gaat of over dieren gaat of over jongeren gaat- Dat is denk ik de afweging die wij bij iedere participatie wel moeten maken. Dus wij verschillen niet van mening. Maar eigenlijk gebeurt er nu precies wat je niet wil als je allemaal uitzonderingen gaat maken of verbijzonderingen in de verordening zelf.

De **VOORZITTER**: Dat roept een vervolgvraag op van-

De heer **TERWAL** (VVD): Eigenlijk een opmerking dan. Dan zijn de commissaris en ik het met elkaar eens. Ik zou de commissaris wel mee willen geven: onderschat niet hoeveel mensen uit het Gooi een tweede huisje op Texel hebben.

De **VOORZITTER**: En wellicht andersom. Maar, mevrouw Oulad Hadj, u had een interruptie.

Mevrouw **OULAD HADJ** (PvdA): Ja, dank u wel, voorzitter. U benadrukt mijn motie met een stukje over de jongeren, maar het is veel breder dan alleen jongeren. Ik heb bewust gekozen om niet uit te wijden over alle groepen, want mijn motie heet ook 'Praten met alle Noord-Hollanders', de inwoners van Noord-Holland. Dus het gaat over ouderen, het gaat over jongeren, het gaat over mensen met een migratieachtergrond, het gaat over mensen met visuele beperkingen. Maar daar hoor ik u niet heel veel over praten. Want, en dat wilde ik even bewust benadrukken, het gaat niet alleen om jongeren. Ja, ze zijn ook een onderdeel daarvan. Maar ik hoorde ook wel mijn collega-Statenlid ook naast mij praten van 'jongeren hebben ook geen zin in de afwas'. We hebben zo vaak geen zin. Maar als wij als provincie duidelijk maken waarom het beleid ons raakt, dan zijn mensen geneigd om mee te doen met het beleid dat hen aangaat. Dus ook met de besluiten die wij uiteindelijk zullen gaan nemen over onze Noord-Hollanders. Bij deze.

De **VOORZITTER**: Dank u, mevrouw Oulad Hadj. Meneer Van Dijk, een reactie daarop.

Commissaris van de Koning **VAN DIJK**: Meneer de voorzitter, ja, ik hoorde eigenlijk geen vraag.

De **VOORZITTER**: Ik hoorde ook geen vraag.

Commissaris van de Koning **VAN DIJK**: Maar u hoort wel in mijn uitspraken dingen die ik niet gezegd heb en dat wil ik toch even corrigeren. Het ging net over jongeren, omdat ik aangaf dat als je heel specifiek doelgroepen eruit haalt, dan gaat het er alleen over. Maar ik heb ook gezegd: je zou ook het gesprek kunnen voeren over ouderen, over jongeren, over allerlei inwoners, alle inwoners van Noord-Holland. Daarom is het zo fijn dat we al in de vorige periode hebben gekozen voor de uitgangspunten, zoals we die toentertijd hebben geformuleerd, dat we niemand uitsluiten. En de kracht van uw bijdrage zou moeten zitten in het participatieplan, wat een oplossing probeert te vinden om juist die doelgroepen te bereiken die wij lastig vinden te bereiken. Dat lossen we niet op door ze expliciet te noemen in de verordening. Dat lossen we op door creatief oplossingen te bedenken in een participatieplan. Daarom ben ik blij dat u Variant nummer drie omarmt, want dat geeft ons de mogelijkheid om dat niet langs formele regels te doen, maar ook eens te experimenteren en misschien ook eens op een andere manier groepen tot aan ons te kunnen binden. Dat het ingewikkeld is, ben ik helemaal mee eens.

Dan heb ik nog één motie, meneer de voorzitter, en die is ingediend door CDA, D66 en Partij voor de Dieren. Is dat motie M4?

De **VOORZITTER**: Motie M5.

Commissaris van de Koning **VAN DIJK**: Motie M5. Waarbij wordt verzocht- Ook weer die jongerenparticipatie komt terug. Ik denk dat ik mezelf niet te veel moet herhalen. En ik wil denk ik ook een belangrijke boodschap meegeven. U bent kaderstellend. Ik denk dat, als u het kader stelt dat die verordening voor iedereen geldt, dan heeft u vervolgens de toetsende en de controlerende taak om te kijken of het college dat ook in participatieplannen op een goede manier in maatwerk tot uitdrukking laat komen. Daarmee is ook deze motie overbodig.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Dat was de beantwoording van de commissaris. Ik kijk even naar de heer Heijnen. Hij heeft toch nog op de valreep een interruptie aan het adres van de commissaris.

De heer **HEIJNEN** (CDA): Voorzitter, kijk, ik zit nog even te luisteren. Ik vind het wel lastig. Want u zegt: ik wil niemand uitsluiten. En u heeft allerlei doelgroepen. Maar ik wil eigenlijk ergens vast hebben liggen dat we dan dus ook iedereen insluiten. Door een aantal van die doelgroepen – en misschien meerdere dan jongeren – ook te noemen- Ik vraag in die motie eigenlijk heel open om eens wat vormen uit te werken, om eens wat beeld te geven van, hoe kan dat er nou uitzien? Eigenlijk wat meer te laden wat we in die variant drie gaan doen. Wat ik ook in mijn inbreng heb gezegd: ik ben het helemaal met u eens dat het gaat over een cultuur van participatie en je per keer moet kijken wat de juiste vorm is. Dus mijn vraag is: is het toch niet mogelijk om in die uitwerking wat meer kleuring te geven bij 'hoe sluiten we dan iedereen in'?

De **VOORZITTER**: Iets meer lading en kleuring aan optie drie, hoor ik, meneer Van Dijk.

Commissaris van de Koning **VAN DIJK**: Meneer de voorzitter, ja, ik denk dat wat meneer Heijnen wil, heel goed mogelijk is. Het is niet alleen variant drie, het is ook alle uitgangspunten die we meenemen. Daarmee sluiten we niemand uit. Maar we zouden er natuurlijk voor kunnen kiezen om in de toelichting bij de verordening bijvoorbeeld dat op een bepaalde manier uit te werken en te duiden. Maar dat is niet limitatief, dat is geen opsomming en dat mag niet gezien worden als een beperking of als een verbijzondering, omdat we namelijk niemand uitsluiten in de verordening zelf. Die is open, die is transparant en die geldt voor iedereen. Een participatieplan maakt op basis van de eerder gestelde uitgangspunten en alle vragen die we in de organisatie ook onszelf stellen van 'hoe komen wij tot een goede participatie?', waardoor we de indruk krijgen dat die inwoners en die belangengroeperingen die mee moeten praten, ook kunnen meepraten. Je zou dat in de toelichting op de verordening bijvoorbeeld wel voorbeeldsgewijs kunnen uitschrijven. Maar onze inwoners moeten daarmee vooral niet de indruk krijgen dat groepen worden voorgetrokken óf worden achtergesteld. Dat is eigenlijk precies wat u in de vorige periode heeft willen bereiken met de uitgangspunten die u heeft vastgesteld. En dat zou ik graag meenemen.

De **VOORZITTER**: Dat is afdoende voor de heer Heijnen. Dan bent u bij deze aan het einde gekomen van uw beantwoording in eerste termijn.

Dan gaan we direct door naar de tweede. Ik zie de eerste spreker, Statenlid Korzelius, al zijn weg banen naar het spreekgestoelte. Statenlid Korzelius, GroenLinks.

Tweede termijn Provinciale Staten

Statenlid **KORZELIUS** (GroenLinks): Dank u wel, voorzitter. Voorzitter, ik kan heel kort zijn, want de beantwoording van de commissaris ligt redelijk goed in lijn met mijn betoog. Het is inderdaad juist dat de uitgangspunten voor participatie die in de vorige periode zijn vastgesteld, eigenlijk heel veel handvaten bieden. Niet alleen voor de verordening, maar vooral ook voor alle participatieplannen die de provincie doet op specifieke onderwerpen. Ik denk, ik wil nogmaals citeren wat er staat over die bijzondere doelgroepen. Er staat: "Daarbij doen we aantoonbaar ons best om Noord-Hollanders te betrekken voor wie het minder vanzelfsprekend of makkelijk is om mee te doen, zoals jongeren, laaggeletterden en mensen met een migratieachtergrond". Er staat

nog veel meer in, maar dat betekent wel dat een aantal, eigenlijk de meeste, moties overbodig zijn.

Ik stel wat de jongeren betreft nog even- We hebben een werkgroep Jongerenparticipatie die vorig jaar gewerkt heeft en nu ook weer dit jaar verder van start gaat. Dus aan jongeren en het betrekken bij provinciale onderwerpen wordt best aandacht besteed.

We zijn het eens met het amendement van D66. We vinden inderdaad dat het een prima precisering is van het ontwerpbesluit van PS. Dat we inderdaad kiezen voor variant drie. Wat dat betreft zullen wij het amendement van D66 van harte steunen.

Wij zullen niet meegaan met de ingediende moties. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Dank u wel, Statenlid Korzelius. Dan is de volgende spreker de heer Dessing, maar hij heeft de vergadering volgens mij tijdelijk verlaten. Dan gaan we verder met de heer Mülder van D66. Nee, die slaat over. Dan mevrouw Van Aesch, Partij voor de Dieren.

Mevrouw **VAN AESCH** (PvdD): Ja, dank u wel, voorzitter. Met de toelichting van de commissaris van de Koning dat het uitdaagrecht op deze manier geborgd wordt en versterkt wordt, kijken we uit naar mooie maatschappelijke initiatieven. We zullen over twee jaar bij de evaluatie zien hoe dat verlopen is. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Dank u wel, mevrouw Van Aesch. Ik kijk naar de heer Becker van BBB.

Mevrouw **VAN AESCH** (PvdD): Pardon. Sorry. We trekken bij deze de motie in.

Motie 1 'Versterking uitdaagrecht' maakt geen deel meer uit van de beraadslagingen c.q. besluitvorming.

De **VOORZITTER**: Dan is bij deze motie M1, de eerste de beste, ingetrokken.

En het woord is aan de heer Becker, nogmaals, van BBB.

De heer **BECKER** (BBB): Ja, dank u wel, voorzitter. We danken de commissaris voor de beantwoording om de onafhankelijkheid te borgen, en dat maakt het amendement wat ons betreft overbodig. Dank daarvoor.

Participatie moet ook toegankelijk zijn voor mindervaliden en ongeacht het opleidingsniveau. Zeker ook voor jongeren, maar dat is al genoemd. Er zijn trouwens best wel veel jongereninitiatieven al in dit huis. Dus daar ook een compliment aan de ambtelijke organisatie met alle Lagerhuisdebatten, et cetera. Dus jongeren weten echt de weg wel te vinden. Nu nog alle collega's die zich daar ook voor in willen zetten.

BBB kiest voor variant drie. Na twee jaar evalueren wij allen of dit opgeleverd heeft wat wij ervan mogen verwachten en of PS de participatieverordening per 1 januari 2027 kan vaststellen.

Even over het amendement van D66. Dat hebben wij inderdaad dan verkeerd begrepen, zoals we de uitleg nu ook gehoord hebben. Dus kunnen wij toch voorstemmen. Dank.

De **VOORZITTER**: Dank u wel, meneer Becker. Dan is het woord aan mevrouw Bezaan van de PVV. Zij slaat over. Mevrouw Uiterwijk ook niet. De heer Klein wellicht voor een tweede termijn? De heer Terwal? Mevrouw Oulad Hadj. Zij wil wel. Van de Partij van de Arbeid.

Mevrouw **OULAD HADJ** (PvdA): Dank u wel, voorzitter. Dank aan de commissaris voor de beantwoording. Fijn dat hij het belang van inclusie en participatie onderschrijft. Tegelijk zit de echte toets in de uitwerking van de kaders die nog gaan volgen. Daarom hou ik de motie voor nu ook aan. Wij blijven hier scherp op. Inclusief is voor ons een basisvoorwaarde van goed bestuur.

Motie 4 'Niet praten óver, maar spreken mét álle Noord-Hollanders' maakt geen deel meer uit van de beraadslagingen c.q. besluitvorming.

Mevrouw **OULAD HADJ** (PvdA): Overigens gaan wij ook voorstemmen voor het amendement van D66. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Dan kijk ik even of de heer Heijnen van het CDA nog behoefte heeft. Jawel.

De heer **HEIJNEN** (CDA): Ja, voorzitter, dank. Voorzitter, zoals ik al zei, wij zijn helemaal voor wat in de verordening stond. De beantwoording en het betoog van de commissaris maakte mij wel iets minder enthousiast, omdat, ja, flexibele vormen en niemand uitsluiten, maar verder krijgt dat eigenlijk geen enkele body. Ik denk dat het wel goed is om dat te doen in de uitwerking. Voor nu hou ik de motie dan ook aan en wij zullen toetsen of wij inderdaad onder andere jongeren, maar ook andere groepen, terug gaan zien in de uitwerking. Dank u wel.

Motie 5 'Verankeren jongerenparticipatie in Noord-Holland' maakt geen deel meer uit van de beraadslagingen c.q. besluitvorming.

De **VOORZITTER**: Dank u wel, meneer Heijnen. Motie M5 is bij dezen ook aangehouden. Dan kijk ik nog even naar mevrouw Schneemann. Zij was kort in de eerste termijn en nog korter nu. En dan mevrouw Van der Helm nog namens 50PLUS als laatste in tweede termijn.

Mevrouw **VAN DER HELM-CHANDANSINGH** (50PLUS): Ja, dank u, voorzitter. Dank aan de gedeputeerde voor niet alleen de antwoorden, maar ook leuk klein debatje. Het leeft, participatie. Dat vind ik fijn. Als ik terugkijk naar alle moties en amendementen, dan waren wij al tot de conclusie gekomen dat wij het college natuurlijk enige ruimte gunnen. Alleen, alleen – daar komt ie – wij gaan het amendement van D66 steunen, want ook wij vallen een beetje over beslispunt twee. Dank u.

De **VOORZITTER**: Dan zijn we aan het einde gekomen van de tweede termijn van de Staten en wil ik dan de heer Van Dijk de gelegenheid geven voor de beantwoording in tweede termijn. Er zijn geen vragen gesteld, inderdaad, maar ook geen samenvattende woorden? Dan gaan we nu de beraadslagingen over dit agendapunt afronden. Er kunnen na de afronding van deze beraadslagingen geen aangepaste of nieuwe moties en amendementen meer worden ingediend. Dus dit is dan wat het is. Ik kijk even rond of die behoefte er nog wel is om dat te doen. Nee, dat is er niet. Dan zijn de beraadslagingen over agendapunt 8 inderdaad bij deze afgerond. De stemming zal aan het einde van de vergadering zijn, zoals u allen weet.

De discussie wordt gesloten.

De **VOORZITTER**: Dan ga ik het woord weergeven en de voorzittersstoel weer overgeven aan onze voorzitter, de heer Van Dijk. Dank u wel.

Voorzitter: commissaris van de Koning Van Dijk

De **VOORZITTER**: Met heel veel dank aan de heer Hollebeek. Heeft u behoefte om even tien minuten te schorsen? […] Dan schors ik de vergadering tot 15.10 uur.

Schorsing van 15.00 tot 15.16 uur.

9 Programma Landelijk Gebied (PLG) (Voordracht 4-2026).

De **VOORZITTER**: Geachte aanwezigen, ik heropen de vergadering. Aan de orde de Statenvergadering van 2 februari 2026. We zijn bij agendapunt 9 en dat is voordracht 4-2026, Programma Landelijk Gebied, ook wel PLG genoemd. De provincie werkt binnen dat PLG aan de doelen voor het landelijk gebied. Provinciale Staten hebben daar een Korte termijnagenda Landelijk Gebied Noord-Holland 2025-2027 vastgesteld. Dat was al in juni 2025. Provinciale Staten hebben daar een breed pakket aan maatregelen in gang gezet. Het nu voorliggende PLG

schetst het handelingsperspectief voor de midden en lange termijn, maakt keuzes over welke doelen met voorrang aangepakt worden, maar het is ook een bouwsteen voor de Omgevingsvisie van Noord-Holland 2050 die op dit moment wordt vernieuwd. Het is ook besproken in de commissie Landelijk Gebied op 12 januari.

Een aantal punten haal ik even terug uit die vergadering. Meerdere fracties hebben aandacht gevraagd voor het ontbreken van concrete keuzes, meetbare doelen en duidelijke prioritering binnen het PLG. Er is onder andere gewezen op de behoefte aan een meer richtinggevend beleid in relatie tot stikstof, natuurherstel en gebiedsprocessen. Een aantal fracties hebben zorgen geuit over de integratie van de Voedselvisie in het PLG -- met name het risico dat de zichtbaarheid, ambitie en uitvoeringskracht van de Voedselvisie afnemen. Er is ook aandacht gevraagd voor de haalbaarheid van doelen richting 2030. De monitoring van de voortgang, de financieringszekerheid vanuit het Rijk en de risico's bij tegenvallende middelen. Er is ook gesproken over de verdeling van middelen binnen het PLG, en dan met name de verhouding tussen de inzet op het Natuurnetwerk Nederland – ook wel NNN genoemd – en andere doelen, zoals stikstofreductie, innovatie en beheer.

Er zijn ook een aantal toezeggingen door GS gedaan, onder andere dat PS schriftelijk bij de jaarstukken worden geïnformeerd over het moment waarop een update van de Bossenstrategie beschikbaar komt. Er is een toezegging gedaan over het startdocument voor het Regionaal Water en Bodem Programma, inclusief planning en processtappen. Het wordt in de komende weken aan pers toegezonden. En Provinciale Staten blijven via de P&C-cyclus en de jaarlijkse actualisatie van de Korte termijnagenda geïnformeerd over de voortgang van het PLG.

Een aantal sprekers hebben zich gemeld. De heer Mülder van D66, de heer Vendrig van de BBB, de heer Mantel van JA21, Statenlid Bwefar van GroenLinks, de heer Klein van de ChristenUnie, de heer Van Tiggelen van de PVV, mevrouw Schneemann van Volt, mevrouw Haas van de Partij voor de Dieren, de heer Wallaart van de Partij van de Arbeid, mevrouw Koning van het CDA, de heer Dessing van Forum voor Democratie, mevrouw Van der Helm van 50PLUS, mevrouw Ouderkerken van de VVD en mevrouw Alberts van de SP.

In de eerste termijn geef ik het woord aan de heer Mülder van D66.

Eerste termijn Provinciale Staten

De heer **MÜLDER** (D66): Dank u, voorzitter. Ik had u al enigszins voorbereid dat nu het minder leuke gedeelte, volgens mij, van de inbreng van D66 zou komen. Dat is denk ik wel terecht, want wat hebben we er een bende van gemaakt. Halverwege de vorige periode raakte Nederland steeds verder op slot door de stikstofproblemen en werd het Transitiefonds in het leven geroepen. Het Rijk zou samen met de provincies plannen maken voor natuurherstel en een duurzame landbouw. Eerst gingen vier partijen in Noord-Holland met elkaar om tafel. Ze kwamen tot een akkoord waar ze, denk ik, nu rustig van kunnen zeggen dat het te mager was om een stevig beleid te gaan voeren in Noord-Holland op natuur en landbouw. De inkt was nog niet droog of dezelfde BBB, met wie de VVD, PvdA en GroenLinks in Noord-Holland een bestuurlijke samenwerking waren aangegaan, had het geld voor de transitie alweer vakkundig van tafel weten te halen in Den Haag – met redenen die Joost mag weten. Misschien was dat al het moment om deze samenwerking weer te heroverwegen. Of was dat misschien het andere moment-

Ik stop even, want ik word al geïnterrumpeerd.

De **VOORZITTER**: Interruptie van mevrouw De Sain, BBB.

Mevrouw **DE SAIN** (BBB): Wat u net zegt over de landelijke politiek, in onze beleving was die transitiepot ook niet voor natuurverbetering, maar voor het uitkopen van de boeren, waar u net op doelt. Volgens mij staan we hier voor de provinciale politiek en niet voor de landelijke politiek.

De heer **MÜLDER** (D66): Ik hoorde geen vraag. Dus, nou ja, ja, nee, ja, kan er op gaan reageren, maar ik denk dat volgens mij de doelstellingen van het Transitiefonds zeer duidelijk waren. En ja, het heeft wel met elkaar te maken. Volgens mij hebben we het hier regelmatig over gehad, dat we vooral zitten te wachten op wat Den Haag gaat doen. Daar kom ik straks ook in mijn bijdrage ruimschoots op terug.

Ja, ik had het ook over dat tweede moment van heroverweging. Het moment waarop wij toch slechte plannen gingen inleveren voor dat kleine beetje geld wat we toch konden binnenhalen. Dat zijn we helaas misgelopen. Ik heb het nog even opgezocht. De gedeputeerde heeft daarna nog zeker drie keer gezegd dat het alsnog gecompenseerd zou worden. Noord-Holland zou inderdaad nog geld krijgen. Ik ben nog wel even benieuwd, er was volgens mij daarnet nog contact met minister Wiersma, of daar nog inderdaad grote bergen aan zitten te komen, Of dat toch, net als dat alle andere gedeputeerden zeggen, dit de pot geld was en wij helaas niks meer krijgen.

Vanaf dat moment begon het 'grote achter de feiten aanlopen'. Als Staten riepen we meermaals op tot actie. Soms heel concreet, zoals bij de PAS-melderspilot – nou, volgens mij was u er net nog – waar eigenlijk meteen een uitspraak door GS naast zich neer werd gelegd. Of soms breder: de deadlines die we met hangen en wurgen soms net werden gehaald. Het zenuwachtige gelach van de gedeputeerde bij moeilijke vragen en zelfs bij de laatste vergadering voor de kerst moesten we – dat was veelzeggend – het ook weer na een drama en vergaderen buiten de vergadering concluderen dat dit stuk nog niet rijp was om naar de Staten te sturen.

Nu ligt er een stuk dat moeiteloos mee kan doen aan het 'NK Open Deuren Intrappen'. GroenLinks loopt trots weg met tweehonderd miljoen voor natuur en de rest laten we eigenlijk even versloffen for de time being. We gaan binnenkort nog wel even een keer nadenken over de ruimtelijke keuzes die we binnen een paar maanden in onze Omgevingsvisie moeten gaan maken.

De **VOORZITTER**: Interruptie van mevrouw De Sain, BBB.

Mevrouw **DE SAIN** (BBB): Nou, u bent nu echt te kort door de bocht, meneer Mülder. Die tweehonderd miljoen is zeker voor de NNN, maar dat is wel onder voorwaarden: ook voor agrarisch natuurbeheer en dat de ruimte gebruikt wordt voor de vergunningverlening. Zo hebben we er nog twee voorwaarden aan gesteld. Dus het is wel in balans.

De heer **MÜLDER** (D66): Meneer de voorzitter, het is toch grappig dat, als u denkt dat het enige waar u eigenlijk een soort van compliment noemt in uw bijdrage, dat dat dan vakkundig onderuit wordt gehaald door de BBB, dat het toch echt niet voor natuur is. Ik schrik daarvan, maar ik ben ook niet meer verbaasd.

Mevrouw **DE SAIN** (BBB): Ik blijf hier even staan totdat de heer Mülder klaar is. Ik heb gezegd dat u te kort door de bocht ging en dat het geld ruim wordt besteed. Ja, ook voor natuur. Ik heb niet gezegd dat het niet voor de natuur was, maar dat er voorwaarden aan gesteld zijn zodat die pot geld in balans is. Dat heb ik gezegd.

De heer **MÜLDER** (D66): Ik heb heel goed gehoord wat u heeft gezegd. Volgens mij heeft u mijn reactie ook verstaan. Een gedeelte van de van de zaal begreep volgens mij ook mijn reactie daarop.

Waar was ik gebleven? O ja, het ging even over de keuzes die we moeten maken in onze Omgevingsvisie. Ik heb eigenlijk geen idee welke keuzes wij moeten gaan maken, omdat ik niet echt een duidelijke koers zie. U bent spontaan vergeten waar we het eigenlijk voor doen, want de Voedselvisie was niet een inlegvel – waar we het voor de kerst nog over hadden – het is juist het beginpunt. Want een sector die zoveel schade aan de omgeving veroorzaakt en zo weinig oplevert voor de ondernemer, de boer zelf, is niet gezond. Je hoeft geen topeconoom te zijn om te weten dat dit model eindig is. We moeten natuur herstellen en toewerken naar een gezond agrarisch model, ook voor de boer. Ik zeg bewust niet alle boeren, want ik denk niet dat dat werkt. Dit was het moment voor Noord-Holland om een stip op de horizon te zetten en ernaar toe te werken. Helaas spreekt het college over dit stuk alsof het slechts een verzamelmap is van dingen die we al aan het doen zijn. Als dat zo is, dan is mijn conclusie dat we bar weinig doen. Tot overmaat van ramp heeft u als coalitie bijna twee jaar besteed aan een knipselmap, terwijl er straks – daar had ik u al voor gewaarschuwd – twintig miljard beschikbaar is en waarschijnlijk vele provincies met uitgewerkte plannen komen. Ik ben heel benieuwd wat onze plannen zijn. Ik

heb het volgens mij al eerder gevraagd: ik zou heel graag willen weten welke drie plannen wij direct in zouden kunnen leveren. Ik vroeg het al eerder.

O, nu ga ik eventjes door mijn spreektijd heen.

Ik vrees dat u de boot gaat missen, dat de BBB alsnog haar zin krijgt, want de BBB heeft nooit geloofd in de landbouwtransitie. Eerlijk gezegd begin ik me ook af te vragen of de gedeputeerde wel de goede man is op de goede plek om die transitie in te zetten. Een sprekend voorbeeld. Het lukte u echt niet om met een enkele supermarkt om tafel te gaan om het te hebben over ketenverantwoordelijkheid. Ik ben heel benieuwd.

Ik heb nog twee moties. Vorige keer mocht ik twee moties niet indienen, omdat eigenlijk alle stukken alweer in het college lagen. Daarom heb ik de twee moties van vorige keer gewoon gerecycled.

Dat is als eerste, verzoeken- Die dien ik trouwens in samen met de Partij voor de Dieren en Volt. “Verzoeken het college van Gedeputeerde Staten voor alle Natura 2000-invloedsgebieden en veenweiden in Noord-Holland concrete stikstofreductiedoelen per gebied op te stellen naar voorbeeld van de gebiedsgerichte aanpak in Utrecht en Gelderland. Per gebied een maatregelenpakket te formuleren, zoals emissienormen per bedrijfstype, vergroeningsmaatregelen en extensivering, dat de realisatie van deze doelen uiterlijk in 2035 haalbaar maakt, en gaan over tot de orde van de dag.”

Motie 6-2 februari 2026
Noord-Holland geeft duidelijkheid over stikstof voor de specifieke gebieden

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 2 februari 2026.
Constaterende dat:

- *Het huidige PLG Noord-Holland werkt met generieke stikstofdoelen zonder gebiedsgerichte differentiatie;*
- *De provincie Utrecht in haar Ontwerp-UPLG wél gebiedsgerichte emissiesturing toepast, waaronder:*
  - *250-meterzones rondom stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden,*
  - *Een maatwerkaanpak voor stalemissies,*
  - *Per gebied afgestemde provinciale emissienormen;*
- *De provincie Gelderland eveneens werkt met gebiedsgerichte emissiedoelen en -reductiepaden, waardoor gebiedsprocessen meer duidelijkheid en uitvoerbaarheid krijgen;*
- *Utrecht en Gelderland hierdoor sneller zicht hebben op natuurherstel en vergunningsruimte dan Noord-Holland.*

Overwegende dat:

- *De stikstofdruk sterk verschilt per gebied en gebiedsgerichte reductie daarom logischer en effectiever is;*
- *Agrariërs en gebiedsprocessen behoefte hebben aan helderheid over toekomstige emissiedoelen;*
- *De provincie Noord-Holland door het ontbreken van gebiedssturing risico loopt achter te raken op natuurdoelen, vergunningverlening en KRW-verplichtingen.*

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- *Voor alle Natura 2000-invloedsgebieden en veenweiden in Noord-Holland concrete stikstofreductiedoelen per gebied op te stellen, naar voorbeeld van de gebiedsgerichte aanpak in Utrecht en Gelderland;*
- *Per gebied een maatregelenpakket te formuleren (zoals emissienormen per bedrijfstype, vergroeningsmaatregelen en extensivering) dat realisatie van deze doelen uiterlijk in 2035 haalbaar maakt.*

En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Sijmen Mülder (D66), Julia Schneemann (Volt) en Ilona Haas (Partij voor de Dieren).

De heer **MÜLDER** (D66): Daarnaast nog de volgende motie: “Verzoeken het college van Gedeputeerde Staten voor alle veenweidegebieden in Noord-Holland gebiedsgerichte waterpeildoelen voor 2030 en 2040 vast te leggen, waarbij uitgegaan wordt van het streefpeil tussen de twintig en veertig centimeter onder maaiveld in lijn met water en bodem sturend. Per gebied een uitgewerkte strategie op te stellen met benodigde hydrologische maatregelen zoals peilbeheer, waterconservering en verhogen van de zomerpeilen. Deze strategie op te nemen in de eerstvolgende actualisatie van het PLG, en gaan over tot de orde van de dag.”

Motie 7-2 februari 2026
Noord-Holland is duidelijk over de toekomst van het waterpeil

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 2 februari 2026.
Constaterende dat:
- *Waterpeilverhoging in veenweidegebieden essentieel is om bodemdaling, CO_2-uitstoot en verzilting tegen te gaan;*
- *Het PLG Noord-Holland deze opgave slechts globaal benoemt en geen gebiedsgerichte peildoelen bevat;*
- *De provincie Utrecht in haar ontwerp-UPLG per landschap concrete wateropgaven en maatregelen uitwerkt, inclusief gewenste grondwaterstanden, hydrologische maatregelen en peilbeheer, waarmee gebiedsprocessen duidelijke richting krijgen.*

Overwegende dat:
- *De provincie Noord-Holland zonder uitgewerkte peildoelen achterblijft in het behalen van KRW-doelen en veenweideopgaven;*
- *Agrarische ondernemers behoefte hebben aan helder perspectief op de toekomstige waterhuishouding;*
- *Andere provincies, zoals Utrecht, laten zien dat gebiedsgerichte waterpeilsturing uitvoerbaar en effectief is;*
- *Het Rijk in Water.en.Bodem.Sturend aangeeft dat het gewenste waterpeil in veengebieden idealiter tussen –20 en –40 cm onder maaiveld ligt om verdere bodemdaling en oxidatie te beperken.*

Verzoeken Gedeputeerde Staten:
- *Voor alle veenweidegebieden in Noord-Holland gebiedsgerichte waterpeildoelen voor 2030 en 2040 vast te leggen, waarbij wordt uitgegaan van een streefpeil tussen –20 en –40 cm onder maaiveld, in lijn met Water.en.Bodem.Sturend;*
- *Per gebied een uitgewerkte strategie op te stellen met de benodigde hydrologische maatregelen, zoals peilbeheer, waterconservering en het verhogen van zomerpeilen;*
- *Deze strategie op te nemen in de eerstvolgende actualisatie van het PLG;*

En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Sijmen Mülder (D66), Julia Schneemann (Volt) en Ilona Haas (Partij voor de Dieren).

De heer **MÜLDER** (D66): Tot zover mijn bijdrage. Maar niet voordat ik nog een interruptie heb gehad van de PvdA.

De **VOORZITTER**: De heer Wallaart, PvdA. Sorry. U zat op de plek van de heer Wagelaar. De heer Wallaart.

De heer **WALLAART** (PvdA): Dank u wel. Het scheelt niet veel qua letters. Een verduidelijkende vraag voor D66 over de stikstofmotie. Een tijdje geleden is er een akkoord gesloten, onder andere met LTO en AJK. Daar zit een gebiedsgericht onderdeel in. Volgens mij is het ongeveer een-op-een wat meneer Mülder hier voorstelt. Dus wat voegt zijn motie precies toe?

De heer **MÜLDER** (D66): Ik heb hem niet teruggezien in het PLG. Volgens mij zijn er inderdaad gebiedsgerichte doelen. Ik zou zeggen ‘laten we hem opschrijven’, want blijkbaar was dat- Ik vond het ook bijzonder hoeveel verzet dat vorige keer al opleverde, maar ik denk dat het heel goed is om duidelijk te zijn naar het stikstofdoel per gebied en die op te nemen in dit magnum opus omtrent het landelijk gebied.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Dat was het einde van uw bijdrage. U heeft twee moties ingediend. Die maken onderdeel uit van de beraadslagingen.

Dan geef ik het woord aan de heer Vendrig van de BBB.

De heer **VENDRIG** (BBB): Voorzitter, dank u wel. Ja, de bedoeling is dat ik niet zo negatief van start ga als de collega van D66. We hebben wel wat vragen en opmerkingen. Het PLG dat is besproken in de commissie van 12 januari geeft ons aanleiding voor de volgende punten.

Waar de BBB zich zorgen over maakt, is de uitvoering in de gebiedsprocessen. In de commissie hebben we het ook al benoemd. Uit verschillende delen van de provincie bereiken ons vragen, maar ook klachten over de werkwijze en het proces die in de gebieden plaatsvindt. Uit de berichten die ons bereiken, maken we op dat er niet altijd een zorgvuldig proces doorlopen is voordat onteigening in het vooruitzicht wordt gesteld. Daarom zijn we ook blij met het antwoord van gedeputeerde Gielen in de commissie dat er een loket geopend wordt waar mensen terecht kunnen met vragen en, of klachten. Maar het is natuurlijk niet de bedoeling dat dit loket meteen overspoeld wordt met problemen. In de basis zouden de gebiedsprocessen natuurlijk in goed overleg en met oog voor initiatieven uit het gebied moeten plaatsvinden, want samen komen we immers verder met grondgebruikers, eigenaren, tbo's en provincie, en al dan niet met gebruikmaking van STIVAS die onder andere in de Starnmeer succesvol is ingezet. Daarom hebben wij de volgende vraag aan GS: ziet de gedeputeerde ook de meerwaarde van de inzet van STIVAS? En in welke gebiedsprocessen wordt hier al gebruik van gemaakt?

Voorzitter, wat BBB hier toch uitdrukkelijk wil benoemen is het belang van de agrarische sector. Uiteraard voor de voedselproductie, maar ook voor een deel het natuurbeheer. In de veenweidegebieden voert verreweg het grootste deel van de bedrijven nu succesvol agrarisch natuurbeheer uit. De vraag is: wordt daar met de NNN-realisatie wel rekening mee gehouden? Daarom hebben wij de volgende vragen aan de gedeputeerde. Wordt het beheerdoeltype voor het NNN bepaald achter de tekentafel? Of vindt er vooraf overleg plaats met de betrokken gebruiker of eigenaar?

En daarop aansluitend, voorzitter-

Ik zie een interruptie aankomen van de heer Mülder.

De heer **MÜLDER** (D66): Dank u wel. Ja, als ik de BBB hier zo hoor spreken- En u begon al met ‘ik ga hier niet zo negatief zijn als D66’. Ja, als ik zo negatief ben, dan dacht ik dat u toch wel trots zou zijn op dit plan. Waar bent u trots op, op dit plan? Is dat dat er toch eindelijk een echt PLH ligt. Waar bent u trots op in dit plan?

De heer **VENDRIG** (BBB): Ja, dank, voorzitter. Nou ja, ik denk dat wij toch de piketpalen hebben geslagen met dit plan. Het is weliswaar een soort paraplu waar de processen onder hangen. Maar, ja, dat daar toch wel de nodige piketpalen, kapstokken, gemaakt zijn om mee door te gaan.

De heer **MÜLDER** (D66): Ja, ik hoor piketpalen en kapstokken. Ik ben toch heel benieuwd. Ik heb die zelf niet gelezen in het stuk. Ik weet ook niet wat de boer daaraan zou hebben, aan een piketpaal of een kapstok. Maar ik ben toch even benieuwd, kunt u hem nog één keer wat concreter maken?

De heer **VENDRIG** (BBB): Ja, dank u, voorzitter. Nou, het voorbeeld is net al genoemd, bijvoorbeeld door de heer Wallaart over het plan van Noord-Holland, de gezamenlijke stikstofreductie. Dat maakt ook onderdeel uit van het PLG. Dus dat is daar al een voorbeeld van.

De **VOORZITTER**: De heer Mülder. Nee. Meneer Vendrig, gaat u verder. Mevrouw Schneemann van Volt.

Mevrouw **SCHNEEMANN** (Volt): Ja, dank u wel, voorzitter. De heer Vendrig gaf aan het begin aan dat hij zorgen ontvangt van agrariërs of er wel een zorgvuldig proces wordt gelopen.

Tegelijkertijd geeft hij aan dat er heel goede piketpalen worden geslagen. Hoe rijmt dat met elkaar?

De heer **VENDRIG** (BBB): Nou ja, die piketpalen, dat zijn dus de gebiedsprocessen die plaatsvinden. We hebben nu de focusgebieden waar gericht nu maatregelen uitgevoerd worden. Waar ik het over heb, is juist de uitvoering. De uitvoering van die maatregelen die tussen die piketpalen staan. Ja, daar hebben wij nog wel wat zorgen over getuige de vragen die uit het veld komen.

Mevrouw **SCHNEEMANN** (Volt): Ja, ik heb over piketpalen altijd zo geleerd dat het heel duidelijke doelstellingen geeft. Dat is volgens mij wat er precies ontbreekt aan dit PLG. Dus bent u het dan niet met ons eens dat we gewoon wat duidelijkere doelstellingen moeten opschrijven?

De heer **VENDRIG** (BBB): Nou, daar ben ik het niet mee eens, want dan zou ik graag van mevrouw Schneemann willen horen welke doelstellingen zij dan bedoelt.

Mevrouw **SCHNEEMANN** (Volt): Nou ja, ik bedoel bijvoorbeeld het halen van de KRW-doelstellingen, VHR-doelstellingen, stikstofreductie. Ik kan er wel een paar noemen. Maar ik heb zo meteen mijn bijdrage. Dus daar zal ik het bij laten.

De **VOORZITTER**: Gaat u verder, meneer Vendrig.

De heer **VENDRIG** (BBB): Ja, voorzitter, dank. Ik was gebleven bij, ja, dat in de commissie, en hier net ook door D66, een aantal keer het UPLG als voorbeeld is genomen, maar dat is wat de BBB betreft een kant die we niet op moeten. Dat blijkt wel uit de vijfhonderd bezorgde boeren en burgers en buitenlui die ondanks een dik pak sneeuw hun bezorgdheid kwamen uiten op een infoavond in Vianen. Vijfhonderd mensen. Daarnaast haakten ook nog eens een keer tienduizend mensen online aan. Dus dat geeft maar aan dat dat we niet daar maar blindelings achteraan zouden moeten lopen.

Verder, opgenomen in het PLG is de Voedselvisie. Maar om een visie te hebben, is er wel voedsel nodig. Het belang van het telen van eigen voedsel wordt in de wereld waarin we nu leven met de dag groter. Dus we moeten inzetten op voedselzekerheid. Daarom dienen wij het amendement van het CDA 'Voldoende gezond voedsel' mede in.

Verder hebben we in de commissie gevraagd naar de sociaaleconomische impactanalyse.

Mevrouw **HAAS** (PvdD): Ja, dank u wel. Bent u van mening dat Noord-Holland de voedselcrisis in het land, in de hele wereld, kan oplossen via Noord-Holland alleen?

De heer **VENDRIG** (BBB): Nee, maar we kunnen wel een bijdrage leveren. Daar ben ik wel van overtuigd.

Mevrouw **HAAS** (PvdD): Ja, en zou u denken ook de bijdrage te kunnen leveren door minder voedsel te verbouwen voor landbouwhuisdieren en wat meer voor de mens?

De heer **VENDRIG** (BBB): Nee, ik denk niet dat dat nodig is ook. Als wij bijvoorbeeld kijken naar het grasland: de koeien kunnen uitstekend het gras omzetten in producten die wij als mens goed kunnen gebruiken, die ook heel gezond zijn. Ik denk zeker dat wij daar zuinig op moeten zijn.

Mevrouw **HAAS** (PvdD): Bent u op de hoogte van het PFAS-gehalte in het gras dat onze koeien eten? Bent u ook op de hoogte van het feit dat onze koeien meer gras eten dan dat ze aan producten opleveren?

De heer **VENDRIG** (BBB): Ja, voorzitter, tegenwoordig zit overal PFAS in. Dus of het nu in het gras zit dat die koe opeet en dat we dat dan via de melk binnen krijgen, of dat het in de eieren zit, of het zit in de broccoli. Ja, volgens mij maakt het daar op een gegeven moment geen verschil in. Ik hoop wel dat we op een gegeven moment zover kunnen zijn dat we die PFAS langzamerhand

kunnen verminderen. Maar ik zie daar geen reden in om nu te zeggen: ja, dan moeten we maar geen dierlijke producten meer nemen, want dat zie ik niet.

Mevrouw **HAAS** (PvdD): Dus u steunt onze motie, die we straks gaan indienen, om meer biologisch landbouwareaal toe te voegen aan Noord-Holland?

De heer **VENDRIG** (BBB): Daar hebben wij naar gekeken, voorzitter. Ja, daar zijn wij eigenlijk niet zo blij mee. Waarom niet? Omdat wij altijd van mening zijn – ik heb het hier ook al vaker gezegd – dat je moet sturen op de vraagkant. Deze motie gaat uit van de aanbodkant. Als je de aanbodkant stimuleert zonder dat er vraag is, verpest je de markt. Daar doe je de biologische boeren absoluut geen plezier mee.

Mevrouw **HAAS** (PvdD): Ik hoor u net zeggen dat u veel liever minder PFAS in uw voedsel wil. Dus volgens mij hebben we die vraag zojuist gecreëerd.

Mevrouw **SCHNEEMANN** (Volt): Ja, dank, voorzitter. Ik hoor de BBB zeggen dat we moeten sturen op de vraagkant, omdat de biologische landbouw vanuit de vraagkant moet komen. Bent u het dan met ons eens dat we dat in de Voedselvisie bijvoorbeeld kunnen doen?

De heer **VENDRIG** (BBB): Ja, dat zou kunnen, ja.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Schneemann. Mag ik verzoeken om in de zaal niet te luid te lachen, applaudisseren of wat dan ook? Mevrouw Schneemann.

Mevrouw **SCHNEEMANN** (Volt): Bent u dan ook bereid om daar zo meteen stappen in te zetten als we daar bijvoorbeeld met een paar partijen moties over indienen?

De heer **VENDRIG** (BBB): Ja, dat ligt er natuurlijk aan wat er dan in die motie staat en daar gaan we ons op beraden. Daar kan ik nu geen voorschot op nemen.

Mevrouw **SCHNEEMANN** (Volt): Nou, dat komt dus wel goed zo meteen. Dank u.

Mevrouw **ALBERTS-OOSTERBAAN** (SP): Ja, dank u wel. Nu heeft Amsterdam een korte tijd geleden een motie aangenomen waarin de reclame op vlees wordt verboden. Het is een hypothetische vraag. Maar omdat u zegt 'nee, je moet de vraagkant beïnvloeden', zou u die motie gesteund hebben?

De heer **VENDRIG** (BBB): Ja, de vraag stellen, is hem denk ik beantwoorden, voorzitter. Ik denk dat mevrouw Alberts, net zo goed als ik, weet dat wij dat als BBB nooit zullen steunen. Wij zijn natuurlijk voor vrije keuze van voedsel.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Alberts in de rebound.

Mevrouw **ALBERTS-OOSTERBAAN** (SP): Ik vergat eigenlijk te zeggen dat het in die motie alleen om de reclame gaat. Dus de beïnvloeding van de vraagkant. Maar er staat niets in of je het nog wel of niet mag eten.

De heer **VENDRIG** (BBB): Ja, ik hoor geen vraag, voorzitter. Ik neem dat ter harte. Dus dank u wel.

De **VOORZITTER**: Maar u mag wel verder gaan.

De heer **VENDRIG** (BBB): Ja, tot slot. In de commissie hebben we gevraagd naar de sociaaleconomische impactanalyse en daar is toegezegd door de gedeputeerde dat, zodra duidelijk wordt dat de maatregelen uit het PLG sociaaleconomisch effect hebben, er toetsing plaatsvindt via een planMER voortvloeiend uit de Omgevingsvisie. Om de onduidelijkheid misschien nog wat weg te nemen, kan de gedeputeerde duiden hoe bepaald wordt of er sprake is van effect op sociaaleconomisch gebied? Tot zover, voorzitter.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Ik geef het woord aan de- Een interruptie van de heer Mantel, JA21.

De heer **MANTEL** (JA21): Ja, voorzitter, het was net al file staan. Dus ik denk, ik wacht even op het einde. Voorzitter, bij de laatste verkiezing werd BBB groot. Heel groot. Een knappe prestatie. Vervolgens in de coalitie terecht gekomen. Ik vraag me af, nu zijn we drie jaar verder: waar in dit PLG zit nu echt een overduidelijke BBB-stempel?

De heer **VENDRIG** (BBB): Ik denk dat wij, ja, met de gebiedsprocessen nu daar toch wel goed oog voor hebben en proberen ook daar invloed neer te leggen dat de initiatieven die vanuit de landbouw genomen worden of geopperd worden, dat die ook meegenomen worden. Ja, dat heeft u ook net in de bijdrage kunnen horen.

De heer **MANTEL** (JA21): Jazeker. Kijk, voor wat betreft het afronden van de huidige, lopende gebiedsprocessen, daar kunnen we elkaar wel vinden. Nog één vraag, voorzitter. Is de BBB van mening dat er in Noord-Holland sprake is van een stikstofdeken?

De heer **VENDRIG** (BBB): Nou, zoals de heer Mantel misschien al weet, is er van een stikstofdeken eigenlijk nooit sprake, want stikstof is heel grillig. Ja, dat kan de heer Van Tiggelen waarschijnlijk ook wel beamen met zijn kennis. Dus dat niet.

Nog even nog terugkomend op de vorige vraag. Waar wij natuurlijk ook trots op zijn, is dat we nu over de emissiereductie van stikstof gezamenlijk een afspraak gemaakt hebben. En dat wij dus daar uiteindelijk hopelijk dan de vergunningverlening mee los kunnen trekken. Dat vind ik toch wel een prijzenswaardige maatregel.

De heer **MANTEL** (JA21): Ja, dank, voorzitter. Nog even over die stikstofdeken. Als de BBB van mening is dat er geen sprake is van een stikstofdeken, dan staat er op pagina tien: “Onderdeel van geborgd natuurherstel en gericht op een geborgde daling van de stikstofdeken. We zien hier voor onszelf een stevig sturende rol, zowel in de beleidsvorming als in de uitvoering.” Waar is die stikstofdeken dan en waar hebben we dat gemeten?

De heer **VENDRIG** (BBB): Ja, voorzitter. Ik denk dat de heer Mantel, ja, hij spreekt wel- Er staat hier wel ‘stikstofdeken’, maar als ik dat zo in de context lees, wordt het niet bedoeld als, ja, een deken zoals je die visualiseert. Het gaat eigenlijk over, ja, de totale stikstofemissie wat uiteindelijk als depositie plaatsvindt. Dus ik denk niet dat je zo stringent zou moeten kijken dat het een stikstofdeken is, al wordt het wel zo genoemd.

De heer **MANTEL** (JA21): Korte laatste vraag, voorzitter. Dank u wel. Ik vroeg me af of de BBB het dan wat dat betreft met ons eens zou zijn als het beter zou zijn om niet langer luchtconcentratie te meten, maar om droge depositie op de grond te gaan meten.

De heer **VENDRIG** (BBB): Ja, kijk, wij zijn altijd voor ‘meten is weten’. Als daar voldoende mogelijkheden toe zijn, dan zullen wij daar altijd voor- Dat juichen wij toe. Het probleem alleen is dat in Nederland heel vaak dit juridisch niet- Als het juridisch niet geborgd is, dan heb je kans dat het heel gauw onderuit gaat. Daar zijn wij altijd naar op zoek. Dus het is ook niet zo makkelijk om te zeggen ‘ja, wij bedenken dit en dat voeren we even door’, want we hebben toch met een juridische werkelijkheid te maken waar we ook rekening mee moeten houden.

Mevrouw **KONING-HOEVE** (CDA): Dank u wel. Ik wil nog even terugpakken op die gebiedsprocessen en NNN. Onteigening is voor de BBB de rode lijn, zegt jullie landelijk boegbeeld. Hoe kan het dan dat jullie in Noord-Holland zoveel druk zetten op de afronding van het NNN met opkoop van gronden en de onteigeningstitel daarbij?

De heer **VENDRIG** (BBB): Ja, dan moet u even uitleggen, voorzitter, hoe wij druk zetten. Ik weet niet of wij ergens druk op zetten.

Mevrouw **KONING-HOEVE** (CDA): In dit PLG zit tweehonderd miljoen voor de afronding van het NNN en er is een onbalans met andere doelen; maar dit geld steunen jullie wel met óók die onteigeningstitel daarbij. Dus ik vind dat in strijd met wat landelijk de BBB claimt dat ze overal doet.

De heer **VENDRIG** (BBB): Ja, voorzitter, de onteigeningstitel, we hebben heel duidelijk afgesproken – dat staat ook in het coalitieakkoord – dat een zorgvuldig proces doorlopen wordt. Er wordt alles in het werk gesteld om onteigening te voorkomen en eerst te komen tot een minnelijke overeenkomst. Als dat niet het geval is, dat zou kunnen dat iemand zegt 'nou ja, daar wil ik niet aan meewerken', op dat moment, als hij dan geïsoleerd komt zitten in een gebied waar allemaal natuurmaatregelen komen, dan rest hem niets dan óf meewerken of verkopen. Nou, verkopen wordt dan heel moeilijk, want, ja, wie wil daar nog een bedrijf als daar geen verdienmodel meer op mogelijk is. Dan heb je dus nog de mogelijkheid om volledig schadeloos gesteld te worden. Dus dat is alleen maar een uitvlucht voor die agrariër die op dat moment voor de keuze- Of eigenlijk moet ik zeggen: met zijn rug tegen de muur gezet wordt.

Mevrouw **KONING-HOEVE** (CDA): Ja, maar dan klopt die landelijke claim dus niet. Misschien kunnen jullie daar intern dan iets aan doen.

Dan nog een vraag. Bij de overgangszones sluiten jullie onteigening uit en bij NNN en focusgebieden van NNN niet. Jullie zeggen ook dat de focusgebieden gekozen zijn om stikstofreductie bij de N2000-gebieden te realiseren. Dan zijn jullie dus ook eigenlijk aan het onteigenen voor stikstof.

De heer **VENDRIG** (BBB): Nou ja, kijk, onteigenen voor stikstof is sowieso niet mogelijk en alleen op basis van een planologisch besluit. Dus, ja, op een gegeven moment, in het gebiedsproces, ja, dan is dat uiteindelijk een planologisch besluit. Maar nogmaals, dan moet er wel goed overleg over plaatsgevonden hebben, alle mogelijkheden moeten onderzocht zijn en dan moet er echt wel, ja, voor de rest geen optie meer zijn.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Koning, nog een andere vraag?

Mevrouw **KONING-HOEVE** (CDA): Ik waardeer uw uitleg, maar ik verzoek u dan wel om landelijk die claim van tafel te halen: dat BBB onteigenen de rode lijn vindt.

De heer **DESSING** (FvD): Voorzitter, dank u wel. Ik hoor de heer Vendrig veel woorden gebruiken om dit PLG te verdedigen. Ik hoor hem ook zeggen dat de boer eigenlijk in bepaalde omstandigheden onder dit PLG toch wel met de rug tegen de muur staat. Dat bleek ook uit de interrupties die net volgden. Hoe kijkt BBB eigenlijk naar toch dit kroonjuweel van haar partij? Want dit is nou juist het document waar BBB het verschil zou móeten maken en ook in deze coalitie het verschil had kúnnen maken. Hoe beoordeelt BBB dit PLG? En waar zit dan überhaupt nog dat belang van de boeren? Want ik zie het niet, als ik dit zo hoor.

De heer **VENDRIG** (BBB): Ja, dat vind ik jammer, voorzitter, dat de heer Dessing dat niet ziet, want uiteindelijk, in de gebiedsprocessen zien we echt wel dat er heel veel boeren toch ook bereid zijn om mee te werken aan natuurherstel of meedoen via agrarisch natuurbeheer. Ja, dus dat is denk ik toch ook wel iets waar wij trots op mogen zijn in dit PLG, want het is namelijk niet zo dat wij kunnen zeggen: ja, weet je, we zijn alleen maar voor de boeren en we luisteren een beetje wat de grootste boeren willen en daar gaan we in mee. Nee, wij zijn er om samen een beter Noord-Holland te maken. Daar hoort ook bij dat sommige boeren, ja, ook bereid zijn om in die transitie mee te doen en, ja, dus ook in het gebiedsproces ergens toe te komen.

De heer **DESSING** (FvD): Ja, dank u wel, voorzitter. Maar BBB gaat dus uit van die noodzaak van die transitie, terwijl BBB volgens mij moet opkomen voor een sterke landbouwsector. Die is niet altijd gebaat bij een transitie. Hoe kijkt de heer Vendrig daar dan naar?

De heer **VENDRIG** (BBB): Nou, dat doen wij toch? Wij komen voor de boeren op. En uiteindelijk, die transitie, die hoort er uiteindelijk wel bij. We kunnen niet zeggen: we willen helemaal geen transitie. Dat vinden we niet realistisch. Kijk, wij zien ook wel dat op een gegeven moment de wereld verandert. Er moeten bepaalde zaken veranderen. Biodiversiteit is ook in het belang van boerenbedrijven. Dus in dat opzicht, ja, vinden wij dat niet zo gek.

De heer **DESSING** (FvD): Volgens mij was het natuuronderhoud al een van de specialisten van de boeren, en vind ik het heel jammer om te horen dat die noodzaak van die transitie er toch bij BBB is, terwijl dat in onze mening toch niet nodig is.

De heer **VENDRIG** (BBB): Daar wil ik toch wel even op reageren, voorzitter, want ik ben blij dat de heer Dessing dat ook noemt. Boeren kunnen eigenlijk uitstekende natuurbeheerders zijn. En, ja, dat wordt ook weleens onderschat.

De heer **MÜLDER** (D66): Ja, dank u wel. Ja, volgens mij had ik net een wat lastige vraag gesteld, want ik kreeg niet zo heel makkelijk antwoord. Ik dacht: goh, hoe kan ik hem dan wat meer inkleden zodat ik wel hoor wat ik graag zou willen horen. Ik ben dus heel erg benieuwd. Stel dat u het nou in uw eentje of met de BBB voor het zeggen had gehad, hoe had zo'n document er dan uit gezien? Waar heeft u nou hard voor geknokt? Hoe had zo'n document eruitgezien? Was er een document geweest? Waar bent u voor gegaan? Wat was uw inzet?

De heer **VENDRIG** (BBB): Ja, kijk, om te vragen 'als we in ons eentje geweest zouden zijn' vind ik niet zo'n relevante vraag, want dat zijn we namelijk niet. Ja, ik vind juist dat BBB, ja, sterk is doordat wij altijd proberen de samenwerking te zoeken, maar wel realistisch. Dus waar wij trots op zijn, is dat wij uiteindelijk zijn gekomen tot, ja, realistisch beleid, dat er nog geen PAS-melders gehandhaafd zijn. Dat is ook iets waar wij ons heel sterk voor gemaakt hebben. Dus, ja, dat zijn toch wel, vind ik, zaken die, ja, voor ons tellen.

De **VOORZITTER**: Gaat u verder.

De heer **VENDRIG** (BBB): Ik was klaar, voorzitter.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Dan geef ik nu het woord aan de heer Mantel van JA21.

De heer **MANTEL** (JA21): Ja, dank u wel, voorzitter. Voorzitter, daar is ie dan eindelijk: het Programma Landelijk Gebied. Het had kennelijk wat voeten in de aarde, maar nu ook met de Voedselvisie. Of de fractie van JA21 er vrolijk van wordt? Ik vrees van niet, voorzitter. Of om in de termen van het onderwerp te blijven: het is een beetje vlees, noch vis, noch vegan. Want laten we eerlijk zijn, het is een compromis in een compromis van vier coalitiepartijen die onmogelijk alle vier tevreden kunnen zijn met dit programma, ook al zullen ze vandaag ongetwijfeld anders doen voorkomen. Maar, voorzitter, wees niet gerust, er zitten gerust wat puntjes tussen waarvan we denken: mwah, dat is eigenlijk wel prima zo. Maar echte, fundamentele of zelfs ideologische keuzes, die blijven uit.

Zoals dat wel vaker gebeurt in de politiek, wordt ook deze voordracht weer ingehaald door de nieuwe werkelijkheid. Het aanstaande kabinet is voornemens om maar liefst 25 miljard euro uit te trekken voor het landelijk gebied. Of, en zo ja, welk bedrag er in Noord-Holland zal belanden, dat zullen we moeten afwachten. Wellicht komen de gestelde doelen dan wel binnen handbereik. De tijd zal het leren.

Voorzitter, het Programma Landelijk Gebied is veel en zeer uitgebreid besproken de afgelopen drie jaar. Er zijn weinig geheimen meer over de keuzes die alle partijen hier aanwezig graag zouden willen maken. Onze fractie vraagt de coalitie slechts om duidelijke keuzes te maken waar we vervolgens voor of tegen kunnen zijn. Om onze oproep daarbij kracht bij te zetten, willen wij uw Staten vandaag verwennen met maar liefst zeven moties. Allemaal haalbaar en betaalbaar, zullen we maar zeggen. Voorzitter, daar komen ze.

Motie één, met als titel 'Herpositionering van AERIUS en oproep tot herijking van het stikstofinstrumentarium'. "Verzoeken Gedeputeerde Staten zich, zodra een toekomstig kabinet is aangetreden, namens de provincie Noord-Holland actief en formeel te melden bij dat kabinet en de verantwoordelijke bewindspersoon in Den Haag. Daarbij uit te dragen dat Noord-Holland niet pleit voor het loslaten van natuurdoelen, maar voor het realistisch vaststellen van natuurdoelen die aansluiten bij de daadwerkelijke staat van de natuur. Te pleiten voor een juridisch houdbaar alternatief van AERIUS, waardoor AERIUS niet langer wordt gebruikt als juridisch besliscriterium. Aan te bieden dat Noord-Holland als pilotprovincie wil meewerken aan een alternatief kader

waarin feitelijke metingen, gebied specifieke ecologische beoordeling en bestuurlijke proportionaliteit centraal staan, en gaan over tot de orde van de dag."

Motie 8-2 februari 2026
Herpositionering van AERIUS en oproep tot herijking van het stikstofinstrumentarium

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 2 februari 2026.
Constaterende dat:
- *Het rekeninstrument AERIUS in de praktijk is uitgegroeid van een ondersteunend rekenhulpmiddel tot een juridisch beslissingsmechanisme in het stikstofbeleid;*
- *Deze toepassing leidt tot directe rechtsgevolgen voor vergunningverlening en maatschappelijke ontwikkelingen.*

Overwegende dat:
- *AERIUS daarmee structureel wordt overvraagd en een bestuurlijke rol vervult waarvoor het niet is ontworpen;*
- *De koppeling van AERIUS aan kritische depositiewaarden (KDW's) ertoe leidt dat modelmatige onzekerheden automatisch worden vertaald naar juridisch risico;*
- *De commissie-Hordijk in 2020 concludeerde dat de stikstofrekenmodule AERIUS in zijn huidige vorm niet doelgeschikt is voor vergunningverlening;*
- *Deze werkwijze leidt tot een bestuurspraktijk waarin het rekenmodel leidend wordt;*
- *Daarom een juridisch onderbouwd en betrouwbaar alternatief voor AERIUS gewenst is.*

Verzoeken Gedeputeerde Staten:
- *Zich, zodra een toekomstig kabinet is aangetreden, namens de provincie Noord-Holland actief en formeel te melden bij dat kabinet en de verantwoordelijke bewindspersoon in Den Haag;*
- *Daarbij uit te dragen dat Noord-Holland niet pleit voor het loslaten van natuurdoelen, maar voor het realistisch vaststellen van natuurdoelen die aansluiten bij de daadwerkelijke staat van de natuur;*
- *Te pleiten voor een (juridisch) houdbaar alternatief van AERIUS, waardoor AERIUS niet langer wordt gebruikt als juridisch besliscriterium;*
- *Aan te bieden dat Noord-Holland als pilotprovincie wil meewerken aan een alternatief kader waarin feitelijke metingen, gebied specifieke ecologische beoordeling en bestuurlijke proportionaliteit centraal staan;*

En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Ivo Mantel (JA21).

De heer **MANTEL** (JA21): Nummer twee met als titel 'Geen uitvoering zonder financiële dekking'. "Verzoeken Gedeputeerde Staten geen nieuwe uitbreidingen of verplichtingen uit het PLG uit te voeren, zolang volledige financiering en beheerbudgetten niet aantoonbaar beschikbaar zijn. Provinciale Staten tijdig te informeren over financiële tekorten en scenario's voor een herijking van doelen, indien rijksmiddelen uitblijven of toenemen."

Motie 9-2 februari 2026
Geen uitvoering zonder financiële dekking

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 2 februari 2026.
Constaterende dat:
- *Het Programma Landelijk Gebied (PLG) grote ambities bevat op het gebied van natuurherstel, waterkwaliteit en stikstofreductie;*
- *Meerdere onderdelen, waaronder uitbreiding en beheer van het Natuurnetwerk Nederland (NNN), financieel (nog) niet volledig zijn gedekt.*

Overwegende dat:
- *Provinciale-Staten verantwoordelijk zijn voor een realistische en financieel uitvoerbare koers;*
- *Uitvoering zonder structurele dekking leidt tot onzekerheid bij inwoners, ondernemers en grondeigenaren.*

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- *Geen nieuwe uitbreidingen of verplichtingen uit het PLG uit te voeren zolang volledige financiering en beheerbudgetten niet aantoonbaar beschikbaar zijn;*
- *Provinciale-Staten tijdig te informeren over financiële tekorten en scenario's voor herijking van doelen indien Rijksmiddelen uitblijven óf toenemen.*

En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Ivo Mantel (JA21).

De heer **MANTEL** (JA21): Motie nummer drie, ingediend samen met het CDA met als titel 'KPI-systematiek blijft vrijwillig en niet normerend'. "Verzoeken het college van Gedeputeerde Staten te garanderen dat KPI's niet worden gekoppeld aan vergunningverlening of handhaving. Vast te leggen dat deelname vrijwillig blijft en niet indirect verplicht wordt via beleid."

Motie 10-2 februari 2026
KPI-systematiek blijft vrijwillig en niet normerend

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 2 februari 2026.
Constaterende dat:

- *KPI's worden ingezet als beloningsinstrument binnen kringlooplandbouw;*
- *Landelijke juridische borging en indicatorensets nog niet zijn vastgesteld.*

Overwegende dat:

- *Vrijwillige instrumenten niet mogen uitgroeien tot verplicht toetsingskader;*
- *Agrariërs behoefte hebben aan rechtszekerheid en voorspelbaarheid.*

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- *Te garanderen dat KPI's niet worden gekoppeld aan vergunningverlening of handhaving;*
- *Vast te leggen dat deelname vrijwillig blijft en niet indirect verplicht wordt via beleid.*

En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Ivo Mantel (JA21) en Willemien Koning-Hoeve (CDA).

De heer **MANTEL** (JA21): Motie nummer vier met als titel 'Oplossing voor PAS-melders ligt in Den Haag'. "Verzoeken Gedeputeerde Staten er na de installatie van het nieuwe kabinet schriftelijk op aan te dringen zo snel als mogelijk met een oplossing te komen voor de PAS-melders en een afschrift van deze brief te delen met de Commissie Landelijk Gebied."

Motie 11-2 februari 2026
Oplossing voor PAS-melders ligt in Den-Haag

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 2 februari 2026.
Constaterende dat:

- *PAS-melders buiten hun schuld om in een juridisch onzekere situatie zijn terechtgekomen;*
- *De Provincie Noord-Holland werkt aan pilots en maatwerktrajecten voor legalisatie, onder andere op Texel.*

Overwegende dat:

- *Legalisatie van PAS-melders primair een verantwoordelijkheid van de overheid is;*
- *PAS-melders zo snel als mogelijk zekerheid verdienen over hun vergunning en bedrijfsvoering.*

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- *Er, na installatie van het nieuwe Kabinet, schriftelijk op aan te dringen zo snel als mogelijk met een oplossing te komen voor de PAS-melders, en een afschrift van deze brief te delen met de commissie Landelijk Gebied.*

En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Ivo Mantel (JA21).

De heer **MANTEL** (JA21): Motie nummer vijf met als titel 'Subsidie is tijdelijk en geen structureel verdienmodel'. "Verzoeken het college van Gedeputeerde Staten subsidies tijdelijk en aflopend in te zetten. Tussentijdse evaluatiemomenten ter bespreking voor te leggen aan Provinciale Staten of behandelende commissie."

Motie 12-2 februari 2026
Subsidies tijdelijk en geen structureel verdienmodel

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 2 februari 2026.
Constaterende dat:
- *Veel projecten binnen de Voedselvisie en het PLG subsidie gedreven zijn;*
- *Structurele financieringsvragen ontstaan terwijl marktwerking onzeker is.*

Overwegende dat:
- *Subsidies een startmotor kunnen zijn, maar geen permanente financieringsbron zouden moeten zijn;*
- *Perspectief voor ondernemers vraagt om rendabele markten in plaats van afhankelijkheid van de overheid.*

Verzoeken Gedeputeerde Staten:
- *Subsidies tijdelijk en aflopend in te zetten;*
- *Tussentijdse evaluatiemomenten ter bespreking voor te leggen aan Provinciale- Staten of behandelende commissie.*

En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Ivo Mantel (JA21).

De heer **MANTEL** (JA21): Motie nummer zes met als titel 'Vrijwilligheid en bescherming Eigendomsrechten'. "Provinciale Staten spreken uit dat vrijwilligheid en rechtszekerheid leidend moeten zijn bij maatregelen in het landelijk gebied."

Motie 13-2 februari 2026
Vrijwilligheid en bescherming eigendomsrechten

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 2 februari 2026.
Constaterende dat:
- *Binnen de uitvoering van het PLG gesproken wordt over instrumenten als onteigening en pachtontbinding;*
- *Draagvlak voor maatregelen in het landelijk gebied afhankelijk is van vrijwillige medewerking en rechtszekerheid.*

Overwegende dat:
- *Eigendomsrechten een fundament vormen van onze rechtsstaat*
- *Gedwongen bedrijfsbeëindiging of onteigening van (grond)eigenaren het vertrouwen in de politiek kan schaden.*

Provinciale Staten spreken uit dat:
- *Vrijwilligheid en rechtszekerheid leidend moeten zijn bij maatregelen in het landelijk gebied.*

En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Ivo Mantel (JA21).

De heer **MANTEL** (JA21): En motie nummer zeven met als titel 'Geen dieetbeleid en geen sturing op consumptiekeuzes'. "Verzoeken het college van Gedeputeerde Staten expliciet vast te leggen dat Noord-Holland geen beleid voert gericht op het sturen van eetpatronen en de eiwittransitie uitsluitend te benaderen vanuit vrijwillige productie en verdienmodellen." Dank u wel, voorzitter.

Motie 14-2 februari 2026
Geen dieetbeleid en geen sturing op consumptiekeuzes

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 2 februari 2026.
Constaterende dat:
- *Gedeputeerde-Staten hebben aangegeven te stoppen met inzet op verandering van supermarktketens;*
- *De eiwittransitie en voedselvisie gevoelig liggen als het gaat om consumentengedrag.*

Overwegende dat:

- *De provincie geen rol of kerntaak heeft als 'dieetcoach' of als sturende partij in consumptiekeuzes fungeert;*
- *Voedselkeuzes primair bij inwoners en marktpartijen liggen.*

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- *Expliciet vast te leggen dat Noord-Holland geen beleid voert gericht op het sturen van eetpatronen;*
- *De eiwittransitie uitsluitend te benaderen vanuit vrijwillige productie- en verdienmodellen.*

En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Ivo Mantel (JA21).

De heer **WALLAART** (PvdA): Geldt motie vijf ook voor landbouwsubsidies?

De heer **MANTEL** (JA21): Ja.

De heer **WALLAART** (PvdA): Weten de boeren ook wat ze aan JA21 hebben.

Andere vraag is, motie twee pleit voor financiële degelijkheid. Kunt u dan aangeven wat de dekking is voor motie één?

De heer **MANTEL** (JA21): Nog één keer. Moet ik even de stukken terugzoeken.

De heer **WALLAART** (PvdA): Ja, het was ook een hele reeks. Ja, met AERIUS is het net als met democratie: het is misschien een gebrekkig systeem, maar het is het beste wat we hebben. Meneer Mantel pleit hier ervoor om met een heel eigen pilot te gaan werken van overal metingen aan de grond. Daarna dient hij meteen een motie in dat alle maatregelen financieel gedekt moeten zijn. Dus ik vraag hem: waar is de dekking voor die pilot met al die metingen?

De heer **MANTEL** (JA21): Nou, voorzitter, dat is niet zo moeilijk. Het college van de heer Wallaart heeft tweehonderd miljoen uitgetrokken voor het NNN. Laten we daar kijken of we daar wat mee kunnen doen.

De heer **WALLAART** (PvdA): Voorzitter, dan gaan we hem dus niet steunen.

De heer **MANTEL** (JA21): Wat een verrassing, voorzitter.

De **VOORZITTER**: Dat was uw bijdrage, meneer Mantel?

Ik geef het woord aan Statenlid Bwefar van GroenLinks.

De heer **MANTEL** (JA21): Ja.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. U heeft zeven moties ingediend die onderdeel uitmaken van de beraadslagingen.

Statenlid **BWEFAR** (GroenLinks): Dank u, voorzitter. Een paar opmerkingen van onze zijde op het voor ons liggend programma Landelijk gebied. Zoals we ook in de commissie hebben aangegeven, zien wij een duidelijke prioritering om in eerste instantie de focus te leggen op biodiversiteit via de realisatie van NNN, natuurherstel via de Vogel- en Habitatrichtlijn en natuurinclusief ruimtegebruik. Maar het blijft toch wel een programma op grote lijnen en concrete stappen blijven uit. Gelukkig draagt de focus op biodiversiteit bij aan heel veel natuurdoelen. Dus daar houden wij ons aan vast.

We hebben een korte opmerking naar aanleiding van interruptie van BBB op D66. De tweehonderd miljoen die is uitgetrokken, die gaat naar realisatie van NNN, niet naar agrarisch natuurbeheer.

Dan over de Voedselvisie. Het is jammer dat er door geldgebrek van de aanbevelingen uit de tussentijdse evaluatie weinig over is gebleven. Met name op het gebied van versnellingen en de

korte keten komt er eigenlijk niet veel terug. Met de opname van de Voedselvisie in het programma Landelijk Gebied lijkt het alsof de Voedselvisie het stedelijk gebied niet meer dekt. Maar de Voedselvisie betreft natuurlijk heel Noord-Holland en niet alleen het landelijk gebied. Maar soms moet je roeien met de riemen die je hebt.

Wat betreft het ANLb, daar rekenen wij echt op de afronding van het programma, ook na 1 januari 2029, ook buiten de NNN-focusgebieden. Al was het maar om het speelveld gelijk te trekken met de bioboeren die pachten bij de tbo's.

Dan nog de motie gericht op ganzenbeheer. We horen heel graag hoe GS hierin staan als we kijken naar het Faunabeheerplan Ganzen met betrekking tot afschot tijdens de winterrust.

Dat was het, voorzitter.

De heer **MÜLDER** (D66): Nee, daar hebben we nog wel wat vragen over, meneer de voorzitter. Nee, ik had even een vraag. Ik heb iets verteld in mijn stuk, in mijn bijdrage: de doorkijk wordt eigenlijk gegeven naar de ruimtelijke keuzes die we gaan maken naar aanleiding van deze richting die we opgaan. U zei net: goh, het is heel duidelijk, die richting die we opgaan. Kunt u mij vertellen welke ruimtelijke keuzes u makkelijk ziet voortvloeien uit dit document?

Statenlid **BWEFAR** (GroenLinks): Dit is gênant. Ik zeg er gelijk bij dat ik ziek ben. Dat is geen excuus. Maar ik moet eerlijk zeggen: ik ben even blank. Sorry. Wel bruin.

Mevrouw **SCHNEEMANN** (Volt): Ja, ik vraag me toch na dit betoog en ook na uw bijdrage in de commissie af: bent u er nou eigenlijk trots op dat uw handtekening hier zo meteen onder staat?

Statenlid **BWEFAR** (GroenLinks): Ik ben in zoverre trots op dit stuk dat wij er samen toch uitgekomen zijn. Ik zeg niet dat het alles is wat wij als GroenLinks natuurlijk zouden willen als we alleen zouden zijn geweest, maar als coalitiepartij hebben we hier samen met de rest aan getrokken. Ik denk dat wij uiteindelijk een soort van tevreden mogen zijn.

Mevrouw **SCHNEEMANN** (Volt): Nou ja, als een partij die groen heel hoog in het vaandel heeft, zou ik eigenlijk niet zo tevreden zijn met zo'n vertraging. Maar dat is persoonlijk.

De **VOORZITTER**: Geen vraag. Gaat u- U was klaar?

Statenlid **BWEFAR** (GroenLinks): Ik wil daar even op reageren. Ja, ik begrijp dat heel goed. Maar we werken in de politiek met zijn allen. Daarin werken wij samen in de coalitie. Dan krijg je gewoon niet altijd volledig je zin. Zo werkt dat.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Het woord is aan de heer Klein van de ChristenUnie.

De heer **KLEIN** (ChristenUnie): Mijnheer de voorzitter, dank u wel voor het woord. Wat de ChristenUnie betreft, is een goed toekomstplan voor het landelijk gebied één van de grootste, zo niet de grootste opgave voor deze coalitie. Er zijn heel veel redenen voor, want heel veel van onze opgaven komen samen in het landelijk gebied. Maar de twee belangrijkste zijn toch wel de slechte stand van de natuur, de achteruitgang van de biodiversiteit en de onduidelijkheid waarin agrariërs al jaren zitten over wat er van hen verwacht wordt. Nou, en dan met een coalitie met een natuurminnende partij als GroenLinks en een boerenminnende partij als de BBB hadden we toch gehoopt dat er na drie jaar een doordacht en integraal plan zou worden gepresenteerd, waarin we voor de lange termijn duidelijkheid scheppen over de toekomst van het landelijk gebied. Een plan waarin we zeggen hoe we de natuur gaan herstellen, hoe we agrariërs daarin een rol geven, hoe we die agrariërs er ook voor gaan betalen en hoe we zorgen voor een duurzaam toekomstperspectief voor de boerensector.

Maar helaas. Het programma Landelijk Gebied, getiteld ‘Buitengewoon Noord-Holland’, het resultaat van drie jaar praten en schrijven, is niet zo'n integraal plan. Nee, in plaats daarvan hebben we een plan dat vooral een nietje door het bestaande beleid is. Erger nog, met een heel aantal lege bladzijden op de plek waar eigenlijk keuzes hadden moeten staan over het

stikstofbeleid. Meneer de voorzitter, de ChristenUnie vindt dit buitengewoon teleurstellend. Ik zat nog even te denken: zal ik een motie indienen om de titel van het plan te wijzigen? Maar goed, dat was wel erg flauw.

Het plan grossiert in algemeenheden en maakt geen keuzes. We zijn eigenlijk bijna niks opgeschoten sinds de algemeenheden die in 2023 al zijn opgeschreven in het coalitieakkoord. Veel verder dan een 'beleefbaar landelijk gebied' komt het niet. Het plan ademt ook nogal lethargie. Op plekken waar wij een keuze van de provincie zouden verwachten, schrijft het college meermaals woorden als: we zullen aansluiten bij eventueel landelijk beleid of landelijke richtlijnen. Dat is toch ongelooflijk jammer? Want in plaats van duidelijk te maken wat wij in Noord-Holland van het Rijk nodig hebben voor een bloeiend landelijk gebied, zegt dit college eigenlijk: we weten het niet en we horen wel wat het Rijk gaat zeggen wat we moeten doen. Ja, dat lijkt een beetje op een ongemotiveerde leerling die pas aan de slag gaat als hij huiswerk opgedragen krijgt. Dit baart ons zorgen, want inmiddels is de situatie wel een beetje veranderd. We hebben straks bijna een kabinet. Er lijkt weer flink geld beschikbaar te komen voor het landelijk gebied. We kunnen hier straks wellicht mee aan de slag. Maar is de provincie daar dan klaar voor? Of missen we straks opnieuw de boot? Mijn vraag aan GS is, wat zegt u straks als de nieuwe minister van Landbouw en Natuur aan Noord-Holland vraagt: wat heeft u nodig om het landelijk gebied hier in Noord-Holland op orde te brengen?

Kortom, de ChristenUnie mist keuzes. Wat zijn onze doelen? Wanneer moeten die gerealiseerd zijn? Welke stappen gaan we dan zetten om die te bereiken? Welke escalatiestappen nemen we als het beleid niet het gewenste effect heeft? Dit alles mist. En dat is zonde. Want op basis van deze plannen kunnen we het stikstofslot niet openen, laten we agrariërs achter in onzekerheid omdat we geen richting en duidelijkheid geven. Dat is buitengewoon teleurstellend.

De heer **MANTEL** (JA21): Dank, voorzitter. Ik hoor de heer Klein van de ChristenUnie ook over een eventuele zak geld die we wel of niet gaan krijgen. Welke prioriteiten zou de ChristenUnie dan hebben om bijvoorbeeld te zorgen dat er ook bedrijfsopvolging mogelijk blijft bij onze veehouders in onze provincie?

De heer **KLEIN** (ChristenUnie): Ja, dank u wel. Een heel goede vraag. Ik denk dat het ontzettend belangrijk is dat wij gaan zorgen voor die noodzaak om natuur en landbouw op een goede manier samen te laten gaan. Waar het rondom natuurgebieden belangrijk is, dat we gaan extensiveren. Dat wij als provincie zorgen dat we kunnen bijdragen aan bijvoorbeeld het kopen van land voor bedrijven die moeten extensiveren. Dat als er natuurbeheer wordt gedaan, agrarisch natuurbeheer, dat we daar financiering voor hebben. Zodat we met elkaar, met die agrariërs – en dat kan ik niet vaak genoeg zeggen – die essentieel zijn voor het beheer van het landelijk gebied, voor ons voedsel, maar ook voor het beheer van het landschap en het beheer van de natuur, dat we samen kunnen zorgen dat we daarvoor zorgen.

De **VOORZITTER**: Gaat u verder. U was klaar.

De heer **KLEIN** (ChristenUnie): Ik was klaar. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. De heer Van Tiggelen, PVV.

De heer **VAN TIGGELEN** (PVV): Voorzitter, dank u wel. Eerst even een paar opmerkingen vooraf. De politiek rekent zichzelf af op ambities en intenties. De focus is niet gericht op meetbare resultaten. Als er al wordt gemeten, meet men vaak het middel en niet het doel. Men wil achteruitgang van de natuur voorkomen en biodiversiteit behouden. Verder wil men klimaatverandering bestrijden met CO_2-reductie. Zelfs daar waar een belangrijke bron van financiering wegvalt, gaat men onverdroten verder op de ingeslagen weg.

Voorzitter, wij blijven voorstander van doelmatige besteding van belastinggeld. De inwoners van deze provincie hebben daar recht op.

Tijdens de inbreng van de heer Vendrig van BBB viel niet alleen mijn naam, maar ook de term stikstofdeken. Dat stond niet in mijn oorspronkelijke tekst om daar wat van te zeggen, maar ik wil dat toch wel even nader toelichten. Wanneer we het hebben over stikstof, dan bedoelen we

eigenlijk reactieve stikstofverbindingen en hebben we het hoofdzakelijk over ammoniak en NO_2. Hoeveel daarvan in de lucht is te vinden – we zitten onder het landelijk gemiddelde, hoor, in deze provincie – maar die hoeveelheden worden uitgedrukt in microgrammen, miljoenste grammen, per kubieke meter lucht. Maar, ja, als je niet weet wat een kubieke meter lucht weegt, dan weet je niet hoe de verhoudingen liggen. Nou, er zijn mensen die weten wel wat een kubieke meter lucht weegt. Een kubieke meter lucht op zeeniveau, droge lucht bij nul graden Celsius weegt 1290 gram. Dat is meer dan een kilo. Ja, een kilogram is echt duizend gram. Dus als je het hebt over miljoenste grammen per kilogram, dan heb je het over een paar miljardste deel van de lucht. Niet meer. Dat is bijzonder weinig. Om daar dan een deken van te maken? Ja, dat is gewoon misleidend taalgebruik. Tot zover even die stikstofdeken. Die kan in de provisiekast. Die hebben we niet nodig.

De vraag is: hebben de diverse beleidselementen en de daaraan verbonden kosten resultaat zoals gewenst? Vermindering van stikstofdepositie, levert dat iets op? Sinds 1990 zijn de hoeveelheden reactieve stikstofverbindingen in de lucht meer dan gehalveerd, hoofdzakelijk door de inspanningen van de agrarische sector en veel schonere verbrandingsmotoren.

Graag een reactie van de gedeputeerde op de volgende vragen. In hoeverre is de natuur daar beter van geworden? Hoe is dat gemeten? Wanneer was de nulmeting? Als natuur van deze enorme reductie niet beter is geworden, op grond van welke feiten zou natuur met verdere reductie dan opeens wel verbeteren? Hoe komen we daarbij?

Een ander lelijk voorbeeld van zinloos beleid en geldverspilling is het klimaatbeleid. Het gekozen middel is CO_2-reductie. Let wel: het middel. Naar het doel, namelijk minder CO_2 in de atmosfeer, wordt niet gekeken. Best wel enigszins begrijpelijk, want de pijnlijke werkelijkheid is dat van enig meetbaar resultaat geen sprake is. Integendeel zelfs. Vraag aan de gedeputeerde: is de gedeputeerde het met ons eens dat uitgaven die geen meetbare resultaten opleveren, beter kunnen worden geschrapt? Zo nee, waarom niet?

Verder hebben we nog een vraag die we in de commissie aan iedereen hebben gesteld. Vooralsnog zonder antwoord van wie dan ook. Ik heb mijn mailbox er nog even op nageplozen. Kan de gedeputeerde ons voorzien van één naam van één natuurkundige met als specialiteit atmosferische fysica, die het verhaal van de klimaatalarmisten onderschrijft? Met een consensus van 97 procent zou dat toch mogelijk moeten zijn. Een lijst met namen van dergelijke lieden die het tegendeel aantonen, leveren wij graag, inclusief diverse Nobelprijswinnaars in de fysica. U weet wel, voorzitter, mensen waarnaar men in dit gezelschap beslist niet wil luisteren, getuige de verworpen door ons ingediende motie dienaangaande.

De voorkeur gaat uit naar het aan het woord laten van activisten, die zelfs extra spreektijd krijgen buiten het Reglement van Orde om. Dat gebeurt onder het mom van een technische briefing. Twee weken geleden stond nog iemand vanaf deze plek doodleuk CO_2 te benoemen als koolmonoxide. Hoe diep willen we zinken?

Voorzitter, het moge duidelijk zijn: deze kostbare dwalingen kunnen onze goedkeuring niet krijgen. Het kost te veel en richt te veel schade aan. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Het woord is aan mevrouw Schneemann van Volt.

Mevrouw **SCHNEEMANN** (Volt): Voorzitter, bij het voorbereiden van dit stuk overviel me een gevoel van moeheid, want wat een slappe hap. Na een jarenlang debat en twee commissievergaderingen over dit onderwerp is het voor ons duidelijk: de toekomst van het landelijk gebied wordt in de ijskast gezet, omdat dit college geen keuzes durft te maken en daarmee weigert om verantwoordelijkheid te nemen. Het zou toch niet zo moeilijk moeten zijn. Er zijn zeven doelstellingen gemarkeerd als de verantwoordelijkheid voor de provincie, maar alleen het NNN is echt prioriteit voor dit college. We zijn natuurlijk blij dat ze met het NNN aan de slag gaan, maar de andere grote verantwoordelijkheden laten ze gewoon liggen. Want voor bijvoorbeeld de VHR-doelstellingen, de waterkwaliteit, de broeikasgassen, veenweiden en de overgangszones ontbreekt de urgentie en daarmee dus ook elke vorm van actie. Dat zou dus ook niet nodig moeten zijn. We kunnen bijvoorbeeld veel leren van andere provincies.

Neem de Kaderrichtlijn Water. In Utrecht wordt daar een alles-op-alles-strategie ingezet om die doelen te behalen om zo niet op het waterslot te gaan. Volt denkt dat we daarvan kunnen en moeten leren. Daarom dienen we vandaag een motie in, samen met Partij voor de Dieren en D66, met het dictum: "roepen het college op een vergelijking te maken met het beleid van de provincie voor het behalen van de KRW-doelen, een overzicht te maken met acties uit Utrecht die kansrijk zijn voor Noord-Holland, een voorstel te doen voor aanvullende maatregelen om aan de KRW-doelen te voldoen, voor zomer 2026 met een schriftelijk voorstel te komen, en gaan over tot de orde van de dag."

Motie 15-2 februari 2026
KRW-doelen halen

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 2 februari 2026.
Constaterende dat:

- *De KRW-doelen voor Noord-Holland niet in zicht zijn, terwijl die in 2027 ingaan;*
- *Goede grondwaterkwaliteit en -kwantiteit (QuickScan 08) in het PLG wordt benoemd als een verantwoordelijkheid van de provincie;*
- *De kwaliteit van ons water al jaren wordt bestempeld als 'het volgende stikstof-slot'.*

Overwegende dat:

- *De provincie Utrecht een 'alles op alles'-strategie uitvoert voor het behalen van de doelen van de KRW;*
- *Het nodig is om alles op alles te zetten, en hierbij bijvoorbeeld ook te werken aan het voorkomen van afvallozingen in het oppervlaktewater;*
- *Het urgent is om nu actie te ondernemen om te voorkomen dat we in 2027 achter de feiten aan lopen.*

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- *Een vergelijking te maken met het beleid van de provincie Utrecht voor het behalen van de KRW-doelen;*
- *Een overzicht te maken met acties uit Utrecht die in kansrijk zijn voor Noord-Holland;*
- *Een voorstel te doen voor aanvullende maatregelen om aan de KRW-doelen te voldoen;*
- *Voor de zomer 2026 met een schriftelijk voorstel ter verbetering te komen.*

En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Julia Schneemann (Volt), Ilona Haas (Partij voor de Dieren) en Sijmen Mülder (D66).

Mevrouw **SCHNEEMANN** (Volt): Dan de overgangszones. Duidelijk een verantwoordelijkheid van de provincie. Toch weigert de provincie om hier haar verantwoordelijkheid in te nemen en blijft het gerommel binnen de marges, terwijl ook hier in Utrecht duidelijke keuzes worden gemaakt. Dus we vragen aan het college: waarom willen we ook hier niet leren van anderen?

Maar, voorzitter, er is ook goed nieuws, want er komt weer geld beschikbaar. Als Noord-Holland moeten we niet nog een keer dezelfde fout maken dat we veel geld mislopen. We horen daarom graag van de gedeputeerde welke stappen er zo snel mogelijk ondernomen worden om hier gebruik van te maken. Dat is misschien snel, maar er is geen tijd te verliezen. Daarbij hebben we vaak genoeg gevraagd om scenario's klaar te hebben liggen en is besturen vooruitkijken.

Voorzitter, dan nog even over de tussenevaluatie van de Voedselvisie, want: wat een waardeloos verhaal. Volt is absoluut niet tevreden met het afbraakscenario waarvoor is gekozen. De Voedselvisie zou een alomvattend stuk moeten zijn, waarbij een duidelijke visie voor de toekomst wordt geschetst. Maar nu zijn het vooral een paar losse maatregeltjes waarbij geen enkele samenhangende visie is. Dat het woord 'eiwittransitie' niet meer wordt genoemd, laat zien dat dit hele stuk nergens meer op slaat. Vormen van innovatie zijn er hierdoor juist uit gesloopt en er wordt niet meer gekeken naar de hele keten, terwijl juist dat zo belangrijk is voor de Voedselvisie.

Mevrouw **DE SAIN** (BBB): Nou, ik ben heel blij dat de eiwittransitie eruit gehaald is. Het is een keuzevrijheid en het is niet onze core business. Dus waar bemoeien we ons mee?

Mevrouw **SCHNEEMANN** (Volt): Nou ja, volgens mij bemoeien we ons met een gezonde toekomst van ons landelijk gebied, van onszelf, en tonen alle wetenschappelijke onderzoeken aan dat het gezond is om minder dierlijke eiwitten te eten.

Mevrouw **DE SAIN** (BBB): Van dierlijk eiwit heb je één deel nodig ten opzichte van tien delen plantaardig eiwit? Juist jonge kinderen, zieke mensen, oudere mensen, zijn juist gebaad bij die dierlijke eiwitten. Dan nog, het is een keuzevrijheid.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Schneemann. Een beetje rustig in de zaal.

Mevrouw **SCHNEEMANN** (Volt): Volgens mij wil ik helemaal niemands keuze beperken.

Ik ga verder. We waren eigenlijk ook niet de enige die chagrijnig waren over dit stuk. Tijdens de commissievergadering leek geen enkele van de coalitiepartijen tevreden met dit stuk. Het stelt ons dan ook echt teleur dat dit zo gelopen laat worden. Concluderend: een herhaling van zetten. Of beter gezegd: een herhaling van gebrek aan zetten. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: U heeft één motie ingediend en die maakt onderdeel uit van de beraadslagingen. En u krijgt nog een interruptie op het laatste moment, komt met sprintje naar voren de heer Vendrig van de BBB.

De heer **VENDRIG** (BBB): Ja, voorzitter, dank u wel. Ja, ik zat nog even de motie na te lezen. Daar vraagt Volt om aanvullende maatregelen om de KRW-doelen te halen. Doelt Volt dan ook op maatregelen als bijvoorbeeld een rioolwaterzuiveringsinstallatie, ja, beter of minder te laten vervuilen?

Mevrouw **SCHNEEMANN** (Volt): Nou ja, wij zijn wat jaloers op de alles-op-alles-strategie van Utrecht. Dus, ja, als dat helpt, dan lijkt dat ons zeker goed. Kan ik hierbij opmaken dat u de motie gaat steunen?

De heer **VENDRIG** (BBB): Nou, dat vind ik wel heel erg optimistisch. Kijk, u weet ook, ik heb net in mijn bijdrage ook al aangegeven dat we in Utrecht ook wel wat bezwaren zien. Dus daar moeten we ons eerst nog op beraden.

De **VOORZITTER**: Komt u tot een vraag, meneer Vendrig.

De heer **VENDRIG** (BBB): Ja, dus die rioolwaterzuivering en overstorten, die zitten daar dan ook bij, begrijp ik.

Mevrouw **SCHNEEMANN** (Volt): Zoals ik zei: een alles-op-alles-strategie lijkt ons het beste.

De **VOORZITTER**: Dan geef ik nu het woord aan mevrouw Haas van de Partij voor de Dieren.

Mevrouw **HAAS** (PvdD): Dank u wel, voorzitter. We hebben er lang op moeten wachten: het plan voor het landelijk gebied. Drie jaar van debatten, schriftelijke vragen, moties, technische briefings van experts en dan is het toch zover. Je zou dan denken: hier is goed over nagedacht. Je schenkt dat vertrouwen, steeds weer, constructief, want deze coalitie zei het zelf: we willen toekomstperspectief. Sorry, dat rijmen was niet bewust. We willen een gezonde leefomgeving. Een toekomst zonder angst om te wonen in een gebied vol PFAS en gif. Een toekomst voor dieren. Een gezond ecosysteem voor onze landbouw. Waarden die voor de Partij voor de Dieren ook vanzelfsprekend zijn. Zelfs grotendeels terug te vinden in het coalitieakkoord. Dus dan ga je lezen, dat PLG, en je gelooft het niet. Je leest het nog een keer. Maar, nee, geen woord. Geen woord over die Voedselvisie. Dan volgt er weer een debat. Een verzoek. Beloftes. Maar tegelijkertijd werden die verwachtingen al wel getemperd. Eerlijk gezegd, je wist het dan eigenlijk al. Je wist het toen het zoveel moeite kostte om überhaupt een substantieel bedrag voor natuur vrij te maken. Je wist het toen de evaluatie van de Voedselvisie maandenlang op de plank bleef liggen. Nu ligt dat PLG dan hier voor. Nagenoeg alles blijft bij het oude.

Voorzitter, dat betekent dat we drie jaar na de start van deze coalitie geen enkele crisis hebben opgelost. Sterker nog, we hebben nauwelijks uitzicht op oplossingen. Onze agrariërs wachten nog steeds op duidelijke keuzes. Biologische boeren kunnen niet doorontwikkelen. Niet vanwege een gebrek aan afzet, maar omdat oneerlijke, verouderde subsidies verkeerde concurrentie in stand houden. Belangenorganisaties moeten zich telkens opnieuw beroepen op gerechtelijke uitspraken. Onze biodiversiteit holt achteruit. Onze natuur verslechtert. Wat het extra schrijnend maakt, voorzitter, in andere provincies lukt het wel. Daar worden die keuzes gemaakt. Niet altijd makkelijk, niet altijd populair, maar wel keuzes die perspectief bieden, en richting. Al drie jaar vragen wij om een visie. Een visie waarin natuur en een gezonde leefomgeving niet telkens het onderspit delven. Al drie jaar krijgen we die visie niet.

De inleiding van dit plan zegt het eigenlijk al: bestaand beleid wordt gebundeld in het PLG. Maar laat dat nu precies het probleem zijn. Bij een echte transitie geld één simpele waarheid: bestaand beleid is niet toereikend om verandering op gang te brengen. Klagen over te weinig geld is geen oplossing, maar beschikbaar budget slim, doelmatig en anders inzetten, wel. 'Transitie' betekent anders durven doen, keuzes maken, het oude loslaten en vervangen door nieuwe wetenschappelijke inzichten. De actuele kennis over gezondheidsrisico's die zich steeds scherper aftekenen. Bij het toekomstplan horen ook doelen die we misschien nog niet eerder kenden, maar waarvan iedereen wel weet: het is nodig. Zoals de biologische landbouw ondersteunen en aanjagen. Dat is omdenken. Dat is dezelfde middelen inzetten voor een ander doel. Met als resultaat: een gezond, vitaal en duurzaam landelijk gebied. Dat is visie. Het doel van vijftien procent biologische landbouw in Noord-Holland is geen hobby van één partij. Het is een landelijk doel. Het raakt aan de pKEV, het raakt aan gezondheid en waterkwaliteit en biodiversiteit. Het is een enorme koppelkans op talloze dossiers. Maar vooral, er liggen inmiddels tientallen gerechtelijke uitspraken, stapels wetenschappelijke adviezen en inspraakreacties niet te vergeten, over schadelijke bestrijdingsmiddelen, over de gevolgen van onze gezondheid en voor de torenhoge kosten van ons drinkwater. Daarom vragen wij GS: stel een plan op voor de biologische doelstelling. Misschien een plan voor die twintig miljard van het Rijk, waar D66 het net over had. Wat is er nodig om die vijftien procent te halen? Welke financiële middelen horen daarbij? Welke scenario's zijn denkbaar? Dan kunnen wij hier met elkaar beoordelen hoe dit doel dan haalbaar is. Daarom dienen wij de motie 'Plan vijftien procent landbouwareaal biologisch in 2030' in, met het dictum: "Verzoeken het college – dat doen we samen met Volt – een plan te maken om de landelijke doelstelling te kunnen bereiken om vijftien procent van het landbouwareaal van Noord-Holland biologisch te maken in 2030, en hier een paragraaf aan toe te voegen voor benodigde financiering voor uitvoering en dit plan voor het einde van 2026 voor te leggen aan PS".

Motie 16-2 februari 2026
Plan 15% landbouwareaal biologisch in 2030

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 2 februari 2026.
Constaterende dat:

- *Het voorliggende PLG geen doel stelt voor uitbreiding van het areaal biologische landbouw in Noord-Holland;*
- *In de Provinciale Klimaat- en Energieverkenning (pKEV) een landelijke doelstelling van 15% van het landbouwareaal onder biologisch beheer in 2030 is opgenomen om aan te voldoen (pagina 34);*
- *In de presentatie bij het symposium Omgevingsvisie (22 januari jl.) een doelstelling van 15% biologisch beheer van het landbouwareaal is genoemd.*

Overwegende dat:

- *Noord-Holland al jaren blijft steken rond de 5% landbouwareaal biologisch;*
- *De provincie Utrecht in haar PLG het doel van 15% landbouwareaal biologisch in 2030 stelt en daarvoor keuzes maakt;*
- *Biologische landbouw een grote bijdrage levert aan het behalen van de eigen PLG-doelen;*
- *Een deel van de agrarische ondernemers die transitie wil maken, maar zich daarin niet gesteund voelt;*
- *Noord-Holland zich zou kunnen onderscheiden als echt groene regio, met een mooi landschap, gezond voedsel, een rijke biodiversiteit, schoon water, een vitale bodem en schone lucht;*

- *Dit een boost kan geven voor innovatief ondernemerschap;*
- *De Tussentijdse beleidsevaluatie Voedselvisie ook aangeeft dat doorgaan op de weg van reguliere landbouw geen optie is (blz. 30 en 31): 'Er is druk op de landbouw en veeteelt om manieren van werken af te bouwen die tot te veel verlies van nutriënten en belastende stoffen in de omgeving leiden. Al langere tijd wordt geprobeerd deze afbouw te bereiken door optimalisatie van systemen en werkwijzen, al dan niet in combinatie met schaalvergroting van agrarische bedrijven. Tot nog toe is deze aanpak onvoldoende gebleken, waardoor de druk op de agrarische bedrijven om te verduurzamen vanuit met name EU-beleid en regelgeving onverminderd hoog blijft. Terwijl de internationale markten waarin deze bedrijven werken van hen vragen om tegen zo laag mogelijk kosten te produceren, wat de aanpassing van werkwijzen in de richting van minder belasting van de natuurlijke systemen bemoeilijkt. De huidige politiek legt opnieuw het accent op optimalisatie in plaats van opbouw van nieuwe werkwijzen die de natuurlijke systemen ontzien of zelfs ondersteunen en verbeteren.*

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- *Een plan te maken om de landelijke doelstelling te kunnen bereiken om 15% van het landbouwareaal van Noord-Holland biologisch te maken in 2030 en hier een paragraaf aan toe te voegen voor benodigde financiering voor uitvoering;*
- *En dit plan voor het einde van 2026 voor te leggen aan PS.*

En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Ilona Haas (Partij voor de Dieren) en Julia Schneemann (Volt).

De **VOORZITTER**: U krijgt een interruptie van de heer Vendrig, BBB.

De heer **VENDRIG** (BBB): Ja, voorzitter, dank. Het kwam net in ons debatje ook al eventjes aan de orde. Hoe ziet de Partij voor de Dieren dan het stimuleren van de vraagkant van de biologische producten?

Mevrouw **HAAS** (PvdD): Volgens mij is het niet nodig om die vraagkant te stimuleren als je het aanbod creëert. Daar zijn al genoeg onderzoeken over gedaan. Maar daarnaast is het natuurlijk ook nog steeds mogelijk om dat te verwerken in het plan waar we om vragen.

De heer **VENDRIG** (BBB): Maar hoe duidt mevrouw Haas dan de oproep van de biologische boeren, die hier ook aanwezig geweest zijn op het streekdiner, om te zorgen dat er niet meer biologische bedrijven bij moeten komen zonder dat de vraag toeneemt? Omdat hun markt anders instort en zij dus geen verdienmodel meer hebben, en daarmee ook de biologische sector onderuithalen.

Mevrouw **HAAS** (PvdD): Wij hebben ook de oproep gehoord van biologische boeren – wellicht niet op het streekdiner, maar elders – dat er wel degelijk behoefte bestaat aan afname van biologisch binnen Noord-Holland en daarbuiten.

De heer **VENDRIG** (BBB): Nou, misschien moeten we dan eens kijken waar onze verschillen dan liggen, want ik ben wel heel benieuwd waar die vraag dan vandaan moet komen.

De **VOORZITTER**: Gaat u verder, mevrouw Haas.

Mevrouw **HAAS** (PvdD): Dan ben ik wel heel erg benieuwd hoe de BBB ertegen aankijkt om daar een plan voor te ontwikkelen.

Statenlid **BWEFAR** (GroenLinks): Ik ben heel benieuwd, ik hoorde net de heer Vendrig zeggen dat de vraag er niet is, dat de biologische boeren dat zeggen. Ik heb juist van Bio Noord-Holland begrepen dat zij zeggen: er moet juist meer vraag komen, want er is een tekort. Want nu zit er voor mij een discrepantie in.

Mevrouw **HAAS** (PvdD): Ja, die discrepantie maak ik zelf niet. Daar kwam de heer Vendrig zojuist mee. Wij horen juist wel degelijk ook in alle inspraakreacties die wij hier gekregen hebben van biologische boeren, onlangs nog in de commissie, dat er wel degelijk vraag is en dat zij daar hun aanbod op kunnen aanpassen zodra ze daar ondersteuning in krijgen.

De **VOORZITTER**: Gaat u verder.

Mevrouw **HAAS** (PvdD): Voorzitter, laat ik helder zijn: de Partij voor de Dieren heeft weinig vertrouwen meer in deze coalitie en nog minder vertrouwen in de BBB-gedeputeerde als verantwoordelijke op het landelijk gebied die genoegen neemt met een grijze toekomst, om de aanpak van de crises in de natuur, in de gezondheid, in het beperken van schadelijke bestrijdingsmiddelen, in biodiversiteit en de waterkwaliteit. Er worden geen noodzakelijke stappen gezet om het landelijk gebied te transformeren. Toch, voorzitter, moeten we door, omdat zoveel mensen wachten op richting, op duidelijkheid. We stellen voor om eerst het uitvoeringsprogramma voor de Korte termijnagenda van het PLG te volgen en te evalueren, om te kijken of deze koploperprojecten de gewenste resultaten opleveren en daar dan op voortbouwen. Pas daarna, voorzitter, ons vastleggen op een lange termijnplan van vijftien jaar. Niet op een plan waarvan we nu al zien dat het onvoldoende bijdraagt, waar niemand tevreden over is en geen welvarend landelijk gebied oplevert. Daarom dienen wij de motie 'Evaluatie PLG voor vaststelling lange termijn' in, samen met D66. Het dictum luidt: "We verzoeken het college eerst de resultaten doelmatigheid en ervaringen van de Korte termijnagenda PLG te evalueren in 2027 en dan een PLG 2028 tot 2040 ter vaststelling voor te leggen aan Provinciale Staten in 2028, waarin de bevindingen van de evaluatie kunnen worden verwerkt. De gevraagde vaststelling van het programma Landelijk Gebied 2028-2040, zoals die nu voorligt, in te trekken, en gaan over tot de orde van de dag."

Motie 17-2 februari 2026
Evaluatie voor PLG lange termijn

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 2 februari 2026.
Constaterende dat:

- *PS met deze voordracht worden gevraagd het PLG voor de middellange en lange termijn vast te stellen (2025-2040).*

Overwegende dat:

- *Dit PLG nog steeds geen visie voor het landelijk gebied bevat, geen samenhangend geheel tussen de verschillende opgaven is, geen heldere doelen stelt en nauwelijks maatregelen noemt waarmee er perspectief is om die doelen ook daadwerkelijk te halen;*
- *Er geen noodzaak is dit PLG nu vast te stellen, omdat we voort kunnen met de door PS vastgestelde Korte termijnagenda PLG 2025-2027;*
- *Een nieuw PLG overgelaten kan worden aan de nieuwe Provinciale Staten in 2027, waarbij de Korte termijnagenda PLG kan worden geëvalueerd.*

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- *Eerst de resultaten, doelmatigheid en ervaringen van de Korte termijnagenda (KTA) PLG te evalueren in 2027 en dan een PLG 2028-2040 ter vaststelling voor te leggen aan Provinciale Staten in 2028, waarin de bevindingen van de evaluatie kunnen worden verwerkt;*
- *De gevraagde vaststelling van het Programma Landelijk Gebied 2028-2040 (voordracht 4-2026) in te trekken.*

En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Ilona Haas (Partij voor de Dieren), Julia Schneemann (Volt) en Sijmen Mülder (D66).

Mevrouw **HAAS** (PvdD): Om echt te blijven inzetten op transitie is ook voortzetting van de Voedselvisie nodig. Een visie die inmiddels wel een degelijke evaluatie kent, zoals het hoort in een goede beleidscyclus en voor de controlerende functie van PS. Daarom dienen we ook de motie 'Voortzetting Voedselvisie' in, samen met Volt. Daarvan luidt het dictum: "Verzoeken het college een plan te maken voor voortzetting van de Voedselvisie, met inachtneming van de tussentijdse evaluatie, en daarbij aan te geven welk budget hiervoor nodig is, en gaan over tot de orde van de dag".

Motie 18-2 februari 2026
Voortzetting Voedselvisie

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 2 februari 2026.
Constaterende dat:
- *PS alleen een afbouwscenario Voedselvisie van GS voorgelegd heeft gekregen;*
- *PS al meerdere keren heeft gevraagd om scenario's, zodat PS een keuze heeft en ook inzicht krijgt wat de onderbouwing van GS is om andere varianten niet te willen;*
- *GS de coalitie wél drie (afbouw)scenario's heeft voorgelegd.*

Overwegende dat:
- *Doelen in de Voedselvisie onder andere zijn: transitie naar een regeneratieve landbouw, eiwittransitie en meer korte ketens;*
- *De doelen nog niet zijn behaald;*
- *Juist de Voedselvisie een belangrijke bijdrage kan leveren aan het behalen van PLG-doelen, zoals betere waterkwaliteit (KRW), natuurherstel (Natura 2000), stikstofreductie (PAS-melders), nieuw ondernemerschap en perspectief voor agrarische ondernemers;*
- *Aanbeveling 3 in de Tussentijdse Beleidsevaluatie Voedselvisie luidt: 'Analyseer op basis van de ervaringen van de afgelopen uitvoeringsperiode bij welke onderdelen van de voedselketen de inzet van de provincie veel opbrengt en welke onderdelen minder passen bij de provinciale rol. Breng in een nieuwe Uitvoeringsagenda op basis hiervan meer focus en prioritering aan.'*
- *Niet duidelijk is of, en hoe de provincie deze analyse heeft gemaakt;*

Verzoeken Gedeputeerde Staten:
- *Een plan te maken voor voortzetting van de Voedselvisie, met inachtneming van de tussentijdse evaluatie;*
- *En daarbij aan te geven welk budget hiervoor nodig is;*

En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Ilona Haas (Volt) en Julia Schneemann (Volt).

Mevrouw **HAAS** (PvdD): Daarbij hoort ook het behouden van wat wel werkt. Organisaties en netwerken die aantoonbaar resultaat boeken. Doelmatig en effectief. Daarom dienen we de motie 'Behoud Netwerk Voedsel Verbindt' in, samen met Volt. Hiervan luidt het dictum: "We verzoeken het college het netwerk van Voedsel Verbindt in stand te houden, inclusief de uitvoeringsagenda en daarvoor jaarlijks 275.000 euro ter beschikking te stellen en hiervoor met een dekkingsvoorstel te komen bij de Kaderbrief 2027, ook als dat betekent dat er keuzes gemaakt moeten worden, en gaan over tot de orde van de dag".

Motie 19-2 februari 2026
Behoud netwerk Voedsel Verbindt

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 2 februari 2026.
Constaterende dat:
- *Het netwerk Voedsel Verbindt vanuit de Voedselvisie tot nu toe 275.000 euro per jaar aan bijdrage kreeg, waarvan 150.000 euro om allerlei projecten en activiteiten uit te voeren en 125.000 euro voor het projectbureau;*
- *Dit bedrag gaat naar 150.000 euro in 2026, naar het jaar daarop 75.000 euro en daarna naar 0 euro.*

Overwegende dat:
- *Het netwerk Voedsel Verbindt2 zich inzet voor een duurzaam, regionaal en circulair voedselsysteem in de provincies Noord-Holland en Flevoland;*
- *Er al veel initiatieven gericht zijn op een beter voedselsysteem in de Metropoolregio Amsterdam en omliggende agrarische gebieden;*
- *Deze initiatieven ook zijn gericht op het verbeteren van biodiversiteit, waterkwaliteit en bodemkwaliteit en daarmee volop bijdragen aan de PLG-doelen.*

Verzoeken Gedeputeerde Staten:
- *Het netwerk van Voedsel Verbindt in stand te houden, inclusief de Uitvoeringsagenda;*
- *En daarvoor jaarlijks 275.000 euro ter beschikking te stellen en hiervoor met een dekkingsvoorstel te komen bij de kaderbrief 2027, ook als dat betekent dat er keuzes gemaakt moeten worden.*

En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Ilona Haas (Partij voor de Dieren) en Julia Schneemann (Volt).

Mevrouw **HAAS** (PvdD): Daarna dienen we de motie 'Pluk de vruchten van agroforestry' in met Volt. Daarvan luidt het dictum: "We verzoeken het college de PPS agroforestry voort te zetten en ook voor de jaren 2026 tot 2030 het bedrag van twintigduizend euro per jaar beschikbaar te stellen vanuit de activiteiten rondom kringlooplandbouw, KPI-doelsturing, stoffenbalans en mestbeleid vanaf 2026 en later, en gaan over tot de orde van de dag".

Motie 20-2 februari 2026
Pluk de vruchten van agroforestry

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 2 februari 2026.
Constaterende dat:
- *In het rapport QuickScans en handelingsperspectief PLG Noord-Holland Eindrapport 74377 – Definitief – 9 juli 2025 van Berenschot/Antea group natuurinclusief ruimtegebruik (quickscan 03) door middel van de Living Labs, zoals bijvoorbeeld van agroforestry, verdere opschaling vergt om doelen op het gebied van biodiversiteit en kwaliteit van natuur te behalen;*
- *In het PLG (pagina 26) agroforestry aan de keuze van agrariers wordt overgelaten en de doorontwikkeling niet verder wordt ondersteund vanuit de provincie Noord-Holland.*

Overwegende dat:
- *Agroforestry aantoonbaar de biodiversiteit en ecologische veerkracht bevordert en dus koppelkansen biedt;*
- *Voor Publiek Private Samenwerkingen (PPS) agroforestry in 2025 een bedrag van 20.000 euro beschikbaar was;*
- *Hier een aantal projecten mee is gestart;*
- *Deze projecten een doelmatige besteding kennen;*
- *Er vanaf dit jaar geen geld meer beschikbaar is1, terwijl het even duurt voordat er vruchten aan komen;*
- *Nu stoppen een desinvestering betekent;*
- *Nieuw en kansrijk ondernemerschap op deze manier geen kans krijgt;*
- *Het om een relatief klein bedrag gaat: 20.000 euro;*
- *Het KTA-budget voor kringlooplandbouw ook geschikt is voor agroforestry en agroforestry onder kringlooplandbouw valt.*

Verzoeken Gedeputeerde Staten:
- *De PPS agroforestry voort te zetten en ook voor de jaren 2026-2030 het bedrag van 20.000 euro per jaar beschikbaar te stellen, vanuit de activiteiten rondom kringlooplandbouw, KPI-doelsturing, stoffenbalans en mestbeleid vanaf 2026 en later.*

En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Ilona Haas (Partij voor de Dieren) en Julia Schneemann (Volt).

Mevrouw **HAAS** (PvdD): Die laatste motie is eigenlijk gewoon een logische voortzetting van kringlooplandbouw. Meer bomen in het landbouwgebied betekent winst op meerdere doelen tegelijk. Precies dat, voorzitter, is die integrale, toekomstgerichte aanpak die dit plan nu zo pijnlijk mist. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. U heeft vijf moties ingediend die onderdeel uitmaken van onze beraadslagingen.

Ik geef het woord aan de heer Wallaart van de Partij van de Arbeid.

De heer **WALLAART** (PvdA): Ja, voorzitter, dank u wel. We spreken hier eindelijk over een A-stuk over het PLG. In de commissie – het is al door velen gememoreerd – spreken we daar eigenlijk al een paar jaar over. Dat is altijd best wel sikkeneurig, is mijn ervaring. Chagrijn dat volgens mij vooral veroorzaakt werd door Den Haag, waar ze in hun oneindige wijsheid hadden besloten dat het wel een goed idee was om een streep te halen door 25 miljard euro, die klaar stond om het platteland toekomstbestendig te maken.

Daarom bespreken we vandaag een PLG, dat, o, ironie- Dat doen we drie dagen nadat er een regeerakkoord is gepresenteerd. Daarin staan trouwens best wel veel waardeloze plannen, voorzitter. Maar het Transitiefonds, dat is weer een beetje terug van weggeweest. Daar zijn we heel blij mee. Ik verwacht daarom ook dat we de komende tijd nog niet uitgepraat zijn over het PLG. Dus de vraag is een beetje, ja, wat de status is van het debat wat we hier vandaag voeren.

Ik wil er een paar punten uitlichten. We hebben het in de commissie gehad over de zeven routes naar kringlooplandbouw.

En daar is een interruptie, geloof ik.

De **VOORZITTER**: Ja, dat is de heer Mülder van D66.

De heer **MÜLDER** (D66): Dank u wel, voorzitter. Ja, ik hoor dat het zo klaar als een klontje is, want er komt geld aan. In principe hoeven we dit debat niet te voeren, want er komt geld aan. Maar de vraag is meer: wat gaan we met het geld doen? Dat haal ik niet uit het plan. Welke richting gaan we dan op volgens u? En wat voor projecten gaan wij aanvragen met dit geld? Weet u dat?

De heer **WALLAART** (PvdA): Ja, voorzitter, ik kan me heel veel projecten en plannen voorstellen. Volgens mij hebben we daar ook volop ideeën over. Ik ga ervan uit dat onze provincie, ons bestuur, daar vooraan zal staan om onder andere bij uw collega's in de Tweede Kamer duidelijk te maken wat voor fantastische plannen we allemaal hebben hier in Noord-Holland.

De **VOORZITTER**: Gaat u verder.

De heer **WALLAART** (PvdA): Ja, oké. Ik dacht, hij komt nog wel een keer terug. Maar goed, ik laat hem niet uitlokken.

Mevrouw **SCHNEEMANN** (Volt): Ja, ik ben dan eigenlijk wel benieuwd welke plannen u bedoelt. Welke fantastische plannen.

De heer **WALLAART** (PvdA): Ja, voorzitter, we hebben natuurlijk gezien dat we nog het NNN moeten afmaken. Dat lijkt me prioriteit numero uno. We hebben daar een goede stap in gezet, op eigen gezag. Tweehonderd miljoen gereserveerd. Nou, daar kunnen we voorlopig flink mee aan de slag. Er is ook wel geconstateerd: daarmee zijn we er nog niet. Er is veel meer nodig om uiteindelijk dat hele NNN te realiseren. Dat lijkt me een goede om mee te beginnen.

Mevrouw **SCHNEEMANN** (Volt): Nou is er al best wel een duidelijke verdeling in de posten momenteel voor de twintig miljard stikstofgeld eigenlijk wat we kunnen halen en zit dat ook heel erg aan de landbouwkant. Zijn er ook plannen die klaarliggen aan de landbouwkant waar we geld voor kunnen krijgen uit Den Haag?

De heer **WALLAART** (PvdA): Ja, voorzitter, zeker. Ik zie heel erg uit naar de doelsturing. Er zijn een hoop mitsen en maren bij aan te tekenen. Maar het idee dat we stikstof gaan reduceren op die manier en dat er ook nog een gebiedsgericht hoofdstuk bij komt, nou ik, ik denk dat die middelen in ieder geval daar wel voor zijn. Ja, ik heb er best wel goede hoop op dat we daar een mooi plan van gaan maken.

De heer **MÜLDER** (D66): Ik wil u dan ook meteen vragen van, goh, ik heb een ander leuk idee, want ik weet zeker dat dit idee op tafel gaat komen en ik ben heel benieuwd of de PvdA daar ook dan goed in staat. Want wat ik eigenlijk vooral vind ontbreken in dit plan, is bijvoorbeeld verplaatsing van bedrijven. We hebben helaas het probleem dat er genoeg boeren stoppen, maar niet altijd op de goede plekken. Ik weet zeker dat dit aan bod zal komen en dat het ook een vraag zou zijn vanuit landelijk om hiermee aan de slag te gaan. Hoe staat de PvdA daarin?

De heer **WALLAART** (PvdA): Als de landelijke politiek daarover gaat beginnen en met een goed voorstel daarvoor komt en goede voorwaarden, dan gaan we daar natuurlijk heel welwillend naar

kijken, want het gaat erom dat we de natuur geborgd herstellen. Als daar dit een onderdeel van zal zijn in de toekomst, dan kunnen we het niet veroorloven om dat zomaar te laten lopen.

De **VOORZITTER**: Gaat u verder.

De heer **WALLAART** (PvdA): Goed. Dank u, voorzitter. De transitiepaden in de landbouw.

Mevrouw **DE SAIN** (BBB): Dank u wel, voorzitter. U bent het zeker wel met mij eens, in aansluiting op de vraag van de heer Mülder net, dat het dan wel op vrijwillige basis is, toch?

De heer **WALLAART** (PvdA): Voorzitter, dat hebben we in het coalitieakkoord volgens mij afgesproken.

De **VOORZITTER**: Gaat u verder.

De heer **WALLAART** (PvdA): Dank u, voorzitter. Dan ga ik naar de zeven routes naar kringlooplandbouw. Ik had staan 'circulaire landbouw' – ik haal de termen nog eens door de war. Sorry. Maar kringlooplandbouw. Volgens mij staan er trouwens stiekem zes. Er is nog een zevende. Dat is stoppen. Die was er even uitgevallen. Maar wat ik eigenlijk wilde zeggen, die stonden in het oorspronkelijke PPLG. Het ministerie, toen nog gewoon LNV – misschien komt dat weer terug – had daar feedback op gegeven. Die zeiden van, het mag wel wat concreter: welke route gaan we nou precies waar toepassen? Namen, rugnummers, mijlpalen, tijdstippen. Ja, nu blijkt het een soort Postbus 51-folder te zijn. Je kunt hightech gesloten kringlopen doen, je kunt biologisch gaan, multifunctioneel. Vrijheid, blijheid. Nou, dat vinden we eigenlijk geen beleid. We snappen wel dat we bij de huidige kader niet veel verder kunnen dan dat, maar wij zouden als PvdA graag wat meer overheidssturing zien daarop. Kijk bijvoorbeeld naar Flevoland. Daar hebben ze- Utrecht wordt hier vaak genoemd, maar laat ik ook eens een andere provincie noemen. Daar hebben ze een heel sterk biologische landbouwcluster, omdat ze daar ook op gestuurd hebben al jarenlang. Mijn vraag aan GS is: kunnen we de komende tijd werken aan iets meer sturing op die landbouwtransitie? En misschien dat het nieuwe Transitiefonds daar ook wel kansen biedt.

Voorzitter, even over de Voedselvisie. Waardering voor GS dat er geld gevonden is om er de komende jaren toch nog iets mee te doen.

De heer **KLEIN** (ChristenUnie): Ja, u stelt nu een heel open vraag aan GS: zouden we niet misschien ietsje meer kunnen sturen op die transitie in de landbouw? Maar zou dat niet juist het idee achter dit hele plan hebben moeten zijn? Vindt u het ook niet teleurstellend dat we die sturing dus nu niet geven?

De heer **WALLAART** (PvdA): Ja, voorzitter, u kent de Partij van de Arbeid. Wij zijn altijd voor sterke overheidssturing. Ja, we hadden het hier ook graag wel een tandje sterker gezien. Maar dit is een beetje wat er ligt. Ik begrijp wel dat, gezien de beperkte middelen die er zijn, dat je het een beetje vaag omschreven houdt. Dat ben ik wel met u eens. Ik had het ook graag wat scherper gezien, maar ik accepteer dat het nu is zoals het is. Ik hoop dat het denken daarmee niet stilstaat, maar dat we in de toekomst wel degelijk wat sterker op die landbouwtransitie kunnen sturen.

De heer **KLEIN** (ChristenUnie): Nou, dat hoop ik ook. En ik hoop ook dat we elkaar kunnen vinden als we wellicht het college op andere manieren moeten helpen om die sturing wat steviger aan te zetten.

De **VOORZITTER**: Gaat u verder, meneer Wallaart.

De heer **WALLAART** (PvdA): Ik zie de voorstellen met spanning tegemoet.

Ik was bij de Voedselvisie gebleven.

De **VOORZITTER**: Nou, eerst nog even mevrouw Haas van de Partij voor de Dieren.

Mevrouw **HAAS** (PvdD): Ja, dank u wel. U stelt dat we nog wel nieuwe plannen kunnen gaan ontwikkelen de komende periode. We stellen dit vast tot 2040. Hoe ziet u dan het geven van toekomstperspectief voor mensen en agrariërs in het landelijk gebied voor u?

De heer **WALLAART** (PvdA): Voorzitter, het zou denk ik niet verstandig zijn om nu te concluderen 'hiermee gaan we tot 2040 niks meer doen'. Ik heb toch de stellige verwachting dat er de komende tijd weer nieuwe fases aanbreken, en dat daar ook veel meer perspectief uit voortkomt.

Mevrouw **HAAS** (PvdD): Dat stemt hoopvol. Maar waarom stellen we dan dit vast?

De heer **WALLAART** (PvdA): Ja, voorzitter, goede vraag. Ik denk wel dat we op een gegeven moment besloten hebben: we moeten er nu maar eens een klap op geven. Dat konden we ook niet voorspellen dat op vrijdag – wat was het – 30 januari een regeerakkoord werd gepresenteerd. Dus let's get it over and done with, in goed Nederlands.

Mevrouw **HAAS** (PvdD): Vindt u het dan niet eerder iets van behoorlijk bestuur om nu te kijken hoever we staan in de evaluatie en pas een landelijk gebiedplan voor te stellen als het Rijk met iets over de brug komt en dan te kijken hoe we verder gaan? In plaats van nu iets vaststellen waarvan we bij voorbaat al zeggen: we gaan het toch niet zo doen.

De heer **WALLAART** (PvdA): Ja, voorzitter, daar is wat voor te zeggen, maar ik vind het ook goed om te zeggen: dit is nu even zoals het nu is, en we gaan daarna weer kijken hoe we kunnen bijstellen. Ik vind dat ook wel behoorlijk bestuur, eerlijk gezegd.

De **VOORZITTER**: Gaat u verder.

De heer **WALLAART** (PvdA): Ik was bij de Voedselvisie. Ik zei, waardering voor GS, want het geld was natuurlijk op. Er is toch een klein beetje gevonden. Het is wel een beetje een anorexia-scenario. We accepteren ook hier dat het is zoals het is. Ik zie tegelijkertijd ook dat GS werken aan de uitvoering van de motie Wagelaar over de structurele meevaller. Hint. Hint.

Dan nog wat over de ganzen. Ja, de motie is nog niet ingediend. Dus dat hou ik nog even voor een interruptie. Dank u wel, voorzitter.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Mevrouw Koning, CDA. O, de heer Mantel van JA21.

De heer **MANTEL** (JA21): Dank, voorzitter. Ik wacht even tot het eind. Voorzitter, de heer Wallaart en ik hebben de afgelopen drie jaar veel debatten met elkaar gevoerd, commissies, ook in PS, et cetera. We zijn het over niet zoveel dingen eens. Landelijk gebied. Dat kunnen we allemaal constateren. Daarnet vroeg de heer Wallaart mij, of ik diende een motie in over AERIUS. Kijk, dat AERIUS-model, dat is hét model wat we gebruiken voor onze volledige vergunningverlening. Daarvan zegt zowel het RIVM als de commissie Hordijk: dit instrument is daar niet voor bedoeld. Het is wel op dit moment het beste instrument dat we hebben. Dan zou ik toch willen vragen, en ik meen het echt, voorzitter, aan de Partij van de Arbeid: zouden we dan niet – laat ik het maar gewoon zeggen – als de sodemieter in Den Haag de opdracht geven, of in ieder geval daar de roep neerleggen: zorg nou voor een goed instrument voor onze vergunningverlening.

De heer **WALLAART** (PvdA): Ja, voorzitter, ik kan een heel eind met JA21 meegaan hierin. Het is natuurlijk een systeem wat hier ook nooit voor bedoeld is. Maar uiteindelijk moesten die vergunningen zo nodig verleend worden. Dus hebben we gezegd: AERIUS, AERIUS. Dus, ja, laten we dat ook niet omdraaien. Mijn enige prioriteit is dat die stikstofreductie omlaaggaat, dat dat natuurherstel nou eens eindelijk ingezet wordt. Daar wil ik alle energie op zetten. Ja, ik vind dit een beetje vers twee.

De heer **MANTEL** (JA21): Volgende vraag. Nog één vraag, voorzitter. Ook binnen JA21 zien we dit ook. Er zal wat moeten gebeuren om de boel weer vlot te trekken. Daarom hebben wij ook gezegd: we gaan ook eens kijken naar wat we nou kunnen doen met die overgangsgebieden. Zouden we elkaar kunnen vinden als we zeggen: oké, we kijken naar zo'n overgangsgebied, wat

kunnen we daar doen? Zolang dat op basis van – ik geloof dat de heer Mülder van D66 dat net ook zei – vrijwilligheid gaat om bedrijven te verplaatsen. Kunnen we dan elkaar vinden om de boel weer vlot te trekken?

De heer **WALLAART** (PvdA): Ik probeer even te begrijpen wat dit nou met het AERIUS-model te maken heeft, voorzitter. Dat er iets in de overgangsgebieden moet gebeuren om de belasting van de Natura 2000-gebieden naar beneden te brengen: ja, dat is natuurlijk waar.

De heer **MANTEL** (JA21): Ja, waar het kort op neerkomt, op het moment dat je een berekening loslaat in AERIUS, dan zegt AERIUS, er komt een rood hexagoon op een Natura 2000-gebied, en daarom hebben we bedacht dat er een overgangsgebied moet komen om die Natura 2000-gebieden te ontlasten. Dat is eigenlijk de koppeling die, voor zover ik weet, tussen die twee systemen gemaakt wordt.

De heer **WALLAART** (PvdA): Ja, maar dan begrijp ik nog niet helemaal wat de vraag is. Dat we iets moeten gaan doen met vrijwillige verplaatsingen in overgangsgebieden? Dat lijkt me uiteindelijk een uitkomst te zijn van hoe we dat overgangsgebiedenbeleid gaan invullen, toch? Ja, oké, dank u.

De heer **VENDRIG** (BBB): Dank u, voorzitter. Ja, ik hoor de heer Wallaart spreken over natuurherstel in relatie tot de stikstofreductie. Maar wat bedoelt de heer Wallaart nu werkelijk met natuurherstel? Is dat alleen maar dat er minder stikstof op een natuurgebied valt of is dat breder?

De heer **WALLAART** (PvdA): Nee, voorzitter, dank. Goede vraag. Daar heeft de heer Vendrig natuurlijk gelijk in. Veel breder. Het gaat in eerste instantie dat de gebieden groter, onderling verbonden, robuuster worden. Dat is eigenlijk het NNN. Dat is de belangrijkste strategische inzet die we hebben. Daarnaast is natuurlijk ook het hydrologische herstel van de gebieden, de waterpeilen die veel natuurlijker moeten zijn. Dat zijn ook superbelangrijke punten om het natuurherstel echt te starten. Maar ik vind stikstof geen detail wat we een beetje kunnen verwaarlozen. Ik vind dat ook een heel belangrijke, dat we de stikstofvervuiling van die gebieden terugdringen.

De heer **VENDRIG** (BBB): Ja, nog een aanvullende vraag, voorzitter. Is de heer Wallaart het dan ook met mij eens dat wij misschien iets meer zouden moeten kijken naar de werkelijke staat van de natuur, en misschien ook in de natuurgebieden bijvoorbeeld een bodemonderzoek zouden moeten doen?

De heer **WALLAART** (PvdA): Ja, voorzitter, ik sta een beetje te aarzelen, want ik ben natuurlijk altijd voor kijken naar de werkelijke staat van de natuur. Ik heb zelf bij een terreinbeherende organisatie gewerkt. Daar had je beheerplancycli en er werd zeer intensief met bloed, zweet en tranen naar de daadwerkelijke stand van de natuur gekeken. Daar werd ook op gestuurd. Ik wil een beetje de indruk vermijden dat we geen flauw idee hebben wat de stand van de natuur daadwerkelijk is, omdat we alleen maar naar een modelletje zitten te kijken, want we weten wel degelijk hoe die staat is – en die is zorgwekkend.

De heer **VENDRIG** (BBB): Ja, nog een laatste vraag, voorzitter. Ja, ik denk ook best wel dat wij ook kijken naar de werkelijke staat van de natuur, alleen naar ons idee misschien nog niet genoeg. Maar met name is er, volgens mij, veel onbekendheid over de bodemgesteldheid, bijvoorbeeld de zuurtegraad van de grond of de stikstofnalevering. Is de heer Wallaart het met mij eens dat wij daar veel meer aan zouden kunnen doen om snel een resultaat te bereiken?

De heer **WALLAART** (PvdA): Voorzitter, het lijkt me belangrijk om in algemene zin alle biotische en abiotische aspecten van de natuur goed te onderzoeken. Ik weet eerlijk gezegd niet uit mijn hoofd of de kennis van de bodemgesteldheid zo ver achterloopt. Als dat zo is, dan is dat natuurlijk een waardevolle toevoeging.

Mevrouw **HAAS** (PvdD): Ja, dank u wel. Ziet de Partij voor de Arbeid ook iets in een plan voor meer biologisch landbouwareaal? Om juist daarmee ook de natuur te versterken en te zorgen dat het niet verder verslechtert door het gebruik van bestrijdingsmiddelen.

De heer **WALLAART** (PvdA): Ja, voorzitter, zonder me meteen vast te pinnen op biologisch en of dat nou in alle omstandigheden de best denkbare variant is, denk ik dat we in algemene zin wel openstaan voor voorstellen om de biologische landbouw te stimuleren. Ik denk dat het terugdringen van bestrijdingsmiddelen in algemene zin een hartstikke goede deal is voor de natuur. Dit is ook de achtergrond van mijn vragen, onder meer over de zeven transitieroutes. Uw fractie heeft een motie ingediend om nu maar op vijftien procent te knallen. Dat vind ik een beetje uit de losse pols zogezegd. Dus daar zullen we niet in meegaan. Ik ben niet voor alleen maar de vraagkant. Ik denk dat we ook wel wat aan de aanbodkant moeten kunnen doen.

Mevrouw **HAAS** (PvdD): Bent u bereid bij een aanpassing van de motie naar minder dan vijftien procent naar een plan om scenario's uit te werken, deze wel te steunen?

De heer **WALLAART** (PvdA): Het lijkt me op dit moment niet echt een goede toevoeging aan het PLG zoals we dat nu hebben.

De heer **DESSING** (FvD): Ja, dank u wel, voorzitter. Ik hoorde de heer Wallaart van de PvdA net de term ‘stikstofvervuiling’ gebruiken. Daar wil ik toch even opheldering op. Want is de heer Wallaart het niet met onze fractie eens- We kunnen van mening verschillen over wat we qua procedure of qua aanpak voor stikstof doen. Maar is stikstof niet een voedingsmiddel voor planten? Of ziet de heer Wallaart het echt als een gif?

De heer **WALLAART** (PvdA): Ja, toen ik het uitsprak dacht ik al: daar gaat iemand op aanslaan. Dus het is goed dat meneer Dessing zo scherp is. Wat we zien bij een overmaat aan stikstof in een natuurgebied, dat snelgroeiende soorten zoals gras, bramen, brandnetels, heel erg gaan woekeren en de overhand krijgen. Die verdringen eigenlijk soorten die een veel schralere bodem nodig hebben. Dat is eigenlijk het probleem met stikstof. Om dat nou ‘gif’- Dat was ook niet mijn woord. Zo zou ik het niet willen noemen. Maar het is een overdaad die schaadt.

De heer **DESSING** (FvD): Maar is het niet zo dat we juist in die toewijzing van die gebieden en waarin we die habitat, die verschillende plantensoorten, waar we al dan niet planten hebben die meer of minder stikstof gebruiken, dat dat het probleem is waar we onszelf in die fuik hebben gebracht. Ik wil misschien ook het feit in herinnering brengen dat we het boek aan iedereen hier in de Staten een jaar of twee hebben gegeven: ‘Er is niemand in de cockpit’. Het gaat erom dat die stikstof eigenlijk oneigenlijk gebruikt wordt. En dat wel degelijk bramen en gras ook natuur is. Dus hoe kan de heer Wallaart dan toch vasthouden aan die, ja, wat zorgwekkende term die hij dan aan stikstof geeft?

De heer **WALLAART** (PvdA): Ja, voorzitter, ik heb gewoon een hele andere visie op de natuur. Ik zou het wel jammer vinden als heel Nederland alleen maar uit bramen en brandnetels zou bestaan. Ik heb het hier eerder gezegd: als je de parnassia in bloei hebt zien staan, dan breekt je hart open. Het is gewoon ontzettend jammer dat we zien dat dat soort habitats, waar dit soort soorten voorkomen, onder druk staan in ons land. Daar wil ik graag wat aan doen. Nederland is het Amazonegebied van Europa. We wonen hier in een delta waar verschillende landschappen in elkaar overgaan. Het wordt wel eens vergeten dat wij een enorme verantwoordelijkheid hebben voor de internationale biodiversiteit. De collega's van GroenLinks zie ik nu glimmen. Dus zie dit als een trust building measure richting jullie.

De heer **DESSING** (FvD): Laat ik dan toch memoreren dat die habitat in meer dan tachtig procent van de gevallen ook in Noord-Holland in zeker goede staat is. Dus laten we dan wel heel secuur kijken naar ons beleid, en hoe we dan misschien niet met een kanon op die mug willen gaan schieten. Dat is dan toch wat ik, ondanks dat we van mening daarover verschillen, nog even wil memoreren.

De **VOORZITTER**: Het is geen vraag. De heer Wallaart kan verder gaan.

De heer **WALLAART** (PvdA): Voorzitter, ik was aan het eind van mijn betoog. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Dan geef ik het woord aan mevrouw Koning van het CDA.

Mevrouw **KONING-HOEVE** (CDA): Dank u, voorzitter. Het landelijk gebied staat onder druk. Natuurdoelen moeten worden gehaald. De daarvoor ingezette rekenmodellen en methoden kloppen lang niet allemaal en werken niet. Beleid stagneert en de natuur floreert niet. Boeren en tuinders komen in de knel. Wij hebben dat in Noord-Holland al herhaaldelijk aangegeven als CDA. Gelukkig heeft de nieuwe landelijke coalitie dat ook ingezien en wordt de kritische depositiewaarde uit de wet gehaald. De rekenkundige ondergrens wordt opgehoogd, juridisch geborgd. En allerlei andere lijnen worden ingezet om het beleid in goede banen te leiden. Wij verwachten dat er de komende maanden nieuwe richtlijnen vanuit het Rijk zullen komen. Maar hoe die er precies uit gaan zien, dat is nog niet helemaal duidelijk. Daarom moeten we ons nu nog concentreren op dit PLG voor Noord-Holland.

Voor CDA Noord-Holland is het cruciaal dat de plannen voor het landelijk gebied in goed overleg met boeren en tuinders worden opgesteld en uitgevoerd. Daarom is het CDA tevreden over het stikstofconvenant dat is vastgelegd tussen de provincie en de agrarische sector. Daarvoor is draagvlak in de sector en dat maakt het plan ook haalbaar.

Daarnaast willen wij dat de provincie, samen met het Rijk, prioriteit blijft geven aan het legaliseren van de PAS-melders, maar ook de interimmers en de vrijgestelden.

Waar wij grote zorgen over hebben, is het feit dat er veel doelen in het PLG terecht zijn gekomen, zonder goed overleg en zelfs zonder bijbehorend budget. De doelen worden financieel zwaar verwaarloosd. Als je serieus wil toewerken naar minder emissie, extensivering, langjarige natuurbeheercontracten, bosaanleg en minder gebruik van gewasbeschermingsmiddelen, dan heb je daarbij de medewerking van boeren en tuinders heel hard nodig. Dan zijn er ook structurele financiële regelingen nodig die de doelen haalbaar en realistisch maken. Uit onderzoek blijkt inmiddels dat het gezamenlijk nastreven van die doelen ook veel effectiever is dan bedrijven opkopen. Helaas zien wij in dit PLG deze ondersteuning en samenwerking niet voldoende terug. Vrijwel al het geld gaat naar de realisatie van het NNN. Ook Berenschot wijst daarop in haar rapport over dit PLG. Het PLG vraagt veel van boeren en tuinders, maar laat nauwelijks zien hoe de provincie hen daarbij gaat helpen. Ook voor jonge boeren blijft het toekomstperspectief onduidelijk. Tijdens de Avond van de Stikstof Academie afgelopen week in het veld, vroegen de boeren ook om structurele financiële maatregelen. Als CDA willen we dat middelen breder worden ingezet. We dienen daarom de volgende motie in. “Wij verzoeken GS bij de uitwerking van het PLG ervoor te zorgen dat het budget niet eenzijdig wordt ingezet op de realisatie van het NNN, maar dat er voor andere doelen binnen het PLG ook middelen beschikbaar komen, waaronder structurele financiering voor nieuwe beleidsinstrumenten voor extensivering, langjarige natuurbeheercontracten, managementmaatregelen, innovaties en bedrijfsverplaatsing. Indien het Rijk geen of onvoldoende middelen beschikbaar stelt voor het bereiken van deze doelen binnen het PLG, te onderzoeken of bij de kaderbrief en/of de begroting hiervoor financiële ruimte kan worden gevonden, en gaat over tot de orde van de dag.” Deze motie en ook de andere die wij indienen, worden samen met JA21 ingediend.

Motie 21-2 februari 2026
Bredere inzet financiën bij PLG

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 2 februari 2026.
Constaterende dat:

- *In het Programma Landelijk Gebied (PLG) diverse doelen worden gesteld zonder dat er voldoende structurele financiële middelen zijn vrijgemaakt voor het behalen van die doelen;*
- *Berenschot dat ook in haar rapport over het PLG benoemd. Zo is er geen structurele financiering voor nieuwe beleidsinstrumenten voor extensivering, langjarige natuurbeheercontracten, managementmaatregelen, innovaties en bedrijfsverplaatsing.*

Overwegende dat:

- *Een deel van deze beleidsinstrumenten met bijbehorende financiële middelen op zijn minst nodig zijn om aan de doelen van het PLG te werken;*
- *PS met het vaststellen van het PLG ook de realisatiestrategie van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) vaststelt;*
- *Er € 200 miljoen wordt uitgetrokken om de realisatiestrategie van het NNN vorm te geven;*
- *Het beschikbare geld voor het landelijk gebied daarmee zeer eenzijdig wordt ingezet op de realisatie van het NNN, terwijl met de NNN-realisatie onder andere de VHR-doelen niet worden gehaald (zie ook pagina 11 1.3);*
- *Door de eenzijdige focus op het realiseren van het NNN de andere doelen met bijbehorende beleidsinstrumenten die nodig zijn voor het realiseren van de opgaves in het PLG worden verwaarloosd;*
- *Er voorlopig voldoende geld voor het NNN beschikbaar lijkt te zijn.*

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- *Bij de uitwerking van het PLG ervoor te zorgen dat het budget niet eenzijdig wordt ingezet op de realisatie van het NNN maar dat er voor andere doelen binnen het PLG ook middelen beschikbaar komen waaronder structurele financiering voor nieuwe beleidsinstrumenten voor extensivering, langjarige natuurbeheercontracten, managementmaatregelen, innovaties en bedrijfsverplaatsing.*
- *Indien het Rijk geen of onvoldoende middelen beschikbaar stelt voor het bereiken van deze doelen binnen het PLG te onderzoeken of bij de kaderbrief en/of de begroting hiervoor financiële ruimte kan worden gevonden.*

En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Willemien Koning-Hoeve (CDA) en Ivo Mantel (JA21).

Mevrouw **KONING-HOEVE** (CDA): Daarnaast maakt het CDA zich zorgen over de in het PLG opgenomen realisatiestrategie van het NNN en de gevolgen van de aanleg van het natuurnetwerk. Opkoop en aanleg worden nu versneld doorgevoerd door de tweehonderd miljoen euro die daarvoor is vrijgemaakt. Dit legt grote druk op de aankoop van agrarische gronden, waarbij de onteigeningstitel onderdeel is van de strategie. Daar komt bij dat we zien dat in sommige gebieden die reeds zijn opgekocht voor het NNN, de uitvoering stagneert en de doelen niet gehaald worden. Op het land van de beste gruttoboer van Noord-Holland, dat enkele jaren geleden is opgekocht voor de realisatie van NNN, zit nu geen enkele grutto meer.

De heer **VENDRIG** (BBB): Ja, voorzitter, dank. Allereerst zijn wij als BBB natuurlijk ook blij dat er plannen zijn om de KDW uit de wet te halen. Daar hebben wij het initiatief natuurlijk voor genomen in Den Haag. De vraag is- Ik hoor me mevrouw Koning net het opkopen van bedrijven noemen. Maar in het UPLG – het PLG van Utrecht – hebben nu elf bedrijven een schrijven gehad dat hun bedrijf daar niet meer gewenst is in het gebied waar ze zitten. Er is zelfs geen landbouw mogelijk in overgangsgebieden. Die bedrijven worden dus onteigend onder toeziend oog van gedeputeerde Sterk van het CDA. Nou is de vraag: is het CDA Noord-Holland ook van plan om zo'n beleid voor te gaan staan?

Mevrouw **KONING-HOEVE** (CDA): Ja, ten eerste, de KDW uit de wet halen, dat is al in een vorig kabinet bedacht – voordat de BBB erin zat. Alleen het is deze afgelopen periode helaas niet uitgevoerd. Ten tweede, nee, wij willen dat beleid op die manier niet vormgeven. Ik verwijs u naar het landelijk coalitieakkoord. Daar staat dat in de overgangsgebieden ook wordt ingezet op innoveren, extensiveren en als het nodig is bedrijfsverplaatsing. Maar het is niet in eerste instantie dat er rücksichtslos opgekocht wordt.

De heer **VENDRIG** (BBB): Ja, dank, voorzitter. Ja, daar zijn wij natuurlijk blij mee. Maar dan nog wel even het advies om dat even af te stemmen met de collega's in Utrecht, dat het CDA misschien toch ook een eenduidig beleid voert landelijk.

De **VOORZITTER**: Gaat u verder, mevrouw Koning.

Mevrouw **KONING-HOEVE** (CDA): Dank u wel. We doen ons best.

Even kijken waar ik gebleven was. Ja, die gruttoboer. De beste grutto boer van Noord-Holland. Dat land is opgekocht voor NNN en er zit geen grutto meer. Dat horen we van boeren die daar omheen landen bewerken. Het is onbegrijpelijk en onaanvaardbaar. Die percelen lijken gewoon echt zeer slecht beheerd te worden. Je kunt je voorstellen dat dit tot grote vraagtekens leidt in de agrarische sector en het draagvlak voor het NNN geen goed doet. Natuurlijk zijn er ook gebieden waar het wel goed gaat, maar lang niet overal. Daarom vinden wij dat evaluatie van de NNN-aanleg nodig is. Daarom dienen we de volgende motie in: "Verzoeken GS de projecten voor de NNN-realisatie van de afgelopen zeven jaar, dus twee Statenperiodes, te evalueren en het rapport voor te leggen aan Provinciale Staten. De evaluatie af te ronden voor het eind van de lopende Statenperiode. En een opzet voor de evaluatie voor te leggen aan de Commissie Landelijk Gebied, en gaat over tot de orde van de dag."

Motie 22-2 februari 2026
Evaluatie NNN

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 2 februari 2026.
Constaterende dat:

- *Er voor de realisatiestrategie Natuurnetwerk Nederland (NNN) 200 miljoen is gereserveerd in de afgelopen begroting;*
- *Er in de afgelopen jaren al veel NNN is gerealiseerd waarvoor veel budget is vrijgemaakt.*

Overwegende dat:

- *De realisatie van het NNN op diverse locaties goed is verlopen maar op andere locaties enorm stagneert;*
- *De projecten soms vastlopen in de uitvoering;*
- *Langjarig onderhoud van ingerichte gebieden soms niet kan worden gewaarborgd waardoor de natuurstatus achteruitloopt in plaats van verbetert;*
- *We met elkaar verantwoordelijk zijn voor goede besteding van de middelen van de provincie;*
- *Een evaluatie voorzien van tips en aanbevelingen zal meewerken aan goede besteding van de middelen.*

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- *De projecten voor NNN-realisatie van de afgelopen 7 jaar (2 statenperiodes) te evalueren en het rapport voor te leggen aan Provinciale Staten;*
- *De evaluatie af te ronden voor het eind van de lopende statenperiode;*
- *Een opzet voor de evaluatie voor te leggen aan de commissie Landelijk Gebied.*

En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Willemien Koning-Hoeve (CDA) en Ivo Mantel (JA21).

Mevrouw **KONING-HOEVE** (CDA): Het CDA vindt het daarnaast onverstandig dat maatregelen uit het PLG vooruitlopen op de sociaaleconomische impactanalyse. Provinciale Staten hier hebben afgesproken dat zo'n analyse een verplicht onderdeel is van de gebiedsprocessen. Toch dreigen maatregelen te worden uitgevoerd, zonder dat duidelijk is wat de sociaaleconomische impact is op ondernemers en het landelijk gebied. Wij dienen daarom de volgende motie in: "Verzoeken GS om de maatregelen vanuit het PLG, die een sociaaleconomische impact kunnen hebben, nog niet uit te voeren voordat de SEIA klaar is, en gaan over tot de orde van de dag".

Motie 23-2 februari 2026
Sociaaleconomische impactanalyse bij Programma Landelijk Gebied

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 2 februari 2026.
Constaterende dat:

- *In de commissie is toegezegd dat er een sociaaleconomische impactanalyse (SEIA) wordt gemaakt voor de Omgevingsvisie en voor het Programma Landelijk Gebied (PLG) tegelijkertijd;*
- *Dit dus betekent dat er een tussenperiode is waarin er maatregelen genomen kunnen worden zonder dat er een SEIA is uitgevoerd.*

Overwegende dat:

- *Er in de Tweede Kamer op 28 juni 2022 een motie is aangenomen die stelt dat een sociaaleconomische impactanalyse (SEIA) verplicht onderdeel moet uitmaken van het gebiedsplan waarbij het doel is om voldoende zekerheid te bieden voor het verdienvermogen, de bedrijfseconomische continuïteit en financierbaarheid van investeringen voor de blijvende agrarische ondernemers;*
- *Door de Provinciale Staten op 4 juli 2022 besloten is dat een sociaaleconomische impactanalyse ook verplicht onderdeel uitmaakt van alle gebiedsprocessen die reeds gaande zijn in Noord-Holland.*

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- *Om de maatregelen vanuit het PLG die een sociaaleconomische impact kunnen hebben nog niet uit te voeren voordat de SEIA klaar is.*

En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Willemien Koning-Hoeve (CDA) en Ivo Mantel (JA21).

Mevrouw **KONING-HOEVE** (CDA): Om de economische schade in het landelijk gebied die door ganzen wordt aangericht te beperken, pleiten wij opnieuw voor het inkorten van de winterrust en zijn we mede-indiener van de VVD-motie die daartoe oproept.

Tot slot wijzen wij als CDA op een gemis in de voedselvisie die nu onderdeel is van het PLG. Wij missen bij de doelen het belang van voldoende en gezond voedsel. Juist in tijden van geopolitieke onzekerheid en internationale spanningen vindt het CDA dat voedselzekerheid een basisuitgangspunt moet zijn. Daarom dienen wij samen met de BBB en JA21 het volgende amendement in: "Besluiten aan beslispunt één 'het ontwerpbesluit Programma Landelijk Gebied vast te stellen' toe te voegen, met dien verstande dat in bijlage 5, pagina 36 Voedselvisie 2020-2030 het volgende doel wordt opgenomen aan de lijst met hoofddoelen op pagina 7: Voedselzekerheid, zorgen voor voldoende en gezond voedsel."

Amendement 3-2 februari 2026
Voldoende en gezond voedsel

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 2 februari 2026.
Constaterende dat:

- *Bij de uitgangspunten en doelen voor de voedselvisie een belangrijk element ontbreekt namelijk: Het belang van voldoende en gezond voedsel voor iedereen.*

Overwegende dat:

- *In deze tijden van geopolitieke spanning, importheffingen en internationale marktvraagstukken voedselzekerheid steeds belangrijker wordt.*

Besluit:
Aan beslispunt 1: "Het ontwerpbesluit Programma Landelijk Gebied vast te stellen..."

Toe te voegen:

"...met dien verstande dat in bijlage 5 (pagina 36): 'Voedselvisie 2020-2030' het volgende doel wordt opgenomen aan de lijst met hoofddoelen (pagina 7): Voedselzekerheid: Zorgen voor voldoende en gezond voedsel.

En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Willemien Koning-Hoeve (CDA), Gert Vendrig (BBB) en Ivo Mantel (JA21).

De heer **WALLAART** (PvdA): Voorzitter, ik ken het CDA als een partij die altijd warm voorstander is van het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen. Zou mevrouw Koning bereid zijn om het woord 'gezond' uit deze motie weg te halen?

Mevrouw **KONING-HOEVE** (CDA): Ik vind het een rare uitspraak dat wij warm voorstander zijn van gewasbeschermingsmiddelen. Het is natuurlijk zo dat ze gebruikt worden als het echt noodzakelijk is, en niet dat we daar per se dan voorstander van zijn, zoals u dat uitdrukt, want

dan lijkt het net alsof wij toejuichen dat er zoveel mogelijk gebruikt wordt. Dat is dus absoluut niet het geval. Wij vinden het zeker belangrijk dat er gezond voedsel wordt geteeld.

De heer **WALLAART** (PvdA): Voorzitter, dat is fijn om te horen. Een ander punt is, ja, we moeten hier niet een hele geopolitieke discussie gaan voeren, maar van alle onzekerheden die we in deze wereld hebben, is de voedselzekerheid denk ik de minst onzekere. We zijn een voedsel exporterend land. Waarom dan toch er zo de focus op zetten?

Mevrouw **KONING-HOEVE** (CDA): Als je onze voedselimport en ons voedselexport naast elkaar legt, dan is dat in balans. Dus als wij onze voedselproductie afschalen, dan gaan we meer importeren dan dat we exporteren. Dat kan in geopolitiek spannende tijden een gevaar zijn, dat er een tekort aan voedsel ontstaat, ook in Nederland.

De heer **WALLAART** (PvdA): Voorzitter, wanneer kan ik dan van het CDA een motie verwachten om alle bloembollenvelden in Noord-Holland leeg te rauzen, omdat we daar ook voedselproductie moeten realiseren?

Mevrouw **KONING-HOEVE** (CDA): Op dit moment niet. Maar stel je voor, stel je voor dat we in een oorlog terechtkomen en dat er echt hongersnood ontstaat, dan, op zo'n moment, zou je dat inderdaad misschien moeten doen.

De heer **WALLAART** (PvdA): Voorzitter, laten we de hoop delen dat het zover niet hoeft te komen.

De heer **MÜLDER** (D66): Ja, dank u wel. Ik dacht dat we na de inbreng van de PVV inmiddels al wat rare theorieën hadden gehoord, maar de theorie dat wij net zoveel voedsel importeren als exporteren of dat er een negatieve balans zou zijn, dat klopt niet. Dat is hetzelfde als dat mensen zeggen dat wij een groot wapen exporterend land zijn en in de top vijf staan. Ja, we hebben een haven waar heel veel doorheen gaat, maar dat gaat niet allemaal hiernaartoe. Er komen heel veel containers met tal van spullen voor heel Europa. Ja, maar die zijn niet alleen maar voor hier. We zijn echt een exporterend land. Dus stop met dit soort theorieën de wereld ingooien.

Mevrouw **KONING-HOEVE** (CDA): Nee, u keert het om. Bij onze voedselexport wordt alles opgeteld wat door onze havens gaat, wat we dus niet hier in Nederland exporteren. Daarom kloppen die cijfers niet en daarom is het wel in balans. Maar zoekt u dat nog maar even na.

De **VOORZITTER**: U heeft één amendement en drie moties ingediend en die maken onderdeel uit van de beraadslagingen.

Ik geef het woord aan de heer Dessing van Forum voor Democratie.

De heer **DESSING** (FvD): Ja, voorzitter, dank u wel. Het is altijd goed als je aan het eind van dit debat bent, dat je toch een soort van weging kunt maken en een conclusie van wat er hier zich afspeelt bij de behandeling van dit PLG.

Er schoot mij maar één kreet te binnen. Die kan misschien de VVD aanspreken, want het ging over de partijvoorzitter, de voormalig partijvoorzitter, de heer Rutte, voorafgaand aan het kabinet Rutte twee, toen hem een vraag werd gesteld door een journalist. Op de vraag aan de heer Rutte "wat is uw visie voor dit land?", zei hij "ach, visie; nou, dat is iets voor de oogarts". Ik kreeg een beetje een flashback tijdens dit debat, want er wordt heel veel gesproken over visie. Een heel sterke visie ter linkerzijde. Ik hoorde de Partij voor de Dieren onder andere klagen over het feit dat er in dit PLG eigenlijk geen sprake is van visie. En dat er juist aan de andere kant gezegd wordt van, maar we zitten hier in een coalitie en we moeten daar nou eenmaal, ja, in marchanderen, want we kunnen niet alles krijgen wat we willen.

Het resultaat is dat we hier een PLG hebben, wat een soort van surplace eigenlijk tot stand heeft gebracht. Deze coalitie is het eigenlijk totaal niet met elkaar eens over wat we nou met dat landelijk gebied zouden moeten. Dat is eigenlijk wel mijn afdronk van dit debat. Daarom is het eigenlijk maar goed dat er geen heel scherpe keuzes worden gemaakt in dit PLG. Want de keuzes ter linkerzijde, die nog steeds uitgaan inderdaad van de bureaucratische bemoeienis met het

platteland, gedreven door de klimaat- en stikstofhype, die de boeren totaal geen vrijheid geven, dat is iets wat wij als symbool zien van, ja, die bureaucratische aanpak waar we eigenlijk met elkaar vanaf moeten.

Het goede in dit PLG-

Maar voordat ik daarmee verder ga-

Mevrouw **DE SAIN** (BBB): Nou, ik vind het altijd interessant om u te horen spreken, maar ik wil u wel even een ding meegeven. Het is in de politiek gewoon algemeen bekend, als je in de coalitie zit, dan probeer je met elkaar overeenstemming te bereiken. Je kan nooit honderd procent, want dan zou je niet in een democratie zitten. Dus ik zou u wel de boodschap mee willen geven dat het iets genuanceerder is en dat wij nog steeds in harmonie met elkaar, elke keer gezellig in overleg zitten.

De heer **DESSING** (FvD): U kent mij ook als iemand die toch een beetje de discussie en de interrupties uit probeert te lokken, zeker door het even wat op scherp te stellen. Dat is inderdaad wat hier gebeurd is. Maar mevrouw De Sain was mij even voor, want wat ik wel wilde zeggen, is dat dat PLG gelukkig – en ik hoop door met name de inbreng van de BBB en ook van de VVD – toch erkent dat die beperkte middelen na het wegvallen van het Rijkfonds eigenlijk een soort van meer realistische aanpak eigenlijk tot stand gebracht heeft, omdat nou eenmaal niet alles kan. Maar dat 'niet alles kan', dat is juist wat ons tegenstaat. Want er wordt nog veel te veel focus gelegd op natuuraanpak en stikstofreductie. Het programma blijft prioriteit geven aan die NNN-afronding en de stikstofmaatregelen. U kent onze mening. Daar hebben we al eerder een debat over gevoerd. Die tweehonderd miljoen vinden wij inderdaad onnodige verspilling in deze tijd, waarin het budget van de provincie enorm onder druk staat.

Wat vinden wij nog meer van dit PLG? Het verbod op graslandomzetting vinden we onwenselijk, want een algemeen verbod op het omzetten van grasland zonder toestemming, dat zou boeren eigenlijk onnodig belemmeren. Dat leidt tot juridische risico's en schadeclaims. Het past niet in een vrije agrarische sector zoals wij dat als Forum voor Democratie toch voor ons zien.

Er is te weinig aandacht voor de boeren. Daar had ik net al even een interruptiedebat over. Het PLG prioriteert natuurherstel boven een sterke landbouwsector, met onvoldoende compensatie of perspectief voor boeren, en negeert de bredere analyse van extensivering en biodiversiteit zonder ambtelijke overbelasting.

U zult begrijpen hoe wij tegen dit PLG aankijken. Wij zien de surplace die is ontstaan. Wij snappen het spanningsveld binnen de coalitie. Maar ik hoop dat het realisme in het beleid, wat uiteindelijk voor de boeren het beste resultaat en ook de meeste vrijheid zal geven, toch dat gezond verstand zal prevaleren, wat we in deze provincie zo hard nodig hebben. Maar, ja, ondanks dat zie ik toch weinig hoop in dit document zoals het op dit moment voorligt. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Het woord aan mevrouw Van der Helm van 50PLUS.

Mevrouw **VAN DER HELM-CHANDANSINGH** (50PLUS): Ja, voorzitter, 50PLUS zóu kunnen instemmen met het vaststellen van het Programma Landelijk Gebied, ondanks het tekort van ruim een half miljard om de natuurplannen af te maken. Let wel: zóu kunnen instemmen. Ondanks dat we veel zorgen hadden uitgesproken in de commissievergadering, ondanks de lange aanlooptijd van GS om met dit plan te komen – het is allemaal gezegd door de collega's. Dit programma bood een handelingsperspectief toen de financiële speelruimte door het wegvallen van rijksmiddelen, fors was ingeperkt. Het was ook een programma voor de Korte termijnagenda. Maar goed, er gloort hoop aan de horizon met het landelijke coalitieakkoord. Dat veel collega's in hun inbreng vandaag al met moties een voorschot namen op deze uitwerking, begrijp ik ook, Want de afgelopen tijd, en we hebben het bijna over drie jaar, was het debat in de commissie mat, sikkeneurig. Ik heb het allemaal voorbij horen komen. 50PLUS vindt dat er weinig bereikt is in deze commissie. De enige vraag die ik nu heb, is wat de gedeputeerde gaat doen om te zorgen dat er voldoende geld nu binnenkomt om te zorgen dat de plannen op de lange termijn ook opgepakt gaan worden. Is het niet zaak, gedeputeerde, om met een verbeterde visie te komen

van deze plannen, nu er toch ook financieel hoop gloort vanuit het Rijk? Dit allemaal meewegend en ook in het debat wat er voorligt en al de moties gehoord te hebben en gelezen te hebben, ziet 50PLUS geen heil in deze visie die hier voorligt. Het zal niet onze instemming hebben. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Ouderkerken van de VVD.

Mevrouw **OUDERKERKEN** (VVD): Ja, dank u wel, voorzitter. Even kijken. Zoals bij de Partij van de Arbeid hun hart opengaat bij het zien van een bloeiende bloem die parnassia heet, blijkbaar, gaat mijn hart open bij het zien van het ondernemerschap bij de strandtent Parnassia in Bloemendaal. Zo zie je maar weer dat zelfs het ondernemerschap kan floreren in het landelijk gebied en zelfs mensen zoals ik graag genieten van de natuur en de duinen, uiteraard onder het genoegen van een lekker drankje.

Voorzitter, na drie jaar praten, puzzelen en bijstellen ligt er nu eindelijk een Programma Landelijk Gebied. Drie jaar lang van heel lange commissievergaderingen, van visies, plannen, ambities en goede bedoelingen. De VVD is daarom blij dat er nu eindelijk iets ligt wat we kunnen uitvoeren. Ja, voorzitter, dit plan is misschien niet perfect, maar het ligt er wel. Na jaren van stilstand hebben we nu wel iets in handen waar we mee aan de slag kunnen. Dat is geen maximale ambitie, maar wel maximale verantwoordelijkheid.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Van der Helm. Ja, de andere microfoon.

Mevrouw **VAN DER HELM-CHANDANSINGH** (50PLUS): Ja, deze microfoon is ingestort. Ja, we hebben natuurlijk als PS en GS een periode van vier jaar. Vindt u nu dat, als u drie jaar nodig heeft om een plan neer te leggen die nog uitgevoerd moet worden in een tijd waar we toch vier jaar zitten, dat het college, maar ook de collegepartijen tekort zijn geschoten. Bent u dat met me eens?

Mevrouw **OUDERKERKEN** (VVD): 'Tekortgeschoten' vind ik wat kort door de bocht, mevrouw van der Helm. Ik ben blij dat er nu wel korte termijndoelen zijn die we kunnen uitvoeren. Daar zal ik me ook verder in mijn betoog op gaan richten. Want er waren heel veel ambities en we zijn eigenlijk grofmazig van grof naar fijn gegaan. Ook met eerder ingediende moties hebben we ook echt aangedrongen op die Korte termijnagenda, zodat we kunnen doen wat we wel kunnen doen, waar we wel de financiële middelen voor hebben.

Mevrouw **VAN DER HELM-CHANDANSINGH** (50PLUS): Dan ben ik toch benieuwd hoe de VVD, als ze 'korte termijn' als drie jaar definiëren, wat dan de lange termijn is bij de VVD? Hoe kunt u plannen realiseren als u niet eens een Korte termijnagenda in een korte termijn kan plaatsen?

Mevrouw **OUDERKERKEN** (VVD): Dank u wel, voorzitter. Nou, volgens mij zijn de korte termijndoelen verwerkt in dit plan. Daar kom ik ook verder in mijn betoog op, dat ik ook graag daarover op de hoogte gehouden wil worden van de voortgang.

Ik ga verder met mijn betoog, voorzitter. Dank aan GS uiteindelijk voor het voorliggende stuk over het PLG. De VVD ziet het belang van een integrale en langjarige aanpak voor het landelijk gebied van Noord-Holland. Het gaat immers over natuur, landbouw, water, leefbaarheid, maar ook economische vitaliteit. Wij onderschrijven de ambitie om toe te werken naar een toekomstbestendig landelijk gebied en erkennen de opgaven op het gebied van natuurherstel, stikstof, en water en bodem. Tegelijkertijd vindt de VVD het essentieel dat dit programma niet alleen ambitieus is op de langere termijn, maar – mevrouw Van der Helm, daar komt ie – maar ook concreet- Mevrouw Van der Helm let niet op. Maar ook concreet- Ik wilde even in mijn betoog aan uw vraag refereren, mevrouw Van der Helm. Dus dan komt die nog een keer. Maar ook concreet, uitvoerbaar en toetsbaar op de korte termijn. In de stukken lezen wij dat wordt gewerkt met faseringen en korte termijndoelen, onder meer via gebiedsprocessen en uitvoeringsagenda's. Voor de VVD is dat een cruciaal punt. Juist omdat de middelen schaars zijn en de onzekerheid groot is, willen wij dat de provincie scherp stuurt op wat er nou in de komende één tot twee jaar daadwerkelijk gebeurt, welke maatregelen nou prioriteit krijgen. En hoe kunnen wij als PS nou zicht houden op de voortgang en de effectiviteit? Maar ook, wat zijn de fallback scenario's? Ik ben benieuwd wat de gedeputeerde hierover kan zeggen.

Voorzitter, ik wil graag iets zeggen over de winterrust. De aanleiding hiervoor is het mede ingezonden stuk van de Jagersvereniging, waarin wordt aangegeven dat de huidige winterrust in de praktijk knelt bij het effectieve faunabeheer. Dat zijn signalen van de mensen die dagelijks in het veld staan en verantwoordelijk zijn voor de uitvoering. In het coalitieprogramma hebben wij afgesproken om in te zetten op het terugdringen van faunaschade, en de daarmee samenhangende financiële schade voor landbouw in de provincie. Dat is een bestaand uitgangspunt. Juist dat kan gezien worden als een extra motivatie om nu sneller en concreter invulling te geven aan effectief beheer. De winterrust is ooit ingesteld vanuit het idee van rust voor dieren in de meest kwetsbare periode van het jaar. Dat is een begrijpelijke gedachte. Maar inmiddels zien we dat bij de soorten als de grauwe gans, die het hele jaar door schade veroorzaken, waarvan de populatie structureel hoog is, diezelfde winterrust juist contraproductief kan werken op schadebeperking en populatiebeheer. Daarbij is het goed om te benoemen dat Noord-Holland hierin geen uitzondering hoeft te zijn. Mijn andere collega's hebben ook al eerder aangegeven, dat in andere provincies, bijvoorbeeld Utrecht, maar ook Friesland, Groningen, Drenthe of Gelderland, al wordt gewerkt met afwijkingen van de winterrust, pilots of ruimere mogelijkheden voor beheer in de winterperiode. Uiteraard binnen de duidelijke kaders en op basis van monitoring en data. Voorzitter, dat bracht mij tot de volgende verwondering. Wat zouden wij wél kunnen doen om te komen tot een zorgvuldige, data gedreven benadering? Namelijk, een onderzoek wat werkt, leert van andere provincies en kijkt of de winterrust in zijn huidige vorm nog bijdraagt aan de doelen die we met elkaar hebben afgesproken. Daarom kondig ik vandaag namens de VVD, gesteund door de BBB, CDA, JA21 en Forum voor Democratie, een motie aan die oproept tot het herijken van de winterrust voor de grauwe gans op basis van pilotresultaten, met het volgende dictum: “Een pilot te starten waarin het beheer van de grauwe gans in de winterperiode mogelijk wordt gemaakt. Systematisch data wordt verzameld over de schade aan landbouw en leefomgeving, de herkomst van de ganzen – de standganzen versus trekganzen – de effectiviteit van het winterbeheer op schadebeperking. En op basis van de uitkomst van deze pilot te beoordelen in hoeverre de winterrust voor de grauwe gans structureel kan worden afgeschaft binnen de geldende wettelijke kaders. Daarbij duidelijke randvoorwaarden vast te stellen met betrekking tot soorten, perioden en gebieden, dierenwelzijn, veiligheid en handhaafbaarheid. Provinciale Staten uiteindelijk in 2027 te informeren over de eerste resultaten van de pilot en een voorstel te doen voor aanpassingen van het faunabeleid, en gaat over tot de orde van de dag.”

Motie 24-2 februari 2026
Gericht ganzenbeheer: herijking van de winterrust voor de grauwe gans op basis van pilotresultaten en dataverzameling

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 2 februari 2026.
Constaterende dat:

- *Noord-Holland momenteel een beleid voert waarin voor ganzen in de winterperiode sprake is van winterrust;*
- *Op grond van Europese en nationale regelgeving in het broedseizoen geen jacht op ganzen is toegestaan, waardoor reeds een wettelijke gesloten periode geldt;*
- *In de commissie Landelijk Gebied van 12 januari 2026 vragen zijn gesteld over de inzet van jagers en het beheer van ganzen in de winterperiode;*
- *Gedeputeerde Beemsterboer heeft aangegeven het huidige beleid vooralsnog niet te willen herzien;*
- *De kosten van ganzenschade in Noord-Holland de afgelopen jaren fors zijn toegenomen en een aanzienlijk beslag leggen op publieke middelen.*

Overwegende dat:

- *In het coalitieakkoord 2023–2027 is opgenomen dat het afschaffen van de winterrust op boerenakkers als proef (pilot) onderdeel kan zijn van het faunabeheer, gericht op het verminderen van ganzenschade;*
- *De grauwe gans verreweg de grootste en meest snelgroeiende ganzenpopulatie in Noord-Holland vormt;*
- *Schade en overlast in belangrijke mate wordt toegeschreven aan grote concentraties ganzen in de winterperiode;*

- *De Europese Vogelrichtlijn ruimte biedt voor beheer en bejaging buiten het broedseizoen, mits dit proportioneel, onderbouwd en zorgvuldig plaatsvindt;*
- *Winterrust geen expliciete Europese verplichting is, maar een provinciale beleidskeuze;*
- *Het combineren van een gesloten broedseizoen met óók een winterrustperiode de effectieve beheerperiode sterk beperkt.*

Van mening zijnde dat:

- *De kosten als gevolg van ganzenschade uit de pas lopen en niet langer maatschappelijk uitlegbaar zijn;*
- *Gedeputeerde Beemsterboer heeft toegezegd alles in het werk te stellen om ganzenschade en de bijbehorende publieke kosten te beperken;*
- *Effectief faunabeheer vraagt om het inzetten van alle juridisch toegestane middelen;*
- *Het noodzakelijk is om beter en objectiever inzicht te krijgen in de mate waarin trekganzen (winterganzen) bijdragen aan schade en overlast;*
- *Een gerichte aanpak, toegespitst op de grauwe gans, de kans op een effectieve en juridisch houdbare beleidswijziging vergroot.*

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- *Een pilot te starten waarin:*
  - *Het beheer van de grauwe gans in de winterperiode mogelijk wordt gemaakt;*
  - *Systematisch data worden verzameld over:*
    - *Schade aan landbouw en leefomgeving;*
    - *Herkomst van ganzen (standganzen versus trekganzen);*
    - *Effectiviteit van winterbeheer op schadebeperking;*
- *Op basis van de uitkomst deze pilot te beoordelen in hoeverre de winterrust voor de grauwe gans structureel kan worden afgeschaft, binnen de geldende wettelijke kaders;*
- *Daarbij duidelijke randvoorwaarden vast te stellen met betrekking tot:*
  - *Soorten, perioden en gebieden;*
  - *Dierenwelzijn, veiligheid en handhaafbaarheid;*
- *Provinciale Staten uiterlijk maart 2027 te informeren over de eerste resultaten van de pilot en een voorstel te doen voor aanpassing van het faunabeleid.*

En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Laura Ouderkerken (VVD), Gert Vendrig (BBB), Willemien Koning-Hoeve (CDA), Ivo Mantel (JA21) en Johan Dessing (Forum voor Democratie).

De heer **MÜLDER** (D66): Dank u wel. Ik had een tweetal punten. Laten we even beginnen met de motie. Ik zei al, volgens mij is er wat verwarring. Ik vroeg me af, wilt u het nou het helemaal afschaffen? Het interessante wat ik vind aan uw dictum, is dat u ervoor kiest dat de pilot als doel moet hebben om die winterrust af te schaffen. Terwijl, het onderzoek moet toch niet als doel hebben dat dit de uitkomst wordt? Dan heeft u mij niet mee. Dus dat is even waarvan ik zeg, goh, kunt u daar nog even op inhaken? En dan heb ik daarna nog een vraag, maar dat gaat meer over uw hele betoog.

Mevrouw **OUDERKERKEN** (VVD): Dank u wel, voorzitter. Nee, u heeft gelijk. Ik zou graag willen weten: een pilot, en op basis van die pilot gegevens verzamelen; en op basis van feiten, conclusies te kunnen trekken. Inderdaad, het komt zo over dat ik de winterrust wil afschaffen, maar dat zou een mogelijke uitkomst kunnen zijn. Dat hoeft niet. Want ik wil eerst de data verzamelen en op basis van de data kijken: wat kunnen we nou doen? Ook omdat het in andere provincies ook gedaan wordt.

De heer **MÜLDER** (D66): Dat staat nu wel in het dictum. Ik zou u willen vragen, als u dat aan zou kunnen passen, dan is dat iets makkelijker voor mij om daarnaar te kunnen kijken.

Een andere vraag die ik had. Ja, u begon uw betoog met de strandtent waar u zit en ik had opeens inderdaad een mooi beeld van u met een ganzenbitterbal op het strand, terwijl de binnenduinrand, de natuur, er op dit moment toch niet goed voor staat. Ik ben blij dat u uw werk goed achter u kan laten. U weet dat ik dat ook af en toe kan. Maar toch wil ik u ook de vraag stellen, omdat ik het ook al bij andere coalitiepartners heb gevraagd- U zegt eigenlijk: ja, goh, er ligt eigenlijk een heel duidelijk beleid; goh, wat fijn dat we na zo lang vergaderen eindelijk zo'n duidelijke koers hebben. Welke ruimtelijke keuzes ziet u die hier makkelijk uit voortvloeien?

Mevrouw **OUDERKERKEN** (VVD): Ja, dank u wel, voorzitter. En dank inderdaad. Ik zal naar het dictum kijken, voorzitter. Dat even als eerste.

Wat ik eigenlijk wel mooi vind, is dat we van ideologie naar uitvoerbaarheid zijn gegaan, met name met die korte termijndoelen. En dat het niet óf natuur is óf economie, maar dat het ook en-en is. Maar ik blijf erbij dat we dit moeten monitoren. Daarom mijn vragen ook aan de gedeputeerde, omdat ik wil weten: wat is nu de voortgang van die korte termijndoelen? Wat is het fallback scenario? En hoe kunnen wij bijsturen op het moment dat het niet zo gaat? Want het is lang niet zo concreet als dat ik zou willen. Daarom hebben wij eerder ook aangedrongen op die korte termijndoelen.

De heer **MÜLDER** (D66): Volgens mij heb ik geen antwoord gekregen op mijn vraag. Ik vroeg om de duidelijke ruimtelijke keuzes die uit deze plannen komen, maar dat is blijkbaar een heel moeilijke vraag voor de coalitie.

De heer **WALLAART** (PvdA): Voorzitter, natuur is leuk, maar je moet er wel wat bij te drinken hebben. Dat zei Willem Kloos al. Dus dat terras Parnassia, dat spreekt mij als ondernemer en sociaaldemocraat ook ontzettend aan. Ik ga er graag een keer wat drinken.

Even over de motie. We hebben een vergelijkbare motie hier ter discussie gehad in december. Toen heeft GS bij monde van gedeputeerde Rommel van de VVD nota bene gezegd van, nou, hou hem nog even aan, want we zijn nog wat onderzoeken aan het doen en er komt een technische briefing in februari of maart en dan kan u hem daarna nog in stemming brengen. Nu komt u eigenlijk voor die tijd met een nieuwe motie. Waarom die haast?

Mevrouw **OUDERKERKEN** (VVD): Dank u wel, voorzitter. Zolang we dit niet onderzoeken, blijven zowel de landbouwschade, als ook de financiële lasten voor de provincie oplopen. Dat is voor ons onacceptabel.

De heer **WALLAART** (PvdA): Ja, voorzitter, die schade, dat vinden wij ook een probleem. Maar we hebben een gedeputeerde hier, die – dat heeft hij van de week nog in De Telegraaf uitgebreid toegelicht – de komende zomer intensief beheer gaat toepassen. Daar staan wij ook con amore achter, want er moet echt wat gebeuren. GS hebben in december dus ook toegezegd dat die pilot er komt, dat we eerst nog wat dingen moeten uitzoeken. Dus mijn vraag is wederom: waarom die haast? Laat ze gewoon rustig hun werk doen, zou ik zeggen.

Mevrouw **OUDERKERKEN** (VVD): Dank u wel, voorzitter. Ja, dat zou denk ik het verschil zijn tussen u en ik. Nou zullen er waarschijnlijk nog wel meerdere verschillen bestaan, kan ik me zo indenken. Deze motie helpt juist om er sneller en concreter invulling aan te geven. Ik denk dat daar niks mis mee is, zeker als we letten op de financiële schade die de ganzen aan de landbouw toedienen.

De heer **WALLAART** (PvdA): Ja, voorzitter, nog afgezien van de vraag in hoeverre de winterrust of de schade die tijdens de winter aangericht wordt, daar nu deel van uitmaakt. Die discussie is weer voor een andere tijd en een andere plaats. Maar ik heb wel vertrouwen dat GS hier gewoon met een goede wetenschappelijke pilot gaan komen, waar we conclusies uit kunnen trekken. Mijn vraag is: waarom heeft u dat vertrouwen niet?

Mevrouw **OUDERKERKEN** (VVD): Voorzitter, dank u wel. Ik heb nergens gezegd dat ik geen vertrouwen heb. Dat zou wat raar zijn, want dat heb ik zeker wel. Ik vraag ook niet bij voorbaat om afschaffing. Waar het om gaat, is gewoon een data gedreven verkenning die de gedeputeerde kan helpen om de schade effectiever te beperken. Ik zie niet in wat daar mis mee is om de gedeputeerde middels deze motie een handje te helpen en onze financiën uiteindelijk ook te helpen.

De heer **WALLAART** (PvdA): Voorzitter, u helpt het de gedeputeerde niet een handje; u jaagt hem op. Terwijl er net toegezegd is dat er een pilot komt en dat we in februari of maart tijdens de

technische briefing daarover geïnformeerd worden. Dus, ja, ik vind het gewoon een beetje een merkwaardig figuur.

De **VOORZITTER**: U bent het klaarblijkelijk niet eens. Als u nog een andere vraag heeft, goed, maar u vraagt eigenlijk naar het antwoord wat u volgens mij niet krijgt. Ik geef nog even op deze vraag mevrouw Ouderkerken het woord. Dan wil ik u zoeken verder te gaan, tenzij er nog andere vragen zijn.

Mevrouw **OUDERKERKEN** (VVD): Voorzitter, ik heb geen vraag gehoord; meer de veronderstelling dat ik de gedeputeerde opjaag. Nou, wellicht wel. Misschien dat u daar een voorbeeld kan nemen dat u ook met de ganzen kan doen: opjagen, verdrijven, zodat ze minder schade aanbrengen.

Goed. Mijn motie heb ik toegelicht. Ik wilde hem graag indienen, niet vanuit de ideologie, maar vanwege de overtuiging dat goed natuur- en faunabeleid gebaseerd moet zijn op effectiviteit, rekening houdt met maatschappelijke en economische gevolgen en bijdraagt aan het behalen van doelen in plaats van deze verder voor zich uit te duwen. Tot zover.

De **VOORZITTER**: U heeft één motie ingediend. Die maakt onderdeel uit van de beraadslagingen.

Dan ga ik naar de laatste spreker op dit onderdeel in de eerste termijn namens Provinciale Staten, mevrouw Alberts van de SP.

Mevrouw **ALBERTS-OOSTERBAAN** (SP): Dank u wel, voorzitter. 54 jaar geleden verscheen een rapport. Dat rapport, dat had de titel ‘Grenzen aan de groei’, de Club van Rome. Ik heb er al eens aan gerefereerd bij de Algemene Beschouwingen. Toen heb ik ook gezegd: jongens, we moeten oppassen, want het gaat fout als je niet oppast. Nou zou je verwachten, en daar heb ik ook al eens eerder bij vorige Algemene Beschouwingen aan gerefereerd, dat er partijen zijn, heel veel, die bijvoorbeeld het rentmeesterschap hoog in het vaandel hebben. Dat die zeggen: potver hier en me daar, we moeten wat, want er zijn grenzen aan de groei. En die steken hand in eigen boezem en die zeggen: wat kan ík eraan doen om die groei te keren? Want die groei, dat betekende alleen maar meer, meer, meer van van alles en nog wat. Dus ook meer industrie, meer agro-industrie, meer- Noem het maar op. Het bleef maar groeien. Maar er waren grenzen aan. Ik heb er niks van gemerkt. En zeker de laatste paar jaar in dit huis niets van gemerkt. Want het was ‘ja, maar’ en ‘nou, maar nee’. Er werd ‘op de rem getrapt’. Heb ik ook aangehaald. En we hebben nu een debat over een stuk papier wat laat zien dat dat op de rem trappen nog niet is opgehouden. De kritiek die nu deze middag gegeven werd door D66, door de ChristenUnie, door Volt, door de Partij voor de Dieren, die delen wij ook. Het is slappe hap. Het gevolg van dat eindeloze op de rem trappen en dat ge-ja-maar. Het interessante is natuurlijk dat, terwijl wij hier allemaal lucht aan het verplaatsen zijn in plaats van maatregelen nemen die die groei nou eens een keertje, nou, in ieder geval ombuigt. Lucht verplaatsen. De agro-industrie, dames en heren, die dendert gewoon door, hoor. Het grootwinkelbedrijf, wat het prima vindt dat die agro-industrie zo draait, dendert gewoon door. Maatregelen hebben we nodig. En dan moet je niet dit slappe hap-gedoe krijgen. Nou, genoeg woorden hierover. U kent de SP. We zijn van weinig woorden. Als het met weinig woorden af kan: doen. Als je het bij de grote lijnen kunt houden: doen.

Dus, nou, op weg naar- Daar gaat ie, hoor. De Kaderrichtlijn Water: gewoon doen. Dat is meer boeren, minder koeien. Op weg naar bijvoorbeeld Voedselpark Amsterdam in de Lutkemeer. Daar hebben we het ook wel eens over gehad. Ook top. Gewoon doen. En natuurlijk gewoon een heel goede uitwerking van onze bijennota. Daar komt nog een reactie op. Daar hebben we het ook al over gehad. Want juist die bijen, dat is natuurlijk een soort van, ja, hoe moet ik het zeggen, kanarie in de kolenmijn. Als het met de bijen goed gaat, zitten we op de goede richting van hoe we nou met alles omgaan.

Ja, dan doe ik toch nog maar een klein detail, want dat heb ik de vorige keer ook aangekondigd. Ging het niet door, want, ja, we hadden natuurlijk nog niet het PLG en de Voedselvisie. Dus ik heb hem bewaard. Nu komt ie in de herhaling, de motie over ‘Herstel en bescherming van de natuur in het Twiske’. Ja, dan ga ik hem nog maar een keertje noemen. Het verzoek is, het dictum is: “Verzoekt het college het Twiske te behandelen als volwaardig natuurgebied binnen het NNN, met natuurherstel als eerste prioriteit. En samen met Landschap Noord-Holland en de gemeenten een plan op te stellen dat voldoet aan de Europese natuurverplichtingen. En Provinciale Staten

voor het zomerreces te informeren over de te nemen maatregelen". Want, dames en heren, waarom dienen wij dit in? Omdat ook daar het gevolg te zien is van de groei die alsmaar doorgaat. In dit geval is het de groei van de recreatie, die alleen maar gedreven wordt op economische gronden. Dank u wel.

Motie 25-2 februari 2026
Herstel en Bescherming van de Natuur in het Twiske

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 2 februari 2026.
Constaterende dat:
- *Het Twiske een van de vijf focusgebieden is binnen de Realisatiestrategie.NNN.*
- *868;*
- *De natuur in het Twiske volgens deze strategie hersteld móét worden;*
- *Europa van Nederland – en dus van de Provincie – verlangt dat natuurgebieden daadwerkelijk worden beschermd en verbeterd;*
- *Recreatie Noord-Holland NV en Recreatie Twiske Waterland juist steeds meer recreatie toestaan;*
- *Landschap Noord-Holland heeft aangegeven bereid te zijn het Twiske te beheren, mits de Provincie haar koers wijzigt naar échte natuurbescherming.*

Overwegende dat:
- *Het Twiske primair een natuurgebied is, waar recreatie slechts kan plaatsvinden zolang het geen schade toebrengt;*
- *De huidige koers richting méér commerciële recreatie haaks staat op de wettelijke verplichting tot natuurherstel.*

Verzoeken Gedeputeerde Staten:
- *Het Twiske te behandelen als volwaardig natuurgebied binnen het NNN, met natuurherstel als eerste prioriteit;*
- *Samen met Landschap Noord-Holland en gemeenten een plan op te stellen dat voldoet aan de Europese natuurverplichtingen;*
- *De Provinciale Staten voor het zomerreces te informeren over de te nemen maatregelen.*

En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Remine Alberts-Oosterbaan (SP).

De **VOORZITTER**: U heeft één motie ingediend en die maakt onderdeel uit van de beraadslagingen.

Er zijn behoorlijk wat moties ingediend. 'Moties' zei ik. Geen emoties. Moties. Ik denk dat het college even wil beraden op een aantal moties. Het is nu bijna 17.30 uur en om 18.00 uur zouden wij gaan dineren. Dus dan kunnen wij nu een kwartier pauzeren en dan gaan we om 18.00 uur eten. Of we schorsen nu tot 18.00 uur en gaan daarna eten en daarna verder. Ik laat het even- Anders hebben we dus een onderbreking na een kwartier, want het eten staat om 18.00 uur klaar. Ik wil u ook geen koude maaltijd gunnen, maar dan wil ik u wel verzoeken om, net als het college, de schorsing wel te gebruiken om ook binnen uw fracties alvast wat voorwerk te verrichten, zodat wij, als we bij de stemmingen aankomen, dan niet een heel lange stemming hoeven. Met natuurlijk het risico dat er in tweede termijn misschien nog moties aangepast worden of sneuvelen. Maar laten we dan van de nood een deugd maken. Dan schors ik in principe vanaf nu tot 19.00 uur. Dan kan het college de moties gaan beoordelen. We hebben dan gelijk ook nog tijd voor u en daarna de maaltijd. De heer Heijnen.

De heer **HEIJNEN** (CDA): Nou, een kort punt van orde. Als we nu al hebben overlegd, wellicht kan de maaltijd dan iets sneller verorberd worden dan in een uur en wij om 18.30 uur of 18.45 uur weer doorgaan met de vergadering.

De **VOORZITTER**: Kunt u instemmen om dan om ongeveer 18.30 uur weer verder te gaan, zodat we- Ja? Prima. Dan schors ik nu tot 18.30 uur.

Schorsing van 17.28 tot 18.37 uur.

De **VOORZITTER**: Ik heropen de vergadering onder de mededeling dat Statenlid Bwefar inderdaad door ziekte naar huis is gegaan, en dat verder in het debat de fractievoorzitter Statenlid Van der Waart haar zal vervangen als dat nodig is.

Wij zijn aanbeland bij de beantwoording in de eerste termijn. Dan geef ik als eerste het woord aan gedeputeerde Beemsterboer.

Eerste termijn Gedeputeerde Staten

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Voorzitter, dank u wel. Nou, het is niet ons eerste gesprek over het PLG natuurlijk. Eerlijk gezegd begrijp ik ook wel de teleurstelling die toch veel van uw Statenleden en fracties hebben laten horen over de omstandigheden waarin we dit beleid nu vaststellen. We hebben natuurlijk eerder met elkaar besloten om, ondanks dat er onzekerheid was over het budget, toch door te gaan. Inmiddels hebben we straks het derde kabinet op het landelijk gebied zitten, met toch net weer even een andere koers. Dat zorgt er ook wel voor dat het voor ons best ingewikkeld is geweest soms om toch aan de wensen van de Staten, en ook de wensen van GS trouwens, vorm te blijven geven om wel dat overkoepelende karakter van het PLG erin te houden en die paraplu, zoals een aantal van jullie dat ook aangaven, wel in het beleid te houden. Maar, nogmaals, wel begrip voor het gegeven dat er ook veel gesproken is over alles wat er niet in staat.

Een aantal van u ging in op de vraag hoe we nu relateren aan het nieuws van afgelopen vrijdag, dat er twintig miljard beschikbaar komt. Voor een groot deel liggen onze ideeën natuurlijk klaar.

Misschien moet ik heel even het gesprek van de SP afwachten?

Mevrouw **ALBERTS-OOSTERBAAN** (SP): Dat zou ik niet doen.

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Dan kan heel lang duren, is mijn ervaring inderdaad. Oké. Ik zal me weer gedragen, voorzitter.

De ideeën liggen klaar. Voor een groot deel hebben we natuurlijk in het vorige PLG en in onze vorige aanvraag voor het landelijk gebied middelen ingediend, maar we moeten ons nu ook weer verhouden tot de koers van de nieuwe coalitie. De vraag is ook nog, omdat er nog een meerderheid gevonden moet worden natuurlijk, hoe het beleid er uiteindelijk uit gaat zien vanuit Den Haag. In elk geval weet ik wel dat we er vol op inzetten dat we in goed overleg met de nieuwe minister en met het nieuwe kabinet gaan over hoe we deze middelen ook zo goed mogelijk kunnen benutten. De twintig miljard heeft het kabinet voornamelijk ingestoken op natuurherstel en stikstofreductie. Dat komt heel erg goed uit, want ons convenant met de landbouwpartijen als opmaat naar een breder convenant voor stikstof heeft ook natuurherstel en stikstofreductie. Ze onderscheiden vier onderdelen waarin ze dat budget in willen zetten. Dat is 1, generiek beleid. Dat hebben wij ook in ons beleid zitten. U herkent dat dakje wel met die drie blokjes eronder. 2, rond Natura 2000-gebieden, waar nog overbelaste stikstofhexagonen zijn, dat is het tweede blokje dat we in ons beleid hebben zitten. 3, geborgd natuurherstel. Dat is het derde blokje dat we in ons beleid hebben zitten, en meer overkoepelend beleid dat ondersteunend is aan de agrarische sector. Ik denk dat het niet voor niks is dat wij ons beleid samen met de agrarische sector, althans de eerste stap daarvoor, in ieder geval vorm hebben gegeven. Dus eigenlijk komt datgene wat het nieuwe kabinet wil, heel goed in het straatje van het stikstofbeleid wat wij neergezet hebben. Daarnaast hebben wij de NNN-aanpak natuurlijk al best wel ver uitgewerkt, en verwachten we dat een groot deel daarvan ook aan zal kunnen sluiten bij het beleid dat landelijk nu ingezet gaat worden. Nogmaals, dat moeten we nog landelijk overleggen. We moeten ook nog zien hoeveel van dat geld uiteindelijk voor de provincies is, en hoe dat zich verhoudt tot de bestaande budgetten. We begrijpen ook dat een deel van die budgetten na 2030 ingezet zal worden, en dat het deels gaat om de bestaande middelen voor bijvoorbeeld ANLb. Maar de verwachting in algemene zin is positief, dat we met het nieuwe kabinet in overleg kunnen treden en daarmee ook goed aansluiting vinden met het beleid dat wij ofwel voorbereid hebben, ofwel nog in voorbereiding hebben.

De heer **MÜLDER** (D66): Dank u. Dan zou ik graag een soort van vingeroefening met de gedeputeerden willen doen over zo'n gesprek met de nieuwe minister.

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Heeft u ambities?

De heer **MÜLDER** (D66): Wat zegt u?

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Ik vroeg of u ambities heeft.

De heer **MÜLDER** (D66): Nee, verre van. Vooral niet op dit dossier.

De **VOORZITTER**: Meneer Mülder, stelt u uw vraag.

De heer **MÜLDER** (D66): Maar, nee, stel u gaat daar praten en u zegt, goh, wat leuk, we hebben een convenant hierop; mag ik geld? Dan denk ik dat de minister zou zeggen: ja, maar u had toch al een convenant? U ging het toch al oplossen met uw convenant? Wat fijn dat u hier al eigenlijk met de sector uit bent gekomen. Dus dat geld, zei u, dat u dat niet nodig zou hebben. Maar nu hoor ik dat u eigenlijk wel geld wil voor dat project. Terwijl volgens mij heb ik ook regelmatig voorgesteld van, goh, wat heeft u nou extra nodig? Daar is toen eigenlijk niet echt iets op gekomen. Dus ik ben eigenlijk wel benieuwd als u zegt: goh, nee, we hebben een convenant waar we eigenlijk met de hele sector alles gaan oplossen, maar we hebben opeens toch wel geld daarvoor nodig.

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Ja, voorzitter, ik durf het haast niet te zeggen, maar ik zou bijna willen zeggen: lees dat convenant nog eens. U heeft gelijk, hè. Heel veel van het convenant- U heeft deels gelijk, laat ik daar mee beginnen. Zo goed nieuws is het nou ook weer niet. Een deel van het convenant gaat op basis van vrijwilligheid van de sector. Nee, gaat op basis van de mogelijkheden die de sector heeft voor die dertig procent generieke reductie, die ze ook nog geborgd willen laten zijn in ons beleid. Daarnaast gaan we generieke afspraken maken met alle andere sectoren. Denk aan andere veehouderijsectoren, akkerbouw, maar ook aan bijvoorbeeld de woningbouw en onze industrieafspraken die eerder al gemaakt zijn. Vervolgens gaat het om de gebiedsgerichte maatregelen. Daarvan hebben we al vaak de verwachting geuit dat daar echt wel meer middelen voor nodig zijn. We zijn ook in voorbereiding voor de eerste aanvraag daarvoor. Dan gaat het over de maatregelen in de Natura 2000-gebieden om stikstof uit het systeem te nemen. Daar zullen ook gewoon middelen voor nodig zijn. Daar hebben we bijvoorbeeld in IPO-verband die bouwsteen Natuur voor aangeleverd, waarin – uit mijn hoofd – drie-en-een-half miljard incidenteel en tweehonderd miljoen structureel werd aangevraagd voor zowel natuurherstel als natuurbeheer. Dus we staan best wel oké in dat gesprek, denk ik. Wat mij betreft kan dat gesprek zo snel mogelijk komen. Maar ik zou eerst willen weten wie de minister is.

De heer **MÜLDER** (D66): Ik ook. Ik denk dat ik dat ook wil horen. Laatste vraag: hoe zou u staan ten opzichte van bijvoorbeeld verplaatsing?

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Ja, voorzitter, u hoeft van mij niet alle vragen die u in eerste termijn heeft gesteld nog een keer te stellen, want die had ik ook beantwoord anders. Maar we zijn niet per se tegen verplaatsing, zeker niet als dat op basis van vrijwilligheid gebeurt. Verplaatsing is wel echt een dure maatregel. Dus heel veel mogelijkheden, bijvoorbeeld met innovatie, geven we meer stikstofreductie voor minder geld. Maar ik sluit echt niet uit dat je, zeker in de zone rondom Natura 2000-gebieden – waar die agrariërs trouwens ook echt moeite gaan hebben om nog verder te groeien met hun bedrijf, want die zullen altijd te maken hebben met die werking met dat Natura 2000-gebied – misschien wel heel graag willen verplaatsen als daar goede regelingen voor zijn. En ik heb gezien dat die aangekondigd werden door het nieuwe kabinet.

De **VOORZITTER**: Gaat u verder.

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Als dat nieuwe kabinet er komt, want dat is niet aan mij.

Even kijken. De vraag van D66. Ten eerste ging dat over de koploperprojecten. Daar werd van aangegeven dat er- Eigenlijk werd het voorbeeld aangehaald dat we toen ook een verkeerde aanvraag hebben gedaan. Dat gesprek heb ik met D66 regelmatig gehad, ook rond die

koploperprojecten. Ik hecht er wel aan om te blijven benadrukken dat dat in de vorige collegeperiode is vastgesteld. Dus dat wij daarmee door zijn gegaan, dat is absoluut waar. We hebben inderdaad aangegeven: die middelen, dat is wat ons betreft te weinig. We gaan proberen te zorgen, zoals in de eerste termijn ook gevraagd werd, dat er meer middelen komen. Uiteindelijk hebben we 42 miljoen gekregen, terwijl er in eerste instantie twintig miljoen- Dus toen ik aangegeven heb 'we gaan zorgen dat er meer middelen komen', hebben we dat ook waargemaakt en hebben we er uiteindelijk nog twintig miljoen bij gekregen. Dat is veel te weinig. Maar dat was wel het maximale wat erin zat op dat moment.

De heer **MÜLDER** (D66): Ik ga daar nog heel even iets over zeggen, want ik vind het toch wel enigszins flauw. Ik heb inmiddels ook wel redelijk een beetje proberen te achterhalen wat er nou destijds is gebeurd. Het vorige college is inderdaad- In ieder geval, de vingerafdrukken van mijn partij zullen er niet extreem op hebben gezeten, op dit plan. Dat durf ik een soort van met zekerheid te zeggen. Maar wat het vooral ook is, dit plan is ingediend, daar bent u nu verantwoordelijk voor. Neem dat.

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Ja, voorzitter, dat is geen enkel probleem. Mij ging het meer om dat we dat gesprek bij herhaling voeren en dat het gebracht wordt als een fout van dit college. Natuurlijk, er is continuïteit van bestuur. Alles wat heel goed is gegaan door het vorige college – dat is ook veel geweest – daar zullen we ook rustig uitleg over geven. Dus over alles wat niet goed is gegaan, zullen we dat ook doen. Daar heeft u gewoon een punt.

Even kijken, hoor. Dan nog even- Want dan loop ik eerst even de inbreng langs en daarna zal ik de moties doen.

BBB. STIVAS is een ontzettend belangrijke club voor ons, die met die kavelruilprojecten echt veel mogelijkheden creëert, zowel voor de agrarische sector als voor natuur. Dus daar maken we zo mogelijk gebruik van, want dat is gewoon eigenlijk een uniek instrument dat zij ons bieden om die ruilprojecten mogelijk te maken.

U vroeg nog: hoe wordt er gekeken naar het effect op sociaaleconomisch gebied? Daar zijn we natuurlijk in de commissievergadering ook op ingegaan. Waar het ons om ging, is twee sociaaleconomische impactanalyses in een jaar tijd maken – eentje voor de Omgevingsverordening en eentje voor dit PLG – is eigenlijk een beetje overdreven. Dus we hebben gezegd: we doen alles in de Omgevingsverordening. Het is logisch dat u – en er is ook een motie over ingediend door het CDA – vraagt: doe dat nou in de- Nee, als iets sociaaleconomische impact heeft vanuit dit PLG voordat die sociaaleconomische impactanalyse vanuit de Omgevingsverordening is gemaakt, zorg er dan voor dat je daar een pas op de plaats maakt. In de commissie heb ik toegezegd dat wij, zodra dat is- We verwachten dat niet direct. We zien niet echt dat we die afweging maken. En dat als het echt impact heeft, dat we daar zullen wachten op de sociaaleconomische impactanalyse. Toch – en dan loop ik een beetje vooruit op wat ik straks met die moties ga doen – gaan we die motie nu wel ontraden omdat de motie net een stap verder gaat. Zodra er ook maar iets van een sociaaleconomische impact kan zijn, moeten we projecten laten wachten en dat vinden we net een stap te ver gaan. Dus ik zou willen blijven bij de toezegging die ik in de commissievergadering daarover gedaan heb, richting zowel het CDA als de BBB, die daar nu ook naar vraagt.

JA21 heeft vooral de moties aangekondigd. Daar ga ik straks bij de moties op in.

De ChristenUnie, ja, vroeg ook of we klaar zijn voor het landelijk budget. Daar ben ik in algemene zin wat op ingegaan.

De PVV vroeg nog in hoeverre de natuur beter is geworden van de stikstofreductie die er sinds de jaren negentig al geweest is. Wat ik wel kan aangeven, de stikstofbelasting is natuurlijk nog steeds best hoog in Nederland en er is ook sprake van cumulatie-effecten. Dus het uit de natuur nemen van stikstof zal uiteindelijk mogelijk een wat meer lange termijneffect hebben. Dat wij dalen in stikstof is sowieso natuurlijk een goed teken, al was het maar omdat veel boerenbedrijven de ammoniak graag op hun bedrijf houden, omdat het ook gewoon zorgt dat het gras wat sneller groeit dan.

Dan, Volt is ook vooral op de moties ingegaan. Partij voor de Dieren ook.

De PvdA vroeg naar die zeven doelen van de kringlooplandbouw.

Ik vermoed dat-

Mevrouw **SCHNEEMANN** (Volt): Ja, voorzitter, ik had wel een vraag over wat we nu gaan doen met het stikstofgeld dat er is. De gedeputeerde gaf eigenlijk aan welke categorieën er zijn. Maar welke concrete projecten zijn er nu die we kunnen gaan indienen om aanspraak te maken op dat geld?

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Ja, voorzitter, wij hebben onze NNN-projecten vrij goed in beeld. En we zijn nu bezig met het uitwerken van het stikstofbeleid, zowel op de generieke kant. Dan zie je dus wat er nog overblijft aan overbelaste hexagonen. Rond die overbelaste hexagonen zal er gebiedsgericht gekeken moeten worden wat daar gebeurt. Ik weet niet exact welk agrarisch bedrijf of welk industrieel bedrijf of welke bakken we daarvoor zouden willen vragen om stikstof af te vangen of om op een andere manier te zorgen dat er minder belasting voor de natuur is. Dus in zoverre is het sinds afgelopen vrijdag niet uitgewerkt. 'Sinds afgelopen vrijdag' is wel een beetje flauw, moet ik zeggen, want veel van de voorbereidingen hebben we natuurlijk al wel lopen.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Schneemann? Nee. De heer Beemsterboer vervolgt.

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Dan, in de richting van de Partij van de Arbeid ging het over die zeven doelen voor de kringlooplandbouw en de mate van sturing die de Partij van de Arbeid graag wil van de overheid. Daar denken we toch net iets anders over. Dat hebben we in de commissie ook met elkaar gewisseld. Want die hele gedachte van doelsturing is nou juist dat het zo fijn is als ondernemers zelf kunnen kiezen wat een effectief pad is om te voldoen aan de maatschappelijke opgave die we met elkaar gesteld hebben. Dat is ook de hele gedachte van die inzet van die zeven sporen. Alles wat ik daar meer over zeg nu is denk ik niet verstandig. Ik denk ook echt dat het helpt als je bijvoorbeeld om die Natura 2000-gebieden ook met die ondernemers gewoon in overleg kan gaan. En als iemand zegt 'ik zou juist wat meer hightech willen toepassen, want dat past heel goed bij mijn bedrijf en ik kan wel aantonen dat ik daarmee mijn stikstof met de helft kan reduceren, kan ik dan gewoon hier blijven boeren', ja, nou, dat is wat mij betreft prima. Het gaat om het doel.

De heer **WALLAART** (PvdA): Voorzitter, misschien nog een verduidelijkende vraag. Met biologische landbouw is het natuurlijk vaak zo dat je ook last hebt van omringende bedrijven die bijvoorbeeld wél gewasbeschermingsmiddelen gebruiken. Dus dan is het wel wenselijk om te zeggen: in dit gebied moeten we misschien, ja, toch iets meer de koers bepalen. Dus stel nou dat er uit- Ik ben het eens met 'allemaal op basis van vrijwilligheid'. Maar stel nou dat er zich ergens iets aftekent van 'laten we hier naar biologisch gaan', en er zijn er een paar die zeggen 'nee, wij willen toch gewoon eigenlijk plankgas vooruit', is er dan een moment waarop de provincie kan zeggen: ja, we gaan hier toch meer koers aangeven? Of blijft het allemaal individuele beleidsvrijheid van de ondernemers?

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Ja, voorzitter, ik denk dat ik het niet met de heer Wallaart eens ben. Wat je vaak bij de biologische landbouw ziet, is dat juist, omdat de omliggende percelen gewasbeschermingsmiddelen gebruiken, het niet toepassen van gewasbeschermingsmiddelen zorgt voor een soort beschermingsgraad voor het gewas. Die geluiden krijg ik ook niet uit het veld dat je je daar zorgen over moet maken. Wat ik wel nog eens zie, is dat als er in een gebied meer biologische grond is en bijvoorbeeld akkerbouw en veeteelt uitwisseling van gronden met elkaar doen, dat gras en akker, die roulatieteelten, daar zie ik wel – bijvoorbeeld bij Bio Valley in het noorden van de provincie – effecten optreden dat het behulpzaam is als een aantal biologische bedrijven in een gebied zitten. Maar dat een gebied exclusief voor biologisch zou zijn, ik denk dat de biologische sector daar ook niet per se blij van zou worden. Maar, goed, het kan zijn dat ik overtuigd word van het tegendeel, want dit is mijn eerste reactie daarop. Ja.

De **VOORZITTER**: Gaat u verder.

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Even kijken. Waar zaten we ook alweer? Het CDA kondigde ook veel moties aan en vroeg nog of de prioriteit blijft liggen bij de legalisatie van PAS-melders, interimmers en vrijgestelden. Daar kunnen we natuurlijk volmondig 'ja' op antwoorden.

Dan richting Forum voor Democratie kan ik aangeven dat in dit document geen verbod op graslandomzetting te vinden is. Dus daar vroeg ik even waar dat- Nou ja, ik kan u geruststellen, laat ik het zo zeggen.

Dan 50PLUS, wat we doen voor voldoende geld. Ik heb net in algemene bewoordingen aangegeven dat die twintig miljard ook voor ons heel aanlokkelijk is. Dus dat we staan te trappelen om in gesprek te gaan met een nieuwe minister, die ook mogelijk zou kunnen gaan beschikken over die budgetten.

Mevrouw **VAN DER HELM-CHANDANSINGH** (50PLUS): Ja, ik heb het in mijn inbreng gevraagd. Maar ik hoor u zeggen van, nou ja, goed, wij gaan afwachten wat wij krijgen. Zo heb ik het u horen zeggen. Omdat, als we die half miljard in 2027 niet gaan halen, dan moeten we gaan schrappen in het uitvoeren van- Dus in dat kader vraag ik het.

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Ja, voorzitter, dit ging over dat half miljard wat voor de NNN nog gevraagd wordt. Ik denk dat collega Gielen daar beter antwoord op kan geven. Maar als ik zeg 'we staan te trappelen om met het nieuwe kabinet in overleg te gaan', dan bedoelde ik dit ook.

Mevrouw **VAN DER HELM-CHANDANSINGH** (50PLUS): Helder. Dank u wel.

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Dank u wel.

Even kijken. De VVD vroeg om scherp te sturen op die kortetermijnmaatregelen. Dat staat natuurlijk voor een groot deel ook in de Korte termijnagenda. Dat is ook waarom we dit losgeknipt hebben van dit deel.

En fallback scenario's, voor die Korte termijnagenda is dat niet nodig, denk ik, want die budgetten zijn gewoon gealloceerd. Die kunnen we beschikbaar stellen. Mocht er nou om een of andere reden geen landelijk budget gaan komen, dan is een fallback scenario wel ingewikkeld omdat veel van de maatregelen die wij willen gaan nemen, uiteindelijk wel afhankelijk zijn van geld. Dus wat we met elkaar vast hebben gesteld bij de eerdere behandelingen van het PLG, is dat we die overkoepelende kant van het PLG er echt wel in houden, maar dat de snelheid afhankelijk zal zijn ook van het beschikbaar komen van landelijke middelen. Dus geen geld krijgen van het Rijk – ik reken er inmiddels wel op, hoor – zal voor een groot deel betekenen dat het langer duurt. Tot mijn frustratie, hoor, maar dat is wel het gevolg.

Op die winterrust ga ik bij de moties in. Dan zal ik dat meteen doen.

Even kijken. Ik heb eerst amendement A3. Die kunnen we aan de Staten laten, want het is aan u hoe u met die doelen omgaat. Ik wil wel aangeven dat er geen specifiek budget is natuurlijk als we dit doel opnemen; dat het alleen om het opnemen van het doel gaat.

Even kijken, hoor, dan heb ik motie M6. Dat gaat over de stikstof voor specifieke gebieden. Deze is in principe overbodig, want dat zijn we aan het doen. Ik heb net ook toegelicht dat we dat via die stikstof- Dat staat trouwens ook in het beleid dat we vandaag vaststellen, hoop ik. Ik zou het aan de Staten willen laten, want het is onderdeel van beleid. Dus ik zie het ook als een ondersteuning van het beleid.

Mevrouw **SCHNEEMANN** (Volt): Ja, ik heb even een vraag over amendement A3. Want hoe definieert de gedeputeerde 'gezond voedsel'?

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Ja, dat is wel een heel concrete vraag. Ik zou hem aan de indieners stellen, als ik u was. Ik kijk meestal naar de schijf van vijf.

Mevrouw **SCHNEEMANN** (Volt): Nou ja, ik vraag het omdat onder andere de Gezondheidsraad aanraadt om minder dierlijke producten en meer plantaardige producten te eten. Dus ik ga ervan uit dat dat dan wordt overgenomen in de Voedselvisie.

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Ik zie een amendement voor me liggen dat zeven woorden wijzigt aan de Voedselvisie. Als u aan de indieners wil vragen hoe ze dat bedoeld hebben, dan vind ik dat prima. Ik zie de ruimte die de woorden laten om het vervolgens in te vullen binnen de context van de rest van de Voedselvisie. En die kent u.

Mevrouw **SCHNEEMANN** (Volt): Nou ja, omdat het aan de Staten wordt gelaten, ga ik ervan uit dat de gedeputeerde kijkt wat dan de gevolgen daarvan zijn. Maar ik ga er dan dus van uit dat dan die definitie van de Gezondheidsraad wordt overgenomen; kan worden overgenomen.

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Ja, voorzitter, als u het amendement wilt wijzigen, dan zou ik adviseren om met de indieners van het amendement in overleg te treden.

Mevrouw **SCHNEEMANN** (Volt): Ik vraag vooral wat de gevolgen zijn, maar blijkbaar is dat niet echt duidelijk.

De **VOORZITTER**: Geen verdere vraag meer. De heer Wallaart van de Partij van de Arbeid.

De heer **WALLAART** (PvdA): Ja, voorzitter, dit gaat me ook wel een beetje makkelijk met zo'n amendement. We hebben tijdenlang gediscussieerd over de zes samenhangende doelen van het PLG, voorheen het PPLG. Nu wordt er een doel bij geflanst en dan zegt GS: nou ja, prima; oordeel Staten. Als die aangenomen wordt, wat gaat u dan doen? Dat wil ik ook wel weten.

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Ja, voorzitter, als de voedselzekerheid – dus zorgen voor voldoende en goed voedsel – onderdeel wordt van de Voedselvisie, dan zullen we de maatregelen die we nemen binnen de Voedselvisie ook in die context moeten bekijken. Dus, blijft er ook op lange termijn voldoende en goed voedsel beschikbaar? Met welke maatregelen we dan ook nemen. Het is beleid van de Staten, hè.

De heer **WALLAART** (PvdA): Voorzitter, ik laat het hier maar even bij.

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Dank u wel, voorzitter.

Dan motie M8. Dat gaat over AERIUS. Die zouden we willen ontraden. Die is in lijn met het- Of tenminste, het landelijke coalitieakkoord werd net al een aantal keren aangehaald, wat mogelijk straks dan landelijk beleid gaat worden. Dat zegt natuurlijk wel iets over bijvoorbeeld de kritische depositiewaarde, maar het gebruik van AERIUS als model is op zich in onze ogen niet problematisch. De wijze waarop dat model gebruikt wordt en de mate van detail waarin dat model gebruikt wordt, daarvan heeft zelfs de opsteller van het model aangegeven dat dat eigenlijk veel te specifiek is. Maar om nu te zeggen 'we zouden een ander model moeten gaan uitwerken', dat is wel weer complex. Kijk, Duitsland bijvoorbeeld werkt ook met een vergelijkbaar model. Die past het model alleen toe vanaf 21 mol. Dus echt voor de grote veehouderij nabij de natuurgebieden of voor grote industrieprojecten. Dus het model is niet per se fout als er twijfels zijn over de toepassing van het model. Die twijfels over de toepassing van het model, zie ik nu ook in het landelijke coalitieakkoord en ook in het huidige kabinetsbeleid voorkomen dat daar gezocht wordt naar: hoe gaan we daar verder mee om? En dan heb ik het bijvoorbeeld over zo'n rekenkundige ondergrens en kritische depositiewaarde. Dat is aan het Rijk. Dus in onze ogen is deze overbodig, omdat het helemaal weghalen van het model ook echt wel weer andere gevolgen zou kunnen hebben, namelijk dat je misschien helemaal geen vergunningen meer kunt verlenen.

De heer **MANTEL** (JA21): Ja, voorzitter, tot zover kan ik de gedeputeerde volgen dat met name dat laatste inderdaad wel een risico is. Maar volgens mij is gedeputeerde Beemsterboer ook in het IPO zeer actief. De grap is dat deze motie een kopie is, letterlijk en figuurlijk, uit Zuid-Holland, waar zelfs GroenLinks/Partij van de Arbeid vóórstemt. Ik vind het heel bijzonder dat wij daar als provincies dan kennelijk zo anders mee omgaan.

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Ja, voorzitter, dan zou ik voor het vervolg twee dingen willen adviseren. 1, overleg het in ieder geval van tevoren met GroenLinks als u graag wil dat hun logo boven de motie komt. 2, zorg ook dat hij een beetje op tijd bij ons binnen is, zodat wij ons ook kunnen voorbereiden op hoe de andere provincies daar bijvoorbeeld mee om zijn gegaan. Voor nu is dit het advies op basis van de indiening zojuist.

De heer **MANTEL** (JA21): Ja, dat advies neem ik dan ter harte. Dank u wel.

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Oké, dan gaan we naar motie nummer M9. Ik ben benieuwd in welke provincie die dan is ingediend, maar die zouden we ook willen ontraden. Die is wat ons betreft overbodig. Dit is al uitgangspunt van het PLG en de Korte termijnagenda. Even kijken. De vraag is ook even of die nieuwe uitbreidingen of verplichtingen uit het PLG- Of de motie oproept om helemaal niks meer te doen binnen het PLG totdat alle budgetten beschikbaar zijn voor alle doelen of dat het alleen gaat om de specifieke doelen, omdat je hem op verschillende manieren zou kunnen lezen.

Dan motie nummer M10. Dat gaat over de KPI's. Die zouden we aan de Staten willen laten. Ik wil daar wel bij aangeven dat we die interpreteren op de wijze dat er op onze KPI-pilot, die we zorgvuldig aan het opzetten zijn, onder andere met CONO en hun melkveehouders, geen verplichtend karakter zit. Dat er op geen enkel doel in de toekomst, ook vanwege nieuw kabinetsbeleid, een verplichtend karakter kan komen. Dat kunnen we natuurlijk van tevoren niet toezeggen. Dus we interpreteren hem echt zo dat het alleen gaat over onze KPI-pilot, zoals ook in het stuk geduid.

De heer **MÜLDER** (D66): Dank u. Ja, ik ben blij, want volgens, u heeft zich herpakt. U kunt dus blijkbaar toch bepaalde moties interpreteren. Dan kunt u dat ook nog even doen voor dat amendement over gezond voedsel.

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Ja, voorzitter, dat zou ik kunnen. De vraag die u stelt, is – ik heb daar natuurlijk net al iets van een duiding aan gegeven – dat we de rest van de Voedselvisie en de maatregelen die we binnen de Voedselvisie nemen, prima kunnen beoordelen binnen het kader van voedselzekerheid.

De heer **MÜLDER** (D66): Meneer de voorzitter, mag ik u toch vragen? Dit is echt geen antwoord op de vraag. Er wordt een interpretatie gegeven. Die wordt hier gewoon bij een motie gegeven. Er wordt drie keer om de interpretatie van een amendement gevraagd, die, denk ik, belangrijk is voor de Staten om voor of tegen te kunnen stemmen, en er wordt geweigerd om hier antwoord op te geven. Ik vind dat raar.

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Ja, voorzitter, ik begrijp eerlijk gezegd niet zo goed waar u naartoe wilt. Er zijn zes doelen gedefinieerd in die Voedselvisie. Er is behoefte bij een aantal partijen om daar een doel aan toe te voegen. Wij wegen dat of het uitvoerbaar is en of het in strijd is met ons coalitieakkoord. In onze ogen is het uitvoerbaar om voedselzekerheid te overwegen op het moment dat wij maatregelen nemen binnen de Voedselvisie.

Mevrouw **SCHNEEMANN** (Volt): Ja, voorzitter, waarom dit zo'n belangrijk punt is, is omdat het nogal veel gevolgen heeft. Het woord ‘eiwittransitie’ is uit het hele stuk geschrapt. Dat mogen we niet meer noemen. Maar dan mogen we wel zeggen dat iets gezond moet zijn, wat per definitie betekent dat we minder dierlijk moeten gaan eten. Dat wil de gedeputeerde dan niet toegeven. Ja, ik ben echt helemaal het spoor bijster wat we hier nu aan het doen zijn.

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Voorzitter, mij wordt het wel steeds duidelijker waar u dan op doelt. Kijk, u gaf net in uw eerste termijn ook aan dat eiwittransitie geschrapt zou zijn, maar de hele Voedselvisie, het hele document, blijft staan. Dus dat is ook gewoon onderdeel van de besluitvorming. Dus we blijven uitvoering geven aan een Voedselvisie.

Mevrouw **SCHNEEMANN** (Volt): Maar daar hoort dan dus bij dat er een eiwittransitie wordt ingezet. Of niet?

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Ja, voorzitter, sterker nog, in het voorstel voor de Voedselvisie, de financiële onderbouwing, staat dat we de BeanDeal doorzetten. Ja, ik weet niet waar u dit dan vandaan haalt, maar wij stellen gewoon voor om dat te doen.

De **VOORZITTER**: Gaat u verder, meneer Beemsterboer.

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Dan snappen we elkaar.

Even kijken. Motie nummer M11. Dat gaat over de oplossing voor de PAS-melders. Laat ik wel zeggen dat we natuurlijk de PAS-melders, en ook de interimmers in het vrijgestelden, niet in de steek gaan laten. Dus dat wij aandringen bij het kabinet waar het dictum toe oproept om zich volop in te zetten voor de legalisatie van PAS-melders, interimmers en vrijgestelden net zo goed, dat zullen we zeker doen. Maar dat wil niet zeggen dat wij niks doen. Juist omdat de titel zegt '…ligt in Den Haag', lijkt het alsof de motie suggereert dat wij weglopen bij ons deel van de verantwoordelijkheid. Wij krijgen er budget voor Van Den Haag. We zetten ons er uitermate voor in. Sterker nog, ik heb de huidige minister vandaag nog op Texel verteld over de maatwerkaanpak op Texel voor de PAS-melders. Daar ga ik graag mee door. Als u dat niet bedoeld heeft, dan kunnen we deze gewoon aan de Staten laten.

De heer **MANTEL** (JA21): Ja, voorzitter, ter verduidelijking. Ik hoop dat ik dat ook vaak gezegd heb in zowel de Staten als in de commissies. Wij zien dat wat deze coalitie doet voor de PAS-melders en de interimmers en de vrijgestelden. Daar zijn we ontzettend blij mee. Dus laat dat dan bij deze uit de weg zijn. Maar het gaat mij inderdaad meer om: maak nou statenbreed weer een brief naar Den Haag om met een oplossing te komen voor de PAS-melders, zodat we daar druk op zetten.

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Dank. Alle begrip. Aan de Staten.

Motie M12. Dat gaat over dat alle subsidies tijdelijk en aflopend moeten zijn. Die zouden we willen ontraden: deze is wat ons betreft veel te generiek.

Dan motie nummer M13. Even kijken. Dat gaat over vrijwilligheid en bescherming van de eigendomsrechten. Die zouden we willen ontraden. We hebben natuurlijk afgesproken met elkaar: doe het niet voor stikstof; en we doorlopen altijd een zorgvuldig proces, maar we kunnen het niet onmogelijk maken. Voor wegenprojecten bijvoorbeeld, voor natuurprojecten zou dat ook kunnen, dat je uiteindelijk wel tot dat punt komt. Dat was net ook onderdeel van het debat. Dus vandaar ontraden.

Dan, motie nummer M14 zouden we aan de Staten willen laten. Het gaat er wel om dat- Tenminste, ik wil wel even bij de indiener kijken hoe we die moeten interpreteren, want het sturen op eetpatronen en vrijwilligheid, dat zou hetzelfde kunnen zijn. Wij sturen bijvoorbeeld op dat mensen meer ganzenvlees eten omdat we het zonde vinden om dat weg te gooien na ons faunabeleid. Wij sturen via de BeanDeal op de eiwittransitie, zeg ik ook even in de richting van Volt. Dus daar sturen we op, maar wel op basis van vrijwilligheid. Wij roepen mensen op om dat te doen. Dan is het dictum van de motie best wel stellig. Dus met deze toelichting zouden we hem aan de Staten kunnen laten, maar misschien kunt u nog even naar de dictum kijken.

Mevrouw **KONING-HOEVE** (CDA): Ja, dank u wel. Ja, bij mijn weten stuurt deze coalitie ook op streekproducten, maar dat zou dan ook niet meer kunnen. Of leest u hem anders dan?

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Ja, wat ik probeerde te zeggen, is, als je hem anders leest, als je 'sturen' bedoelt als 'niet dwingen', niet dwingen om alleen maar streekproducten te eten, maar vrijwillig, dan kan het wel. Dus wij sturen op gedrag. Wij dwingen niet op gedrag. Daarom, ja, vroeg ik even om dit wat meer te duiden. Want dictum één en twee zijn eigenlijk een beetje strijdig met elkaar.

De heer **MANTEL** (JA21): Ja, ter verduidelijking: het gaat inderdaad om sturen. Je kunt tegen mensen zeggen: het één is gezonder dan het ander. Maar het gaat er natuurlijk om dat we het nooit op een of andere manier afdwingbaar maken. Dat we inderdaad het ganzenvlees móeten

opeten. Ik denk dat het een goed idee is om dat te gaan doen, maar het kan niet zo zijn dat de provincie bepaalt voor onze inwoners wat ze wel of niet moeten gaan eten. Dat is de strekking van de motie.

De **VOORZITTER**: Meneer Beemsterboer, gaat u verder.

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Misschien om hem even samen te vatten.Aals u hem wijzigt zoals u hem bedoeld heeft, dan kunnen we aan de Staten laten. Als hij blijft zoals hij is, dan zullen hem ontraden.

De heer **MANTEL** (JA21): Laten we zeggen dat we elkaar op deze manier begrijpen. Als dat ook de inzet van het college is, dan zal ik hem intrekken.

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Dat kan ook. Prima. Dank u wel.

De heer **MANTEL** (JA21): Dan doen we het zo, voorzitter. Bij dezen. Dan trek ik motie M14 met titel 'Geen dieetbeleid en geen sturing op consumptiekeuze' bij deze in.

Motie 14 'Geen dieetbeleid en geen sturing op consumptiekeuzes' maakt geen deel meer uit van de beraadslagingen c.q. besluitvorming.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Motie M14 is ingetrokken.

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Dank, voorzitter. Dan hebben we motie M16. Dat gaat over vijftien procent landbouwareaal biologisch. Die willen we ontraden omdat die niet uitvoerbaar is. Op dit moment is 4,8 procent van ons landbouwareaal biologisch en biologische landbouw is een van de zeven kringlooplandbouwsporen. Het doel is, tenminste, de motie roept op 'vóór 2030' en dat is in die termijn niet uitvoerbaar.

Dan motie nummer M17. Dat gaat over het PLG op lange termijn. Die willen we ontraden. Eigenlijk is het gewoon een stem tegen het voorstel. We gaan de Korte termijnagenda overigens wel evalueren en we verwachten dat dat in 2028 zal zijn.

Dan motie nummer M18. Die gaat over de voortzetting van de Voedselvisie. Die willen we ontraden. Deze is overbodig. Eigenlijk is deze motie een stem vóór het voorstel, omdat de motie oproept tot voortzetting van de Voedselvisie. Dat is wat we voorstellen. Om de tussentijdse evaluatie in acht te nemen, dat is wat we voorstellen. En om aan te geven welk budget we hiervoor beschikbaar hebben, dat is ook onderdeel van het voorstel.

Dan motie nummer M19. Dat gaat over het behoud van het netwerk Voedsel Verbindt. Deze willen we ontraden omdat er geen dekking is. Althans, het dekkingsvoorstel wordt vooruitgeschoven en is daarmee onzeker.

Dan, motie nummer M20 willen we ontraden omdat er geen dekking is en we moeten de lopende pilots nog evalueren.

Dan, motie nummer M21 willen we ontraden, omdat de motie tegen het al vastgestelde NNN-beleid is en daarmee ook tegen ons akkoord.

Dan motie nummer M23. Deze vinden we overbodig.

De **VOORZITTER**: Er is een interruptie van mevrouw Koning van het CDA.

Mevrouw **KONING-HOEVE** (CDA): Ja, dank u wel. Volgens mij is dat niet zo. Het is niet wat we bedoelen. We vragen juist, als u geen geld krijgt van het Rijk, of u dan wil kijken of er geld beschikbaar gesteld kan worden bij de kadernota of de begroting. We zeggen niet dat het bedrag voor het NNN per se naar beneden moet.

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Ja, voorzitter, maar de motie roept ook op om dat wel in balans te- Het eerste dictum zegt dat eigenlijk wel. Niet per se, maar dat kan wel een manier zijn om dat dictum toe te passen. Dat willen we niet op die manier interpreteren, omdat dat in strijd is met beleid wat we net hebben vastgesteld.

Mevrouw **KONING-HOEVE** (CDA): Dan zullen we dat eerste dictum even aanpassen.

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Dan krijgt u weer een nieuw advies.

De **VOORZITTER**: Gaat u verder.

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Dan de sociaaleconomische impactanalyse. Deze motie vinden we overbodig en willen we ontraden om de reden die ik net heb aangegeven. Dus we zullen echt wegen, als er een zwaardere sociaaleconomische impact is om het dan toch uit te stellen tot die impactanalyse bekend is. Maar nu gaat het om alle maatregelen die een impact kunnen hebben. Dat gaat wel heel ver.

Dan motie nummer M24 over de winterrust. Dit is natuurlijk een oproep om het coalitieakkoord uit te voeren. Ik heb begrepen dat er nog een iets aangepaste variant daarvan komt, maar in elk geval kunnen we wel mee in de lijn dat er snel duidelijkheid zou moeten komen over de mogelijkheid om die winterrustpilot uit te voeren en daar meer onderzoek naar te doen. De conclusie van zo'n onderzoek kan overigens ook zijn dat het onmogelijk is om zo'n pilot uit te voeren, want we moeten ook gewoon de juridische mogelijkheden aftasten. Het gaat ook nog wel ergens over: het gaat om het doden van dieren. Dus dat moeten en willen we ook zorgvuldig doen. We begrijpen dat er ook een heel grote, met name grauwe ganzenpopulatie in de winter is. Of die schade toebrengen en of afschot dan een doeltreffend middel is om die schade te beperken, dat zullen we moeten wegen voordat we dat beleid daadwerkelijk tot uitvoering kunnen brengen. Als dat niet kan, dan zullen we dat natuurlijk ook netjes delen met de Staten.

De heer **KLEIN** (ChristenUnie): Ja, dank u wel. Ik hoor u iets zeggen over een aangepaste versie die zou komen. Kunt u dat even toelichten?

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Nou, voorzitter, ik zat net te lunchen. Of nee, te dineren, was het alweer. Toen heb ik begrepen dat er iets van een aangepaste versie komt. Ik dacht, als ik weet dat dat speelt, is het misschien handiger om dat meteen maar te duiden, want dan weet u het allemaal.

De heer **KLEIN** (ChristenUnie): Ik ben heel benieuwd. We gaan het tegemoetzien.

De **VOORZITTER**: Dat was de bijdrage van de heer Beemsterboer. Dan vragen wij nu om gedeputeerde Gielen in eerste reactie te reageren in eerste termijn op de nog openstaande moties.

Gedeputeerde **GIELEN**: Ja, voorzitter, dank. Nog een viertal moties voor mij en een aantal vragen. Laat ik even beginnen bij die vragen.

De BBB vroeg naar het beheerdoeltype voor het NNN en hoe dat dan bepaald wordt. Nou, we zijn op dit moment voor de focusgebieden de ambitiekaarten aan het actualiseren. Daar hebben we ook het gesprek over gevoerd in het commissiedebat over de realisatiestrategie van het NNN. Dat doen we eigenlijk omdat we die ecologische onderlegger nodig hebben om zo meteen de inrichtingsplannen ook goed vorm te kunnen geven. Die ambitie, die bepalen we aan de hand van de potentie die er is voor de VHR-doelen. Maar dat doen we ook zeker in samenspraak met de gebiedsbeheerders. Dus vanuit ecologie heb je daar natuurlijk wel een bepaalde basis voor. Dus het is niet helemaal een gelijkwaardig gesprek – ik denk dat dat wel even belangrijk is om daarbij te vermelden. Maar we kijken wel juist heel erg samen met de beheerders ook van, hé, wat speelt er nou in dit gebied en hoe kunnen we profiteren eigenlijk ook van de grote ecologische kennis die er is bij de mensen in het gebied. Dus dat wordt daar zeker op die manier bij betrokken.

Dan vroeg 50PLUS net nog even in een interruptie naar de financiering voor dat NNN. Want inderdaad – nou, dat is u allen ook wel bekend – die tweehonderd miljoen die uw Staten daar nu voor beschikbaar heeft gesteld, dat is nog niet voldoende om het hele NNN af te ronden. Dat kunt u ook terugzien in de programmering van het NNN. Ja, en eigenlijk met hoe we het nu hebben ingeregeld door dat kansenbudget te doen en voor vijf gebieden te zeggen van, hier reserveren we het geld voor, kunnen we voorlopig volle kracht vooruit. Dat is ook exact de bedoeling. Ja, op het moment dat we daar tegen het einde lopen, bijvoorbeeld als de kansenbudgetpot op is of dat we binnen de kansen richting voldaan gaan, ja, dan krijgen we weer een nieuw gesprek. Dan zullen we moeten kijken of zult u moeten kijken van, nou, willen we daar vanuit de Staten nog extra budget voor neerzetten, of hoe voeren we dat gesprek met het Rijk? En u kunt er wel van op aan dat de financiering van het NNN, en in brede de bijdrage van het Rijk, daarbij ook onderwerp van gesprek is tussen de gesprekken die wij voeren met het Rijk. Zeker ook als je kijkt naar eigenlijk meer de toekomstige visie ook op natuurbeleid daarbij.

Ik wacht even, voorzitter, want ik zie dat dat nog een vraag oproept.

Mevrouw **VAN DER HELM-CHANDANSINGH** (50PLUS): Ja, dank u, voorzitter. Nou ja, omdat er ergens toch werd aangegeven dat we eind 2027 wel zeker zijn dat die resterende- Want we hadden het over een half miljard. Als het twee ton is, dan helpt het om driehonderd miljoen- Dus dan moet er wel voortvarend ingezet worden. Dus ik was benieuwd hoe u dat voor u zag en of u ons een beetje kan meenemen in uw gedachtegang.

Gedeputeerde **GIELEN**: Nou, wij voeren natuurlijk regelmatig het gesprek, ook in de commissie Landelijk Gebied, over de voortgang van het NNN en de uitgaven die daar ook bij horen. De prognose is inderdaad dat we ongeveer rond die termijn – maar dat is lastig om dat op de dag of de maand af te zeggen – inderdaad op het punt komen dat de middelen niet meer toereikend zijn. Dat is ook het moment dat we daar het gesprek over zullen moeten voeren van, hoe gaan we dan verder ook met de afronding van het NNN? Waar ik in ieder geval heel blij mee ben, is de tweehonderd miljoen die door de Staten beschikbaar zijn gesteld, wat voorlopig echt de ruimte geeft om echt voortvarend aan de slag te gaan en ook nieuwe stappen te ondernemen, wat we natuurlijk ook in het kader van de realisatiestrategie gezegd hebben, zoals bijvoorbeeld het aanjaagteam en het loket waar ook al naar verwezen werd. Dus ik hoop dat dat voldoende is. Als het aan de orde is, dan voeren we daar zeker ook met de Staten natuurlijk nog het gesprek graag over.

Dan kom ik bij een aantal moties. Motie M7 van D66 over het waterpeil. Ja, we hebben de discussie over het waterpeil ook al wel gevoerd naar aanleiding van het standstill-besluit in de laatste wijziging van de Omgevingsverordening. Toen heb ik ook gezegd van nou, we hebben nu dit besluit nemen en we zijn het gesprek aan het aangaan met de partners, met de waterschappen, ook van, wat is nu ook de feitelijke- Dat was meer in het kader van het Klimaatakkoord dat we dat gesprek toen voerden van, wat is de feitelijke reductie en hoe staat het er nu voor in het gebied? Nou, dat zijn ook de gesprekken die we op dit moment aan het voeren zijn. We zitten dus ook echt nog wel in de fase van die gesprekken die we voeren. De komende weken hebben we bijvoorbeeld weer met het waterschap daar ook overleg over. Dus deze motie, op dit moment, moet ik ontraden, ook omdat we juist samen met bijvoorbeeld de provincie Utrecht in het kader van de uitwerking van hun UPLG en met de provincie Zuid-Holland in een taskforce aan het werk zijn om dat ook met elkaar af te stemmen. Want wat je wel zou willen, is dat je hier eigenlijk ook wat integraler met alle westelijke veenweidegebieden naar kijkt voordat je daar een besluit op neemt. Dus die gesprekken lopen. Op dit moment gaat deze motie dus te snel.

De heer **MÜLDER** (D66): Dus als ik het goed begrijp- Dank u wel, voorzitter. Als ik het goed begrijp, zou het dus ook zomaar kunnen zijn dat het niet tussen die twintig en die veertig centimeter uit gaat komen?

Gedeputeerde **GIELEN**: Wat wij hebben gezegd: naar de twintig en veertig centimeter wordt ook verwezen in het coalitieakkoord overigens. Daarnaast hebben we gezegd we hebben de reductie van 0,09 megaton – uit mijn hoofd – voor de veenweidestrategie en om de doorwerking van het Klimaatakkoord te bereiken. Daarvoor hebben we nu net gezegd van, we beginnen met die

standstill, zodat verslechtering niet meer mogelijk is. En we zijn in kaart aan het brengen wat er verder nog mogelijk is. Dus ik zou niet zeggen dat we dat nu hebben losgelaten. Verre van zelfs.

De **VOORZITTER**: Gaat u verder, mevrouw Gielen.

Gedeputeerde **GIELEN**: Dat was motie M7.

Dan kom ik bij motie M15 van Volt over het halen van de KRW-doelen. Ja, we hebben ook intensief contact met andere provincies over de KRW-doelen en mogelijke maatregelen. Ook omdat iedereen wel aan het kijken is van, wat kunnen we nou nog extra doen? We werken daar ook in samen. Wat ik denk goed is om te zeggen, dat als we naar de lijst van Utrecht kijken, dat zijn in Utrecht op sommige vlakken nieuwe maatregelen. Maar er zitten ook maatregelen tussen die wij al jarenlang nemen, zoals de natuurinclusieve oevers, maar ook als het gaat over indirecte lozingen. Dus om dat wel heel even in perspectief te plaatsen, dat dat niet een hele lijst maatregelen is die voor ons nieuw zijn. In het kader van het nieuwe Regionale Water en Bodemprogramma zijn wij breed aan het kijken van, wat doen we nou en welke extra maatregelen kunnen we nog nemen? Dus deze motie op deze manier wil ik ontraden, Vooral ook omdat u vraagt heel specifiek een overzicht te maken met Utrecht en voor de zomer met een voorstel te komen. Maar u kunt er wel van op aan dat we in het kader van dat vernieuwing van het Regionaal Water en bodemprogramma eigenlijk naar alle provincies kijken of we daar nog wat van kunnen leren.

Mevrouw **SCHNEEMANN** (Volt): Ja, dank voor de beantwoording. Goed dat er ook naar andere provincies wordt gekeken. Kunnen we een soort overzicht krijgen of een soort- Ja, het hoeft ook niet een heel uitgebreid stuk. Bij dan het Regionaal Waterprogramma welke maatregelen er misschien voor ons zijn afgevallen, omdat er een andere keuze is geweest of niet relevant is geworden. Want we kunnen zoveel leren van andere provincies. Ik denk dat het goed voor ons zou zijn als we daar een beetje een overzicht van hebben. Vergelijkend warenonderzoek, noem het zo.

Gedeputeerde **GIELEN**: Nou, dan zou ik hem eigenlijk willen omdraaien. Dan zou ik willen zeggen: ik kom in het derde kwartaal van dit jaar met u te spreken over het KRW-onderdeel van het Regionaal Water en Bodemprogramma, om dan even aan te geven: wat zijn nou de stukken waarin we iets hebben geleerd van andere provincies? En op welke manier nemen we eigenlijk de ontwikkelingen die spelen bij andere provincies al mee?

Mevrouw **SCHNEEMANN** (Volt): Ja, dat zou ook wel nuttig zijn.

Gedeputeerde **GIELEN**: Mooi.

De **VOORZITTER**: Gaat u verder, mevrouw Gielen.

Gedeputeerde **GIELEN**: Dan komen we daar nog verder over te spreken. Dan hebben we nog motie M22 van het CDA over de evaluatie van het NNN. Deze motie zou ik willen ontraden, eigenlijk omdat de meeste NNN-realisatie projecten die gerealiseerd worden daarna ook in beheer komen van natuurbeheer. Daarin kennen wij ook al een monitoringscomponent. Die gegevens worden cyclisch aangeleverd bij ons. We voeren ook jaarlijks eigenlijk al het goede gesprek van hé, worden de doelen hier nou gehaald of niet? Moet daar nog iets in gebeuren? Om het beheer te bespreken met de beheerders daarbij. Om nou dan nog een aparte evaluatie te gaan doen, dat is wat veel gevraagd. Daarnaast hebben we ook natuurlijk nog de landelijke voortgangsrapportage Natuur, om ook de voortgang van het NNN en de realisatie daarbij vorm te geven.

Mevrouw **KONING-HOEVE** (CDA): Ja, dank u wel. Ja, maar wat u zegt gaat alleen over het beheer. Die evaluatie die wij willen, gaat over het hele beleid en de uitvoering daarvan. Dus een heel compleet plaatje van het NNN-beleid over de afgelopen zeven jaar. Dat is wat wij willen. En niet alleen over het beheer per gebied. Dat is heel wat anders.

Gedeputeerde **GIELEN**: Ja, dan zouden mij meerdere dingen daar niet zo opportuun aan lijken. Aan de ene kant hebben we namelijk net een nieuwe realisatiestrategie vastgesteld. Dus hoe wij omgaan met de realisatie van NNN hebben we net nieuw beleid, net aangepast. Dan is de vraag: wat levert het evalueren van wat er de afgelopen zeven jaar dan gebeurd is, dan op? Dat zou ik eerder over een aantal jaar voor deze realisatiestrategie wellicht interessant vinden. Als je kijkt naar de ontwikkeling van het NNN, dan zit daar dus én de beheercomponent in, waarvoor wij al die monitoringssystematiek kennen, maar ook de realisatie van hectares. Ook dat houden we al bij. Dus dan zou mijn zoektocht een beetje zijn wat u dan extra zou willen.

Mevrouw **KONING-HOEVE** (CDA): Ja, als we kijken hoe dat beleid de laatste jaren is uitgevoerd, daar zitten heel veel knelpunten in. Dan kunnen we wel kijken of dat in die realisatiestrategie zoals die er nu ligt, nu beter gaat of dat daar ook dan weer knelpunten ontstaan. Wij willen daar toch echt meer inzicht in hebben. Dus er is misschien iets wat u dan ons wel voor kan leggen hoe dat de laatste jaren is gegaan. Anders zou het wel heel raar zijn als u daar helemaal niet naar gekeken hebt.

Gedeputeerde **GIELEN**: Nou, bij het opstellen van de realisatiestrategie zoals hier nu ligt, zit natuurlijk ook naar aanleiding van de ontwikkeling van de realisatie in hectares van het NNN de afgelopen jaren. Dus in die zin hebben we dat al meegenomen. Ik wil nu vooral kijken naar: hoe kunnen we deze realisatiestrategie zo goed mogelijk inzetten en zo goed mogelijk ten uitvoer brengen. Dus dan nog kijken naar wat er gerealiseerd is onder oud beleid vind ik niet zo verstandig.

Mevrouw **KONING-HOEVE** (CDA): Ja, het lijkt net alsof u weer alleen praat over cijfers en hectares, maar het gaat ons echt om hoe dat beleid nou is ingezet en hoe die NNN nou is gerealiseerd. Ook hoe de omgang is met de mensen van wie de gronden opgekocht worden en hoe de projecten worden ingezet en of dat allemaal goed lukt. Daar willen wij inzicht in hebben.

Gedeputeerde **GIELEN**: Nou ja, ook daarvan hebben we natuurlijk gezegd: de focus die we nu leggen op bepaalde gebieden en de zekerheid die we ook bieden voor de middelen, bijvoorbeeld voor NNN binnen de gebieden waar de gebiedsprocessen lopen, ja, dat is echt wel een nieuwe manier waarop we dat doen. Dus daar zie ik de meerwaarde in om daar gewoon vol mee door te gaan. Daar hebben we ook regelmatig het gesprek over. Ik heb ook al toegezegd in de commissie Landelijk Gebied om voor de zomer een eerste update te geven van, goh, hoe gaat dat nou, die eerste fase? Volgens mij kunnen we aan de hand daarvan goed zien: zitten daar nog knelpunten, zit daar wat mis is? Maar dat zou ik willen doen aan de hand van de nieuwe realisatiestrategie en niet aan de hand van eerder gevoerd beleid daarop.

De **VOORZITTER**: Heeft u nog aanvullende vragen, mevrouw Koning, want ik heb het idee dat u elke keer dezelfde vraag stelt. U krijgt hetzelfde antwoord. Ja. Gaat u verder, mevrouw Gielen.

Gedeputeerde **GIELEN**: Dank, voorzitter. Dan kom ik nog bij de motie van de SP. Dat is nummer M25. Deze motie wil ik ontraden, voornamelijk omdat het Twiske natuurlijk al natuurgebied is en zo behandelen we dat ook. Het is zowel NNN als Natura 2000. Dat betekent dat binnen het beheerplan Natura 2000 het ook al nodig is dat het voldoet aan de verplichtingen en dat voor bepaalde activiteiten in het gebied ook een natuurvergunning moet worden aangevraagd. Dus eigenlijk kan ik het Twiske niet anders behandelen dan dat ik dat nu al doe.

Mevrouw **ALBERTS-OOSTERBAAN** (SP): Dank u wel, voorzitter. Ik moet toch nog eens een keertje de gedeputeerde uitleggen dat de deelnemers van het recreatiegebied het Twiske allemaal individueel vergunningen afgeven die tegen uw beleid ingaan. Dat laat u gebeuren. Ik vraag nou juist: doe het anders, want dan word je niet ondermijnt door gemeenten die weet ik veel waar voor zwichten en hebben we een natuurgebied wat niet ondermijnd wordt. Bijvoorbeeld geen overnachtingen, bijvoorbeeld- Allemaal dat soort zaken. Dat zijn de regels. Dat mag niet binnen dat gebied. U vindt het dus goed, kennelijk. Daarom kom ik met de motie: doe het nou niet.

Gedeputeerde **GIELEN**: Ja, kijk, voorzitter, we hebben natuurlijk wel vaker ook het gesprek over de recreatiedruk in het Twiske versus de status als natuurgebied. Volgens mij zijn we het erover eens dat die druk best groot is, dat dat ook belangrijk is, dat we daar steeds naar kijken. Maar

dat doen we binnen de kaders van het Natura 2000-beheerplan dat er gewoon al is. Dus ik kan moeilijk het Twiske op een andere manier daarin gaan behandelen, want dat is al Natura 2000. Een veel strenger regime hebben we niet.

Mevrouw **ALBERTS-OOSTERBAAN** (SP): Dank u wel, voorzitter. Maar dat is een strenger regime waar u van overtuigd bent wat niet wordt uitgevoerd. Wees daar nou eens gevoelig voor dat er inderdaad overtredingen worden begaan door de vergunningverleners.

Gedeputeerde **GIELEN**: Ja, kijk, natuurlijk, voor bepaalde activiteiten moet een natuurvergunning worden aangevraagd. Daar toetst de OD dan vervolgens ook gewoon op de impact. Dat moet goed gaan. Als dat niet goed gaat, dan heb je een handhavingszaak. Dus binnen het stelsel eigenlijk van VTH hebben we hier de controle voor ingebouwd. Dat is de manier waarop we daarnaar kunnen kijken als provincie.

De **VOORZITTER**: Heeft u nog een andere vraag, mevrouw Alberts?

Mevrouw **ALBERTS-OOSTERBAAN** (SP): Het is niet een vraag, maar dan wil ik u niet horen als blijkt dat die doelstellingen er gewoon niet zijn, dat die niet behaald worden. Want dan heeft u er zelf aan meegewerkt.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Gielen, gaat u verder.

Gedeputeerde **GIELEN**: Ja, ik hoorde geen vragen meer, voorzitter, en ik was aan het einde van mijn beantwoording.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Dit was de beantwoording van Gedeputeerde Staten in eerste termijn, met een eerste appreciatie, zoals dat zo mooi heet, van de ingediende amendementen en moties.

Dan gaan we naar de tweede termijn en dan geef ik het woord aan de heer Mülder van D66.

Mevrouw **KONING-HOEVE** (CDA): Van de Orde. Mogen we heel even schorsen om onze motie aan te passen?

De **VOORZITTER**: Ja, u doet een ordevoorstel. Ja, vijf minuutjes, is dat genoeg? Schorsen we even vijf minuutjes tot 19.35 uur. Dan kan de heer Mülder alvast klaarstaan.

Schorsing van 19.29 uur tot 19.38 uur.

De **VOORZITTER**: Ik heropen de vergadering. Aan het woord is de heer Mülder van D66 in de tweede termijn.

Tweede termijn Provinciale Staten
De heer **MÜLDER** (D66): Nieuwe ronde, nieuwe kansen. Ik hoor niet vaak dat ik niet goed verstaanbaar ben, maar blijkbaar was het toch nodig dat ik een microfoon had.

Ja, en voor ons toch jammer dit, want eigenlijk denk ik dat er best een kritisch geluid is geweest van de Staten, maar toch weinig reflectie van GS op dit proces en het document wat er ligt. Ik besprak het net met het CDA. Ik zei, dit is wat mij betreft een beetje lelijke politiek. “Is dit nou wat jullie onfatsoenlijk noemen?” Hij kon alleen maar knikken. Het is ook wel een beetje gek. Ik ben er langzaam wel achter aan het komen waarom er zo weinig gebeurt hier. We hebben een coalitieakkoord waar af en toe wordt geschermd met ‘ja, dat kan niet, want het staat niet in het coalitieakkoord’. En als je iets opschrijft wat letterlijk in het coalitieakkoord staat, zeggen ze ‘nee, dat gaan we niet opschrijven’. Vind ik vreemd. En er wordt zelfs bij een vrij normale motie tot evaluatie van het beleid gezegd dat dit een motie van wantrouwen bijna naar dit hele beleid zou zijn. Nou, daar ben ik het gewoon echt uitdrukkelijk niet mee eens.

Wat wel een motie van wantrouwen is naar het beleid, is om een totaal nieuw doel te kunnen toevoegen aan een beleid. Ik had eigenlijk het liefst gewild dat hier een GS had gestaan die zegt: nee, nee, nee, dit is een prachtig beleid, je gaat niet zomaar opeens een van onze doelen van het beleid opeens toevoegen. Maar opeens blijkt dat dan wel prachtig mogelijk te zijn: voeg maar toe, we nemen het wel mee. Ja, dat is eigenlijk een beetje de wereld op zijn kop. Ik vind het lastig.

De heer **MANTEL** (JA21): Ja, dank, voorzitter. Even over dat amendement. Ik heb de ruis natuurlijk ook meegekregen zojuist in de beantwoording. Maar is dat niet gewoon aan de Staten om dat te bepalen?

De heer **MÜLDER** (D66): Dank u wel voor die vraag. Ik denk dat inderdaad alles hier in principe aan de Staten zou moeten zijn, maar wat je uiteindelijk wil van GS is dat ze hier staan met een verhaal waar ze achter staan en waar vooral op de kerndingen, zoals de doelen die we afzetten in zo'n stuk, niet opeens- 'Nou, voeg er maar wat bij of haal er maar wat af.' Want als het goed is, is dit een heel goed beleid. Of vindt u dit zelf een heel goed beleid. En eigenlijk door dit toe te staan ondermijnt u uw eigen stuk – tot zover dat nog verder kon.

De heer **VENDRIG** (BBB): Ja, dank u, voorzitter. Ik ben wel benieuwd naar de mening van D66. Wat is nou eigenlijk het probleem van dit doel dat erbij gevoegd wordt? Wat is nou echt de kern van het probleem?

De heer **MÜLDER** (D66): Dat vind ik een heel leuke vraag. Ik ben altijd blij als de BBB vragen stelt, want dat is altijd dat ik denk: ja, dat had ik eigenlijk nog willen toevoegen. En dat krijg ik dan, die tijd. Ik ben het eigenlijk met u eens dat ik niet per se tegen ben, behalve dan dat ik, 1, denk, toen deze motie werd ingediend, dacht ik: goh, is het nou echt de angst dat we te weinig gezond voedsel zouden krijgen bij dit voorstel. Want ik denk dat niemand in deze Staten dat had gewild. Niemand. Dus waarom moet dit dan worden toegevoegd? En als er dan wordt gevraagd om 'goh, we voegen het toe', terwijl het eigenlijk- Nou ja, ik noemde het al in mijn inbrengtekst het NK Open Deuren Intrappen. Dit is wat dat betreft inderdaad een goede toevoeging. Dit is ook een open deur. Maar als we dan vragen van, goh, wat bedoelt u daar nou eigenlijk mee? Want hij wordt wel ingediend volgens mij met een bepaalde intentie. Nou, dan wordt er heel schimmig gedaan van, ja, ik weet niet of ik kan zeggen wat we hiermee gaan bedoelen. Dan, ja, vraag ik me ook wel inderdaad af: is dit de motie die we willen ondersteunen: ja of nee?

De heer **VENDRIG** (BBB): Ja, nog een verduidelijkende vraag. Bedankt, voorzitter. Nou ben ik hem even kwijt.

De **VOORZITTER**: Ja, ik kan u niet helpen.

De heer **MÜLDER** (D66): Meneer de voorzitter, ik blijk vandaag dat effect op veel mensen te hebben, dat mensen het niet meer weten wat ze daarna moeten zeggen.

De **VOORZITTER**: Ik stel voor dat als u straks terugkomt, dat u nog even uw kans neemt. Dan kan de heer Mülder verder. U bent klaar, meneer Mülder? U bent klaar.

De heer Vendrig van de BBB in tweede termijn.

De heer **VENDRIG** (BBB): Ja, dank, voorzitter. Ja, misschien schiet het me zo nog te binnen. Dan zou ik het nog kunnen noemen.

Maar, ja, onze tweede termijn. Ja, allereerst GS bedankt voor de beantwoording en ook de verduidelijking rondom de SEIA.

Alles overziend, voorzitter, ja, dit PLG is de basis voor de inrichting van het landelijk gebied. Daarbij wordt gewerkt aan behoud van natuur. Voor degenen die daaraan twijfelen: BBB is ook voor natuur. We proberen dat te bewerkstelligen met landbouw-

O, dat is vuurwerk. Ja.

We proberen dat te bewerkstelligen in samenwerking met de landbouw, wat immers gelukkig nog beeldbepalend is voor de provincie Noord-Holland. Dat willen we graag zo houden. Met ons ook vele inwoners van de provincie. We zijn blij, en daar blijven we ons hard voor maken, dat we dit bewerkstelligen samen met de agrarische sector. We moeten zorgen voor perspectief voor de voor de boeren. Wat ons betreft lukt dat met dit PLG. Tot nu toe zijn we erin geslaagd met beperkte middelen innovaties mogelijk te maken via bijvoorbeeld het Fieldlab. Ook de afspraak over de geborgde stikstofreductie biedt perspectief voor de PAS-melders en wellicht straks ook nog voor vergunningverlening. In de gebieden worden mooie resultaten bereikt met betrekking tot proces en inrichting, getuige de Ronde Hoep, waar veel wordt gewerkt met waterinfiltratiesystemen. Voorzitter, voorbeelden van waar het PLG succesvol is. Dus ik hoop hiermee de kritiek van sommige partijen toch enigszins te nuanceren. Het is eenmaal een zeer complex vraagstuk waar je zorgvuldige afwegingen moet maken, zodat we straks niet hoeven zeggen van, ja, met de kennis van nu hadden we dat toen anders moeten doen.

Dan wil ik nog heel even terugkomen op de motie van D66 over de- Moet u even helpen. O ja, de stikstofdoelen per gebied. Hoe duidt u die motie? Want er staat uiteindelijk naar voorbeeld van Utrecht-Gelderland. Nou, die hanteren andere gebiedsgrenzen. Dus is dat dan geënt op Noord-Holland? De specifieke situatie hier? Of verwijst u echt naar die andere provincies?

De heer **MÜLDER** (D66): Dank u wel. Ja, dit is een heel bijzondere manier. Er wordt gevraagd en ik mag dan nu reageren aan deze kant. Wat ik wel leuk vind. Maar, nee, wat ik eigenlijk met mijn twee moties heb bedoeld. Bij de ene is het puur opschuiven van, goh, we gaan naar een ander waterpeil. Bij deze heb ik gezegd: we hebben stikstofdoelen per gebied, we weten dat er een soort van geld aan gaat komen waarmee wij onze gebiedsprocessen weer kunnen opstarten. Daar hebben we bepaalde doelen voor op het gebied van stikstof. Die zijn er, want die hebben we. Dat is volgens mij ook al in de commissievergadering gezegd dat we in principe wel een soort van- Nou, ongeveer willen we deze kant op. Als we die zouden kunnen opschrijven in een plan waarvan we zeggen ‘dit is een integraal plan waarmee we het landelijk gebied eerlijk willen benaderen en een kant op willen gaan’, dan vind ik dat die hierin moeten landen. Dat is wat ik bedoelde met mijn motie over de stikstofdoelen per gebied.

De heer **VENDRIG** (BBB): Ja, dank u. Maar als wij nou zeggen: het PLG is een soort paraplu. Het hangt erboven. Ja, het is hoe het geschetst is. Dan is dit toch meer de invulling> Dan ga je toch bijvoorbeeld in de PNN die doelen vaststellen? Bent u dat niet met mij eens dan?

De heer **MÜLDER** (D66): U zei: ja, het is de paraplu. Maar u heeft ook gesproken over de kapstok en de piketpaal. Dit is dan precies die piketpaal waarvan ik zeg: per gebied slaan we wel een piketpaal, dit is waar we uiteindelijk naartoe gaan. Dus hij valt niet in de categorie kapstok en paraplu. Wel in de categorie piketpalen.

De heer **VENDRIG** (BBB): Bedankt voor deze verduidelijking. Tot zover.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. De heer Mantel.

De heer **MANTEL** (JA21): Ja, dank u wel, voorzitter. Voorzitter, er moet me even iets van het hart. Ik zie net op de Facebookpagina van de BBB Noord-Holland een zeer verontrustend bericht. Er wordt namelijk de suggestie gewekt dat er door het college, door de provincie, processen dan wel gesprekken gaande zijn over onteigening. Ik zie dat de heer Vendrig daar vandaag schriftelijke vragen over heeft ingediend. Ik vroeg me eigenlijk af waarom de heer Vendrig daar verbaasd over is.

De heer **VENDRIG** (BBB): Ja, die verbazing, leest u dat dan van mijn gezicht af? Hoe komt u erbij dat ik verbaasd daarover ben?

De heer **MANTEL** (JA21): Nou, dank u, voorzitter. Dat zal ik uitleggen.

De **VOORZITTER**: Het gaat wel over dit stuk, neem ik aan?

De heer **MANTEL** (JA21): Jazeker. Dit gaat over het NNN.

De **VOORZITTER**: Gaat u door met uw vraag.

De heer **MANTEL** (JA21): Wij hebben in drie jaar tijd zeer veel keer met elkaar gediscussieerd in de commissie en in PS. Niet alleen onze fractie, maar ook andere fracties hebben de BBB hier op zijn minst vijf keer voor gewaarschuwd. Op 17 november zegt gedeputeerde Beemsterboer nog in de commissie: ja, als uiterste middel kan er overgegaan worden tot onteigening. Nu zijn er kennelijk van die gesprekken gaande. Wij weten het niet. Ik hoor het graag straks van de gedeputeerde. Ik hoop u ook. Dan bent u verbaasd op Facebook dat dit soort gesprekken gaande zijn. Ik snap dat niet. Ik zou graag willen weten hoe de BBB dat ziet.

De heer **VENDRIG** (BBB): Ja, voorzitter, dat kan ik prima uitleggen. Het gaat er namelijk om- En ik denk, als u dit goed leest, dat u het er ook uit kunt halen. Ik heb er zelfs in mijn betoog nog aan gerefereerd dat er met de onteigeningstitel gedreigd wordt, zonder dat er een zorgvuldig proces doorlopen is, zonder dat alle mogelijkheden besproken zijn, zonder dat de initiatieven van die mensen daar meegenomen worden. Dat vinden wij toch een kwalijke zaak. Ook jammer, want ik heb ook al gezegd: samen kom je verder. Je gooit misschien wel mogelijkheden weg.

De heer **MANTEL** (JA21): Ja, dank, voorzitter. Maar daarmee zegt de heer Vendrig van de BBB dus eigenlijk: een van de gedeputeerden uit ons college, waar wij onderdeel van uitmaken, heeft het proces kennelijk niet goed doorlopen en daarom stel ik deze schriftelijke vragen. Waarom stelt u die dan nu niet vandaag hier in het debat? We hebben er vandaag een plenair debat over.

De heer **VENDRIG** (BBB): Ja, kijk, de keuze om schriftelijke vragen te stellen of de vragen in het debat- Ja, dat is aan ons. Wij hebben ervoor gekozen om dit schriftelijk te doen. Dan kun je misschien een iets uitgebreidere beantwoording krijgen. Dat geeft GS ook de mogelijkheid om daar iets langer over na te denken dan de vijf minuten waarin zij de antwoorden moeten geven. Dus dat is gewoon een overweging die wij maken. Ik vind uiteindelijk, ja, dat het volledig in lijn is met wat ik in onze inbreng ook heb gezegd.

Mevrouw **KONING-HOEVE** (CDA): Ja, dank u wel. Ik wil er even op doorgaan, want u claimt ook in uw Facebookbericht geen gedwongen onteigening in het NNN. Als u vandaag gaat stemmen voor dit PLG, waar de realisatiestrategie van het NNN in zit, dan stemt u wel voor gedwongen onteigening. Want onteigeningstitels zitten daarbij. Realiseert u zich dat? En waarom claimt u dan dat u dat niet zou doen?

De heer **VENDRIG** (BBB): Nou, kijk, gedwongen onteigening, wij hebben altijd gesproken over de laatste mogelijkheid voor de mensen om tot een oplossing te komen. Een volledige schadeloosstelling. Dat is wat anders dan rücksichtslos maar gaan onteigenen. Dat is wat wij niet willen natuurlijk.

Mevrouw **KONING-HOEVE** (CDA): Ja, mooi dat u dat zo uitlegt. Dus dan kan ik concluderen dat u ook vandaag niet vóór dit beleid gaat stemmen en niet vóór deze realisatiestrategie van het NNN. Daar gaat u straks tegen stemmen.

De heer **VENDRIG** (BBB): Nou, die woorden zijn geheel voor u, maar absoluut niet voor mij.

Mevrouw **KONING-HOEVE** (CDA): Maar dan is uw uitleg wat u wil niet in lijn met waar u straks vóór gaat stemmen. Hoe gaat u dat dan matchen? En waarom doet u dan naar de buitenwereld toe alsof u geen onteigeningen wil en hier stemt u gewoon voor?

De heer **VENDRIG** (BBB): Ja, voorzitter, ik heb het volgens mij net ook al uitgelegd. Wij doen niet naar de buitenwereld of wij tegen onteigening zijn. Als u dat uit het Facebookbericht opmaakt, dan is dat misschien niet helemaal de juiste conclusie. Wij hebben juist die onteigening – ik heb het al gezegd – erin gelaten om niet boeren geheel aan hun lot over te laten, maar juist om ze op het laatste moment nog een perspectief te bieden. Daar blijven we gewoon achter staan.

De **VOORZITTER**: Heeft u een aanvullende vraag? Want als het weer dezelfde vraag is, dan krijgt u waarschijnlijk hetzelfde antwoord. Dan draaien we in een cirkeltje.

Mevrouw **KONING-HOEVE** (CDA): Conclusie: dat u dat dan ook van uw Facebookbericht moet halen. Lijkt mij logisch.

De **VOORZITTER**: Het is geen vraag. De heer Dessing, Forum voor Democratie.

De heer **DESSING** (FvD): Ja, voorzitter, dank u wel. Aansluitend, qua timing is dit natuurlijk behoorlijk ongelukkig, want het gaat hier inderdaad over een PLG en het gaat hier ook over onteigening. Zover ik het had begrepen, en zoals ik dat in eerdere interruptiedebatten ook tegen uw fractievoorzitter heb gezegd, is eigenlijk dat onteigenen niet alleen een soort laatste redmiddel, maar is zelfs een rode lijn waarbij BBB niet overheen wil gaan. Kunt u dat toch verduidelijken? Want hier voel ik wel dat spanningsveld.

De heer **VENDRIG** (BBB): Ja, ik weet niet, voorzitter, waar de heer Dessing precies op doelt met die rode lijn. Want, ja, wij hebben hier volgens mij nog nooit gezegd dat dat voor ons een rode lijn is.

De heer **DESSING** (FvD): Dus onteigenen is voor BBB acceptabel, dat moet ik hier dus uit concluderen.

De heer **VENDRIG** (BBB): Nou ja, op de manier zoals ik het net al misschien twee of drie keer heb uitgelegd: als volledige schadeloosstelling. Als mensen uiteindelijk in een gebied blijven zitten waar ze, omringd door allerlei maatregelen, niet meer voort kunnen met hun bedrijf, maar ook niet mee willen in die maatregelen, dat ze daar niet aan mee willen werken, dan is dat een optie voor hen om misschien, ja, uitgekocht te worden en ergens anders aan de gang te gaan.

De heer **DESSING** (FvD): Dan moet ik toch concluderen, voorzitter, met pijn in mijn hart, dat BBB de boeren hier keihard laat vallen.

De **VOORZITTER**: Meneer Vendrig, gaat u verder.

De heer **VENDRIG** (BBB): Ja, voorzitter, daar ben ik het fundamenteel mee oneens. Ik neem aan dat de heer Dessing dat ook weet.

Ik was inmiddels klaar met mijn betoog.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. De heer Mantel, JA21.

De heer **MANTEL** (JA21): Ja, dank u, voorzitter. Voorzitter, om nog even terug te komen op de interruptie van net. Waar ik een beetje mee worstelde, was de mores die we aanhouden. Op het moment dat we een plenair debat voeren op, in dit geval maandag 2 februari, en er worden op diezelfde dag over een overlappend onderwerp schriftelijke vragen gesteld, dan zou dat ons eigenlijk in die zin ook tegenhouden om vragen te stellen. Dus daarom kwam ik daar even op terug.

Voorzitter, met betrekking tot de motie dieetbeleid. Die heb ik gewijzigd. Die heb ik in eerste instantie ingetrokken. Ik dien daar graag een nieuwe motie voor in de plaats in, waarvan het dictum luidt: “Spreekt uit dat Noord-Holland geen beleid voert dat gericht is op het dwingend sturen van eetpatronen, maar dat ons voedselbeleid op basis van vrijwilligheid ingezet blijft worden.” Dat was hem. Dank u wel, voorzitter.

Motie 26-2 februari 2026
Geen dieetbeleid en geen sturing op consumptiekeuzes

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 2 februari 2026.
Constaterende dat:

- *Gedeputeerde-Staten hebben aangegeven te stoppen met inzet op verandering van supermarktketens;*
- *De eiwittransitie en voedselvisie gevoelig liggen als het gaat om consumentengedrag.*

Overwegende dat:

- *De provincie geen rol of kerntaak heeft als 'dieetcoach' of als sturende partij in consumptiekeuzes fungeert;*
- *Voedselkeuzes primair bij inwoners en marktpartijen liggen.*

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- *Spreekt uit dat Noord-Holland geen beleid voert dat gericht is op het dwingend sturen van eetpatronen, maar dat ons voedselbeleid op basis van vrijwilligheid ingezet blijft worden.*

En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Ivo Mantel (JA21).

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Die motie maakt onderdeel uit van de beraadslagingen. De vorige motie was al ingetrokken. Dus die zal als nieuwe motie worden toegevoegd.

Ik kijk naar Statenlid Van der Waart.

De **VOORZITTER**: He doesn't work. Ik denk dat we toe zijn aan een nieuw systeem. Understatement

Statenlid **VAN DER WAART** (GroenLinks): Ja, goed, dit werkt wel. Hartstikke fijn. Ja, ik sta hier even ter vervanging van mijn fractiegenote Bwefar, die natuurlijk veel meer verstand hiervan heeft. Maar ik wil het toch wel even wat zeggen. Ik wil nog even wat benoemen over de winterrustmotie. Daar hebben we best als fractie veel over gepraat. Het stelt ons ook wel voor een dilemma. We hebben onze handtekening onder het coalitieakkoord gezet. We zien ook wel de oplopende kosten van de ganzenschade. Tegelijkertijd zijn we ook wel heel benieuwd naar het effect op de maatregelen uit het faunabeheerplan die nu worden gestart; of die gisteren zijn gestart, als ik het wel heb. Maar ik begrijp ook dat er inmiddels een nieuwe motie ligt waarin juist meer aandacht wordt besteed ook aan de juridische haalbaarheid. Dat is voor ons wel een heel belangrijk punt. Dus deze nieuwe motie zal dadelijk ingediend worden. Die zullen wij wegen.

Verder wil ik ook wel zeggen dat de motie van D66 over de duidelijkheid over stikstof geheel uit ons hart gegrepen is. Die zullen we ook steunen.

Motie nummer M15 van Volt wil ik toch ook wel eventjes noemen. Een heel sympathieke motie als het gaat over de krw =doelstellingen, waarbij ik wil benoemen dat de beantwoording van de gedeputeerde ons eigenlijk al heel erg geruststelde en dat voor ons ook voldoende is.

Hier laat ik het bij. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. De heer Klein van de ChristenUnie.

De heer **KLEIN** (ChristenUnie): Ja, meneer de voorzitter, ik wil GS danken voor de reactie. Tegelijkertijd vind ik het nog wel wat moeilijk, of nog niet heel overtuigend. U zegt: u hebt plannen klaarliggen voor als de minister belt. Maar ja, ik denk dat de minister of het Rijk, als ik zo'n beetje het coalitieakkoord lees, toch wel wil dat er geborgde maatregelen liggen, zowel voor de generieke maatregelen als de gebied specifieke maatregelen. Als ik dan kijk wat er in ons PLG staat, dan staan er alleen maar plannen die geen planologische consequenties hebben, waar niks geborgd is en er slechts een convenant ligt. Het woord 'geborgd' komt in het hele document alleen maar voor in het plaatje onder het dakje stikstofaanpak. Daar gaat het over dat we geborgde maatregelen hebben – maar die staan er dus niet in. Hoe denkt u nu dat we hiermee voldoende basis hebben? Hoe zeker bent u daarvan? Want ik maak me daar echt zorgen over.

Dan heb ik nog een vraag aan de indieners van amendement A6 over voldoende en gezond voedsel. Ja, ik vind het op zich best aardig om die richting mee te geven, maar ik kon even niet vinden waar op pagina zes dit dan zou moeten komen en welke consequenties de indieners nou

verwachten daarvan als er verder helemaal niks in de uitwerking is opgenomen in het PLG over een doel wat we zouden toevoegen. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Dan geef ik het woord aan de heer Van Tiggelen van de PVV.

De heer **VAN TIGGELEN** (PVV): Voorzitter, dank u wel. In de eerste termijn hebben wij diverse vragen gesteld, waarvan er één is beantwoord. De rest niet. Ja, voordat ik eraan begon, aan die eerste termijn, wist ik dat ik ongemakkelijke vragen ging stellen. Dus dat men daar liever niet op ingaat: ik snap dat wel.

Ik zal ze niet allemaal herhalen, maar eentje wil ik toch wel herhalen. Ik stel die vraag nogmaals aan de hele groep. Aan iedereen. De vraag werd gesteld aan de gedeputeerde. Kan de gedeputeerde ons voorzien van één naam van een natuurkundige met als specialiteit atmosferische fysica, die het verhaal van de klimaatalarmisten onderschrijft? Als mensen nou allemaal, of in ieder geval een grote kring, geloven dat 97 procent van de wetenschappers het erover eens is, dan zou het toch mogelijk moeten zijn om met één naam op de proppen te komen? Waarom kunnen mensen dat niet? Nou, die consensus is er niet. Daarom. Ik zeg het jullie al vast. Ik zeg het vast voor even.

De kern van ons betoog in de eerste termijn: beleid moet effectief zijn. Tot mijn genoegen heeft mevrouw Ouderkerken van de VVD ook de term 'effectiviteit' gebruikt. Hulde daarvoor. Meneer Vendrig van BBB: meten is weten. Maar dan moet je natuurlijk wel goed kijken: wat meet je dan? Meet je je middel of meet je je doel? Als je niet wilt dat de natuur achteruitgaat- En dat willen wij ook. Wij willen ook niet dat de natuur achteruitgaat. Nou, dan moet je dus vaststellen van, goh, wat is de staat van de natuur nu? En dan ga je een tijdje later, aan de hand van vooraf vastgestelde criteria, kijken van, goh, hoe staat het er nu voor met de natuur? Dan weet je of je beleid effectief is. Dan kun je daar wat mee. Als je alleen maar focust op het doorgaan met verminderen van stikstof en je kijkt niet naar de natuur zelf, ja, dan ben je niet echt doelgericht bezig. In onze beleving.

Hetzelfde geldt voor CO_2-reductie die er niet is. Dat wordt gewoon dagelijks gemeten. Het CO_2-gehalte van de atmosfeer stijgt. Stijgt gewoon door. Het trekt zich van het beleid niks aan. Waarom zou je daar dan zoveel geld tegenaan gooien?

En verder is ons ter ore gekomen – niet rechtstreeks naar ons – dat wij er vreemde theorieën op zouden nahouden, bij monde van meneer Mülder van D66. Ja, wat dan die vreemde theorieën zouden zijn? Dat is ons niet bekend. Kennelijk heerst er een misverstand en dat ruimen we graag uit de weg. Dus, meneer Mülder, stel ons maar in kennis van die theorieën. Dan scheppen we graag duidelijkheid.

Verder-

Kijk, heerlijk.

De heer **MÜLDER** (D66): Ik ga in de commissie, beloof ik, weer eens een keer tegen u in. Maar gelet op het tijdstip en de rest van de zaal, denk ik, dat ik hem nu even laat liggen.

De **VOORZITTER**: Gaat u verder, meneer Van Tiggelen.

De heer **VAN TIGGELEN** (PVV): Ja, voorzitter, ik snap wel dat mensen niet graag met een onderbouwing komen van hetgeen ze beweren. Ook valt mij op dat het aantal interrupties dat meneer Vendrig kreeg en ondergetekende nogal sterke divergeert, uiteenloopt.

Het AERIUS-model is ter sprake gekomen. Het AERIUS-model is prullenbakmateriaal. Het is gewoon een waardeloos model. Ik heb wel eens eerder in deze ruimte voor de grap gezegd: de enige modellen die werken zijn fotomodellen. Dat is ook niet helemaal waar.

De **VOORZITTER**: Meneer Van Tiggelen, helaas, uw spreektijd zit erop. En dat zijn modellen die ook werken. Meten is weten, zoals u net zei. Nee, u hoeft daar niet voor te applaudisseren, want

het kan u ook overkomen als tijdens uw tweede termijn de tijd op is. Ik zal dat zeker vandaag, gelet op het feit dat we behoorlijk lang met elkaar vergaderen, ook streng beoordelen.

Dan geef ik het woord aan mevrouw Schneemann van Volt.

Mevrouw **SCHNEEMANN** (Volt): Nou, voorzitter, GS hebben wat ons betreft te lang de kop in het zand gestoken en nu ligt er dus geen echt plan. Er is geen plan voor ons landelijk gebied en ook geen plan om geld binnen te krijgen van het Rijk.

Maar even over het gezonde voedsel. We vinden het opvallend dat er na jarenlang gesteggel over de Voedselvisie nu helemaal niks kan. Maar nu heeft GS opeens geen probleem met een zevende doel, zonder dat GS ons kunnen vertellen wat dat doel eigenlijk in zou houden. Maar we zijn toch ook blij dat de gedeputeerde het amendement van het CDA omarmt, omdat we namelijk gewoon gezond voedsel nodig hebben. Dat willen we wel wat concretiseren en daarom dienen we het volgende amendement in, met D66, Partij voor de Dieren en de ChristenUnie: “Besluiten derhalve voordracht 4-2026 Programma Landelijk Gebied als volgt aan te passen: de besluiten aan te vullen met de tekst “met dien verstande dat voor de invulling van gezond voedsel de adviezen van de Gezondheidsraad in hun Richtlijnen goede voeding eiwitbronnen en voedingspatronen 2025 worden meegenomen”, waardoor de gehele tekst nu leest: ”We besluiten het Programma Landelijk gebied vast te stellen, met dien verstande dat voor de invulling van gezond voedsel de adviezen van de Gezondheidsraad in hun Richtlijnen gezonde voeding, eiwitbronnen en voedingspatronen 2025 worden meegenomen”. Dank u wel.

Amendement 4-2 februari 2026
Definieer gezond voedsel

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 2 februari 2026.
Constaterende dat:

- *De voedselvisie, als onderdeel van het PLG, streeft naar gezond voedsel;*
- *Niet gedefinieerd wordt wat gezond voedsel inhoudt;*
- *De definitie van gezond voedsel bepaalt hoe aan de voedselvisie invulling wordt gegeven;*
- *Duidelijkheid hier van belang is;*

Overwegende dat:

-

Besluit:
Derhalve Voordracht 4-2026 Programma Landelijk Gebied als volgt aan te passen:

De ‘besluiten’ aan te vullen met de tekst:

“Met dien verstande dat voor de invulling van ‘gezond voedsel’ de adviezen van de Gezondheidsraad in hun Richtlijnen goede voeding: eiwitbronnen en voedingspatronen 2025 worden meegenomen.”

Waardoor de gehele tekst nu leest:
Besluiten:
Het Programma landelijk gebied vast te stellen. Met dien verstande dat voor de invulling van ‘gezond voedsel’ de adviezen van de Gezondheidsraad in hun Richtlijnen goede voeding: eiwitbronnen en voedingspatronen 2025 worden meegenomen.

En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Julia Schneemann (Volt), Ilona Haas (Partij voor de Dieren), Sijmen Mülder (D66) en Michel Klein (ChristenUnie).

De **VOORZITTER**: U heeft een motie ingetrokken en nu een motie ingediend.

Mevrouw **SCHNEEMANN** (Volt): Alleen een amendement ingediend.

De **VOORZITTER**: Of het amendement. Ja. Dan ga ik naar mevrouw Haas van de Partij voor de Dieren.

Mevrouw **HAAS** (PvdD): Dank u wel, voorzitter. Partij voor de Dieren trekt motie M16 in en dient een nieuwe motie ter vervanging daarvan in. De motie 'Plan vijftien procent landbouwareaal biologisch', zonder daar dus een datum aan toe te voegen. "Verzoeken het college een plan te maken om de landelijke doelstelling te kunnen bereiken om vijftien procent van het landbouwareaal van Noord-Holland biologisch te maken, hier een paragraaf aan toe te voegen voor benodigde financiering voor uitvoering en het plan voor het einde van 2026 voor te leggen aan PS, en gaan over tot de orde van de dag."

Motie 16 'Plan 15% landbouwareaal biologisch in 2030' maakt geen deel meer uit van de beraadslagingen c.q. besluitvorming.

Motie 27-2 februari 2026
Plan 15% landbouwareaal biologisch in 2030

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 2 februari 2026.
Constaterende dat:

- *Het voorliggende PLG geen doel stelt voor uitbreiding van het areaal biologische landbouw in Noord-Holland;*
- *In de Provinciale Klimaat- en Energieverkenning (pKEV) een landelijke doelstelling van 15% van het landbouwareaal onder biologisch beheer in 2030 is opgenomen om aan te voldoen (pagina 34);*
- *In de presentatie bij het symposium Omgevingsvisie (22 januari jl.) een doelstelling van 15% biologisch beheer van het landbouwareaal is genoemd.*

Overwegende dat:

- *Noord-Holland al jaren blijft steken rond de 5% landbouwareaal biologisch;*
- *De provincie Utrecht in haar PLG het doel van 15% landbouwareaal biologisch in 2030 stelt en daarvoor keuzes maakt;*
- *Biologische landbouw een grote bijdrage levert aan het behalen van de eigen PLG-doelen;*
- *Een deel van de agrarische ondernemers die transitie wil maken, maar zich daarin niet gesteund voelt;*
- *Noord-Holland zich zou kunnen onderscheiden als echt groene regio, met een mooi landschap, gezond voedsel, een rijke biodiversiteit, schoon water, een vitale bodem en schone lucht;*
- *Dit een boost kan geven voor innovatief ondernemerschap;*
- *De Tussentijdse beleidsevaluatie Voedselvisie ook aangeeft dat doorgaan op de weg van reguliere landbouw geen optie is (blz. 30 en 31): 'Er is druk op de landbouw en veeteelt om manieren van werken af te bouwen die tot te veel verlies van nutriënten en belastende stoffen in de omgeving leiden. Al langere tijd wordt geprobeerd deze afbouw te bereiken door optimalisatie van systemen en werkwijzen, al dan niet in combinatie met schaalvergroting van agrarische bedrijven. Tot nog toe is deze aanpak onvoldoende gebleken, waardoor de druk op de agrarische bedrijven om te verduurzamen vanuit met name EU-beleid en regelgeving onverminderd hoog blijft. Terwijl de internationale markten waarin deze bedrijven werken van hen vragen om tegen zo laag mogelijk kosten te produceren, wat de aanpassing van werkwijzen in de richting van minder belasting van de natuurlijke systemen bemoeilijkt. De huidige politiek legt opnieuw het accent op optimalisatie in plaats van opbouw van nieuwe werkwijzen die de natuurlijke systemen ontzien of zelfs ondersteunen en verbeteren.*

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- *Een plan te maken om de landelijke doelstelling te kunnen bereiken om 15% van het landbouwareaal van Noord-Holland biologisch te maken en hier een paragraaf aan toe te voegen voor benodigde financiering voor uitvoering;*
- *En dit plan voor het einde van 2026 voor te leggen aan PS;*

En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Ilona Haas (Partij voor de Dieren).

Mevrouw **HAAS** (PvdD): Hiermee refererende aan het feit dat we in het PLG nu wel al duurzaam landbouwbeleid willen voeren. Daaraan toevoegende dus een plan voor biologische landbouw om te beoordelen welke scenario's haalbaar zijn.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Die maakt onderdeel uit van onze beraadslagingen.

Ondertussen knalt het achter onze rug gewoon door.

De heer Wallaart van de Partij van de Arbeid.

De heer **WALLAART** (PvdA): Zo, dat is een heel ander perspectief, voorzitter.

Ja, even twee korte dingen. Eén over het over de motie van de ganzen. Ik voel ook aan mijn water dat daar een wijziging van het dictum aan zit te komen waar we wel mee kunnen leven. Ik zeg daar wel bij dat dat niet gezien moet worden als een soort- Ja, dat we het college van GS niet vertrouwen dat zij die pilot ook juridisch haalbaar zouden invoeren. Dus. Maar goed, als de coalitiepartners behoefte hebben om die uitspraak nog eens een keer te ondersteunen, dan zijn wij daar natuurlijk welwillend in.

Dan even over amendement A3. Kijk, dat de oppositie af en toe wat probeert en prikt, maar ik wil toch even de fractie van BBB aanspreken, want dit is toch geen manier waarop we politiek zouden moeten bedrijven: om iets zo in te voegen op het laatste moment. U staat er wel onder, onder dit amendement. Amendement A3 over het doel in de Voedselvisie.

De **VOORZITTER**: U bent geen woordvoerder op dit dossier. […] Ja, fractievoorzitters mogen dat als de fractie, zal ik maar zeggen- Ja, mevrouw De Sain, u mag.

Nee, even daarvoor was mevrouw De Sain regelmatig opgestaan in de plaats van de heer Vendrig. We hebben natuurlijk wel de regel dat normaal gesproken de woordvoerder het woord voert, tenzij de fractie op enigerlei wijze zo wordt aangesproken dat de fractievoorzitter vindt dat hij moet ingrijpen. Gaat uw gang.

Mevrouw **DE SAIN** (BBB): Ja, dat, dat klopt. We hebben dat inderdaad niet handig aangepakt en daar heeft u gelijk in. Ik kan er hier heel uit- Maar de tijd, die loopt gewoon door. Iedereen wil zo meteen ook naar huis. Als u weet dat ik het niet handig aangepakt heb in mijn fractie, dan denk ik dat u daar genoeg aan heeft.

De **VOORZITTER**: Gaat u verder, meneer Wallaart.

De heer **WALLAART** (PvdA): Ik stel dat bijzonder op prijs. Ik neem aan dat het een bedrijfsongevalletje is. Nou, we zullen het amendement in ieder geval niet steunen. Als het haalt, dan voel ik weer wat voor het amendement van Volt, maar dat zou dan alleen maar een beetje pestgedrag zijn. Dus laten we gewoon met zijn allen besluiten dat we niet die weg op gaan en het PLG vandaag vaststellen. Dank u wel, voorzitter.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Mevrouw Koning van het CDA. O, de heer Dessing, Forum voor Democratie.

De heer **DESSING** (FvD): Ja, voorzitter, dank. Toch even een verhelderende vraag, want ik weet even niet precies hoe dit is gegaan. Ik kan me voorstellen dat de fractie van BBB, die weliswaar onderdeel uitmaakt van een coalitie, wel een eigenstandige afweging zou kunnen maken. Niet dat ik het voor BBB opneem, maar puur procedureel gezien: dat ze daar anders naar kunnen kijken en dat zij een bepaald amendement steunen wat het zou kunnen wijzigen. Dus hoe ziet de Partij van de Arbeid dat? Worden dingen hier van tevoren in de kamertjes allemaal afgetimmerd en is daar helemaal niks meer aan te doen? Of hoe werkt dat hier? Ik wil daar graag opheldering over, want ik wil graag eerlijke, open politiek, waar we ook over zaken die spelen in alle openheid met elkaar over kunnen debatteren.

De heer **WALLAART** (PvdA): Voorzitter, ik vind het fijn dat de heer Dessing dit vraagt, want het is natuurlijk zonneklaar dat de BBB op ieder vlak zijn eigen afweging kan maken. Ik vind het gewoon meer als verantwoorde bestuurderspartij die de PvdA nu eenmaal is, dat ik dit niet echt de manier van doen vind om zo op het laatste moment eventjes een of andere doelstelling in zo'n stuk te amenderen, zonder dat we daar ooit even echt goed over gediscussieerd hebben in de commissie. Dus ik doe gewoon een beroep op hun bestuurlijke verantwoordelijkheid. U heeft helemaal gelijk. Dat moet allemaal open in het debat bediscussieerd worden. Daar ben ik ook een liefhebber van.

De heer **DESSING** (FvD): Ja, want ondanks of dat wel of niet in de commissie dan al dan niet is gebeurd, maar ook hier, juist in PS, is het toch een platform om het daar met elkaar over te hebben? Want hier is when the going gets tough en waar uiteindelijk in grote lijnen daarover wordt besloten. Dat kan de Partij van de Arbeid, in naam van de heer Wallaart, toch niet ontkennen?

De heer **WALLAART** (PvdA): Voorzitter, inderdaad, ja. Grote lijnen, daar wordt over besloten. Ik ben ervoor dat we een ordentelijke gedachtewisseling hebben en niet zo op het laatste moment dit soort dingen erin flansen.

De **VOORZITTER**: Gaat u verder.

De heer **WALLAART** (PvdA): Ik was al klaar. Dank u, voorzitter.

De **VOORZITTER**: Dan is nu de vloer aan mevrouw Koning van het CDA.

Mevrouw **KONING-HOEVE** (CDA): Dank u wel, voorzitter. Allereerst trekken wij motie M21 in en heb ik nu de tekst van de nieuwe motie, het dictum. Bij de overwegingen van de nieuwe motie zijn ook de meeste verwijzingen naar het NNN eruit gehaald. Het dictum is dus aangepast. "Verzoeken GS bij de uitwerking van het PLG ervoor te zorgen dat er structurele financiering beschikbaar komt voor nieuwe beleidsinstrumenten voor extensivering, langjarige natuurbeheercontracten, managementmaatregelen, innovaties en bedrijfsverplaatsing. Indien het Rijk geen of onvoldoende middelen beschikbaar stelt voor het bereiken van deze doelen binnen het PLG, te onderzoeken of bij de kaderbrief en/of de begroting hiervoor financiële ruimte kan worden gevonden, en gaat over tot de orde van de dag."

Motie 21 'Bredere inzet financiën bij PLG' maakt geen deel meer uit van de beraadslagingen c.q. besluitvorming.

Motie 28-2 februari 2026
Bredere inzet financiën bij PLG

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 2 februari 2026.
Constaterende dat:

- *In het Programma Landelijk Gebied (PLG) diverse doelen worden gesteld zonder dat er voldoende structurele financiële middelen zijn vrijgemaakt voor het behalen van die doelen;*
- *Berenschot dat ook in haar rapport over het PLG benoemd. Zo is er geen structurele financiering voor nieuwe beleidsinstrumenten voor extensivering, langjarige natuurbeheercontracten, managementmaatregelen, innovaties en bedrijfsverplaatsing.*

Overwegende dat:

- *Een deel van deze beleidsinstrumenten met bijbehorende financiële middelen op zijn minst nodig zijn om aan de doelen van het PLG te werken;*
- *PS met het vaststellen van het PLG ook de realisatiestrategie van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) vaststelt;*
- *Door de financieel eenzijdige focus op het realiseren van het NNN de andere doelen met bijbehorende beleidsinstrumenten die nodig zijn voor het realiseren van de opgaves in het*
- *PLG worden verwaarloosd;*
- *Er voor die doelen ook budget beschikbaar moet komen.*

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- *Bij de uitwerking van het PLG ervoor te zorgen dat er structurele financiering beschikbaar komt voor nieuwe beleidsinstrumenten voor extensivering, langjarige natuurbeheercontracten, managementmaatregelen, innovaties en bedrijfsverplaatsing.*
- *Indien het Rijk geen of onvoldoende middelen beschikbaar stelt voor het bereiken van deze doelen binnen het PLG te onderzoeken of bij de kaderbrief en/of de begroting hiervoor financiële ruimte kan worden gevonden.*

En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Willemien Koning-Hoeve (CDA) en Ivo Mantel (JA21).

Mevrouw **KONING-HOEVE** (CDA): Dan nog een paar andere punten. Wij hebben nog een vraag aan GS over motie M6. Hoorden wij u nou goed zeggen dat u dit allemaal al doet? Klopt dat? Dat vernemen wij graag. Voor motie M6 dus.

Wat betreft de SEIA. Daar zegt de gedeputeerde van, de toezegging in de commissie heb ik gegeven dat u pas op de plaats zal maken als er sociale impact is te verwachten, maar toch ontraadt u onze motie. U zegt dat GS ruimte wil hebben om sommige processen wel uit te voeren als de SEIA niet is afgerond. Kijk, dat is nou net het punt. Dat is nou net wat wij niet willen. Dus wij dienen de motie gewoon toch in, want anders gaat u toch doen wat wij niet willen. U moet eerst die SEIA afronden en dan pas de processen in gang zetten.

Wat betreft het amendement in de Voedselvisie nog even de toelichting die ik eerder ook al had gegeven. Wij missen gewoon bij de doelen van de Voedselvisie het belang van voldoende en gezond voedsel. Juist in tijden van geopolitieke onzekerheid en internationale spanningen vinden wij het belangrijk dat dat er wel bij staat en dat dat echt ook een basis is van voedselbeleid. Dus daarom dit amendement.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. U heeft motie M21 ingetrokken en er komt een nieuwe motie voor terug. Dank.

De heer Dessing, Forum voor Democratie. Nee. Mevrouw Van der Helm, 50PLUS.

Mevrouw **VAN DER HELM-CHANDANSINGH** (50PLUS): Ja, dank, voorzitter. Dank aan gedeputeerde Gielen voor de beantwoording van de belangrijkste vraag, namelijk hoe er voldoende geld binnen gaat komen om te zorgen dat natuurherstel voor 2028 wordt afgebouwd. Ik moet zeggen dat de beantwoording wat algemeen was. Ja, het is kort dag. Ik had wat meer willen horen over plannen, enzovoorts. Maar goed, we gaan dat de komende tijd bewaken.

Dan wil ik er nog even een aantal emoties uit lichten. Dat is de motie van JA21 over de financiële dekking. Dat zijn ook onze zorgen. Dus daar vindt u ons aan uw zijde.

Dan hebben we motie M15 van Volt met andere partijen. De KRW-doelen halen. dat heeft ook onze aandacht. Dus daar kunnen wij in meegaan.

Ja, zo heb ik nog een aantal moties. Maar over het algemeen moet ik zeggen: al die moties om te zorgen dat dit plan gerepareerd wordt, geven niet de overtuiging en ook niet het antwoord van gedeputeerde dat ik hier vóór ga stemmen. Ik heb het al in de eerste termijn gezegd: 50PLUS gaat tegenstemmen.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Mevrouw Ouderkerken van de VVD.

Mevrouw **OUDERKERKEN** (VVD): Ja, voorzitter, dank. Zo te horen met dat vuurwerk van daarnet buiten is de winterrust in ieder geval voorbij.

In de eerste termijn werd duidelijk dat we inhoudelijk dichter bij elkaar staan dan dat we misschien soms denken. Ik heb met name goed geluisterd naar de inspirerende woorden van D66. Die hebben mij ertoe gebracht om de motie aan te passen. Niet per se om water bij de wijn te doen, maar om haar scherper en uitvoerbaarder te maken. Als het gaat van het herijken van de winterrust, dan geldt: het kan dus wel – mits we het verstandig, zorgvuldig en op basis van data

doen. Met de aangepaste motie kiezen we nu expliciet voor een pilot. Leren in de praktijk, meten wat werkt en wat niet, en op basis daarvan vervolgstappen zetten. Dat is geen afbreuk aan natuurbelangen, maar juist een manier om beleid te maken dat standhoudt en effectief is.

Mevrouw **VAN DER HELM-CHANDANSINGH** (50PLUS): Ja, ik vraag me af hoe u aankijkt tegen de beantwoording van op deze motie van gedeputeerde. Die zei van, nou ja, de uitkomsten van de pilot willen nog niet zeggen dat wat u voor ogen heeft juridisch haalbaar is. Hoe kijkt u ertegenaan? Gooien we geen geld weg met deze pilot?

Mevrouw **OUDERKERKEN** (VVD): De uitkomst van de pilot, dat zijn de data die we gaan verzamelen. Ik ben het pertinent oneens dat het juridisch niet haalbaar is, want het is een Europese richtlijn en we mogen van richtlijnen afwijken. Dat komt ook terug in mijn motie, dat ik dus na wil gaan of het juridisch mogelijk is om de pilot uit te voeren. Als dat niet zo is, dan kunnen we het dus niet doen. Maar dat moeten we eerst even vaststellen.

Mevrouw **VAN DER HELM-CHANDANSINGH** (50PLUS): Dus u zegt dat het juridisch kan. Ik heb een gedeputeerde die zegt dat het mogelijk juridisch niet kan. Dus dan gaan we geld uitgeven om inzichten te vergelijken. Dat vind ik toch wel zonde van het geld.

Mevrouw **OUDERKERKEN** (VVD): Nou, ik denk het niet. Ik hoorde geen vraag. Sorry, voorzitter.

De heer **MÜLDER** (D66): Dank u wel. Ja, ik schrok toch even een beetje, want toen ik vroeg van goh, ik wil best kijken of wij mogelijk een pilot kunnen steunen waarin we op zoek gaan naar data en juridische mogelijkheden om hiervan af te wijken, maar dat we eerst gaan kijken van, goh, kunnen we dit doen, willen we dit doen, is het niet een goede periode? Maar u zegt meteen: het kan wel. Dat was precies mijn punt. Ik wil niet een onderzoek waar de uitkomst 'het kan wel' is. Het moet eigenlijk zijn: het kan misschien, laten we naar de data kijken. Dus begrijp ik u nou nog een keer verkeerd? Begrijpt u mij verkeerd? Ik ben even het spoor bijster.

Mevrouw **OUDERKERKEN** (VVD): Dank u wel, voorzitter. Ik ben in ieder geval verheugd om te horen dat u heel goed naar mij luistert inderdaad. Het was natuurlijk een grapje met 'het kan wel' naar uw verkiezingscampagne, zoals afgelopen periode. Maar waar het voornamelijk om ging, is dat we dus dichter bij elkaar komen, ondanks de verschillen en dat ik me heb laten inspireren door uw suggesties en de suggesties van mijn andere collega's en daarmee tot een nieuwe motie ben gekomen.

De **VOORZITTER**: Gaat u verder.

Mevrouw **OUDERKERKEN** (VVD): Dank u wel, voorzitter. Voorzitter. Dit is precies waar het PLG voor bedoeld is: van visie naar uitvoering, minder abstract en meer doen. Ik hoop dan ook dat deze motie op een bredere steun kan rekenen. Dan wil ik graag het dictum voorlezen. "We verzoeken GS om na te gaan of het juridisch mogelijk is om de pilot Winterrust uit te voeren. Als dat mogelijk is in winter 2026 de pilot te starten, waarin een gerichte dataverzameling en analyse over de schade aan landbouw en leefomgeving, herkomst van en soorten ganzen – standganzen versus trekganzen – effectiviteit van winterbeheer op schadebeperking, populatieontwikkeling en ecologische effecten te doen en hierbij expliciet de ervaringen en data uit de andere provincies, waar deels van winterrust wordt afgeweken, mee te nemen. Op basis van deze data zo mogelijk een herijking van het beleid rondom winterrust voor te bereiden en Provinciale Staten uiterlijk maart 2027 te informeren over de eerste resultaten en in staat te stellen om op basis van feiten een besluit te nemen over eventuele aanpassingen van het beleid, en gaat over tot de orde van de dag." Tot zover.

Motie 24 'Gericht ganzenbeheer: herijking van de winterrust voor de grauwe gans op basis van pilotresultaten en dataverzameling' maakt geen deel meer uit van de beraadslagingen c.q. besluitvorming.

Motie 29-2 februari 2026

Gericht ganzenbeheer: herijking van de winterrust voor de grauwe gans op basis van pilotresultaten en dataverzameling

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 2 februari 2026.
Constaterende dat:

- *Noord-Holland momenteel een beleid voert waarin voor ganzen in de winterperiode sprake is van winterrust;*
- *Op grond van Europese en nationale regelgeving in het broedseizoen geen jacht op ganzen is toegestaan, waardoor reeds een wettelijke gesloten periode geldt;*
- *In de commissie Landelijk Gebied van 12 januari 2026 vragen zijn gesteld over de inzet van jagers en het beheer van ganzen in de winterperiode;*
- *Gedeputeerde Beemsterboer heeft aangegeven het huidige beleid vooralsnog niet te willen herzien;*
- *De kosten van ganzenschade in Noord-Holland de afgelopen jaren fors zijn toegenomen en een aanzienlijk beslag leggen op publieke middelen.*

Overwegende dat:

- *In het coalitieakkoord 2023–2027 is opgenomen dat het afschaffen van de winterrust op boerenakkers als proef (pilot) onderdeel kan zijn van het faunabeheer, gericht op het verminderen van ganzenschade;*
- *De grauwe gans verreweg de grootste en meest snelgroeiende ganzenpopulatie in Noord-Holland vormt;*
- *Schade en overlast in belangrijke mate wordt toegeschreven aan grote concentraties ganzen in de winterperiode;*
- *De Europese Vogelrichtlijn ruimte biedt voor beheer en bejaging buiten het broedseizoen, mits dit proportioneel, onderbouwd en zorgvuldig plaatsvindt;*
- *Winterrust geen expliciete Europese verplichting is, maar een provinciale beleidskeuze;*
- *Het combineren van een gesloten broedseizoen met óók een winterrustperiode de effectieve beheerperiode sterk beperkt.*

Van mening zijnde dat:

- *De kosten als gevolg van ganzenschade uit de pas lopen en niet langer maatschappelijk uitlegbaar zijn;*
- *Gedeputeerde Beemsterboer heeft toegezegd alles in het werk te stellen om ganzenschade en de bijbehorende publieke kosten te beperken;*
- *Effectief faunabeheer vraagt om het inzetten van alle juridisch toegestane middelen;*
- *Het noodzakelijk is om beter en objectiever inzicht te krijgen in de mate waarin trekganzen (winterganzen) bijdragen aan schade en overlast;*
- *Een gerichte aanpak, toegespitst op de grauwe gans, de kans op een effectieve en juridisch houdbare beleidswijziging vergroot.*

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- *Na te gaan of het juridisch mogelijk is om de pilot winterrust uit te voeren;*
- *Als dat mogelijk is winter 2026 de pilot te starten waarin:*
    - *Een gerichte dataverzameling en analyse over:*
        - *Schade aan landbouw en leefomgeving;*
        - *Herkomst van en soorten ganzen (stand ganzen versus trekganzen);*
        - *Effectiviteit van winterbeheer op schadebeperking;*
        - *Populatieontwikkeling;*
        - *En ecologische effecten.*
    - *Hierbij expliciet de ervaringen en data uit andere provincies waar (deels) van winterrust wordt afgeweken mee te nemen;*
- *Op basis van deze data zo mogelijk een herijking van het beleid rondom winterrust voor te bereiden;*
- *Provinciale Staten (PS) uiterlijk maart 2027 te informeren over de eerste resultaten en PS in staat te stellen om op basis van feiten een besluit te nemen over eventuele aanpassing van het beleid.*

En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Laura Ouderkerken (VVD), Gert Vendrig (BBB), Willemien Koning-Hoeve (CDA), Ivo Mantel (JA21) en Johan Dessing (Forum voor Democratie).

De **VOORZITTER**: U heeft motie M24 ingetrokken en zojuist een nieuwe motie ingediend, die onderdeel uitmaakt van de beraadslagingen.

Het woord aan mevrouw Alberts van de SP.

Dan ga ik naar de heer Beemsterboer, die in tweede termijn namens Gedeputeerde Staten zal reageren.

Tweede termijn Gedeputeerde Staten

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Dank u wel, voorzitter. Er zijn even een aantal dingen die nog opgehelderd moeten worden. Ten eerste zijn BBB, CDA en D66 even ingegaan op die motie M6. D66, als ik het goed begrepen heb – dan kijk ik ook straks even de fractievoorzitter aan – gaf aan dat het een piketpaal is waar we uiteindelijk naartoe willen gaan en geeft aan waar we ongeveer naartoe gaan. Zo heb ik het ook gelezen. Daarmee is het een ondersteuning van ons beleid. Ons beleid gaat erover dat we dertig procent generiek dalen. Dat waar dat nog nodig is, we rond stikstofgevoelige hexagonen extra maatregelen nemen. Dat dat in principe gebaseerd is op het gebied in die 250 meter stikstofzone, wat ook nog wel wat af kan wijken als dat nodig is. Dat we maatregelen nemen in de Natura 2000-gebieden. Daarmee is het een ondersteuning van ons beleid en is het aan de Staten. Je kunt het inderdaad ook lezen als: we moeten beleid van andere provincies gaan kopiëren. Dat lijkt me niet. Volgens mij beweegt ons eigen beleid deze richting op en daarmee lijkt het me goed om het aan de Staten te laten. Maar ik zoek daar wel even bevestiging op, voordat we daar in de toekomst nog weer allerlei discussies over krijgen.

De heer **MÜLDER** (D66): Dank u wel. Het gaat inderdaad over een soort van het doel wat we per gebied voor ogen hebben, zoals u het net omschreef. De heer Vendrig wees mij net op een kleine fout. Dus er wordt straks nog een verbeterde versie ingeleverd, omdat ik daar 'veenweide' in heb genoemd, met stikstofmaatregelen; dat moet 'CO_2' zijn. Maar ik haal hem er in dit geval helemaal uit.

Motie 6 'Noord-Holland geeft duidelijkheid over stikstof voor de specifieke gebieden' maakt geen deel meer uit van de beraadslagingen c.q. besluitvorming.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. De heer Beemsterboer.

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Dank. Nou, dat stelt me gerust en nog iets extra gerust. Daarmee is het gewoon ondersteuning van beleid en laten we hem dus inderdaad aan de Staten zoals gezegd.

Even kijken, hoor. Er zijn een aantal nieuwe moties ingediend die ik nog niet gekregen heb. Dus daar kan ik nog even geen advies op geven. Dus ik hoop dat er nu ergens achter de schermen iemand beweegt om te zorgen dat er iets op papier in de buurt komt.

Ja, de ChristenUnie vroeg naar die plannen die dan klaarliggen als de minister belt. Ik heb natuurlijk niet zo ongenuanceerd gezegd dat we meteen het lijstje inleveren, maar we zijn echt wel in deze richting aan het bewegen. U geeft terecht aan, dat woord 'geborgd', dat staat eigenlijk alleen in dat plaatje. Dat plaatje valt natuurlijk samen met wat we doen. Maar ik heb iets verder gezocht, want ik dacht: o jee, staat het alleen in het plaatje? Daaronder staat wel: gericht op uiteindelijk eind 2026 te verankeren in de Omgevingsverordening. Nou, dat woord 'verankeren' lijkt toch wel erg op 'geborgd'. Ik snap natuurlijk dat het niet hetzelfde woord is, maar het is wel die bedoeling in elk geval.

Dan had Volt een amendement op het amendement. Als wij amendement A3 aan de Staten laten, dan moeten we natuurlijk ook het extra amendement aan de Staten laten. Het is aan u of u die tekst overneemt, maar ik vond de suggestie om hier eerst wat nader debat over te voeren en dan te bepalen hoe we met voedselzekerheid omgaan, nog niet zo'n heel slechte suggestie. Maar goed, dat laat ik aan de indieners van de amendementen.

Dan had Partij voor de Dieren een gewijzigde motie over biologisch. Maar het gaat niet alleen om dat jaartal, het gaat ook om die zeven kringloopsporen, die natuurlijk van doelsturing uitgaan en het gegeven dat we nu pas op 4,8 zitten. Dus daarom blijven we die wel ontraden.

De nieuwe motie van het CDA heb ik nog even niet scherp.

Daarmee hebben we denk ik alle extra vragen besproken. Ja, de nieuwe motie over de ganzen zou ik ook graag nog zien.

De **VOORZITTER**: Ook D66 heeft al aangekondigd nog een motie aan te passen. Dus er komt straks een heel kleine derde termijn om op basis van de aangepaste moties nog advies uit te brengen. Dus ik kan moeilijk aan u vragen om iets te zeggen wat u nog niet weet.

De heer Mantel heeft nog wel een interruptie.

De heer **MANTEL** (JA21): Ja, dank, voorzitter. Ik had ook een nieuwe motie ingediend.

De **VOORZITTER**: Die komt dan in dat kleine, heel kleine derde termijntje terug.

Dan kijk ik nog even naar gedeputeerde Gielen of u ook nog aanvullingen heeft.

Gedeputeerde **GIELEN**: Nou, er waren geen moties meer voor mij. Daar komt dus nog wat beantwoording op zo meteen als die moties ook bij ons bekend zijn.

Ik had nog één vraag van de heer Van Tiggelen, die daar nog even op terugkwam in de tweede termijn. Over een naam van een natuurkundige zegt u, geloof ik. Ja, kijk, ik denk dat het voornamelijk even belangrijk is om te zeggen dat wij ons beleid natuurlijk niet zomaar verzinnen. Dat baseren we niet op waar we hier zelf alleen van denken dat goed is, maar voornamelijk ook op de wetenschappelijke inzichten die een RIVM, die Europese rapporten, die een KNMI, daar allemaal over verzamelen. Daarin nemen wij wel aan wat daarin de consensus is. U zal vast een wetenschapper kunnen vinden die het er niet mee eens is. Dat is ook een beetje hoe de wetenschap uiteindelijk werkt. Maar we baseren ons beleid daarin op de consensus die we hebben. Dus daar kunt u van uitgaan. Dat is ook wat we doen.

De **VOORZITTER**: Dank. Ik heb zojuist vernomen dat er nog een gewijzigde motie wordt ingediend door D66. Normaal gesproken zou ik natuurlijk nu aan u vragen: ik ga de beraadslagingen afronden, wil er nog iemand een wijziging doorvoeren? Maar dat gaat u als het goed is nu doen.

De heer **MÜLDER** (D66): Slechts het dictum. “Verzoeken het college van Gedeputeerde Staten voor alle Natura 2000-invloedsgebieden in Noord-Holland concrete stikstofreductiedoelen per gebied op te stellen, naar voorbeeld van de gebiedsgerichte aanpak in Utrecht en Gelderland. Per gebied een maatregelenpakket te formuleren, zoals emissienormen per type bedrijf, vergroeningsmaatregelen en extensivering dat realisatie van deze doelen uiterlijk in 2035 haalbaar maakt, en gaan over tot de orde van de dag.” Mede ingediend door Volt, de Partij voor de Dieren en de ChristenUnie.

Motie 30-2 februari 2026
Noord-Holland geeft duidelijkheid over stikstof voor de specifieke gebieden

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 2 februari 2026.
Constaterende dat:

- *Het huidige PLG Noord-Holland werkt met generieke stikstofdoelen zonder gebiedsgerichte differentiatie;*
- *De provincie Utrecht in haar Ontwerp-UPLG wél gebiedsgerichte emissiesturing toepast, waaronder:*
  - *250-meterzones rondom stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden,*
  - *Een maatwerkaanpak voor stalemissies,*
  - *Per gebied afgestemde provinciale emissienormen;*
- *De provincie Gelderland eveneens werkt met gebiedsgerichte emissiedoelen en -reductiepaden, waardoor gebiedsprocessen meer duidelijkheid en uitvoerbaarheid krijgen;*

- *Utrecht en Gelderland hierdoor sneller zicht hebben op natuurherstel en vergunningsruimte dan Noord-Holland.*

Overwegende dat:

- *De stikstofdruk sterk verschilt per gebied en gebiedsgerichte reductie daarom logischer en effectiever is;*
- *Agrariërs en gebiedsprocessen behoefte hebben aan helderheid over toekomstige emissiedoelen;*
- *De provincie Noord-Holland door het ontbreken van gebiedssturing risico loopt achter te raken op natuurdoelen, vergunningverlening en KRW-verplichtingen.*

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- *Voor alle Natura 2000-invloedsgebieden in Noord-Holland concrete stikstofreductiedoelen per gebied op te stellen, naar voorbeeld van de gebiedsgerichte aanpak in Utrecht en Gelderland;*
- *Per gebied een maatregelenpakket te formuleren (zoals emissienormen per bedrijfstype, vergroeningsmaatregelen en extensivering) dat realisatie van deze doelen uiterlijk in 2035 haalbaar maakt.*

En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Sijmen Mülder (D66), Julia Schneemann (Volt), Ilona Haas (Partij voor de Dieren) en Michel Klein (ChristenUnie).

De **VOORZITTER**: U trekt dus motie M6 in?

De heer **MÜLDER** (D66): Ja.

De **VOORZITTER**: Dit is de nieuwe motie die daarvoor terugkomt. Ik schors nu even vijf minuutjes, zodat GS ook even de laatste moties krijgen, zodat we daar ordentelijk advies over krijgen. Daarna rond ik dit debat af en gaan we door naar agendapunt 9.a. Ik schors nu voor vijf minuutjes, maar ik wil u vragen om 20.35 uur terug te zijn, zodat we gelijk kunnen beginnen.

Schorsing van 20.28 uur tot 20.39 uur.

De **VOORZITTER**: Ik heropen de vergadering. Dat geldt ook voor GS.

Wij zijn bij agendapunt 9 van de Provinciale Staten Vergadering van Noord-Holland van 2 februari. We zijn aanbeland bij de tweede termijn. Eigenlijk de derde termijn, moet ik zeggen. De derde termijn. De heer Beemsterboer zal nog even een reactie geven op de onlangs ingediende moties die in de schorsing nader zijn uitgewerkt en als het goed is, zijn rondgedeeld. Ik kijk even of er ook nog moties bijzitten voor gedeputeerde Gielen. Ik dacht het niet. De heer Beemsterboer, het woord is aan u in de kleine derde termijn.

Derde termijn Gedeputeerde Staten

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Kleine, voorzitter. Ik heb u gehoord. Dank. Even kijken. Amendement A4 heb ik al aan de Staten gelaten.

Motie M26 kan ik met het nieuwe dictum, zoals aangegeven net, aan de Staten te laten.

Motie M27 heb ik al ontraden.

Motie M28. Moet ik wel even aangeven dat het dictum nu wat ons betreft goed is, maar dat er bij de overwegingen nog wel verwijzingen staan naar wat we met het NNN aan het doen zijn, en dat ik wil onderstrepen dat het geen verandering betreft van onze inzet voor het NNN aan de hand van deze motie. En ik geef even in overweging mee dat het tweede dictum nu aangeeft dat we, als het Rijk niet met geld over de brug komt, misschien wel zelf geld zouden kunnen regelen. Nou heeft het Rijk natuurlijk in zijn coalitieakkoord gezegd dat ze al geld beschikbaar hebben, maar ik weet niet of dat het signaal is wat we aan het Rijk willen geven. Aan de andere kant, u gaat over het budget. Dus ik laat hem aan de Staten.

Dan de pilot ganzenbeheer. Ik denk dat het goed werkbaar is om deze motie op deze manier aan de Staten te laten. Dank daarvoor. Onze inspanning blijft er natuurlijk wel op gericht om die schade niet alleen voor uw begroting, maar zeker ook voor de landbouw, voor de natuurgebieden en voor de vliegveiligheid zo beperkt mogelijk te houden. Dat is ook waar ons hele land beleid rondom standganzen op inzet.

Dan motie M30. Daarvan heb ik natuurlijk net aangegeven, dat zien we als een ondersteuning van ons beleid, want wij zijn op dit moment bezig met zowel generiek beleid als gebied specifiek beleid, als een maatregel in de Natura 2000-gebieden dat als totaal moet zorgen dat er een gunstige staat van instandhouding gewaarborgd kan worden en dat we dus ook weer vergunningen kunnen verlenen. Maar – en daar heb ik net de indiener ook even over gesproken – in dat maatregelenpakket in het tweede dictum zou je nog kunnen lezen dat dat gaat om gerichte maatregelen van bovenaf opgelegd in plaats van om beleid dat in het kader van doelsturing gezien wordt. Dus ik zou willen toezeggen dat we in die gebieden, zeker waar die stikstofgevoelige hexagonen ook na het generieke beleid nog steeds overbelast zijn, met gebied specifieke maatregelen en maatwerk aan de slag gaan op basis van doelsturing, maar dat dat niet gaat om een concreet maatregelenpakket. Dus ik zou de indieners willen in overweging willen geven om het tweede dictum weg te halen. Het eerste dictum zie ik, zoals eerder aangegeven, als een ondersteuning van het ingezette beleid. Daarmee kan ik hem aan de Staten laten.

De heer **MÜLDER** (D66): Laten we onszelf dan heel veel tijd besparen voor een vierde termijn dat ik iets moet indienen. Dat ik misschien met de duiding die er net aan is gegeven in de wandelgangen kan leven met, als u het zo specifiek mogelijk zal opschrijven en inderdaad bezig gaat met die doelsturing en dat die wel wordt opgenomen in het PLG – en dan hoop ik dat ik ook even voor de andere mede-indieners mag spreken – dat ik dan daar tevreden mee ben en dat ik die toezegging wat dat betreft omarm en dan deze motie kan intrekken.

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Voorzitter, dank u wel. Het opnemen van dat deel in het PLG is natuurlijk ingewikkeld en het staat nu vast. Maar we hebben volgens mij uitgebreid met elkaar besproken dat wij al die stappen aan het nemen zijn om uiteindelijk te komen tot geborgde stikstofreductie, zowel generiek als gebied specifiek, als geborgd natuurherstel in de gebieden die nog steeds overbelast zijn. Dat volledige pakket- Ik was daarin heel enthousiast, omdat uw opbouw van de motie heel erg in die richting ging. Dus ik dacht nou, dat zijn we al aan het doen. Dus fijn, ondersteuning van beleid. Maar dat weegt natuurlijk in dit beleid super specifiek en ook de buitenwereld gaat hier iets van vinden. Dus ik zou blij zijn als u het inderdaad intrekt. Ik zie het nog steeds als ondersteuning van beleid. Ik ben er enthousiast over dat we met elkaar kunnen vaststellen dat we ook volgens D66 in de goede richting bewegen.

De heer **MÜLDER** (D66): Dan vertrouw ik de gedeputeerde hierbij op deze toezegging en dan trek ik motie M26-

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Ik heb M30.

De heer **MÜLDER** (D66): M30 trek ik in.

Motie 30 'Noord-Holland geeft duidelijkheid over stikstof voor de specifieke gebieden' maakt geen deel meer uit van de beraadslagingen c.q. besluitvorming.

De **VOORZITTER**: Dank. Daarmee is motie M30 ingetrokken. Dan zijn we aan het eind gekomen van de beraadslagingen over dit agendapunt. Als ik straks afsluit, dan kan daar niets meer veranderd worden. Maar ik kijk nog even naar mevrouw Koning. Ja, ja, ik dacht: ik laat u even. Mevrouw Koning.

Mevrouw **KONING-HOEVE** (CDA): Dank u wel. Ik wilde mededelen dat we de amendementen zullen intrekken en de discussie nog in de commissie willen voeren over dus de doelen voor de Voedselvisie. Dat we die amendementen toch intrekken en de discussie in de commissie gaan voeren.

De **VOORZITTER**: Amendement nummer?

Mevrouw **KONING-HOEVE** (CDA): Voor ons nummer A3.

Amendement 3 'Voldoende en gezond voedsel' maakt geen deel meer uit van de beraadslagingen c.q. besluitvorming.

Mevrouw **SCHNEEMANN** (Volt): En voor ons is het volgens mij nummer A4.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Schneemann, u had ook nog een ordevoorstel, of niet?

Mevrouw **SCHNEEMANN** (Volt): Ja, dat amendement A4 wordt ingetrokken.

Amendement 4 'Definieer gezond voedsel' maakt geen deel meer uit van de beraadslagingen c.q. besluitvorming.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Anderen nog? Zo niet, dan zijn de beraadslagingen over agendapunt 9 nu afgerond en stemming later op de agenda.

De discussie wordt gesloten.

9.a Gemeenschappelijke Regeling Uitvoeringstaken Natuur en Omgeving (UNO) Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) (Voordracht 2-2026).

De **VOORZITTER**: Dan gaan we verder met agendapunt 9.a. Dat is het onthamerde agendapunt 7.b. Ik wil alle partijen er even op wijzen dat, als u ook nog mee wil doen aan een tweeminutendebat, dat dat afgaat van uw reguliere spreektijd. Dus let op, dat als u daar wilt spreken, dat u daar rekening mee houdt met uw bijdrage.

Agendapunt 9.a, de Gemeenschappelijke Regeling Uitvoeringstaken Natuur en Omgeving, UNO, de Nationale Databank Flora en Fauna. Tijdens de bespreking in de Commissie Landelijk Gebied van 12 januari alweer zijn de volgende kernpunten aan bod gekomen. Er is brede steun voor het wettelijk borgen van de Nationale Databank Flora en Fauna en het publiek toegankelijk maken van natuurdata. Er zijn zorgen bij meerdere fracties over de democratische legitimatie, het budgetrecht van Provinciale Staten en de langdurige financiële verplichting. Er is ook aandacht gevraagd voor de financiële verdeelsleutel tussen provincies.

Graag nog even uw aandacht.

De sprekers die zich hebben aangemeld volgens mijn lijstje zijn mevrouw Bakker van de VVD, mevrouw Van der Helm van 50PLUS, mevrouw Schneemann van Volt, de heer Mantel van JA21, de heer Vendrig van de BBB, de heer Mantel van JA21, de heer Klein van de ChristenUnie, mevrouw Schneemann van Volt. Zij staat er twee keer op. Helaas, u krijgt maar één keer de ronde. De heer Wallaart van de PvdA, mevrouw Van der Helm van 50PLUS. Staat er ook twee keer op. Mevrouw Haas van de Partij voor de Dieren en Statenlid van der Waart van GroenLinks. Dan geef ik het woord aan mevrouw Bakker van de VVD.

Eerste termijn Provinciale Staten

Mevrouw **BAKKER** (VVD): Ja, dank u wel, voorzitter. Voor ons ligt het voorstel om geen zienswijze in te dienen tegen het voornemen om een gemeenschappelijke regeling op te richten voor de monitor flora en fauna. Met de oprichting van een gemeenschappelijke regeling wordt een nieuwe fase ingegaan voor deze monitor. De regeling krijgt bovendien een wettelijke basis via een Algemene Maatregel van Bestuur onder de Omgevingswet. Daarmee is duidelijk dat deze constructie geen tijdelijk karakter heeft, maar een structureel en langdurig instrument zal worden. Precies daar liggen voor de VVD de zorgen.

Van de VVD mag financiële prudentie, stabiliteit en doelmatigheid worden verwacht. Overheidsinstrumenten moeten helder begrensd zijn, beheersbaar blijven en in verhouding staan tot het publieke belang dat zij dienen. Juist op deze punten zien we bij de monitor flora en fauna reële risico's. De monitor krijgt een open datastructuur. Iedereen kan data aanleveren en iedereen kan die data kosteloos gebruiken: natuurorganisaties, overheden en bedrijven. Dat past bij

transparantie en openheid, maar brengt ook een duidelijke verantwoordelijkheid met zich mee. De controle op de juistheid en betrouwbaarheid van deze data is arbeidsintensief en kostbaar. In de voorgestelde gemeenschappelijke regeling wordt uitgegaan van een kostenverdeling waarbij de minister van Landbouw, Voedselvoorziening en Natuur twintig procent van de kosten draagt en de overige tachtig procent gelijkelijk worden verdeeld over de twaalf provincies. Een succesvolle monitor betekent veel aangeleverde data, maar ook: meer data betekent ook hogere controlekosten. Omdat de invoer van data niet is begrensd, zijn de kosten voor controle dat evenmin. Daarmee ontbreekt een natuurlijke rem op de uitgaven. Voor de VVD is dat een principieel punt. Publieke middelen vragen om duidelijke kaders en voorspelbaarheid. Een systeem waarin de kosten onbeperkt kunnen groeien zonder duidelijke sturingsmogelijkheden, past daar niet bij.

Het is positief dat de minister van Landbouw, Voedselvoorziening en Natuur haar financiële verantwoordelijkheid neemt en bereid is twintig procent van de kosten te dragen. Dat laat zien dat het Rijk het belang van deze monitor onderkent. Tegelijkertijd is dit juist hét moment om breder te kijken naar een evenwichtige verdeling van lusten en lasten. Andere overheden profiteren direct van deze monitor. Denk aan de minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening – bijvoorbeeld voor woningbouw – en Infrastructuur en Waterstaat – denk aan de wegen en de bruggen. Maar ook aan gemeenten die de data gebruiken voor ruimtelijke ordening, infrastructuur en vergunningverlening. Vanuit liberaal perspectief is het logisch dat wie profiteert, ook bijdraagt. Als de gemeenschappelijke regeling eenmaal is opgericht, is dat momentum voorbij en wordt bijsturen aanzienlijk lastiger.

Daarnaast stelt de voorgestelde regeling dat de monitor pas na vier jaar wordt geëvalueerd. Voor de VVD is dat te laat. Een gezonde overheid stuurt tijdig bij wanneer aannames niet blijken te kloppen. Zeker nu een deel van het voorstel gebaseerd is op verwachtingen en niet op praktijkervaring. Dan is een eerdere evaluatie noodzakelijk. Dat biedt de mogelijkheid om snel bij te sturen als blijkt dat effectiviteit, kwaliteit of doelmatigheid onder druk komen te staan en voorkomt dat de kosten onnodig uit de hand lopen.

Voorzitter, samenvattend vraagt de VVD om een bredere financiële betrokkenheid van alle overheden, andere overheden, zodat verantwoordelijkheden eerlijker worden verdeeld en een eerdere evaluatie of duidelijke bijsturingsmomenten zodat kwaliteit en kosten beheersbaar blijven. Dat is geen afwijzing van de monitor, maar een pleidooi voor een stabiele, doelmatige en verantwoord ingerichte overheid. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Mevrouw Van der Helm, 50PLUS. De heer Wallaart van de Partij van de Arbeid heeft een vraag.

De heer **WALLAART** (PvdA): Ja, voorzitter, deze databank loopt natuurlijk al geruime tijd op vrijwilligers – eigenlijk best naar tevredenheid. Het is meer dat de overheid het zo nodig onder toezicht wil brengen. Mijn vraag is eigenlijk, stel dat we die zienswijze dan indienen en voor een vroegere evaluatie en een herbezinning op de financiële verdeling aandringen – op zichzelf best redelijke punten – stel dat komt er niet uit, wat vindt de VVD dan? Moeten we dan niet in de gemeenschappelijke regeling stappen of wat voor consequentie verbindt de VVD er dan aan?

Mevrouw **BAKKER** (VVD): Dank u wel, voorzitter. Het is mogelijk om via de begrotingen bij te sturen. Dat neemt niet weg dat wij zullen aandringen op een snelle en tijdige bijsturing en continu blijven monitoren op de uitgaven. Het wordt er niet makkelijker op.

De heer **WALLAART** (PvdA): Nee, dit klinkt op zich wel verstandig, maar dat betekent dus niet dat de VVD zegt 'als ik dit niet krijg, dan gaan we die gemeenschappelijke regeling niet starten'?

Mevrouw **BAKKER** (VVD): De VVD is niet de enige die hierover beslist, dat zijn uw Staten, maar wij steunen de monitor, laat dat duidelijk zijn.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Het woord aan mevrouw Van der Helm, 50PLUS.

Mevrouw **VAN DER HELM-CHANDANSINGH** (50PLUS): Ja, dank u, voorzitter. Het is al een beetje betoogd door de VVD om in een gemeenschappelijke regeling te stappen voor die

uitvoeringstaak van natuur en omgeving van de Nationale Databank Flora en Fauna. Maar 50PLUS heeft toch wel aarzeling, meer dan aarzeling, heeft toch wel zorgen, om dit als een simpel administratief feit af te doen. Veel collega's konden zich, ja, erin vinden. Maar, ja, we hebben hier dus nu een nieuwe bureaucratische laag voor natuurdata die jaarlijks zes miljoen euro gaat kosten, waarbij Noord-Holland – en dat is het bedrag dat we al kwijt waren – vier ton gaat bijdragen. Alleen, dan komt het, terwijl men spreekt over een bestuurlijke efficiëntie maakt onze fractie zich zorgen over de democratische legitimatie en ons budgetrecht. We tekenen hier voor een langdurige financiële verplichting, waarbij wij als Provinciale Staten buitenspel dreigen komen te staan.

Voorzitter, de vergelijking met het landelijk beleid is pijnlijk. We maken geld vrij voor een databank. We zien het belang ervan. Terwijl in het kabinet, een minderheidskabinet, simpelweg ook niet genoeg geld is – ik denk ook niet voor deze zaak – als je kijkt naar de verdeling van de kosten. 50PLUS hecht eraan dat we onze inwoners over onze flora en fauna kunnen informeren, maar vinden toch wel dat we prudent – ook al is het maar vier ton – moeten omgaan en is geen voorstander voor deze gemeenschappelijke regeling.

De heer **VENDRIG** (BBB): Ja, dank, voorzitter. Ik vraag me even af, wat is de afweging van 50PLUS? Vind 50PLUS de financiële consequenties belangrijker dan het openstellen, het openbaar maken van de data?

Mevrouw **VAN DER HELM-CHANDANSINGH** (50PLUS): Dank u wel, voorzitter. Ik had al aangegeven, vooralsnog is het hetzelfde bedrag van vier ton. Maar het feit dat wij ons budgetrecht kwijtraken en we moeten afwachten wat naar ons toe komt in de jaarlijkse cyclus, vind ik dat je dan afhankelijk bent wat GS in die gemeenschappelijke regeling afspreken. Dat vind ik wel zorgelijk, ja. Daar hangt een financieel aspect aan. Als ik het goed gelezen heeft, kunnen de kosten oplopen.

De heer **VENDRIG** (BBB): Ja, maar toch nog eventjes. Ja, is dan die openstelling van de data, wat heel belangrijk is voor beleidsvorming voor allerlei belanghebbenden, het niet waard om dan toch te zeggen 'we gaan dan toch voor die gemeenschappelijke regeling' om maar wel te zorgen dat, ja, die databank openblijft voor iedereen?

Mevrouw **VAN DER HELM-CHANDANSINGH** (50PLUS): Nou, die databank- Ik bedoel, daar zijn we al een paar jaar mee bezig, maar men wil het nu in een gemeenschappelijke regeling plaatsen. De rol van PS is daar niet goed geborgd. Daardoor kunnen ook de financiën, anders dan die vier ton, oplopen. Dat zijn onze zorgen.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Dan geef ik het woord aan mevrouw Schneemann van Volt.

Mevrouw **SCHNEEMANN** (Volt): Dank u wel, voorzitter. Ja, we zijn het eigenlijk best wel eens met de opzet van de gemeenschappelijke regeling. We zien ook de noodzaak hiervoor. Maar we hebben gewoon zorgen over de kosten en dat is na de commissie nog niet helemaal weggenomen. Het lijkt ons dan ook logisch dat we op zoek gaan naar cofinanciering of naar andere manieren om dit wat te dekken. Niet alleen voor nu, maar eigenlijk ook om in de toekomst de kosten voor onze provincie behapbaar te houden. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. De heer Mantel van JA21.

De heer **MANTEL** (JA21): Ja, voorzitter, dank. Dank aan de VVD voor de agendering. Zoals ook gezegd in de commissie, zijn we blij met het openbaar en toegankelijk worden van de Nationale Databank Flora en Fauna. Het draagt bij aan transparantie vanuit de overheid en dat juichen wij alleen maar toe. Niet voor niets stelden wij daar vorig jaar, zowel landelijk als provinciaal, ook schriftelijke vragen over.

We begrijpen heel goed, net als de andere fracties, de zorgen die er zijn ontstaan over het budget. Terechte zorgen, want wellicht zitten we nu met een nieuw, zogenaamd open eind in onze begroting. Een eerlijke verdeling van de kosten heeft onze voorkeur, en we zouden het logisch vinden als wij, samen met andere overheidslagen, de kosten zouden delen. Wij hebben er

eigenlijk op dit moment zo een-twee-drie ook geen antwoord op. We horen graag wat de visie van GS is op deze kwestie. Die wachten we dan ook even af. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. De heer Vendrig van BBB.

De heer **VENDRIG** (BBB): Dank u, voorzitter. Ja, BBB is blij dat de data uit de Nationale Databank Flora en Fauna nu eindelijk openbaar zijn. Staatssecretaris Rummenie heeft zich daar echt hard voor gemaakt, maar dat heeft wel de nodige inspanning gekost.

Ja, we begrijpen, net als JA21, ook de zorgen van de VVD, van Volt, van anderen, over de financiële lasten die daarmee gebaat zijn. Maar, ja, toch vinden wij het op dit moment niet verstandig om dit akkoord nu weer ter discussie te gaan stellen – met het risico op uitstel of in het ergste geval zelfs afstel van deze afspraak. Het is juist van belang dat de gegevens die gebruikt worden voor vergunning en beleid inzichtelijk zijn voor inwoners en andere belanghebbenden. Waar wij als provincies eerst honderd procent betaalden, betalen we nu nog tachtig procent. Heel eerlijk verwachten we ook niet dat daar heel veel ruimte in zit bij het ministerie.

Ja, we zouden wat betreft de evaluatie waar de VVD nog over sprak wel op aan kunnen dringen bij het IPO dat deze eerder zou moeten plaatsvinden. Dus tot zover, voorzitter.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. De heer Klein, ChristenUnie. De heer Wallaart van de PvdA. Mevrouw Haas van de Partij voor de Dieren. Statenlid van der Waart van GroenLinks.

Dan geef ik het woord aan gedeputeerde Gielen namens het college in eerste termijn.

Eerste termijn Gedeputeerde Staten
Gedeputeerde **GIELEN**: Ja, voorzitter, dank. We spreken hier nog even naar aanleiding van het commissiedebat ook over de gemeenschappelijke regeling. Ik hoorde de heer Vendrig zeggen dat staatssecretaris Rummenie zich hard heeft gemaakt voor het openbaar stellen van deze data, maar ik kan toch ook wel zeggen dat de provincie Noord-Holland, zeker in samenwerking met provincie Flevoland, zich daar ook wel echt hard voor heeft gemaakt. Dat was overigens niet ik. Daarom kan ik dat ook wat beter zo toelichten. Maar het college heeft zich daar zeker ook hard voor gemaakt. Het is ontzettend belangrijk dat het openbaar wordt.

Ik denk dat het goed is om nog even wel wat misverstanden weg te nemen, ook over de kosten. Want voor de duidelijkheid: dit zijn geen nieuwe kosten die we hier gaan maken. Deze kosten, die hadden we al en die liepen afgelopen jaren via IPO en BIJ12. Dus dit is niet een nieuwe post op onze begroting daarin. De verwachting is dus ook niet dat die kosten nu opeens flink gaan toenemen. Ze zijn geïndexeerd via de IPO-begroting afgelopen jaar. De verwachting is eigenlijk dat het daarbij blijft. Deze gemeenschappelijke regeling richten we nu op, zodat ook het Rijk kan bijdragen aan de kosten. Met die een twaalfde portie die wij dan op ons nemen, zou het er juist ook voor moeten zorgen dat het behapbaar blijft.

Daar komt bij dat na de opening zo meteen van deze gemeenschappelijke regeling, of na de oprichting van die gemeenschappelijke regeling, je weer een volgend gesprek ook aan kan gaan. Dus de VVD vroeg daar ook al even naar: kunnen andere overheden ook niet bijdragen? Ik kan me best voorstellen dat in een volgende fase, na de oprichting van deze GR, als je het hebt, ook over verplicht data delen met andere overheden, andere overheden daar ook met een aanvullende AMvB weer bij betrokken zullen worden. Dus ik wil daarbij zeggen dat dat nu niet opeens van tafel is, maar dat dit puur even gaat over de oprichting nu van de GR en dat de kosten daarbij dus op die manier ook verdeeld zijn.

De heer **WALLAART** (PvdA): Voorzitter, dank. Toch een vraag over de kosten. Ik heb begrepen dat wel het hele validatieproces heel erg veranderd van validatie van de gegevens op het moment van aanvraag van een uitdraai naar de invoer. De mensen die de data verzamelen en die daar verstand van hebben, zeggen dat het echt wel ook meer geld gaat kosten de komende tijd. Ik vind het trouwens een goed idee, want ik vind het belangrijk dat we, als we hem zo nodig openbaar doorzoekbaar moeten maken, dat we daar ook de middelen voor leveren. Maar is het eerlijke verhaal dus niet dat de kosten eigenlijk wel gaan oplopen de komende tijd?

Gedeputeerde **GIELEN**: Nou, dat is eigenlijk op dit moment niet onze verwachting. Dus het beeld op dit moment is, deze regeling gaat over vanuit het IPO en BIJ12 naar de gemeenschappelijke regeling. Een deel wordt betaald zo meteen door LVVN en tachtig procent door de provincies met die een twaalfde-verdeelsleutel. Daarna, na die oprichting, zullen er in een aanvullende AMvB onder de Omgevingswet vanuit LVVN, ook extra afspraken worden gemaakt over de verplichtingen die hier ook aan zitten voor gemeenten en waterschappen. Dus dat is denk ik een deel daarvan. Maar onze verwachting is op dit moment ook niet dat die kosten zullen stijgen. Overigens- Maar ik zie dat dat nog een vraag oproept.

De **VOORZITTER**: We gaan eerst even de vraag afhandelen. Mevrouw Van der Helm.

Mevrouw **VAN DER HELM-CHANDANSINGH** (50PLUS): Ja, voorzitter, u zegt: op dit moment voorziet u dat niet. Maar er staat duidelijk in het stuk dat het risico bestaat dat het hoger uit kan vallen. Dat is zes miljoen. Wat er dan bij komt kijken, is dat het over de deelnemers omgeslagen wordt. Dus het kan zijn: op dit moment niet. Maar wat nu niet is, kan over een jaar of twee jaar anders zijn. Hoe gaan we dan daarmee om?

Gedeputeerde **GIELEN**: Ja, mevrouw Van der Helm, daar heeft u helemaal gelijk in. Dat risico is er natuurlijk altijd dat kosten toenemen. Dat risico is er overigens nu via de IPO-begroting natuurlijk ook. Ik gaf net ook al even in de richting van de VVD aan dat we uiteraard oog zullen houden voor de ontwikkeling van die kosten en het bijdragen van andere overheden aan die kosten. Dus ik wil u ook best toezeggen dat, mocht dat weer aan de orde komen, dat gesprek, dat ik daar ook naar zal vragen. Van, zijn daar nog mogelijkheden voor en benutten we die volledig? Wat ook denk ik goed is om te zeggen- Want uw vraag gaat ook over: hoe houden we daar nou grip op; en hoe zorgen we dat we ook als PS invloed houden op dat budgetrecht als het ware? Ik durf wel te stellen dat u eigenlijk met het instellen van deze gemeenschappelijke regeling meer invloed krijgt als PS. Op dit moment loopt het via de IPO-begroting. Dat zit in een stichting. Dat is minder zichtbaar en u heeft daar minder controle op. Met de gemeenschappelijke regeling komt de begroting bij u terug. Heeft u als Staten ook de mogelijkheid om een zienswijze in te dienen op de begroting van de gemeenschappelijke regeling, en houdt u dus ook via onze eigen P&C-cyclus op die manier grip op wat daar gebeurt.

Mevrouw **VAN DER HELM-CHANDANSINGH** (50PLUS): Ja, nou, ik bedank de gedeputeerde voor de toezegging. Dat we via een zienswijze wat kunnen inbrengen valt natuurlijk te bezien hoe de rest van de Staten daarin meegaat. Maar het verhaal is helder. Dank u wel.

Mevrouw **BAKKER** (VVD): Ja, dank u wel. Ik had deels dezelfde vraag als mevrouw Van der Helm. Dus die zal ik niet herhalen. Maar ik werd wel warm van het woord 'toezegging'. U gaf al aan: ik wil een toezegging doen over het informeren. Ik zou liever zien dat u een toezegging doet om het te agenderen, en daarnaast een toezegging voor een eerdere evaluatie. Hoe staat u daartegenover?

Gedeputeerde **GIELEN**: Nou, wat ik u wilde toezeggen is om in de gesprekken die er zijn over de opstart van deze GR en NDFF, waar we al aan deelnemen, om daar, als het ter sprake komt, ook aandacht te vragen voor die kostenverdeling. Ik zeg dat voornamelijk op die manier, omdat LVVN dus ook bezig is met een aanvullende AMvB om dat helder te maken van, wat zijn nou de verplichtingen ook voor de andere overheden? Ik kan me voorstellen dat we in dat gesprek, dat wil ik u dus ook toezeggen, daar ook vanuit Noord-Holland, in die gesprekken die we toch al voeren, aandacht vragen voor die verdeling van de kosten. De

Dan heeft u nog de vraag over de evaluatie. Daarvan zou ik dan zeggen: laten we dat in hetzelfde verhaal ook meenemen. We gaan nu over naar de GR. Ik denk overigens dat vier jaar daarbij, nou ja, dat ik me daar ook best wel iets bij kan voorstellen. Maar ik denk wel dat het goed is om het gesprek ook te voeren over: is het nou niet al logisch om eerder, bijvoorbeeld over twee jaar, te evalueren. Dus dat kan ik daar ook in meenemen.

Mevrouw **BAKKER** (VVD): Ja, en u heeft het over 'informeren als het ter sprake komt'. Mag ik dat zo lezen dat u bedoelt te zeggen 'agenderen'?

Gedeputeerde **GIELEN**: Ja, u bedoelt dat ik ga informeren? Ik dacht u bedoelt: ik ga u informeren. Dat wellicht ook. Ik zal dat dan inderdaad agenderen.

De **VOORZITTER**: Ja, mevrouw Gielen, gaat u verder. Of, u bent klaar?

Gedeputeerde **GIELEN**: Ja, ik was eigenlijk wel klaar, voorzitter. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Is er nog behoefte aan een tweede termijn? Ik kijk even of mevrouw Bakker me ook heeft gehoord. Nee, geen behoefte bij een van de partijen? Zo niet, dan gaan we de beraadslagingen afronden. Er zijn geen moties ingediend of iets dergelijks. Er is ook geen behoefte aan. Dus dan zijn de beraadslagingen over agendapunt 9.a nu afgerond en ook stemming later op de agenda.

De discussie wordt gesloten.

10 Vragenuur.

De **VOORZITTER**: We gaan naar het vragenuur, agendapunt 10. Geen interrupties toegestaan, zoals u weet, conform ons Reglement van Orde. Er kunnen ook geen moties worden ingediend. De eerste termijn voor Provinciale Staten is drie minuten en ook voor Gedeputeerde Staten drie minuten. De tweede termijn is één minuut. Dat geldt voor PS en voor GS. Daarna kunnen eventueel andere vragenstellers in de tweede termijn ook nog een minuutje krijgen.

Mondelinge vragen inzake mogelijke sluiting cruiseterminal door gemeente Amsterdam, ingediend door BBB, VVD, CDA, JA21 en 50PLUS.

De **VOORZITTER**: Er zijn drie sets ingediend. Als eerste door mevrouw de Sain van de BBB, mede namens VVD, CDA, JA21 en 50PLUS. Die gaan over de mogelijke sluiting van de cruiseterminal door de gemeente Amsterdam. Dan geef ik nu het woord aan mevrouw De Sain voor het stellen van de vragen aan gedeputeerde Rommel.

Mevrouw **DE SAIN** (BBB): Dank u wel, voorzitter. Wij hebben mondelinge vragen over de eventuele, mogelijke sluiting van de cruiseterminal door de gemeente Amsterdam. Deze vragen zijn mede namens de VVD, CDA, JA21 en 50PLUS. Naar aanleiding van de berichtgeving over het voornemen van de gemeente Amsterdam om vanaf 2035 de cruiseterminal in de stad te willen sluiten, hebben de fracties de volgende vragen aan het college.

Genoemde partijen zijn zeer kritisch op de voorgenomen sluiting van de terminal, want de sluiting betekent onder meer negatieve economische gevolgen voor de regio, verlies van de regio op toeristische bezoekersstromen, geen daadwerkelijke milieuwinst, want de passagiers reizen alsnog naar Amsterdam, maar dan met de bus.

Een besluit tot sluiting roept ernstige vragen op over de investeringszekerheid in het havengebied. Welk bedrijf durft onder dergelijke omstandigheden nog langdurige investeringen te doen? In het bijzonder wijzen we daarbij op de in de afgelopen zomer bij de cruiseterminal in gebruik genomen walstroom. Daarmee loopt de terminal vier jaar voor op de wettelijke verplichting tot verduurzaming, met eveneens een aanzienlijke reductie van lawaai, stikstof en fijnstofuitstoot. Ook zijn de genoemde partijen benieuwd of de Amsterdamse Haven en het Amsterdamse bedrijfsleven en het MKB zijn geconsulteerd.

Concreet hebben wij de volgende vragen aan het college van GS. Wat zijn de verwachte gevolgen van dit besluit voor de regionale economie en het toerisme? Wat betekent de sluiting van de cruiseterminal voor de terugverdientijd van de investeringen in de vrij recent aangelegde walstroomvoorziening en voor de Zeesluis IJmuiden? In hoeverre hebben de provincie, het Rijk en de EU bijgedragen aan de investeringen? Erkennen GS dat het schrappen van de cruiseterminal in het Noordzeekanaal gebied provinciale belangen raakt? En zo ja, welke belangen en welke stappen zijn GS bereid om in te zetten richting de gemeente om een provinciaal belang in te brengen? In hoeverre zijn GS gekend in het voorgenomen besluit om de zeecruise in zijn geheel

uit te faseren in Amsterdam? Zou dit niet logisch zijn gezien de bredere regionale economische effecten van dit voorgenomen besluit en de uitdrukkelijke afspraak in NOVEX Noordzeekanaalgebiedverband om grote ruimtelijk-economische keuzes niet unilateraal, maar in gezamenlijkheid voorbereid en gefaseerd te nemen? Vinden GS het bestuurlijk en juridisch aanvaardbaar dat een dergelijk ingrijpend besluit met bovenlokale gevolgen wordt voorbereid, zonder een degelijke regionale en economische effectanalyse? Indien de gemeente Amsterdam het voornemen om te stoppen met de cruiseterminal vertaalt naar een wijziging van het omgevingsplan of vergunningen, zijn GS dan bereid gebruik te maken van haar instructiebevoegdheden of om andere interventies te doen? Tot slot, hoe voorkomen GS dat gemeenten binnen provinciale havengebieden eenzijdige havenfuncties kunnen beëindigen en daarmee de provinciale regierol op de Omgevingswet uithollen?

De **VOORZITTER**: Net binnen de tijd. Ik geef het woord aan gedeputeerde Rommel voor de beantwoording, die denk ik ook rap moet beantwoorden om dat binnen drie minuten te doen.

Gedeputeerde **ROMMEL**: Oké, ik ga snel.

Wat u aangeeft, ja, de verwachte gevolgen voor de regionale economie, dat weten we dus nog niet precies. Maar zoals ik ook aangegeven heb, dat moet wel uitgezocht gaan worden, ook met betrekking tot de werkgelegenheid. Ik bespreek dit ook deze week in de bestuurscommissie Ruimte van het Noordzeekanaalgebied. U heeft daar ook vragen over gesteld. Daar kom ik zo nog even op terug.

Ja, en wat dat betekent voor de investeringen die er zijn? Dat weet ik dus niet precies, want ik weet met betrekking tot de walstroom dat én Europa geïnvesteerd heeft, maar ook het Rijk. Dus I&W en Amsterdam zelf. De precieze bedragen ken ik niet. Of dat te verhalen is? Ja, daar ga ik ook niet over. De provincie heeft wel 39 miljoen bijgedragen aan de zeesluis, ja, met als doel ook om de Noordersluis tien jaar eerder dan gepland te vervangen. Maar dat was niet alleen gericht op de zeecruises, maar op alle schepen.

Ja, en wat u dan zegt van het schrappen, wat betekent dat? Ja, dat zal wel gewoon, zowel het Rijk als de regio, maar ook alle stakeholders, gaan raken. Ik ben wel voornemens om dat uit te gaan zoeken. Er zijn al wat rapporten, maar dat is gewoon niet voldoende wat dat betekent. Ook niet voor indirecte kosten van toeleveranciers. Dus, ja, daar moeten we dus ook wel over praten. Om aan te geven – daar had u het ook over – binnen het NOVEX Noordzeekanaalgebied hebben we juist ook afgesproken dat de grote ruimtelijke economische keuzes met regionale impact zorgvuldig en in gezamenlijkheid worden voorbereid en besproken. In dat licht zullen we dat ook gaan bespreken in NOVEX NZKG-verband, zoals ik al zei deze week, want dat hebben we met elkaar ook vastgelegd.

Ja, of het aanvaardbaar is? Wij hechten er gewoon aan dat gemeentelijke besluiten met die bovenlokale effecten goed worden onderbouwd en waar passend ook regionaal worden afgestemd met alle partijen. Ja, het uitgangspunt van de Omgevingswet is ook dat de initiatiefnemers, en dus de gemeente ook, daar vroegtijdig participatie op zoekt. Dat is niet gebeurd. Dus daar heb ik wel natuurlijk het voornemen om daar de goede gesprekken aan te gaan. Ik weet ook dat het ook vanuit het Rijk zal gebeuren.

Ja, en als Amsterdam die plannen uit gaat werken, maar ze zeggen zelf dat het tot na de verkiezingen- Dat het neergelegd wordt bij het nieuwe college. Wij zullen dan kijken hoe we daarop moeten reageren. Net zo goed als dat ik ga kijken wat de provinciale regierol zal zijn als we kijken naar de Omgevingswet. Vooralsnog denk ik dat die er niet zal zijn, maar ik wil het wel uitgezocht hebben. Dank u, voorzitter.

De **VOORZITTER**: Heel knap gedaan, Precies binnen de tijd.

Ik kijk even naar de vragensteller of er nog vervolgvragen zijn.

Mevrouw **DE SAIN** (BBB): Ik heb geen vervolgvraag. Ik bedank voor de beantwoording. De andere partijen zullen misschien nog-

De **VOORZITTER**: Ik kijk even of er nog andere partijen zijn die een vraag willen stellen. Zij hebben dan één minuut. De heer Heijnen van het CDA. Ja, u mag daar ook staan.

De heer **HEIJNEN** (CDA): Het is vrij kort. U gaf net een aantal acties aan in de toekomst. Heeft u in de afgelopen week al contact gehad met de gemeente Amsterdam? Wat was uw boodschap?

Gedeputeerde **ROMMEL**: Ja, ik heb al gelijk contact opgenomen toen mij ter ore kwam dat dit zou gaan gebeuren en dat dat gesprek zou plaatsvinden binnen het college van Amsterdam, om te vragen wat er speelde. Dus dat was voor dat een dergelijk besluit genomen werd. Of eigenlijk, het is nog geen besluit, maar voordat het voorstel neergelegd werd. Ik heb daar diverse contacten over gehad. En afgelopen week heb ik ook al gelijk contact gezocht met het ministerie. Nou, met diverse mensen van diverse ministeries.

De heer **TERWAL** (VVD): Voorzitter, dank. Allereerst ook dank aan de gedeputeerde voor de heldere beantwoording. Ook fijn dat zij directe actie onderneemt en ook volgende week, of deze week zelfs, zoals ik haar beluister, tijdens de commissie Ruimte van het NZKG-platform in gesprek gaat. Maar ik was nog even benieuwd, dat was met name ook die laatste vraag. Stel dat met goede gesprekken de provincie en gemeente er niet uit komen, voorziet u dat de gemeente toch een keer weer langs de provincie moet om bepaalde plannen te wijzigen, zodat wij daar uiteindelijk ook nog wel een formele beslissingsbevoegdheid in hebben?

Gedeputeerde **ROMMEL**: Ik kan dat niet precies zeggen, omdat ik niet weet welke rol wij kunnen nemen daarin. Maar ik ben wel voornemens om goed uit te gaan zoeken dat wij een rol kunnen pakken. Of iemand, bijvoorbeeld zoals De Rijk, wat ik ook aangeef. Dit betekent gewoon ontzettend veel voor onze regio, economisch gezien, maar ook voor de werkgelegenheid. Ik kan nog niet voorzien wat dat betekent, maar ik heb wel bedragen gezien wat de economische bijdrage is als je naar de indirecte kosten kijkt. Dat is, ja, echt wel groot. Dermate groot ook dat ik zelf vind dat ik wel alles moet onderzoeken om te kijken wat wij kunnen gaan doen.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. […] Nou, uw tijd was niet goed geregistreerd. Ja, ik weet niet hoeveel seconden het nog is. […] Het is niet bij te houden. Vijftien seconden.

De heer **TERWAL** (VVD): Nee, niet eens een vraag, voorzitter. Dank. Alleen een dankzegging aan de gedeputeerde dat zij ook aangeeft dat, als het goede gesprek met Amsterdam toch niet leidt-

De **VOORZITTER**: Dan ga ik u nu afkappen, want dit is een vragenuur. Als iedereen straks ook gaat bedanken, dan heb ik er straks veel tijd bij. Dus excuses. Ik breek u af.

Mondelinge vragen inzake De Kustbus, ingediend door D66 en CDA.

De **VOORZITTER**: Dan ga ik door naar de volgende vraag van het vragenuur en die is ingediend door de heer Kanik mede namens D66 en, sorry, namens de fractie van het CDA. Dat gaat over de Kustbus. Dus drie minuten voor de heer Kanik. O, wat ben ik streng vanavond.

De heer **KANIK** (D66): Ja, voorzitter, ik sta hier namens D66 en het CDA inderdaad. In de recente berichtgeving in het Noord-Hollands Dagblad lazen wij dat de Kustbus in de Noordkop dit jaar weer gaat rijden. Wat D66 en het CDA betreft is dat positief. Maar we maken ons zorgen over twee zaken die we in het artikel lazen, namelijk het terugschakelen op diesel en de verkorte duur van de dienstverlening.

Ten eerste lazen we dat de Kustbus weer op diesel gaat rijden, omdat bij de aanbesteding de prijs leidend is geweest en niet het milieu. Deze keuze leidt tot extra CO_2- en stikstofuitstoot in kwetsbare Natura 2000-gebieden. Regionale ondernemers en vervoerders hebben laten zien dat het anders kan. Vorig jaar werd er gereden met een bus op waterstof. Dat roept de vraag op waarom juist de overheid nu kiest voor een stap terug, terwijl er lokaal kennis, ervaring en een alternatief beschikbaar is.

Ten tweede, de duur van de dienstverlening. Wij lazen in het artikel dat de Kustbus dit jaar slechts twee maanden ingezet wordt in plaats van drie. Dat vinden wij een gemiste kans, want

ook in juni wordt er veel gebruik gemaakt van het strand. Wij vinden dit zowel voor de bereikbaarheid als voor het toerisme in de regio een verslechtering.

Concluderend, voor D66 en het CDA voelt de keuze die dit jaar met de Kustbus is gemaakt als rr keuze die de natuur schaadt, ondernemers ontmoedigt en reizigers minder biedt. Daarom hebben we de volgende vragen aan het college. 1, is het college zich ervan bewust dat de Kustbus door en langs een Natura 2000-gebied rijdt, en dat extra uitstoot daar ecologisch zeer ongewenst is? 2, is voor de inzet van deze dieselbus een stikstofbeoordeling of passende beoordeling gemaakt? Kan de gedeputeerde aangeven wat de uitkomsten daarvan zijn? 2, kan de gedeputeerde toelichten waarom bij deze aanbesteding niet is gekozen voor emissievrij vervoer als harde voorwaarde, terwijl de route door een Natura 2000-gebied loopt? 4, is de gedeputeerde bekend met het feit dat ondernemers in de regio beschikken over en ervaringen hebben met een bus op waterstof en waarom dit alternatief niet is benut of meegewogen? 5, welke overwegingen lagen ten grondslag aan het besluit om de Kustbus dit jaar slechts twee maanden te laten rijden, in plaats van de eerdere drie maanden? 6, welke gevolgen verwacht het college dat deze verkorting heeft voor de bereikbaarheid, toerisme en lokale ondernemers in de Noordkop? 7, welke rol heeft de concessiehouder Connexxion gespeeld in het besluit om de Kustbus twee in plaats van drie maanden te laten rijden? 8, zijn de ondernemers van Schagen en Den Helder voldoende meegenomen in het voorgenomen besluit? Zo ja, wat was hun reactie op het voorgenomen besluit? En de laatste vraag. We hebben vernomen dat de tender tot 8 februari zonder financiële consequenties kan worden stopgezet. Zijn GS bereid om de aanbesteding in te trekken en samen met de gemeenten en regionale ondernemers te kijken hoe de Kustbus kan rijden, zoals dat in 2025 het geval was: met een waterstofbus en de volledige drie maanden? Dank u wel, voorzitter.

De **VOORZITTER**: Precies binnen de tijd. Het woord is aan de heer Olthof. Ook voor u: knap om dat binnen drie minuten te doen.

Gedeputeerde **OLTHOF**: Zit je zes uur te wachten om dan vervolgens-

De **VOORZITTER**: Om in drie minuten topsport te bedrijven.

Gedeputeerde **OLTHOF**: Goed. Dank u wel, voorzitter. Ik geniet ervan.

Is het college zich ervan bewust dat de Kustbus langs natuur- Ja, daar zijn we ons uiteraard van bewust dat die erlangs rijdt.

Is er voor de dieselbus een stikstofbeoordeling of passende beoordeling gemaakt? En kan de gedeputeerde aangeven- Nee, dat kan ik niet. Ik zal ik ook aangeven waarom? Omdat wij weliswaar vaker discussie hebben gehad over de Kustbus en dat we daaraan ook een financiële bijdrage leveren, maar dat de Kustbus georganiseerd wordt door de gemeente Schagen zelf en de gemeente Schagen zelf de aanbesteding heeft gedaan. Dus ik heb ook geen zicht op de aanbesteding. Kan ook niet beoordelen hoe de afweging daarin is geweest. Dus ik kan hier geen antwoord op geven. Ik weet het niet.

Kunnen we aangeven waarom bij deze aanbesteding niet is gekozen voor energie- Nou, antwoord vraag twee. De gemeente Schagen is volledig verantwoordelijk voor de aanbesteding. De eisen met betrekking tot de emissies zijn ook door de gemeente Schagen bepaald. Daar hebben wij geen rol in gehad.

Ja, we zijn op de hoogte van het feit dat ondernemers over een bus met waterstof beschikken. Dat is bekend.

Over de vraag over twee maanden in plaats van drie maanden, de eerdere drie maanden. Laat ik het zo zeggen: de bus heeft nooit drie maanden gereden. Hij heeft altijd twee maanden gereden. Er is een verzoek gedaan om drie maanden te rijden, alleen daar is met de concessiehouder. Connexxion niet uitgekomen. Die waren daar ook tegen, omdat het uiteindelijk ook weer ten koste van de normale concessie gaat. Dus ze zijn akkoord met twee maanden. Maar de bus heeft ook in 2025 twee maanden gereden en geen drie maanden.

Welke gevolgen verwacht het college ten aanzien van de verkorte bereikbaarheid toerisme? Zie antwoord op vraag vijf.

De rol van concessiehouder Connexxion heb ik ook al aangegeven in de discussie rondom twee of drie maanden.

Zijn de ondernemers van Schagen betrokken? Zie antwoord twee. Weet ik niet. Dat is uiteindelijk aan de gemeente Schagen geweest.

En ook over het financiële stoppen van concessie; althans, van de aanbesteding. Dat is aan de gemeente Schagen om de aanbesteding te stoppen als dat financieel zonder gevolgen kan. Dus daar hebben wij geen rol in gehad.

Dus in dat opzicht kan ik vrij kort zijn en red ik dat ruim binnen de drie minuten. Ik kan het nog even volpraten om toch- Nee, dat ga ik niet doen.

De **VOORZITTER**: Meneer Kanik, heeft u nog vervolgvragen? Dat is dan een tweede termijn. Daar heeft u één minuut voor.

De heer **KANIK** (D66): Eén vraag die we hebben, is waarom wij niks te zeggen hebben over de aanbesteding als we wel financieel bijdragen.

Gedeputeerde **OLTHOF**: Ja, misschien een goede om in het vervolg te kijken van- We hebben hier vooral ook gezegd, gericht ook op de gesprekken die we hier hebben gehad om de Kustbus te laten rijden. Dat is vorig jaar inderdaad met de waterstofbus gegaan. Dus wij hebben daar ook geen aanleiding gehad om daar extra eisen aan de voorkant mee te geven. Dus wij hebben een financiële bijdrage. Misschien een suggestie om volgend jaar wel te kijken of wij in ieder geval daar aanvullende eisen- Dat kan ik nu niet meer doen. Dus voor nu is dat niet meer mogelijk. Voor volgend jaar misschien wel een kans.

De **VOORZITTER**: Zijn er nog anderen? Ja. De heer Heijnen van het CDA.

De heer **HEIJNEN** (CDA): Voorzitter, dank. Ik was het niet van plan, maar ik begreep dat de Kustbus in 2024 twee maanden heeft gereden, maar in 2025 wel drie maanden. Ik zie een gedeputeerde die daar in de regio woont ook een beetje glimlachen. Dus misschien heb ik gelijk. Maar dat vraag ik natuurlijk aan gedeputeerde Olthof. Heeft dat nog effect op uw beoordeling hierover?

Gedeputeerde **OLTHOF**: Nou, dat heeft geen effect op mijn beoordeling, want uiteindelijk blijft het een aanbesteding van de gemeente Schagen. En 2, de informatie die ik heb, laat ik daar duidelijk over zijn, is dat die in 2025 twee maanden reed. Maar ik ga dat uiteraard navragen. Als dat wel drie maanden is geweest, wijzigt dat overigens niks aan mijn antwoorden en ook niet aan de aanbesteding.

De **VOORZITTER**: Zijn er nog andere Statenleden die vragen hebben? Zo niet, dan gaan we naar de volgende mondelinge vraag.

Mondelinge vragen inzake aanscherping Omgevingsverordening omwille van digitale autonomie, ingediend door PvdA, SP, Partij voor de Dieren, BBB en GroenLinks.

De **VOORZITTER**: Die is ingediend door mevrouw Ten Ham van de PvdA, mede namens de fracties van de SP, Partij voor de Dieren, de BBB en GroenLinks. Die gaan over aanscherping Omgevingsverordening omwille van digitale autonomie. Dan geef ik nu het woord voor de eerste drie minuten aan mevrouw Ten Ham van de Partij van de Arbeid.

Mevrouw **TEN HAM** (PvdA): Yes. Aanscherping Omgevingsverordening omwille van de digitale autonomie. Mijn eigen fractie en de zeer gewaardeerde collega's van GroenLinks, SP, Partij voor de Dieren en BBB zijn geschrokken van het bericht in het NRC van 26 januari over het hyperscale datacenter aan de Plimsollweg in het Westelijk Havengebied in Amsterdam, dat een belangrijk

argument voor het vestigen van datacenters altijd is geweest dat veel partijen daar afhankelijk van zijn, zoals maatschappelijke organisaties en universiteiten. Naar aanleiding van hetzelfde bericht in NRC blijkt nu dat er ruimte wordt gemaakt voor de komst van één Amerikaanse techgigant, terwijl de beschikbare ruimte beperkt is, de woonambities hoog zijn en door netcongestie allerlei projecten geen doorgang kunnen vinden. Ook wijzen de indienende fracties daarbij op de veranderende geopolitieke situatie, waarin het belang van digitale autonomie en weerbaarheid zich steeds nadrukkelijker manifesteert.

Wat PvdA, GroenLinks, SP, Partij voor de Dieren en BBB betreft, is er voldoende aanleiding om de Omgevingsverordening opnieuw tegen het licht te houden. Daarom hebben de fracties de volgende vragen aan het college. 1, deelt het college de opvatting dat het onwenselijk is dat één buitenlandse partij de huurder wordt van deze nieuwe hypersclae? Gezien de bovengenoemde bezwaren van tekorten op het elektriciteitsnet, schaarste van ruimte, water en de veranderende geopolitieke situatie. Hoe kijkt het college in dit licht naar huidige regelgeving in de Omgevingsverordening? 3, is het college bereid om te onderzoeken of en hoe deze verordening aangescherpt kan worden om de digitale autonomie en weerbaarheid van Nederland beter te beschermen? Door bijvoorbeeld te verankeren dat het niet toegestaan is om hyperscales te bouwen die door één partij, een single tenant, gehuurd worden. En 4, is het college bereid om bij lopende aanvragen inzichtelijk te maken of het een single tenant of een colocatie betreft? 5, tot slot, is het college bereid te kijken of de definitie van hyperscales aangescherpt kan worden in de Omgevingsverordening?

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Het woord is aan gedeputeerde Rommel om in deze eerste termijn de vragen die zijn gesteld, te beantwoorden.

Gedeputeerde **ROMMEL**: Dank u, voorzitter. Nou ja, eerst even om ook het misverstand weg te nemen: de ontwikkeling voldoet dus niet aan de regels die het Rijk heeft gesteld aan een hyperscale. Dus het is geen hyperscale. In de commissievergadering heb ik dat ook al aangegeven. Het Rijk houdt vast aan de grondgebonden oppervlakte en niet de lucht in. Maar we snappen wel ook uw zorg.

Ook als we naar de eerste vraag kijken van, nou, hoe kijken we er dat één buitenlandse partij huurder wordt. Ik heb ook gezegd dat, ja, de geopolitieke situatie, die vraagt er ook om dat we een Nederlandse en Europese digitale infrastructuur krijgen. Vrijdag heeft het kabinet ook het coalitieakkoord gepresenteerd waar dat ook duidelijk in wordt. Maar wij kunnen daar zelf op dit moment niet op ingrijpen. Wij hebben daar geen bevoegdheid toe. We kunnen ook niet de markt beïnvloeden om daarop ook te sturen. Ja, dat het nodig is, nou ja, daar zal het Rijk, en ook Europees, op inzetten. We zien wel dat met betrekking tot de schaarste ook de clustergemeenten beperkingen hebben toegepast om daar geen nieuwe ontwikkelingen meer mogelijk te maken.

Dan heb ik twee vragen, twee en vijf, die ik even samenneem. Want u zegt: hoe kijkt u naar die huidige regelgeving? Ja, de huidige regelgeving voldoet wel aan onze ambities om ruimte te geven aan die digitalisering, wat we ook nodig hebben, en ook dat gericht te doen binnen de bestaande clusters. Daarmee hebben we dan ook wel, Ja, grip op de groei. Maar zoals ik ook in de commissie heb aangegeven: het Rijk heeft wel gezegd in eerste instantie toen van, nou ja, wij willen niet naar onze regel kijken van dat en-en. Maar ik heb toen gezegd: wij willen wel gaan kijken of wij iets kunnen doen. Ook al weet ik dat het best moeilijk zal zijn, maar wij willen wel zelf ook gaan onderzoeken wat we kunnen gaan doen.

Dan zegt u ook van, ja, bent u bereid om dan ook de verordening aan te scherpen? Nou ja, weer, de digitale autonomie ligt niet bij ons. Dat ligt echt op Nederlands nationaal en Europees niveau. Nogmaals, de nieuwe coalitie heeft gezegd daar ook naar te zullen kijken. Dus dat wachten we af. Dus wat wij kunnen doen, daar wil ik echt wel naar gaan kijken.

Dan zegt u ook: hoe zit het met single tenant en met colocatie? Nou, de Plimsollweg is echt een colocatie dat straks verhuurd zal worden, als Microsoft weg zou gaan, aan meerdere partijen. Dat zou kunnen. Maar wij gaan niet over aan wie er verhuurd wordt. Dank u, voorzitter.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Ik kijk even of er nog vervolgvragen zijn. Gaat uw gang, mevrouw Ten Ham van de PvdA.

Mevrouw **TEN HAM** (PvdA): Ik ben naar drie dingen benieuwd. Ik begrijp dat we niet gaan over aan wie het verhuurd wordt. Dat kan ik me heel goed voorstellen. Ik ben wel benieuwd inderdaad, op een gegeven moment, als een percentage van 51 procent van een huurder zou zijn, dan zou ik wel benieuwd zijn of daar transparantie over mogelijk is.

Daarnaast, ik waardeer het heel erg dat u zegt van, we gaan het onderzoeken, om ook bij het Rijk daar sterk op aan te dringen. Ik lees ook heel vaak inderdaad in de Datacenterstrategie, en dat heb ik ook eerder horen zeggen, dat we echt een koploperpositie hebben in Noord-Holland omdat we de meeste datacenters hebben van alle provincies. Dus ik zou willen vragen of er toch iets meer regie daarin mogelijk is, juist omdat we een koploperpositie hebben.

Op de eerdere spraakverwarring die we hadden wat betreft het vloeroppervlak – dus als je de hoogte in bouwt, dat je dan eigenlijk het netto vloeroppervlak pakt en niet de bruto gebruikersoppervlakte – kunt u daar nog op reageren hoe u in deze situatie daarnaar kijkt?

Gedeputeerde **ROMMEL**: Ja, nou, kijk, de regie- Wij hebben inderdaad onze Datacenterstrategie. Daar waren we de eerste ook mee. In IPO-verband noemen we dat ook. Maar wij hebben daar de ruimte voor gegeven, omdat wij ook gezegd hebben: wij vinden dat heel erg belangrijk, ook gelet op de AI die wij hebben. Wij kunnen daar niet een enorme regie op nemen.

Als er 51 procent bijvoorbeeld verhuurd wordt: wij hebben geen zicht op de verhuurders. Wij hebben geen zicht op aan wie de verhuurder verhuurt. Dus we hebben geen zicht op de huurders. Dus daar kunnen we helaas niks mee doen.

De laatste vraag die u stelde, o, daar wist ik zo goed het antwoord op. […] O ja, de oppervlakte. Dat was de tien hectare die grondgebonden is. Dit is dan 2,2 en dan de lucht in. Maar dat telt dus niet mee voor de definitie van het Rijk, want die zegt: het moet op de grond liggen; en als het gestapeld is, dan gaan we dat niet optellen. Maar in het debat van vorige week is wel gezegd dat het Rijk er ook naar gaat kijken. Terwijl eerder tegen ons gezegd was van, ja, we kijken niet naar die definitie, en dat wij gezegd hebben: wij gaan zelf ook kijken wat we kunnen gaan doen.

De **VOORZITTER**: En de tijd is voorbij. Ik kijk even of er nog andere vragen zijn. Zo niet, dan waren dit de vragen van het vragenuur en dat ronden we dan hier ook mee af.

11 2-minutendebat.

De **VOORZITTER**: Trekt u het allemaal nog? Want dan heb ik nog een uitsmijter voor u van het tweeminutendebat, agendapunt 11. Daarna gaan we natuurlijk nog met elkaar stemmen. Het tweeminutendebat. Even voor alle duidelijkheid de spelregels. Twee minuten spreektijd van uw reguliere spreektijd beschikbaar. Dat betekent dat ik u nauwlettend in de gaten houd. GS hebben vijf minuten spreektijd bij het tweeminutendebat. Bij interrupties loopt uw spreektijd door, maar bij beantwoording van de interrupties en bij het voorlezen van een dictum, niet. Het bestaat uit één termijn.

Aan de orde is nu het aangevraagde tweeminutendebat door de heer Hollebeek van de Partij voor de Dieren en mevrouw Berkvens van D66 inzake de wijziging van de werkingsgebieden en de bijlagen Omgevingsverordening 2022.

De volgende sprekers hebben zich aangemeld, naast natuurlijk de heer Hollebeek en mevrouw Berkvens, de heer Mantel, de heer Klein van de ChristenUnie, mevrouw Schneemann van Volt, mevrouw Van der Helm van 50PLUS, mevrouw Koning van het CDA, de heer Van Gilse van de VVD, de heer Karar van de PvdA en mevrouw den Boer van de BBB. Dan geef ik nu als eerste het woord aan de heer Hollebeek van de Partij voor de Dieren.

2-minutendebat inzake wijziging werkingsgebieden & bijlagen Omgevingsverordening NH2022, ingediend door Partij voor de Dieren en D66.

Eerste termijn Provinciale Staten

De heer **HOLLEBEEK** (PvdD): Voorzitter, dank u wel. Om maar met de deur in huis te vallen, zal ik eerst het dictum voorlezen. Dan hebben we dat maar gehad zo laat op de avond. “Verzoeken het college van Gedeputeerde Staten onderdelen van het werkingsgebied stiltegebieden zoals deze golden tot 1 februari 2026, en die ingeklemd lagen binnen Natura 2000-gebied, met uitzondering van dorpskernen, weer toe te voegen aan het werkingsgebied stiltegebieden. En dit zo snel als mogelijk te verwerken in de werkingsgebieden Omgevingsverordening NH2022, en gaan over tot de orde van de dag.”

Motie 31-2 februari 2026
Behoud van stiltegebieden omgeven door Natura 2000

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 2 februari 2026.
Constaterende dat:

- *Stiltegebieden essentieel zijn voor het welzijn van mens en natuur en bijdragen aan de biodiversiteit en leefkwaliteit in onze provincie;*
- *Het huidige voorstel van Gedeputeerde Staten (GS) om stiltegebieden grotendeels te beperken tot Natura 2000 en NNN-gebieden, onvoldoende rekening houdt met de bijdrage van stiltegebieden aan natuur en biodiversiteit;*

Overwegende dat:

- *De provincie Noord-Holland een van de drukst bevolkte gebieden van Nederland is, waar stiltegebieden een belangrijke rol spelen als rustpunt voor inwoners en natuur;*
- *Het loslaten van stiltegebieden buiten Natura 2000 en NNN gebieden een gemiste kans is om de rust en stilte in onze provincie te waarborgen;*
- *Gebieden die ingeklemd liggen tussen Natura 2000 en NNN gebieden nu hun stiltestatus kunnen verliezen, zoals bijvoorbeeld nu bij de Eilandspolder het geval is;*
- *Het in het kader van de ambitie om te grotere aaneengesloten natuurgebieden te komen en versnippering tegen te gaan, doelmatiger lijkt om het stilteregime te handhaven in gebieden die volledig ontsloten worden door Natura 2000 gebieden, met uitzondering van dorpskernen,*

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- *Onderdelen van het werkingsgebied stiltegebieden zoals deze golden tot 1 februari 2026 en die ingeklemd lagen binnen Natura 2000 gebied – met uitzondering van dorpskernen – weer toe te voegen aan het werkingsgebied stiltegebieden.;*
- *Dit zo snel als mogelijk te verwerken in de werkingsbieden omgevingsverordening NH2022,*

En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Jaap Hollebeek (Partij voor de Dieren) en Laurien Berkvens (D66).

De heer **HOLLEBEEK** (PvdD): Daarbij gezegd, deze motie zal vast worden ontraden. Daar maak ik me geen illusie over.

Maar waarom dan toch dit debat? Nou, ik zal het kort houden – ik heb ook niet heel veel tijd. Omdat dit in mijn ogen, en ook in de ogen van de fractie van D66, een heel rare figuur is. We hebben het met zijn allen over Regie op de Ruimte en een weg naar een nieuwe Omgevingsvisie, wat zeer zorgvuldige processen zijn aangaande de ruimtelijke ordening in onze provincie. Als u goed naar de viewer van de werkingsgebieden heeft gekeken, zult u zien dat mijn motie eigenlijk maar over één gebied gaat. En in die van mevrouw Berkvens, die zij straks gaat indienen, zullen ze in ieder geval op de vingers van één hand te tellen zijn. Wij begrijpen beiden ook het snijden in de stiltegebieden, omdat niet alleen de handhaving een probleem is, maar ook veel van die stiltegebieden een wassen neus waren.

Toch zien wij dit, zoals het op deze manier is gegaan, als een beleidswijziging. Dat zal ik ook even duiden. Het is namelijk ook in de commissie Leefomgeving opgevoerd. Als het hier alleen was gegaan om een wijziging van de werkingsgebieden, dan hadden wij dit alleen in de commissie Ruimte af kunnen doen en dan hadden we dit ruim op tijd kunnen regelen om in ieder geval nog een tweeminutendebat als dit aan te vragen, of in ieder geval ruim de discussie met elkaar aan te gaan om er iets mee te kunnen voordat de wijziging in werking trad, – wat precies één dag vóór deze datum gebeurd is.

Neem ik daar mensen iets in kwalijk? Nou, eigenlijk neem ik dit als voorzitter van de Agendacommissie mijzelf een beetje kwalijk, dat we hier voortaan denk ik iets beter op zouden moeten letten. Ik hoop dat GS en PS dit ook ter harte nemen, zodat we in vervolg met iets meer zorgvuldigheid dit soort processen kunnen doorlopen. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Uw tijd zit erop. Een vraag van de heer Mantel.

De heer **MANTEL** (JA21): Ja, dank u, voorzitter. Ik begrijp de zorgen van de heer Hollebeek wel, ook met name omtrent het proces. In de motie wordt voorgesteld om die stiltegebieden weer terug te plaatsen. Daarvan zeggen GS: ja, maar handhaving is onmogelijk. Wat moeten we daar dan mee?

De heer **HOLLEBEEK** (PvdD): Ik zal u zeggen: de handhaving zie ik in veel gebieden ook inderdaad als een probleem. Ik zie ook dat heel veel van die gebieden een wassen neus zijn. Ik had alleen gehoopt dat er een aantal gebieden- Mevrouw Berkvens gaat het over de weidevogelgebieden hebben. Ik heb specifiek gefocust op een gebied wat helemaal ingeklemd ligt in een Natura 2000-gebied, dat je in dat soort delicate kwesties misschien met elkaar wat meer had gekeken, in plaats van de botte bijl, misschien de kaasschaaf had gebruikt, en even met elkaar had kunnen kijken: wat jeukt hier nou; en hoe kunnen we misschien dan toch met iets meer nuance dat doen? Dat had ik graag op een andere manier gedaan dan hoe het gebeurd is.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Dan geef ik het woord nu, twee minuten, aan mevrouw Berkvens namens D66. En uw ingediende motie maakt natuurlijk ook onderdeel uit van de beraadslagingen.

Mevrouw **BERKVENS** (D66): Dank, voorzitter. Ja, ik had een prachtige tekst voorbereid, maar ik ben bang dat het gras al volledig voor mijn voeten is weggemaaid door de heer Hollebeek. Ik ben het ook inderdaad eens dat de stiltegebieden op zichzelf aan een herziening toe waren. Maar het is naar ons gestuurd als een babbelstuk en daarmee is het eigenlijk niet echt goed aan de orde geweest. Vervolgens is het in een ander stuk waar wij niet over gaan, of in ieder geval geen wijzigingen mogen aanbrengen, gestuurd. Nu hebben we eigenlijk, vreemd genoeg, een Statenvergadering, waarbij we een dag na de inwerkingtreding van deze wijzigingen hier eigenlijk pas moties over kunnen indienen. Ik vind het een vreemde figuur. Ik zou dus ook willen vragen: als er inderdaad beleidswijzigingen zijn, alstublieft niet op deze manier.

Even terug naar de wijzigingen die wij voorstellen. Het zijn maar heel kleine wijzigingen. Het gaat inderdaad maar om een paar gebieden, om de stiltegebieden. Niet alleen maar NNN en Natura 2000, maar ook het tegengaan van versnippering. Daar heeft de Partij voor de Dieren al een motie over ingediend. En voor een paar gebieden waar het ook weidevogelgebieden zijn. Want stilte is, zoals bekend, een belangrijk iets voor weidevogels. Het is een ander regime. Daar ben ik me van bewust. Het is alleen op dit moment nog geen onderdeel van het normale weidevogelregime om de stilte daar te waarborgen. Dus hierbij het dictum van de motie. “De onderdelen van het werkingsgebied stiltegebieden, zoals deze golden tot 1 februari jongstleden en die samenvielen met de onderdelen van het werkingsgebied Beschermd Landschap, waar de kernkwaliteit habitat voor weidevogels van toepassing is, weer toe te voegen aan het werkingsgebied stiltegebieden. Dit zo snel mogelijk te verwerken in de werkingsgebieden Omgevingsverordening NH2022, en gaan over tot de orde van de dag.” Dank u wel.

Motie 32-2 februari 2026
Behoud van stiltegebieden bij weidevogelgebieden in Noord-Holland

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 2 februari 2026.
Constaterende dat:

- *Stiltegebieden van belang zijn voor het welzijn van mens en natuur en bijdragen aan de biodiversiteit en leefkwaliteit in onze provincie;*
- *De wijziging van het college van Gedeputeerde Staten (GS) die is ingegaan op 1 februari jl. ertoe leidt dat stiltegebieden grotendeels worden beperkt tot Natura 2000 en NNN*

gebieden en dat de stiltegebieden die samenvielen met de werkingsgebieden beschermd landschap met de kernkwaliteit 'habitat voor weidevogels' ook komen te vervallen.

Overwegende dat:

- *De provincie Noord-Holland een van de drukst bevolkte gebieden van Nederland is, waar stiltegebieden een belangrijke rol spelen als rustpunt voor inwoners en natuur;*
- *Het loslaten van stiltegebieden buiten de Natura2000- en NNN-gebieden een gemiste kans is om de rust en stilte in onze provincie voldoende te blijven waarborgen;*
- *Stilte ook van belang is voor de leefomgeving van weidevogels die in Noord-Holland zwaar onder druk staan.*

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- *De onderdelen van het werkingsgebied stiltegebieden zoals deze golden tot 1 februari jl. en die samenvielen met de onderdelen van het werkingsgebied Beschermd Landschap waar de kernkwaliteit 'habitat voor weidevogels' van toepassing is, weer toe te voegen aan het werkingsgebied stiltegebieden;*
- *Dit zo snel mogelijk te verwerken in de werkingsgebieden Omgevingsverordening NH2022.*

En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Laurien Berkvens (D66), Jaap Hollebeek (Partij voor de Dieren) en Michel Klein (ChristenUnie).

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Uw motie maakt onderdeel uit van de beraadslagingen.

De heer Mantel van JA21.

De heer **MANTEL** (JA21): Ja, dank, voorzitter. JA21 kan zich tot een bepaalde hoogte vinden in zowel aantal punten van GS als de fracties Partij voor de Dieren en D66. Voor JA21 zijn namelijk zowel de kans om regels te versimpelen en te verminderen als ook de positie van de weidevogel van belang, alsmede het proces waar we het over hebben gehad.

Ik heb eigenlijk maar een tweetal vragen aan Gedeputeerde Staten. Kan de gedeputeerde toezeggen dat de vrijgekomen ruimte van de geschrapte stiltegebieden niet ingezet gaat worden voor energietransitie? Hoe gaat de gedeputeerde ervoor zorgen dat de weidevogel niet in de knel komt dankzij het verminderen van het aantal stiltegebieden? Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Het woord is aan de heer Klein van de ChristenUnie.

De heer **KLEIN** (ChristenUnie): Ja, dank u wel, meneer de voorzitter. Ook de ChristenUnie snapt goed dat de stiltegebieden een herziening behoeven. We hebben eerder in debatten daarover aangegeven dat wij aan logische en coherente stiltegebieden hechten. Het is daarom duidelijk dat de Staten hier een mening over hebben, en daarom is deze procedure inderdaad wat ongemakkelijk – zoals eerder is aangegeven door mijn voorgangers. Wij denken dat die coherentie en de integraliteit van de stiltegebieden beter gerealiseerd kan worden als we de oude weidevogelgebieden en stiltegebieden erbij voegen. Dus we dienen graag de motie van D66 mee in. We horen ook graag de reactie van GS op de motie van de Partij voor de Dieren. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Mevrouw Schneemann van Volt.

Mevrouw **SCHNEEMANN** (Volt): Dank u wel, voorzitter. We zijn het met de Partij voor de Dieren en D66 eens dat de wijziging van de stiltegebieden PS aangaan. Daarom zullen we ook de moties van de Partij voor de Dieren en D66 steunen.

We hebben wel nog een vraag aan GS – die we eigenlijk in de commissie al hadden gevraagd, maar waar geen antwoord op kwam. Of er door het nieuwe beleid ook stiltegebieden zullen verdwijnen. Dat is nog steeds niet helemaal duidelijk voor ons. Dus daarbij opnieuw onze vraag.

Voor de motie van D66 zijn we wel benieuwd naar de reactie van GS. We konden ons wel vinden in de uitleg, maar we horen graag hun reactie. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Dan geef ik het woord aan mevrouw Van der Helm van 50PLUS. Nee? Dank u. Mevrouw Koning van het CDA. De heer Van Gilse van de VVD.

De heer **VAN GILSE** (VVD): Ja, voorzitter, dank u wel. We hebben het hier over een stuk, een bevoegdheid van Gedeputeerde Staten, die in twee commissies is voorgelegd aan Provinciale Staten. Ik vind het eigenlijk geen pas hebben om te zeggen dat dat dan maar een babbelstuk is dat er zo doorheen wordt gejast. Ik denk dat hier de procedure goed is gevolgd. Ik denk dat het een logisch verhaal is wat hier voorligt. Stiltegebieden dienen de mensen en niet de natuur.

Mevrouw **BERKVENS** (D66): Ja, ik wil toch even- Ik begrijp dat de VVD anders in de inhoud zit. Maar dit is toch een beleidswijziging en het is in de commissie Leefomgeving als een B-stuk naar ons gestuurd, waarop er dus geen instemming van de Staten nodig was? Kunt u dat beamen?

De heer **VAN GILSE** (VVD): Voorzitter, de commissie is geraadpleegd zoals dat volgens mij te doen gebruikelijk is bij zo'n stuk.

Mevrouw **BERKVENS** (D66): Dank u wel, voorzitter. Hoor ik nu de VVD zeggen dat het bij beleidswijzigingen met een B-stuk mag worden afgedaan?

De heer **VAN GILSE** (VVD): Volgens mij, voorzitter, is dit stuk met de inhoud die het heeft, op de goede manier in twee commissies naar voren gebracht. Daar hebben we het in de commissie Ruimte ook uitgebreid over gehad. Dit is de reden dat u inderdaad hier deze discussie wilt voeren, maar ik blijf erbij dat dit op een goede manier is gegaan.

Mevrouw **BERKVENS** (D66): Dan ben ik heel benieuwd hoe de VVD gaat reageren als er een keer een stuk over economie dat daadwerkelijk een beleidswijziging is, ook weer als een B-stuk naar ons wordt gestuurd. Dank u wel.

De heer **VAN GILSE** (VVD): Ja, voorzitter, nogmaals, 'een babbelstuk' lijkt mij niet de juiste benaming voor de manier waarop we hier mee omgaan.

Nogmaals, wat ik wilde zeggen: stiltegebieden hebben niet een natuurbeschermende reden, maar zijn er juist om de rust van de mensen te dienen. Ik denk dat we dat in het oog moeten houden. We horen hier argumenten over natuur, maar die horen in een andere discussie thuis. Wat ook van belang is om af te wegen, is dat Gedeputeerde Staten ook de bevoegdheid willen delegeren naar gemeenten. Dus dat betekent dat, waar er zienswijzen waren van de gemeenten, daar volledig aan tegemoet is gekomen. Dus ook wat dat betreft was het voor ons een zorgvuldig proces. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. De heer Karar van de Partij van de Arbeid.

De heer **KARAR** (PvdA): Dank voor het woord, voorzitter. Ook dank aan D66 en Partij voor de Dieren. Ik snap inderdaad de drang om hier nog in PS-verband met elkaar over te spreken. Ik snap dat die behoefte bestaat.

Vanuit de PvdA zijn twee waarden in dit debat van belang. Ten eerste hechten we heel veel waarde aan de natuur. Moeten we die beschermen, koesteren, ervoor zorgen dat die prettig is voor mens en dier, en dat de natuur ook voor toekomstige generaties bestendig blijft.

Ten tweede vinden we het belangrijk dat we als overheid een uitvoerbaar en betrouwbaar beleid hanteren.

Daarom zijn we ook akkoord gegaan met de wijziging van de stiltegebieden. Vanuit ook die twee waarden kijken we naar deze twee moties. Wat me eerst brengt tot de motie van D66 betreft de weidevogelgebieden. We snappen waar die vandaan komt. We kunnen die motivatie voelen, maar we zien niet de inhoudelijke toevoeging van deze motie, omdat de weidevogelgebieden an sich zelf ook al een bescherming hebben. We denken dus dat de natuur, en dus ook de weidevogels, al beschermd zijn. Dus we zien geen toevoeging in deze motie.

Dan ten tweede wat betreft de Eilandspolder, van de Partij voor de Dieren. Deze wijziging is juist ingezet vanwege het idee om eenduidig en overzichtelijk beleid in te stellen en ervoor te zorgen dat het geordend is. We denken dus dat het selecteren van één gebied daar tegenin gaat. Daarom zullen we deze motie ook niet steunen.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Mevrouw den Boer van de BBB.

Mevrouw **DEN BOER** (BBB): Ja, dank u wel, voorzitter. Ja, stiltegebieden. Ja, voorzitter, persoonlijk vind ik wel dat er wel erg veel geluid is gemaakt over de stiltegebieden. Dit is namelijk de vierde keer dat we hierover in debat gaan. BBB hoort de gedeputeerde regelmatig waarschuwen dat we 27 procent ruimtetekort hebben. BBB is van de praktische. Wij zien als grote oplossing meervoudig ruimtegebruik. Dus complimenteren we GS om stiltebieden te combineren met NNN en Natura 2000-gebieden, zodat andere gebieden weer ingezet kunnen worden voor andere activiteiten met minder beperkingen.

Ja, voorzitter, en toen werd ik net nog heel even getriggerd door het stukje over de weidevogels. Ergens in mijn heel vroege verleden ben ik bestuurslid geweest van de Agrarische Natuurvereniging en ik wist niet zoveel van weidevogels, maar dat heb ik daar wel geleerd. Ik ben vol fanatisme- Drie keer per week ging ik door ons weiland wandelen om vogelnesten te zoeken om ze te beschermen. Ik zag er geen één. Ze waren al weg voordat ik in de buurt kwam. Toen zei mijn voorzitter van de Weidevogelvereniging van de Agrarische Natuurvereniging: Aletta, je doet het verkeerd, je moet met de trekker het weiland in gaan, want dat zijn ze gewend. Dus ik met mijn luid ronkende MF door het weiland heen, en verhip, laten nou verdikkeme de weidevogels gewoon blijven zitten en waren ze juist goed te zien. Dus misschien is stilte niet voor elke vogel altijd heel erg geschikt. Dank u wel, voorzitter.

De **VOORZITTER**: Twee moties ingediend in dit debat.

Voor de beantwoording van de gestelde vragen- Het begint hier meer op een sportwedstrijd te lijken dan op een serieus debat. Mag ik even uw aandacht, alstublieft? Met respect luisteren we naar iedereen. Ik geef het woord aan de heer Olthof. U krijgt vijf minuten.

Eerste termijn Gedeputeerde Staten

Gedeputeerde **OLTHOF**: Het voelt als een straf.

Goed. Dank u wel, voorzitter. Laat ik in de eerste plaats beginnen over de procedure, want daar zijn wat misverstanden. Ik ben de oorzaak van de misverstanden, laat ik daar duidelijk over zijn. Deze procedure bestaat uit twee onderdelen. Het eerste is het wijzigen van de contouren van de leefgebieden. Dat is een bevoegdheid van GS. Dat is in de commissie besproken. Het is geen PS-besluit. Het wijzigen van de regels, dat gaan we nog doen, dat komt bij de vijfde herziening van de Omgevingsverordening aan de orde. Dat is een PS-bevoegdheid. Dus in dat opzicht is het goed. Ik heb verwarring veroorzaakt – dat realiseer ik mij goed – om in die eerste commissie dat we het bespraken de indruk te wekken dat er nog een PS-besluit zou komen. Daar hebben we ook contact over gehad. Mijn excuses daarvoor. Dat had ik op dat moment anders moeten aangeven. Dan had u eerder, in een eerdere vergadering, een tweeminutendebat kunnen voeren. We hebben nu met elkaar erover gesproken dat als moties worden aangenomen, deze zo snel mogelijk verwerkt zullen worden en per 1 juli dan in de eerstvolgende wijziging kunnen worden meegenomen – als het gaat over de inhoud.

We hebben uiteindelijk gekozen, we hadden 41 stiltegebieden, waarvan er slechts één gebied aan de eisen van een stiltegebied voldeed: 35 decibel. We hebben ook gezien dat een heleboel van die stiltegebieden eigenlijk qua grenzen over dorpskernen heen liepen. In ieder geval in al die jaren niet waren aangepast, terwijl er in de omgeving heel veel ontwikkeld was. Uiteindelijk hebben we ervoor gekozen om te zeggen: waar kunnen we aansluiten om een coherente, logische verdeling van die stiltegebieden te krijgen? Die hebben we gevonden in Natura 2000 en in NNN, waar we kunnen stoppen met de stiltegebieden, we hadden door kunnen gaan met de stiltegebieden. Wat een papieren tijger was, want met een halve fte al die 41 stiltegebieden handhaven, is onmogelijk.

Ook in de geest van de Omgevingswet is het logisch dat we dit ook in de nabijheid brengen. Dan is de gemeente de eerste aangewezen overheidslaag die dit uit zou moeten voeren. Dat is de idee hierachter geweest.

We hebben die aansluiting bij Natura 2000 en NNN gekozen. Dat is een keuze geweest. Dat klopt. Dat gaat – dat is een vraag geweest – ten koste van tien stiltegebieden. Dus niet alles stiltegebieden blijven gehandhaafd. We hebben ook van een aantal stiltegebieden de contouren gewijzigd om ze binnen die NNN en die Natura 2000 te brengen. Dus dat is in ieder geval wat daar gebeurd is.

Als het gaat over de twee moties- Er is al heel veel over gezegd. Een stiltegebied is uiteindelijk geen natuurbeschermingsgebied. Het is wel een milieubeschermingsgebied. Dat is fundamenteel iets anders. Het weidevogelleefgebied is een natuurbeschermingstitel. Ja? Daar is ook een beschermingsregime voor de habitat weidevogels in het Bijzonder Landschap dat, op het moment dat de kernkwaliteit van het weidevogelleefgebied wordt aangetast, het een aantasting van de kernkwaliteit is en het daarmee ook niet is toegestaan.

Verder vindt het weidevogelleefgebied de bescherming in Nederlandse natuurwetgeving en in Europese natuurwetgeving. Daarmee is het weidevogelleefgebied enorm goed beschermd en mag uiteindelijk geen enkele aantasting van die kernkwaliteit plaatsvinden. Daarom, het toevoegen van een stiltegebied aan dat weidevogelleefgebied voegt voor het weidevogelleefgebied niets toe. Wat u wel doet, als u dat weer gaat toevoegen, is dat we teruggaan naar zo'n tachtig procent van wat eraf gegaan is, er weer bijkomt. Dus met andere woorden: we gaan weer terug naar een groot deel van de oude situatie.

Als het gaat over die aansluiting: dat kan over een heel specifiek gebied gaan. Maar uiteindelijk, in dat gebied ga je dus uiteindelijk een regime opleggen, een stiltegebied, wat geen Bijzonder Landschap is, geen Natura 2000, geen NNN. Daarmee leg je in een gebied wat geen beschermingsstatus heeft, met een stiltegebied iets opleggen wat niet gehandhaafd kan worden. Want zelfs in een Bijzonder Landschap – daar hebben we niet voor gekozen – is het onder voorwaarden zelfs mogelijk om iets te ontwikkelen. Het maatwerk bijvoorbeeld, en dat soort zaken. Dus met andere woorden, uiteindelijk is het BL een ruimtelijke bescherming en we hebben hier voor een ander gekozen, en dat is de NNN en Natura 2000.

Maar volgens mij komt er een interruptie.

De **VOORZITTER**: U heeft nog tien seconden, mevrouw Berkvens.

Mevrouw **BERKVENS** (D66): Dan ga ik proberen het heel kort te doen. Natura 2000 en NNN-gebieden, dat zijn óók natuurbeschermingsmaatregelen. De stiltegebieden kunnen aan de voorkant een werking hebben om bepaalde dingen tegen te gaan, die in weidevogelleefgebieden niet achteraf getoetst hoeven te worden. Dus het heeft wel degelijk een extra bescherming. Kunt u dat beamen?

De **VOORZITTER**: Uw tijd zit erop. De heer Olthof.

Gedeputeerde **OLTHOF**: Het eerste kan ik zeker beamen: NNN en Natura 2000 hebben ook natuurbescherming. Maar de weidevogelleefgebieden hebben een bescherming. Dat als de kernkwaliteit van die weidevogelleefgebieden wordt aangetast, dat wordt gezien als een aantasting van de kernkwaliteit in het Bijzonder Landschap, dat daarmee dus niet toegestaan is. Dus op het moment dat er ontwikkelingen zijn en dat het achteraf getoetst wordt, kan ik niet helemaal beoordelen. Maar natuurlijk, je kan er ook nog een keer 'stiltegebied' opleggen, je kan al die gebieden op elkaar gaan stapelen, maar uiteindelijk is het toevoegen aan een stiltegebied- Het weidevogelleefgebied heeft een enorme beschermde status, zowel in Europese, nationale als in onze eigen regelgeving. En is uiteindelijk een stiltegebied een milieubeschermingsgebied en geen natuurbeschermingsgebied in de basis. Daarom is dat een keuze geweest. Nogmaals, dat is een keuze – anderen zullen andere keuzes hebben gemaakt – en hebben wij aansluiting gekozen bij Natura 2000 en het NNN. Dat is uiteindelijk de overweging geweest.

De vraag van JA21, de vrijgekomen gebieden niet voor energie. Ja, u zult begrijpen, die kan ik niet toezeggen. Uiteindelijk, je haalt er iets af. Daarmee ga je uiteindelijk niet een ander beschermingsregime opzeggen en zeker niet om te zeggen: dat mag niet. Dat kan ik niet toezeggen als het niet ten koste gaat van het weidevogelgebied. Volgens mij heb ik daar duidelijk een antwoord op gegeven wat daar de status van is.

Volgens mij, de ChristenUnie, begrijp ik het punt, maar hebben we juist wel die coherentie gezocht en een logische indeling bij die Natura 2000 en die NNN, om die contouren te gaan gebruiken. Ja, u had misschien meer gewild. Dat kan. Uiteindelijk hebben wij een logische aansluiting bij die twee gebieden gekozen, en niet voor die stiltegebieden.

Met het nieuwe beleid, ja, daar verdwijnen stiltegebieden. Dat kan ook niet anders. Als je de contouren gaat aanpassen en je gaat het aansluiten bij, dan zijn een aantal gebieden afgevallen. Dat zijn in totaal zo'n tien gebieden. Daarnaast zijn een aantal contouren aangepast.

Volgens mij heb ik hiermee alle vragen beantwoord en ik denk een duidelijk antwoord gegeven op de overwegingen die wij hebben gemaakt bij dit beleid.

De **VOORZITTER**: Dank, gedeputeerde Olthof. Dan gaan we de beraadslagingen over dit tweeminutendebat afronden. Als ik het heb afgerond, kunnen er geen nieuwe moties meer worden ingediend. Ik kijk even rond of er behoefte is. Zo niet, dan is het tweeminutendebat afgerond. De stemmingen vinden straks plaats.

De discussie wordt gesloten.

12 Advies GS op motie(s) Vreemd aan de Orde van de Dag (indien aan de orde).

De **VOORZITTER**: Agendapunt 12. Er zijn geen moties Vreemd aan de Orde van de Dag ingediend.

13 Gebundelde stemming van alle motie(s) amendement(en) en voordrachten.

De **VOORZITTER**: Dus dan zijn we bij de gebundelde stemmingen. Dan kijk ik even rond of dat direct kan, of dat er nog behoefte is aan schorsing. De heer Terwal.

De heer **TERWAL** (VVD): Voorzitter, ik heb toch wel even behoefte aan een korte schorsing.

De **VOORZITTER**: Tien minuten?

De heer **TERWAL** (VVD): Een kwartiertje.

De **VOORZITTER**: Het is een ordevoorstel natuurlijk. Zullen we tot 22.10 uur doen? Dat is een beetje ertussenin. Dat is mooi. Maar dan gaan we ook wel gelijk beginnen. Daarna zijn we allemaal toe aan een drankje.

Schorsing van 21.58 uur tot 22.11 uur.

De **VOORZITTER**: Dames en heren, mag ik u verzoeken te gaan plaatsnemen, zodat wij over kunnen gaan tot de stemming? Ik kijk even naar de griffier hoeveel stemgerechtigde Statenleden aanwezig zijn. […] Er zijn als het goed is 52 Statenleden aanwezig.

Startnotitie participatieverordening (Voordracht 1-2026).

De **VOORZITTER**: Als eerste gaan wij stemmen over de amendementen, de moties en de voordracht zelf die zijn ingebracht bij agendapunt 8. Dat is voordracht 1-2026 van dit jaar. Dat is wel heel mooi: dat is de Startnotitie participatieverordening.

Als eerste breng ik in stemming amendement nummer A1. Die is ingediend door Forum voor Democratie. Dat betreft de drempel over het burgerinitiatief.

De heer **DESSING** (FvD): Voorzitter?

De **VOORZITTER**: Ja, de heer Dessing.

De heer **DESSING** (FvD): Naar aanleiding van het antwoord van uzelf, als ondergetekende die daarover ging, hebben wij meer tijd nodig om te kijken of wij dit amendement misschien op een andere manier moeten indienen. Dus we houden dit voorlopig aan en komen hier op een later moment op terug.

Amendement 1 'Drempel burgerinitiatief – proportioneel naar omvang van de belanghebbende doelgroep' maakt geen deel meer uit van de beraadslagingen c.q. besluitvorming.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Amendement nummer A1 is ingetrokken.

Dan gaan we naar amendement nummer A2. Die is ingediend door D66 en Volt: Expliciete keuze voor variant drie. Is er iemand die hoofdelijke stemming wil, aantekening? Nee. Dan open ik de stemming voor amendement nummer A2. Nogmaals, er kunnen 52 stemmen worden uitgebracht. Unaniem aangenomen. Prachtig.

Amendement 2 'Expliciete keuze voor variant 3 (Noord-Hollandse variant)', ingediend door D66 en Volt.
Amendement 2 is met algemene stemmen aangenomen.

De **VOORZITTER**: Motie nummer M1 is ingetrokken.

Dan gaan we naar motie nummer M2. Die is ingediend door de Partij van de Vrijheid en Partij voor de Dieren en gaat over de vaststelling van democratische kaders voorafgaand aan de participatietrajecten. Is er iemand die- Mevrouw Bezaan.

Mevrouw **BEZAAN** (PVV): Ja, voorzitter, dank voor het woord. Wij zouden deze motie graag aanhouden.

Motie 2 'Vaststellen democratische kaders voorafgaand aan participatietrajecten' maakt geen deel meer uit van de beraadslagingen c.q. besluitvorming.

De **VOORZITTER**: Dan gaan we naar motie nummer M3, ingediend door JA21: Startnotitie participatie met heldere kaders vooraf. Ja, dat is-

Mevrouw **UITERWIJK** (JA21): Ja, voorzitter, wij houden deze ook graag aan.

Motie 3 'Startnotitie participatie met heldere kaders vooraf' maakt geen deel meer uit van de beraadslagingen c.q. besluitvorming.

De **VOORZITTER**: Ja, dank u wel. Dat was mevrouw Uiterwijk. Sorry, ik drukte niet op het knopje. Ik kon uw naam niet uitspreken. Motie nummer M3 is aangehouden.

Motie nummer M4 was al aangehouden en motie nummer M5 ook.

Dus dan kunnen wij nu in stemming brengen voordracht 1, de Startnotitie Participatieverordening. Iemand hoofdelijke stemming, stemverklaring? Ja, de heer Dessing.

De heer **DESSING** (FvD): Ja, dank u wel, voorzitter. Ondanks het feit dat we goede intenties zien in deze participatieverordening missen wij toch node de noodrem van het referendum. Dus zijn we toch genoodzaakt om tegen de verordening te stemmen.

De **VOORZITTER**: Anderen nog? Dan open ik nu de stemming voor voordracht 1-2026, Startnotitie participatieverordening. Kunt u even de aandacht bij de stemming houden? De

stemming is nog niet gesloten. Er moet nog één iemand stemmen. Ja, u kunt natuurlijk lachen, maar dit gaat van uw dranktijd af. Ja, 52 stemmen uitgebracht.

Voordracht Startnotitie participatieverordening (VD-1).
Voordracht 1-2026 is, met inachtneming van de daarin als gevolg van aanneming van in het amendement A# aangebrachte wijzigingen, met 51 stemmen voor en 1 stem tegen aangenomen. Tegen heeft gestemd: Forum voor Democratie.

De **VOORZITTER**: Dank u wel.

Programma Landelijk Gebied (PLG) (Voordracht 4-2026).

De **VOORZITTER**: Dan gaan we naar punt 9 en dat is agendapunt Voordracht Programma Landelijk Gebied.

Daar is amendement A3 ingetrokken, motie M4 is ingetrokken, motie M6 is ingetrokken.

Dan gaan we bij motie M7 beginnen. Ingediend door D66, Volt, Partij voor de Dieren: Noord-Holland is duidelijk over de toekomst van het waterpeil. Is er iemand die hoofdelijke stemming, stemverklaring, aantekening? Motie M7 wordt ter stemming gebracht.

Motie 7 ‘Noord-Holland is duidelijk over de toekomst van het waterpeil’, ingediend door D66, Volt en Partij voor de Dieren.
Motie 7 is met 12 stemmen voor en 40 stemmen tegen verworpen. Voor hebben gestemd: D66, Partij voor de Dieren, SP, Volt en ChristenUnie.

De **VOORZITTER**: Gaan we naar motie M8, ingediend door JA21: Herpositionering van AERIUS en oproep tot herijking van het stikstofinstrumentarium. Iemand hoofdelijke stemming, stemverklaring? Ik open de stemming voor motie nummer M8. Ja, 52 stemmen uitgebracht.

Motie 8 ‘Herpositionering van AERIUS en oproep tot herijking van het stikstofinstrumentarium’, ingediend door JA21.
Motie 8 is met 8 stemmen voor en 44 stemmen tegen verworpen. Voor hebben gestemd: JA21, PVV, Forum voor Democratie en ChristenUnie.

De **VOORZITTER**: Gaan we naar motie M9, ingediend door JA21: Geen uitvoering zonder financiële dekking. Iemand hoofdelijke stemming, stemverklaring? De stemming is geopend voor motie nummer M9.

Motie 9 ‘Geen uitvoering zonder financiële dekking’, ingediend door JA21.
Motie 9 is met 11 stemmen voor en 41 stemmen tegen verworpen. Voor hebben gestemd: JA21, PVV, CDA, Forum voor Democratie en 50PLUS.

De **VOORZITTER**: Gaan we naar motie M10, ingediend door JA21, CDA: KPI-systematiek blijft vrijwillig en niet normerend. Iemand hoofdelijke stemming, stemverklaring? De stemming is geopend voor motie M10. 52 stemmen uitgebracht.

Motie 10 ‘KPI-systematiek blijft vrijwillig en niet normerend’, ingediend door JA21 en CDA.
Motie 10 is met 27 stemmen voor en 25 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd: GroenLinks, PvdA, D66, Partij voor de Dieren, 50PLUS, Volt en ChristenUnie.

De **VOORZITTER**: Motie M11, ingediend door JA21: Oplossing voor PAS-melders ligt in Den Haag. Iemand hoofdelijke stemming, aantekening? De stemming is geopend voor motie M11.

Motie 11 ‘Oplossing voor PAS-melders ligt in Den-Haag’, ingediend door JA21.
Motie 11 is met 27 stemmen voor en 25 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd: GroenLinks, PvdA, D66, Partij voor de Dieren, SP en 50PLUS.

De **VOORZITTER**: Gaan we naar motie M12, ook ingediend door JA21: Subsidies tijdelijk en geen structureel verdienmodel. Iemand hoofdelijke stemming, aantekening, stemverklaring? Nee. Dan gaan we de stemmingen openen voor motie M12.

Motie 12 'Subsidies tijdelijk en geen structureel verdienmodel', ingediend door JA21.
Motie 12 is met 7 stemmen voor en 45 stemmen tegen verworpen. Voor hebben gestemd: JA21, PVV en Forum voor Democratie.

De **VOORZITTER**: Gaan we naar motie M13, óók door JA21: Vrijwilligheid en bescherming eigendomsrechten. Iemand hoofdelijke stemming, stemverklaring of aantekening? De stemming is geopend voor motie M13. Ja.

Motie 13 'Vrijwilligheid en bescherming eigendomsrechten', ingediend door JA21.
Motie 13 is met 9 stemmen voor en 43 stemmen tegen verworpen. Voor hebben gestemd: JA21, PVV, CDA en Forum voor Democratie.

De **VOORZITTER**: Motie M14 is ingetrokken.

Dan komen we bij motie M15, ingediend door Volt, Partij voor de Dieren en D66: KRW-doelen halen. Iemand hoofdelijke stemming, stemverklaring of aantekening? De stemming is geopend voor motie M15. 52 stemmen uitgebracht.

Motie 15 'KRW-doelen halen', ingediend door Volt, Partij voor de Dieren en D66.
Motie 15 is met 14 stemmen voor en 38 stemmen tegen verworpen. Voor hebben gestemd: D66, Partij voor de Dieren, SP, 50PLUS, Volt en ChristenUnie.

De **VOORZITTER**: Gaan we naar motie M16, ingediend door Partij voor de Dieren. Motie Plan 15% landbouwareaal biologisch in 2030. Iemand hoofdelijke stemming, stemverklaring of aantekening?

De heer **HOLLEBEEK** (PvdD): Voorzitter, deze motie is ingetrokken. Motie M16.

De **VOORZITTER**: Die is ingetrokken. Excuses. Ja. Ja, ik moet soms even goed kijken.

Dan gaan we naar motie M17. Is die- [...] M17 is goed. Sorry. Excuus. Motie M17, ingediend door Partij voor de Dieren, D66: Evaluatie voor PLG lange termijn. Iemand hoofdelijke stemming, stemverklaring of aantekening? De stemming is geopend voor motie M17.

Motie 17 'Evaluatie voor PLG lange termijn', ingediend door Partij voor de Dieren, Volt en D66.
Motie 17 is met 14 stemmen voor en 37 stemmen tegen verworpen. Voor hebben gestemd: D66, Partij voor de Dieren, JA21, SP, Volt en ChristenUnie.

De **VOORZITTER**: Gaan we naar motie M18. Die is ingediend door Partij voor de Dieren en Volt: Voortzetting Voedselvisie. Iemand hoofdelijke stemming, stemverklaring of aantekening? De stemming is geopend voor motie M18. 52 stemmen zijn uitgebracht.

Motie 18 'Voortzetting Voedselvisie', ingediend door Partij voor de Dieren en Volt.
Motie 18 is met 13 stemmen voor en 39 stemmen tegen verworpen. Voor hebben gestemd: D66, Partij voor de Dieren, SP, 50PLUS en Volt.

De **VOORZITTER**: Gaan we naar motie M19, ingediend door Partij voor de Dieren en Volt: Behoud netwerk Voedsel Verbindt. Iemand hoofdelijke stemming, stemverklaring, aantekening? Ja. Dat is de heer Klein van de ChristenUnie.

De heer **KLEIN** (ChristenUnie): Ja, wij zullen vóór deze motie en de volgende motie stemmen. Het argument dat er geen dekking is, vinden wij voor zo'n klein bedrag niet doorslaggevend. Wij denken dat die dekking zeker te vinden moet zijn, bijvoorbeeld straks bij de verdeling van de jaarcijfers.

De **VOORZITTER**: Anderen nog? De stemming is geopend voor motie M19.

Motie 19 'Behoud netwerk Voedsel Verbindt', ingediend door Partij voor de Dieren en Volt.
Motie 19 is met 12 stemmen voor en 40 stemmen tegen verworpen. Voor hebben gestemd: D66, Partij voor de Dieren, SP, Volt en ChristenUnie.

De **VOORZITTER**: Gaan we naar motie M20, ingediend door Partij voor de Dieren en Volt: Pluk de vruchten van agroforestry. Hoofdelijke stemming, stemverklaring of aantekening, een van de partijen? Zo niet, dan open ik de stemming voor motie M20. 52 stemmen uitgebracht.

Motie 20 'Pluk de vruchten van agroforestry', ingediend door Partij voor de Dieren en D66.
Motie 20 is met 13 stemmen voor en 39 stemmen tegen verworpen. Voor hebben gestemd: D66, Partij voor de Dieren, SP, 50PLUS, Volt en ChristenUnie.

De **VOORZITTER**: Motie M21 heb ik als ingetrokken staan.

Gaan we naar motie M22, ingediend door het CDA en JA21: Evaluatie NNN. Iemand hoofdelijke stemming, stemverklaring of aantekening? Motie M22 gaan we nu ter stemming brengen. 52 stemmen uitgebracht.

Motie 22 'Evaluatie NNN', ingediend door CDA en JA21.
Motie 22 is met 10 stemmen voor en 42 stemmen tegen verworpen. Voor hebben gestemd: JA21, PVV, CDA, Forum voor Democratie en ChristenUnie.

De **VOORZITTER**: Gaan we naar motie M23, ingediend door het CDA en JA21: Sociaaleconomische impactanalyse bij Programma Landelijk Gebied. Ja, een stemverklaring van de BBB, de heer Vendrig.

De heer **VENDRIG** (BBB): Ja, dank, voorzitter. De toezegging van de gedeputeerde over de sociaaleconomische impactanalyse vinden wij voldoende en wij zullen hier dan ook tegenstemmen.

De **VOORZITTER**: Anderen nog? De stemming is geopend voor motie M23. Ja.

Motie 23 'Sociaaleconomische impactanalyse bij Programma Landelijk Gebied', ingediend door CDA en JA21.
Motie 23 is met 9 stemmen voor en 43 stemmen tegen verworpen. Voor hebben gestemd: JA21, PVV, CDA en Forum voor Democratie.

De **VOORZITTER**: Motie M24 is ingetrokken.

Gaan we naar motie M25. Die is ingediend door de SP: Herstel en bescherming van de natuur in het Twiske. Iemand hoofdelijke stemming, stemverklaring? Ja. De heer Klein van de ChristenUnie.

De heer **KLEIN** (ChristenUnie): Ja, wij zijn tegen verdere intensivering van recreatie in het Twiske in de vorm van festivals, maar we vinden deze motie te generiek, want het Twiske heeft ook een belangrijke rol voor passende recreatie. Dus we zullen tegenstemmen.

De **VOORZITTER**: Anderen nog? De stemming is geopend voor motie M25.

Motie 25 'Herstel en Bescherming van de Natuur in het Twiske', ingediend door SP.
Motie 25 is met 6 stemmen voor en 46 stemmen tegen verworpen. Voor hebben gestemd: Partij voor de Dieren en SP.

De **VOORZITTER**: Gaan we naar motie M26, ingediend door JA21: Geen dieetbeleid en geen sturing op consumptiekeuzes. Hoofdelijke stemming, stemverklaring of aantekening? Zo niet, dan is nu de stemming geopend voor motie M26.

Motie 26 'Geen dieetbeleid en geen sturing op consumptiekeuzes', ingediend door JA21.

Motie 26 is met 27 stemmen voor en 25 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd: GroenLinks, PvdA, D66, Partij voor de Dieren, SP, Volt en ChristenUnie.

De **VOORZITTER**: Gaan we naar motie M27, ingediend de Partij voor de Dieren: 15% landbouwareaal biologisch. Iemand hoofdelijke stemming, stemverklaring, aantekening? Motie M27 wordt nu in stemming gebracht.

Motie 27 'Plan 15% landbouwareaal biologisch in 2030', ingediend door Partij voor de Dieren. Motie 27 is met 12 stemmen voor en 40 stemmen tegen verworpen. Voor hebben gestemd: D66, Partij voor de Dieren, SP, Volt en ChristenUnie.

De **VOORZITTER**: Gaan we naar motie M28, ingediend door het CDA en JA21: Bredere inzet financiën bij PLG. Hoofdelijke stemming, iemand stemverklaring of aantekening? Ja, de heer Dessing van Forum voor Democratie.

De heer **DESSING** (FvD): Ja, voorzitter, dank u wel. Wij vinden deze motie te veel loyaal aan de PLG-beleidsdoelen. Daarom zullen wij tegenstemmen.

De **VOORZITTER**: Anderen nog? Ja. De heer Wagelaar van de Partij van de Arbeid. Sorry. De heer Wallaart. Ja, u zit-

De heer **WALLAART** (PvdA): Het is verwarrend, voorzitter. Ik geef het toe.

Voorzitter, in de overwegingen zit iets van dat het financieel te eenzijdig gefocust is op het realiseren van het NNN. We willen op geen enkele manier de indruk wekken dat we het daarmee eens zijn. Daarom stemmen we tegen.

De **VOORZITTER**: Anderen nog? De stemming is geopend voor motie- Sorry. Ja. Statenlid Van Wijnen.

Statenlid **VAN WIJNEN** (GroenLinks): Hoewel wij de zinsnede over de te eenzijdige focus inderdaad moeizaam vinden, vinden we wel dat er ook financiering voor de andere doelen moet zijn. Dus wij zullen voorstemmen.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Anderen nog? Dan open ik nu de stemming van motie M28.

Motie 28 'Bredere inzet financiën bij PLG', ingediend door CDA en JA21.
Motie 28 is met 24 stemmen voor en 28 stemmen tegen verworpen. Voor hebben gestemd: BBB, GroenLinks, D66, JA21, CDA, Volt en ChristenUnie.

De **VOORZITTER**: Motie M29, ingediend door VVD, BBB, CDA, JA21 en Forum voor Democratie. Het gaat over gericht ganzenbeheer, herijking van de winterrust. Iemand hoofdelijke stemming? Aantekening, stemverklaring? Dan open ik nu de stemming voor motie M29.

Motie 29 'Gericht ganzenbeheer: herijking van de winterrust voor de grauwe gans op basis van pilotresultaten en dataverzameling', ingediend door VVD, BBB, CDA, JA21 en Forum voor Democratie.
Motie 29 is met 44 stemmen voor en 8 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd: Partij voor de Dieren, SP en 50PLUS.

De **VOORZITTER**: Motie M30 is ingetrokken.

Dan kan ik nu in stemming brengen agendapunt 9. Dat was voordracht 4-2026, het Programma Landelijk Gebied. Iemand hoofdelijke stemming, stemverklaring, aantekening? Ja, mevrouw Van der Helm, 50PLUS.

Mevrouw **VAN DER HELM-CHANDANSINGH** (50PLUS): Ja, voorzitter, ondanks dat wij dapper mee hebben gedaan in de ronde van de moties en voor sommigen voor en tegen waren, gaan we tegen dit voorstel stemmen. Daarover was ik duidelijk in mijn bijdrage.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Alberts, SP.

Mevrouw **ALBERTS-OOSTERBAAN** (SP): Ja, wij vinden het – dat hebben we al in de bijdrage gezegd – slappe hap. Het enige wat we goed vinden is de 200 miljoen voor het NNN, maar het geheel maakt dat we tegenstemmen.

De **VOORZITTER**: Anderen nog? Ja, mevrouw Schneemann van Volt.

Mevrouw **SCHNEEMANN** (Volt): Ja, ik sluit me aan bij de SP.

De **VOORZITTER**: De heer Mülder van D66.

De heer **MÜLDER** (D66): Ja, dank u. Ik zag aan het einde opeens wel een wat meewerkende houding van het college. Maar, zoals ik het omschreef, als het provinciehuis in de fik staat, kom je ook niet aan met een brandmelder. Het is voor ons echt te weinig. Wij gaan tegenstemmen.

De **VOORZITTER**: Anderen nog? Dan open ik nu de stemming voor voordracht 4-2026, het Programma Landelijk Gebied.

Voordracht Programma Landelijk Gebied (PLG) (VD-4).
Voordracht 4-2026 is met 29 stemmen voor en 23 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd: D66, Partij voor de Dieren, JA21, PVV, CDA, Forum voor Democratie, SP, 50PLUS, Volt en ChristenUnie.

Gemeenschappelijke Regeling Uitvoeringstaken Natuur en Omgeving (UNO) Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) (Voordracht 2-2026).

De **VOORZITTER**: Dan ga ik nu in stemming brengen agendapunt 9.a. Dat is voordracht 2-2026 van de Gemeenschappelijke Regeling Uitvoeringstaken Natuur en Omgeving (UNO) en de Nationale data Flora en Faunabank, de NDFF. Iemand hoofdelijke stemming, stemverklaring of aantekening? Ja, de heer Dessing, Forum voor Democratie.

De heer **DESSING** (FvD): Wij vinden dit te bureaucratisch en geeft veel risico op politiek misbruik van feiten en data. Daarom zullen wij tegenstemmen.

De **VOORZITTER**: Anderen nog? Dan open ik nu de stemming- O, sorry, mevrouw Van der Helm. Ja.

Mevrouw **VAN DER HELM-CHANDANSINGH** (50PLUS): Ja, voorzitter, ik was ook duidelijk in mijn bijdrage. Ik heb te veel mitsen en maren bij deze regeling. Dus ook wij zullen tegenstemmen.

De **VOORZITTER**: De heer Kanik van D66. Nee. Ja, ik heb mijn leesbril op. Alles zwaait naar mij. Anderen nog? Dan open ik nu de stemming voor voordracht 2-2026, de Gemeenschappelijke Regeling, et cetera.

Voordracht Gemeenschappelijke Regeling Uitvoeringstaken Natuur en Omgeving (UNO) Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) (VD-2).
Voordracht 2-2026 is met 49 stemmen voor en 3 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd: Forum voor Democratie en 50PLUS.

2-minutendebat.

De **VOORZITTER**: Dan breng ik nu in stemming de twee moties die zijn ingediend bij het tweeminutendebat. De eerste motie betreft motie M31, ingediend door Partij voor de Dieren en D66. De motie Behoud van stiltegebieden omgeven door Natura 2000. Is er iemand die een hoofdelijke stemming wil, stemverklaring of aantekening? Dan open ik nu de stemming voor motie M31. De stemming is gesloten.

Motie 31 ‘Behoud van stiltegebieden omgeven door Natura 2000’, ingediend door Partij voor de Dieren en D66.
Motie 31 is met 12 stemmen voor en 40 stemmen tegen verworpen. Voor hebben gestemd: D66, Partij voor de Dieren, SP, Volt en ChristenUnie.

De **VOORZITTER**: Vervolgens breng ik in stemming motie M32, ingediend door D66 en de ChristenUnie. Motie Behoud van stiltegebieden bij weidevogelgebieden in Noord-Holland. En ook door de Partij voor de Dieren. Excuses. Iemand hoofdelijke stemming, stemverklaring? Ja, Statenlid Korzelius van GroenLinks.

Statenlid **KORZELIUS** (GroenLinks): Voorzitter, dank u wel. Aanvankelijk hadden we best sympathie voor deze motie. Gelet op de beantwoording van de gedeputeerde, zijn we tot de overtuiging gekomen dat ook in de nieuwe opzet de weidevogelgebieden voldoende beschermd zijn. Dus wij zullen tegenstemmen.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Anderen nog? Dan hoop ik nu de stemming voor motie M32.

Motie 32 ‘Behoud van stiltegebieden bij weidevogelgebieden in Noord-Holland’, ingediend door D66, Partij voor de Dieren en ChristenUnie.
Motie 32 is met 13 stemmen voor en 39 stemmen tegen verworpen. Voor hebben gestemd: PvdA, D66, Partij voor de Dieren, SP, Volt en ChristenUnie.

De **VOORZITTER**: Dat was de laatste die wij vanavond in stemming konden brengen.

14 Sluiting.

De **VOORZITTER**: Dames en heren, ik wil u ontzettend bedanken voor uw inzet, uw geduld, uw inbreng. De eerstvolgende vergadering zal plaatsvinden op 2 maart aanstaande. Dan zie ik u graag weer terug.

Er staat nu nog een drankje klaar in de Johan Remkeszaal. Doe voorzichtig naar huis straks. Ambtenaren bedankt. Griffie bedankt. En natuurlijk de pers die tot het laatst gebleven is en ook uitgenodigd is voor een drankje, bedankt. Ik zie u straks beneden. Dank u wel. De vergadering is gesloten.

Sluiting om 22.35 uur.

Vastgesteld op …….. te Haarlem.

Provinciale Staten van Noord-Holland,

voorzitter,

Statengriffier,

Provincie Noord-Holland

Aan
Provinciale Staten

Uw contactpersoon
mw V. Mulder
AD/STG

Telefoonnummer 0235143001
statengriffie@noord-holland.nl

Bijlage: overzicht openstaande moties

Betreft: lijst moties PS 2 maart 2026.

19 februari 2026

Inleiding:
Als bijlage treft u aan een gewijzigd overzicht van alle openstaande moties met daarop een nieuw afdoeningsvoorstel.

Alle moties en amendementen zijn digitaal terug te vinden op de website en in iBabs.
In de kolom “Voorstel voor PS/Presidium” op bijgevoegde lijst wordt aangegeven wanneer er een actualisatie vanuit GS en/of commissie is gepubliceerd en wanneer er een afdoeningsvoorstel is.

Voorstel: in te stemmen met de afdoeningsvoorstellen van de volgende motie:

Nummer (hyperlink)	Datum PS	Onderwerp	Opmerking voor PS/Presidium
M185-2020	16-11-2020	Varende fietspaden. (D66, GroenLinks, ChristenUnie, PvdA)	Er is in februari een actualisatie vanuit GS en vanuit commissie Ruimte bij deze motie gepubliceerd **Voorstel Presidium:** Commissie Ruimte van 9 februari 2026 stemt in met het afdoen van deze motie. Voorstel: motie afdoen.

Instemmen leidt tot opschoning van de lijst moties na vaststelling in PS van 2 maart 2026.

Haarlem, 2 maart 2026

Provinciale Staten van Noord-Holland,

voorzitter,

statengriffier,

Provincie Noord-Holland

Aan
Provinciale Staten

Uw contactpersoon
mw V. Mulder
AD/STG

Telefoonnummer 0235143001
statengriffie@noord-holland.nl

Bijlage: overzicht openstaande moties

Betreft: lijst moties PS 2 maart 2026.

19 februari 2026

Inleiding:
Als bijlage treft u aan een gewijzigd overzicht van alle openstaande moties met daarop een nieuw afdoeningsvoorstel.

Alle moties en amendementen zijn digitaal terug te vinden op de website en in iBabs.
In de kolom "Voorstel voor PS/Presidium" op bijgevoegde lijst wordt aangegeven wanneer er een actualisatie vanuit GS en/of commissie is gepubliceerd en wanneer er een afdoeningsvoorstel is.

Voorstel: in te stemmen met de afdoeningsvoorstellen van de volgende motie:

Nummer (hyperlink)	Datum PS	Onderwerp	Opmerking voor PS/Presidium
M185-2020	16-11-2020	Varende fietspaden. (D66, GroenLinks, ChristenUnie, PvdA)	Er is in februari een actualisatie vanuit GS en vanuit commissie Ruimte bij deze motie gepubliceerd **Voorstel Presidium:** Commissie Ruimte van 9 februari 2026 stemt in met het afdoen van deze motie. Voorstel: motie afdoen.

Instemmen leidt tot opschoning van de lijst moties na vaststelling in PS van 2 maart 2026.

Haarlem, 2 maart 2026

Provinciale Staten van Noord-Holland,

voorzitter,

statengriffier,

Lijst openstaande moties voor PS van 2 maart 2026

De lijst wordt 4 keer per jaar door GS geactualiseerd voor PS van maart, juni, september en december 2026. Tussentijds worden op de website actualisaties vanuit de commissies en vanuit de GS-besluitenlijst bij de moties gepubliceerd. Als er een actualisatie is gedaan, wordt dat genoteerd in de kolom "Voorstel voor PS/Presidium". ***De eerstvolgende actualisatie vanuit GS volgt met de PS-vergadering van 2 maart 2026.***

Overzicht met links naar alle openstaande moties.
Alle moties en amendementen inclusief actualisaties zijn digitaal terug te vinden op de website en in iBabs. Via onderstaande hyperlinks naar de afzonderlijke moties kunt u online de actuele stand van zaken GS en commissies raadplegen. In de kolom "Voorstel voor PS/Presidium" wordt aangegeven wanneer er een nieuwe actualisatie vanuit GS is gepubliceerd en wanneer er een afdoeningsvoorstel ligt.

Nummer	Datum PS	Onderwerp motie en fractie	Voorstel voor PS/Presidium
M29-2026	02-02-2026	Gericht ganzenbeheer: herijking van de winterrust voor de grauwe gans op basis van pilotresultaten en dataverzameling (VVD, BBB, CDA, JA21, FvD)	
M26-2026	02-02-2026	Geen dieetbeleid en geen sturing op consumptiekeuzes (JA21)	
M11-2026	02-02-2026	Oplossing voor PAS-melders ligt in Den-Haag (JA21)	
M10-2026	02-02-2026	KPI-systematiek blijft vrijwillig en niet normerend (JA21, CDA)	
M142-2025	08-12-2025	Drijvende Wetlands in Noord-Holland (Volt)	Er is in februari een actualisatie vanuit GS bij deze motie gepubliceerd
M138-2025	08-12-2025	Monitoring digitale communicatie en kanalen (GroenLinks, Volt, PvdD, PvdA)	
M133-2025	08-12-2025	Compensatie bedrijfsfuncties bij ruimtelijke plannen (CDA, VVD, BBB, JA21)	Er is in februari een actualisatie vanuit GS bij deze motie gepubliceerd
M126-2025	03-11-2025	Dierenwelzijn in Begroting (Partij voor de Dieren, GroenLinks)	Er is in februari een actualisatie vanuit GS bij deze motie gepubliceerd
M118-2025	03-11-2025	Aan de slag met de structurele meevaller voor een mooier Noord-Holland (PvdA, Volt, GroenLinks, BBB, VVD)	
M117-2025	03-11-2025	Grip op faunaschade (Volt, GroenLinks, SP, VVD, D66)	

Overzicht met links naar alle openstaande moties.
Alle moties en amendementen inclusief actualisaties zijn digitaal terug te vinden op de website en in iBabs. Via onderstaande hyperlinks naar de afzonderlijke moties kunt u online de actuele stand van zaken GS en commissies raadplegen. In de kolom "Voorstel voor PS/Presidium" wordt aangegeven wanneer er een nieuwe actualisatie vanuit GS is gepubliceerd en wanneer er een afdoeningsvoorstel ligt.

Nummer	Datum PS	Onderwerp motie en fractie	Voorstel voor PS/Presidium
M114-2025	03-11-2025	Verklein achterstand CO2 reductie (Volt, ChristenUnie, PvdD)	Er is in februari een actualisatie vanuit GS bij deze motie gepubliceerd
M113-2025	03-11-2025	Snel duidelijkheid over locatie 380 Kv-hoogspanningsstation A9 Zuid voor ontwikkeling en verduurzaming Amsterdamse haven (VVD, GroenLinks, BBB, CDA, PvdA, VOLT, ChristenUnie, PvdD)	Er is in februari een actualisatie vanuit GS bij deze motie gepubliceerd
M112-2025	03-11-2025	Tijdslijn en wijze van financiering van twee belangrijke infrastructuurprojecten voor woningbouw inzichtelijk maken (VVD, BBB, PvdA, CDA, JA21)	Er is in februari een actualisatie vanuit GS bij deze motie gepubliceerd
M109-2025	03-11-2025	Versnellen van vergunningverlening voor woningbouw (D66, BBB, CDA, GroenLinks, Volt en 50PLUS)	Er is in februari een actualisatie vanuit GS bij deze motie gepubliceerd
M107-2025	03-11-2025	Steun aan lokale bestuurders bij opvang asielzoekers (D66, CDA, PvdD, ChristenUnie, Volt)	Er is in februari een actualisatie vanuit GS bij deze motie gepubliceerd
M105-2025	03-11-2025	Versnelling van de realisatie van Toegankelijke OV-haltes (50PLUS)	Er is in februari een actualisatie vanuit GS bij deze motie gepubliceerd
M100-2025	29-09-2025	Demografische ontwikkeling bepalend voor ruimtegebruik (VVD, BBB, GroenLinks, CDA)	Er is in februari een actualisatie vanuit GS bij deze motie gepubliceerd
M99-2025	29-09-2025	Europese toekomst in de omgevingsvisie (Volt)	Er is in februari een actualisatie vanuit GS bij deze motie gepubliceerd
M98-2025	29-09-2025	Dieren in de omgevingsvisie (PvdD, PvdA, GroenLinks, D66)	Er is in februari een actualisatie vanuit GS bij deze motie gepubliceerd
M96-2025	29-09-2025	Nieuwe grootschalige ontwikkelingen in drogere gebieden (PvdD, D66, GroenLinks, VVD, CDA, ChristenUnie, Volt, BBB)	Er is in februari een actualisatie vanuit GS bij deze motie gepubliceerd
M94-2025	29-09-2025	Versterken natuurkwaliteit en biodiversiteit in de omgevingsvisie (D66, PvdD, GroenLinks, ChristenUnie, Volt, PvdA)	Er is in februari een actualisatie vanuit GS bij deze motie gepubliceerd
M89-2025	29-09-2025	Deadline pilot PAS-melders Texel (PvdA, GroenLinks, D66, BBB, CDA)	

Overzicht met links naar alle openstaande moties.
Alle moties en amendementen inclusief actualisaties zijn digitaal terug te vinden op de website en in iBabs. Via onderstaande hyperlinks naar de afzonderlijke moties kunt u online de actuele stand van zaken GS en commissies raadplegen. In de kolom "Voorstel voor PS/Presidium" wordt aangegeven wanneer er een nieuwe actualisatie vanuit GS is gepubliceerd en wanneer er een afdoeningsvoorstel ligt.

Nummer	Datum PS	Onderwerp motie en fractie	Voorstel voor PS/Presidium
M87-2025	29-09-2025	Vrouwenveiligheid in de openbare ruimte (D66, GroenLinks, PvdA, PvdD, CDA, ChristenUnie, JA21, Volt, 50PLUS, SP, FvD, VVD)	Er is in februari een actualisatie vanuit GS en cie Landelijk Gebied bij deze motie gepubliceerd
M86-2025	29-09-2025	Wij eisen de nacht op (GroenLinks, PvdA, D66, Volt, Partij voor de Dieren, CDA, ChristenUnie, VVD, 50PLUS, SP)	Er is in februari een actualisatie vanuit GS bij deze motie gepubliceerd
M85-2025	07-07-2025	Onderzoek Vlotbrug Herijken (VVD, BBB, PvdA, CDA, 50PLUS, PVV, FvD, JA21, PvdD)	
M83-2025	07-07-2025	Klimaatadaptatie opnemen in verschillende portefeuilles (GroenLinks, Partij voor de Dieren, PvdA, Volt)	
M82-2025	07-07-2025	Uitvoeringsagenda Klimaatadaptatie - Formuleren Tussendoelen (Volt)	
M80-2025	07-07-2025	Monitoring voortgang klimaatadaptatie (GroenLinks, PvdA, Volt)	
M78-2025	07-07-2025	KRW doelen: Duurzaam verpachten van gronden (D66, Partij voor de Dieren, SP, Volt, ChristenUnie)	
M77-2025	07-07-2025	Tussenevaluatie KRW - Integraal overzicht maatregelen (Volt)	Er is in februari een actualisatie vanuit GS bij deze motie gepubliceerd
M75-2025	07-07-2025	Uitbreiding bollenareaal, alleen biologisch! (Partij voor de Dieren, PvdA, GroenLinks, SP, D66, ChristenUnie, Volt)	Er is in februari een actualisatie vanuit GS bij deze motie gepubliceerd
M72-2025	30-06-2025	Onderzoek naar samenvoeging Omgevingsdiensten Noord-Holland (VVD, GroenLinks, D66, BBB, CDA, PvdA, Volt)	Er is in februari een actualisatie vanuit GS bij deze motie gepubliceerd
M71-2025	30-06-2025	Positief rekeningresultaat inzetten voor beheersen schuldpositie Noord-Holland (CDA, D66, ChristenUnie)	Er is in februari een actualisatie vanuit GS bij deze motie gepubliceerd
M60-2025	30-06-2025	Provinciale solidariteit zichtbaar maken tijdens WorldPride 2026 (D66, VVD, GroenLinks, Partij voor de Dieren, Volt, BBB, PvdA, 50PLUS)	Er is in februari een actualisatie vanuit GS bij deze motie gepubliceerd
M58-2025	02-06-2025	Benut ganzenvlees in plaats van verspilling (VVD, CDA, JA21, BBB)	

Overzicht met links naar alle openstaande moties.
Alle moties en amendementen inclusief actualisaties zijn digitaal terug te vinden op de website en in iBabs. Via onderstaande hyperlinks naar de afzonderlijke moties kunt u online de actuele stand van zaken GS en commissies raadplegen. In de kolom "Voorstel voor PS/Presidium" wordt aangegeven wanneer er een nieuwe actualisatie vanuit GS is gepubliceerd en wanneer er een afdoeningsvoorstel ligt.

Nummer	Datum PS	Onderwerp motie en fractie	Voorstel voor PS/Presidium
M55-2025	02-06-2025	Netcongestie als randvoorwaarde (JA21)	Er is in februari een actualisatie vanuit GS bij deze motie gepubliceerd
M54-2025	02-06-2025	Maak duidelijk wanneer CO2 reducerende maatregelen effect kunnen hebben (D66, CDA, PvdD, GroenLinks)	Er is in februari een actualisatie vanuit GS bij deze motie gepubliceerd
M53-2025	02-06-2025	Versterk cultureel verenigingsleven in Cultuurbeleid (CDA, D66, PvdA, PvdD, BBB, SP)	
M52-2025	02-06-2025	Steunpunt Cultuur (D'66, CDA, PvdA, GroenLinks, PvdD, SP)	Er is in februari een actualisatie vanuit GS bij deze motie gepubliceerd
M49-2025	07-04-2025	Provincie Noord-Holland kan zo grote doelen niet halen! (D66, PvdA, GroenLinks, SP, PvdD, Volt, CU, 50PLUS, VVD)	
M38-2025	07-04-2025	Waterstof uit zout water (SP, PvdD)	
M31-2025	07-04-2025	Logische en coherente stiltegebieden (ChristenUnie, PvdD)	Er is in februari een actualisatie vanuit GS bij deze motie gepubliceerd
M27-2025	10-03-2025	Actieplan Geluid 2025-2029. Effectief en Realistisch (VVD, BBB, JA21)	
M26-2025	10-03-2025	Meer beheer ten behoeve van ganzen- en faunaschade (VVD, BBB, PvdA, CDA, JA21, FvD, PVV)	
M166-2024	16-12-2024	Maximale inzet, eventueel met externen, om PAS-melders te legaliseren (CDA, BBB, VVD, 50PLUS, ChristenUnie, JA21)	
M165-2024	16-12-2024	Terugbrengen van de faunaschade NU! (BBB, VVD, JA21, PVV, CDA, 50PLUS)	
M153-2024	16-12-2024	Waar mogelijk kernkwaliteiten compenseren (D66, PvdD, ChristenUnie)	
M152-2024	16-12-2024	Motivatie meer ruimte voor wonen, onder voorwaarden (GroenLinks, D66)	
M142-2024	18-11-2024	Waterbeheer Duingebied. (CDA, JA21, 50PLUS, PVV)	

Overzicht met links naar alle openstaande moties.
Alle moties en amendementen inclusief actualisaties zijn digitaal terug te vinden op de website en in iBabs. Via onderstaande hyperlinks naar de afzonderlijke moties kunt u online de actuele stand van zaken GS en commissies raadplegen. In de kolom "Voorstel voor PS/Presidium" wordt aangegeven wanneer er een nieuwe actualisatie vanuit GS is gepubliceerd en wanneer er een afdoeningsvoorstel ligt.

Nummer	Datum PS	Onderwerp motie en fractie	Voorstel voor PS/Presidium
M128-2024	11-11-2024	Regie op gevolgen gewas bestrijdings- en gewasbeschermingsmiddelen in de omgeving. (GroenLinks, PvdA, Volt)	Er is in februari een actualisatie vanuit GS bij deze motie gepubliceerd
M127-2024	11-11-2024	Weidevogels. (GroenLinks, PvdA, SP)	Er is in februari een actualisatie vanuit GS bij deze motie gepubliceerd
M113-2024	11-11-2024	Provinciaal onderzoek naar binnenlandse dagtoeristen (CDA, BBB)	Er is in februari een actualisatie vanuit GS bij deze motie gepubliceerd
M108-2024	11-11-2024	Steun voor Wildopvang. (PvdD, SP, 50PLUS, GroenLinks, D66)	
M107-2024	11-11-2024	Robuust meten en monitoren door omgevingsdienst. (PvdD, Volt, SP, JA21)	Er is in februari een actualisatie vanuit GS bij deze motie gepubliceerd
M105-2024	11-11-2024	Onderzoek naar voorkómen combinaties van bestrijdingsmiddelen. (PvdD, D66, ChristenUnie)	Er is in februari een actualisatie vanuit GS bij deze motie gepubliceerd
M95-2024	30-09-2024	Bij de Noord-Hollandse Klimaataanpak Meetbare en concrete doelen in het vervolgproces. (D66, CDA, Volt)	Er is in februari een actualisatie vanuit GS bij deze motie gepubliceerd
M93-2024	30-09-2024	Onderzoek waterberging (D66, GroenLinks)	
M92-2024	30-09-2024	Woonwensen van jonge Noord-Hollanders (Volt, D66, CDA, ChristenUnie)	Er is in februari een actualisatie vanuit GS bij deze motie gepubliceerd
M90-2024	30-09-2024	Verduurzaming bestaande woningvoorraad in volkshuisvestingsprogramma's. (GroenLinks, D66, PvdA, PvdD)	Er is in februari een actualisatie vanuit GS bij deze motie gepubliceerd
M75-2024	30-09-2024	Stortplaats Groenwoud (BBB, PVV, VVD, 50PLUS)	Er is in februari een actualisatie vanuit GS bij deze motie gepubliceerd
M73-2024	15-07-2024	Groen in Startnotitie Gezonde Leefomgeving. (PvdD, Volt, GroenLinks, VVD, D66, SP, ChristenUnie)	Er is in februari een actualisatie vanuit GS bij deze motie gepubliceerd
M58-2024	08-07-2024	Verduurzamen maatschappelijk vastgoed is en blijft belangrijk. (CDA, D66, Volt)	

Overzicht met links naar alle openstaande moties.
Alle moties en amendementen inclusief actualisaties zijn digitaal terug te vinden op de website en in iBabs. Via onderstaande hyperlinks naar de afzonderlijke moties kunt u online de actuele stand van zaken GS en commissies raadplegen. In de kolom "Voorstel voor PS/Presidium" wordt aangegeven wanneer er een nieuwe actualisatie vanuit GS is gepubliceerd en wanneer er een afdoeningsvoorstel ligt.

Nummer	Datum PS	Onderwerp motie en fractie	Voorstel voor PS/Presidium
M47-2024	08-07-2024	Positieve houding naar motie Teunissen. (PvdD, JA21, ChristenUnie, SP, d66, 50plus, Volt)	
M32-2024	13-05-2024	Eerdere sluiting kooksgasfabriek 2 in maatwerkafspraak Tata Steel. (PvdD, JA21, ChristenUnie, D66)	Er is in februari een actualisatie vanuit GS bij deze motie gepubliceerd
M17-2024	04-03-2024	Vastleggen sluiting kooksgasfabriek 2 Tata Steel 2029. (BBB, VVD, GroenLinks, PvdA)	Er is in februari een actualisatie vanuit GS bij deze motie gepubliceerd
M16-2024	04-03-2024	Technische briefing juridische (on)mogelijkheden Omgevingsdienst rondom toezicht Tata Steel. (GroenLinks, PvdA, VVD, PvdD, BBB, JA21, Volt)	Er is in februari een actualisatie vanuit GS bij deze motie gepubliceerd
M9-2024	04-03-2024	Inventariseren weidevogelgebieden waar de vos geweerd mag worden. (VVD, BBB)	
M202-2023	11-12-2023	Nieuw Noord-Hollands Volkslied. (CDA, GroenLinks, 50Plus, ChristenUnie)	
M167-2023	06-11-2023	Steun aan gemeenten voor versnellen woningbouw. (Volt)	
M144-2023	06-11-2023	Doden van dieren geen voorwaarde stellen voor schadevergoeding. (PvdD, Volt, D66, GroenLinks)	
M100-2023	10-07-2023	Gebruik kennis van dierenwelzijnsexperts (PvdD)	
M99-2023	10-07-2023	Ook bij OD NHN scherp aan de wind varen voor welzijn inwoners. (PvdD)	
M79-2023	10-07-2023	IPO visie verslechteringsverbod. (D66, PvdD, Volt)	
M42-2023	30-05-2023	Borging maatwerkafspraken EZK-TSN in vergunningen. (JA21, PvdD, CDA, D66, GroenLinks, ChristenUnie)	Er is in februari een actualisatie vanuit GS bij deze motie gepubliceerd
M238-2022	21-11-2022	Regionale Veenweidestrategie (RVS) zo snel mogelijk concreet! (GroenLinks, PvdA, D66, SP, PvdD, ChristenUnie)	Er is in februari een actualisatie vanuit GS bij deze motie gepubliceerd

Overzicht met links naar alle openstaande moties.
Alle moties en amendementen inclusief actualisaties zijn digitaal terug te vinden op de website en in iBabs. Via onderstaande hyperlinks naar de afzonderlijke moties kunt u online de actuele stand van zaken GS en commissies raadplegen. In de kolom "Voorstel voor PS/Presidium" wordt aangegeven wanneer er een nieuwe actualisatie vanuit GS is gepubliceerd en wanneer er een afdoeningsvoorstel ligt.

Nummer	Datum PS	Onderwerp motie en fractie	Voorstel voor PS/Presidium
M203-2022	14-11-2022	Toekomst van Noord-Hollandse wildopvangcentra borgen. (PvdD, GroenLinks)	
M175-2022	19-09-2022	Vluchtelingenopvang (GroenLinks, D66, DENK, PvdA, PvdD)	
M170-2022	19-09-2022	Haalbaarheid Planning Groen Staal (VVD, D66, GroenLinks, PvdA, ChristenUnie, PvdD, CDA, DENK, JA21)	
M138-2022	04-7-2022	Sociaal economische impactanalyse gebiedsprocessen. (CDA)	Er is in februari een actualisatie vanuit GS bij deze motie gepubliceerd
M61-2022	23-05-2022	Natte weilanden bij de Oeverlanden in NNN opnemen. (SP, D66, PvdD)	Er is in februari een actualisatie vanuit GS bij deze motie gepubliceerd
M53-2022	23-05-2022	Meerdere pilots verruiming Vrijkomende Agrarische Bebouwing (VAB). (PvdD, SP)	Er is in februari een actualisatie vanuit GS bij deze motie gepubliceerd
M23-2022	07-03-2022	Zicht op verbetering leefomgeving. (D66, PvdA, GroenLinks, VVD)	Er is in februari een actualisatie vanuit GS bij deze motie gepubliceerd
M185-2020	16-11-2020	Varende fietspaden . (D66, GroenLinks, ChristenUnie, PvdA)	Er is in februari een actualisatie vanuit GS en vanuit commissie Ruimte bij deze motie gepubliceerd Voorstel Presidium: Commissie Ruimte van 9 februari 2026 stemt in met het afdoen van deze motie. Voorstel: motie afdoen.
M148-2020	22-10-2020	Heroverweging Zijpe –en Hazepolder. (PvdA, D66, ChristenUnie, GroenLinks)	
M115-2020	05-10-2020	Weidevogels Zijpe. (GroenLinks, PvdA)	Er is in februari een actualisatie vanuit GS bij deze motie gepubliceerd

Provincie Noord-Holland

POSTBUS 3007 | 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier R.J.C. van der Laan
Dreef 3, tweede etage
2012 HR HAARLEM

Gedeputeerde Staten

Uw contactpersoon

S. Buitelaar

BEL/MOB

Telefoonnummer +31615105110
sander.buitelaar@noord-holland.nl

Verzenddatum

15 JAN. 2026

Kenmerk

MOB251218SB1

Uw kenmerk

Betreft: Actieplan Geluid 2025-2029 en Beleidsregels financiële doelmatigheid geluidmaatregelen Noord-Holland

Geachte leden,

Hierbij ontvangt u ter besluitvorming bijgaande statenvoordracht met bijbehorende ontwerpbesluit, met bijlagen, over het Actieplan Geluid 2025-2029 en de Beleidsregels financiële doelmatigheid geluidmaatregelen Noord-Holland (het doelmatigheidscriterium voor geluidmaatregelen). Met een positief besluit geeft u Gedeputeerde Staten toestemming om deze documenten definitief vast te stellen. In de bijlagen staat het volgende:

1. *Actieplan Geluid 2025-2029*. Hierin is de ambitie voor het verminderen van geluid door verkeer op provinciale wegen beschreven, hoe de provincie hiermee aan de slag gaat en welke geluidmaatregelen naar verwachting worden genomen;
2. *Beleidsregels financiële doelmatigheid geluidmaatregelen Noord-Holland*. Hiermee bepaalt de provincie wanneer de kosten van geluidmaatregelen redelijk zijn in verhouding tot de gezondheidswinst die deze maatregelen opleveren;
3. *Nota beantwoording zienswijzen Actieplan Geluid 2025-2029 en Beleidsregels financiële doelmatigheid geluidmaatregelen Noord-Holland*. Hieruit volgt welke zienswijzen zijn ontvangen en welke aanpassingen zijn verwerkt naar aanleiding hiervan;
4. *Uitleg over werken met Beleidsregels financiële doelmatigheid geluidmaatregelen Noord-Holland*. Hierin is samengevat welke stappen in de praktijk plaatsvinden bij het afwegen van geluidmaatregelen, als nadere toelichting op de juridische teksten in de beleidsregels;
5. *Instellingen voor reductiepunten in Beleidsregels financiële doelmatigheid geluidmaatregelen Noord-Holland*. Hierin is toegelicht hoe voor de beleidsregels bepaald is hoeveel budget elk geluidgevoelig gebouw krijgt voor geluidmaatregelen.

Wijziging in vaststellingsprocedure
In bijgaande statenvoordracht is opgenomen dat het Actieplan Geluid 2025-2029 en de Beleidsregels financiële doelmatigheid geluidmaatregelen Noord-Holland definitief worden vastgesteld. Uit nader juridisch advies blijkt dat het definitief vaststellen van een Actieplan Geluid op grond van de Omgevingswet uitsluitend een bevoegdheid van Gedeputeerde Staten is. Een door uw Staten

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143

Houtplein 33
2012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl
Kvk-nummer 34362354
Btw-nummer NL.0010.03.124.B.08

vastgesteld Actieplan Geluid zou daarom niet rechtsgeldig zijn. Wij hechten er echter groot belang aan dat uw Staten goed betrokken zijn bij de keuzes die worden gemaakt voor het Actieplan Geluid 2025-2029 en de Beleidsregels financiële doelmatigheid geluidmaatregelen Noord-Holland. Daarom vragen wij uw Staten in te stemmen met de voorliggende statenvoordracht en daarmee Gedeputeerde Staten toestemming te geven om deze documenten definitief vast te stellen.

Via de volgende stappen zijn uw Staten ook betrokken in het voortraject:

- Uw Staten hebben op 10 maart 2025 voor het Actieplan Geluid 2025-2029 een plandrempel van 50 dB vastgesteld.
- In de Commissie Ruimte op 6 oktober 2025 zijn het ontwerp Actieplan Geluid 2025-2029 en de ontwerp Beleidsregels financiële doelmatigheid geluidmaatregelen Noord-Holland besproken;
- In de Commissie Ruimte op 9 februari 2026 wordt het voorstel besproken voor het definitieve Actieplan Geluid 2025-2029, de definitieve ontwerp Beleidsregels financiële doelmatigheid geluidmaatregelen Noord-Holland en bijhorende Nota beantwoording zienswijzen.

Hoogachtend,
Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris

M.J.H. van Kuijk

voorzitter

A.Th.H. van Dijk

6 bijlage(n)

Provincie Noord-Holland

2026 | 12

VOORDRACHT

Provinciale Staten van Noord-Holland

Haarlem, 13 januari 2026

Onderwerp: Actieplan Geluid 2025-2029 en Beleidsregels financiële doelmatigheid geluidmaatregelen Noord-Holland

Kenmerk: MOB251218SB2

Bijlagen:
1. Actieplan Geluid 2025-2029
2. Beleidsregels financiële doelmatigheid geluidmaatregelen Noord-Holland
3. Nota beantwoording zienswijzen Actieplan Geluid 2025-2029 en Beleidsregels financiële doelmatigheid geluidmaatregelen Noord-Holland
4. Uitleg over werken met Beleidsregels financiële doelmatigheid geluidmaatregelen Noord-Holland
5. Instellingen voor reductiepunten in Beleidsregels financiële doelmatigheid geluidmaatregelen Noord-Holland

Inleiding
Elke vijf jaar stelt de provincie een Actieplan Geluid voor haar wegen vast. Hierin staat waar de provincie maatregelen wil nemen tegen geluidoverlast. De provincie vindt de gezondheid van haar inwoners belangrijk en het opstellen van het Actieplan Geluid is verplicht op grond van de Europese richtlijn omgevingslawaai.

Naast het Actieplan Geluid 2025-2029 worden aanvullend[1] de Beleidsregels financiële doelmatigheid geluidmaatregelen Noord-Holland) vastgesteld. Deze beleidsregels worden in de praktijk ook wel het doelmatigheidscriterium (DMC) voor geluidmaatregelen genoemd.

Hierna worden de volgende onderwerpen behandeld:
1. Wat staat in het Actieplan Geluid 2025-2029?
2. Verschillen met het vorige Actieplan Geluid
3. Verwerking zienswijzen en andere actualisaties in het Actieplan Geluid 2025-2029
4. Wat staat in de Beleidsregels financiële doelmatigheid geluidmaatregelen Noord-Holland?
5. Waarom zijn de Beleidsregels financiële doelmatigheid geluidmaatregelen Noord-Holland nodig?
6. Verwerking zienswijzen en andere actualisaties in Beleidsregels financiële doelmatigheid geluidmaatregelen
7. Doelstellingen en evaluatiecriteria
8. Financiering, communicatie en participatie

[1] Dit heeft als voordeel dat de Beleidsregels financiële doelmatigheid geluidmaatregelen Noord-Holland ook los van het Actieplan Geluid geactualiseerd kunnen worden, bijvoorbeeld als alleen een innovatieve geluidmaatregel toegevoegd moet worden.

9. Proces en procedure
10. Voorstel

1. Wat staat in het Actieplan Geluid 2025-2029?

- *Ambitieniveau voor geluid van provinciale wegen.* Uw Staten hebben op 10 maart 2025 het ambitieniveau van 50 dB vastgesteld. De wettelijke term voor het ambitieniveau is plandrempel. Uitgelegd is dat de plandrempel geen grens of norm is waaraan moet worden voldaan, maar dat geluidmaatregelen worden afgewogen als het geluid hoger is dan de plandrempel.
- *Verwachte geluidmaatregelen op korte en middellange termijn.* Beschreven wordt welke soorten maatregelen mogelijk zijn, welke randvoorwaarden voor nieuwe maatregelen gelden en hoe maatregelen worden geprioriteerd en geprogrammeerd. Nieuwe maatregelen moeten in ieder geval doelmatig zijn en met de Beleidsregels financiële doelmatigheid geluidmaatregelen Noord-Holland wordt dit beoordeeld.
- *Financiering van geluidmaatregelen.* De geluidmaatregelen worden meegenomen in het integraal Meerjarenprogramma Infrastructuur (iMPI), waar de financiële afweging wordt gemaakt voor de te realiseren geluidmaatregelen.
- *Verwachte gezondheidseffecten van de verwachte geluidmaatregelen.* De effecten zijn ingeschat voor 2029, wanneer het volgende Actieplan Geluid 2029-2034 wordt vastgesteld, en voor 2050, als stip op de horizon.
- *Wettelijk kader en samenvatting van de geluidbelastingkaart.* Naast het opstellen van het Actieplan Geluid heeft de provincie nog andere wettelijke geluidtaken voor haar wegen, onder andere het vaststellen van geluidbelastingkaarten. Bij het opstellen van het Actieplan Geluid 2025-2029 is de geluidbelastingkaart van 2021 gebruikt. De geluidsituatie bij geluidgevoelige gebouwen[2] en in stiltegebieden volgens deze geluidbelastingkaart is in het Actieplan Geluid beschreven. Ook is aangegeven hoe de geluidbelastingkaart van 2021 zich verhoudt tot de vorige geluidbelastingkaart.

2. Verschillen met het vorige Actieplan Geluid

In het Actieplan Geluid 2025-2029 staat het beleidskader voor het afwegen van geluidmaatregelen centraal. De verwachte maatregelen zijn gegeven, maar bij de voorbereiding van projecten wordt definitief bepaald welke maatregelen worden genomen. In het vorige Actieplan Geluid waren wel definitieve geluidmaatregelen vastgelegd. Het ging echter om veel minder maatregelen, met een focus op geluidreducerende wegdekken.

De nieuwe opzet van het Actieplan Geluid heeft de volgende voordelen:

- *Beheersing van de kosten van alle geluidmaatregelen samen.* Via de instellingen in de Beleidsregels financiële doelmatigheid geluidmaatregelen Noord-Holland worden deze kosten begrensd. Hiervoor wordt gelijktijdig met het vaststellen van het Actieplan Geluid een voorstel gedaan.

[2] Welke gebouwen geluidgevoelig zijn, is vastgelegd in de Omgevingswet. Het gaat om gebouwen met een woonfunctie (inclusief woonschepen en woonwagens), een onderwijsfunctie, een gezondheidszorgfunctie met een bedgebied (gebied met één of meer ruimten met bedden bestemd voor slapen of het verblijf van patiënten) of een bijeenkomstfunctie voor kinderopvang met een bedgebied.

- *In alle projecten wordt hetzelfde geluidbeleid toegepast.* Voor projecten wordt het hierdoor makkelijker te onderbouwen welke geluidmaatregelen worden genomen. De onderbouwing volgt uit berekeningen waarin de Beleidsregels financiële doelmatigheid geluidmaatregelen Noord-Holland worden toegepast. Dit leidt tot efficiencywinst en meer rechtsgelijkheid;
- *Geluideffecten van projecten worden meegenomen.* Deze effecten zijn vaak nog niet goed in beeld als een Actieplan Geluid wordt opgesteld. Geluidmaatregelen worden beter als met deze effecten rekening wordt gehouden. Dat vereist wel dat de definitieve maatregelafweging plaatsvindt bij de voorbereiding van de projecten in plaats van het Actieplan Geluid;
- *Koppeling Actieplan Geluid aan het iMPI.* Het vorige Actieplan Geluid ging voor geplande projecten uit van een momentopname. Nieuwe projecten, die daarna in beeld kwamen, kregen vanuit dit Actieplan Geluid geen geluidmaatregelen. In het Actieplan Geluid 2025-2029 is een koppeling gelegd met het iMPI, waardoor ook bij programmeringswijzigingen rekening wordt gehouden met het beleidskader van dit Actieplan Geluid.
- *Afwegingen van geluidmaatregelen leiden tot optimalere resultaten.* Naast geluidreducerende wegdekken kunnen makkelijker andere maatregelen worden afgewogen, omdat in projecten meer maatwerk mogelijk is bij het afstemmen met de omgeving.

De nieuwe opzet heeft als nadeel dat uit het Actieplan Geluid geen definitieve maatregelen meer volgen. Aan de verwachte maatregelen kunnen inwoners geen rechten ontlenen. Bij het bepalen van de definitieve maatregelen kan soms blijken dat andere of geen maatregelen doelmatig zijn. Dat kan bijvoorbeeld komen door geluideffecten van projecten, die bij het opstellen van het Actieplan Geluid nog niet in beeld waren.

3. Verwerking zienswijzen en andere actualisaties in het Actieplan Geluid 2025-2029

Door de zienswijzen wijzigt het Actieplan Geluid 2025-2029 niet inhoudelijk. Wel is naar aanleiding van de zienswijzen verder verduidelijkt dat de plandrempel alleen geldt voor geluidgevoelige gebouwen die op grond van omgevingsplannen aanwezig zijn of gebouwd kunnen worden. Voor geluidgevoelige gebouwen die nog niet in omgevingsplannen zijn opgenomen heeft de Omgevingswet al een beoordelingskader. Verder zijn enkele kleine redactionele aanpassingen verwerkt zonder inhoudelijke gevolgen.

4. Wat staat in de Beleidsregels financiële doelmatigheid geluidmaatregelen Noord-Holland?

Hiermee bepalen we welke geluidmaatregelen doelmatig zijn voor provinciale wegen. Geluidmaatregelen zijn doelmatig als de kosten redelijk zijn in verhouding tot de gezondheidswinst die deze maatregelen opleveren.

Onze beleidsregels bevatten juridische teksten. Deze teksten hebben veel overeenkomsten met de beleidsregels van het Rijk voor het bepalen van de doelmatige geluidmaatregelen bij rijkswegen en spoorwegen, zoals opgenomen in de Omgevingswet. Invloed van ons eigen beleid zorgt voor een aantal verschillen. In bijlage 4 is stapsgewijs samengevat hoe het toepassen van de Beleidsregels financiële doelmatigheid geluidmaatregelen Noord-Holland in de praktijk werkt.

5. Waarom zijn de Beleidsregels financiële doelmatigheid geluidmaatregelen Noord-Holland nodig?

De financiële middelen van de provincie zijn niet onbegrensd. Voor de geluidmaatregelen van het Actieplan Geluid 2025-2029 moeten keuzes worden gemaakt. De Beleidsregels financiële doelmatigheid geluidmaatregelen Noord-Holland ondersteunen dit proces. Hiermee kunnen geluidmaatregelen voor verschillende locaties op een eenduidige, navolgbare en objectieve manier worden afgewogen. Dat is bijvoorbeeld nodig om de afweging van één woning met een zeer hoge geluidbelasting op een locatie te kunnen vergelijken met de afweging voor vijf woningen met een redelijk hoge geluidbelasting op een andere locatie. De beleidsregels worden ook gebruikt om te sturen op de kosten van alle geluidmaatregelen samen. De instellingen in de beleidsregels bepalen namelijk hoe snel geluidmaatregelen doelmatig zijn. Deze instellingen kiest de provincie. Daarbij is de zogenoemde schaalfactor veruit de belangrijkste instelling. Deze instelling bepaalt hoeveel budget elk geluidgevoelig gebouw krijgt voor geluidmaatregelen. Met scenario-onderzoek is bepaald wat de invloed van de schaalfactor is op de hoeveelheid doelmatige geluidmaatregelen, de afname van ernstige geluidhinder, de maatregelkosten en de kosten-batenverhouding. Op basis van dit onderzoek wordt een schaalfactor van 0,5 voorgesteld. Deze schaalfactor is verwerkt in onze beleidsregels. In bijlage 5 is het gebruik en invloed van de schaalfactor verder toegelicht. Ook wordt in deze bijlage verder ingegaan op de resultaten van het scenario-onderzoek.

6. Verwerking zienswijzen en andere actualisaties in Beleidsregels financiële doelmatigheid geluidmaatregelen Noord-Holland

Op de ontwerp beleidsregels zijn geen zienswijzen ingediend. Wel is de structuur van het document gewijzigd en zijn twee inhoudelijke wijzigingen verwerkt.

- *Inhoudelijke wijzigingen.* Toegevoegd is de mogelijkheid om voor een geluidmaatregel een iets kortere lengte dan de akoestisch optimale lengte toe te passen. Dat is alleen toegestaan als de geluidmaatregel dan nog steeds voldoende effectief is. Daarnaast is nu aangegeven dat een doelmatige geluidmaatregel in aanmerking moet worden genomen in plaats van getroffen. Met deze formulering sluiten de provinciale beleidsregels exact aan op de formulering in de beleidsregels van het Rijk;
- *Overige wijzigingen.* De structuur is aangepast. Een intitulé, bijlagen en een toelichting zijn toegevoegd. Begripsbepalingen en instructies in artikelen zijn hierdoor compacter geworden, omdat nadere uitleg naar de bijlagen en de toelichting is verplaatst. Daarnaast zijn enkele kleine redactionele aanpassingen zonder inhoudelijke gevolgen verwerkt.

7. Doelstellingen en evaluatiecriteria

Met dit voorstel, zoals vastgelegd in het Actieplan Geluid 2025-2029 en de Beleidsregels financiële doelmatigheid geluidmaatregelen Noord-Holland, kan het aantal ernstig gehinderde bewoners van de nu aanwezige woningen langs alle provinciale wegen in 2050 met 50% zijn afgenomen, in vergelijking met de situatie van 2021. Bij elk volgend Actieplan Geluid monitoren we de voortgang. Uitgaande van een geleidelijke trend wordt verwacht dat in 2029, wanneer het Actieplan Geluid 2029-3034 wordt vastgesteld, het aantal ernstig gehinderde bewoners 5 tot 10% lager is.

8. Financiering, communicatie en participatie

De gemiddelde levenscycluskosten voor nieuwe geluidmaatregelen in de onderzoeksgebieden van het Actieplan Geluid 2025-2029 bedragen naar verwachting € 2,0 miljoen per jaar bij toepassing van de Beleidsregels financiële doelmatigheid geluidmaatregelen Noord-Holland. De onderzoeksgebieden betreffen de trajecten waarin nog op te starten infrastructurele projecten kunnen plaatsvinden binnen de looptijd van het iMPI 2025-2032. De financiering van de nieuwe geluidmaatregelen geschiedt via het iMPI en is onderdeel van de bestaande financiering van infrastructurele projecten.

Over de terinzagelegging van het ontwerp Actieplan Geluid 2025-2029 en de ontwerp Beleidsregels financiële doelmatigheid geluidmaatregelen Noord-Holland is gecommuniceerd. Mensen en partijen die een zienswijze hebben ingediend ontvangen een reactie. Het definitieve Actieplan Geluid 2025-2029 en de definitieve Beleidsregels financiële doelmatigheid geluidmaatregelen Noord-Holland worden samen met de Nota beantwoording zienswijzen op de website van de provincie gepubliceerd.

Het Actieplan Geluid 2025-2029 beschrijft geluidmaatregelen die momenteel kansrijk lijken. Bij de voorbereiding van projecten wordt definitief bepaald wat doelmatige en technisch uitvoerbare maatregelen zijn. Dan worden belanghebbenden opnieuw betrokken. Daarbij kan participatie mogelijk zijn. Dit wordt per project bepaald.

9. Proces en procedure

Wij vinden het belangrijk dat uw Staten goed worden betrokken bij te maken keuzen voor het Actieplan Geluid 2025-2029 en de Beleidsregels financiële doelmatigheid geluidmaatregelen Noord-Holland. Op de volgende wijze is hier invulling aan gegeven:

- Uw Staten hebben op 10 maart 2025 voor het Actieplan Geluid 2025-2029 een plandrempel van 50 dB vastgesteld.
- In de Commissie Ruimte op 6 oktober 2025 zijn het ontwerp Actieplan Geluid 2025-2029 en de ontwerp Beleidsregels financiële doelmatigheid geluidmaatregelen Noord-Holland besproken;
- In de Commissie Ruimte op 9 februari 2026 zijn het voorstel voor het definitieve Actieplan Geluid 2025-2029, de definitieve ontwerp Beleidsregels financiële doelmatigheid geluidmaatregelen Noord-Holland en bijhorende Nota beantwoording zienswijzen besproken.

Op grond van de Omgevingswet is het definitief vaststellen van het Actieplan Geluid 2025-2029 uitsluitend een bevoegdheid van Gedeputeerde Staten. Een door uw Staten vastgesteld Actieplan Geluid zou niet rechtsgeldig zijn. Om uw Staten toch in positie te brengen om keuzen te kunnen maken voor het Actieplan Geluid 2025-2029 en de Beleidsregels financiële doelmatigheid geluidmaatregelen Noord-Holland, vragen wij uw Staten om te besluiten over ons voorstel. Als u hierover positief besluit, stellen wij de documenten daarna definitief vast.

In 2029 wordt het Actieplan Geluid geactualiseerd en het Actieplan Geluid 2025-2029 geëvalueerd. Dan wordt ook nagegaan of de Beleidsregels financiële doelmatigheid geluidmaatregelen Noord-Holland moeten worden geactualiseerd.

10. Voorstel
Wij stellen u voor te besluiten overeenkomstig het bijgaande ontwerpbesluit.

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

A.Th.H. van Dijk, voorzitter

M.J.H. van Kuijk, provinciesecretaris

Ontwerpbesluit

Nr. 12-2026

Provinciale Staten van Noord-Holland;

gelezen de voordracht van Gedeputeerde Staten van 13 januari 2026;

besluiten:

de volgende documenten definitief te laten vaststellen door Gedeputeerde Staten:

1. het Actieplan 2025-2029;
2. de Beleidsregels financiële doelmatigheid geluidmaatregelen Noord-Holland;
3. de Nota beantwoording zienswijzen Actieplan Geluid 2025-2029 en Beleidsregels financiële doelmatigheid geluidmaatregelen Noord-Holland.

Haarlem,

Provinciale Staten voornoemd,

voorzitter,

statengriffier,

Provincie Noord-Holland

BEL/MOB

2026 | 12

VOORDRACHT

Provinciale Staten van Noord-Holland

Haarlem, 13 januari 2026

Onderwerp: Actieplan Geluid 2025-2029 en Beleidsregels financiële doelmatigheid geluidmaatregelen Noord-Holland

Kenmerk: MOB251218SB2

Bijlagen:
1. Actieplan Geluid 2025-2029
2. Beleidsregels financiële doelmatigheid geluidmaatregelen Noord-Holland
3. Nota beantwoording zienswijzen Actieplan Geluid 2025-2029 en Beleidsregels financiële doelmatigheid geluidmaatregelen Noord-Holland
4. Uitleg over werken met Beleidsregels financiële doelmatigheid geluidmaatregelen Noord-Holland
5. Instellingen voor reductiepunten in Beleidsregels financiële doelmatigheid geluidmaatregelen Noord-Holland

Inleiding
Elke vijf jaar stelt de provincie een Actieplan Geluid voor haar wegen vast. Hierin staat waar de provincie maatregelen wil nemen tegen geluidoverlast. De provincie vindt de gezondheid van haar inwoners belangrijk en het opstellen van het Actieplan Geluid is verplicht op grond van de Europese richtlijn omgevingslawaai.

Naast het Actieplan Geluid 2025-2029 worden aanvullend[1] de Beleidsregels financiële doelmatigheid geluidmaatregelen Noord-Holland) vastgesteld. Deze beleidsregels worden in de praktijk ook wel het doelmatigheidscriterium (DMC) voor geluidmaatregelen genoemd.

Hierna worden de volgende onderwerpen behandeld:
1. Wat staat in het Actieplan Geluid 2025-2029?
2. Verschillen met het vorige Actieplan Geluid
3. Verwerking zienswijzen en andere actualisaties in het Actieplan Geluid 2025-2029
4. Wat staat in de Beleidsregels financiële doelmatigheid geluidmaatregelen Noord-Holland?
5. Waarom zijn de Beleidsregels financiële doelmatigheid geluidmaatregelen Noord-Holland nodig?
6. Verwerking zienswijzen en andere actualisaties in Beleidsregels financiële doelmatigheid geluidmaatregelen
7. Doelstellingen en evaluatiecriteria
8. Financiering, communicatie en participatie

[1] Dit heeft als voordeel dat de Beleidsregels financiële doelmatigheid geluidmaatregelen Noord-Holland ook los van het Actieplan Geluid geactualiseerd kunnen worden, bijvoorbeeld als alleen een innovatieve geluidmaatregel toegevoegd moet worden.

9. Proces en procedure
10. Voorstel

1. Wat staat in het Actieplan Geluid 2025-2029?

- *Ambitieniveau voor geluid van provinciale wegen.* Uw Staten hebben op 10 maart 2025 het ambitieniveau van 50 dB vastgesteld. De wettelijke term voor het ambitieniveau is plandrempel. Uitgelegd is dat de plandrempel geen grens of norm is waaraan moet worden voldaan, maar dat geluidmaatregelen worden afgewogen als het geluid hoger is dan de plandrempel.
- *Verwachte geluidmaatregelen op korte en middellange termijn.* Beschreven wordt welke soorten maatregelen mogelijk zijn, welke randvoorwaarden voor nieuwe maatregelen gelden en hoe maatregelen worden geprioriteerd en geprogrammeerd. Nieuwe maatregelen moeten in ieder geval doelmatig zijn en met de Beleidsregels financiële doelmatigheid geluidmaatregelen Noord-Holland wordt dit beoordeeld.
- *Financiering van geluidmaatregelen.* De geluidmaatregelen worden meegenomen in het integraal Meerjarenprogramma Infrastructuur (iMPI), waar de financiële afweging wordt gemaakt voor de te realiseren geluidmaatregelen.
- *Verwachte gezondheidseffecten van de verwachte geluidmaatregelen.* De effecten zijn ingeschat voor 2029, wanneer het volgende Actieplan Geluid 2029-2034 wordt vastgesteld, en voor 2050, als stip op de horizon.
- *Wettelijk kader en samenvatting van de geluidbelastingkaart.* Naast het opstellen van het Actieplan Geluid heeft de provincie nog andere wettelijke geluidtaken voor haar wegen, onder andere het vaststellen van geluidbelastingkaarten. Bij het opstellen van het Actieplan Geluid 2025-2029 is de geluidbelastingkaart van 2021 gebruikt. De geluidsituatie bij geluidgevoelige gebouwen[2] en in stiltegebieden volgens deze geluidbelastingkaart is in het Actieplan Geluid beschreven. Ook is aangegeven hoe de geluidbelastingkaart van 2021 zich verhoudt tot de vorige geluidbelastingkaart.

2. Verschillen met het vorige Actieplan Geluid

In het Actieplan Geluid 2025-2029 staat het beleidskader voor het afwegen van geluidmaatregelen centraal. De verwachte maatregelen zijn gegeven, maar bij de voorbereiding van projecten wordt definitief bepaald welke maatregelen worden genomen. In het vorige Actieplan Geluid waren wel definitieve geluidmaatregelen vastgelegd. Het ging echter om veel minder maatregelen, met een focus op geluidreducerende wegdekken.

De nieuwe opzet van het Actieplan Geluid heeft de volgende voordelen:

- *Beheersing van de kosten van alle geluidmaatregelen samen.* Via de instellingen in de Beleidsregels financiële doelmatigheid geluidmaatregelen Noord-Holland worden deze kosten begrensd. Hiervoor wordt gelijktijdig met het vaststellen van het Actieplan Geluid een voorstel gedaan.

---

[2] Welke gebouwen geluidgevoelig zijn, is vastgelegd in de Omgevingswet. Het gaat om gebouwen met een woonfunctie (inclusief woonschepen en woonwagens), een onderwijsfunctie, een gezondheidszorgfunctie met een bedgebied (gebied met één of meer ruimten met bedden bestemd voor slapen of het verblijf van patiënten) of een bijeenkomstfunctie voor kinderopvang met een bedgebied.

- *In alle projecten wordt hetzelfde geluidbeleid toegepast.* Voor projecten wordt het hierdoor makkelijker te onderbouwen welke geluidmaatregelen worden genomen. De onderbouwing volgt uit berekeningen waarin de Beleidsregels financiële doelmatigheid geluidmaatregelen Noord-Holland worden toegepast. Dit leidt tot efficiencywinst en meer rechtsgelijkheid;
- *Geluideffecten van projecten worden meegenomen.* Deze effecten zijn vaak nog niet goed in beeld als een Actieplan Geluid wordt opgesteld. Geluidmaatregelen worden beter als met deze effecten rekening wordt gehouden. Dat vereist wel dat de definitieve maatregelafweging plaatsvindt bij de voorbereiding van de projecten in plaats van het Actieplan Geluid;
- *Koppeling Actieplan Geluid aan het iMPI.* Het vorige Actieplan Geluid ging voor geplande projecten uit van een momentopname. Nieuwe projecten, die daarna in beeld kwamen, kregen vanuit dit Actieplan Geluid geen geluidmaatregelen. In het Actieplan Geluid 2025-2029 is een koppeling gelegd met het iMPI, waardoor ook bij programmeringswijzigingen rekening wordt gehouden met het beleidskader van dit Actieplan Geluid.
- *Afwegingen van geluidmaatregelen leiden tot optimalere resultaten.* Naast geluidreducerende wegdekken kunnen makkelijker andere maatregelen worden afgewogen, omdat in projecten meer maatwerk mogelijk is bij het afstemmen met de omgeving.

De nieuwe opzet heeft als nadeel dat uit het Actieplan Geluid geen definitieve maatregelen meer volgen. Aan de verwachte maatregelen kunnen inwoners geen rechten ontlenen. Bij het bepalen van de definitieve maatregelen kan soms blijken dat andere of geen maatregelen doelmatig zijn. Dat kan bijvoorbeeld komen door geluideffecten van projecten, die bij het opstellen van het Actieplan Geluid nog niet in beeld waren.

3. Verwerking zienswijzen en andere actualisaties in het Actieplan Geluid 2025-2029

Door de zienswijzen wijzigt het Actieplan Geluid 2025-2029 niet inhoudelijk. Wel is naar aanleiding van de zienswijzen verder verduidelijkt dat de plandrempel alleen geldt voor geluidgevoelige gebouwen die op grond van omgevingsplannen aanwezig zijn of gebouwd kunnen worden. Voor geluidgevoelige gebouwen die nog niet in omgevingsplannen zijn opgenomen heeft de Omgevingswet al een beoordelingskader. Verder zijn enkele kleine redactionele aanpassingen verwerkt zonder inhoudelijke gevolgen.

4. Wat staat in de Beleidsregels financiële doelmatigheid geluidmaatregelen Noord-Holland?

Hiermee bepalen we welke geluidmaatregelen doelmatig zijn voor provinciale wegen. Geluidmaatregelen zijn doelmatig als de kosten redelijk zijn in verhouding tot de gezondheidswinst die deze maatregelen opleveren.

Onze beleidsregels bevatten juridische teksten. Deze teksten hebben veel overeenkomsten met de beleidsregels van het Rijk voor het bepalen van de doelmatige geluidmaatregelen bij rijkswegen en spoorwegen, zoals opgenomen in de Omgevingswet. Invloed van ons eigen beleid zorgt voor een aantal verschillen. In bijlage 4 is stapsgewijs samengevat hoe het toepassen van de Beleidsregels financiële doelmatigheid geluidmaatregelen Noord-Holland in de praktijk werkt.

5. Waarom zijn de Beleidsregels financiële doelmatigheid geluidmaatregelen Noord-Holland nodig?

De financiële middelen van de provincie zijn niet onbegrensd. Voor de geluidmaatregelen van het Actieplan Geluid 2025-2029 moeten keuzes worden gemaakt. De Beleidsregels financiële doelmatigheid geluidmaatregelen Noord-Holland ondersteunen dit proces. Hiermee kunnen geluidmaatregelen voor verschillende locaties op een eenduidige, navolgbare en objectieve manier worden afgewogen. Dat is bijvoorbeeld nodig om de afweging van één woning met een zeer hoge geluidbelasting op een locatie te kunnen vergelijken met de afweging voor vijf woningen met een redelijk hoge geluidbelasting op een andere locatie. De beleidsregels worden ook gebruikt om te sturen op de kosten van alle geluidmaatregelen samen. De instellingen in de beleidsregels bepalen namelijk hoe snel geluidmaatregelen doelmatig zijn. Deze instellingen kiest de provincie. Daarbij is de zogenoemde schaalfactor veruit de belangrijkste instelling. Deze instelling bepaalt hoeveel budget elk geluidgevoelig gebouw krijgt voor geluidmaatregelen. Met scenario-onderzoek is bepaald wat de invloed van de schaalfactor is op de hoeveelheid doelmatige geluidmaatregelen, de afname van ernstige geluidhinder, de maatregelkosten en de kosten-batenverhouding. Op basis van dit onderzoek wordt een schaalfactor van 0,5 voorgesteld. Deze schaalfactor is verwerkt in onze beleidsregels. In bijlage 5 is het gebruik en invloed van de schaalfactor verder toegelicht. Ook wordt in deze bijlage verder ingegaan op de resultaten van het scenario-onderzoek.

6. Verwerking zienswijzen en andere actualisaties in Beleidsregels financiële doelmatigheid geluidmaatregelen Noord-Holland

Op de ontwerp beleidsregels zijn geen zienswijzen ingediend. Wel is de structuur van het document gewijzigd en zijn twee inhoudelijke wijzigingen verwerkt.

- *Inhoudelijke wijzigingen.* Toegevoegd is de mogelijkheid om voor een geluidmaatregel een iets kortere lengte dan de akoestisch optimale lengte toe te passen. Dat is alleen toegestaan als de geluidmaatregel dan nog steeds voldoende effectief is. Daarnaast is nu aangegeven dat een doelmatige geluidmaatregel in aanmerking moet worden genomen in plaats van getroffen. Met deze formulering sluiten de provinciale beleidsregels exact aan op de formulering in de beleidsregels van het Rijk;
- *Overige wijzigingen.* De structuur is aangepast. Een intitulé, bijlagen en een toelichting zijn toegevoegd. Begripsbepalingen en instructies in artikelen zijn hierdoor compacter geworden, omdat nadere uitleg naar de bijlagen en de toelichting is verplaatst. Daarnaast zijn enkele kleine redactionele aanpassingen zonder inhoudelijke gevolgen verwerkt.

7. Doelstellingen en evaluatiecriteria

Met dit voorstel, zoals vastgelegd in het Actieplan Geluid 2025-2029 en de Beleidsregels financiële doelmatigheid geluidmaatregelen Noord-Holland, kan het aantal ernstig gehinderde bewoners van de nu aanwezige woningen langs alle provinciale wegen in 2050 met 50% zijn afgenomen, in vergelijking met de situatie van 2021. Bij elk volgend Actieplan Geluid monitoren we de voortgang. Uitgaande van een geleidelijke trend wordt verwacht dat in 2029, wanneer het Actieplan Geluid 2029-3034 wordt vastgesteld, het aantal ernstig gehinderde bewoners 5 tot 10% lager is.

In 2029 wordt het Actieplan Geluid geactualiseerd en het Actieplan Geluid 2025-2029 geëvalueerd. Dan wordt ook nagegaan of de Beleidsregels financiële doelmatigheid geluidmaatregelen Noord-Holland moeten worden geactualiseerd.

10. Voorstel
Wij stellen u voor te besluiten overeenkomstig het bijgaande ontwerpbesluit.

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

A.Th.H. van Dijk, voorzitter

M.J.H. van Kuijk, provinciesecretaris

Provincie Noord-Holland

2026 | 12

Besluit

Nr. 12-2026

Provinciale Staten van Noord-Holland;

gelezen de voordracht van Gedeputeerde Staten van 13 januari 2026;

besluiten:

de volgende documenten definitief te laten vaststellen door Gedeputeerde Staten:

1. het Actieplan 2025-2029;
2. de Beleidsregels financiële doelmatigheid geluidmaatregelen Noord-Holland;
3. de Nota beantwoording zienswijzen Actieplan Geluid 2025-2029 en Beleidsregels financiële doelmatigheid geluidmaatregelen Noord-Holland.

Haarlem, 2 maart 2026

Provinciale Staten voornoemd,

voorzitter,

statengriffier,

Provincie
Noord-Holland

Actieplan Geluid Noord-Holland

ACTIEPLAN

INHOUD

3 **Samenvatting**

4 **1. Waarom dit actieplan?**
4 1.1 Doel
4 1.2 Wettelijke taak
4 1.3 Relaties met ander beleid
5 1.4 Reikwijdte van dit actieplan
6 1.5 Begrippen en basisinformatie
6 1.6 Leeswijzer

7 **2. Rol van de provincie**
7 2.1 Gezonde leefomgeving stimuleren
7 2.2 Wettelijke taken en beleid uitvoeren

9 **3. Analyse geluidsituatie**
9 3.1 Inleiding
9 3.2 Geluidbelastingkaart 2021
11 3.3 Vergelijking met geluidbelastingkaart 2016
12 3.4 Eerder genomen geluidmaatregelen
13 3.5 Terugblik maatregelen van vorig actieplan
13 3.6 Stille gebieden

15 **4. Plandrempel**
15 4.1 Wat is een plandrempel?
15 4.2 Hoe gaan we om met plandrempeloverschrijdingen?
15 4.3 Onze plandrempel
16 4.4 Uitgangspunten voor de plandrempel
16 4.5 Gebouwen met plandrempeloverschrijding

17 **5. Maatregelen**
17 5.1 Soorten maatregelen
19 5.2 Randvoorwaarden voor nieuwe maatregelen
19 5.3 Hoe prioriteren en programmeren we maatregelen?
20 5.4 Verwachte maatregelen op korte en middellange termijn
20 5.5 Verwachte gezondheidseffecten van maatregelen
21 5.6 Kosten en financiering

22 **6. Betrekken belanghebbenden**
22 6.1 Inleiding
22 6.2 Reacties op ontwerp actieplan
23 6.3 Van ontwerp naar definitief actieplan
23 6.4 Samenwerken met andere overheden

25 **Bijlage 1: Overzicht informatieobjecten**

26 **Bijlage 2. Begrippenlijst**

29 **Bijlage 3. Basisinformatie**

31 **Bijlage 4. Innovatieve geluidmaatregelen**

SAMENVATTING

Dit is het Actieplan Geluid Noord-Holland 2025-2029. Hierin staan verwachte maatregelen om locaties te verbeteren met te veel geluid door verkeer op onze provinciale wegen.

Elke vijf jaar stellen we een geluidbelastingkaart en een actieplan op. De geluidbelastingkaart van 2021 is de basis voor dit actieplan. In vergelijking met de vorige kaart is de geluidsituatie door het verkeer op provinciale wegen nagenoeg gelijk gebleven.

Omgevingsgeluid zorgt voor ernstige hinder en slaapverstoring. Onze ambitie is om in 2050 ernstige hinder door geluid van provinciale wegen met 50% verminderd te hebben, in vergelijking met de huidige situatie. Daarom wegen we maatregelen af voor geluidgevoelige gebouwen met meer geluid op de gevels dan 50 dB. Dit zijn ongeveer 20.200 geluidgevoelige gebouwen, waaronder vooral woningen. Alle geluidmaatregelen moeten doelmatig en technisch uitvoerbaar zijn. Daardoor kunnen op bepaalde locaties geen maatregelen worden genomen.

In onze projecten voor het verbeteren, uitbreiden, onderhouden en vervangen van de provinciale infrastructuur bepalen we definitief welke geluidmaatregelen worden gerealiseerd. Dit actieplan geeft verwachte doelmatige geluidmaatregelen voor de korte en middellange termijn in nog op te starten projecten, die volgens het integraal Meerjarenprogramma Infrastructuur 2025-2032 (iMPI) zijn gepland. Deze maatregelen zijn weergegeven op de website van de provincie.

1 WAAROM DIT ACTIEPLAN?

1.1 Doel

Voor u ligt het Actieplan Geluid van de provincie Noord-Holland voor de periode 2025-2029, waarin wij onze ambitie beschrijven voor het verminderen van geluid door verkeer op provinciale wegen. Het doel is om te laten zien hoe de provincie dat gaat uitvoeren.

1.2 Wettelijke taak

We stellen het actieplan op omdat we een gezonde leefomgeving belangrijk vinden. Ook is het verplicht op grond van de Europese richtlijn omgevingslawaai. De taken die uit deze richtlijn volgen, zijn toegelicht in paragraaf 2.2.4. De gezondheidseffecten van geluid zijn beschreven in paragraaf 2.1.

1.3 Relaties met ander beleid

In de *Startnotitie Gezonde Leefomgeving* zijn uitgangspunten vastgelegd voor het meewegen van een gezonde en veilige fysieke leefomgeving bij het nemen van ruimtelijke beslissingen. Daarbij hebben we de ambitie geluidhinder te verminderen.

De hoofdambitie in de *Omgevingsvisie NH2050* is een goede balans tussen economische groei en leefbaarheid. Voor geluid willen we voldoen aan de wettelijke normen en waar mogelijk ruimte zoeken voor verbetering.

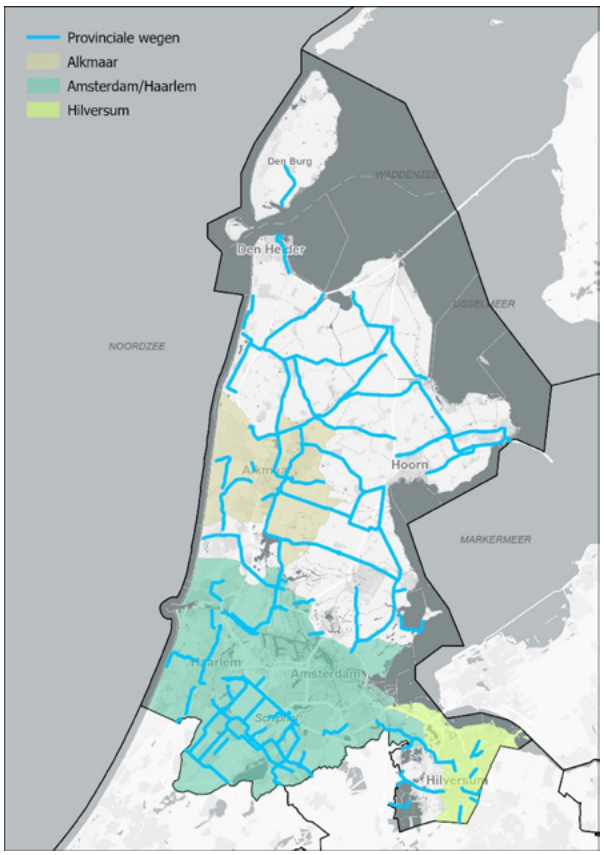

Voor het maken van keuzes bij het verbeteren en uitbreiden van de provinciale infrastructuur is de *investeringsstrategie voor de Noord-Hollandse infrastructuur* (iNHi) opgesteld. Hierin is aangegeven welke wegtrajecten de grootste prioriteit krijgen. De prioritering is bepaald aan de hand van verschillende indicatoren, waaronder de indicator geluid. De prioritering bij het onderhouden en vervangen van de infrastructuur is uitgewerkt in de *Nota Infrastructurele Kapitaalgoederen* (NIKG). Uit beide strategische documenten volgen projecten. De programmering van deze projecten is uitgewerkt in het *integraal Meerjarenprogramma Infrastructuur* (iMPI). Voor de uitvoering van geluidmaatregelen wordt aangesloten op de strategie en planning die uit de iNHi, de NIKG en het iMPI volgen.

1.4 Reikwijdte van dit actieplan

1.4.1 Beschouwde geluidbronnen

In overeenstemming met de Omgevingswet gaat dit actieplan alleen over provinciale wegen en niet over andere geluidbronnen, zoals luchthavens en industrieterreinen van regionaal belang. De provincie heeft in totaal 645 km provinciale weg in beheer en eigendom, waarvan 60 km vrijliggende busbaan. In figuur 1 zijn de provinciale wegen weergegeven.

Figuur 1: Provinciale wegen en agglomeraties Noord-Holland.

Naast de provinciale wegen zijn er meer geluidbronnen die hinder en slaapverstoring veroorzaken. Voor rijkswegen, hoofdspoorwegen en nationale luchthavens, waaronder Schiphol, worden actieplannen vastgesteld door de Minister van Infrastructuur en Waterstaat. Daarnaast moeten zogenoemde agglomeratiegemeenten ook actieplannen vaststellen. Agglomeraties bestaan uit specifieke gemeenten die via de Omgevingsregeling zijn aangewezen door de Minister van Infrastructuur en Waterstaat. In de actieplannen van de agglomeratiegemeenten wordt onder andere gekeken naar het geluid van de gemeentelijke wegen.

Agglomeraties zijn verstedelijkte gebieden met ten minste 100.000 inwoners. Binnen de provincie Noord-Holland zijn de agglomeraties Alkmaar, Amsterdam/Haarlem en Hilversum aangewezen. Deze agglomeraties bestaan uit de volgende gemeenten:

- **Alkmaar:** Alkmaar, Bergen, Dijk en Waard en Heiloo;
- **Amsterdam/Haarlem:** Aalsmeer, Amstelveen, Amsterdam, Beverwijk, Bloemendaal, Diemen, Haarlem, Haarlemmermeer, Heemskerk, Heemstede, Ouder-Amstel, Uithoorn, Velsen, Zaanstad en Zandvoort;
- **Hilversum:** Blaricum, Gooise Meren, Hilversum, Huizen en Laren.

1.4.2 Voor welke locaties geldt dit actieplan?

Het werkingsgebied van dit actieplan omvat de hele provincie Noord-Holland en een zone van 1,5 km daarbuiten. Buiten deze zone is het geluid van onze provinciale wegen zo laag dat het niet meer relevant is.

1.4.3 Gericht op geluid buiten op de gevel

De maatregelen in dit plan zijn gericht op het verlagen van het geluid van de provinciale wegen op de gevels van geluidgevoelige gebouwen. Vermindering van dit geluid heeft ook vaak positieve effecten op het geluid binnen geluidgevoelige gebouwen. Voor nieuwere geluidgevoelige gebouwen geldt vaak dat het geluidniveau binnen goed is, omdat bij de bouw rekening is gehouden met geluidisolatie-eisen. Bij oudere geluidgevoelige gebouwen met veel

omgevingsgeluid kunnen in de loop der jaren in het kader van sanering isolerende voorzieningen zijn aangebracht, waardoor het geluidniveau binnen aan de wettelijke eisen voldoet. Wat saneren inhoudt, is toegelicht in paragraaf 2.2.3 en bijlage 2. Een aantal geluidgevoelige gebouwen komt nog in aanmerking voor sanering. De sanering wordt apart uitgevoerd en vormt geen onderdeel van dit Actieplan Geluid.

1.4.4 Rekening houden met andere belangen

Het nemen van maatregelen tegen geluid buiten op de gevel vraagt om een integrale afweging. Vaak spelen verschillende en regelmatig tegenstrijdige belangen, zoals:

- Een geluidscherm kan door de barrièrewerking vanuit stedenbouwkundig oogpunt ongewenst zijn.
- Geluidreducerend asfalt kan niet op kruispunten of rotondes worden aangelegd, omdat dit snel wordt kapotgereden, waardoor de geluidproductie toeneemt.
- Niet op elke weg kan een snelheidsverlaging worden ingevoerd. Verkeer kan door een snelheidsverlaging bijvoorbeeld gaan omrijden, waardoor het geluid op een andere locatie toeneemt. Ook moet de weginrichting passen bij de maximumsnelheid en het aantal motorvoertuigen dat op de weg rijdt.

Uit deze voorbeelden blijkt dat de aanpak van omgevingsgeluid complex kan zijn. Daarnaast beïnvloeden andere opgaven de geluidsituatie. Door nieuwbouw neemt bijvoorbeeld het aantal bewoners toe, wat onze opgave voor de aanpak van geluid van provinciale wegen kan vergroten.

1.5 Begrippen en basisinformatie

In bijlage 2 zijn veelvoorkomende begrippen uit dit actieplan toegelicht. In bijlage 3 wordt basisinformatie over geluid gegeven; hoe hard klinkt een decibel (dB), hoe wordt een dB bepaald en wanneer zorgt een dB voor overlast.

1.6 Leeswijzer

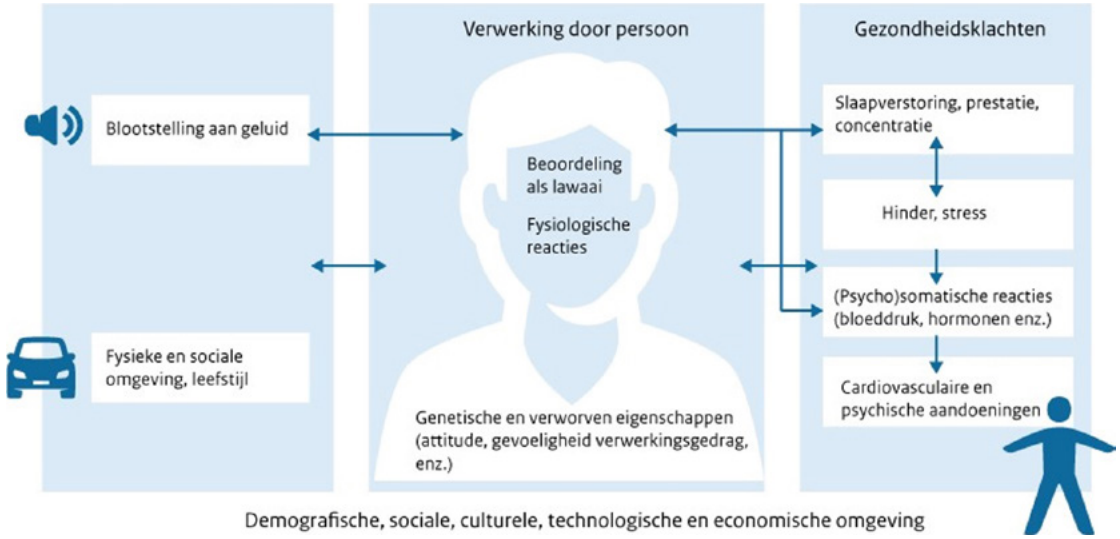
We ambiëren een gezonde leefomgeving. Aan de hand van wettelijke taken en beleid werken we aan het verminderen van overlast door omgevingsgeluid. Dit is in hoofdstuk 2 toegelicht. Om dit proces te ondersteunen, is eerst de huidige geluidsituatie in beeld gebracht. Deze situatie is in hoofdstuk 3 beschreven. In hoofdstuk 4 is vervolgens uitgelegd hoe we vaststellen voor welke locaties we geluidmaatregelen afwegen. Daarna is in hoofdstuk 5 beschreven welke geluidmaatregelen we verwachten, hoe we deze maatregelen prioriteren en programmeren, en welke gezondheids-effecten we hiervan verwachten. Tot slot gaan we in hoofdstuk 6 in op de reacties op het ontwerp actieplan van de belanghebbenden en wat deze reacties hebben betekend voor de definitieve versie van het actieplan.

2 ROL VAN DE PROVINCIE

2.1 Gezonde leefomgeving stimuleren

De provincie vindt het belangrijk dat de inwoners van Noord-Holland zich gezond voelen, gezond zijn en zo lang mogelijk gezond blijven. In de Startnotitie Gezonde Leefomgeving hebben wij onze ambities vastgelegd. We willen onder andere geluidhinder verminderen.

Wetenschappelijk is vastgesteld dat blootstelling aan geluid negatieve effecten heeft op het welbevinden en de gezondheid. Na luchtverontreiniging staat geluid op de tweede plaats van schadelijke milieufactoren. Belangrijke effecten van geluid zijn hinder en slaapverstoring. Zowel langdurige geluidhinder als langdurige slaapverstoring kunnen leiden tot chronische stress. Dit kan zich lichamelijk uiten in vermoeidheid of een stijging van de bloeddruk. Mensen met een hoge(re) bloeddruk hebben vervolgens een hoger risico op hart- en vaatziekten en hartfalen.

Figuur 2: Overzicht van gezondheidseffecten van geluidoverlast (bron: RIVM).

Met ongeveer 3 miljoen inwoners in Noord-Holland is het lastig iets te zeggen over de geluidhinder van elk afzonderlijk persoon. Wel kunnen we op basis van bekende dosis/effectrelaties tussen geluid en hinder voor de hele provincie uitspraken doen. Deze relaties zijn in bijlage 3, paragraaf B.3.3 beschreven.

De provincie heeft een rol in het bewaken, beschermen en bevorderen van de gezondheid van de inwoners. Het is belangrijk dat we maatregelen nemen om hinder en slaapverstoring door geluid te beperken. Daarom voert de provincie een aantal wettelijke geluidtaken en geluidbeleid uit, onder andere voor de provinciale wegen, zoals in de volgende paragraaf wordt toegelicht.

2.2 Wettelijke taken en beleid uitvoeren

2.2.1 Nieuwe situaties beheersen

De Omgevingswet geeft standaardwaarden voor geluid op de gevels van geluidgevoelige gebouwen. Van deze standaardwaarden kan worden afgeweken tot aan grenswaarden. Deze standaard- en grenswaarden gelden bij nieuwe situaties, bijvoorbeeld bij de bouw van een geluidgevoelig gebouw of bij het verbreden van een weg. Voor nieuwe situaties bij provinciale wegen is de standaardwaarde altijd 50 dB. De hoogte van de grenswaarde verschilt per soort situatie. Voor nieuw te ontwikkelen geluidgevoelige gebouwen langs provinciale wegen is de grenswaarde 60 dB. Bij aanleg of aanpassing van provinciale wegen is de grenswaarde 65 dB voor geluidgevoelige gebouwen.

Situatie	Standaardwaarde	Grenswaarde
Nieuwe geluidgevoelige gebouwen	50 dB	60 dB
Aanleg of aanpassing van provinciale wegen	50 dB	65 dB

Tabel 1: Standaard- en grenswaarden voor geluidgevoelige gebouwen door geluid van provinciale wegen.

Met geluidmaatregelen moet zoveel mogelijk worden voorkomen dat de standaardwaarde wordt overschreden. Het toestaan van meer geluid dan de standaardwaarde moet onderbouwd worden en hieraan zijn voorwaarden verbonden. Bij een nieuw geluidgevoelig gebouw moet bijvoorbeeld een zogenoemde 'evenwichtige toedeling van functies aan locaties' zijn geborgd. Dit kan worden bereikt door het bouwkundige ontwerp van het nieuwe geluidgevoelige gebouw af te stemmen op de geluidsituatie. Sommige gemeenten werken dit uit in geluidbeleid. Daaruit kan volgen dat de slaapkamers en de tuin van een nieuwe woning aan de geluidluwe zijde moeten worden gesitueerd. Ook moeten de gevels van nieuwe geluidgevoelige gebouwen altijd worden geïsoleerd tegen omgevingsgeluid.

In uitzonderlijke gevallen kan worden afgeweken van de grenswaarden. Dit kan alleen onder hele strikte voorwaarden.

2.2.2 Bestaande situaties beheersen

Zoals uit voorgaande paragraaf blijkt, moet bij nieuwe situaties worden voldaan aan standaard- en grenswaarden voor geluid op de gevels. Maar hoe wordt geluid in bestaande situaties beheerst? Voor rijkswegen en hoofdspoorwegen gelden sinds 2012 wettelijke grenzen voor de geluidproductie. Deze grenzen zijn vastgelegd in geluidproductieplafonds (GPP's). De GPP's mogen niet worden overschreden. Dit wordt jaarlijks gemonitord. Voor de overige (spoor)wegen was tot 2024 weinig geregeld. Door de autonome groei van het verkeer kon het geluid toenemen zonder wettelijke grenzen. Met de komst van de Omgevingswet is dat gewijzigd. Voor provinciale wegen en industrieterreinen gaan ook GPP's gelden. Voor gemeentelijke wegen wordt een systeem ingevoerd dat hierop lijkt. Gemeenten gaan zogenoemde basisgeluid-emissies (BGE's) vastleggen.

2.2.3 Bestaande situaties saneren

Naast het beheersen van geluid in bestaande en nieuwe situaties, zijn er ook wettelijke taken voor het aanpakken van bestaande situaties met te veel omgevingsgeluid. Dit wordt sanering genoemd. De sanering van het geluid van de provinciale wegen wordt apart uitgevoerd en vormt geen onderdeel van dit Actieplan Geluid. Langs een deel van de provinciale wegen is de sanering al afgerond. Langs een deel van de provinciale wegen is de sanering al afgerond.

2.2.4 Geluidbelastingkaarten en actieplannen opstellen

Op grond van de Europese richtlijn omgevingslawaai, die verwerkt is in de Nederlandse wet- en regelgeving, stelt de provincie elke vijf jaar een geluidbelastingkaart en een actieplan op. Volgens deze richtlijn moet de provincie met het actieplan schadelijke gevolgen van geluid van provinciale wegen bestrijden en de locaties met een goede geluidkwaliteit beschermen. Het actieplan moet de volgende onderwerpen behandelen:

- Een plandrempel voor het geluid van provinciale wegen op de geluidgevoelige gebouwen. De plandrempel is in hoofdstuk 4 beschreven.
- Maatregelen die in uitvoering zijn of worden overwogen tegen plandrempeloverschrijdingen. Deze maatregelen zijn in hoofdstuk 5 beschreven.
- Het wettelijk kader en een samenvatting van de geluidbelastingkaart. Onze wettelijke taken zijn beschreven in voorgaande paragrafen 2.2.1, 2.2.2 en 2.2.3. De laatste geluidbelastingkaart is van 2021 (geactualiseerd in 2024 en 2025, zie toelichting in paragraaf 3.1). De resultaten van deze geluidbelastingkaart zijn samengevat in 3.2. In paragraaf 3.3 is deze geluidbelastingkaart vergeleken met de vorige geluidbelastingkaart. In 2027 stelt de provincie weer een nieuwe geluidbelastingkaart op. Deze gaat over 2026.
- Beleid om geluid in stille gebieden te beheersen. Dit is in paragraaf 3.6 beschreven.
- De geldende geluidproductieplafonds, het resultaat van de monitoring van deze geluidproductieplafonds en de relevante ontwikkelingen die de naleving van geluidproductieplafonds beïnvloeden. In paragraaf 2.2.2 is uitgelegd dat de provincie nog geluidproductieplafonds gaat vaststellen. Daarom is dit onderwerp pas relevant vanaf het volgende Actieplan Geluid.

3 ANALYSE GELUIDSITUATIE

3.1 Inleiding

Geluidbelastingkaarten en verwachte effecten van maatregelen worden berekend met modellen. In dit actieplan is overal, met uitzondering van paragraaf 3.3, uitgegaan van rekenresultaten die volgen uit berekeningen met de actuele nationale standaard rekenmethode. Deze rekenmethode is vastgelegd in bijlage IVe van de Omgevingsregeling.

De geluidbelastingkaart van 2016 is in 2017 opgesteld en in 2022 geactualiseerd. De geluidbelastingkaart van 2021 is in 2022 opgesteld en in 2024 en 2025 geactualiseerd. De afgelopen jaren is veel gewijzigd. De nationale rekenmethode is geactualiseerd en bij de verwerking van de rekenresultaten worden nu andere methodische uitgangspunten gehanteerd. We volgen daarbij Europese afspraken, waarmee de onderzoeksopzet verder wordt gestandaardiseerd. Hierdoor kunnen geluidbelastingkaarten van verschillende Europese overheden beter met elkaar worden vergeleken. Door deze veranderingen geeft een directe vergelijking van de geluidbelastingkaarten van 2016 en 2021 geen representatief beeld van de geluidontwikkeling. Daarom is in paragraaf 3.3, waarin de geluidbelastingkaarten van 2016 en 2021 worden vergeleken, voor beide geluidbelastingkaarten uitgegaan van de rekenmethode van de geluidbelastingkaart van 2016 en de methodische uitgangspunten van de geluidbelastingkaart van 2021. Zo kunnen de geluidbelastingkaarten wel goed worden vergeleken.

Voor het rapporteren van de geluidsituatie aan de Europese Commissie, via de geluidbelastingkaart, is overigens de Europese rekenmethode CNOSSOS gebruikt. Deze rekenmethode is vanaf 2021 verplicht voor deze activiteit. In dit actieplan zijn deze resultaten niet gebruikt, maar is uitgegaan van rekenresultaten die volgen uit berekeningen met de nationale standaard rekenmethode. Met dit uitgangspunt zijn rekenresultaten voor het actieplan direct te vergelijken met rekenresultaten van de meeste toekomstige onderzoeken, die op grond van de Omgevingswet moeten worden uitgevoerd, bijvoorbeeld bij sanering, monitoring geluidproductie en omgevingsplannen. Bij deze andere onderzoeken is gebruik van de nationale rekenmethode verplicht.

3.2 Geluidbelastingkaart 2021

Voor dit Actieplan Geluid is de basis het geluidmodel dat is opgesteld voor de geluidbelastingkaart 2021, dat in 2025 voor het laatst is geactualiseerd. De actualisaties zijn:

- in de omgeving van bruggen zijn de weghoogten verder gedetailleerd;
- nieuwe informatie over aanwezige wegverhardingen en bijhorende bodemeigenschappen is verwerkt;
- toeslagen voor het optrekken van verkeer bij kruispunten en rotondes zijn toegevoegd.

De geluidbelastingkaart voor dit actieplan is te bekijken via de website van de provincie. Figuur 3 geeft een voorbeeld van een contourenkaart, die op deze website is te zien. Op de website kunnen ook kaarten met de geluidbelasting per geluidgevoelig gebouw worden bekeken.

Figuur 3: Voorbeeld nabij Castricum uit geluidbelastingkaart 2021.

Op de geluidbelastingkaart zijn twee indicatoren voor de hoeveelheid geluid te onderscheiden: L_{den} (jaargemiddeld geluid) en L_{night} (jaargemiddeld geluid 's nachts). Deze indicatoren zijn verder toegelicht in bijlage 2. In de wet vastgelegde dosis/effectrelaties geven aan hoeveel procent van de mensen ernstige hinder of slaapverstoring ervaren bij een bepaalde geluidbelasting. In bijlage 3 zijn de dosis/effectrelaties voor geluidhinder en slaapverstoring toegelicht. Omdat de dosis/effectrelaties statistische gegevens zijn, kunnen we hiermee geen uitspraken doen op adresniveau, maar wel op gebiedsniveau. De nauwkeurigheid van de uitspraken wordt groter, als het gebied groter is. Daarom zijn de analyses uitgevoerd voor de hele provincie en niet voor kleinere deelgebieden.

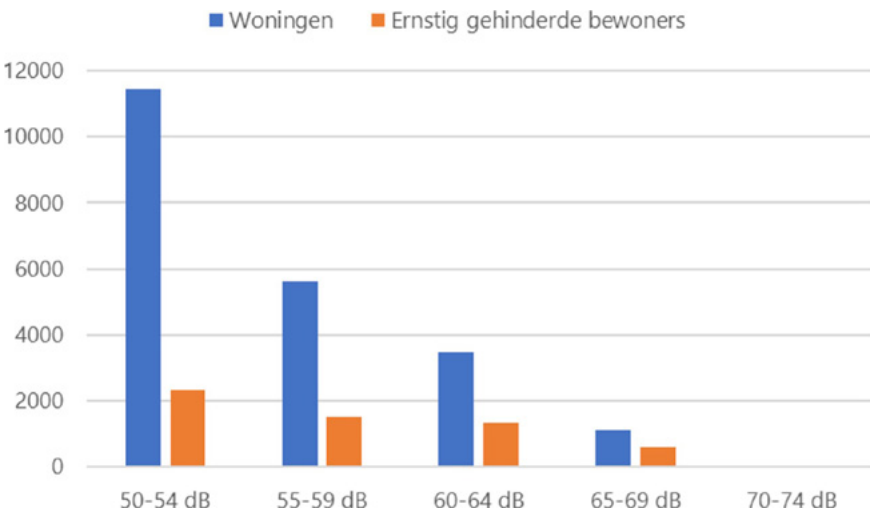
Aan de hand van de geluidbelastingkaart en de statistische dosis/effectrelaties zijn de gezondheidseffecten van het geluid van de provinciale wegen in 2021 bepaald:

- Ongeveer 21.700 woningen hebben een geluidbelasting (L_{den}) van 50 dB of meer. Hierdoor ervaren ongeveer 5.800 bewoners ernstige geluidhinder, waarvan ongeveer 4.700 volwassenen. Ook bij niveaus lager dan 50 dB kan ernstige hinder worden ervaren. Geschat wordt dat in totaal 17.100 bewoners, waarvan 13.900 volwassenen, ernstig gehinderd zijn.
- Ongeveer 150 geluidgevoelige gezondheidszorg- en onderwijsgebouwen hebben een geluidbelasting (L_{den}) van 50 dB of meer.
- Ongeveer 12.400 woningen hebben 's nachts een geluidbelasting (L_{night}) van 45 dB of meer. Hierdoor ervaren ongeveer 1.200 bewoners ernstige slaapverstoring, waarvan ongeveer 1.000 volwassenen. Ook bij niveaus lager dan 45 dB kan ernstige slaapverstoring worden ervaren. Geschat wordt dat in totaal ongeveer 2.000 bewoners, waarvan 1.600 volwassenen, ernstig slaapverstoord zijn.
- Ongeveer 100 geluidgevoelige gezondheidszorg- en onderwijsgebouwen hebben 's nachts een geluidbelasting (L_{night}) van 45 dB of meer.
- Uitgaande van statistische gegevens wordt verwacht dat bij 30 tot 40 bewoners ischemische hartziekten zijn ontstaan door het geluid van de provinciale wegen. Ischemische hartziekten worden ook wel coronaire hartziekten genoemd. Deze ontstaan door een verminderde bloedstroom naar de hartspier, meestal door vernauwingen of verstoppingen van de kransslagaders.

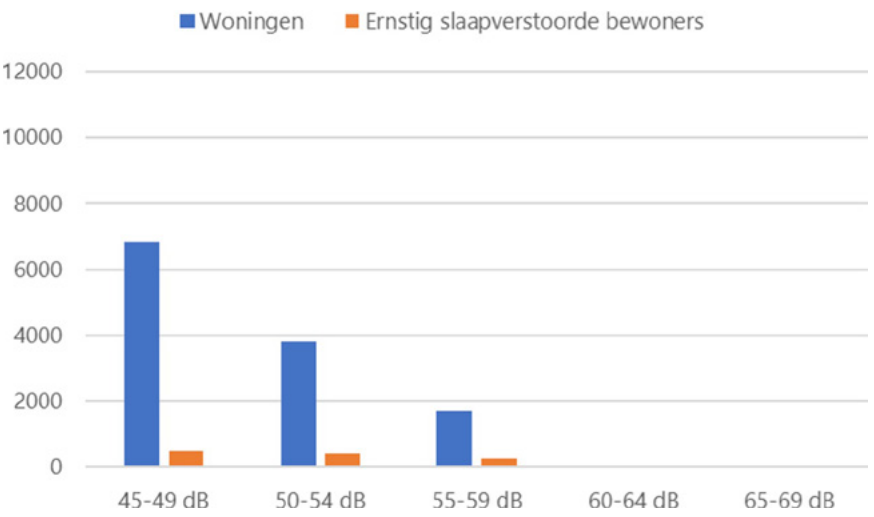
De aantallen woningen en ernstig gehinderde bewoners per geluidbelastingklasse zijn samengevat in figuur 4. Figuur 5 geeft deze informatie voor de slaapverstoring. De aantallen in figuur 4 zijn gebaseerd op de geluidbelasting L_{den} en de aantallen in figuur 5 op de geluidbelasting L_{night}. De geluidbelasting L_{night} is altijd lager dan de geluidbelasting L_{den}. Hoeveel lager verschilt per geluidgevoelig gebouw. Meestal is het verschil 8 tot 10 dB.

In de figuren zijn geen woningen in de hoge geluidbelastingklassen zichtbaar, omdat het aantal erg laag is. Ongeveer 20 woningen hebben een geluidbelasting L_{den} van 70 dB of meer en ongeveer 70 woningen hebben een geluidbelasting L_{night} van 60 dB of meer.

Uit de figuren blijkt dat de kans op geluidhinder en slaapverstoring groter is als de geluidbelasting hoger is. Immers, het verschil tussen de blauwe en oranje staven in de figuren wordt steeds kleiner, als de geluidbelastingklasse hoger is. Het merendeel van de geluidhinder en slaapverstoring ontstaat echter binnen de laagste geluidbelastingklassen, omdat het aantal woningen binnen deze klassen veel groter is.

Figuur 4: Aantal woningen en ernstig gehinderde bewoners per geluidbelastingklasse in L_{den}.

Figuur 5: Aantal woningen en ernstig slaapverstoorde bewoners per geluidbelastingklasse in L_{night}.

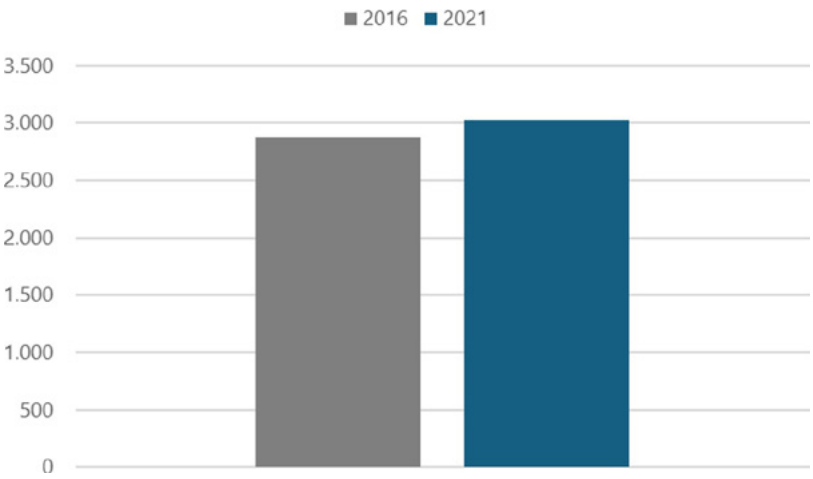
3.3 Vergelijking met geluidbelastingkaart 2016

Omdat de geluidbelastingkaart elke vijf jaar wordt geactualiseerd, ontstaat een beeld hoe de geluidsituatie zich ontwikkelt. Echter, bij elke actualisatie van de geluidbelastingkaart veranderen uitgangspunten voor het onderzoek. Daardoor zijn geluidbelastingkaarten van verschillende jaren nooit direct vergelijkbaar. Vooral de volgende factoren spelen hierbij een rol:

- Regelmatig worden nieuwe wetenschappelijke inzichten meegenomen, zoals wijzigingen in voertuigemissies en dosis/effectrelaties.
- De omgeving is continu in ontwikkeling. De provincie kan maatregelen hebben getroffen om de geluidsituatie te verbeteren, terwijl tegelijkertijd veel nieuwbouw is gerealiseerd, waardoor per saldo meer geluidoverlast kan ontstaan.
- Er zijn methodische wijzigingen. Deze wijzigingen zijn onder andere het gevolg van Europese afspraken. Onlangs is bijvoorbeeld de Europese rekenmethode CNOSSOS ingevoerd, die gebruikt wordt bij het rapporteren van de geluidsituatie aan de Europese Commissie.

Als met al deze veranderingen rekening wordt gehouden, worden in 2021 veel meer geluidbelaste woningen en ernstig gehinderde bewoners geteld dan in 2016. Dat wordt vooral veroorzaakt doordat bij het opstellen van de geluidbelastingkaart van 2021 geactualiseerde dosis/effectrelaties (zie bijlage 3) zijn gebruikt en voor het eerst is gerekend met de nieuwe Europese rekenmethode CNOSSOS.

De ogenschijnlijk grote verschillen, die volgen uit een directe vergelijking van de geluidbelastingkaarten van 2016 en 2021, zijn in werkelijkheid niet aan de orde. Dit volgt uit aanvullende berekeningen voor de geluidbelastingkaart van 2021, die in 2024 zijn uitgevoerd, en de berekeningen voor de geluidbelastingkaart van 2016, die in 2022 zijn geactualiseerd. De resultaten van deze berekeningen zijn samengevat in figuur 6. Alle resultaten in dit figuur zijn bepaald met de rekenmethode van 2016 en methodische uitgangspunten van de geluidbelastingkaart van 2021, zodat de geluidbelastingkaarten direct met elkaar kunnen worden vergeleken.

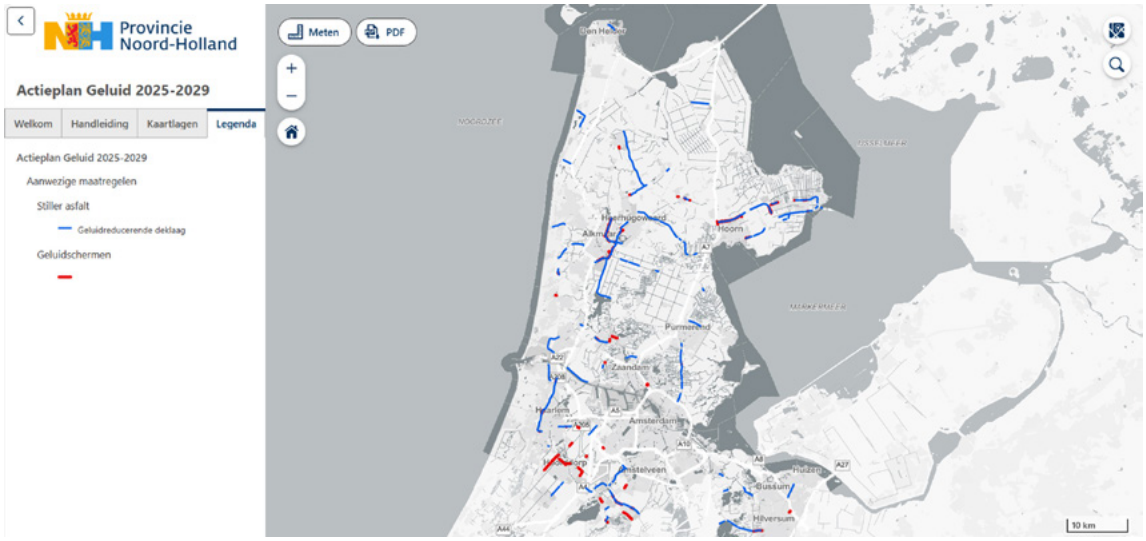
Figuur 6: Ontwikkeling aantal ernstig gehinderde bewoners bij woningen met een geluidbelasting (L_{den}) van 55 dB of meer.

Uit figuur 6 volgt dat het aantal ernstig gehinderde bewoners licht is toegenomen. Uit de vergelijking van de geluidmodellen van de geluidbelastingkaarten van 2016 en 2021 blijkt dat dit vooral is veroorzaakt door de volgende omstandigheden:

- Het totale aantal gereden kilometers op provinciale wegen was in 2021 ongeveer 10% hoger dan in 2016. Een gemiddelde toename van 10% heeft een geringe invloed op het geluid, namelijk 0,4 dB.
- Tussen 2016 en 2021 zijn langs de provinciale wegen ongeveer 2.000 nieuwe woningen gerealiseerd met een geluidbelasting van 50 dB of hoger. Dit is ongeveer 8% van het totale aantal woningen met een geluidbelasting van 50 dB of hoger. Door nieuwbouw is dus meer geluidhinder en slaapverstoring ontstaan.

3.4 Eerder genomen geluidmaatregelen

De provincie heeft afgelopen decennia verschillende geluidmaatregelen genomen, voornamelijk geluidreducerend asfalt en geluidschermen. Deze maatregelen zijn weergegeven op de website van de provincie (zie figuur 7). Geluidreducerend asfalt is soms aangebracht in het kader van een Actieplan Geluid en anders in het kader van projecten, zoals de wijziging of aanleg van een provinciale weg.

Figuur 7: Locaties met geluidreducerend asfalt en geluidschermen.

3.5 Terugblik maatregelen van vorig actieplan

Het Actieplan Geluid 2018-2022 gaat uit van de aanleg van geluidreducerend asfalt op zes locaties bij de N232, N242, N246 en N247 met een totale lengte van 4.000 meter (variërend van 400 tot 1000 meter per locatie). Hiervan is inmiddels in totaal 900 meter aangelegd bij de N246 in Westzaan en de N247 in Oosthuizen. Voor de andere vier locaties zijn projecten in voorbereiding.

In afwijking op het uitgangspunt voor het Actieplan Geluid 2025-2029 (zie paragraaf 1.4.3) was in het Actieplan Geluid 2018-2022 geluidisolatie van de gevels ook een mogelijke maatregel. Alleen zwaarbelaste solitaire woningen kwamen hiervoor in aanmerking, omdat geluidmaatregelen bij de provinciale weg niet doelmatig waren. In totaal konden 122 woningen hierdoor geluidisolatie van de gevels krijgen. Uiteindelijk zijn 8 woningen geïsoleerd. Bij de overige woningen zijn geen maatregelen gerealiseerd. De meeste eigenaren hadden geen interesse en bij enkele tientallen woningen bleken de gevels in de bestaande toestand al voldoende te zijn geïsoleerd. In uitzonderlijke gevallen was sprake van een andere reden, zoals een niet meer bestaande woning.

3.6 Stille gebieden

De aanpak van lawaaiige locaties is belangrijk. Tegelijkertijd is het ook belangrijk dat er stille gebieden zijn. Regelmatig verblijf in een stille omgeving kan de negatieve effecten van langdurige blootstelling aan lawaai verminderen of compenseren. Een stille omgeving hoeft niet helemaal stil te zijn. Stilte is ook relatieve rust, waarbij het omgevingsgeluid minder nadrukkelijk aanwezig is.

De provincie Noord-Hollland heeft via de Omgevingsverordening stiltegebieden aangewezen. Toen dit actieplan werd opgesteld, werden grenswijzigingen voor stiltegebieden voorbereid. De hierna opgenomen beschrijving gaat uit van de 39 stiltegebieden, die op 1 mei 2025 aanwezig waren. Deze gebieden zijn weergegeven op de website van de provincie (zie figuur 8).

Figuur 8: Voorbeeld van stiltegebieden nabij Purmerend.

Voor stiltegebieden gelden regels om natuurlijke geluiden te beschermen tegen verstoring van geluid door niet gebiedseigen activiteiten. De regels staan in de Omgevingsverordening. Er is geen beleid om geluid in stiltegebieden verder terug te dringen.

Verschillende geluidbronnen liggen in de buurt van stiltegebieden. Deze geluidbronnen hebben invloed op het omgevingsgeluid binnen de stiltegebieden. Het geluid van de provinciale wegen binnen de stiltegebieden is te bekijken via de website van de provincie. Hier is het geluid in L_{24} op oorhoogte te zien.

Ongeveer 97% van het totale oppervlak van alle stiltegebieden heeft geluid van 40 dB of minder door provinciale wegen. Dergelijke geluidwaarden worden gekwalificeerd als (relatief) laag. In 23 van de 39 stiltegebieden is nauwelijks (hoogstens 1% van het gebied) of geen oppervlak aanwezig met geluid van 40 dB of meer door provinciale wegen.

In zeven stiltegebieden is minimaal 10% van het oppervlak belast met geluid van 40 dB of meer door provinciale wegen, met een maximum van 40%. Deze zeven gebieden zijn: De Wijde Blik, Het Grootslag-West, IJsselmeerkust Zeevang, Polder Ilperveld, Starnmeerpolder, Varkensland en Broekpolders, en Vechtplassen en -polders. Binnen deze zeven gebieden is geluid van provinciale wegen vrijwel nergens hoger dan 50 dB, behalve in stiltegebied Het Grootslag-West (ongeveer 10% van het oppervlak).

Foto: Concrete Bouw Fotografie.

4 PLANDREMPEL

4.1 Wat is een plandrempel?

De ambitie van een Actieplan Geluid wordt vastgesteld aan de hand van een plandrempel. De plandrempel is een waarde in dB (decibel) voor geluid dat wordt veroorzaakt door verkeer op provinciale wegen. Deze waarde geldt buiten op de gevels van geluidgevoelige gebouwen. De provincie bepaalt hoe hoog deze waarde is. Voor het geluid binnen geluidgevoelige gebouwen geldt dus geen plandrempel. Maar als het buiten op de gevels stiller wordt, wordt het binnen en in de buitenruimten (tuin of balkon) natuurlijk ook stiller.

De plandrempel is geen grens of norm waaraan moet worden voldaan. Het is alleen een signaalwaarde. Als het geluid hoger is dan de plandrempel, is dat het signaal dat geluidmaatregelen moeten worden afgewogen.

4.2 Hoe gaan we om met plandrempeloverschrijdingen?

Het doel van het Actieplan Geluid is het treffen van nieuwe geluidmaatregelen, zodat de geluidoverlast afneemt. Het geluid hoeft dus niet bij de geluidgevoelige gebouwen te gaan voldoen aan de plandrempel. Met de plandrempel wordt alleen bepaald voor welke locaties geluidmaatregelen worden onderzocht. Voor de afweging van geluidmaatregelen bepaalt de provincie de regels, waaruit volgt of er maatregelen worden genomen. Eventuele maatregelen moeten in ieder geval doelmatig zijn. Dat betekent dat de kosten van de maatregelen redelijk zijn in verhouding tot de gezondheidswinst die de maatregelen opleveren. Door deze voorwaarde kan de provincie voor bepaalde locaties afzien van maatregelen. Soms zijn lichte maatregelen wel doelmatig en zware maatregelen niet. Dan treedt wel een geluidafname op, maar blijft het geluid hoger dan de plandrempel. Een andere voorwaarde is dat geluidmaatregelen technisch mogelijk moeten zijn. Maatregelen kunnen bijvoorbeeld ongewenst zijn als deze een nadelig effect hebben op de verkeersveiligheid.

4.3 Onze plandrempel

Provinciale Staten hebben op 10 maart 2025 de ambitie voor het Actieplan Geluid uitgesproken, waarmee de plandrempel van 50 dB is vastgesteld. Met deze plandrempel wordt een robuuste verbinding gelegd met de Startnotitie Gezonde Leefomgeving en de Omgevingsvisie NH2050. Ook kan hiermee de grootste gezondheidswinst worden bereikt.

Uit de Startnotitie Gezonde Leefomgeving volgt de ambitie om te sturen op de afname van geluidhinder. De GGD heeft voor de aanpak van geluidhinder gezondheidskundige richtwaarden opgesteld (RIVM-rapport 2019-0177 ‘GGD-richtlijn medische milieukunde: omgevingsgeluid en gezondheid’). De GGD hanteert voor geluid op gevels een richtwaarde van 50 dB. Met een plandrempel van 50 dB in het Actieplan Geluid sluit de provincie aan op het advies van de GGD en stelt de provincie de gezondheidseffecten centraal bij de aanpak van geluid.

In de Omgevingsvisie NH2050 is voor geluid de ambitie opgenomen te voldoen aan de wettelijke normen en waar mogelijk ruimte te zoeken voor verbetering. De Omgevingswet geeft voor geluid op de gevels van een geluidgevoelig gebouw een lagere standaardwaarde en hogere grenswaarde. Geluid lager dan of gelijk aan de standaardwaarde is altijd toegestaan. Daarboven kan worden afgeweken tot maximaal de grenswaarde. Voor het geluid van provinciale wegen is de standaardwaarde 50 dB bij nieuwe of te wijzigen

situaties. De grenswaarde verschilt per situatie. Binnen en buiten de bebouwde kom kunnen bijvoorbeeld verschillende grenswaarden gelden. Meestal is de grenswaarde niet hoger dan 65 dB. Als het geluid hoger wordt en boven de standaardwaarde uitkomt, worden geluidmaatregelen afgewogen. Hieruit volgt welke geluidmaatregelen worden uitgevoerd. Met een plandrempel van 50 dB sluit de provincie exact aan op de systematiek die in de Omgevingswet wordt gehanteerd om ruimte voor verbetering te zoeken.

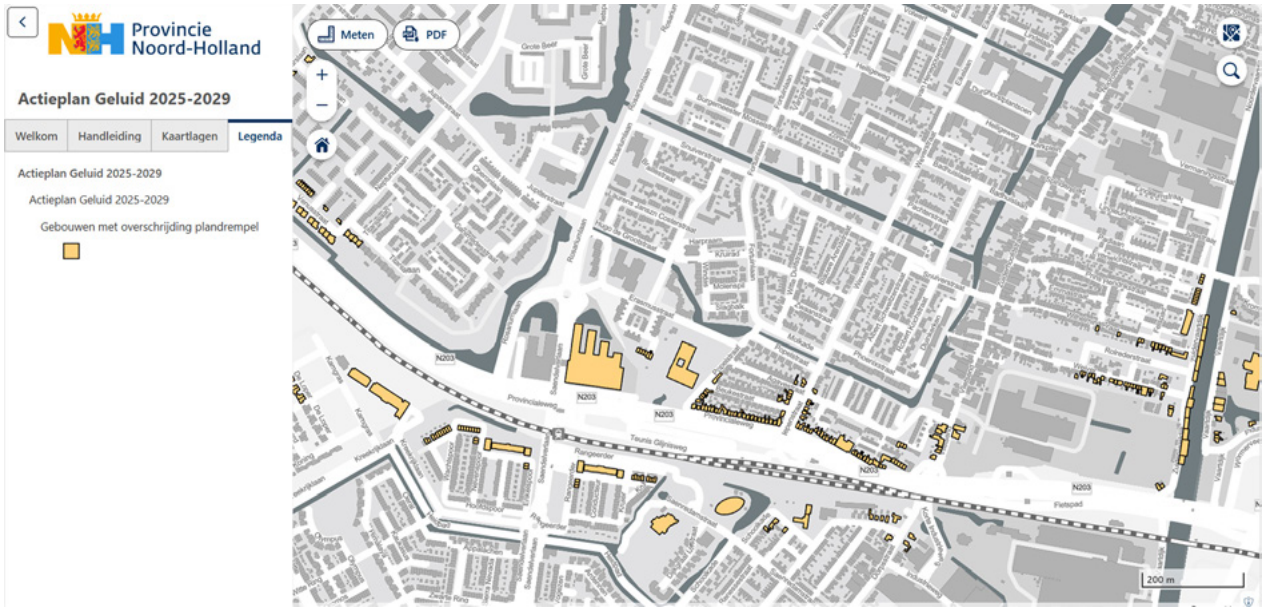
4.4 Uitgangspunten voor de plandrempel

Bij het beoordelen van geluid van de provinciale wegen aan de hand van de plandrempel hanteren we de volgende uitgangspunten:

- De plandrempel geldt buiten op gevels van geluidgevoelige gebouwen. Het doel van deze ambitie is om in 2050 50% minder ernstig gehinderde bewoners te hebben, in vergelijking met de huidige situatie, door maatregelen te nemen.
- De plandrempel geldt alleen voor geluidgevoelige gebouwen die op grond van omgevingsplannen aanwezig zijn of nog gebouwd kunnen worden. De plandrempel geldt dus niet voor nieuwe geluidgevoelige gebouwen die nog toegevoegd moeten worden aan omgevingsplannen. Voor dergelijke gebouwen moeten de wettelijke taken volgens paragraaf 2.2.1 eerst worden uitgevoerd.
- De plandrempel geldt voor het geluid dat wordt uitgedrukt in de dosismaat L_{den}. Met een plandrempel voor het geluid in L_{den} worden impliciet ook ambities voor het geluid in L_{night} (het jaargemiddelde geluidniveau in de nachtperiode) geborgd, doordat het geluid volgens beide dosismaten een sterke correlatie hebben.
- Het geluid van provinciale wegen op gevels van geluidgevoelige gebouwen, dat wordt vergeleken met de plandrempel, wordt berekend met de nationale rekenmethode. Deze rekenmethode is vastgelegd in bijlage IVe van de Omgevingsregeling.
- We sluiten bij de uitvoering van het Actieplan Geluid aan op bestaande processen voor de provinciale wegen, zodat werk-met-werk wordt gemaakt. Op deze manier worden kansen voor geluidmaatregelen optimaal en efficiënt benut. Dit is verder toegelicht in paragraaf 5.3.

4.5 Gebouwen met plandrempeloverschrijding

Op basis van het geluidmodel van het Actieplan Geluid 2025-2029 is bepaald bij welke geluidgevoelige gebouwen het geluid van de provinciale wegen hoger is dan de plandrempel van 50 dB. Als uitgangspunt geldt dat deze plandrempel wordt overschreden bij een niet afgeronde waarde van 50,51 dB of hoger. Bij ongeveer 20.200 geluidgevoelige gebouwen is het geluid op de gevels volgens de geluidbelastingkaart van 2021 hoger dan de plandrempel. De plandrempeloverschrijdingen zijn te bekijken op de website van de provincie. Figuur 9 geeft een voorbeeld van een locatie met plandrempeloverschrijdingen.

Figuur 9: Voorbeeld van geluidgevoelige gebouwen met plandrempeloverschrijding in Krommenie.

5 MAATREGELEN

5.1 Soorten maatregelen

5.1.1 Inleiding

Geluidmaatregelen worden ingedeeld in drie categorieën: bron-, overdrachts- en ontvangermaatregelen. Hiervoor hanteren we de volgende voorkeursvolgorde (van hoog naar laag):

- **Bronmaatregelen,** zoals snelheidsverlaging en geluidreducerend asfalt: hiermee wordt de emissie van de weg verlaagd. In paragraaf 5.1.2 zijn verschillende soorten bronmaatregelen beschreven;
- **Overdrachtsmaatregelen,** zoals geluidschermen en -wallen. Deze staan tussen de weg en geluidgevoelige gebouwen. Hierdoor verandert de emissie van de weg niet, maar wordt het geluid op de gevels wel lager. Paragraaf 5.1.3 gaat in op mogelijke overdrachtsmaatregelen;
- **Ontvangermaatregelen,** zoals gevelisolatie. Hiermee wordt geluid in ruimten van geluidgevoelige gebouwen verlaagd. Dit actieplan voorziet niet in ontvangermaatregelen. Dat is in paragraaf 5.1.4 toegelicht.

Regelmatig vinden innovaties plaats voor geluidmaatregelen. In paragraaf 5.1.5 is beschreven hoe we hiermee omgaan.

5.1.2 Bronmaatregelen

In het Perspectief Mobiliteit is de Omgevingsvisie NH2050 uitgewerkt op het gebied van mobiliteit. Hieruit volgt hoe de provincie omgaat met mobiliteitsvraagstukken in relatie tot diverse andere opgaven, onder andere op het gebied van leefbaarheid en gezondheid. De volgende onderdelen uit het Perspectief Mobiliteit hebben een gunstig effect op het geluid van de provinciale wegen:

- Mobiliteit verminderen of voorkomen.
- Stimuleren gebruik van andere vervoerwijzen, zoals lopen, fietsen en openbaar vervoer.
- Verduurzamen van mobiliteit en verbeteren van de leefbaarheid.

De mobiliteitstransitie is in belangrijke mate gericht op het verlagen van het aantal (vracht)autobewegingen op provinciale wegen. Elke maatregel die leidt tot een afname van het aantal (vracht)auto's is ook gunstig voor geluid. Een aanzienlijke afname van de hoeveelheid verkeer is nodig om een merkbaar geluideffect te hebben. Om een afname van 1 dB te halen moet de verkeersintensiteit met ruim 20% worden verminderd. Voor 2 dB is dit al 40%. Effecten van maatregelen die zijn gericht op het verlagen van de verkeersintensiteit zijn niet specifiek onderzocht in dit actieplan. Deze effecten worden meegenomen in de volgende geluidbelastingkaart, die in 2027 wordt vastgesteld.

Via bronbeleid van de Europese Unie zijn motoren van nieuwe (vracht)auto's veel stiller geworden. Dit beleid wordt in de toekomst verder aangescherpt. Van dit beleid is op provinciale wegen helaas weinig te merken, want boven rijsnelheden van ongeveer 40 km/u overheerst het bandengeluid in plaats van het motorgeluid. Het bandengeluid kan wel aanzienlijk worden verminderd met stillere banden. Stillere banden worden al jaren gestimuleerd door het Rijk, bijvoorbeeld via de landelijke campagne Kies de beste band. Een duidelijke geluidafname door stillere banden is pas merkbaar als meer dan 40%

Foto: Concrete Bouw Fotografie.

van de voertuigen hiermee is uitgerust. De bandenspanning kan ook van invloed zijn op de geluidproductie. Met een goede bandenspanning is de geluidproductie maximaal 1 dB lager. Voor het verminderen van het bandengeluid zijn in eerste instantie eigenaren van voertuigen aan zet, maar de provincie wil in de looptijd van dit actieplan nagaan hoe het verlagen van het bandengeluid verder gestimuleerd kan worden.

Verlagen van de maximumsnelheid is een effectieve geluidmaatregel. Een snelheidsverlaging van 80 naar 60 km/u zorgt voor een afname van 3 dB en een verlaging van 70 naar 50 km/u levert een afname van 3,5 dB op. Bij snelheidsverlagingen wordt echter niet alleen naar geluideffecten gekeken, maar ook naar verkeerskundige effecten. Het verkeer moet zich door een snelheidsverlaging bijvoorbeeld niet verplaatsen naar wegen die niet hiervoor zijn ingericht (sluipverkeer). Ook moet de weginrichting passen bij de maximumsnelheid en het aantal motorvoertuigen dat op de weg rijdt.

Het toepassen van geluidreducerend asfalt is een bronmaatregel die de provincie al vaak heeft toegepast (zie paragraaf 3.4). Op provinciale wegen werd voorheen regelmatig een zogenoemde dunne geluidreducerende deklaag aangelegd Deze wegverharding geeft bij 50 km/u ongeveer 1,5 dB minder geluid en bij 80 km/u ongeveer 3,5 dB. Dit soort asfalt is echter kwetsbaarder dan standaard asfaltmengsels (DAB en SMA-NL 8). Het is gevoeliger voor slijtage als sterk wrijvende krachten optreden, zoals bijvoorbeeld bij remmen. Een dunne deklaag kan daarom niet overal worden toegepast. Op en nabij kruisingsvlakken en rotondes worden geen dunne deklagen aangelegd. Waar een dunne deklaag wel mogelijk is, is dit type asfalt duurder dan standaard asfalt, zowel bij aanleg als in onderhoud. Vanwege deze nadelen ontwikkelen asfaltproducenten alternatieve wegverhardingen, die in ieder geval langer meegaan, maar eventueel minder geluidreductie geven. Een dergelijk type is akoestisch geoptimaliseerd steenmastiekasfalt (SMA-NL 8G+), dat bij 50 tot 80 km/u een reductie van 1 tot 2 dB oplevert. Als tegenwoordig geluidreducerend asfalt wordt toegepast, kiest de provincie vaak voor dit type asfalt.

Als binnen een project een bestaande brug wordt vervangen of een nieuwe brug wordt aangelegd, kan rekening worden gehouden met het Beoordelingsprotocol bruggeluid.

5.1.3 Overdrachtsmaatregelen

Het treffen van een overdrachtsmaatregel betekent in de praktijk vaak het plaatsen van een scherm of een wal. Zo'n maatregel werkt het best wanneer deze zo lang en hoog mogelijk is. De locatie van de constructie is ook van belang. De constructie staat bij voorkeur zo dicht mogelijk bij de weg of zo dicht mogelijk bij de geluidgevoelige gebouwen. Met een hoog scherm of hoge wal kunnen zeer hoge geluidreducties gerealiseerd worden, tot ongeveer 25 dB. Een extreme en erg dure vorm van een overdrachtsmaatregel is het overkappen van een geluidbron. Regelmatig kan een scherm of een wal niet worden toegepast. Mogelijk onoverkomelijke nadelen van deze constructies zijn het ernstig verstoren van de gewenste ruimtelijke kwaliteit, het verbreken van de directe verbinding tussen wijken aan weerszijden van de weg en het belemmeren van de bereikbaarheid van achterliggende percelen. Een oplossing die daarom vaak wordt toegepast, is het afschermen van geluid door het strategisch positioneren van niet-geluidgevoelige gebouwen, zoals kantoren. Hiernaar wordt vooral gekeken bij nieuwe ontwikkelingen.

Bij akoestisch harde oppervlakken, zoals water of asfalt, wordt het geluid gereflecteerd, waardoor het verder draagt. Een akoestisch zachte bodem, zoals gras, absorbeert een deel van het geluid. Grasstroken langs de weg en groene middenbermen hebben dus een geluidreducerend effect. Voor een significante geluidreductie is echter een groot oppervlak nodig met een grote breedte.

5.1.4 Ontvangermaatregelen

Voorbeelden van ontvangermaatregelen zijn geluidisolatie van de gevels en een andere gebouwindeling. Het laatste voorbeeld is alleen mogelijk bij nieuw- of herbouw. Vanuit dit actieplan worden geen ontvangermaatregelen onderzocht, omdat het actieplan zich richt op het stiller maken van de leefgebieden buiten (zie paragrafen 1.4.3 en 4.3). Geluidisolatie van de gevels wordt alleen toegepast bij nieuwbouw van geluidgevoelige gebouwen, geluidsanering

(zie paragraaf 2.2.3) van bestaande geluidgevoelige gebouwen en als uit de monitoring van de geluidproductie volgt dat een overschrijding van de geluidproductieplafonds (zie paragraaf 2.2.2) niet voorkomen kan worden met maatregelen bij de weg, zoals geluidreducerend asfalt of een scherm.

5.1.5 Innovatieve maatregelen

Voortdurend vinden innovaties voor geluidmaatregelen plaats. De provincie Noord-Holland is betrokken bij verschillende innovaties. In bijlage 4 is een aantal van deze innovaties toegelicht. Als een innovatie de gewenste geluidreductie geeft en bijhorende geluideffecten kunnen worden voorspeld met de nationale rekenmethode, kan de provincie deze innovatie ook inzetten. Actuele voorbeelden van dit soort innovatieve maatregelen zijn de GeluidVangrail, de WHIS@wall en de WHIS@top.

5.2 Randvoorwaarden voor nieuwe maatregelen

5.2.1 Inleiding

Uit voorgaande paragraaf blijkt dat veel soorten maatregelen ingezet kunnen worden om de geluidsituatie bij plandrempeloverschrijdingen te verbeteren. Of geluidmaatregelen worden toegepast, hangt af van randvoorwaarden, waaraan altijd moet worden voldaan. De eerste randvoorwaarde is dat een maatregel doelmatig is en de tweede dat een maatregel uitvoerbaar is. In de volgende paragrafen zijn deze randvoorwaarden nader toegelicht.

5.2.2 Doelmatige maatregelen

Bij het afwegen van geluidmaatregelen moeten keuzes worden gemaakt, omdat de financiële middelen van de provincie niet onbeperkt zijn. Hiervoor hebben we beleidsregels ontwikkeld: de Beleidsregels financiële doelmatigheid geluidmaatregelen Noord-Holland. Deze beleidsregels worden in de praktijk ook wel het doelmatigheidscriterium (DMC) voor geluidmaatregelen genoemd. Hiermee bepalen we voor locaties met plandrempeloverschrijdingen of de kosten van maatregelen redelijk zijn in verhouding tot de te daarmee bereikte gezondheidswinst. Op basis van deze beoordeling bepalen we welke maatregelen we nemen. Daaruit kan voor bepaalde locaties volgen dat we afzien van maatregelen. Ook kan blijken dat lichte maatregelen volgens de beleidsregels wel doelmatig zijn, maar zware maatregelen niet.

5.2.3 Uitvoerbare maatregelen

Een andere voorwaarde is dat geluidmaatregelen technisch mogelijk moeten zijn. Bronmaatregelen zijn bijvoorbeeld ongewenst als deze een nadelig effect hebben op de verkeersveiligheid. Overdrachtsmaatregelen zijn bijvoorbeeld ongewenst als hiermee de beeldkwaliteit van de omgeving te veel wordt aangetast. Voor dit actieplan is bij het afwegen van geluidmaatregelen de technische uitvoerbaarheid globaal beoordeeld. Bij de voorbereiding van projecten wordt hier gedetailleerd naar gekeken.

Bij het selecteren van mogelijke geluidmaatregelen houden we ook rekening met ons handelingsperspectief. Gebruik van stillere voertuigen kunnen we bijvoorbeeld wel stimuleren maar niet afdwingen. Een ander voorbeeld is dat de provincie bij voorkeur de grond waarop een geluidwal staat in eigendom heeft. Dat is soms lastig of niet te realiseren.

5.3 Hoe prioriteren en programmeren we maatregelen?

Voor de prioritering van geluidmaatregelen volgen we de investeringsstrategie Noord-Hollandse infrastructuur (iNHi) bij nieuwbouw- en aanpassingsprojecten en de Nota Infrastructurele Kapitaalgoederen (NIKG) bij beheer en onderhoud. Voor de programmering van de geluidmaatregelen sluiten we aan op het integraal Meerjarenprogramma Infrastructuur (iMPI). Via deze aanpak komen locaties waarvoor geluidmaatregelen worden afgewogen, gefaseerd aan bod. Welke maatregelen binnen op korte en middellange termijn verwacht worden, is uitgewerkt in de volgende paragraaf.

5.4 Verwachte maatregelen op korte en middellange termijn

Voor dit Actieplan Geluid is onderzocht welke doelmatige maatregelen op korte en middellange termijn worden verwacht. Daarvoor is gekeken naar onderzoeksgebieden waarbinnen nog op te starten projecten kunnen plaatsvinden binnen de looptijd van het iMPI 2025-2032.

De maatregelafweging is gebaseerd op de geluidsituatie volgens het geluidmodel dat bij het Actieplan Geluid 2025-2029 hoort. Bij de voorbereiding van projecten wordt definitief bepaald wat doelmatige maatregelen zijn, omdat dan beter rekening kan worden gehouden met mogelijke effecten van de projecten. Daarbij kan worden uitgegaan van de andere geluidsituatie, bijvoorbeeld van de maximaal verwachte situatie, die ontstaat bij volledige benutting van de geluidproductieplafonds (zie paragraaf 2.2.2).

Er zijn veel soorten maatregelen mogelijk (zie paragraaf 5.1). In dit actieplan is in de maatregelafweging een selectie van maatregelen beschouwd. De selectie omvat akoestisch geoptimaliseerd steenmastiekasfalt (SMA-NL 8G+), snelheidsverlaging en geluidschermen. SMA-NL 8G+ en geluidschermen worden in de huidige uitvoeringspraktijk vaak toegepast. Voor snelheidsverlagingen is eerst verkeerskundig beoordeeld welke locaties kansrijk zijn (zie ook paragraaf 5.1.2). Met de selectie van maatregelen is de hoeveelheid onderzoek voor dit actieplan afgestemd op wat passend is voor deze fase. Als een project wordt voorbereid, kan ook naar andere soorten maatregelen gekeken worden, zoals geluidwallen in plaats van geluidschermen en innovaties (zie paragraaf 5.1.5). Daarbij is onder andere gekeken of de effecten op de doorstroming, reistijd en weginrichting acceptabel kunnen zijn.

Samengevat volgen uit de maatregelafweging de volgende, verwachte doelmatige geluidmaatregelen voor de onderzoeksgebieden:

- SMA-NL 8G+ over 51 km provinciale weg;
- 14 km geluidscherm;
- Snelheidsverlaging over 1,5 km provinciale weg (N521 en N248).

De indicatieve locaties van deze maatregelen zijn weergegeven op de website van de provincie. Doelmatige geluidschermen zijn vaak 2 tot 5 m hoog. De doelmatige hoogte verschilt per locatie.

Figuur 10: Voorbeeld van verwachte doelmatige maatregelen in Haarlem.

5.5 Verwachte gezondheidseffecten van maatregelen

Onze ambitie is om in 2050, in vergelijking met de huidige situatie, 50% minder ernstig gehinderde bewoners te hebben door maatregelen te nemen. Bij elk volgend Actieplan Geluid monitoren we de voortgang. Uitgaande van een geleidelijke trend verwachten we dat in 2029, wanneer het Actieplan Geluid 2029-3034 wordt vastgesteld, het aantal ernstig gehinderde bewoners 5 tot 10% lager kan zijn.

Foto: Concrete Bouw Fotografie.

5.6 Kosten en financiering

De geluidmaatregelen worden meegenomen in het integraal Meerjarenprogramma Infrastructuur (iMPI). In het iMPI wordt de financiële afweging gemaakt voor de te realiseren geluidmaatregelen en Provinciale Staten stellen hiervoor financiële middelen beschikbaar.

De kosten van de geluidmaatregelen worden vooral bepaald door de geluidschermen. De levenscycluskosten van de geluidmaatregelen binnen de onderzoeksgebieden, waarbinnen nog op te starten projecten kunnen plaatsvinden binnen de looptijd van het iMPI 2025-2032, bedragen naar verwachting gemiddeld 2,0 miljoen euro per jaar. De levens-cyclus-kosten zijn de kosten voor de investering, het beheer en het onderhoud.

6 BETREKKEN BELANGHEBBENDEN

6.1 Inleiding

Het actieplan is volgens de Omgevingswet een programma. Daardoor moet op grond van het Omgevingsbesluit worden aangegeven hoe belanghebbenden zijn betrokken bij het opstellen van dit actieplan.

Op 2 september 2025 hebben Gedeputeerde Staten het ontwerp actieplan vastgesteld. Het ontwerp actieplan is uitgewerkt met een brede vertegenwoordiging van de ambtelijke organisatie van de provincie, onder regie van een ambtelijke stuurgroep. In de voorbereiding is Provinciale Staten betrokken. Op 10 maart 2025 hebben zij de plandrempel vastgesteld op basis van scenario-onderzoek. Op 6 oktober 2025 is het ontwerp actieplan besproken in de Commissie Ruimte van Provinciale Staten.

Overige belanghebbenden, waaronder bewoners, konden meedenken nadat het ontwerp actieplan was vastgesteld. Voor dit moment is gekozen, omdat in dit actieplan alleen verwachte geluidmaatregelen worden gegeven en later bij projecten definitief wordt bepaald wat doelmatige geluidmaatregelen zijn. In de voorbereiding van projecten worden belanghebbenden opnieuw betrokken. Daarbij kan participatie mogelijk zijn. Dit wordt per project bepaald.

Van 19 september tot 31 oktober 2025 heeft het ontwerp actieplan ter inzage gelegen. Dit is aangekondigd in het Provinciaal blad van Noord-Holland. Het ontwerp actieplan is ook gepubliceerd in het Provinciaal blad van Noord-Holland. Daarnaast was dit actieplan ook in te zien via de website van de provincie bij de terinzageleggingen. In de kennisgeving was aangegeven dat het mogelijk is om het ontwerp actieplan bij de provincie Noord-Holland in te zien en ook dat zienswijzen mondeling in plaats van schriftelijk ingediend kunnen worden. De provincie heeft geen verzoeken ontvangen om van deze mogelijkheden gebruik te maken.

In paragraaf 6.2 is samengevat welke bijdragen en reacties zijn ontvangen naar aanleiding van deze procedure. Vervolgens is in paragraaf 6.3 samengevat wat de verschillen zijn tussen het ontwerp en het definitieve actieplan.

6.2 Reacties op ontwerp actieplan

Op het ontwerp actieplan zijn 28 zienswijzen ontvangen. Eén zienswijze is van gemeente Dijk en Waard, drie zienswijzen zijn van buurt- of wijkverenigingen en 24 zienswijzen zijn van bewoners.

De zienswijzen betreffen samengevat de volgende verzoeken en onderwerpen:

- Onderneem actie tegen lawaaiige motorvoertuigen;
- Breid het onderzoeksgebied uit, kijk verder dan de trajecten die momenteel in het integraal Meerjarenprogramma Infrastructuur (iMPI) staan;
- Pas op meer plekken snelheidsverlaging toe;
- Werk een aanpak uit voor geluid van andere bronnen dan provinciale wegen, onder andere voor Schiphol en rijkswegen;
- Vragen over het proces na vaststelling van het Actieplan Geluid: wat worden de definitieve maatregelen, wanneer worden deze getroffen en op welke wijze worden bewoners hierbij betrokken?
- Kijk bij de uitwerking van maatregelen naar innovaties;
- Zorgen over effecten van reflecties tegen nieuwe geluidschermen;
- Planning van nog niet uitgevoerde maatregelen uit het vorige Actieplan Geluid;
- Hanteer voor nieuwbouwplannen ook de plandrempel van 50 dB en tref daarvoor passende maatregelen;
- Vragen over uitgangspunten in berekeningen van onderliggende geluidbelastingkaarten van 2021.

6.3 Van ontwerp naar definitief actieplan

Het actieplan is inhoudelijk niet gewijzigd door de zienswijzen. Wel is naar aanleiding van de zienswijzen in paragraaf 4.4 verder verduidelijkt dat de plandrempel alleen geldt voor geluidgevoelige gebouwen die op grond van omgevingsplannen aanwezig zijn of gebouwd kunnen worden. Voor geluidgevoelige gebouwen die nog niet in omgevingsplannen zijn opgenomen heeft de Omgevingswet al een beoordelingskader. Dat is toegelicht in paragraaf 2.2.1.

In de Nota beantwoording zienswijzen Actieplan Geluid 2025-2029 en Beleidsregels doelmatigheid geluidmaatregelen Noord-Holland zijn de volledige zienswijzen opgenomen. Ook bevat deze nota de kernpunten per zienswijze en de reactie van de provincie hierop inclusief de duiding of de zienswijze gevolgen heeft voor het actieplan.

6.4 Samenwerken met andere overheden

Omdat onze provinciale wegen aansluiten op gemeentelijke wegen, provinciale wegen van andere provincies en rijkswegen, stemmen we in de voorbereiding van projecten af met de beheerders van deze wegen over de geluidmaatregelen die we nemen.

BIJLAGEN

Foto: Concrete Bouw Fotografie.

BIJLAGE 1: OVERZICHT INFORMATIEOBJECTEN

Dit actieplan wordt ook gepubliceerd in het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) via de website Regels op de kaart. In het DSO moet bijlage 1 een overzicht van de informatieobjecten van dit actieplan bevatten. Informatieobjecten zijn gestandaardiseerde digitale bestanden. Deze bestanden bevatten de geografische informatie die in dit actieplan in een aantal figuren en de website van de provincie is weergegeven.

BIJLAGE 2. BEGRIPPENLIJST

Actieplan Geluid
Plan dat zich richt op het verminderen van geluid. Het plan benoemt de overschrijdingen van de plandrempel en geeft aan welke maatregelen getroffen kunnen worden om de situatie te verbeteren. Daarbij wordt onder andere aangegeven wat de verwachte effecten van de maatregelen zijn en welke planning voor de uitvoering geldt.

Beoordelingsprotocol bruggeluid
Wanneer wegverkeer een brug passeert, kan dat leiden tot extra geluid. De grenzen voor geluid gelden vooral voor jaargemiddelde niveaus. Tijdens alle voertuigpassages ontstaan ook piekniveaus. De effecten van piekniveaus zijn verwerkt in de jaargemiddelde niveaus. Bij meer en/of hogere piekniveaus wordt het jaargemiddelde niveau automatisch ook hoger. Sommige bewoners geven aan vooral last te hebben van piekniveaus. Vooral in de omgeving van bruggen kunnen piekniveaus geluidhinder veroorzaken, bijvoorbeeld doordat tussen de brug en het aansluitende deel van de weg een voegovergang zit. Bij bruggen kan ook sprake zijn van zogenoemd laagfrequent geluid, vooral bij beweegbare bruggen. Vanwege deze aspecten heeft de provincie het Beoordelingsprotocol bruggeluid opgesteld, waarin is aangegeven hoe met dit soort geluid rekening kan worden gehouden.

Bronmaatregel
Maatregel aan de geluidbron. Hierdoor wordt de emissie van de geluidbron lager. Voorbeelden van bronmaatregelen zijn het aanbrengen van een geluidreducerende wegverharding en het verlagen van de rijsnelheid.

DAB
Dicht asfaltbeton: de asfaltverharding die traditioneel veel werd toegepast. Dit is ook het zogenoemde referentiewegdek. Geluideffecten van wegverhardingen worden vaak uitgedrukt ten opzichte van het referentiewegdek.

dB
De hoeveelheid geluid wordt uitgedrukt in decibel, afgekort dB. Maar hoe hard klinkt een dB, hoe wordt een dB bepaald en wanneer is een dB hinderlijk? Dit soort vragen worden in bijlage 3 beantwoord. In analyses wordt vaak gesproken van toe- en afnamen van een bepaalde hoeveelheid dB. Als gekeken wordt naar de ontwikkeling van verkeersintensiteiten betekenen deze getallen het volgende:

- +/- 3 dB → Verdubbeling/halvering van de originele intensiteit;
- +/- 6 dB → Viervoud/kwart van de originele intensiteit;
- +/- 10 dB → Tienvoud/tiende van de originele intensiteit.

Dosis/effectrelaties
De relaties tussen de beleving van omgevingsgeluid en de hoeveelheid geluid. De relaties voor geluidhinder en slaapverstoring zijn in bijlage 3 verder toegelicht.

Dunne deklagen
Bepaalde typen wegverhardingen vallen onder de verzamelnaam ‘dunne deklagen’. Voor deze asfaltmengsels geldt dat zij allemaal een dunne toplaag van 10 tot 30 mm hebben. De geluidreducerende werking van dunne deklagen wordt vooral bereikt door de fijne oppervlaktetextuur van deze toplaag. De geluidreductie varieert per type asfaltmengsel, de snelheid van het verkeer en het aandeel vrachtverkeer. De geluidreductie van een dunne deklaag bedraagt in de praktijk -1,5 tot 3,5 dB ten opzichte van DAB. De hoogste geluidreducties worden bij hogere rijsnelheden van het verkeer gehaald.

Geluidbelasting
De geluidbelasting is een maat voor de hoeveelheid geluid. Op de geluidbelastingkaart zijn twee indicatoren voor de geluidbelasting te onderscheiden:

- L_{den}: de jaargemiddelde geluidbelasting over alle perioden van een etmaal ('den' in L_{den} staat voor day-evening-night). In de berekening van dit geluidniveau worden de geluidniveaus die ´s avonds (tussen 19.00 en 23.00 uur) en ´s nachts (tussen 23.00 en 07.00 uur) optreden zwaarder meegewogen dan de geluidniveaus die overdag (tussen 07.00 en 19.00 uur) optreden. Voor de geluidniveaus gedurende de avond- en nachtperiode geldt een straftoeslag van respectievelijk 5 en 10 dB;
- L_{night}: de jaargemiddelde geluidbelasting die ´s nachts (tussen 23.00 en 07.00 uur) optreedt.

Geluidbelastingkaart
Een kaart die de provincie elke vijf jaar opstelt. De laatste kaart gaat over 2021. Deze kaart geeft de geluidbelasting van de provinciale wegen op 4 meter hoogte boven het maaiveld bij de geluidgevoelige gebouwen en in de omgeving van de provinciale wegen via contourvlakken. De geluidbelasting moet vanaf 55 dB L_{den} en 50 dB L_{night} in beeld worden gebracht.

Geluidgevoelige gebouwen
Welke gebouwen geluidgevoelig zijn, is vastgelegd in het Besluit kwaliteit leefomgeving. Het gaat om gebouwen met een woonfunctie (inclusief woonschepen en woonwagens), een onderwijsfunctie, een gezondheidszorgfunctie met een bedgebied of een bijeenkomstfunctie voor kinderopvang met een bedgebied.

Geluidproductieplafonds
Geluidproductieplafonds (GPP's) geven aan hoeveel geluid is toegestaan op vaste rekenpunten rondom provinciale wegen en industrieterreinen van regionaal belang. Deze punten liggen niet bij gebouwen, maar dicht bij de geluidbronnen. Gedeputeerde Staten stellen de GPP's voor provinciale wegen uiterlijk 31 december 2026 vast en de GPP's voor industrieterreinen van regionaal belang uiterlijk 31 december 2028. Na vaststelling vergelijkt de provincie elk jaar het werkelijk geproduceerde geluid bij de rekenpunten met de GPP's. Als een overschrijding dreigt plaats te vinden of al heeft plaatsgevonden, worden geluidmaatregelen afgewogen. Vanaf 2029 worden de resultaten van het bewaken van de GPP's beschreven in elk Actieplan Geluid.

Geluidreducerende wegverharding
Wegdekverharding die stiller is dan dicht asfaltbeton (DAB). Er zijn vele typen geluidreducerende wegverharding op de markt.

L_{den}
Zie de uitleg bij het begrip 'geluidbelasting'.

L_{night}
Zie de uitleg bij het begrip 'geluidbelasting'.

L_{24}
Indicator voor het jaargemiddelde geluid in stiltegebieden. Over alle perioden van het etmaal worden alle geluidniveaus even zwaar meegewogen. In stiltegebieden wordt L_{24} op 1,5 m boven het maaiveld berekend, wat overeenkomt met oorhoogte.

Ontvangermaatregel
Maatregelen aan de gevel van een geluidgevoelig gebouw. Hierbij wordt de gevel geïsoleerd, zodat het geluid buiten op de gevel niet verandert, maar achter de gevel in het geluidgevoelige gebouw wel.

Overdrachtsmaatregel
Maatregel tussen de geluidbron en het geluidgevoelige gebouw. Hierdoor verandert de emissie van de geluidbron niet. Door een overdrachtsmaatregel wordt een deel van het geluid van de geluidbron afgeschermd, afgebogen of geabsorbeerd. Voorbeelden van overdrachtsmaatregelen zijn de GeluidVangrail (zie bijlage 4), geluidschermen, geluidwallen en diffractoren. Een extreme vorm van overdrachtsmaatregel is het overkappen van een geluidbron.

Plandrempel
De plandrempel is het ambitieniveau voor geluid dat wordt veroorzaakt door verkeer op provinciale wegen. Deze waarde geldt alleen buiten op de gevels van geluidgevoelige gebouwen. De provincie bepaalt hoe hoog deze waarde is. De plandrempel is geen grens of norm waaraan moet worden voldaan. Het is een signaalwaarde. Als het geluid hoger is dan de plandrempel, is dat het signaal om geluidmaatregelen af te wegen.

Sanering
Sanering is de aanpak van de zwaarst belaste geluidgevoelige gebouwen door geluid van de provinciale wegen. Bij sanering kan de omgeving geluidmaatregelen krijgen. Het gaat om maatregelen waarmee het geluid op de gevels wordt verlaagd en om gevelisolatie. De provincie stelt eerst een saneringslijst vast, waarop de zwaarst belaste geluidgevoelige gebouwen staan. Het is verplicht een geluidgevoelig gebouw op deze lijst te zetten, als het bestaande geluid hoger is dan 65 dB van wegen buiten de bebouwde kom of 70 dB van wegen binnen de bebouwde kom. De provincie kan de verplichte sanering uitbreiden met een vrijwillig deel. Voor vrijwillige sanering worden 5 dB lagere en aanvullende voorwaarden gehanteerd. Voor geluidsanering verstrekt het Rijk subsidies. Gedeputeerde Staten moeten het saneringsprogramma uiterlijk 18 juli 2039 hebben vastgesteld. Deze wettelijke termijn is bewust heel ruim. Zo heeft de provincie voldoende mogelijkheden om de sanering te koppelen aan projecten en onderhoudswerkzaamheden (werk-met-werk maken).

SMA-NL 8
Steenmastiekasfalt (SMA) is het type asfalt dat op provinciale wegen vaak wordt toegepast, als geen geluidmaatregelen nodig zijn. Steenmastiekasfalt bevat holle ruimten die vrijwel geheel worden gevuld door mastiek (zand, vulstof en bitumen). Mastiek heeft een grote duurzaamheid en een zeer hoge weerstand tegen vervorming. De grootte van de ‘steentjes’ in steenmastiekasfalt varieert. Bij SMA-NL8 zijn deze maximaal 8 mm. SMA-NL 8 wordt in de praktijk ook wel SMA 0/8 genoemd. Verkeer op SMA-NL 8 maakt ongeveer evenveel geluid als verkeer op DAB.

SMA-NL 8G+
Akoestisch geoptimaliseerd SMA-NL8. Dit type asfalt is op het gebied van geluid een verbeterde versie van SMA-NL 8. Bij 50 km/u maakt verkeer op SMA-NL 8G+ ongeveer 1 dB minder geluid dan verkeer op DAB. Bij 80 km/u is SMA-NL 8G+ ongeveer 2 dB stiller. De geluidreductie wordt bereikt door een optimalere steensortering en het gebruik van specifieke vulstoffen of bindmiddelen. Daardoor krijgt dit type asfalt een meer open structuur, waardoor meer absorptie optreedt.

Stillere banden
Bewoners met eigen auto’s kunnen ook zelf invloed uitoefenen op het omgevingsgeluid. Boven een rijsnelheid van ongeveer 40 km/u overstemt het bandengeluid het motorgeluid. Het bandengeluid kan met stillere banden verminderd worden. Dit zijn banden met een aangepast profiel en ander materiaalgebruik. Er zijn tot 5 dB stillere banden op de markt. De Europese normen voor de geluidemissie van banden worden over enkele jaren iets aangescherpt.

Figuur 11: Bandenlabel.

Het effect van stillere banden is in de eerste plaats dat het in de auto stiller is, wat voor de inzittenden bij hogere rijsnelheden duidelijk prettiger is. Stillere banden zijn door de lagere rolweerstand ook energiezuiniger en hebben een beter remgedrag op nat wegdek, waardoor de verkeersveiligheid toeneemt.

Stille gebieden of stiltegebieden
In stille gebieden of stiltegebieden is de geluidbelasting door toedoen van menselijke activiteiten zo laag dat de in dat gebied heersende natuurlijke geluiden niet of niet hinderlijk worden verstoord.

BIJLAGE 3. BASISINFORMATIE

B.3.1 Hoe hard klinkt een dB?

De hoeveelheid geluid in dB wordt uitgedrukt op een logaritmische schaal. Twee keer zoveel verkeer betekent 3 dB erbij. Gehoorschade kan optreden vanaf 80 dB. Daarom is dit een grens in de Arbeidsomstandighedenwet. In figuur 12 is voor verschillende activiteiten de hoeveelheid dB aangegeven, waarbij de afstand van de ontvanger tot de activiteit een belangrijke rol speelt. Een voorbijrazende trein kan 90 dB veroorzaken, maar dit niveau geldt alleen tijdens de passage op korte afstand van de trein.

Figuur 12: Aantal dB bij verschillende activiteiten (bron: OorCheck).

B.3.2 Hoe wordt een dB bepaald?

De hoeveelheid dB kan met metingen en berekeningen worden vastgesteld. De geluidbelastingkaarten worden alleen met berekeningen worden vastgesteld, omdat het geluid bij elk geluidgevoelig gebouw moet worden bepaald.

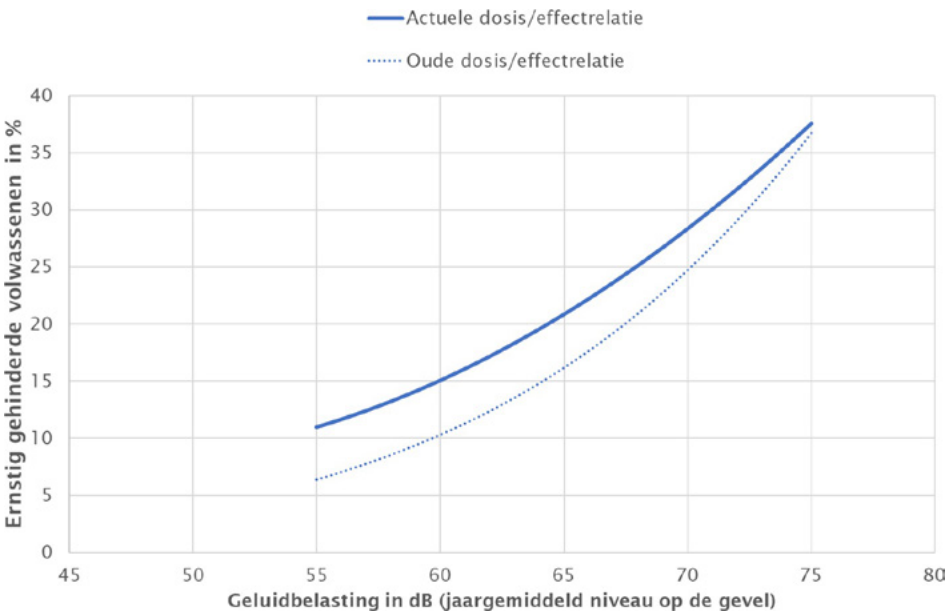
In de Omgevingswet is aangegeven dat het geluid van wegverkeer moet worden bepaald en beoordeeld aan de hand van jaargemiddelde niveaus. Deze niveaus kunnen voor verschillende locaties sterk variëren. De provinciale wegen in Noord-Holland veroorzaken bij geluidgevoelige gebouwen meestal jaargemiddelde niveaus van 40 tot 75 dB. De hoogte van het jaargemiddelde niveau is afhankelijk van veel factoren, onder andere van de hoeveelheid verkeer, de samenstelling van het verkeer, de rijsnelheid, het type asfalt en de afstand tot de weg.

Tijdens voertuigpassages ontstaan piekniveaus. De effecten van piekniveaus zijn verwerkt in het jaargemiddelde niveau. Bij meer en/of hogere piekniveaus wordt het jaargemiddelde niveau automatisch hoger. Sommige bewoners geven aan vooral last te hebben van piekniveaus. Met het vaststellen van de plandrempel (zie hoofdstuk 4) wordt indirect ook beleid voor de piekniveaus bepaald. Het beleid voor

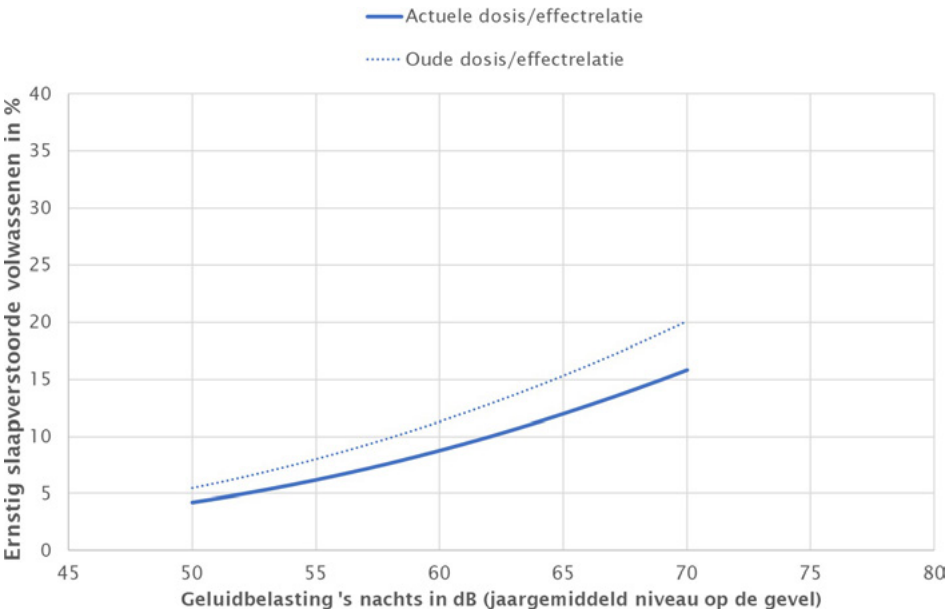
piekniveaus wordt krachtiger, als de plandrempel lager is. Met een plandrempel van 50 dB heeft de provincie krachtig beleid voor piekniveaus. Immers, geluidgevoelige gebouwen met hoge piekniveaus en beperkte jaargemiddelde niveaus komen dan ook in beeld bij de plandrempeloverschrijdingen.

B.3.3 Wanneer veroorzaakt een dB overlast?

Het verschilt van persoon tot persoon wanneer geluid overlast veroorzaakt. Het RIVM en de GGD monitoren de relaties tussen de hoeveelheid geluid en de beleving ervan. In figuur 13 staan relaties tussen de hoeveelheid geluid door wegverkeer en het aantal volwassenen dat aangeeft hiervan ernstige hinder te ondervinden. Daarbij gaat het om het jaargemiddelde geluid op de gevel. De dikke lijn in het figuur geeft de actuele relatie. Deze relatie volgt uit bijlage XIX van de Omgevingsregeling. De dunne lijn geeft de oude relatie, die in vorige actieplannen is gebruikt. Uit het figuur volgt dat volgens de actuele inzichten bij 55 dB ongeveer één op de 10 volwassenen ernstig gehinderd is en bij 75 dB ongeveer één op de drie volwassenen. Er is geen harde ondergrens in dB voor het optreden voor gezondheidseffecten. De ondergrens voor het ontstaan van ernstige hinder ligt waarschijnlijk in de buurt van 40 dB. Er is ook een relatie voor de hoeveelheid geluid door wegverkeer en het aantal volwassenen dat aangeeft hiervan ernstige slaapverstoring te ondervinden. Deze relatie staat in figuur 14.

Figuur 13: Dosis/effectrelaties voor ernstige hinder door geluid van wegverkeer.

Figuur 14: Dosis/effectrelaties voor ernstige slaapverstoring door geluid van wegverkeer.

BIJLAGE 4. INNOVATIEVE GELUIDMAATREGELEN

B.4.1 Bamboe geluidscherm

Provincie Noord-Holland heeft samen met Rijkswaterstaat, gemeente Amsterdam en Vervoerregio Amsterdam onderzocht of levende dichtbegroeide bamboe een alternatief is voor een traditioneel geluidscherm. Langs de N245 tussen Alkmaar en Schagen is de werking van een bamboe geluidscherm van 150 meter lang en zes meter breed onderzocht (zie figuur 15). Na 8 jaar groeitijd is het onderzoek in de zomer van 2024 afgerond. Het bamboe geluidscherm blijkt ongeveer 2 dB tegen te houden. Dit is onvoldoende om een traditioneel geluidscherm te kunnen vervangen.

Figuur 15: Bamboe geluidscherm.

B.4.2 GeluidVangrail

Een GeluidVangrail is een combinatie van een geleiderail (vangrail) en een laag geluidscherm. De GeluidVangrail is in figuur 16 weergegeven. De diagonale metalen plaat, die de opening aan de onderkant van de geleiderail dicht, reflecteert het geluid van het verkeer op de weg naar de berm. Daar wordt het geluid voor een groot deel geabsorbeerd.

Figuur 16: GeluidVangrail.

De provincie Noord-Holland is betrokken geweest bij de ontwikkeling van de GeluidVangrail. In 2020 is bij de N512 in Egmond aan den Hoef een praktijkproef uitgevoerd. Hieruit volgde dat de GeluidVangrail een effectieve maatregel kan zijn. De GeluidVangrail is nu opgenomen in het wettelijke rekenvoorschrift. Daardoor kan de provincie deze maatregel toepassen binnen projecten.

B.4.3 GLIMI

GLIMI staat voor GeluidLandschap Instant Monitoring Infrastructuur. In de periode maart-juni 2023 is dit project uitgevoerd in de regio Gooi en Vechtstreek. Hierbij is de kwaliteit van de geluidomgeving onderzocht met nieuwe technologie en burgerparticipatie. Het geluid in de omgeving is gemeten op diverse meetpunten. Daarnaast zijn bijeenkomsten en luisterwandelingen georganiseerd. Deelnemende bewoners hebben ook hun geluidbeleving doorgegeven via een webportaal. Op basis van deze informatiebronnen zijn geluidlandschappen gemaakt. Voor verschillende locaties volgen uit GLIMI aanbevelingen om de kwaliteit van de geluidomgeving te verbeteren. Dit heeft bij de N525 geleid tot een proef met een geluiddisplay (zie volgende paragraaf).

B.4.4 Geluidflitspaal/geluiddisplay

Op verschillende locaties ervaren bewoners overlast van luide voertuigen. Het is juridisch nog niet mogelijk de eigenaren van deze voertuigen met hulp van een geluidflitspaal te beboeten. Beboeten kan nu alleen op basis van bemande controles en geluidmetingen door de politie. Er loopt wel een landelijke proef waarin onderzocht wordt of directe beboeting via een geluidflitspaal mogelijk kan worden gemaakt.

Op de N525 in Laren is in 2025 een onderzoek gestart met een geluiddisplay. Het systeem meet de geluidproductie van individuele passerende voertuigen en waarschuwt de bestuurders als hun voertuig te veel geluid maakt. In figuur 17 is de geluiddisplay weergegeven. Met deze maatregel wil de provincie bestuurders bewustmaken van hun gedrag en hen aanmoedigen om rustiger te rijden, onnodig lawaai te voorkomen en niet te hard op te trekken. De geluiddisplay blijft een jaar staan. Daarna wordt bepaald of de geluidoverlast is verminderd door de geluiddisplay.

Figuur 17: Geluiddisplay.

B.4.5 Anders routeren vrachtverkeer

Met het project Duurzaam Slim Verkeersmanagement verkent de provincie of de geluidsituatie van specifieke locaties verbeterd kan worden via verkeersmaatregelen. Begin 2024 is hiervoor via een proef onderzocht of het vrachtverkeer dat op de N231 richting de A9/A4 rijdt ook via de N201 kan worden geleid. Het anders routeren van het vrachtverkeer zou namelijk gunstig kunnen zijn voor de kwaliteit van de leefomgeving langs de N231 in Aalsmeer. Uit de proef is gebleken dat met de ingezette verkeersmaatregelen weinig vrachtverkeer voor een andere route heeft gekozen. De maatregelen hebben daardoor geen significant effect gehad.

HAARLEM, 18 DECEMBER 2025

Colofon

Uitgave
Provincie Noord-Holland
Postbus 123 | 2000 MD Haarlem
Tel.: 023 514 31 43 | Fax: 023 514 40 40
www.noord-holland.nl
post@noord-holland.nl

Eindredactie
Provincie Noord-Holland

Fotografie
Foto voorblad, pagina 14, 17, 21 en 23: Concrete Bouw Fotografie
Overigen: Provincie Noord-Holland

Grafische verzorging
The Creative Hub

Haarlem, 18 december 2025

ACTIEPLAN

Provincie Noord-Holland

Beleidsregels financiële doelmatigheid geluidmaatregelen Noord-Holland

Besluit van Gedeputeerde Staten van Noord-Holland van 13 januari 2026 tot vaststelling van de Beleidsregels voor het bepalen van de financiële doelmatigheid van geluidmaatregelen Noord-Holland

Intitulé

Beleidsregels voor het bepalen van de financiële doelmatigheid van geluidmaatregelen provincie Noord-Holland

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland

Gelet op artikel 4:81 van de Algemene wet bestuursrecht

Overwegende dat:

- Gedeputeerde Staten bij bevoegdheden op grond van afdelingen 3.5 en 4.3 van het Besluit kwaliteit leefomgeving geluidmaatregelen afwegen voor geluid van motorvoertuigen op provinciale wegen;

- Gedeputeerde Staten het van belang achten dat het consistent en transparant is wanneer baten van geluidmaatregelen opwegen tegen bijhorende kosten;

- Gedeputeerde Staten streven naar voorspelbare kosten voor geluidmaatregelen;

Besluiten: vast te stellen

Beleidsregels voor het bepalen van de financiële doelmatigheid van geluidmaatregelen (Beleidsregels financiële doelmatigheid geluidmaatregelen Noord-Holland)

Artikelen

Artikel 1. Begripsbepalingen

Voor de toepassing van deze regels wordt verstaan onder:

Akoestisch optimale lengte: benodigde lengte van een aaneengesloten geluidmaatregel voor een cluster;

Bronmaatregel: een geluidreducerend wegdek of een snelheidsverlaging;

Cluster: één geluidgevoelig gebouw of een logische verzameling geluidgevoelige gebouwen waarvoor een geluidmaatregel of combinatie van verschillende geluidmaatregelen wordt afgewogen;

Geluid: geluid in L_{den} dat motorvoertuigen op provinciale wegen veroorzaken;

Geluidgevoelig gebouw: een geluidgevoelig gebouw als bedoeld in artikel 3.21 van het Besluit kwaliteit leefomgeving;

Geluidmaatregel: een bron- of een overdrachtsmaatregel of een combinatie daarvan;

Geluidreductie: het verschil tussen het geluid in de representatieve situatie zonder en met afgewogen geluidmaatregel;

L_{den}*:* maat voor geluid in dB als bedoeld in artikel 1.1 van het Besluit kwaliteit leefomgeving;

Maatregelpunt: rekeneenheid voor de kosten van een geluidmaatregel;

Overdrachtsmaatregel: een geluidvangrail, een barrier met diffractor, een geluidscherm zonder diffractor, een geluidscherm met diffractor of een geluidwal;

Reductiepunt: rekeneenheid voor het budget van een geluidgevoelig gebouw voor een geluidmaatregel.

1d-zichthoekbenadering: methode om te bepalen welke geluidgevoelige gebouwen samen één cluster kunnen vormen, op basis van hun ligging ten opzichte van de weg.

2d-zichthoekbenadering: methode om de akoestisch optimale lengte van een geluidmaatregel voor een cluster vast te stellen, op basis van de ligging van geluidgevoelige gebouwen ten opzichte van de weg.

Artikel 2. Reikwijdte

Deze beleidsregels zijn van toepassing op geluid van motorvoertuigen op provinciale wegen.

Artikel 3. Financieel doelmatige geluidmaatregel in aanmerking nemen

Voor provinciale wegen wordt een geluidmaatregel in aanmerking genomen als deze financieel doelmatig is en daartegen geen overwegende bezwaren van stedenbouwkundige, verkeerskundige, vervoerskundige, landschappelijke of technische aard bestaan.

Artikel 4. Afwijken bij cumulatie van geluid

In afwijking van artikel 3 kan een geluidmaatregel bij een andere geluidbron worden getroffen, als het gecumuleerde geluid daardoor afneemt. De totale maatregelkosten mogen in dat geval niet hoger zijn dan de kosten van toepassing zouden zijn voor de financieel doelmatige geluidmaatregel.

Artikel 5. Cluster

Met de 1d-zichthoekbenadering wordt bepaald welke geluidgevoelige gebouwen een cluster kunnen vormen.

Artikel 6. Akoestisch optimale lengte geluidmaatregel

Een geluidmaatregel voor een cluster heeft de akoestisch optimale lengte. De akoestisch optimale lengte wordt met de 2d-zichthoekbenadering bepaald.

Artikel 7. Afwijken van akoestisch optimale lengte geluidmaatregel

In afwijking van artikel 6 mag een kortere lengte dan de akoestisch optimale lengte worden toegepast, als tegen delen van de akoestisch optimale lengte overwegende bezwaren van stedenbouwkundige, verkeerskundige, vervoerskundige, landschappelijke of technische aard bestaan. De totale lengte van de geluidmaatregel voor het cluster bedraagt in dat geval ten minste driekwart van de akoestisch optimale lengte.

Artikel 8. Bepalen financiële doelmatigheid geluidmaatregel

Een geluidmaatregel is voor een cluster financieel doelmatig als:

a. het aantal reductiepunten van het cluster hoger dan of gelijk is aan het aantal maatregelpunten voor deze geluidmaatregel;
b. het geluid bij de geluidgevoelige gebouwen van het cluster hierdoor gemiddeld met ten minste 1 dB afneemt; en
c. deze geluidmaatregel voor het cluster de grootste geluidreductie oplevert.

Artikel 9. Randvoorwaarde geluidreducerende wegdekken

In afwijking van artikel 8 is een geluidreducerend wegdek alleen financieel doelmatig als het cluster minimaal het aantal reductiepunten heeft dat nodig is voor 500 m lengte.

Artikel 10. Randvoorwaarde snelheidsverlagingen

In afwijking van artikel 8 is een snelheidsverlaging voor een weg alleen financieel doelmatig als het cluster minimaal het aantal reductiepunten heeft voor de lengte tussen twee op die weg aansluitende wegen, waarbinnen de snelheidsverlaging geldt.

Artikel 11. Randvoorwaarden overdrachtsmaatregelen

In afwijking van artikel 8 is een overdrachtsmaatregel alleen financieel doelmatig, als:

a. deze overdrachtsmaatregel leidt tot een geluidreductie van ten minste 5 dB bij ten minste 50% van de geluidgevoelige gebouwen van het cluster; en
b. het cluster minimaal het aantal reductiepunten heeft dat nodig is voor 100 m lengte.

Artikel 12. Randvoorwaarde financiële doelmatigheid

In afwijking van artikel 8 is een geluidmaatregel niet financieel doelmatig als:

a. deze geluidmaatregel de grootste geluidreductie oplevert voor het cluster;
b. het aantal maatregelpunten voor deze geluidmaatregel hoger dan of gelijk is aan het aantal maatregelpunten voor een andere geluidmaatregel die een gelijke of nagenoeg gelijke geluidreductie voor het cluster oplevert; en
c. de extra maatregelpunten voor deze geluidmaatregel, in vergelijking met de andere geluidmaatregel, niet in redelijke verhouding staan tot de extra geluidreductie die hiermee wordt bereikt.

Artikel 13. Reductiepunten

Het aantal reductiepunten voor een cluster is de som van de reductiepunten van alle geluidgevoelige gebouwen in dat cluster. De reductiepunten per geluidgevoelig gebouw staan in bijlage 1.

Artikel 14. Maatregelpunten

De maatregelpunten per geluidmaatregel staan in bijlage 2.

Artikel 15. Rekentool

Als de akoestisch relevante eigenschappen van de weg en haar directe omgeving homogeen zijn, kan de financieel doelmatige geluidmaatregel bepaald worden met de rekentool van de provincie.

Artikel 16. Bekendmaking en inwerkingtreding

Deze beleidsregels treden in werking met ingang van de dag na publicatie in het Provinciaal Blad.

Artikel 17. Citeertitel

Dit besluit wordt aangehaald als: Beleidsregels financiële doelmatigheid geluidmaatregelen Noord-Holland.

Ondertekening

Haarlem, 13 januari 2026

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

A.T.H. van Dijk, voorzitter

M.J.H. van Kuijk, provinciesecretaris

Bijlage 1 bij artikel 13 (reductiepunten)

In deze bijlage wordt verstaan onder geluid: het hoogste geluid op een geluidgevoelige gevel in de representatieve situatie zonder afgewogen geluidmaatregel.

In deze bijlage wordt per bouwlaag elke 15 m van de gevel met meer geluid dan 50 dB gelijkgesteld aan één geluidgevoelig gebouw, als het geluidgevoelige gebouw geen woonfunctie heeft. Daarbij worden alleen delen van de gevel betrokken waaraan geluidgevoelige ruimten liggen.

Geluid op een geluidgevoelig gebouw	**Aantal reductiepunten**
≤ 50 dB	0
51 dB	152
52 dB	190
53 dB	232
54 dB	277
55 dB	326
56 dB	379
57 dB	435
58 dB	496
59 dB	560
60 dB	628
61 dB	700
62 dB	775
63 dB	854
64 dB	938
65 dB	1.025
66 dB	1.115
67 dB	1.210
68 dB	1.308
69 dB	1.410
70 dB	1.516
71 dB	1.625
72 dB	1.739
73 dB	1.856
74 dB	1.977
75 dB	2.102
76 dB	2.230
77 dB	2.363
78 dB	2.499
79 dB	2.639
80 dB	2.782

Bijlage 2 bij artikel 14 (maatregelpunten)

In deze bijlage worden bij het bepalen van de maatregelpunten voor een geluidreducerend wegdek alleen doorgaande rijstroken betrokken. Daarbij wordt uitgegaan van een standaardbreedte van 3,5 m per rijstrook.

Geluidmaatregel	**Maatregelpunten**
2L ZOAB	3,9 per m^2
Akoestisch geoptimaliseerd SMA	0,5 per m^2
Dunne deklagen A	1,8 per m^2
Dunne deklagen B	1,8 per m^2
Snelheidsverlaging	2,5 per m
Geluidvangrail, als geleiderail nog niet aanwezig is	16 per m
Geluidvangrail, als geleiderail al aanwezig is	8 per m
Barrier met diffractor	85 per m
Geluidscherm 1 m hoog	67 per m
Geluidscherm 2 m hoog	83 per m
Geluidscherm 3 m hoog	100 per m
Geluidscherm 4 m hoog	133 per m
Geluidscherm 5 m hoog	167 per m
Diffractor op scherm	40 per m (boven op de maatregelpunten van het geluidscherm)
Geluidwal 1 m hoog	5 per m
Geluidwal 2 m hoog	20 per m
Geluidwal 3 m hoog	50 per m
Geluidwal 4 m hoog	78 per m
Geluidwal 5 m hoog	135 per m

Toelichting

Algemeen

Met deze beleidsregels wordt bepaald welke geluidmaatregelen financieel doelmatig zijn bij provinciale wegen. Geluidmaatregelen zijn financieel doelmatig als bijhorende kosten redelijk zijn in verhouding tot de gezondheidswinst die deze geluidmaatregelen opleveren. Omdat de financiële middelen van de provincie niet onbegrensd zijn, moeten daarbij keuzes worden gemaakt. De beleidsregels ondersteunen dit proces. Met de beleidsregels kunnen geluidmaatregelen voor verschillende locaties op een eenduidige, navolgbare en objectieve manier worden afgewogen. Dat is nodig, want hoe wordt bijvoorbeeld één woning met zeer veel geluid vergeleken met vijf woningen met een redelijk veel geluid op een andere locatie. De provincie gebruikt de beleidsregels ook om de kosten van alle geluidmaatregelen samen te beheersen. De instellingen in de beleidsregels bepalen hoe snel geluidmaatregelen financieel doelmatig zijn. De provincie heeft de instellingen zo gekozen dat in 2050 50% minder ernstige geluidhinder door provinciale wegen bereikt kan worden, in vergelijking met de situatie van 2021, en dat de daarvoor in te zetten financieel doelmatige geluidmaatregelen kunnen worden gefinancierd.

De beleidsregels worden van tijd tot tijd geactualiseerd. Bij elk Actieplan Geluid, dat de provincie elke vijf jaar opstelt, wordt in ieder geval nagegaan of actualisatie nodig is. Door inflatie zullen overlast-, gezondheids- en maatregelkosten wijzigen. Dat vraagt niet automatisch om actualisatie van de beleidsregels. In de beleidsregels gaat het immers niet om de absolute kosten, maar om de verhouding tussen de overlast- en gezondheidskosten enerzijds en de maatregelkosten anderzijds. Zolang deze verhouding niet significant wijzigt, hoeven de beleidsregels niet te worden geactualiseerd. Mogelijke aanleidingen voor actualisatie van de beleidsregels zijn bijvoorbeeld actualisatie van het nationale rekenvoorschrift met nieuwe wetenschappelijke inzichten, het toevoegen van een innovatieve geluidmaatregel en een wijziging in de beleidsdoelen.

Artikelsgewijze toelichting

Een aantal artikelen van de beleidsregels is hierna nader toelicht. Voor de niet genoemde artikelen geldt geen toelichting.

Artikel 2. Reikwijdte

Deze beleidsregels zijn van toepassing op (het jaargemiddelde) geluid dat wordt berekend met de nationale standaardrekenmethode, zoals vastgelegd in bijlage IVe van de Omgevingsregeling. Zolang geluidproductieplafonds voor provinciale wegen nog niet van kracht zijn, zijn de beleidsregels ook van toepassing op (het jaargemiddelde) geluid dat wordt berekend met de nationale standaardrekenmethode 2, zoals vastgelegd in bijlage III van het Reken- en meetvoorschrift geluid 2012.

In bepaalde situaties kunnen piekgeluiden of laagfrequent geluid hinder veroorzaken, bijvoorbeeld bij bruggen of optrekkend verkeer bij kruispunten. Voor deze aspecten gelden de beleidsregels niet.

Artikel 3. Financieel doelmatige geluidmaatregel in aanmerking nemen

Met geluidmaatregel wordt één geluidmaatregel of een combinatie van verschillende geluidmaatregelen bedoeld. Een geluidmaatregel hoeft niet te worden getroffen, als deze niet financieel doelmatig is of stuit op overwegende bezwaren van stedenbouwkundige, verkeerskundige, vervoerskundige, landschappelijke of technische aard. Immers, er is altijd een geluidmaatregel te bedenken, maar de kosten kunnen niet in verhouding staan tot het geluidreducerende effect. De geluidmaatregel is dan niet efficiënt (niet kosteneffectief).

Een geluidmaatregel kan in de praktijk niet gewenst zijn. Denk bijvoorbeeld aan het plaatsen van een geluidscherm van gestapelde containers. Dit kan doeltreffend en doelmatig zijn, maar vaak landschappelijk niet aanvaardbaar. Een ander voorbeeld is een geluidscherm of -wal in de omgeving van een kruispunt dat zou zorgen voor belemmering van het zicht, waardoor een onveilige verkeerssituatie ontstaat. Dan is sprake van een overwegend bezwaar van verkeerskundige aard.

Overwegende bezwaren van technische aard treden bijvoorbeeld op bij geluidreducerende wegdekken in de omgeving van kruispunten. Door wringingskrachten van motorvoertuigen gaan geluidreducerende wegdekken hier snel stuk. Overwegende bezwaren van technische aard kunnen zich ook voordoen in een situatie waarin een geluidmaatregel wel kan worden toegepast, maar dit veel meer technische ingrepen vergt dan in een normale situatie. Dat is bijvoorbeeld het geval als een brug ingrijpend aangepast moet worden om het extra gewicht van een geluidscherm te kunnen dragen. Dergelijke situaties zijn strikt genomen technisch wel uitvoerbaar, maar bijzonder complex en/of kostbaar. Dan is ook sprake van een overwegend bezwaar van technische aard en kan worden afgezien van de geluidmaatregel. Het is echter niet de bedoeling om kleinere ingrepen, bijvoorbeeld een zwaardere fundatie voor een geluidscherm vanwege een zachte ondergrond of het verleggen van gebruikelijk aanwezige kabels en leidingen, te beoordelen als een overwegend bezwaar van technische aard.

Artikel 4. Afwijken bij cumulatie van geluid

Cumulatie van geluid door invloed van andere bronnen dan provinciale wegen kan een rol spelen bij het beoordelen van de financiële doelmatigheid van geluidmaatregelen. Een financieel doelmatige geluidmaatregel bij een provinciale weg mag deels of volledig worden vervangen door een alternatieve geluidmaatregel bij een andere bron, als het effect hiervan gunstiger is voor het gecumuleerde geluid. De totale kosten van de alternatieve geluidmaatregel en, indien van toepassing, de ingeperkte geluidmaatregel bij de provinciale weg mogen dan niet hoger zijn dan de kosten voor de financieel doelmatige geluidmaatregel.

Artikel 5. Cluster

Elk cluster vormt een vrij homogene situatie qua bebouwingsdichtheid en -hoogte. Als een cluster bestaat uit meerdere geluidgevoelige gebouwen, liggen deze gebouwen dicht bij elkaar in de buurt, zodat zij voldoende effectief kunnen profiteren van een aaneengesloten geluidmaatregel.

Om te bepalen welke geluidgevoelige gebouwen een cluster kunnen vormen wordt de 1d-zichthoekmethode gebruikt. Bij deze methode wordt eerst loodlijn AB vanuit elk geluidgevoelig gebouw naar de weg getrokken. De lengte van deze loodlijn wordt d genoemd. Punt A van de loodlijn ligt bij het geluidgevoelige gebouw. Punt B van de loodlijn ligt bij de weg. Vanuit punt B worden haaks op loodlijn AB lijnen BC en BD uitgezet. Lijnen BC en BD hebben elk ook lengte d. De hoek tussen lijnen AC en AD is de 1d-zichthoek. Alle geluidgevoelige gebouwen met overlappende 1d-zichthoeken liggen dicht bij elkaar in de buurt.

Artikel 6. Akoestisch optimale lengte geluidmaatregel

Voorkomen moet worden dat bij de beoordeling van de financiële doelmatigheid van een geluidmaatregel geluidgevoelige gebouwen van het cluster geen of slechts een verwaarloosbaar effect van de beoogde geluidmaatregel ondervinden. Ook moet worden voorkomen dat een geluidmaatregel wordt getroffen op locaties waar deze niet primair is bedoeld. Daarom is aangegeven wat voor een cluster de akoestisch optimale lengte van een geluidmaatregel is.

De akoestisch optimale lengte wordt met de 2d-zichthoekbenadering bepaald. Bij deze methode wordt eerst loodlijn AB vanuit elk geluidgevoelig gebouw naar de weg getrokken. De lengte van deze loodlijn wordt d genoemd. Punt A van de loodlijn ligt bij het geluidgevoelige gebouw. Punt B van de loodlijn ligt bij de weg. Vanuit punt B worden op loodlijn AB lijnen BE en BF uitgezet. Lijnen BE en BF hebben elk een lengte 2d. De hoek tussen lijnen AE en AF is de 2d-zichthoek. Van alle 2d-zichthoeken van een cluster worden de buitenste lijnen AE en AF bepaald. De akoestisch optimale lengte voor een geluidmaatregel van het cluster loopt van het buitenste punt E naar het buitenste punt F en volgt daarbij de ligging van de weg in de lengterichting. De 2d-zichthoek vanuit een geluidgevoelig gebouw wordt standaard uitgezet vanuit het midden van de gevel met het meeste geluid. Als een geluidgevoelig gebouw op relatief korte afstand van de weg staat, wordt rekening gehouden met de afmetingen van dat gebouw. Dan wordt de 2d-zichhoek uitgezet vanuit de zijgevels.

Artikel 7. Afwijken van akoestisch optimale lengte geluidmaatregel

Soms is de akoestisch optimale lengte voor een geluidmaatregel van een cluster niet te realiseren door overwegende bezwaren van stedenbouwkundige, verkeerskundige, vervoerskundige, landschappelijke of technische aard. Een onderbreking in de geluidmaatregel kan bijvoorbeeld onvermijdelijk zijn ter hoogte van een aansluiting op een andere weg. Als de lengte van deze onderbreking beperkt is, in vergelijking met de akoestisch optimale lengte, kan de geluidmaatregel nog steeds voldoende effectief zijn. Dit artikel regelt dat in dergelijke gevallen van de akoestisch optimale lengte mag worden afgeweken. Als echter geen sprake is van overwegende bezwaren van stedenbouwkundige, verkeerskundige, vervoerskundige, landschappelijke of technische aard, moet de geluidmaatregel altijd de akoestisch optimale lengte krijgen.

Artikel 8. Bepalen financiële doelmatigheid geluidmaatregel

Een geluidmaatregel voor een cluster moet zorgen voor een significante geluidafname. Het gaat er daarbij om dat de meeste geluidgevoelige gebouwen van het cluster een significante geluidafname ondervinden. Daarom moet het geluid bij de geluidgevoelige gebouwen gemiddeld met ten minste 1 dB afnemen. Daarmee wordt voorkomen dat een geluidmaatregel als financieel doelmatig wordt aangemerkt, terwijl deze voor een te klein deel van de geluidgevoelige gebouwen van het cluster een significante geluidafname oplevert. Dat zou bijvoorbeeld het geval kunnen zijn, als voor de geluidmaatregel van het cluster wordt afgeweken van de akoestisch optimale lengte vanwege overwegende bezwaren van stedenbouwkundige, verkeerskundige, vervoerskundige, landschappelijke of technische aard.

Artikel 9. Randvoorwaarde geluidreducerende wegdekken

Vanuit beheeroverwegingen is een lappendeken aan verschillende wegdekken ongewenst. Geluidreducerende wegdekken moeten immers vaker vervangen worden dan standaard wegdekken. Voorkomen moet worden dat geluidreducerende wegdekken over een relatief korte lengte als financieel doelmatig worden aangemerkt. Daarom is aangegeven dat een cluster minimaal het aantal reductiepunten moet hebben dat nodig is voor 500 m lengte geluidreducerend wegdek.

Artikel 10. Randvoorwaarde snelheidsverlagingen

Niet op elke weg kan een snelheidsverlaging worden ingevoerd. Verkeer kan door een snelheidsverlaging bijvoorbeeld gaan omrijden, waardoor het geluid op een andere locatie toeneemt. Ook moet de weginrichting passen bij de maximumsnelheid en het aantal motorvoertuigen dat op de weg rijdt. Voor een snelheidsverlaging vindt altijd eerst een verkeerskundige beoordeling plaats. Daarbij wordt onder andere gekeken of effecten op de doorstroming, reistijd en weginrichting acceptabel kunnen zijn. Pas als dat het geval is, kan worden beoordeeld of de geluideffecten van de snelheidsverlaging financieel doelmatig zijn.

Een snelheidsverlaging is een effectieve geluidmaatregel, als bestuurders van de motorvoertuigen zich hieraan houden. Als een snelheidsverlaging over een te korte lengte wordt ingevoerd, is het effect van een snelheidsverlaging in de praktijk vaak onzeker, bijvoorbeeld omdat bestuurders dan eerder geneigd zijn de snelheidsverlaging te negeren. Daarom moet voorkomen worden dat snelheidsverlagingen over een relatief korte lengte als financieel doelmatig worden aangemerkt. Om deze reden is aangegeven dat een cluster voor een snelheidsverlaging op een weg minimaal het aantal reductiepunten moet hebben dat nodig is voor de lengte tussen twee op die weg aansluitende wegen.

Artikel 11. Randvoorwaarden overdrachtsmaatregelen

Overdrachtsmaatregelen zijn relatief kostbaar en kunnen ingrijpend zijn voor de omgeving. Een overdrachtsmaatregel voor een cluster moet daarom minimaal 100 m lang zijn en leiden tot een geluidreductie van ten minste 5 dB bij ten minste 50% van de geluidgevoelige gebouwen van dat cluster. Deze randvoorwaarden voorkomen dat een overdrachtsmaatregel met weinig effect wordt getroffen. Achter een relatief korte overdrachtsmaatregel varieert het geluid tijdens een motorvoertuigpassage sterker, waardoor het geluidreducerende effect minder positief wordt ervaren. Daarom is niet alleen een randvoorwaarde voor de geluidreductie maar ook een randvoorwaarde voor de minimale lengte opgenomen.

Als een overdrachtsmaatregel wordt overwogen ter vervanging van en/of uitbreiding op een bestaande overdrachtsmaatregel gelden de randvoorwaarden ook. De randvoorwaarde voor de geluidreductie geldt dan voor het extra effect dat de vervanging en/of uitbreiding oplevert. De randvoorwaarde voor de minimale lengte geldt dan voor de totale lengte van de overdrachtsmaatregel in de eindsituatie.

Artikel 12. Randvoorwaarde financiële doelmatigheid

In sommige situaties kan met het aantal beschikbare reductiepunten bijna iedere denkbare geluidmaatregel worden gerealiseerd. Dan kan het inzetten van meer maatregelpunten voor een omvangrijkere geluidmaatregel geen of zeer weinig extra geluidreductie opleveren. Dit zou in de praktijk geen doelmatige besteding van financiële middelen zijn. Voor dit soort situaties moet de maximale geluidmaatregel, die het cluster kan realiseren op grond van artikel 8, worden vergeleken met een alternatieve geluidmaatregel, die een gelijke of nagenoeg gelijke geluidreductie realiseert met de inzet van minder maatregelpunten. Daarbij wordt beoordeeld of de extra maatregelpunten voor de maximale geluidmaatregel, in vergelijking met de alternatieve geluidmaatregel, in redelijke verhouding staan tot de extra geluidreductie die hiermee kan worden bereikt.

Als geen sprake is van een redelijke verhouding, dan is de alternatieve geluidmaatregel financieel doelmatig in plaats van de maximale geluidmaatregel. Doorgaans moet de alternatieve geluidmaatregel dan een geluidreductie realiseren van ten minste 95% van de geluidreductie van de maximale geluidmaatregel.

Artikel 13. Reductiepunten

Een geluidgevoelig gebouw krijgt meer reductiepunten naarmate het geluid op de gevel hoger is. De reductiepunten zijn gebaseerd op de milieuprijzen volgens het Handboek Milieuprijzen 2023, Methodische onderbouwing van kengetallen gebruikt voor waardering van emissies en milieu-impacts, van CE Delft. De milieuprijzen geven de overlast- en gezondheidskosten door geluid.

In de reductiepunten zijn de milieuprijzen vermenigvuldigd met een schaalfactor van 0,5 en is uitgegaan van gemiddeld 2,14 bewoners per woning. De schaalfactor is veruit de belangrijkste instelling in de beleidsregels om te sturen op kosten van alle geluidmaatregelen samen. Bij een schaalfactor van 1,0 zouden de milieuprijzen van CE Delft exact worden overgenomen. Voor een schaalfactor van 0,5 is gekozen, omdat voor alle geluidmaatregelen samen de kosten-batenverhouding dan het gunstigst is en bij een hogere schaalfactor de kosten duidelijk toenemen, waardoor de benodigde financiering mogelijk niet gegarandeerd kan worden.

Omdat de standaardwaarde volgens de Omgevingswet en de plandrempel van de provincie Noord-Holland 50 dB bedraagt, worden reductiepunten vanaf 51 dB toegekend.

Artikel 14. Maatregelpunten

De maatregelpunten zijn gebaseerd op kostenkengetallen voor levenscycluskosten van de provincie Noord-Holland van 2024. In de levenscycluskosten is rekening gehouden met investering bij de eerste aanleg, beheer, onderhoud en vervanging bij einde levensduur. De levenscycluskosten zijn de gemiddelde kosten over een periode van 30 jaar.

Artikel 15. Rekentool

Als akoestisch relevante eigenschappen van de provinciale weg en haar directe omgeving homogeen zijn, kan met de rekentool van de provincie worden bepaald welke geluidmaatregel doelmatig is. In deze rekentool zijn de beleidsregels verwerkt. De rekentool is op verzoek voor eenieder beschikbaar. De rekentool is een Excel-bestand, waarin de gebruiker de eigenschappen van de weg, de omgeving en de af te wegen geluidmaatregelen invoert. Daarna geeft de rekentool de doelmatige geluidmaatregel aan en waarom andere overwogen geluidmaatregelen niet doelmatig zijn.

De rekentool werkt op basis van bron-receptor-matrices. Dat betekent dat de rekentool zelf geen geluidberekeningen uitvoert. De rekentool gebruikt vooraf berekende geluidreducties met geluidmodellen. Bij het bepalen van de geluidreducties zijn heel veel situaties beschouwd met verschillende eigenschappen van de weg, bij allerlei bebouwingshoogten en -afstanden tot de weg, in combinatie met alle mogelijke geluidmaatregelen volgens de beleidsregels. Deze berekeningen zijn uitgevoerd met de nationale standaardrekenmethode, zoals vastgelegd in bijlage IVe van de Omgevingsregeling.

Provincie Noord-Holland

Nota beantwoording zienswijzen Actieplan Geluid 2025-2029 en Beleidsregels financiële doelmatigheid geluidmaatregelen Noord-Holland

23 december 2025

Inhoudsopgave

1 Wat staat in dit document? 3
2 Wijzigingen door zienswijzen 4
2.1 Actieplan Geluid 4
2.2 Beleidsregels financiële doelmatigheid geluidmaatregelen Noord-Holland 4
3 Samenvatting inhoud zienswijzen 5
3.1 Actieplan Geluid 5
3.2 Beleidsregels financiële doelmatigheid geluidmaatregelen Noord-Holland 5
4 Gevolgde procedure terinzagelegging 6
5 Indieners van zienswijzen 7
6 Kernpunten en beantwoording zienswijzen 8
7 Volledige zienswijzen 27

1 Wat staat in dit document?

Voor u ligt de Nota beantwoording zienswijzen van het Actieplan Geluid 2025-2029 (hierna: Actieplan Geluid) en de Beleidsregels voor het bepalen van de financiële doelmatigheid van geluidmaatregelen Noord-Holland[1] (hierna: Beleidsregels financiële doelmatigheid geluidmaatregelen Noord-Holland).

In deze nota is het volgende opgenomen:

- Hoofdstuk 2: de samenvatting van de wijzigingen in het Actieplan Geluid en de Beleidsregels doelmatigheid geluidmaatregelen Noord-Holland naar aanleiding van de zienswijzen;
- Hoofdstuk 3: de samenvatting van de inhoud van de zienswijzen;
- Hoofdstuk 4: de beschrijving van de gevolgde procedure bij het ter inzage leggen van het Actieplan Geluid en de ontwerp Beleidsregels financiële doelmatigheid geluidmaatregelen Noord-Holland;
- Hoofdstuk 5: het overzicht van de indieners van zienswijzen;
- Hoofdstuk 6: de kernpunten per zienswijze, de reactie van de provincie hierop inclusief de duiding of de zienswijze gevolgen heeft voor het Actieplan Geluid en/of de Beleidsregels financiële doelmatigheid geluidmaatregelen Noord-Holland;
- Hoofdstuk 7: alle volledige zienswijzen.

[1] Deze naam geldt bij definitieve vaststelling. Het ontwerp van dit document is gepubliceerd onder de naam ‘Beleidsregels Doelmatigheidscriterium voor geluidmaatregelen Noord-Holland’.

2 Wijzigingen door zienswijzen

2.1 Actieplan Geluid

Het Actieplan Geluid wijzigt niet inhoudelijk door de zienswijzen. Wel is naar aanleiding van de zienswijzen verder verduidelijkt dat de plandrempel alleen geldt voor geluidgevoelige gebouwen die op grond van omgevingsplannen aanwezig zijn of gebouwd kunnen worden. Voor geluidgevoelige gebouwen die nog niet in omgevingsplannen zijn opgenomen heeft de Omgevingswet al een beoordelingskader.

2.2 Beleidsregels financiële doelmatigheid geluidmaatregelen Noord-Holland

Op de ontwerp Beleidsregels financiële doelmatigheid geluidmaatregelen Noord-Holland zijn geen zienswijzen ontvangen. Daarom zijn er geen wijzigingen naar aanleiding van zienswijzen.

3 Samenvatting inhoud zienswijzen

3.1 Actieplan Geluid

De zienswijzen op het ontwerp Actieplan Geluid betreffen samengevat de volgende verzoeken en onderwerpen:

- Onderneem actie tegen lawaaiige motorvoertuigen;
- Breid het onderzoeksgebied uit, kijk verder dan de trajecten die momenteel in het integraal Meerjarenprogramma Infrastructuur (iMPI) staan;
- Pas op meer plekken snelheidsverlaging toe;
- Werk een aanpak uit voor geluid van andere bronnen dan provinciale wegen, onder andere voor Schiphol en rijkswegen;
- Vragen over het proces na vaststelling van het Actieplan Geluid: wat worden de definitieve maatregelen, wanneer worden deze getroffen en op welke wijze worden bewoners hierbij betrokken?
- Kijk bij de uitwerking van maatregelen naar innovaties;
- Zorgen over effecten van reflecties tegen nieuwe geluidschermen;
- Planning van nog niet uitgevoerde maatregelen uit het vorige Actieplan Geluid;
- Hanteer voor nieuwbouwplannen ook de plandrempel van 50 dB en tref daarvoor passende maatregelen;
- Vragen over uitgangspunten in berekeningen van onderliggende geluidbelastingkaarten van 2021.

3.2 Beleidsregels financiële doelmatigheid geluidmaatregelen Noord-Holland

Op de ontwerp Beleidsregels financiële doelmatigheid geluidmaatregelen Noord-Holland zijn geen zienswijzen ontvangen.

4 Gevolgde procedure terinzagelegging

Op 2 september 2025 hebben Gedeputeerde Staten van Noord-Holland besloten het ontwerp Actieplan Geluid en de ontwerp Beleidsregels financiële doelmatigheid geluidmaatregelen Noord-Holland ter inzage te leggen, zodat eenieder hierop kan reageren door zienswijzen in te dienen.

De kennisgeving van terinzagelegging van beide documenten is op 16 september 2025 gepubliceerd in het Provinciaal blad van Noord-Holland. De documenten hebben ter inzage gelegen van vrijdag 19 september tot vrijdag 31 oktober 2025.

Het ontwerp Actieplan Geluid is op 5 september 2025 gepubliceerd in het Provinciaal blad van Noord-Holland. Het ontwerp Actieplan Geluid was ook in te zien via de website van de provincie Noord-Holland bij de terinzageleggingen. De ontwerp Beleidsregels financiële doelmatigheid geluidmaatregelen Noord-Holland zijn op 12 september 2025 gepubliceerd op de website van de provincie Noord-Holland bij de terinzageleggingen.

In de kennisgeving is aangegeven dat het mogelijk is om de documenten bij de provincie Noord-Holland in te zien en ook dat zienswijzen mondeling in plaats van schriftelijk ingediend kunnen worden. De provincie heeft geen verzoeken ontvangen om van deze mogelijkheden gebruik te maken.

5 Indieners van zienswijzen

In totaal zijn 28 zienswijzen ontvangen op het ontwerp Actieplan Geluid 2025-2029. Op de ontwerp Beleidsregels financiële doelmatigheid geluidmaatregelen Noord-Holland zijn geen zienswijzen ingediend.

Alle indieners van zienswijzen zijn in navolgend overzicht opgenomen. Eén zienswijze is van een gemeente, drie zienswijzen zijn van buurt- of wijkverenigingen en 24 zienswijzen zijn van particulieren. Vanwege de Algemene Verordening Gegevens-bescherming (AVG) zijn alleen namen van organisaties weergegeven en namen van individuele indieners niet. De kernpunten en beantwoording van de zienswijzen staan in hoofdstuk 6 en de volledige zienswijzen in hoofdstuk 7.

Zienswijze ZW-008 heeft geen betrekking op het Actieplan Geluid en ook niet op de Beleidsregels financiële doelmatigheid geluidmaatregelen Noord-Holland. De indiener van zienswijze ZW-011 heeft de zienswijze tijdens de terinzagelegging geactualiseerd en vervangen door ZW-024.

Kenmerk zienswijze	**Indiener**
ZW-001	Particulier
ZW-002	Particulier
ZW-003	Particulier
ZW-004	Particulier
ZW-005	Particulier
ZW-006	Particulier
ZW-007	Wijkplatform De Krim Haarlem
ZW-008	Particulier
ZW-009	Particulier
ZW-010	Particulier
ZW-011	Particulier
ZW-012	Particulier
ZW-013	Particulier
ZW-014	Particulier
ZW-015	Particulier
ZW-016	Particulier
ZW-017	Gemeente Dijk en Waard
ZW-018	Particulier
ZW-019	Particulier
ZW-020	Particulier
ZW-021	Particulier
ZW-022	Contactcommissie Markenbinnen
ZW-023	Particulier
ZW-024	Particulier
ZW-025	Particulier
ZW-026	Bewonersvereniging Rijk der Duizend Eilanden
ZW-027	Particulier
ZW-028	Particulier

6 Kernpunten en beantwoording zienswijzen

Kenmerk zienswijze	Kernpunt-nummer	Kernpunt zienswijze	Reactie provincie
ZW-001	1	Onderneem actie tegen voertuigen met lawaaiige illegale uitlaten	De provincie heeft een proef op de N525 in Laren met een geluiddisplay. Daar wordt onderzocht of via bewustwording gewenst rijgedrag van bestuurders kan worden gestimuleerd, waardoor geluidoverlast zou kunnen verminderen. Er loopt ook een landelijke proef waarin wordt onderzocht of directe beboeting via een geluidflitspaal mogelijk kan worden gemaakt. Deze proeven zijn toegelicht in paragraaf B.4.4 van het Actieplan Geluid. De resultaten van de proeven moeten eerst afgewacht worden, voordat wij hieraan eventuele acties kunnen verbinden. Daarnaast is de politie bevoegd en verantwoordelijk om dit probleem via bemande controles aan te pakken, waarbij geluidmetingen worden uitgevoerd en boetes uitgedeeld kunnen worden.
ZW-002	1	Neem het traject van de N504 op in het actieplan	In het Actieplan Geluid 2025-2029 brengen we kansrijke geluidmaatregelen in beeld voor locaties waar naar verwachting in de periode 2025-2032 projecten worden opgestart. De projecten volgen uit het integraal Meerjarenprogramma Infrastructuur (iMPi). In het Actieplan Geluid 2025-2029 is uitgegaan van het iMPI 2025-2032. Bij uw locatie is in dit iMPI geen op te starten project voorzien. Het beleid uit Actieplan Geluid geldt voor het hele netwerk van provinciale wegen. Dus wanneer via actualisatie van het iMPi een project wordt toegevoegd, passen wij in dat project ook het beleid van het Actieplan Geluid toe. Voor het nieuwe project gaan we dan onderzoeken welke geluidmaatregelen doelmatig en technisch uitvoerbaar zijn.
ZW-003	1	Verlaag op alle provinciale wegen de snelheid naar 60 km/u	Niet op elke weg kan een snelheidsverlaging worden ingevoerd. Dit is toegelicht in paragraaf 5.1.4 van het Actieplan Geluid 2025-2029. Verkeer kan door een snelheidsverlaging bijvoorbeeld gaan omrijden, waardoor het geluid op een andere locatie toeneemt. Ook moet de weginrichting passen bij de maximumsnelheid en het aantal motorvoertuigen dat op de weg rijdt. Snelheidsverlagingen zijn daarom niet overal mogelijk.
ZW-004	1	Verlaag op alle provinciale wegen de snelheid naar 60 km/u	Niet op elke weg kan een snelheidsverlaging worden ingevoerd. Dit is toegelicht in paragraaf 5.1.4 van het Actieplan Geluid 2025-2029. Verkeer kan door een snelheidsverlaging bijvoorbeeld gaan omrijden, waardoor het geluid op een andere locatie toeneemt. Ook moet de weginrichting passen bij de maximumsnelheid en het aantal motorvoertuigen dat op de weg rijdt. Snelheidsverlagingen zijn daarom niet overal mogelijk.
ZW-005	1	Verminder het lawaai door laagvliegende	De zienswijze gaat over een onderwerp dat buiten de reikwijdte van het Actieplan Geluid 2025-2029 valt. Het Actieplan Geluid gaat alleen over geluid van provinciale

Kenmerk zienswijze	Kernpunt-nummer	Kernpunt zienswijze	Reactie provincie
		vliegtuigen bij de Polderbaan	wegen. De reikwijdte volgt uit paragraaf 1.4 van het Actieplan Geluid 2025-2029.
ZW-006	1	Herzie voorschriften voor stook-, drank- en geluidsfeesten in de bebouwde omgeving	De zienswijze gaat over een onderwerp dat buiten de reikwijdte van het Actieplan Geluid 2025-2029 valt. Het Actieplan Geluid gaat alleen over geluid van provinciale wegen. De reikwijdte volgt uit paragraaf 1.4 van het Actieplan Geluid 2025-2029.
ZW-007	1	Hoe verloopt het proces per deelproject na vaststelling van het actieplan?	Het Actieplan Geluid 2025-2029 beschrijft geluidmaatregelen die momenteel kansrijk lijken. Bij de voorbereiding van projecten wordt definitief bepaald wat doelmatige en technisch uitvoerbare maatregelen zijn. In deze fase kan namelijk beter rekening gehouden worden met eventuele effecten van het project en andere relevante ontwikkelingen in de omgeving. We dimensioneren de geluidmaatregelen dan op basis van de representatieve toekomstige geluidsituatie. Ook wordt dan bepaald of andere soorten geluidmaatregelen, zoals een diffractor op een geluidscherm, doelmatig en technisch mogelijk zijn, en hoe de geluidmaatregelen eruit komen te zien. Uit het maatregelonderzoek van het project kan volgen dat de definitieve geluidmaatregel gelijk blijft aan de kansrijke geluidmaatregel volgens het Actieplan Geluid. Maar hieruit kan ook een grotere, een kleinere of geen geluidmaatregel volgen. Een grotere geluidmaatregel is bijvoorbeeld mogelijk als het geluid hoger is dan in het Actieplan Geluid is aangenomen. Een kleinere of geen geluidmaatregel is bijvoorbeeld mogelijk als de weg door het project verder van de woningen komt te liggen. Het proces om te komen tot een definitieve geluidmaatregel is beschreven in paragrafen 5.4 en 6.1 van het Actieplan Geluid 2025-2029.
ZW-007	2	Komen definitief geluidschermen op de locaties die het Actieplan Geluid aanwijst?	Zie ZW-007, kernpuntnummer 1
ZW-007	3	Op welke wijze worden bewoners betrokken bij de uitwerking van de geluidmaatregelen?	In de voorbereiding van projecten worden belanghebbenden opnieuw betrokken. Daarbij kan participatie mogelijk zijn. Dit wordt per project bepaald. Afhankelijk van het type project kan dan ook inspraak mogelijk zijn. Bij het project wordt ook bepaald hoe een geluidmaatregel eruit komt te zien. De wijze waarop belanghebbenden worden betrokken bij de uitwerking van geluidmaatregelen is beschreven in paragraaf 6.1 van het Actieplan Geluid 2025-2029.
ZW-007	4	Wanneer worden bewoners betrokken bij de uitwerking van de geluidmaatregelen?	Op dit moment is dit nog niet duidelijk. Bewoners worden betrokken als het project wordt voorbereid.
ZW-008	1	Breng geen zonnepanelen aan bij afslag 11 ten noorden van de spoorlijn	De zienswijze gaat over een onderwerp dat buiten de reikwijdte van het Actieplan Geluid 2025-2029 valt. Het Actieplan Geluid gaat alleen over geluid van provinciale

Kenmerk zienswijze	Kernpunt-nummer	Kernpunt zienswijze	Reactie provincie
		tussen Uitgeest en Krommenie -- Assendelft	wegen. De reikwijdte volgt uit paragraaf 1.4 van het Actieplan Geluid 2025-2029.
ZW-009	1	Neem geluidmaatregelen op voor het traject N201 in Amstelveen tussen de Zijdelweg en de Amsteldijk Zuid	In het Actieplan Geluid 2025-2029 brengen we kansrijke geluidmaatregelen in beeld voor locaties waar naar verwachting in de periode 2025-2032 projecten worden opgestart. De projecten volgen uit het integraal Meerjarenprogramma Infrastructuur (iMPi). In het Actieplan Geluid 2025-2029 is uitgegaan van het iMPI 2025-2032. Bij uw locatie is in dit iMPI geen op te starten project voorzien. Het beleid uit Actieplan Geluid geldt voor het hele netwerk van provinciale wegen. Dus wanneer via actualisatie van het iMPi een project wordt toegevoegd, passen wij in dat project ook het beleid van het Actieplan Geluid toe. Voor het nieuwe project gaan we dan onderzoeken welke geluidmaatregelen doelmatig en technisch uitvoerbaar zijn.
ZW-010	1	Plaats op het traject N208 ter hoogte van de Delftlijn ook geluidschermen aan de westkant en niet alleen naar de oostkant	Het Actieplan Geluid 2025-2029 beschrijft geluidmaatregelen die momenteel kansrijk lijken. Bij de voorbereiding van projecten wordt definitief bepaald wat doelmatige en technisch uitvoerbare maatregelen zijn. In deze fase kan namelijk beter rekening gehouden worden met eventuele effecten van het project en andere relevante ontwikkelingen in de omgeving. We dimensioneren de geluidmaatregelen dan op basis van de representatieve toekomstige geluidsituatie. Ook wordt dan bepaald of andere soorten geluidmaatregelen, zoals een diffractor op een geluidscherm, doelmatig en technisch mogelijk zijn, en hoe de geluidmaatregelen eruit komen te zien. Uit het maatregelonderzoek van het project kan volgen dat de definitieve geluidmaatregel gelijk blijft aan de kansrijke geluidmaatregel volgens het Actieplan Geluid. Maar hieruit kan ook een grotere, een kleinere of geen geluidmaatregel volgen. Een grotere geluidmaatregel is bijvoorbeeld mogelijk als het geluid hoger is dan in het Actieplan Geluid is aangenomen. Een kleinere of geen geluidmaatregel is bijvoorbeeld mogelijk als de weg door het project verder van de woningen komt te liggen. Het proces om te komen tot een definitieve geluidmaatregel is beschreven in paragrafen 5.4 en 6.1 van het Actieplan Geluid 2025-2029.
ZW-011		Zienswijze ZW-011 is vervangen door ZW-024	Zie ZW-024.
ZW-012	1	Overweeg bij de N242 (ter hoogte van Duizend Eilandenrijk) naast geluidreducerend asfalt ook ecologische geluidschermen	Het Actieplan Geluid 2025-2029 beschrijft geluidmaatregelen die momenteel kansrijk lijken. Bij de voorbereiding van projecten wordt definitief bepaald wat doelmatige en technisch uitvoerbare maatregelen zijn. In deze fase kan namelijk beter rekening gehouden worden met eventuele effecten van het project en andere relevante ontwikkelingen in de omgeving. We dimensioneren de geluidmaatregelen

Kenmerk zienswijze	Kernpunt-nummer	Kernpunt zienswijze	Reactie provincie
			dan op basis van de representatieve toekomstige geluidsituatie. Ook wordt dan bepaald of andere soorten geluidmaatregelen, zoals een diffractor op een geluidscherm, doelmatig en technisch mogelijk zijn, en hoe de geluidmaatregelen eruit komen te zien. Uit het maatregelonderzoek van het project kan volgen dat de definitieve geluidmaatregel gelijk blijft aan de kansrijke geluidmaatregel volgens het Actieplan Geluid. Maar hieruit kan ook een grotere, een kleinere of geen geluidmaatregel volgen. Een grotere geluidmaatregel is bijvoorbeeld mogelijk als het geluid hoger is dan in het Actieplan Geluid is aangenomen. Een kleinere of geen geluidmaatregel is bijvoorbeeld mogelijk als de weg door het project verder van de woningen komt te liggen. Het proces om te komen tot een definitieve geluidmaatregel is beschreven in paragrafen 5.4 en 6.1 van het Actieplan Geluid 2025-2029. In de voorbereiding van projecten worden belanghebbenden opnieuw betrokken. Daarbij kan participatie mogelijk zijn. Dit wordt per project bepaald. Afhankelijk van het type project kan dan ook inspraak mogelijk zijn. Bij het project wordt ook bepaald hoe een geluidmaatregel eruit komt te zien. De wijze waarop belanghebbenden worden betrokken bij de uitwerking van geluidmaatregelen is beschreven in paragraaf 6.1 van het Actieplan Geluid 2025-2029.
ZW-013	1	Overweeg bij de N242 (ter hoogte van Duizend Eilandenrijk) naast geluidreducerend asfalt ook andere geluidmaatregelen, zoals het terugplaatsen van bomen	Het Actieplan Geluid 2025-2029 beschrijft geluidmaatregelen die momenteel kansrijk lijken. Bij de voorbereiding van projecten wordt definitief bepaald wat doelmatige en technisch uitvoerbare maatregelen zijn. In deze fase kan namelijk beter rekening gehouden worden met eventuele effecten van het project en andere relevante ontwikkelingen in de omgeving. We dimensioneren de geluidmaatregelen dan op basis van de representatieve toekomstige geluidsituatie. Ook wordt dan bepaald of andere soorten geluidmaatregelen, zoals een diffractor op een geluidscherm, doelmatig en technisch mogelijk zijn, en hoe de geluidmaatregelen eruit komen te zien. Uit het maatregelonderzoek van het project kan volgen dat de definitieve geluidmaatregel gelijk blijft aan de kansrijke geluidmaatregel volgens het Actieplan Geluid. Maar hieruit kan ook een grotere, een kleinere of geen geluidmaatregel volgen. Een grotere geluidmaatregel is bijvoorbeeld mogelijk als het geluid hoger is dan in het Actieplan Geluid is aangenomen. Een kleinere of geen geluidmaatregel is bijvoorbeeld mogelijk als de weg door het project verder van de woningen komt te liggen.

Kenmerk zienswijze	Kernpunt-nummer	Kernpunt zienswijze	Reactie provincie
			Het proces om te komen tot een definitieve geluidmaatregel is beschreven in paragrafen 5.4 en 6.1 van het Actieplan Geluid 2025-2029. In de voorbereiding van projecten worden belanghebbenden opnieuw betrokken. Daarbij kan participatie mogelijk zijn. Dit wordt per project bepaald. Afhankelijk van het type project kan dan ook inspraak mogelijk zijn. Bij het project wordt ook bepaald hoe een geluidmaatregel eruit komt te zien. De wijze waarop belanghebbenden worden betrokken bij de uitwerking van geluidmaatregelen is beschreven in paragraaf 6.1 van het Actieplan Geluid 2025-2029. In projecten kijken we vaak naar de inrichting van de vegetatie, maar het plaatsen van bomen is geen mogelijke geluidmaatregel in het kader van het Actieplan Geluid 2025-2029. Geluidreducties door vegetatie zijn namelijk vaak te beperkt en meestal seizoenafhankelijk. In de winter leveren bijvoorbeeld bomen met bladeren helemaal geen geluidreductie. Toevoegen van vegetatie kan wel bijdragen aan een positievere beleving van het omgevingsgeluid.
ZW-014	1	Plaats geluidwerende geluidmaatregelen aan de noordzijde van de A4 ter hoogte van Amsterdam Nieuw Sloten	De zienswijze gaat over een onderwerp dat buiten de reikwijdte van het Actieplan Geluid 2025-2029 valt. Het Actieplan Geluid gaat alleen over geluid van provinciale wegen. De reikwijdte volgt uit paragraaf 1.4 van het Actieplan Geluid 2025-2029.
ZW-015	1	Plaats geluidwerende maatregelen langs de A10/A4	De zienswijze gaat over een onderwerp dat buiten de reikwijdte van het Actieplan Geluid 2025-2029 valt. Het Actieplan Geluid gaat alleen over geluid van provinciale wegen. De reikwijdte volgt uit paragraaf 1.4 van het Actieplan Geluid 2025-2029.
ZW-016	1	Als ter hoogte van het Mendelcollege langs de westzijde van de N208 een geluidscherm komt, krijgen de bewoners aan de oostzijde meer geluid door reflecties tegen dit geluidscherm. Met een aanvullend geluidscherm aan de oostzijde of een tunnelbak kan dit voorkomen worden.	Het Actieplan Geluid 2025-2029 beschrijft geluidmaatregelen die momenteel kansrijk lijken. Bij de voorbereiding van projecten wordt definitief bepaald wat doelmatige en technisch uitvoerbare maatregelen zijn. In deze fase kan namelijk beter rekening gehouden worden met eventuele effecten van het project en andere relevante ontwikkelingen in de omgeving. We dimensioneren de geluidmaatregelen dan op basis van de representatieve toekomstige geluidsituatie. Ook wordt dan bepaald of andere soorten geluidmaatregelen, zoals een diffractor op een geluidscherm, doelmatig en technisch mogelijk zijn, en hoe de geluidmaatregelen eruit komen te zien. Uit het maatregelonderzoek van het project kan volgen dat de definitieve geluidmaatregel gelijk blijft aan de kansrijke geluidmaatregel volgens het Actieplan Geluid. Maar hieruit kan ook een grotere, een kleinere of geen geluidmaatregel volgen. Een grotere geluidmaatregel is bijvoorbeeld mogelijk als het geluid hoger is dan in het Actieplan Geluid is aangenomen. Een kleinere of geen geluidmaatregel is bijvoorbeeld

Kenmerk zienswijze	Kernpunt-nummer	Kernpunt zienswijze	Reactie provincie
			mogelijk als de weg door het project verder van de woningen komt te liggen. Het proces om te komen tot een definitieve geluidmaatregel is beschreven in paragrafen 5.4 en 6.1 van het Actieplan Geluid 2025-2029. In de voorbereiding van projecten worden belanghebbenden opnieuw betrokken. Daarbij kan participatie mogelijk zijn. Dit wordt per project bepaald. Afhankelijk van het type project kan dan ook inspraak mogelijk zijn. Bij het project wordt ook bepaald hoe een geluidmaatregel eruit komt te zien. De wijze waarop belanghebbenden worden betrokken bij de uitwerking van geluidmaatregelen is beschreven in paragraaf 6.1 van het Actieplan Geluid 2025-2029. Bij het afwegen van geluidschermen wordt de invloed van reflecties ook onderzocht. Indien nodig worden tegen reflecties passende maatregelen getroffen. Geluidschermen kunnen bijvoorbeeld akoestisch absorberend uitgevoerd worden.
ZW-017	1	Volgens het vorige Actieplan Geluid krijgt de N242 geluidreducerend asfalt. Deze geluidmaatregel is nog niet uitgevoerd, maar wel urgent.	In het vorige Actieplan Geluid was inderdaad aangegeven dat op de N242 ter hoogte van Noord- en Zuid-Scharwoude over een lengte van ongeveer 870 m geluidreducerend asfalt zou worden aangelegd. De planning is gewijzigd, waardoor de geluidmaatregel op deze locatie nog niet is uitgevoerd. We sluiten bij de uitvoering van onze actieplannen aan op bestaande processen voor de provinciale wegen, zodat werk-met-werk wordt gemaakt. De planning en prioritering van onze projecten volgt uit het integraal Meerjarenprogramma Infrastructuur (iMPI). Uit het Actieplan Geluid 2025-2029 en het integraal Meerjarenprogramma Infrastructuur (iMPI) 2025-2032 volgt dat we bij de N242 nog aan de slag gaan. Geluidreducerend asfalt is naar verwachting over een grotere lengte doelmatig, in vergelijking met het vorige Actieplan Geluid. Dit volgt uit de kaart met de verwachte doelmatige geluidmaatregelen, die op de website van de provincie staat en bij het nieuwe Actieplan Geluid hoort.
ZW-017	2	Het Actieplan Geluid moet bijdragen aan een gezonde leefomgeving voor nieuwe woonlocaties	Bij het ontwikkelen van nieuwe woonlocaties moet worden uitgegaan van de Omgevingswet. Hieruit volgen diverse eisen die gericht zijn op het creëren van een gezonde leefomgeving. Dit is toegelicht in paragraaf 2.2.1 van het Actieplan Geluid 2025-2029. Het Actieplan Geluid passen we toe in onze projecten voor het verbeteren, uitbreiden, onderhouden en vervangen van de provinciale infrastructuur. Dit volgt uit paragraaf 5.3 van het Actieplan Geluid 2025-2029. Om explicieter te maken welke rol de plandrempel heeft bij nieuwe woonlocaties voegen we aan paragraaf

Kenmerk zienswijze	Kernpunt-nummer	Kernpunt zienswijze	Reactie provincie
			4.4 het volgende toe: *De plandrempel geldt alleen voor geluidgevoelige gebouwen die op grond van omgevingsplannen aanwezig zijn of nog gebouwd kunnen worden. De plandrempel geldt dus niet voor nieuwe geluidgevoelige gebouwen die nog toegevoegd moeten worden aan omgevingsplannen. Voor dergelijke gebouwen moeten eerst de wettelijke taken volgens paragraaf 2.2.1 worden uitgevoerd.*
ZW-017	3	Stel een geluidmaatregelenpakket vast voor de N242 in overleg met de gemeente in de periode 2025-2029, waarbij een brede afweging plaatsvindt van alle gemeentelijke en provinciale belangen.	Op grond van het integraal Meerjarenprogramma Infrastructuur (iMPI) 2025-2032 verwachten we dat op dit traject een project naar verwachting in de periode 2025-2032 wordt voorbereid. Daarom is dit traject ook aangemerkt als onderzoeksgebied voor het Actieplan Geluid 2025-2029. Dit volgt uit de kaart met de onderzoeksgebieden, die op de website van de provincie staat en bij het Actieplan Geluid hoort. Bij de voorbereiding van het project bepalen we definitief welke geluidmaatregelen doelmatig en technisch uitvoerbaar zijn. Dit is toegelicht in paragraaf 5.4 van het Actieplan Geluid 2025-2029. Daarbij houden we rekening met de randvoorwaarden die in paragraaf 5.2 van het Actieplan Geluid 2025-2029 zijn beschreven. In het proces om tot de definitieve geluidmaatregelen te komen stemmen we met u af.
ZW-017	4	Neem in het Actieplan Geluid een realisatieplanning voor de geluidmaatregelen op en committeer u aan deze planning.	Het Actieplan Geluid 2025-2029 geeft alleen verwachte geluidmaatregelen. Bij de voorbereiding van projecten bepalen we definitief wat de doelmatige en technisch uitvoerbare geluidmaatregelen zijn. De programmering van de projecten en bijhorende planning volgt uit het integraal Meerjarenprogramma Infrastructuur (iMPI). Deze werkwijze is toegelicht in paragrafen 1.3, 5.3 en 5.4 van het Actieplan Geluid 2025-2029.
ZW-018		Neem passende geluidmaatregelen bij de N242 voor de nieuwbouwwijk ‘Tuinen van Luna’	Bij het ontwikkelen van nieuwe woonlocaties moet worden uitgegaan van de Omgevingswet. Hieruit volgen diverse eisen die gericht zijn op het creëren van een gezonde leefomgeving. Dit is toegelicht in paragraaf 2.2.1 van het Actieplan Geluid 2025-2029. Het Actieplan Geluid passen we toe in onze projecten voor het verbeteren, uitbreiden, onderhouden en vervangen van de provinciale infrastructuur. Dit volgt uit paragraaf 5.3 van het Actieplan Geluid 2025-2029. Om explicieter te maken welke rol de plandrempel heeft bij nieuwe woonlocaties voegen we aan paragraaf 4.4 het volgende toe: *De plandrempel geldt alleen voor geluidgevoelige gebouwen die op grond van omgevingsplannen aanwezig zijn of nog gebouwd kunnen worden. De plandrempel geldt dus niet voor nieuwe geluidgevoelige gebouwen die nog toegevoegd moeten worden aan omgevingsplannen. Voor dergelijke gebouwen moeten eerst de wettelijke taken volgens paragraaf 2.2.1 worden uitgevoerd.* Het Actieplan Geluid 2025-2029 beschrijft geluidmaatregelen die momenteel kansrijk lijken. Bij de voorbereiding van projecten wordt definitief

Kenmerk zienswijze	Kernpunt-nummer	Kernpunt zienswijze	Reactie provincie
			bepaald wat doelmatige en technisch uitvoerbare maatregelen zijn. In deze fase kan namelijk beter rekening gehouden worden met eventuele effecten van het project en andere relevante ontwikkelingen in de omgeving. We dimensioneren de geluidmaatregelen dan op basis van de representatieve toekomstige geluidsituatie. Ook wordt dan bepaald of andere soorten geluidmaatregelen, zoals een diffractor op een geluidscherm, doelmatig en technisch mogelijk zijn, en hoe de geluidmaatregelen eruit komen te zien. Uit het maatregelonderzoek van het project kan volgen dat de definitieve geluidmaatregel gelijk blijft aan de kansrijke geluidmaatregel volgens het Actieplan Geluid. Maar hieruit kan ook een grotere, een kleinere of geen geluidmaatregel volgen. Een grotere geluidmaatregel is bijvoorbeeld mogelijk als het geluid hoger is dan in het Actieplan Geluid is aangenomen. Een kleinere of geen geluidmaatregel is bijvoorbeeld mogelijk als de weg door het project verder van de woningen komt te liggen. Het proces om te komen tot een definitieve geluidmaatregel is beschreven in paragrafen 5.4 en 6.1 van het Actieplan Geluid 2025-2029. In de voorbereiding van projecten worden belanghebbenden opnieuw betrokken. Daarbij kan participatie mogelijk zijn. Dit wordt per project bepaald. Afhankelijk van het type project kan dan ook inspraak mogelijk zijn. Bij het project wordt ook bepaald hoe een geluidmaatregel eruit komt te zien. De wijze waarop belanghebbenden worden betrokken bij de uitwerking van geluidmaatregelen is beschreven in paragraaf 6.1 van het Actieplan Geluid 2025-2029.
ZW-019	1	Baseer berekeningen niet op de situatie van 2021 maar op actuelere gegevens. In 2021 was er minder verkeer door Corona. Bovendien is door nieuwbouwplannen meer verkeer te verwachten.	Elke vijf jaar stellen we een geluidbelastingkaart en een Actieplan Geluid op. Het Actieplan Geluid baseren we steeds op de laatste geluidbelastingkaart. Voor het Actieplan Geluid 2025-2029 is dit de geluidbelastingkaart van 2021. Uit de technische rapportage van de geluidbelastingkaart van 2021 volgt dat hierin is uitgegaan van de verkeersintensiteiten in 2019 in plaats van 2021. In 2019 was er geen Corona en waren de verkeersintensiteiten vaak gelijk aan of iets hoger dan de verkeersintensiteiten van 2021. Met dit uitgangspunt zorgen we ervoor dat de laatste geluidbelastingkaart een representatieve weergave bevat van de geluidsituatie. We hebben geen geluidbelastingkaart die de toekomstige geluidsituatie beschrijft. Het Actieplan Geluid 2025-2029 beschrijft geluidmaatregelen die momenteel kansrijk lijken. Bij de voorbereiding van projecten wordt definitief bepaald wat doelmatige en technisch uitvoerbare maatregelen zijn. In deze fase

Kenmerk zienswijze	Kernpunt-nummer	Kernpunt zienswijze	Reactie provincie
			kan namelijk beter rekening gehouden worden met eventuele effecten van het project en andere relevante ontwikkelingen in de omgeving. We dimensioneren de geluidmaatregelen dan op basis van de representatieve toekomstige geluidsituatie. Ook wordt dan bepaald of andere soorten geluidmaatregelen, zoals een diffractor op een geluidscherm, doelmatig en technisch mogelijk zijn, en hoe de geluidmaatregelen eruit komen te zien. Uit het maatregelonderzoek van het project kan volgen dat de definitieve geluidmaatregel gelijk blijft aan de kansrijke geluidmaatregel volgens het Actieplan Geluid. Maar hieruit kan ook een grotere, een kleinere of geen geluidmaatregel volgen. Een grotere geluidmaatregel is bijvoorbeeld mogelijk als het geluid hoger is dan in het Actieplan Geluid is aangenomen. Een kleinere of geen geluidmaatregel is bijvoorbeeld mogelijk als de weg door het project verder van de woningen komt te liggen. Het proces om te komen tot een definitieve geluidmaatregel is beschreven in paragrafen 5.4 en 6.1 van het Actieplan Geluid 2025-2029. De taken voor de provincie bij het opstellen van een Actieplan Geluid zijn beschreven in paragraaf 2.24 van het Actieplan Geluid 2025-2029.
ZW-019	2	Plaats een geluidswal nabij het kruispunt N242 ter hoogte van Zuijder Vlaerdinge	Het Actieplan Geluid 2025-2029 beschrijft geluidmaatregelen die momenteel kansrijk lijken. Bij de voorbereiding van projecten wordt definitief bepaald wat doelmatige en technisch uitvoerbare maatregelen zijn. In deze fase kan namelijk beter rekening gehouden worden met eventuele effecten van het project en andere relevante ontwikkelingen in de omgeving. We dimensioneren de geluidmaatregelen dan op basis van de representatieve toekomstige geluidsituatie. Ook wordt dan bepaald of andere soorten geluidmaatregelen, zoals een diffractor op een geluidscherm, doelmatig en technisch mogelijk zijn, en hoe de geluidmaatregelen eruit komen te zien. Uit het maatregelonderzoek van het project kan volgen dat de definitieve geluidmaatregel gelijk blijft aan de kansrijke geluidmaatregel volgens het Actieplan Geluid. Maar hieruit kan ook een grotere, een kleinere of geen geluidmaatregel volgen. Een grotere geluidmaatregel is bijvoorbeeld mogelijk als het geluid hoger is dan in het Actieplan Geluid is aangenomen. Een kleinere of geen geluidmaatregel is bijvoorbeeld mogelijk als de weg door het project verder van de woningen komt te liggen. Het proces om te komen tot een definitieve geluidmaatregel is beschreven in paragrafen 5.4 en 6.1 van het Actieplan Geluid 2025-2029.

Kenmerk zienswijze	Kernpunt-nummer	Kernpunt zienswijze	Reactie provincie
ZW-020	1	De geluidbelastingkaart lijkt ter hoogte van onze woning een onjuiste weergave te geven. Aan de overzijde is het rode contourvlak breder en eindigt deze verder van de weg.	De geluidbelastingkaart bevat de juiste weergave. Het verschil in ligging van de contourvlakken wordt veroorzaakt door verschillen in bebouwingsafstanden aan weerszijden van de weg. Achter de gebouwen neemt het geluid van de weg snel af door de afschermende werking van gebouwen. Omdat uw woning dichter bij de weg staat dan de bebouwing aan de overzijde, is rode contourvlak aan de overzijde breder en eindigt deze ook verder van de weg. In de viewer is ook het geluid per gebouw op te vragen. Deze informatie verschijnt voor uw woning, als u op uw woning klikt in de kaartlaag 'Jaargemiddeld geluid per gebouw'. Bij uw woning is het jaargemiddelde geluid op de gevels 65 dB volgens de geluidbelastingkaart van 2021.
ZW-020	2	In de berekeningen wordt uitgegaan van de geluidbelastingkaart van 2021, waardoor geen rekening wordt gehouden met de toename van de verkeersintensiteit in de afgelopen jaren	Elke vijf jaar stellen we een geluidbelastingkaart en een Actieplan Geluid op. Het Actieplan Geluid baseren we steeds op de laatste geluidbelastingkaart. Voor het Actieplan Geluid 2025-2029 is dit de geluidbelastingkaart van 2021. Uit de technische rapportage van de geluidbelastingkaart van 2021 volgt dat hierin is uitgegaan van de verkeersintensiteiten in 2019 in plaats van 2021. In 2019 was er geen Corona en waren de verkeersintensiteiten vaak gelijk aan of iets hoger dan de verkeersintensiteiten van 2021. Met dit uitgangspunt zorgen we ervoor dat de laatste geluidbelastingkaart een representatieve weergave bevat van de geluidsituatie. We hebben geen geluidbelastingkaart die de toekomstige geluidsituatie beschrijft. Het Actieplan Geluid 2025-2029 beschrijft geluidmaatregelen die momenteel kansrijk lijken. Bij de voorbereiding van projecten wordt definitief bepaald wat doelmatige en technisch uitvoerbare maatregelen zijn. In deze fase kan namelijk beter rekening gehouden worden met eventuele effecten van het project en andere relevante ontwikkelingen in de omgeving. We dimensioneren de geluidmaatregelen dan op basis van de representatieve toekomstige geluidsituatie. Ook wordt dan bepaald of andere soorten geluidmaatregelen, zoals een diffractor op een geluidscherm, doelmatig en technisch mogelijk zijn, en hoe de geluidmaatregelen eruit komen te zien. Uit het maatregelonderzoek van het project kan volgen dat de definitieve geluidmaatregel gelijk blijft aan de kansrijke geluidmaatregel volgens het Actieplan Geluid. Maar hieruit kan ook een grotere, een kleinere of geen geluidmaatregel volgen. Een grotere geluidmaatregel is bijvoorbeeld mogelijk als het geluid hoger is dan in het Actieplan Geluid is aangenomen. Een kleinere of geen geluidmaatregel is bijvoorbeeld mogelijk als de weg door het project verder van de woningen komt te liggen.

Kenmerk zienswijze	Kernpunt-nummer	Kernpunt zienswijze	Reactie provincie
			Het proces om te komen tot een definitieve geluidmaatregel is beschreven in paragrafen 5.4 en 6.1 van het Actieplan Geluid 2025-2029. De taken voor de provincie bij het opstellen van een Actieplan Geluid zijn beschreven in paragraaf 2.24 van het Actieplan Geluid 2025-2029.
ZW-020	3	Het geluidreducerende effect van stiller asfalt vermindert over de levensduur	Dat klopt. In de geluidbelastingkaart van 2021 en het Actieplan Geluid 2025-2029 houden we hiermee rekening. In de berekeningen is voor alle wegdekken overeenkomstig het wettelijke rekenvoorschrift uitgegaan van gemiddelde akoestische prestaties tijdens de levensduur.
ZW-020	4	Plaats langs de N208 een langer geluidscherm dan nu wordt voorgesteld	Het Actieplan Geluid 2025-2029 beschrijft geluidmaatregelen die momenteel kansrijk lijken. Bij de voorbereiding van projecten wordt definitief bepaald wat doelmatige en technisch uitvoerbare maatregelen zijn. In deze fase kan namelijk beter rekening gehouden worden met eventuele effecten van het project en andere relevante ontwikkelingen in de omgeving. We dimensioneren de geluidmaatregelen dan op basis van de representatieve toekomstige geluidsituatie. Ook wordt dan bepaald of andere soorten geluidmaatregelen, zoals een diffractor op een geluidscherm, doelmatig en technisch mogelijk zijn, en hoe de geluidmaatregelen eruit komen te zien. Uit het maatregelonderzoek van het project kan volgen dat de definitieve geluidmaatregel gelijk blijft aan de kansrijke geluidmaatregel volgens het Actieplan Geluid. Maar hieruit kan ook een grotere, een kleinere of geen geluidmaatregel volgen. Een grotere geluidmaatregel is bijvoorbeeld mogelijk als het geluid hoger is dan in het Actieplan Geluid is aangenomen. Een kleinere of geen geluidmaatregel is bijvoorbeeld mogelijk als de weg door het project verder van de woningen komt te liggen. Het proces om te komen tot een definitieve geluidmaatregel is beschreven in paragrafen 5.4 en 6.1 van het Actieplan Geluid 2025-2029.
ZW-020	5	Waarom zijn de geluidmaatregelen bij de N208 uit het Actieplan Geluid niet in het iMPI verwerkt?	Zie ZW-020, kernpuntnummer 4 In het Actieplan Geluid 2025-2029 is uitgegaan van het integraal Meerjarenprogramma Infrastructuur (iMPI) 2025-2032. Het iMPI wordt jaarlijks geactualiseerd. Onderzoek naar leefbaarheidsmaatregelen voor de N208 moet nog worden geprogrammeerd. Als resultaten van het onderzoek bekend zijn, worden deze in het iMPI verwerkt.
ZW-021	1	Neem de wijk Kroonwaard in Middenmeer op in het actieplan als prioritair aandachtsgebied	Geluid van de N242 is bij meerdere woningen hoger dan de plandrempel van 50 dB. Daardoor zullen voor deze woningen geluidmaatregelen afgewogen worden. Dit is in paragraaf 4.2 van het Actieplan Geluid 2025-2029 toegelicht. In paragraaf 5.3 is uitgelegd hoe

Kenmerk zienswijze	Kernpunt-nummer	Kernpunt zienswijze	Reactie provincie
			geluidmaatregelen geprioriteerd en geprogrammeerd worden.
ZW-021	2	Onderzoek of de N242 ter hoogte van de Alkmaarse brug in aanmerking komt voor geluidschermen, snelheidsverlaging of andere geluidreducerende maatregelen. Ga ook na of maatregelen tegen geluid en trillingen van de brug mogelijk zijn,	In het Actieplan Geluid 2025-2029 brengen we kansrijke geluidmaatregelen in beeld voor locaties waar naar verwachting in de periode 2025-2032 projecten worden opgestart. De projecten volgen uit het integraal Meerjarenprogramma Infrastructuur (iMPi). In het Actieplan Geluid 2025-2029 is uitgegaan van het iMPI 2025-2032. Bij uw locatie is in dit iMPI geen op te starten project voorzien. Het beleid uit Actieplan Geluid geldt voor het hele netwerk van provinciale wegen. Dus wanneer via actualisatie van het iMPi een project wordt toegevoegd, passen wij in dat project ook het beleid van het Actieplan Geluid toe. Voor het nieuwe project gaan we dan onderzoeken welke geluidmaatregelen doelmatig en technisch uitvoerbaar zijn.
ZW-021	3	Betrek de inwoners actief bij verdere besluitvorming en uitvoering over de geluidmaatregelen	In de voorbereiding van projecten worden belanghebbenden opnieuw betrokken. Daarbij kan participatie mogelijk zijn. Dit wordt per project bepaald. Afhankelijk van het type project kan dan ook inspraak mogelijk zijn. Bij het project wordt ook bepaald hoe een geluidmaatregel eruit komt te zien. De wijze waarop belanghebbenden worden betrokken bij de uitwerking van geluidmaatregelen is beschreven in paragraaf 6.1 van het Actieplan Geluid 2025-2029.
ZW-022	1	Verlaag de maximumsnelheid op de N246 bij Markenbinnen naar 60 km/u en handhaaf dit met flitspalen	Niet op elke weg kan een snelheidsverlaging worden ingevoerd. Dit is toegelicht in paragraaf 5.1.4 van het Actieplan Geluid 2025-2029. Verkeer kan door een snelheidsverlaging bijvoorbeeld gaan omrijden, waardoor het geluid op een andere locatie toeneemt. Ook moet de weginrichting passen bij de maximumsnelheid en het aantal motorvoertuigen dat op de weg rijdt. Snelheidsverlagingen zijn daarom niet overal mogelijk. De provincie heeft een proef op de N525 in Laren met een geluiddisplay. Daar wordt onderzocht of via bewustwording gewenst rijgedrag van bestuurders kan worden gestimuleerd, waardoor geluidoverlast zou kunnen verminderen. Er loopt ook een landelijke proef waarin wordt onderzocht of directe beboeting via een geluidflitspaal mogelijk kan worden gemaakt. Deze proeven zijn toegelicht in paragraaf B.4.4 van het Actieplan Geluid. De resultaten van de proeven moeten eerst afgewacht worden, voordat wij hieraan eventuele acties kunnen verbinden. Daarnaast is de politie bevoegd en verantwoordelijk om dit probleem via bemande controles aan te pakken, waarbij geluidmetingen worden uitgevoerd en boetes uitgedeeld kunnen worden.
ZW-023	1	Zorg voor geluidreducerend asfalt,	In het Actieplan Geluid 2025-2029 brengen we kansrijke geluidmaatregelen in beeld voor locaties

Kenmerk zienswijze	Kernpunt-nummer	Kernpunt zienswijze	Reactie provincie
		een geluidwal en een lagere snelheid bij de N236 in Hilversum	waar naar verwachting in de periode 2025-2032 projecten worden opgestart. De projecten volgen uit het integraal Meerjarenprogramma Infrastructuur (iMPi). In het Actieplan Geluid 2025-2029 is uitgegaan van het iMPI 2025-2032. Bij uw locatie is in dit iMPI geen op te starten project voorzien. Het beleid uit Actieplan Geluid geldt voor het hele netwerk van provinciale wegen. Dus wanneer via actualisatie van het iMPi een project wordt toegevoegd, passen wij in dat project ook het beleid van het Actieplan Geluid toe. Voor het nieuwe project gaan we dan onderzoeken welke geluidmaatregelen doelmatig en technisch uitvoerbaar zijn.
ZW-024	1	Stiller asfalt reduceert onvoldoende om reflecties op te vangen	Met een geluidreducerend wegdek kunnen afnamen van 1 tot 2 dB makkelijk bereikt worden. Soms zijn zelfs grotere afnamen mogelijk. Het effect is afhankelijk van de rijsnelheid van de motorvoertuigen, de leeftijd van het wegdek en de hoeveel vrachtverkeer op de weg rijdt. Reflecties tegen gebouwen zorgen voor meer geluid. In de praktijk leidt het toevoegen van lange aaneengesloten bebouwing aan de overzijde van een weg maximaal tot 2 dB verhoging. Invloeden van reflecties zijn meegenomen in de berekeningen voor de geluidbelastingkaart van 2021 en het Actieplan Geluid 2025-2029, zodat bij het afwegen van geluidmaatregelen wordt uitgegaan van een representatieve situatie
ZW-024	2	Stiller asfalt werkt niet tegen motorgeluid van optrekkende voertuigen bij verkeerslichten	Dat klopt. Geluidreducerende wegdekken verlagen alleen het bandengeluid. Het geluid bij de bebouwing wordt bepaald door zowel motor- als bandengeluid. Bij rijsnelheden vanaf ongeveer 40 km/u is het bandengeluid vaak dominant. Daarom zijn geluidreducerende wegdekken voor provinciale wegen een effectieve geluidmaatregel. De provincie past deze geluidmaatregel toe, als dat doelmatig en technisch mogelijk is.
ZW-024	3	Het geluidreducerende effect van stiller asfalt verminderd over de levensduur	Dat klopt. In de geluidbelastingkaart van 2021 en het Actieplan Geluid 2025-2029 houden we hiermee rekening. In de berekeningen is voor alle wegdekken overeenkomstig het wettelijke rekenvoorschrift uitgegaan van gemiddelde akoestische prestaties tijdens de levensduur.
ZW-024	4	Stiller asfalt kan niet worden toegepast op kruispunten	Geluidreducerend asfalt kan niet worden toegepast op locaties met veel wringend verkeer, zoals bijvoorbeeld op kruispunten. Bij de voorbereiding van projecten bepalen we definitief wat de doelmatige en technisch uitvoerbare geluidmaatregelen zijn. Dit is toegelicht in paragraaf 5.4 van het Actieplan Geluid 2025-2029.

Kenmerk zienswijze	Kernpunt-nummer	Kernpunt zienswijze	Reactie provincie
ZW-024	5	Pas innovatieve geluidmaatregelen toe	Innovaties kunnen worden toegepast. Deze moeten wel doelmatig en technisch uitvoerbaar zijn. Bij de voorbereiding van projecten in plaats van in het Actieplan Geluid 2025-2029 gaan we na welke innovaties mogelijk zijn. Dit is toegelicht in paragraaf 5.4 van het Actieplan Geluid 2025-2029.
ZW-024	6	Geef inzage in de berekeningen van het geluid vóór en ná de aansluiting van de N194 op de N242. Laat daarbij ook zien hoe is omgegaan met de toegenomen verkeersstromen en het optrekken van verkeer bij kruispunten.	Elke vijf jaar stellen we een geluidbelastingkaart en een Actieplan Geluid op. Het Actieplan Geluid baseren we steeds op de laatste geluidbelastingkaart. Voor het Actieplan Geluid 2025-2029 is dit de geluidbelastingkaart van 2021. Deze kaart gaat uit van de situatie waarin de N194 is aangesloten op de N242 en is te bekijken in onze webviewer. Berekeningen naar verschillen tussen de situaties met en zonder aansluiting zijn geen onderdeel van het Actieplan Geluid 2025-2029. Daarom kunnen we hier geen inzicht in geven. In de berekeningen van de geluidbelastingkaart is rekening gehouden met effecten van afremmend en optrekkende verkeer bij kruispunten. Hierbij is de toeslag verwerkt overeenkomstig het nationale rekenvoorschrift, dat is vastgelegd in de Omgevingsregeling.
ZW-024	7	Voer metingen uit om te toetsen of de huidige berekeningen en aannames overeenkomen met de werkelijkheid. Alleen door actuele en representatieve data te verzamelen kan worden bepaald welke geluidmaatregelen daadwerkelijk effect hebben.	Wij zien voor het Actieplan Geluid 2025-2029 geen aanleiding om aanvullend metingen uit te voeren. Een Actieplan Geluid moet volgens wet- en regelgeving gebaseerd worden op de geluidbelastingkaart. Deze kaart moet met berekeningen worden bepaald. De daarbij gebruikte rekenmethode is gevalideerd aan de hand van metingen. Daardoor mag verwacht worden dat een berekende waarde ook uit een meting zou volgen. De rekenmethode wordt overigens met regelmaat geactualiseerd, onder andere als metingen daar aanleiding toe geven.
ZW-024	8	Neem de signalen van bewoners en de gemeente serieus en houd hiermee rekening in de besluitvorming	In de voorbereiding van projecten worden belanghebbenden opnieuw betrokken. Daarbij kan participatie mogelijk zijn. Dit wordt per project bepaald. Afhankelijk van het type project kan dan ook inspraak mogelijk zijn. Bij het project wordt ook bepaald hoe een geluidmaatregel eruit komt te zien. De wijze waarop belanghebbenden worden betrokken bij de uitwerking van geluidmaatregelen is beschreven in paragraaf 6.1 van het Actieplan Geluid 2025-2029.
ZW-024	9	Werk samen met kennisinstellingen en doe structureel onderzoek naar innovatieve geluidmaatregelen, zodat beleid en praktijk beter op elkaar aansluiten	Provincie heeft de afgelopen jaren verschillende innovatieve pilots uitgevoerd naar geluidmaatregelen zoals bijvoorbeeld het bamboescherm en de geluidvangrail. Afhankelijk van het type project worden daar ook externe partijen bij betrokken. Voor de periode 2026-2030 bereiden we voor verkeer en vervoer een nieuw innovatieprogramma voor. Op dit moment is nog niet duidelijk welke mogelijkheden dit

Kenmerk zienswijze	Kernpunt-nummer	Kernpunt zienswijze	Reactie provincie
			biedt voor structureel onderzoek naar innovatieve geluidmaatregelen.
ZW-025	1	Stiller asfalt is niet afdoende om het geluid terug te brengen naar de streefwaarde van 50 dB	De plandrempel van 50 dB is geen grens of norm waaraan moet worden voldaan. Het is een signaalwaarde. Als het geluid hoger is dan de plandrempel, wegen we geluidmaatregelen af. Het Actieplan Geluid 2025-2029 beschrijft geluidmaatregelen die momenteel kansrijk lijken. Bij de voorbereiding van projecten wordt definitief bepaald wat doelmatige en technisch uitvoerbare maatregelen zijn. In deze fase kan namelijk beter rekening gehouden worden met eventuele effecten van het project en andere relevante ontwikkelingen in de omgeving. We dimensioneren de geluidmaatregelen dan op basis van de representatieve toekomstige geluidsituatie. Ook wordt dan bepaald of andere soorten geluidmaatregelen, zoals een diffractor op een geluidscherm, doelmatig en technisch mogelijk zijn, en hoe de geluidmaatregelen eruit komen te zien. Uit het maatregelonderzoek van het project kan volgen dat de definitieve geluidmaatregel gelijk blijft aan de kansrijke geluidmaatregel volgens het Actieplan Geluid. Maar hieruit kan ook een grotere, een kleinere of geen geluidmaatregel volgen. Een grotere geluidmaatregel is bijvoorbeeld mogelijk als het geluid hoger is dan in het Actieplan Geluid is aangenomen. Een kleinere of geen geluidmaatregel is bijvoorbeeld mogelijk als de weg door het project verder van de woningen komt te liggen. Het proces om te komen tot een definitieve geluidmaatregel is beschreven in paragrafen 5.4 en 6.1 van het Actieplan Geluid 2025-2029.
ZW-025	2	Pas innovatieve geluidmaatregelen toe	Innovaties kunnen worden toegepast. Deze moeten wel doelmatig en technisch uitvoerbaar zijn. Bij de voorbereiding van projecten in plaats van in het Actieplan Geluid 2025-2029 gaan we na welke innovaties mogelijk zijn. Dit is toegelicht in paragraaf 5.4 van het Actieplan Geluid 2025-2029.
ZW-025	3	Verzoek om betrokken te worden bij de keuze en uitwerking van de geluidmaatregelen	In de voorbereiding van projecten worden belanghebbenden opnieuw betrokken. Daarbij kan participatie mogelijk zijn. Dit wordt per project bepaald. Afhankelijk van het type project kan dan ook inspraak mogelijk zijn. Bij het project wordt ook bepaald hoe een geluidmaatregel eruit komt te zien. De wijze waarop belanghebbenden worden betrokken bij de uitwerking van geluidmaatregelen is beschreven in paragraaf 6.1 van het Actieplan Geluid 2025-2029.
ZW-025	4	Bewoners sluit zich aan bij de zienswijze van Bewonersvereniging Rijk der Duizend Eilanden	Zie beantwoording ZW-026.

Kenmerk zienswijze	Kernpunt-nummer	Kernpunt zienswijze	Reactie provincie
ZW-026	1	Pas niet alleen stiller asfalt toe maar neem ook andere geluidmaatregelen	Het Actieplan Geluid 2025-2029 beschrijft geluidmaatregelen die momenteel kansrijk lijken. Bij de voorbereiding van projecten wordt definitief bepaald wat doelmatige en technisch uitvoerbare maatregelen zijn. In deze fase kan namelijk beter rekening gehouden worden met eventuele effecten van het project en andere relevante ontwikkelingen in de omgeving. We dimensioneren de geluidmaatregelen dan op basis van de representatieve toekomstige geluidsituatie. Ook wordt dan bepaald of andere soorten geluidmaatregelen, zoals een diffractor op een geluidscherm, doelmatig en technisch mogelijk zijn, en hoe de geluidmaatregelen eruit komen te zien. Uit het maatregelonderzoek van het project kan volgen dat de definitieve geluidmaatregel gelijk blijft aan de kansrijke geluidmaatregel volgens het Actieplan Geluid. Maar hieruit kan ook een grotere, een kleinere of geen geluidmaatregel volgen. Een grotere geluidmaatregel is bijvoorbeeld mogelijk als het geluid hoger is dan in het Actieplan Geluid is aangenomen. Een kleinere of geen geluidmaatregel is bijvoorbeeld mogelijk als de weg door het project verder van de woningen komt te liggen. Het proces om te komen tot een definitieve geluidmaatregel is beschreven in paragrafen 5.4 en 6.1 van het Actieplan Geluid 2025-2029.
ZW-026	2	Kies voor geluidmaatregelen die zowel effectief als duurzaam zijn	Zie ZW-026, kernpuntnummer 1
ZW-026	3	Pas een innovatieve geluidmaatregel toe waar traditionele geluidschermen niet mogelijk of wenselijk zijn	Innovaties kunnen worden toegepast. Deze moeten wel doelmatig en technisch uitvoerbaar zijn. Bij de voorbereiding van projecten in plaats van in het Actieplan Geluid 2025-2029 gaan we na welke innovaties mogelijk zijn. Dit is toegelicht in paragraaf 5.4 van het Actieplan Geluid 2025-2029.
ZW-026	4	Ga bij de maatregelkeuze uit van scenario's met 20-40% verkeersgroei, passend bij de ruimtelijke ontwikkelingen in de gemeente	Zie ZW-026, kernpuntnummer 1
ZW-026	5	Verzoek om bewoners vroegtijdig en structureel te betrekken bij de keuze en uitwerking van geluidmaatregelen	In de voorbereiding van projecten worden belanghebbenden opnieuw betrokken. Daarbij kan participatie mogelijk zijn. Dit wordt per project bepaald. Afhankelijk van het type project kan dan ook inspraak mogelijk zijn. Bij het project wordt ook bepaald hoe een geluidmaatregel eruit komt te zien. De wijze waarop belanghebbenden worden betrokken bij de uitwerking van geluidmaatregelen is beschreven in paragraaf 6.1 van het Actieplan Geluid 2025-2029.
ZW-026	6	Geef transparantie over de afweging van	Op basis van beleidsregels bepalen we welke geluidmaatregelen doelmatig zijn. Hierdoor is onder

Kenmerk zienswijze	Kernpunt-nummer	Kernpunt zienswijze	Reactie provincie
		doelmatigheid (DMC-criterium) en de technische uitvoerbaarheid	andere vastgelegd hoeveel budget elke woning krijgt (reductiepunten), met welke kengetallen voor maatregelenkosten we rekenen (maatregelpunten) en welke randvoorwaarden voor geluidmaatregelen gelden om voldoende geluidreducerend effect te krijgen. De ontwerp beleidsregels lagen van 12 september tot 31 oktober 2025 ter inzage via onze website. In die periode lag het Actieplan Geluid 2025-2029 ook ter inzage. Het Actieplan Geluid 2025-2029 en de beleidsregels worden tegelijk definitief vastgesteld. De naam van beleidsregels wijzigt bij definitieve vaststelling in: Beleidsregels voor het bepalen van de financiële doelmatigheid van geluidmaatregelen Noord-Holland. Eventuele technische bezwaren moeten altijd onderbouwd worden bij een maatregelafweging. Voorbeelden van mogelijke technische bezwaren volgen overigens uit de toelichting van de beleidsregels. Ook zijn hierin voorbeelden opgenomen van omstandigheden die niet als technisch bezwaar kunnen worden aangemerkt.
ZW-026	7	Monitor effecten van verkeersgroei en stem geluidmaatregelen hier op af.	Het Actieplan Geluid 2025-2029 beschrijft geluidmaatregelen die momenteel kansrijk lijken. Bij de voorbereiding van projecten wordt definitief bepaald wat doelmatige en technisch uitvoerbare maatregelen zijn. In deze fase kan namelijk beter rekening gehouden worden met eventuele effecten van het project en andere relevante ontwikkelingen in de omgeving. We dimensioneren de geluidmaatregelen dan op basis van de representatieve toekomstige geluidsituatie. Ook wordt dan bepaald of andere soorten geluidmaatregelen, zoals een diffractor op een geluidscherm, doelmatig en technisch mogelijk zijn, en hoe de geluidmaatregelen eruit komen te zien. Uit het maatregelonderzoek van het project kan volgen dat de definitieve geluidmaatregel gelijk blijft aan de kansrijke geluidmaatregel volgens het Actieplan Geluid. Maar hieruit kan ook een grotere, een kleinere of geen geluidmaatregel volgen. Een grotere geluidmaatregel is bijvoorbeeld mogelijk als het geluid hoger is dan in het Actieplan Geluid is aangenomen. Een kleinere of geen geluidmaatregel is bijvoorbeeld mogelijk als de weg door het project verder van de woningen komt te liggen. Het proces om te komen tot een definitieve geluidmaatregel is beschreven in paragrafen 5.4 en 6.1 van het Actieplan Geluid 2025-2029. Daarnaast gaat de provincie geluidproductieplafonds (GPP's) invoeren. Hiermee voorkomen we dat geluid onbeheerst kan groeien. Dit is toegelicht in paragraaf 2.2.2 van het Actieplan Geluid 2025-2029.

Kenmerk zienswijze	Kernpunt-nummer	Kernpunt zienswijze	Reactie provincie
ZW-027	1	Vervang kruispunten met stoplichten door rotondes. Dit zorgt voor geluidreductie en het is milieuvriendelijker	Dit is een verkeersmaatregel. Hiermee kan geluidreductie niet gegarandeerd worden. Daarom is deze maatregel niet beschouwd in het Actieplan Geluid 2025-2029. Als een kruispunt wordt vervangen door een rotonde, neemt het geluid van optrekkend en afremmend verkeer af. Een rotonde neemt vaak meer ruimte in dan een kruispunt. Hierdoor wordt de afstand van het verkeer tot de woningen kleiner en neemt het geluid juist toe. Door deze tegenovergestelde effecten, blijft het totale geluid ongeveer gelijk. Daarom is geen sprake van een geluidmaatregel.
ZW-027	2	Handhaaf op onnodig claxonneren en het overschrijden van de geluidnorm door motoren	De provincie heeft een proef op de N525 in Laren met een geluiddisplay. Daar wordt onderzocht of via bewustwording gewenst rijgedrag van bestuurders kan worden gestimuleerd, waardoor geluidoverlast zou kunnen verminderen. Er loopt ook een landelijke proef waarin wordt onderzocht of directe beboeting via een geluidflitspaal mogelijk kan worden gemaakt. Deze proeven zijn toegelicht in paragraaf B.4.4 van het Actieplan Geluid. De resultaten van de proeven moeten eerst afgewacht worden, voordat wij hieraan eventuele acties kunnen verbinden. Daarnaast is de politie bevoegd en verantwoordelijk om dit probleem via bemande controles aan te pakken, waarbij geluidmetingen worden uitgevoerd en boetes uitgedeeld kunnen worden.
ZW-028	1	Zijn ook metingen uitgevoerd?	Wij zien voor het Actieplan Geluid 2025-2029 geen aanleiding om aanvullend metingen uit te voeren. Een Actieplan Geluid moet volgens wet- en regelgeving gebaseerd worden op de geluidbelastingkaart. Deze kaart moet met berekeningen worden bepaald. De daarbij gebruikte rekenmethode is gevalideerd aan de hand van metingen. Daardoor mag verwacht worden dat een berekende waarde ook uit een meting zou volgen. De rekenmethode wordt overigens met regelmaat geactualiseerd, onder andere als metingen daar aanleiding toe geven.
ZW-028	2	Ligt op de turborotonde al stiller asfalt?	Op deze rotonde ligt geen geluidreducerend asfalt. Geluidreducerend asfalt kan niet worden toegepast op locaties met veel wringend verkeer, zoals bijvoorbeeld op kruispunten. Bij de voorbereiding van projecten bepalen we definitief wat de doelmatige en technisch uitvoerbare geluidmaatregelen zijn. Dit is toegelicht in paragraaf 5.4 van het Actieplan Geluid 2025-2029.
ZW-028	3	Waarom komen er weinig geluidmaatregelen bij de N508/N242?	Het geluid bij uw locatie wordt vooral door de N508 bepaald. In het Actieplan Geluid 2025-2029 brengen we kansrijke geluidmaatregelen in beeld voor locaties waar naar verwachting in de periode 2025-2032 projecten worden opgestart. De projecten volgen uit het integraal Meerjarenprogramma Infrastructuur

Kenmerk zienswijze	Kernpunt-nummer	Kernpunt zienswijze	Reactie provincie
			(iMPi). In het Actieplan Geluid 2025-2029 is uitgegaan van het iMPI 2025-2032. Bij uw locatie is in dit iMPI geen op te starten project voorzien. Het beleid uit Actieplan Geluid geldt voor het hele netwerk van provinciale wegen. Dus wanneer via actualisatie van het iMPi een project wordt toegevoegd, passen wij in dat project ook het beleid van het Actieplan Geluid toe. Voor het nieuwe project gaan we dan onderzoeken welke geluidmaatregelen doelmatig en technisch uitvoerbaar zijn.

7 Volledige zienswijzen

Kenmerk zienswijze	Zienswijze
ZW-001	De analyse waardoor geluidoverlast veroorzaakt wordt ontbreekt. De aanname is dat het vooral contactgeluid van banden met asfalt is dat geluidoverlast veroorzaakt. Dat is bij wettelijk goedgekeurde uitlaatsystemen inderdaad het geval. Echter er rijden in Noord-Holland significante aantallen voertuigen rond met speciaal gemonteerde, illegale en zeer veel geluid producerende uitlaten. Ik woon op 500 meter van een provinciale weg (loodijk) en ervaar alleen overlast van deze uitlaten. De overlast is ernstig. Vanuit het belang van de volksgezondheid verwacht ik actie van u.
ZW-002	In het overzicht missen wij de N504 ter hoogte van de Handelskade. Dit is een urgente locatie voor wat betreft geluid en de provincie heeft dit ruimschoots onderkend. Graag de N504 op dit traject toevoegen aan het actieplan.
ZW-003	Graag alle provinciale wegen naar 60 km, zoals in bijlage aangegeven.
ZW-004	woningen prima, maar dan ook de provinciale wegen naar 60-km. En veiliger tussen wandelaar/fietser en auto.
ZW-005	Mijn geluidsklachten betreft niet verkeer maar de enorme overlast van vliegtuigen die over de duinen met een bocht naar de Polderbaan gaan. En juist met het maken van de bocht erg veel lawaai maken en erg laag over ons huis vliegen. Wat kunt u hier aan doen?
ZW-006	Herzie voorschriften stook-, drank- en geluidsfeesten op erven in de bebouwde omgeving. Begin, duur, sterkte, eindtijd, terraskachels. Herrie (alcohol), uitgerookt worden, versterkte muziek tot 01:00 en ik de praktijk ver daarna is idiotie. Dat kan iedereen begrijpen. Stop dus met wegkijken en meeuwen tekenen in vakjes. Om max. 22:00 iedereen en alles, ook de kachel, hup naar binnen en ramen en deuren dicht. Onbegrijpelijk dat ik dit KAN vragen.
ZW-007	Ik heb een vraag over het ontwerp actieplan geluid 2025-2029 dat momenteel ter inzage ligt. Onze wijk ligt langs de N208 in Haarlem en ervaart de nodige overlast van geluid. In het actieplan worden voor de N208 indicatieve maatregelen genoemd. Het wordt ons niet duidelijk wat nu het proces is dat gaat lopen na vaststelling van het actieplan. In het actieplan staat uitgebreid beschreven hoe gerekend wordt en hoe afwegingen gemaakt worden met betrekking tot doelmatigheid van maatregelen om geluidsoverlast tegen te gaan etc. Er staan echter niet echt concrete maatregelen in behalve een algemene opsomming in paragraaf 5.4 en verwijzing naar de digitale kaart waar indicatieve locaties en maatregelen zijn aangegeven. Voor het deel van de N208 langs onze wijk staat aangegeven dat er geluidschermen geplaats (kunnen?) worden. Maar in de verdere beschrijving wordt in algemene zin vermeld dat de maatregelen nader uitgewerkt zullen worden pas dan bepaald zullen worden. We hebben de volgende, onderstaande vragen: - Kun u aangeven hoe het proces per deelproject verloopt na vaststelling van het actieplan? - Staat het dan vast dat er geluidschermen komen op de bestaande plekken en gaat het dan alleen nog om bijvoorbeeld het bepalen van de hoogte, de materialisering, de exacte locatie? Of vindt er dan per (deel)project een nieuwe afweging plaats? - Vindt bij de uitwerking nog participatie plaats? En welke invloed / inspraakmogelijkheden hebben we dan als bewoners? - Kunt u aangeven wanneer dit gaat spelen?
ZW-008	Wij maken bezwaar tegen de plannen om zonnepanelen aan te gaan brengen bij de afslag 11 ten noorden van de spoorlijn tussen Uitgeest en Krommenie - Assendelft (locatie 4 in BRO-rapport). Wij zijn voor het plaatsen van zonnepanelen. Wij hebben deze zelf ook aangebracht op het dak van ons huis. Echter, wij wonen zelf in het project Waldijk en dan wel aan de buitenring. Vanuit onze slaapkamer kijken wij richting de bomen die gekapt zullen worden als deze zonnepanelen worden geplaatst. Deze bomen houden geluid tegen en zorgen voor zuivering van de lucht. Er staat nergens langs de snelweg iets van een geluidwerende barrière voor ons als bewoners, wat wij al een kwalijke zaak vinden.

Kenmerk zienswijze	Zienswijze
	Er is al een enorme geluidsoverlast van onder andere de snelweg en afslag. Onze vrees is dat als deze rijen met bomen verwijderd zullen worden, wij als omwonenden nog meer geluidsoverlast zullen ervaren en wellicht ook last zullen hebben van de weerkaatsing van licht (reflecties). Op dit moment ervaren wij al overlast van de snelweg A9, de N203, het spoor, de vliegtuigen en de padelbaan. Wij verwacht dan ook dat als dit plan doorgaat er nog meer geluidsoverlast bij zal komen, want ons niet ten goede komt! Wij gaan ervan uit dat dit punt zeker meegenomen zal worden in de mogelijke besluitvorming en dat hier iets mee gedaan zal worden. Mocht bovenstaande bericht ergens gepubliceerd worden, dan zouden wij dit graag anoniem willen.
ZW-009	Ik vind het stuk N201 in Amstelveen tussen de Zijdelweg en Amsteldijk Zuid vrij luidruchtig. De geluidswal loopt niet door tot aan het Amstel Aquaduct. Vanaf deze kant komt veel geluid, maar dit is afhankelijk van het weer en de windrichting. Tevens is de geluidswal lager dan de vrachtwagens. Een oplossing zou kunnen zijn om de geluidswal ca. 5 meter hoog te maken (bij voorkeur begroeid), en door te trekken tot het aquaduct. ZOAB asfalt zou ook kunnen helpen om het geluid te verminderen.
ZW-010	Het Actieplan Geluid 2025-2029 doorgenomen en ben positief gesteld dat het plaatsen van geluidsschermen op de N208 thv de Delftlaan in Haarlem als kansrijk wordt gezien. Wat ik niet kan plaatsen is dat dit enkel aan de oostkant van de randweg is ingetekend. Ikzelf woon aan de westkant en kan beamen dat het geluid van de N208 ook aan die kant bijzonder hoog is. De geluidskaart toon dit ook aan met een jaargem. geluid van 64 dB op mijn adres. het is nog vroeg in het proces, maar vindt het belangrijk om dit igg als bewoner mijn feedback te geven. Indien gewenst licht ik eea graag verder toe.
ZW-011	**1. Inleiding** Met deze zienswijze wil ik reageren op het Ontwerp Actieplan Geluid 2025–2029 van de Provincie Noord-Holland. Als omwonende van het Oosterdelgebied maak ik mij zorgen over de voorgestelde maatregelen langs de N242, die mijn woonomgeving direct beïnvloeden. Hoewel ik het waardeer dat de provincie aandacht besteedt aan geluidsbeperking, twijfel ik aan de effectiviteit van het enkel toepassen van stil asfalt. Ik pleit ervoor dat de provincie en gemeente ook serieus kijken naar innovatieve oplossingen, zoals de producten van 4Silence (WHISwall en WHIStop), die in het actieplan zelf al als kansrijk worden genoemd [1]. **2. Beperkingen van stil asfalt** Ongeveer 40–50% van het verkeersgeluid is bandengeluid. Bij het Oosterdelgebied kaatst dit geluid terug vanaf de harde gevels van bedrijventerrein De Zandhorst, waardoor de geluidsoverlast richting de woningen effectief wordt verdubbeld. Stil asfalt vermindert dit geluid slechts gedeeltelijk; de reflecties blijven bestaan en motorgeluid van optrekkende voertuigen bij verkeerslichten wordt niet aangepakt. Dit wordt ook in de regelgeving erkend: gevelreflecties zijn van invloed op geluidsberekeningen [2]. Daarnaast neemt stil asfalt jaarlijks gemiddeld 0,5 dB aan effectiviteit af, waardoor binnen enkele jaren vervanging nodig is [3]. De verkeersdruk op de N242 groeit bovendien door de ontwikkeling van circa 25.000 woningen en 50 hectare bedrijventerrein in de regio [4]. Stil asfalt kan deze structurele groei op de lange termijn niet compenseren. Ook in de buurt van verkeerslichten veroorzaken herhaald optrekken en remmen pieken in het geluidsniveau, waardoor het effect van stil asfalt verder wordt beperkt. **3. Problemen met traditionele geluidswallen** Een conventionele geluidswal langs dit traject is door het Hoogheemraadschap afgewezen. Een wal vereist zware funderingen en grondophoging, wat risico's met zich meebrengt voor de

Kenmerk zienswijze	Zienswijze
	stabiliteit van de dijk en de waterkerende functie. Bovendien maakt dit onderhoud en inspectie complex en vormt het een visuele barrière die stedenbouwkundig ongewenst is. Hier ligt juist een kans voor innovatieve maatregelen van 4Silence. Hun oplossingen, WHISwall en WHIStop, werken op geluidsafbuiging in plaats van massa. Daardoor zijn zware funderingen of grote grondlichamen niet nodig, waardoor ze veilig langs een dijk kunnen worden toegepast en tegelijkertijd esthetisch verantwoord zijn. **4. Mogelijkheden van 4Silence-producten** Het actieplan noemt deze innovatieve maatregelen zelf al als kansrijk [1]. Het is cruciaal dat ze niet alleen theoretisch worden erkend, maar ook praktisch worden onderzocht en waar mogelijk toegepast. Uit gesprekken met 4Silence blijkt dat hun producten uitstekend passen bij de situatie langs de N242 bij het Oosterdelgebied. De aanwezigheid van de dijk maakt het mogelijk de schermen optimaal te positioneren, waardoor geluidsafbuiging efficiënter werkt. Een bijkomend voordeel van de WHISwall is dat deze bijdraagt aan verkeersveiligheid voor fietsers, door een fysieke scheiding tussen fietspad en autoweg te bieden. Metingen tonen aan dat de WHISwall een reductie van 7–9 dB bereikt, vergelijkbaar met een traditioneel drie meter hoog scherm, terwijl de constructie zelf slechts één meter hoog is [5]. Dit is aanzienlijk effectiever dan stil asfalt of traditionele geluidsmaatregelen in deze context. Gezien de concrete toepasbaarheid van deze maatregelen, is het noodzakelijk ze expliciet mee te nemen in de planvorming voor de N242. **5. Geluidssituatie in het Oosterdelgebied** De geluidsbelasting in het Oosterdelgebied is structureel hoog. Metingen laten zien dat de gemiddelde belasting 60 dB bedraagt op de gevels van woningen langs de dijk. Bewoners ervaren dit als een constante “witte ruis”, verergerd door pieken van optrekkende voertuigen bij verkeerslichten. De N242 is een van de drukste provinciale wegen in Noord-Holland, met intensief verkeer dag en nacht, inclusief veel zwaar vrachtverkeer door de nabijheid van bedrijventerrein De Zandhorst [4]. De combinatie van hoge gemiddelde geluidsbelasting, 24-uurs gebruik, veel vrachtverkeer en de geplande groei van circa 25.000 woningen en 50 hectare bedrijventerrein maakt de situatie uitzonderlijk zwaar [4]. Dit onderstreept de noodzaak om verder te kijken dan enkel stil asfalt. **6. Participatie en eerdere signalen** Bewoners van het Oosterdelgebied maken al jarenlang melding van geluidsoverlast. De Bewonersgroep Oosterdel (BGO) heeft een werkgroep geluidsoverlast die structureel problemen meldt bij gemeente en provincie [6]. Ook berichtgeving in de media laat zien dat de geluidsoverlast een terugkerend punt van zorg is [7][8]. Ondanks inspanningen voelen bewoners zich vaak niet gehoord; participatiebijeenkomsten lijken vooral gericht op het faciliteren van meer verkeer, terwijl de leefbaarheid al onder druk staat. **7. Verzoeken aan provincie en gemeente** Ik verzoek de Provincie Noord-Holland en de gemeente Dijk en Waard om: 1. Niet alleen stil asfalt toe te passen, maar een breder pakket aan maatregelen te overwegen. 2. De innovatieve oplossingen van 4Silence (WHISwall en WHIStop) actief te onderzoeken en toe te passen langs de N242 bij het Oosterdelgebied. 3. Extra metingen uit te voeren, inclusief piekbelastingen bij verkeerslichten en reflecties van bebouwing. 4. Bewoners actief te betrekken en hun zorgen serieus te verwerken in de besluitvorming.

Kenmerk zienswijze	Zienswijze
	5. Een toekomstbestendige oplossing te realiseren die zowel op korte als lange termijn effectief en kostenefficiënt is. **8. Conclusie** Het toepassen van stil asfalt biedt geen structurele oplossing voor de ernstige geluidsoverlast in het Oosterdelgebied. Reflecties, verkeersintensiteit, 24-uurs gebruik en zwaar verkeer maken de situatie uitzonderlijk zwaar. De provincie heeft met 4Silence-producten al kansrijke alternatieven in beeld. Door deze serieus te onderzoeken en toe te passen kan de ambitie van de provincie om geluidsoverlast structureel te beperken worden waargemaakt, en wordt recht gedaan aan de leefbaarheid van bewoners die al jarenlang hun zorgen uitspreken.
ZW-012	Graag vraag ik u om naast geluiddempend asfalt ook ecologische geluidsschermen te overwegen om het natuurgebied en het 1000 eilandenrijk en het industrieterrein etc aan de kant van Heerhugowaard nog beter af te scheiden waardoor het gebied zijn rijkdom in natuur, flora en fauna behoudt en laat groeien.
ZW-013	Naast de mogelijkheden voor stil asfalt zouden wij graag in overweging willen geven het plaatsen van geluidwerende maatregelen, zoals bijvoorbeeld het terugplaatsen van bomen langs de N242
ZW-014	Ik woon in Amsterdam Nieuw Sloten en de bewoners hier hebben erg veel last van geluid van de A4. Graag zouden we zien dat er geluidswering aan de noordzijde van de A4 wordt aangebracht. Ik neem aan dat de Provincie hierover contact heeft met het Rijk.
ZW-015	Het is idioot dat er vlak bij snelwegen gebouwd wordt en er geen goede geluidswallen zijn bij A10/A4 Sloten/Schinkelkwartier in Amsterdam. In Tsjechië zie je overal langs snelwegen (met Europees geld gerealiseerd) geluidswallen en hier worden meetmethodes aangepast om maar geen wallen neer te zetten of andere maatregelen te hoeven nemen. Zeer onwenselijk en ziekmakend. Ik overweeg in dat gebied een huis te kopen, maar de geluidsoverlast van de snelwegen is een bezwaar.
ZW-016	Betreft geluidsman N208 tussen zijde Mendel College nu de IJsbaan. Kijkende naar de kaart is aan de overzijde een geluidsman ingetekend. Ander overzijde niet. Wij ervaren al veel geluidshinder van de Westelijke Randweg. Door alleen aan de overzijde een geluidsman te plaatsen gaan wij nog meer overlast ervaren. Het geluid weerkaatst tegen de wal onze kant op. Daarom of de weg een tunnelbak maken of aan beide zijden een geluidsman plaatsen.
ZW-017	Wij staan positief tegenover het verlagen van de plandrempel naar 50 dB en het nemen van geluidreducerende maatregelen om de geluidbelasting langs provinciale wegen structureel te verminderen. Wij willen echter onze zorgen uitspreken over de geluidreducerende maatregelen ter hoogte van de provinciale weg N242. Deze maatregelen zijn reeds opgenomen in het voorgaande Actieplan Geluid, maar zijn in de afgelopen periode nog niet uitgevoerd. Dit leidt tot aanhoudende geluidsoverlast voor omwonenden, terwijl de urgentie om de leefkwaliteit te verbeteren onverminderd groot is. Daarnaast bouwt Dijk en Waard langs de N242 veel nieuwe woningen in OV-knooppunt Dijk en Waard en langs de N242 in Noord- en Zuid-Scharwoude. Met de planlocaties Vaanpark, Westpoort, Stationskwartier en De Oostrand wordt de N242 steeds meer onderdeel van de bebouwde omgeving van Dijk en Waard. Verder is in het Woonakkoord Regio Alkmaar afgesproken dat voor deze nieuwe woonlocaties ingezet wordt op een gezonde leefomgeving, waarbij een goede basiskwaliteit voor onder andere geluid als belangrijk criterium moet worden meegewogen. Onze gezamenlijke Woondeal 2.0 Noord-Holland Noord en de woningbouwpropositie die we eind vorig jaar samen aan de minister hebben aangeboden onderstrepen het grote belang van deze woningbouwlocaties. Wij verzoeken u daarom met klem om in de periode van het nieuwe Actieplan Geluid in goed gesprek met de gemeente een geluidmaatregelenpakket voor de N242 vast te stellen waarbij, naast het aspect geluid, een brede afweging plaatsvindt van alle gemeentelijke en ook provinciale belangen die spelen langs de N242. Geluidreductie, lokale oost-west verbindingen en ruimtelijke kwaliteit in onze gemeente en in OV-knooppuntontwikkeling zijn voor ons navenante aspecten in

Kenmerk zienswijze	Zienswijze
	die brede afweging. Daarnaast moet dit pakket absoluut ook in samenhang bekeken worden met mogelijke verkeerskundige en infrastructurele maatregelen op de N242 / Multimodale Ring Alkmaar, waarover we samen in overleg zijn met het Rijk. Met betrekking tot een samenwerkingsproces voor die brede afweging en het nader te bepalen geluidreducerende maatregelenpakket zien wij graag een concrete planning terug in het definitieve Actieplan Geluid, gespecificeerd per uitvoeringsonderdeel. Wij achten het namelijk van groot belang voor de omwonenden en de genoemde geplande woningbouw langs de N242 dat de provincie deze maatregelen prioriteit geeft en, ten opzichte van het voorgaande Actieplan Geluid, zich committeert aan de uitvoering ervan. U bent van ons gewend dat wij daarin natuurlijk met u de samenwerking zoeken. Wij vertrouwen erop dat u onze zorgen en het belang van samenwerking met zicht op een spoedige uitvoering van de geluidreducerende maatregelen in uw verdere besluitvorming zult betrekken.
ZW-018	In dit actieplan worden een aantal maatregelen voorgesteld om de geluidshinder van wegverkeer te verminderen in de Provincie Noord-Holland. Als toekomstige bewoners van de nieuwbouwwijk ‘tuinen van Luna’ direct grenzend aan de N242 willen wij graag extra maatregelen voorstellen om de geluidshinder voor deze wijk in de komende jaren tegen te gaan. Zoals u bekend is Dijk en Waard een van de sterkte groeiende gemeenten in Noord-Holland, met veel nieuwbouwprojecten gecentreerd rondom o.a. het station Heerhugowaard en langs de route van de N242. Uit de huidige metingen komt reeds naar voren dat er een flinke geluidsbelasting aanwezig is op dit gebied zoals te zien is op onderstaande afbeelding. In deze afbeelding is duidelijk te zien waar de geluidsmuur eindigt. Het geluid reikt daardoor verder naar de nieuwbouwwijk. Er is daardoor sprake van een ‘geluidslek’. Dit heeft voornamelijk effect op fase 2 van het project, ook wel genoemd het Eiland. Door de toename van verkeer door de groei van deze gemeente en de omliggende gemeenten zal deze geluidshinder alleen maar verder groeien de komende jaren. Het effect van de geluidsmuur is duidelijk te zien een stukje verder Noordelijk waarbij de rode lijn (65-70 dB) strak tegen de geluidsmuur aan zit. Ook ervaren we bij westenwind een grotere geluidshinder. Wij verzoeken de Provincie Noord-Holland dan ook om naar passende maatregelen te kijken die de geluidsoverlast voor de komende jaren tegen kunnen gaan. Zo stellen wij in ieder geval voor om te kijken naar de mogelijkheid van stil asfalt en (nog belangrijker) het verlengen van de huidige geluidsmuur met zo’n 100 à 150 m. Wij verwachten dat dit een enorm effect zal hebben op de geluidsdoorgang en overlast van de N-weg. In de bijgevoegde bijlagen hebben we hier een overzicht gemaakt van de huidige situatie en hoe de situatie nu oogt.
ZW-019	De geluidsmetingen is van 2021 toen was het coronatijd!!! Daarna gingen vele weer naar het werk met de auto en is er veel meer gebouwd. Zou graag bij het kruispunt een geluidwal willen en niet zoals nu op de viewer. Wij ervaren veel last van remmend en optrekkend en invoegen verkeer (van 2 naar 1 baan) in de nachtelijke uren kan ik geen raam of rooster openzetten in mijn woning door het geluid. Er komen nog div flats bij met het nodige verkeer en de daarbij behorende geluidsoverlast en fijnstof!! Zou heel fijn als er een geluidswal desnoods van bamboe komt en niet alleen een klein stukje m.
ZW-020	<u>**1. Onjuiste weergave van geluidsbelasting op de geluidsbelastingskaart**</u> De geluidsbelasting zoals weergegeven op de geluidsbelastingskaart waarop het actieplan is gebaseerd, lijkt ons onjuist. De rode contour (65–70 dB) vertoont een grillig verloop aan de zijde van Santpoort-Noord en is daar slechts circa 10 meter breed. Aan de overzijde van de N208 (Velserbroek) is deze contour echter aanzienlijk breder (circa 30 meter), terwijl de situatie en afstand tot de weg vergelijkbaar is. Wij zijn van mening dat ook onze woning binnen de rode

Kenmerk zienswijze	Zienswijze
	contour valt, en dat de werkelijke geluidsbelasting ter plaatse hoger is dan op de kaart wordt weergegeven. **2. Gebruik van verouderde geluidsgegevens** De gegevens die als basis dienen voor het actieplan zijn afkomstig uit de geluidsbelastingskaart van 2021. Hoewel een actualisatie in 2025 wordt genoemd, is deze voor onze situatie niet relevant. Sinds 2021 zijn er diverse ontwikkelingen geweest die hebben geleid tot een toename van de geluidsbelasting, waaronder: - Een merkbare toename van de verkeersintensiteit op de N208; - Veroudering van het destijds toegepaste geluidsreducerende asfalt, wat leidt tot verminderde geluidsreductie. Deze factoren zijn niet verwerkt in het huidige actieplan, terwijl ze de geluidsbelasting aanzienlijk beïnvloeden. **3. Voorgestelde locatie geluidscherm** Wij kijken zeer positief naar het voorgestelde geluidscherm langs de N208 (ook te hoogte van onze woning) in de maatregelkaart bij het actieplan. Wij ondersteunen deze maatregel volledig en zien deze maatregel liever vandaag dan morgen. Wel hebben wij een kritische kanttekening bij de lengte van het voorgestelde scherm: waarom wordt het scherm niet verder naar het noorden doorgetrokken, bijvoorbeeld tot het einde van de Rijksweg (ter hoogte van de Paramaribostraat) of zelfs tot het viaduct? Woningen aan het noordelijke deel van de Rijksweg en een deel van de Hoofdstraat blijven nu buiten beschouwing gelaten, terwijl ook zij kampen met ernstige geluidshinder. **4. Ontbreken van maatregelen in het iMPI** Hoewel de N208 in het Integraal Meerjarenprogramma Infrastructuur (iMPI) 2025–2032 is opgenomen als “Knelpunt Gezonde Leefomgeving”, zijn de maatregelen uit het actieplan niet in het iMPI verwerkt. Voor het betreffende weggedeelte van de N208 worden in het IMPI zelfs helemaal geen maatregelen benoemd. Wij vragen ons af waarom deze maatregelen niet zijn meegenomen in het iMPI, terwijl de urgentie wel wordt erkend. **Tot slot** Wij verzoeken u onze opmerkingen serieus mee te wegen bij de definitieve vaststelling van het Actieplan Geluid 2024–2029. Wij benadrukken dat de situatie ter plaatse ernstiger is dan momenteel wordt weergegeven, en dat passende maatregelen, zoals het voorgestelde geluidscherm, noodzakelijk zijn vanwege de toenemende verkeersdrukte en geluidsoverlast.
ZW-021	Ik ben inwoner van de wijk Kroonwaard in Middenmeer (gemeente Hollands Kroon), en woon aan de Schorrekruid. Vanuit onze wijk ervaren wij ernstige geluidsoverlast van de Alkmaarse brug op de N242, met name door het doorgaand verkeer – waaronder zwaar verkeer – dat over de brug rijdt. De geluidsoverlast is zowel overdag als in de avond en nacht merkbaar en zorgt voor overlast binnen- en buitenshuis. Dit heeft een negatieve invloed op onze leefomgeving, waaronder slechte slaap, gezondheid en woongenot. Met name bij gunstige geluidsverspreiding (bijvoorbeeld vochtig of windstil weer) is het lawaai van verkeer op de brug nadrukkelijk aanwezig. Het is niet alleen het geluid maar ook de trillingen die voelbaar zijn in huis. Tot op heden zijn er geen hoorbare of zichtbare maatregelen genomen om dit te verminderen. Daarom verzoek ik u om deze locatie op te nemen als prioritair aandachtsgebied binnen het actieplan. Concreet vraag ik u om: - Te onderzoeken of de N242 ter hoogte van de Alkmaarse brug langs Kroonwaard in aanmerking komt voor; - De mogelijkheid te bekijken voor geluidsschermen of andere fysieke geluidsreducerende maatregelen;

Kenmerk zienswijze	Zienswijze
	- Een snelheidsverlaging te overwegen op het brugdeel, indien dit effectief is voor geluidsreductie; - Structureel onderhoud om geluid van constructie en verkeer te beperken. Of andere maatregelen die geluidsreductie en trillingen tegen gaan. - Het zou fijn zijn als u de inwoners van Schorrekruid actief betrekt bij verdere besluitvorming en uitvoering. Wij hopen dat de provincie met dit actieplan niet alleen analyseert, maar ook daadwerkelijk maatregelen zal nemen om de leefomgeving van omwonenden te verbeteren.
ZW-022	Zoals bij de PNH bekend is er vanuit ons dorp Markenbinnen ontzettend veel overlast van geluid en fijnstof veroorzaakt door verkeer wat flink is toegenomen de afgelopen jaren op de N246 nabij Markenbinnen. Er is een handtekeningenactie gehouden welke in uw bezit is alsmede interviews afgenomen bij bewoners die er al langere tijd woonachtig zijn, doch wiens woongenot sterk verslechterd is hierdoor. Na overleg met de omgevingsdienst hierbij het dringende verzoek om de Max snelheid omlaag te brengen naar max 60 en een flitspaal als handhaving heropening te plaatsen.
ZW-023	Wij ervaren dagelijks aanzienlijke geluidsoverlast van het verkeer op de N236. Wij ervaren dagelijks veel geluidsoverlast van de N236. Het constante verkeersgeluid, vooral 's nachts en in de zomer bij open ramen, tast onze nachtrust en het woonplezier aan. Ook onze kinderen hebben hier last van. Wij vragen om geluid reducerend asfalt, geluidswal en een lagere snelheid. We hopen dat het Actieplan leidt tot merkbare verbetering van de leefbaarheid.
ZW-024	**1. Inleiding** Met deze herziene zienswijze reageer ik op het Ontwerp Actieplan Geluid 2025–2029 van de Provincie Noord-Holland. Als bewoner van het Oosterdelgebied wil ik mijn zorgen en aanvullingen delen over de voorgestelde maatregelen voor de N242 ter hoogte van mijn woonomgeving. Ik waardeer dat de provincie aandacht besteedt aan geluidsoverlast, maar het gekozen middel, namelijk het aanbrengen van stil asfalt, biedt voor dit specifieke traject geen structurele en onvoldoende effectieve oplossing. De maatregelen die worden genoemd, gaan voorbij aan de feitelijke situatie ter plaatse en aan de reeds langdurige signalen van bewoners en gemeente. De provincie geeft in het actieplan aan open te staan voor innovatieve geluidmaatregelen en nieuwe technieken te willen onderzoeken. Juist daarom roep ik op om deze open houding concreet te maken en ook de oplossingen van 4Silence (zoals de WHISwall en WHIStop) serieus te onderzoeken, omdat berekeningen van dit bedrijf aantonen dat deze producten een substantiële geluidsreductie kunnen realiseren tegen lagere kosten dan stil asfalt. **2. Onvoldoende effect van stil asfalt** De keuze voor stil asfalt lijkt vooral ingegeven door praktische overwegingen, zoals gepland wegonderhoud. Voor de situatie bij het Oosterdelgebied is dit echter technisch en akoestisch ongeschikt. Ongeveer 40 tot 50 procent van het verkeersgeluid bestaat uit bandengeluid. Dit geluid weerkaatst vanaf de harde gevels van bedrijventerrein De Zandhorst terug richting het Oosterdelgebied. Hierdoor treedt een versterkend effect op: het geluid dat in eerste instantie van de weg af straalt, wordt teruggekaatst en bereikt alsnog de woningen. Het resultaat is dat het geluid richting de woonhuizen zich feitelijk verdubbelt. Stil asfalt kan dit bandengeluid enigszins reduceren, maar het overblijvende geluid wordt nog steeds versterkt door reflectie. Daarnaast doet stil asfalt niets tegen het motorgeluid van optrekkende voertuigen bij de verkeerslichten. Juist bij kruispunten, zoals die zich veelvuldig langs de N242 bevinden, ontstaat de meeste overlast door motor- en aandrijfgeluid van vrachtwagens en personenauto's die herhaaldelijk optrekken. Stil asfalt biedt hier geen enkel voordeel, en is bovendien op dergelijke locaties vaak technisch niet toepasbaar vanwege hogere slijtage door remmen en optrekken. Daar komt bij dat stil asfalt in werking afneemt met ongeveer 0,5 dB per jaar, waardoor het effect

Kenmerk zienswijze	Zienswijze
	al binnen enkele jaren grotendeels verdwijnt en vervanging noodzakelijk is. De onderhoudskosten zijn hierdoor hoger, terwijl de structurele geluidsoverlast blijft bestaan. **3. Beperkingen bij geluidswallen** Een traditionele geluidswal langs dit traject is door het Hoogheemraadschap terecht afgewezen. Zo'n wal vergt een zware fundering en grondophoging, wat de stabiliteit en waterkerende functie van de dijk in gevaar brengt. Daarnaast vormt een wal een visuele barrière en past deze stedenbouwkundig slecht in de omgeving. Juist hier ligt een kans voor innovatieve oplossingen zoals de producten van 4Silence, die werken met geluidsafbuiging in plaats van massa. Daardoor zijn geen zware funderingen of omvangrijke grondlichamen nodig. Deze systemen kunnen wél op of langs een dijk worden geplaatst, zonder de waterveiligheid te beïnvloeden, en zijn bovendien esthetisch en ruimtelijk beter in te passen. **4. Toepasbaarheid van innovatieve maatregelen** De provincie Noord-Holland geeft in het actieplan aan open te staan voor innovatieve geluidmaatregelen en nieuwe technieken die kunnen bijdragen aan geluidsreductie. In dit kader is het logisch en wenselijk om de producten van 4Silence nadrukkelijk te betrekken bij het onderzoek naar passende oplossingen voor de N242. Ik ben persoonlijk in gesprek geweest met 4Silence. Zij hebben aangegeven dat hun producten juist bij uitstek geschikt zijn voor de situatie van de N242 ter hoogte van het Oosterdelgebied. De aanwezigheid van de dijk maakt het mogelijk de elementen in een optimale hoek te plaatsen, waardoor de geluidsafbuiging efficiënter werkt en het effect vergroot wordt. Daarnaast biedt de WHISwall nog een praktisch voordeel: deze kan bijdragen aan de verkeersveiligheid van fietsers, doordat het systeem fungeert als fysieke barrière tussen het fietspad en de autoweg. Volgens technische berekeningen van 4Silence kan met deze maatregelen een geluidsreductie van 7 tot 9 dB worden gerealiseerd, vergelijkbaar met een traditioneel scherm van drie meter hoog, terwijl de constructie zelf slechts één meter hoog is. Ook geven hun berekeningen aan dat de kosten per meter aanzienlijk lager zijn dan die van stil asfalt. Dit maakt nader onderzoek naar deze alternatieven niet alleen zinvol, maar ook economisch verantwoord. Bijlage: Bij deze zienswijze wordt een aanvullende bijlage gevoegd met de meetgegevens en tekeningen van 4Silence ter onderbouwing van deze berekeningen." **4a. Aansluiting N194/N242 en herberekening geluid** In het Actieplan Geluid 2025-2029 erkent de provincie zelf dat de openstelling van de N194 (West-Frisiaweg) een belangrijke factor is voor de geluidsbelasting langs de N242, doordat de kruising N242/N194 direct tegenover onze wijk ligt (bron: https://noordholland.bestuurlijkeinformatie.nl/Document/View/72745fe5-9716-429d-8d93-81e419124124). In de Verkenning N242 wordt eveneens aangegeven dat de aansluiting met de N194 noordelijk van de kruising ligt (bron: https://www.noordholland.nl/bestanden/pdf/Verkenning%20N242%20Probleemanalyse.pdf). Uit lokale berichtgeving blijkt dat bewoners (BGO) signaleren dat verkeer dat vroeger via de N243 en N194 liep nu deels via de N242 wordt geleid, wat wijst op een feitelijke toename van verkeersstromen richting de N242 (bron: https://streekstadcentraal.nl/60078308-inwoners-langedijk-vrezen-verdere-toename-van-geluidsoverlast-n242). Gezien deze wijziging in verkeersstromen is het van essentieel belang dat bij de aanleg of verbinding met de N194 opnieuw geluidsberekeningen zijn uitgevoerd, met actuele verkeersdata die rekening houden met de gewijzigde routes. Tot op heden heb ik geen bewijs kunnen vinden dat dergelijke berekeningen zijn gedaan of openbaar zijn gemaakt.

Kenmerk zienswijze	Zienswijze
	Daarom verzoek ik de provincie om: 1. De volledige berekeningen inzake geluidsbelasting vóór en na de aansluiting van de N194 op de N242 te verstrekken. 2. Te laten zien hoe bij die berekeningen is omgegaan met de toegenomen verkeersstromen en kruispuntenoptrekkers. 3. In geval die gegevens ontbreken of onvolledig zijn, de provincie te verplichten alsnog een herberekening te laten uitvoeren vóór verdere besluiten worden genomen. Als bewoners zijn we bewust van deze ontwikkeling en willen we op basis van de feitelijke gegevens kunnen beoordelen of de provincie toen een juiste afweging heeft gemaakt of mogelijk een fout heeft gemaakt. Deze transparantie is essentieel voor vertrouwen en verantwoording. **5. Geluidssituatie in het Oosterdelgebied** De geluidssituatie in het Oosterdelgebied is ernstig. Metingen tonen een gemiddelde belasting van 59,5 dB op grondniveau op de gevels van woningen langs de dijk. Bewoners ervaren dit als een continue, 24-uurs witte ruis, veelvuldig versterkt door pieken van motorgeluid bij optrekkend verkeer bij de verkeerslichten. De N242 is één van de drukste provinciale wegen van Noord-Holland. Er is sprake van dagen nachtverkeer met zowel personenauto's als een hoog aandeel zwaar vrachtverkeer vanwege bedrijventerrein De Zandhorst. Uit de provinciale Verkenning N242 blijkt bovendien dat de regio in de komende jaren verder groeit met circa 25.000 nieuwe woningen en 50 hectare nieuw bedrijventerrein, wat een forse toename van voertuigbewegingen en dus geluidsoverlast zal veroorzaken. Gezien deze feiten is het noodzakelijk dat er nieuwe metingen worden uitgevoerd om te toetsen of de huidige berekeningen en aannames nog overeenkomen met de werkelijkheid. Alleen door actuele en representatieve data te verzamelen kan worden bepaald welke maatregelen daadwerkelijk effect hebben. **6. Bewoners, participatie en bewustwording** De overlast van de N242 is al jarenlang onderwerp van zorg. De Bewonersgroep Oosterdel (BGO) kaart de problematiek structureel aan bij zowel de gemeente als de provincie. Ook individuele bewoners hebben herhaaldelijk melding gemaakt van de aanhoudende geluidsoverlast, maar de respons blijft beperkt. Deze situatie brengt tevens een ander probleem aan het licht: dat de provincie de signalen van bewoners en de gemeente onvoldoende serieus neemt. Door in het actieplan te stellen dat stil asfalt kansrijk is om de geluidsoverlast van de N242 te reduceren, wordt duidelijk dat men geen goed beeld heeft van wat er feitelijk in het gebied speelt. Daarom is het positief dat het onderwerp inmiddels ook de aandacht heeft gekregen van een onderwijsinstelling, waar studenten een project uitvoeren over geluidsoverlast en innovatieve oplossingen. Voor dit onderwerp is het belangrijk dat studenten zich bewust zijn van wat weggeluid betekent voor de gezondheid, het dagelijks functioneren en de nachtrust, en dat zij begrijpen wat wegverkeersgeluid in werkelijkheid inhoudt. Tegelijkertijd onderstreept dit dat ook jongeren en toekomstige professionals zien dat de huidige aanpak tekortschiet. Het project maakt zichtbaar dat de provincie en gemeente hier juist de kans hebben om met bewoners, kennisinstellingen en bedrijven samen te werken aan een structurele, innovatieve en toekomstbestendige oplossing. **7. Verzoek** Ik verzoek de provincie Noord-Holland en de gemeente Dijk en Waard om:

Kenmerk zienswijze	Zienswijze
	1. Niet uitsluitend stil asfalt toe te passen, maar een bredere en feitelijke afweging van maatregelen te maken. 2. De innovatieve maatregelen van 4Silence, waaronder de WHISwall en WHIStop, expliciet te onderzoeken als kansrijke optie voor de N242 bij het Oosterdelgebied. 3. Nieuwe en actuele geluidsmetingen uit te voeren, inclusief piekbelastingen bij verkeerslichten en reflectie-effecten van bebouwing. 4. De signalen van bewoners en gemeente serieus te nemen en deze aantoonbaar te verwerken in de besluitvorming. 5. In samenwerking met kennisinstellingen structureel onderzoek te doen naar innovatieve maatregelen, zodat beleid en praktijk beter op elkaar aansluiten. **8. Conclusie** Het voorstel om stil asfalt toe te passen op de N242 bij het Oosterdelgebied biedt geen structurele oplossing voor de ernstige geluidsoverlast die bewoners ervaren. Reflectie, verkeersintensiteit, kruispunten, de 24-uurs belasting en de aanwezigheid van veel zwaar verkeer maken dat de problematiek uitzonderlijk zwaar is. De provincie erkent zelf het belang van innovatieve geluidmaatregelen. Door deze daadwerkelijk te onderzoeken en toe te passen, kan zij laten zien dat zij niet alleen beleid formuleert, maar ook luistert naar bewoners en gemeenten. Ik verzoek de provincie om deze kans te grijpen en de aanpak van geluidsoverlast bij de N242 te verbreden, zodat zowel de leefbaarheid als de geloofwaardigheid van het provinciale beleid wordt versterkt.
ZW-025	Als bewoner van de Oosterdijk te Zuid Scharwoude, gemeente Dijkenwaard, wil ik graag reageren op het Actieplan Geluid 2025-2029 van de provincie Noord Holland. (onderdeel N242) Mijn woning grenst aan het kanaal Alkmaar- Kolhorn, deel Langedijkervaart, en de daarnaast liggende N242. Ik woon al sinds 1969 op deze plek en heb het verkeer en de daarbij behorende geluid overlast enorm zien en horen toenemen. In de hele periode van 1969 tot 2025 is er totaal niets gedaan om het verkeer geluid in te dammen, sterker nog enige jaren geleden is vrijwel alle begroeiing van de dijk naast de N242 weggehaald en zijn er maar enkele bomen voor teruggekomen. Men zegt wel bomen reduceren geen geluid maar alle bewoners van het Oosterdel gebied in Zuid Scharwoude en Broek op Langedijk kregen na de bomen kap met meer geluid overlast te maken. In het nieuwe Actieplan geluid 2025-2029 is opgenomen dat de N242 vanaf de N504 in het noorden tot aan de Nijverheidsstraat 7 Dijkenwaard in het zuiden voorzien zal worden van geluidsarm asfalt. Op zich is dat een goede zaak maar zal mede gezien alle toekomstige ontwikkelingen van Dijkenwaard, niet afdoende blijken te zijn om het geluid op de gevel van mijn woning terug te brengen naar de streefwaarde van 50 Db. Via mijn lidmaatschap van de werkgroep Geluid Overlast N242 van de Bewoners Vereniging Rijk der Duizend Eilanden zijn we al enige tijd in gesprek met de Provincie Noord Holland en de gemeente Dijkenwaard om te komen tot geluid reducerende maatregelen tijdens de aanstaande renovatie van de N242. Er lopen al enkele door de werkgroep geïnitieerde onderzoeken om te kijken wat er naast het toepassen van geluidarm asfalt nog meer mogelijk is. Hier werkt onder meer bureau 4Silence aan mee. Zij komen met uitermate geschikte oplossingen die langs de N242 toepasbaar en betaalbaar zijn. (Zie zienswijze van de Bewonersvereniging Rijk der Duizend eilanden)

Kenmerk zienswijze	Zienswijze
	Ik ga er van uit dat er toekomst gerichte oplossingen komen om de geluid overlast terug te brengen tot aanvaardbare niveaus en zou graag betrokken worden bij de keuze en uitwerking van de te nemen maatregelen. Tevens sluit ik me volledig aan bij de zienswijze die het bestuur van de Bewonersvereniging Rijk der Duizend Eilanden heeft geschreven over de overlast van de N242, met daarin allerlei mogelijke oplossingen. Na zoveel jaren geluid overlast mag ik eindelijk wel eens verwachten dat het provinciale bestuur maatregelen gaat uitvoeren die de overlast substantieel inperken.
ZW-026	Namens de bewonersvereniging Rijk der Duizend Eilanden (hierna: BGO) van de woonwijk in Langedijk met ruim 600 huizen die direct naast de N242 gelegen is, en waarvan het merendeel van de bewoners lid is van de BGO, reageren wij op het Ontwerp Actieplan Geluid 2025-2029. Wij waarderen de inzet van de provincie om de geluidsoverlast langs provinciale wegen te verminderen en de leefomgeving te verbeteren. De N242 is echter een bijzondere weg: het is een essentiële noord-zuidverbinding die dwars door de gemeente Dijk en Waard loopt, met veel bestaande en geplande woningbouw en groeiende bedrijventerreinen in de directe omgeving. Gelet op de huidige grote hoeveelheid woningbouwprojecten in Dijk en Waard en de te verwachten groei van bedrijfsactiviteiten zullen zonder twijfel de verkeersbewegingen over de N242 gaan toenemen. Het is zeer de vraag of de nu voorgestelde maatregelen voldoende zijn om een werkelijk duurzame oplossing te bieden die ons leefklimaat minimaal beschermt en liefst nog verbetert. Daarom stellen wij ook enkele andere toekomstbestendige maatregelen voor. **1. Geluid reducerende maatregelen: meer dan alleen asfalt** Het actieplan noemt als primaire bronmaatregel het toepassen van akoestisch geoptimaliseerd steenmastiekasfalt (SMA-NL 8G+), met een verwachte reductie van 1 dB (bij 50 km/u) tot 2 dB (bij 80 km/u) ten opzichte van standaard asfalt (DAB). Dit type asfalt is duurzamer dan de dunne deklagen, maar de geluidsreductie is beperkt en neemt af naarmate het asfalt ouder wordt. Het zal ook niet ter hoogte van afslagen of stoplichten worden toegepast en daarom het verzoek om verder te kijken dan alleen geluid reducerend asfalt. Wij verzoeken om aanvullende technische duurzamere maatregelen toe te passen, naast het akoestisch geoptimaliseerd steenmastiekasfalt, zoals: - **Structurele snelheidsverlaging**: Een verlaging van 80 naar 60 km/u levert een reductie van circa 3 dB op, wat aanzienlijk meer is dan alleen stiller asfalt. Dit is een bewezen effectieve maatregel. - **Overdrachtsmaatregelen**: Een geluidvangrail kan tot 5 dB reductie opleveren, afhankelijk van de locatie. Wij pleiten bij voorkeur voor meer groene inpassing en toepassing van innovatieve oplossingen zoals de GeluidVangrail. - **Innovatieve technieken**: Overweeg toepassing van WHISwall en WHIStop, die geluid - afbuigen of absorberen zonder het zicht te belemmeren. Ook slimme vangrails en groene bermen kunnen bijdragen aan geluidsreductie. - **Groene doorstroom**: Optimaliseer verkeerslichten en doorstroming om optrekken en afremmen te minimaliseren, wat piekgeluid voorkomt. ***Toelichting*** De ***GeluidVangrail*** is een innovatieve combinatie van een standaard vangrail en een laag geluidscherm. Volgens het Ontwerp Actieplan Geluid 2025-2029 bestaat de GeluidVangrail uit een geleiderail met daaronder een diagonale metalen plaat die de opening aan de onderzijde afsluit. Het verkeersgeluid wordt hierdoor naar de berm gereflecteerd, waar het deels wordt geabsorbeerd door de bodem en vegetatie. Dit systeem is effectief gebleken in praktijkproeven (zoals bij de N512 in Egmond aan den Hoef) en is inmiddels opgenomen in het wettelijke rekenvoorschrift. De GeluidVangrail biedt een geluidsreductie van enkele decibellen, afhankelijk van de situatie, en heeft als voordeel dat het zicht minder belemmert dan een traditioneel scherm.

Kenmerk zienswijze	Zienswijze
	Bovendien is het ruimte-efficiënt en kan het gecombineerd worden met bestaande veiligheidsvoorzieningen. De ***WHIS®wall*** is een bewezen innovatieve combinatie van een geluid reducerende oplossing die toegepast kan worden. Dit biedt kanssen en verdient nadere aandacht. De WHIS®wall is een combinatie van een laag geluidsscherm en cortenstalen diffractor. Het geheel is slechts 1 meter hoog. Goed voor een reductie van 7-9 dB, gelijk aan een 3 meter hoog geluidsscherm. Het draagt bij aan hoge geluidsreductie, is een kosteneffectieve oplossing, eenvoudig te installeren en behoud uitzicht. Doordat hij met slechts 1 meter hoogte dezelfde reductie geeft als een 3 meter hoog geluidsscherm, heeft de WHIS®wall veel draagvlak bij omwonenden. Door het plaatsen van deze WHIS®wall kan er een aanvullende geluidsreductie ontstaan voor de omwonenden. Via 4Silence hebben wij een voorbeeld berekening ontvangen om te tonen welke reductie deze oplossing voor omwonenden kan betekenen. Deze berekening is in bijlage 1 opgenomen.De bijlage bevat de Geomilieu opzet van resultaten (geluidsreducties) per adres. Een geeft het effect weer van een klein gedeelte van de N242. De geluidsreductie is op verschillende gevelhoogtes aangegeven, namelijk 1,5 – 4 – 6 meter. **2. Duurzaamheid en levensduur** De gekozen maatregelen moeten niet alleen effectief zijn, maar ook duurzaam. SMA-NL 8G+ heeft een langere levensduur dan dunne deklagen, maar vraagt alsnog periodiek onderhoud. Innovatie geluidsvangrails en groene bermen, dragen bij aan een blijvende geluidsreductie en een betere leefomgeving. **3. Toekomstige ontwikkelingen en scenario verkeersgroei** De N242 blijft een hoofdverkeersader, met een toenemende verkeersintensiteit door woningbouw en bedrijventerreinen in de regio Noord-Holland-Noord. Dat de N242 een cruciale verkeersader blijft, betekent ook dat de leefbaarheid en gezondheid van omwonenden centraal moeten staan. Wij vragen de provincie om bij de keuze en uitvoering van maatregelen nadrukkelijk rekening te houden met de toekomstige ontwikkelingen in Noord-Holland-Noord én Dijk en Waard, zoals grootschalige woningbouw en uitbreiding van bedrijventerreinen. Dit vraagt om robuuste, duurzame oplossingen die niet alleen nu, maar ook op de lange termijn effectief zijn. Het actieplan erkent dat een toename van 10% in verkeersintensiteit leidt tot een geluidsstijging van circa 0,4 dB. Echter, bij een structurele verkeersgroei van 20% tot 40% of meer in de aankomende 10-20 jaar, dat meer realistisch is dan ondenkbaar door de geplande ontwikkelingen in Noord-Holland-Noord, betekent dat voor de geluidsstijging: - Bij 20% verkeersgroei stijgt het geluidsniveau met circa 0,8 dB. - Bij 40% verkeersgroei stijgt het geluidsniveau met circa 1,2 dB. Deze stijgingen lijken klein, maar zijn cumulatief en komen bovenop de bestaande geluidsbelasting. Bovendien neemt het aantal ernstig gehinderde bewoners disproportioneel toe bij hogere geluidsniveaus. Daarom is het noodzakelijk om bij de keuze van maatregelen rekening te houden met deze verwachte groei. Alleen inzetten op asfalt is onvoldoende; structurele bronen overdrachtsmaatregelen zijn nodig om de leefomgeving ook op de lange termijn te beschermen. **4. Samenwerking met bewoners en lokale partijen** Wij vinden het essentieel dat bewoners en andere belanghebbenden actief worden betrokken bij de uitwerking van maatregelen langs de N242. In het actieplan wordt participatie bij projectvoorbereiding genoemd, maar wij vragen om een structurele samenwerking vanaf de planfase. Alleen zo kunnen maatwerkoplossingen worden gevonden die recht doen aan de lokale situatie en zorgen van omwonenden. Wij verzoeken om: - Vroegtijdige en structurele betrokkenheid van bewoners bij de keuze en uitwerking van maatregelen.

Kenmerk zienswijze	Zienswijze
	- Transparantie over de afweging van doelmatigheid (DMC-criterium) en technische uitvoerbaarheid. **Conclusie** Wij verzoeken u: - In te zetten op een breed pakket aan duurzame, technisch onderbouwde geluidreducerende maatregelen langs de N242, aanvullend op stiller asfalt. - Een innovatieve maatregel toe te passen waar traditionele schermen niet mogelijk of wenselijk zijn. - Bij de maatregelkeuze uit te gaan van scenario's met 20-40% verkeersgroei, passend bij de ruimtelijke ontwikkelingen in Dijk en Waard. - Structurele samenwerking met bewoners en lokale partijen te organiseren. - De maatregelen af te stemmen op de toekomstige groei en ontwikkelingen in Dijk en Waard, met scenarioanalyse en monitoring. Wij vertrouwen erop dat u onze zienswijze meeneemt in de verdere besluitvorming en wij zien een reactie op onze zienswijze van u tegemoet.
ZW-027	Ter voorkoming geluidsoverlast, 2 suggesties; 1. Vervang stoplichten door rotondes. Koude motoren van forenzen staan stilstaand nodeloos CO en CO2 uit te stoten, met rotondes worden de niet werkende, "domme" algoritmes van stoplichten omzeild en doorstroom gewaarborgd. Een rotonde heeft minder onderhoud nodig, kan niet gehackt worden en bevorderd de doorstroom. En is dus, naast geluid reducerend, ook nog eens milieuvriendelijker. 2. Handhaaf op onnodig claxonneren en overschrijden geluidsnorm door motoren, boetes: € 310,= tot € 480,=.
ZW-028	Ik wil opmerken dat in Heerhugowaard Zuid-West, geluid ver reikt. Geluid van de N508 / N242 reikt o.a. door het open gebied, water, en de hoogte van de kruisingen N508/N242 (op flinke hoogte t.o.v. de polder Heerhugowaard), verder dan de My Health Club. Als je in het park van Luna staat dan hoor je de verschillende wegen goed. Dus ik vraag me af, of er ook daadwerkelijk metingen zijn gedaan, naast de theorie. De kleur van de geluidsmetingen, eindigt exact bij de My Health Club. Minimaal zou ik geluidsmaatregelen verwachten bij en op de Turborotonde (is dit al stil asfalt?) en ook langs de N242. Geluid is ook zeer goed merkbaar bij Stad van de Zon. Probleem is het open water, wat vnl zorgdraagt dat het geluid ver reikt. Zomer heb je dan nog de Motoren die langs de N508 gaan, richting Huygendijk, en voldoende geluid geven. Vind weinig toekomstige maatregelen voor de Provinciale wegen N508/N242 bij Heerhugowaard-Zuid, en ook richting Station en verder naar het Noorden, terwijl er voldoende woningen in de buurt staan dan wel komen.

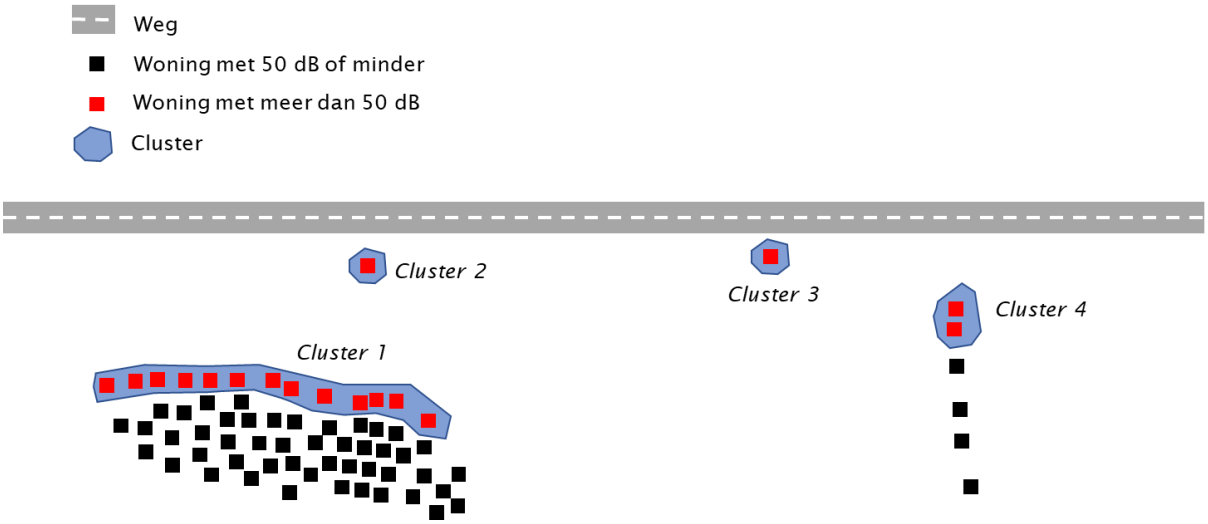
Provincie Noord-Holland

Werken met Beleidsregels financiële doelmatigheid geluidmaatregelen Noord-Holland

Clusters

Het afwegen van geluidmaatregelen wordt per cluster uitgevoerd. Een cluster bestaat uit een logische verzameling van geluidgevoelige gebouwen met meer geluid dan het ambitieniveau van 50 dB. Geluidgevoelige gebouwen in een cluster moeten voldoende dicht bij elkaar liggen, zodat deze kunnen profiteren van een aaneengesloten geluidmaatregel. Daarnaast moeten deze gebouwen een vrij homogene situatie vormen qua bebouwingsdichtheid en -hoogte.

In figuur 1 is een voorbeeld weergegeven van woningen die zijn ingedeeld in clusters. In dit voorbeeld zijn vier clusters te zien. Omdat een geluidmaatregel voor cluster 1 volledig kan overlappen met een geluidmaatregel voor cluster 2, kunnen clusters 1 en 2 ook samen als één cluster worden beschouwd. Echter, voor cluster 2 is de akoestisch optimale maatregellengte veel korter, omdat de woning in dit cluster dichter bij de weg staat. Daarom moet cluster 2 ook afzonderlijk worden beschouwd, zodat de doelmatige geluidmaatregel of combinatie van geluidmaatregelen voor deze locatie goed vastgesteld kan worden.

Figuur 1 Woningen indelen in clusters (bovenaanzicht)

Stappen bij geluidmaatregelen afwegen

Voor elk cluster worden de volgende stappen uitgevoerd:

a. *Referentiesituatie vastleggen.* Hierbij worden relevante omgevingseigenschappen bepaald. Bij geluidgevoelige gebouwen gaat het om het geluid op de gevels, de bebouwingshoogte en de afstand tot de weg. Bij de provinciale weg gaat het om de wegverharding, de maximumsnelheid, de wegligging, het aandeel vrachtverkeer en de bestaande of al geplande geluidmaatregelen in de situatie waarvoor het geluid op de gevels is bepaald.

b. *Budget voor geluidmaatregelen bepalen*. Het budget per geluidgevoelig gebouw wordt uitgedrukt in reductiepunten. Als het geluid op de gevel hoger is, zijn er meer reductiepunten, omdat de kans op ernstige geluidhinder dan ook hoger is. Omdat de plandrempel 50 dB is, worden vanaf 51 dB reductiepunten toegekend. De reductiepunten volgen uit bijlage 1 van de Beleidsregels financiële doelmatigheid geluidmaatregelen Noord-Holland. Het aantal reductiepunten van een cluster is de som van het aantal reductiepunten van alle geluidgevoelige gebouwen in het cluster.

c. *Mogelijke geluidmaatregelen selecteren.* Van de bronmaatregelen kunnen snelheidsverlaging en geluidreducerende wegverharding worden onderzocht. Van de overdrachtsmaatregelen kunnen een geluidscherm, geluidwal, geluidvangrail[1] en een diffractor[2] worden onderzocht. Bij het selecteren van de af te wegen maatregelen moet rekening worden gehouden met de lokale omstandigheden, want niet elke maatregel is overal mogelijk. Voor de geselecteerde maatregelen worden de afmetingen bepaald. Daarbij wordt rekening gehouden met randvoorwaarden. Deze zijn vastgelegd in de Beleidsregels financiële doelmatigheid geluidmaatregelen Noord-Holland. Voor de maatregellengte gelden bijvoorbeeld minimumeisen. Deze eisen verschillen per type maatregel.

d. *Kosten voor geluidmaatregelen bepalen*. De maatregelkosten worden uitgedrukt in maatregelpunten. Per te onderzoeken maatregelvariant worden de maatregelpunten bepaald. Daarbij worden de maatregelpunten van alle maatregelen in die variant bij elkaar opgeteld. De maatregelpunten volgen uit bijlage 2 van de Beleidsregels financiële doelmatigheid geluidmaatregelen Noord-Holland.

e. *Doelmatige geluidmaatregel bepalen*. Eerst wordt bepaald welke maatregelvarianten mogelijk zijn binnen het budget aan reductiepunten. Daarna wordt per maatregelvariant met berekeningen vastgesteld welke geluidreductie hiermee wordt bereikt. Bij gebruik van de rekentool van de provincie worden hierbij kengetallen voor geluidreducties gebruikt. De maximale maatregel voor het cluster is de maatregel (of combinatie van maatregelen) die binnen het budget past en de grootste geluidreductie geeft. Tot slot wordt bepaald of in plaats van de maximale maatregel een kosteneffectieve variant beschikbaar is, die een nagenoeg gelijke geluidreductie geeft maar duidelijk goedkoper is. Als een kosteneffectieve variant beschikbaar is, is dat de doelmatige maatregel. Anders is de maximale geluidmaatregel de doelmatige maatregel.

---

1 Geleiderail die aan de onderkant is dichtgezet.

2 Een diffractor is een voorziening die geluid afbuigt in een gunstigere richting voor de omgeving. Deze voorziening wordt toegevoegd op de top van een barrier of geluidscherm.

Rekening houden met cumulatie van geluid

Andere bronnen dan provinciale wegen zorgen ook voor geluid. Samenloop van geluid van meerdere bronnen heet cumulatie. In het Actieplan Geluid 2025-2029 staat dat na het vaststellen van een doelmatige geluidmaatregel bij een provinciale weg wordt beoordeeld of deze maatregel ook zinvol is gelet op cumulatie. Op grond van deze beoordeling kan een deel van het budget of het hele budget voor de doelmatige geluidmaatregel worden ingewisseld voor een alternatieve geluidmaatregel bij een andere bron, omdat dit effectiever is. Dit volgt uit artikel 4 van de Beleidsregels financiële doelmatigheid geluidmaatregelen Noord-Holland.

Rekening houden met cumulatie heeft geen invloed op het vaststellen van de doelmatige geluidmaatregel voor een provinciale weg. De reductiepunten gelden voor het geluid van provinciale wegen, niet voor gecumuleerd geluid. Als reductiepunten wel voor gecumuleerd geluid zouden gelden, worden zwaardere geluidmaatregelen bij provinciale wegen doelmatig verklaard. Hierdoor ontstaat overdimensionering, waardoor een deel van het budget voor geluidmaatregelen inefficiënt wordt ingezet. Wat overdimensionering is, is in navolgend kader toegelicht aan de hand van een voorbeeld.

Waarom gelden reductiepunten niet voor gecumuleerd geluid?
Dit wordt toegelicht aan de hand van een voorbeeldsituatie van 100 woningen met 60 dB door een provinciale weg. Deze woningen vormen een cluster. In de buurt is ook een luchthaven. Vliegverkeer veroorzaakt 70 dB op de woningen. Het gecumuleerde geluid is ook 70 dB, omdat geluid van vliegverkeer in dit geval erg dominant is.

Als bij het toekennen van de reductiepunten wordt uitgegaan van 60 dB door de provinciale weg, is een scherm van 3 m hoog doelmatig. Dit scherm verlaagt het geluid van de provinciale weg met 10 dB. Hierdoor wordt de plandrempel van 50 dB uit het Actieplan Geluid bereikt. Het scherm verandert het cumulatieve geluid niet. Dat blijft 70 dB.

Als bij het toekennen van de reductiepunten wordt uitgaan van cumulatief geluid, wordt de maatregelafweging gebaseerd op 70 dB. Dan is niet een scherm van 3 maar 5 m hoog doelmatig. Een scherm van 5 m hoog verlaagt het geluid van de provinciale weg met 20 dB. Hierdoor ontstaat overdimensionering, want een scherm van 3 m hoog was al toereikend om te voldoen aan de plandrempel van 50 dB.

Provincie Noord-Holland

Schaalfactor voor reductiepunten in Beleidsregels financiële doelmatigheid geluidmaatregelen Noord-Holland

Reductiepunten bepalen budget voor geluidmaatregelen

Bij het afwegen van geluidmaatregelen krijgt elk geluidgevoelig gebouw in een cluster reductiepunten. Reductiepunten vormen het budget voor geluidmaatregelen. Een geluidgevoelig gebouw krijgt meer reductiepunten naarmate het geluid op de gevel hoger is.

De reductiepunten zijn gebaseerd op de milieuprijzen volgens het Handboek Milieuprijzen 2023, Methodische onderbouwing van kengetallen gebruikt voor waardering van emissies en milieu-impacts, van CE Delft. De milieuprijzen geven de overlast- en gezondheidskosten door geluid. Met de milieuprijzen hanteren we een objectief uitgangspunt voor hoogte van de reductiepunten in relatie tot de geluidbelasting. Het Handboek Milieuprijzen wordt om de paar jaar geactualiseerd, waardoor we bij elke actualisatie van de Beleidsregels financiële doelmatigheid geluidmaatregelen Noord-Holland nieuwe inzichten in de reductiepunten kunnen verwerken. Omdat de standaardwaarde volgens de Omgevingswet en de plandrempel van de provincie Noord-Holland 50 dB bedraagt, worden reductiepunten vanaf 51 dB toegekend.

Schaalfactor bepaalt hoogte van de reductiepunten

In de reductiepunten worden de milieuprijzen vermenigvuldigd met een schaalfactor en wordt uitgegaan van gemiddeld 2,14 bewoners per woning. Een schaalfactor van 0,5 wordt op basis van scenario-onderzoek geadviseerd, omdat voor alle geluidmaatregelen samen de kosten-batenverhouding dan het gunstigst is en de kosten duidelijk toenemen bij een hogere schaalfactor, waardoor de benodigde financiering mogelijk niet gegarandeerd kan worden.

De schaalfactor is veruit de belangrijkste instelling in de Beleidsregels financiële doelmatigheid geluidmaatregelen Noord-Holland om te sturen op kosten van alle geluidmaatregelen samen. Bij een schaalfactor van 1,0 worden de milieuprijzen uit het Handboek Milieuprijzen exact worden overgenomen. Bij een hogere schaalfactor is er meer budget voor elk geluidgevoelig gebouw en zijn geluidmaatregelen dus sneller doelmatig, waardoor meer geluidmaatregelen moeten worden genomen en het beschikbare budget voor geluidmaatregelen eerder niet meer toereikend is. Bij een lagere schaalfactor geldt het omgekeerde.

Voorbeelden van invloed schaalfactor

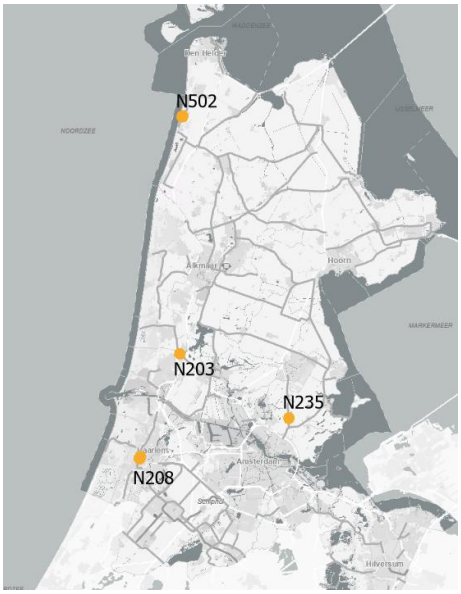
Aan de hand van vier clusters is de invloed van de schaalfactor tabel 1 verduidelijkt. Figuur 1 geeft weer waar deze clusters liggen. In figuur 2 t/m figuur 5 zijn bovenaanzichten van de locaties met de clusters weergegeven. Bij de oranje punten liggen geluidgevoelige gebouwen in de clusters met meer geluid dan 50 dB. Bij de grijze punten in figuur 5 liggen geluidgevoelige gebouwen van naastgelegen clusters.

Tabel 1 Invloed van schaalfactor op doelmatige geluidmaatregelen voor vier clusters

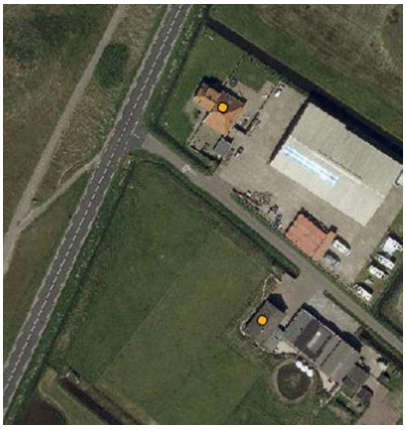
Cluster	**N502, Callantsoog bij Duinweg,**	**N203, Uitgeest bij Ziendervaart**	**N235, Watergang bij Kanaaldijk***	**N208, Haarlem bij Lorenzkade***
Aantal woningen	2	10	29	104
Geluidbelasting	55 t/m 63 dB, gemiddeld 59 dB	65 en 66 dB, gemiddeld 65 dB	51 t/m 65 dB, gemiddeld 61 dB	51 t/m 64 dB, gemiddeld 61 dB
Schaalfactor 0,0	Geen maatregel	Geen maatregel	Geen maatregel	Geen maatregel
Schaalfactor 0,1	Geen maatregel	Geluidreducerende wegverharding	Geen maatregel	Geen maatregel
Schaalfactor 0,2	Geen maatregel	Geluidreducerende wegverharding	Geen maatregel	Geen maatregel
Schaalfactor 0,3	Geen maatregel	Geluidreducerende wegverharding	Geen maatregel	Geen maatregel
Schaalfactor 0,4	Geen maatregel	Geluidreducerende wegverharding	Geen maatregel	Geen maatregel
Schaalfactor 0,5	Geen maatregel	Geluidreducerende wegverharding	Geen maatregel	Scherm 2 m
Schaalfactor 0,6	Geen maatregel	Geluidreducerende wegverharding	Geen maatregel	Scherm 3 m
Schaalfactor 0,7	Geen maatregel	Scherm 2 m	Geen maatregel	Scherm 3 m
Schaalfactor 0,8	Geluidreducerende wegverharding	Geluidreducerende wegverharding en scherm 2 m	Scherm 2 m	Scherm 4 m
Schaalfactor 0,9	Geluidreducerende wegverharding	Geluidreducerende wegverharding en scherm 3 m	Scherm 2 m	Scherm 4 m
Schaalfactor 1,0	Geluidreducerende wegverharding	Geluidreducerende wegverharding en scherm 3 m	Scherm 3 m	Scherm 4 m

* Geluidreducerende wegverharding is al aanwezig. Eventuele maatregel is in aanvulling hierop.

De hoogte van de schaalfactor beïnvloedt het resultaat van de maatregelafwegingen. Uit tabel ***1*** volgt dat de invloed verschilt per cluster. Dit wordt verduidelijkt aan de hand van de resultaten voor clusters N502 en N203. Bij een schaalfactor t/m 0,7 zijn voor cluster N502 geen maatregelen doelmatig. Pas bij een schaalfactor van 0,8 is een geluidreducerende wegverharding doelmatig voor dit cluster. Verhogen van de schaalfactor naar 0,9 of 1,0 leidt vervolgens niet tot een andere doelmatige maatregel. Voor cluster N203 is een geluidreducerende wegverharding al doelmatig bij een schaalfactor van 0,1. Een geluidreducerende wegverharding blijft de doelmatige maatregel bij een schaalfactor t/m 0,6. Verder verhogen van de schaalfactor leidt tot zwaardere doelmatige maatregelen. Bij een schaalfactor van 0,7 is een scherm van 2 m doelmatig en bij een schaalfactor van 1,0 een scherm van 3 m met aanvullend een geluidreducerende wegverharding. Een eventuele keuze tussen een schaalfactor van 0,5 of 0,6 zou voor beide clusters dus geen invloed hebben op het resultaat van de maatregelafweging. Maar een eventuele keuze tussen een schaalfactor van 0,8 of 0,9 heeft dat wel gevolgen voor cluster N203 maar niet voor cluster N502.

Figuur 1 Overzicht ligging clusters

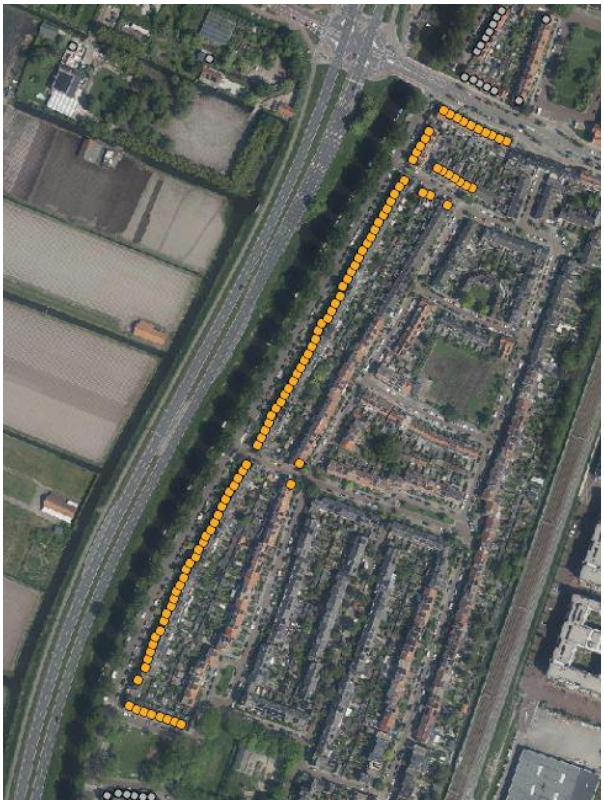
Figuur 2 Cluster N502, Callantsoog bij Duinweg

Figuur 3 Cluster N203, Uitgeest bij Ziendervaart

Figuur 4 Cluster N235, Watergang bij Kanaaldijk

Figuur 5 Cluster N208, Haarlem bij Lorenzkade

Scenario-onderzoek naar invloed hoogte schaalfactor

Met scenario-onderzoek is bepaald wat de invloed van de schaalfactor is op de hoeveelheid doelmatige geluidmaatregelen, de afname van ernstige geluidhinder, de maatregelkosten en de kosten-batenverhouding. Op basis van dit onderzoek wordt een schaalfactor van 0,5 geadviseerd.

In het scenario-onderzoek is gekeken naar alle provinciale wegen, dus ook naar delen waarvoor momenteel geen projecten zijn geprogrammeerd op grond van het iMPI. In het scenario-onderzoek is voor verschillende waarden van de schaalfactor bepaald welke geluidmaatregelen doelmatig zijn en hoeveel deze maatregelen kosten.

Ook is nagegaan welke schaalfactor representatief is voor een aantal geluidmaatregelen die nu al aanwezig zijn. Hieruit volgt geen vaste schaalfactor, omdat de provincie geen DMC had toen deze maatregelen werden gedimensioneerd. Elk project had een eigen afwegingskader, waardoor doelmatige geluidmaatregelen op verschillende manieren zijn vastgesteld. Bij de beschouwde locaties varieert de schaalfactor van 0,15 tot 13. Gemiddeld geldt een schaalfactor van 1,0. Deze schaalfactor is echter van toepassing op een relatief klein deel van onze wegen, waar geluidmaatregelen nu al aanwezig zijn. De schaalfactor van 0,5 die verwerkt is in de Beleidsregels financiële doelmatigheid geluidmaatregelen Noord-Holland geldt voor al onze wegen. Daardoor kunnen beide schaalfactoren niet goed direct met elkaar vergeleken worden. Verder had de provincie hiervoor ander beleid zonder de ambitiewaarde van 50 dB. In projecten werd getoetst aan de wet. In de wet is ‘stand still’ het basisuitgangspunt. Dus als het geluid niet significant veranderde of zelfs iets lager werd, hoefde de provincie in principe geen geluidmaatregelen af te wegen. Ook niet als het geluid op gevels van woningen eigenlijk relatief hoog bleef. Met het Actieplan Geluid 2025-2029 sturen we op het verminderen van geluidhinder, waardoor we vaker geluidmaatregelen afwegen. Waar eerst vanuit wettelijk oogpunt geluidmaatregelen niet verplicht waren maar vanuit gezondheidskundig oogpunt wel gewenst, worden nu geluidmaatregelen genomen als deze doelmatig zijn.

Uit het scenario-onderzoek volgt dat erg weinig geluidreducerende wegdekken en geluidschermen doelmatig worden, als de schaalfactor lager dan 0,4 wordt. Dan zou een hele grote trendbreuk ontstaan in vergelijking met de uitvoeringspraktijk van afgelopen jaren. Een schaalfactor lager dan 0,4 is daarom ongewenst.

Naar aanleiding van het scenario-onderzoek wordt een schaalfactor geadviseerd van minimaal 0,4 en maximaal 1,0. Het maximum is representatief voor geluidmaatregelen die nu al aanwezig zijn. Bij een schaalfactor van 0,4 kan het aantal ernstig gehinderde bewoners van de nu aanwezige woningen met 45% afnemen. De verwachte afname is 50% bij een schaalfactor van 0,5 en 65% bij een schaalfactor van 1,0.

Bij een schaalfactor van 0,4 is geen uitbreiding op de bestaande financiering nodig. Echter, bij een schaalfactor van 0,5 is dat ook niet nodig, is de kosten-batenverhouding het gunstigst en kan het aantal ernstig gehinderde bewoners meer afnemen. Een hogere schaalfactor tussen 0,5 en 1,0 is niet geadviseerd, omdat de kosten-batenverhouding dan minder gunstig is en de kosten van de geluidmaatregelen dan duidelijk toenemen, waardoor uitbreiding op de bestaande financiering nodig kan zijn.

Bij een schaalfactor van 1,0 zijn de levenscycluskosten van nieuwe geluidmaatregelen binnen de onderzoeksgebieden van het Actieplan Geluid 2025-2029 naar verwachting gemiddeld € 3,8 miljoen per jaar. Bij een schaalfactor van 0,5 zijn deze kosten naar verwachting € 2,0 miljoen. Opgemerkt wordt dat de jaarlijkse kosten in de praktijk fluctueren en afwijken van de levenscycluskosten. De volgende aspecten spelen hierbij een rol:

- In de levenscycluskosten is rekening gehouden met investering bij de eerste aanleg, beheer, onderhoud en vervanging bij einde levensduur. De levenscycluskosten zijn gemiddelde kosten over een periode van 30 jaar, omdat voor overdrachtsmaatregelen wordt uitgegaan van een levensduur van 30 jaar. De kosten voor overdrachtsmaatregelen worden in de praktijk vooral gemaakt in het jaar van eerste aanleg en daarna pas weer om de 30 jaar bij vervanging.
- In het ene jaar worden meer projecten uitgevoerd dan in het andere jaar.
- Het verschilt per project welke geluidmaatregelen doelmatig zijn. Voor sommige projecten zijn bijvoorbeeld geen maatregelen doelmatig en voor het andere project juist veel.

Provincie
Noord-Holland

Advies aan Provinciale Staten

Uw contactpersoon
S. Neeskens
AD/STG

Doorkiesnummer +31235145282
neeskenss@noord-holland.nl

Tbv Statenvergadering d.d. **02-03-2026**
Commissie Ruimte
Datum commissievergadering **09-02-2026**

19 februari 2026

Onderwerp: advies commissie Ruimte Actieplan Geluid 2025-2029 en Beleidsregels financiële doelmatigheid geluidmaatregelen Noord-Holland

Advies van de commissie Ruimte van 9 februari 2026
Betreft: Actieplan Geluid 2025-2029 en Beleidsregels financiële doelmatigheid geluidmaatregelen Noord-Holland

Het agendapunt “Actieplan Geluid 2025-2029 en Beleidsregels financiële doelmatigheid geluidmaatregelen Noord-Holland" is behandeld in de vergadering van de Commissie Ruimte op 9 februari 2026 en wordt als hamerstuk doorgeleid naar PS van 2 maart 2026.

Tijdens de bespreking zijn de volgende kernpunten aan bod gekomen:

- Brede steun voor het Actieplan Geluid en de plandrempel van 50 dB
- Snelheidsverlaging wordt gezien als een effectieve maatregel die naast geluidsreductie ook bijdraagt aan vermindering van CO_2 , stikstof en fijnstofemissies.
- Rol en positie van Provinciale Staten in het proces
- Participatie van bewoners

Toezeggingen college: Geen

Moties/amendementen aangekondigd: geen

Namens de commissie Ruimte
L. Berkvens
Vervangend commissievoorzitter

Provincie
Noord-Holland

POSTBUS 3007 | 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier R.J.C. van der Laan
Dreef 3, tweede etage
2012 HR HAARLEM

Gedeputeerde Staten
Uw contactpersoon
mw T. van Egmond
BU/BSP

Telefoonnummer +31611904598
egmondt@noord-holland.nl

Verzenddatum
08 JAN. 2026

Kenmerk
BSP251217TvE1

Uw kenmerk

Betreft: Actualisering integraal Meerjarenprogramma Infrastructuur (iMPI) 2026-2033

Geachte leden,

Hierbij ontvangt u ter besluitvorming de voordracht van de Actualisering van het integraal Meerjarenprogramma Infrastructuur (iMPI) 2026-2033. In deze voordracht vragen wij onder andere een aantal maatregelen te promoveren naar de realisatiefase, waarvoor kredietaanvragen zijn opgenomen in de Voordracht van de Eerste Begrotingswijziging 2026. Daarom verzoeken wij u de Actualisering van het iMPI 2026-2033 voorafgaand aan de Eerste Begrotingswijziging 2026 te behandelen in uw vergadering van 2 maart a.s.

Hoogachtend,
Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris
M.J.H. van Kuijk

voorzitter
A.Th.H. van Dijk

Bijlage(n):
Voordracht

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143

Houtplein 33
2012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl
Kvk-nummer 34362354
Btw-nummer NL.0010.03.124.B.08

Provincie Noord-Holland

2026 | 13

VOORDRACHT

Provinciale Staten van Noord-Holland

Haarlem, 6 januari 2026

Onderwerp: Actualisering integraal Meerjarenprogramma Infrastructuur (iMPI) 2026-2033

Kenmerk: BSP251217TvE2

1. Inleiding

Het integraal Meerjarenprogramma Infrastructuur (iMPI) geeft inzicht in de geprogrammeerde vervangingsmaatregelen en de maatregelen ter verbetering en/of uitbreiding van de provinciale infrastructuur en de benodigde financiering.

In deze voordracht vragen wij u:
- in te stemmen met de opname van een aantal investeringsmaatregelen in de studiefase;
- een aantal investeringsmaatregelen te promoveren naar de planfase;
- een aantal investeringsmaatregelen te promoveren naar de realisatiefase;
- een aantal investeringsmaatregelen te schrappen.

In deze voordracht geven wij nadere uitleg over de kredietaanvragen van maatregelen die naar de realisatiefase promoveren en de duurder wordende maatregelen, waarvoor een aanvullend krediet wordt aangevraagd. In overeenstemming met de Financiële Verordening zijn alle kredietaanvragen opgenomen in de voordracht van de Eerste Begrotingswijziging 2026[1].

De kredieten, die in de voordracht van de Eerste Begrotingswijziging 2026 (EBW2026) beschikbaar worden gesteld, hebben financiële gevolgen. Om deze financiële gevolgen te dekken zijn in de begroting stelposten opgenomen voor de dekking van kapitaallasten van investeringen. Als binnen deze stelposten voldoende ruimte is, is de financiële dekking geregeld. Voor de kredietaanvragen uit de voordracht van de EBW2026 is voldoende ruimte binnen de stelposten (zie verder hoofdstuk Financiën van deze voordracht).

2. Opname en promotie van investeringsmaatregelen

Voor de actualisering van het iMPI 2026-2033 stellen wij voor:

de volgende investeringsmaatregelen op te nemen in de studiefase:
- 09D06-01 Vervanging noordeijke fuikwanden en deurwissel Koopvaardersschutsluis;
- alg-55 Vrachtwagenprioriteit bij VRI's;
- N206b-02 Rehabilitatie N206b, km 38,2 km - 42,7;
- N236-12 Herinrichting N236 ter hoogte van het Hocras-terrein (werken derden);
- N518-04 Aanpassingen N518 en fietspad in verband met dijkversterking;
- N527-08 Ontsluiting nieuwe woonwijk Crailo (werken derden);

[1] In de Financiële Verordening Provincie Noord-Holland staat dat kredietaanvragen in de voordracht van de Begroting(-swijziging) worden opgenomen en niet in de voordracht (van de actualisering) van het iMPI. (De actualisering van) Het iMPI wordt voorafgaand aan de Begroting(-swijziging) in dezelfde vergadering van Provinciale Staten behandeld.

de volgende investeringsmaatregelen te promoveren naar de planfase:
- 25E16-02 Vervanging remmingwerken Willem I-sluizen en renovatie sluisdeuren;
- N197-05 Ontbrekende schakel fietspad N197, gedeelte Zeestraat-Waterweg;
- N231-15 Legmeerdijk Zuid;
- N240-17 Kortetermijnmaatregelen rotonde N240-WFO terrein;
- N515-02 Fietstunnel en faunapassage kruispunt N515-Zuiderweg;

de volgende investeringsmaatregelen te promoveren naar de realisatiefase:
- 25E22-02 Vervanging pontveer 't Schouw;
- K18a-02 Vervanging vaarwegvak 16 Westfriesche Vaart: splitsing Waardkanaal - zijsloot bij km 7,8;
- K18b-02 Vervanging vaarwegvak 17 Westfriesche Vaart: zijsloot bij km 7,8 – Medemblik;
- K20n-06 Vervanging onderdelen Kooysluis;

de volgende investeringsmaatregelen te schrappen:
- N504a-01 Vervanging Schoorldammerbrug (19A04) civiel, vervanging val, *omdat het val niet hoeft te worden vervangen, maar alleen hoeft te worden onderhouden (herstel scheur val);*
- N510-06 Bermmaatregelen N510, hmp. 10,1-12,2, *omdat nut en noodzaak ontbreekt. De berm is zandgrond; een automobilist kan corrigeren als de auto in de berm terecht komt. Ook is de N510 geen eentonige weg, waardoor een automobilist zijn concentratie verliest.*

De maatregelen, waarvoor krediet wordt aangevraagd, zijn in het hoofdstuk Kredietaanvragen nader omschreven. In de iMPI-viewer staat een uitgebreidere omschrijving en de stand van zaken van alle verbeter- en uitbreidingsmaatregelen en een aantal vervangingsmaatregelen.

In het nieuwe iMPI 2027-2034 zullen wij op uw verzoek extra aandacht besteden aan de provinciale fietsprojecten, zodat deze eenvoudiger te vinden zijn.

3. investeringsstrategie Noord-Hollandse infrastructuur

In de investeringsstrategie Noord-Hollandse infrastructuur (iNHi) 2024-2028 is een lijst opgenomen met knelpunten op de provinciale wegen. De meeste knelpunten zijn in het iMPI geprogrammeerd om in een toekomstige studie uit te werken of en welke infrastructurele aanpassing de meest geschikte oplossing is. In onderstaande tabel staan de knelpunten die nog niet in het iMPI zijn opgenomen. In de kolom "iMPI update" staat de stand van zaken van deze knelpunten en wordt toegelicht waarom deze nog niet zijn geprogrammeerd.

		Nieuwe maatregelen	iMPI update
	Smalle wegen:	N246-2 Nauerna- Westzaan	Er wordt een studie gestart naar de implementatie van de nieuwe CROW-richtlijnen voor dit type wegen. Hieruit volgen projecten, die in het iMPI 2027-2034 kunnen worden opgenomen.
		N240-3 Medemblik- Wieringerwerf	
		N520-1 en -2 Hoofdweg H'meer	
		N247-4 Edam-Oosthuizen	
	Duinrandwegen:	N511-1 Egmond-Bergen	Er wordt een studie gestart naar de implementatie van de nieuwe CROW-richtlijnen voor dit type wegen. Hieruit volgen projecten, die in het iMPI 2027-2034 kunnen worden opgenomen.
		N512-2 Castricum-Egmond	
	Gezonde leefomgeving:	N208-1/-2/-3 Haarlem	Maatregel wordt binnenkort in het iMPI opgenomen. De studie start na vaststelling van het Actieplan Geluid. In de studie wordt rekening gehouden met de gemeentelijke ontwikkelingen voor de oversteekbaarheid van de N208.
	Bereikbaarheid verstedelijking:	Ring Alkmaar: N242-1/-4, N245-1, N508-1 en Rijksweg N9	In de Bereikbaarheidsvisie NHN is de Ring Alkmaar opgenomen. Met de regio wordt een onderzoek gedaan naar de multimodale Ring Alkmaar. Hierna volgt mogelijk opname in het iMPI van provinciale projecten.

4. Kredietaanvragen

Zoals de Financiële Verordening voorschrijft, worden in de voordracht van de EBW2026 de kredieten (exclusief btw) voor de uitvoering van het iMPI aangevraagd. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen kredietaanvragen van maatregelen die promoveren naar de realisatiefase en kredietverhogingen van maatregelen die al in realisatie zijn.
In dit hoofdstuk geven wij een omschrijving van de maatregel, een korte financiële toelichting, de reden van de kredietaanvraag en de dekking van het krediet.
Bij projecten die bestaan uit meerdere maatregelen (bijvoorbeeld vervanging en verbetering/ uitbreiding) worden de kredieten separaat aangevraagd vanwege gescheiden dekkingsbronnen in de begroting. De toelichting van deze projecten is wel gebundeld.

De kredietbesluiten zijn in onderstaande tabellen samengevat.

Vervangingsinvesteringen

project-nummer	Kredietbesluiten vervangingsinvesteringen Eerste Begrotingswijziging 2026	kredietsoort	reeds beschikbaar krediet	krediet-aanvraag	totaal krediet	jaar oplevering	afschrijvings-termijn
14B12-01	Vervanging vlotbrug 't Zand & Sint Maartensvlotbrug (14C02) - onderdelen (voorbereidingskrediet)	wegen		5.000.000	5.000.000	2028	50
19D03A-90	Vervanging bruggen Krommenie A (19D03) en B (19D04)	wegen	23.025.000	73.000.000	96.025.000	2030	50
25E22-02	Vervanging pontveer 't Schouw	vaarwegen		3.800.000	3.800.000	2028	50
K17-c-02	Vervanging afmeervoorziening Amstel	vaarwegen	500.000	2.900.000	3.400.000	2026	40
K18a-02 en K18b-02	Vervanging vaarwegvak 16 en vaarwegvak 17	vaarwegen		23.200.000	23.200.000	2027	40
K20n-06	Vervanging Kooysluis - onderdelen	vaarwegen		3.300.000	3.300.000	2027	50
N248b-05	Vervanging Waardbrug - 14G11 - voorbereidingskrediet	wegen		2.800.000	2.800.000	2028	50
	Totaal kredietbesluiten			**114.000.000**			

Verbeter- en uitbreidingsinvesteringen

project-nummer	Kredietbesluiten verbeter- en uitbreidingsmaatregelen Eerste Begrotingswijziging 2026	reeds beschikbaar krediet	krediet-aanvraag	totaal krediet	jaar oplevering	afschrijvings-termijn
N208-05	Aanleg fietsverbinding N208, ged. Leidsevaartweg-Munterslaan	3.250.000	5.500.000	8.750.000	2027	50
N236-11	Reconstructie N236, deel 6: Faunapassage (hmp. 13,2)-Noordereind	2.600.000	350.000	2.950.000	2026	50
N417-02	Herinrichting N417	3.700.000	4.100.000	7.800.000	2026	50
	Totaal kredietbesluiten		**9.950.000**			

a. **14B12-01 Vervanging onderdelen vlotbrug 't Zand (14B12) en Sint Maartensvlotbrug (14C02) - voorbereidingskrediet** **€ 5.000.000**
Financieel: Het krediet komt ten laste van de stelpost Vervangingsinvesteringen.
Uitvoering: 2027-2028
Omschrijving maatregel: De Sint Maartensvlotbrug en Vlotbrug 't Zand zijn belangrijke oeververbindingen over het Noordhollandsch Kanaal en zijn grotendeels einde levensduur. Van zowel de beweegbare kunstwerken als op de oevers worden onderdelen vervangen of gerenoveerd, waarbij het behoud van het monumentale karakter van de brug voorop staat.
Reden kredietaanvraag: De daadwerkelijk uit te voeren maatregelen kunnen deels pas goed/nauwkeurig worden vastgesteld bij of na demontage c.q. het verwijderen van onderdelen. Daarom is een tweefase-aanpak noodzakelijk, waar in de eerste fase (de bouwteamfase) een goede onderbouwing voor de uitvoeringskosten kan worden gemaakt. Voor deze bouwteamfase wordt een apart voorbereidingskrediet aangevraagd, omdat dit bedrag een te groot beslag legt op het algemene voorbereidingskrediet. Zodra de precieze scope van de werkzaamheden nauwkeurig is vastgesteld wordt de rest van het benodigde krediet aangevraagd.

b. **19D03A-90 Vervanging bruggen Krommenie A (19D03) en B (19D04) € 73.000.000**
Financieel: De kredietverhoging komt ten laste van de stelpost Vervangingsinvesteringen. Voor deze maatregel is al een krediet beschikbaar van € 23.025.000. Met deze kredietaanvraag komt het totale krediet op € 96.025.000.
Uitvoering: 2024-2030
Omschrijving maatregel: De bruggen Krommenie zijn aan vervanging toe. De oudste brug (brug A) is niet meer beschikbaar voor de scheepvaart. Beide bruggen zouden worden vervangen door 1 brug. In 2022 is echter besloten 2 bruggen terug te plaatsen vanwege verkeersveiligheid, toename van verkeer door woningbouw en verhoging beschikbaarheid in geval van storingen en onderhoud. Tevens wordt de fundatie van beide bruggen vervangen, zodat de bruggen in lijn worden gebracht met de naastgelegen spoorbrug. De nieuwe bruggen worden aangesloten op de Bediencentrale Heerhugowaard.
Reden kredietaanvraag: Het betreft de aanvraag voor de vervanging van brug B, de dekking van de aanvullende opdrachtgeverskosten, de indexatie voor de uitvoering van brug B en de opdrachtgeverskosten. Na uitwerking van het ontwerp van brug A en realisatie van brug B wordt het tweede uitvoeringskrediet voor brug A aangevraagd.

c. **25E22-02 Vervanging pontveer 't Schouw € 3.800.000**
Financieel: Het krediet komt ten laste van de stelpost Vervangingsinvesteringen.
Uitvoering: 2026-2027
Omschrijving maatregel: De pont is einde levensduur en wordt vervangen.
Reden kredietaanvraag: Het project is uitvoeringsgereed en kan worden aanbesteed.

d. **K17-c-02 Vervanging afmeervoorzieningen Amstel € 2.900.000**
Financieel: De kredietverhoging komt ten laste van de Vervangingsinvesteringen. Voor deze maatregel is al een krediet beschikbaar van € 500.000. Met deze kredietaanvraag komt het totale krediet op € 3.400.000.
Uitvoering: 2025-2026
Omschrijving maatregel: Op 5 locaties worden de afmeervoorzieningen aangepast. De afmeervoorziening bij Ouderkerk a/d Amstel en twee bij Uithoorn worden vernieuwd/ aangepast door middel van steigers. Bij de Vrouwenakkersebrug worden nieuwe bolders geplaatst en 1 locatie wordt opgeheven.
Reden kredietaanvraag: De eerste kredietaanvraag is gedaan op basis van een ruwe inschatting voor de vervanging van 1 afmeervoorziening. Inmiddels is gebleken dat vijf locaties moeten worden aangepakt, waarvoor aanvullend krediet benodigd is.

e. **K18a-02 en K18b-02 Vervanging vaarwegvakken 16 en 17 - Westfriesche Vaart: splitsing Waardkanaal – zijsloot (km 7,8) - Medemblik € 23.000.000**
Financieel: Het krediet komt ten laste van de stelpost Vervangingsinvesteringen.
Uitvoering: 2026-2027
Omschrijving maatregel: Het vervangen van de huidige oeverconstructie Westfriesche Vaart tussen splitsing Waardkanaal – Medemblik, over een lengte van 6,4 km en het opwaarderen en herstel van de golfbreker over een lengte van 1,2 km. Bij de vervanging worden zoveel mogelijk natuurvriendelijke oevers aangelegd.
Reden kredietaanvraag: Het project is uitvoeringsgereed en kan worden aanbesteed.

f. **K20n-06 Vervanging onderdelen Kooysluis € 3.300.000**
Financieel: Het krediet komt ten laste van de stelpost Vervangingsinvesteringen.
Uitvoering: 2026-2027
Omschrijving maatregel: De aanschaf en plaatsing van 4 nieuwe deuren, waarna de uitkomende operationele deuren opgeknapt worden om als ‘nieuwe’ reservedeuren te dienen. De nieuwe deuren worden (net als de huidige deuren) voorzien van spuivoorzieningen, waardoor ze volledig voldoen aan de vereisten voor een goed functionerende sluis. Tevens worden de remmingwerken aan de zijde van het Noordhollandsch Kanaal vervangen.
Reden kredietaanvraag: Het project is uitvoeringsgereed en kan worden aanbesteed.

g. **N208-05 Aanleg fietsverbinding N208, gedeelte Leidsevaartweg-Wagenweg € 5.500.000**
Financieel: De kredietverhoging komt ten laste van de stelpost Verbeter- en Uitbreidingsinvesteringen. Voor deze maatregel is al een krediet beschikbaar van € 3.250.000. Met deze kredietaanvraag komt het totale krediet op € 8.750.000.
Uitvoering: 2026-2027
Omschrijving maatregel: Het oorspronkelijke project "N208-05 Aanleg fietsverbinding langs de N208, gemeenten Haarlem en Bloemendaal" is opgedeeld in twee aparte projecten: een oostelijk en een westelijk deel, die gefaseerd worden uitgevoerd. Het oostelijke deel bestaat uit de realisatie van een fietsverbinding tussen de Leidsevaartweg en de Wagenweg.
Reden kredietaanvraag: Het huidige krediet is niet voldoende, vanwege scope-uitbreiding, aanpassingen in het ontwerp, stijgende kosten voor materiaal, brandstof en loon, verleggen kabels en leidingen, groencompensatie en hogere projectmanagementkosten door de lange doorlooptijd.

h. **N236-11 Reconstructie N236, deel 6: Faunapassage (hmp. 13,2) Noordereind € 350.000**
Financieel: De kredietverhoging komt ten laste van de stelpost Verbeter- en Uitbreidingsinvesteringen. Voor deze maatregel is al een krediet beschikbaar van € 2.600.000. Met deze kredietaanvraag komt het totale krediet op € 2.950.000.
Uitvoering: 2026
Omschrijving maatregel: De verkeersveiligheid op dit wegvak wordt verbeterd door een verbreding van de rijbaan en het fietspad en de uitritten worden beter herkenbaar gemaakt.
Reden kredietaanvraag: Vanwege stikstof is de uitvoering uitgesteld en zijn de kosten gestegen met indexatie.

i. **N248b-05 Vervanging Waardbrug (voorbereidingskrediet) € 2.800.000**
Financieel: Het krediet komt ten laste van de stelpost Vervangingsinvesteringen.
Uitvoering: 2029-2031
Omschrijving maatregel: De Waardbrug is einde levensduur en wordt vervangen, inclusief aansluitende infrastructuur, remmingwerken en wachtplaatsen. Binnen de Raamovereenkomst (ROK) Beweegbare Bruggen worden de Stolperbasculebrug, Schagerbrug en de Waardbrug vervangen en de Twee Zwanenbrug gerenoveerd. Dit gebeurt vanuit een seriematige aanpak, met als doel een betere marktbenadering, besparing van tenderkosten en leereffect in de serieaanpak.
Reden kredietaanvraag: Voor dit project wordt een apart voorbereidingskrediet aangevraagd, omdat dit bedrag een te groot beslag legt op het algemene voorbereidingskrediet. Hiermee wordt de projectvoorbereidingsfase, de precontractuele fase en een deel van de contractuele fase doorlopen. In een later stadium wordt het krediet aangevraagd voor de bouwteamfase en de realisatiefase.

j. **N417-02 Herinrichting N417 € 4.100.000**
Financieel: De kredietverhoging komt ten laste van de stelpost Verbeter- en Uitbreidingsinvesteringen. Voor deze maatregel is al een krediet beschikbaar van € 3.700.000. Met deze kredietaanvraag komt het totale krediet op € 7.800.000.
Uitvoering: 2026
Omschrijving maatregel: De weg wordt heringericht en aan de westzijde wordt een eenzijdig, in twee richtingen bereden fietspad aangelegd. Het fietspad aan de oostzijde komt te vervallen.
Reden kredietaanvraag: Het in 2015 beschikbaar gestelde krediet is niet voldoende. Het project heeft aanzienlijke vertraging opgelopen, omdat de bestemmingsplanprocedure 2 keer moest worden doorlopen. Door de lange doorlooptijd zijn er hogere projectmanagementkosten en heeft indexatie plaatsgevonden. Daarnaast worden aanvullende werkzaamheden uitgevoerd en is het ontwerp geactualiseerd, waaronder behoud bomen en optimalisatie kabel- en leidingentracé, nieuwe locatie fietspad, aanpassing wegprofiel en tracéverschuiving, volledige vernieuwing van de wegconstructie en de aanleg van faunavoorzieningen.

5. Financiën

De kredieten die in de voordracht van de EBW2026 beschikbaar worden gesteld, hebben financiële gevolgen. Om deze financiële gevolgen te dekken zijn in de begroting stelposten opgenomen voor de dekking van kapitaallasten van de investeringen[2]. Als binnen deze stelposten voldoende ruimte is, is de financiële dekking van de voorgestelde kredietmutaties geregeld.

Op basis van de kredietbesluiten worden de stelposten na ingebruikname van de investeringsprojecten verlaagd, waarbij de kapitaallasten gelijktijdig worden verhoogd.
In de stelpost voor zowel de Vervangings- als de Verbeter- en Uitbreidingsinvesteringen is voldoende ruimte voor de huidige kredietaanvragen bij de EBW2026.
Het verloop van de stelposten wordt op basis van de voorgestelde kredietbesluiten én de geprogrammeerde vervangings- en verbeter- en uitbreidingsinvesteringen doorgerekend.

Bij het Coalitieakkoord 2023-2026 (CA2023) zijn extra middelen beschikbaar gesteld voor de financiering van extra ambities voor het verbeteren van onze infrastructuur, de vervangingsopgaven en voor de toegenomen kosten van infrastructurele projecten. Deze middelen zijn toegevoegd aan de stelposten.

Stelpost Vervangingsinvesteringen
In onderstaande tabel is het verloop van de stelpost Vervangingsinvesteringen te zien. Hieruit blijkt dat er voldoende ruimte is voor de huidige kredietaanvragen. Vervolgens is gekeken naar het verloop van de stelpost voor de gehele programmering van vervangingen.

Verloop stelpost Vervangingsinvesteringen ***bedragen x € 1 miljoen***	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**2031**	**2032**	**2033**	**2034**
huidige stand stelpost	6,7	6,4	8,1	10,0	11,9	13,8	14,8	15,8
stand stelpost na vaststelling kredieten EBW2026	6,6	5,6	7,2	9,1	9,5	11,4	12,4	13,4
stand stelpost na uitvoering geprogrammeerde vervangingsinvesteringen studie- en planfase iMPI 2026-2033	6,5	4,4	4,4	5,9	5,0	5,4	5,8	6,6

Uit het verloop van de stelpost is te zien dat er, mede door de extra middelen van het Coalitieakkoord, voldoende ruimte is om het beoogde vervangingsprogramma uit te voeren. Een deel van deze ruimte kan ook worden ingezet voor de dekking van onderhoudslasten en voor de planvorming die nodig is om de vervangingsopgave van de provinciale infrastructuur uit te voeren.

Stelpost Verbeter- en Uitbreidingsinvesteringen
Zoals hierboven al gemeld, zijn de extra middelen van het Coalitieakkoord voor verbetering en uitbreiding toegevoegd aan de stelpost verbeter- en uitbreidingsinvesteringen. De komende jaren zijn deze middelen echter nog niet nodig voor de dekking van kapitaallasten, aangezien het meerdere jaren duurt voordat een studieproject daadwerkelijk wordt gerealiseerd.

In de aanloop naar de Begroting 2026 zijn alle bestemmingsreserves doorgelicht op nut, noodzaak en de vraag of het gebruik van deze reserves nog past binnen de door uw Staten gestelde kaders. Het uitgangspunt is dat een jaarbudget in de begroting de voorkeur heeft boven een reserve. Bij de Begroting 2026 zijn de middelen in de reserve Ontwikkeling Provinciale Infrastructuur (grotendeels) vrijgevallen, omdat verbeteringen/uitbreidingen aan de

[2] Voorbeeld: een reconstructie van een weg kost € 50 mln en wordt in 50 jaar afgeschreven. Dit betekent 50 jaar lang een afschrijvingslast van € 1 mln vermeerderd met de rentelasten over de boekwaarde.

provinciale infrastructuur worden gekapitaliseerd en de kapitaallasten worden gedekt uit de stelpost Verbeter- en Uitbreidingsinvesteringen. Bij de doorrekening van deze stelpost wordt dus geen rekening meer gehouden met dekking uit reserves en wordt er ook geen geld meer 'gespaard' voor toekomstige projecten.

In onderstaande tabel is het verloop van de stelpost Verbeter- en uitbreidingsinvesteringen te zien. Hieruit blijkt dat door de verhoging binnen de stelpost voldoende ruimte is voor de realisatie van projecten in de huidige studie- en planfase. Daarnaast is er nog ruimte om kostenstijgingen op te vangen en nieuwe projecten in de studiefase op te nemen en te realiseren.

Verloop stelpost Verbeter- en Uitbreidingsinvesteringen ***bedragen x € 1 miljoen***	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**2031**	**2032**	**2033**
huidige stand stelpost	2,7	3,9	4,8	5,7	7,1	8,6	7,4
stand stelpost na vaststelling kredieten EBW2026	2,6	3,7	4,6	5,5	6,9	8,4	7,2
kapitaallasten geprogrammeerde planfase iMPI 2026-2033	0,0	0,0	0,1	1,0	1,0	1,0	1,0
kapitaallasten geprogrammeerde studiefase iMPI 2026-2033	0,1	0,2	0,5	1,8	3,0	3,1	3,3
stand stelpost na uitvoering geprogrammeerde verbeter- en uitbreidingsinvesteringen planfase iMPI 2026-2033	2,6	3,6	4,5	4,5	5,9	7,3	6,2
stand stelpost na uitvoering geprogrammeerde verbeter- en uitbreidingsinvesteringen studie- en planfase iMPI 2026-2033	2,5	3,5	4,1	2,7	2,9	4,3	2,9

6. Voorstel

Wij stellen u voor te besluiten overeenkomstig het bijgaande ontwerpbesluit.

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

dhr. A.Th.H. van Dijk, voorzitter

mw. M.J.H. van Kuijk, provinciesecretaris

Ontwerpbesluit
Nr. 13-2026

Provinciale Staten van Noord-Holland;

gelezen de voordracht van Gedeputeerde Staten van 6 januari 2026 over de actualisering van het integraal Meerjarenprogramma Infrastructuur (iMPI) 2026-2033;

besluiten:

1. in te stemmen met de opname van de volgende investeringsmaatregelen in de studiefase:
   a. 09D06-01 Vervanging noordeijke fuikwanden en deurwissel Koopvaardersschutsluis;
   b. alg-55 Vrachtwagenprioriteit bij VRI's;
   c. N206b-02 Rehabilitatie N206b, km 38,2 km - 42,7
   d. N236-12 Herinrichting N236 ter hoogte van het Hocras-terrein (werken derden);
   e. N518-04 Aanpassingen N518 en fietspad in verband met dijkversterking;
   f. N527-08 Ontsluiting nieuwe woonwijk Crailo (werken derden);

2. de volgende investeringsmaatregelen te promoveren naar de planfase:
   a. 25E16-02 Vervanging remmingwerken Willem I-sluizen en renovatie sluisdeuren;
   b. N197-05 Ontbrekende schakel fietspad N197, gedeelte Zeestraat-Waterweg;
   c. N231-15 Legmeerdijk Zuid;
   d. N240-17 Kortetermijnmaatregelen rotonde N240-WFO terrein;
   e. N515-02 Fietstunnel en faunapassage kruispunt N515-Zuiderweg;

3. de volgende investeringsmaatregelen te promoveren naar de realisatiefase:
   a. 25E22-02 Vervanging pontveer 't Schouw;
   b. K18a-02 Vervanging vaarwegvak 16 Westfriesche Vaart: splitsing Waardkanaal - zijsloot bij km 7,8;
   c. K18b-02 Vervanging vaarwegvak 17 Westfriesche Vaart: zijsloot bij km 7,8 – Medemblik;
   d. K20n-06 Vervanging onderdelen Kooysluis;

4. de volgende investeringsmaatregelen te schrappen:
   a. N504a-01 Vervanging Schoorldammerbrug (19A04) civiel, vervanging val;
   b. N510-06 Bermmaatregelen N510, hmp. 10,1-12,2;

5. de volgende kredietbesluiten te behandelen bij de EBW2026:

a. 14B12-01 Vervanging onderdelen vlotbrug 't Zand (14B12) en Sint Maartensvlotbrug (14C02) - voorbereidingskrediet	€ 5.000.000
b. 19D03A-90 Vervanging bruggen Krommenie A (19D03) en B (19D04)	€ 73.000.000
c. 25E22-02 Vervanging pontveer 't Schouw	€ 3.800.000
d. K17-c-02 Vervanging afmeervoorzieningen Amstel	€ 2.900.000
e. K18a-02 en K18b-02 Vervanging vaarwegvakken 16 en 17 - Westfriesche Vaart: splitsing Waardkanaal – zijsloot (km 7,8) - Medemblik	€ 23.000.000
f. K20n-06 Vervanging onderdelen Kooysluis	€ 3.300.000
g. N208-05 Aanleg fietsverbinding N208, gedeelte Leidsevaartweg-Wagenweg	€ 5.500.000
h. N236-11 Reconstructie N236, deel 6 Noordereind	€ 350.000
i. N248b-05 Vervanging Waardbrug - voorbereidingskrediet	€ 2.800.000
j. N417-02 Herinrichting N417	€ 4.100.000

Haarlem,

Provinciale Staten voornoemd,

voorzitter,

statengriffier,

BU/BSP

Provincie Noord-Holland

2026 | 13

VOORDRACHT

Provinciale Staten van Noord-Holland

Haarlem, 6 januari 2026

Onderwerp: Actualisering integraal Meerjarenprogramma Infrastructuur (iMPI) 2026-2033

Kenmerk: BSP251217TvE2

1. Inleiding

Het integraal Meerjarenprogramma Infrastructuur (iMPI) geeft inzicht in de geprogrammeerde vervangingsmaatregelen en de maatregelen ter verbetering en/of uitbreiding van de provinciale infrastructuur en de benodigde financiering.

In deze voordracht vragen wij u:
- in te stemmen met de opname van een aantal investeringsmaatregelen in de studiefase;
- een aantal investeringsmaatregelen te promoveren naar de planfase;
- een aantal investeringsmaatregelen te promoveren naar de realisatiefase;
- een aantal investeringsmaatregelen te schrappen.

In deze voordracht geven wij nadere uitleg over de kredietaanvragen van maatregelen die naar de realisatiefase promoveren en de duurder wordende maatregelen, waarvoor een aanvullend krediet wordt aangevraagd. In overeenstemming met de Financiële Verordening zijn alle kredietaanvragen opgenomen in de voordracht van de Eerste Begrotingswijziging 2026[1].

De kredieten, die in de voordracht van de Eerste Begrotingswijziging 2026 (EBW2026) beschikbaar worden gesteld, hebben financiële gevolgen. Om deze financiële gevolgen te dekken zijn in de begroting stelposten opgenomen voor de dekking van kapitaallasten van investeringen. Als binnen deze stelposten voldoende ruimte is, is de financiële dekking geregeld. Voor de kredietaanvragen uit de voordracht van de EBW2026 is voldoende ruimte binnen de stelposten (zie verder hoofdstuk Financiën van deze voordracht).

2. Opname en promotie van investeringsmaatregelen

Voor de actualisering van het iMPI 2026-2033 stellen wij voor:

de volgende investeringsmaatregelen op te nemen in de studiefase:
- 09D06-01 Vervanging noordeijke fuikwanden en deurwissel Koopvaardersschutsluis;
- alg-55 Vrachtwagenprioriteit bij VRI's;
- N206b-02 Rehabilitatie N206b, km 38,2 km - 42,7;
- N236-12 Herinrichting N236 ter hoogte van het Hocras-terrein (werken derden);
- N518-04 Aanpassingen N518 en fietspad in verband met dijkversterking;
- N527-08 Ontsluiting nieuwe woonwijk Crailo (werken derden);

[1] In de Financiële Verordening Provincie Noord-Holland staat dat kredietaanvragen in de voordracht van de Begroting(-swijziging) worden opgenomen en niet in de voordracht (van de actualisering) van het iMPI. (De actualisering van) Het iMPI wordt voorafgaand aan de Begroting(-swijziging) in dezelfde vergadering van Provinciale Staten behandeld.

de volgende investeringsmaatregelen te promoveren naar de planfase:
- 25E16-02 Vervanging remmingwerken Willem I-sluizen en renovatie sluisdeuren;
- N197-05 Ontbrekende schakel fietspad N197, gedeelte Zeestraat-Waterweg;
- N231-15 Legmeerdijk Zuid;
- N240-17 Kortetermijnmaatregelen rotonde N240-WFO terrein;
- N515-02 Fietstunnel en faunapassage kruispunt N515-Zuiderweg;

de volgende investeringsmaatregelen te promoveren naar de realisatiefase:
- 25E22-02 Vervanging pontveer 't Schouw;
- K18a-02 Vervanging vaarwegvak 16 Westfriesche Vaart: splitsing Waardkanaal - zijsloot bij km 7,8;
- K18b-02 Vervanging vaarwegvak 17 Westfriesche Vaart: zijsloot bij km 7,8 - Medemblik;
- K20n-06 Vervanging onderdelen Kooysluis;

de volgende investeringsmaatregelen te schrappen:
- N504a-01 Vervanging Schoorldammerbrug (19A04) civiel, vervanging val, *omdat het val niet hoeft te worden vervangen, maar alleen hoeft te worden onderhouden (herstel scheur val);*
- N510-06 Bermmaatregelen N510, hmp. 10,1-12,2, *omdat nut en noodzaak ontbreekt. De berm is zandgrond; een automobilist kan corrigeren als de auto in de berm terecht komt. Ook is de N510 geen eentonige weg, waardoor een automobilist zijn concentratie verliest.*

De maatregelen, waarvoor krediet wordt aangevraagd, zijn in het hoofdstuk Kredietaanvragen nader omschreven. In de iMPI-viewer staat een uitgebreidere omschrijving en de stand van zaken van alle verbeter- en uitbreidingsmaatregelen en een aantal vervangingsmaatregelen.

In het nieuwe iMPI 2027-2034 zullen wij op uw verzoek extra aandacht besteden aan de provinciale fietsprojecten, zodat deze eenvoudiger te vinden zijn.

3. investeringsstrategie Noord-Hollandse infrastructuur

In de investeringsstrategie Noord-Hollandse infrastructuur (iNHi) 2024-2028 is een lijst opgenomen met knelpunten op de provinciale wegen. De meeste knelpunten zijn in het iMPI geprogrammeerd om in een toekomstige studie uit te werken of en welke infrastructurele aanpassing de meest geschikte oplossing is. In onderstaande tabel staan de knelpunten die nog niet in het iMPI zijn opgenomen. In de kolom "iMPI update" staat de stand van zaken van deze knelpunten en wordt toegelicht waarom deze nog niet zijn geprogrammeerd.

		Nieuwe maatregelen	iMPI update
	Smalle wegen:	N246-2 Nauerna- Westzaan	Er wordt een studie gestart naar de implementatie van de nieuwe CROW-richtlijnen voor dit type wegen. Hieruit volgen projecten, die in het iMPI 2027-2034 kunnen worden opgenomen.
		N240-3 Medemblik- Wieringerwerf	
		N520-1 en -2 Hoofdweg H'meer	
		N247-4 Edam-Oosthuizen	
	Duinrandwegen:	N511-1 Egmond-Bergen	Er wordt een studie gestart naar de implementatie van de nieuwe CROW-richtlijnen voor dit type wegen. Hieruit volgen projecten, die in het iMPI 2027-2034 kunnen worden opgenomen.
		N512-2 Castricum-Egmond	
	Gezonde leefomgeving:	N208-1/-2/-3 Haarlem	Maatregel wordt binnenkort in het iMPI opgenomen. De studie start na vaststelling van het Actieplan Geluid. In de studie wordt rekening gehouden met de gemeentelijke ontwikkelingen voor de oversteekbaarheid van de N208.
	Bereikbaarheid verstedelijking:	Ring Alkmaar: N242-1/-4, N245-1, N508-1 en Rijksweg N9	In de Bereikbaarheidsvisie NHN is de Ring Alkmaar opgenomen. Met de regio wordt een onderzoek gedaan naar de multimodale Ring Alkmaar. Hierna volgt mogelijk opname in het iMPI van provinciale projecten.

4. Kredietaanvragen

Zoals de Financiële Verordening voorschrijft, worden in de voordracht van de EBW2026 de kredieten (exclusief btw) voor de uitvoering van het iMPI aangevraagd. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen kredietaanvragen van maatregelen die promoveren naar de realisatiefase en kredietverhogingen van maatregelen die al in realisatie zijn.
In dit hoofdstuk geven wij een omschrijving van de maatregel, een korte financiële toelichting, de reden van de kredietaanvraag en de dekking van het krediet.
Bij projecten die bestaan uit meerdere maatregelen (bijvoorbeeld vervanging en verbetering/ uitbreiding) worden de kredieten separaat aangevraagd vanwege gescheiden dekkingsbronnen in de begroting. De toelichting van deze projecten is wel gebundeld.

De kredietbesluiten zijn in onderstaande tabellen samengevat.

Vervangingsinvesteringen

project-nummer	Kredietbesluiten vervangingsinvesteringen Eerste Begrotingswijziging 2026	kredietsoort	reeds beschikbaar krediet	krediet-aanvraag	totaal krediet	jaar oplevering	afschrijvings termijn
14B12-01	Vervanging vlotbrug 't Zand & Sint Maartensvlotbrug (14C02) - onderdelen (voorbereidingskrediet)	wegen		5.000.000	5.000.000	2028	50
19D03A-90	Vervanging bruggen Krommenie A (19D03) en B (19D04)	wegen	23.025.000	73.000.000	96.025.000	2030	50
25E22-02	Vervanging pontveer 't Schouw	vaarwegen		3.800.000	3.800.000	2028	50
K17-c-02	Vervanging afmeervoorziening Amstel	vaarwegen	500.000	2.900.000	3.400.000	2026	40
K18a-02 en K18b-02	Vervanging vaarwegvak 16 en vaarwegvak 17	vaarwegen		23.200.000	23.200.000	2027	40
K20n-06	Vervanging Kooysluis - onderdelen	vaarwegen		3.300.000	3.300.000	2027	50
N248b-05	Vervanging Waardbrug - 14G11 - voorbereidingskrediet	wegen		2.800.000	2.800.000	2028	50
	Totaal kredietbesluiten			114.000.000			

Verbeter- en uitbreidingsinvesteringen

project-nummer	Kredietbesluiten verbeter- en uitbreidingsmaatregelen Eerste Begrotingswijziging 2026	reeds beschikbaar krediet	krediet-aanvraag	totaal krediet	jaar oplevering	afschrijvings-termijn
N208-05	Aanleg fietsverbinding N208, ged. Leidsevaartweg-Munterslaan	3.250.000	5.500.000	8.750.000	2027	50
N236-11	Reconstructie N236, deel 6: Faunapassage (hmp. 13,2)-Noordereind	2.600.000	350.000	2.950.000	2026	50
N417-02	Herinrichting N417	3.700.000	4.100.000	7.800.000	2026	50
	Totaal kredietbesluiten		9.950.000			

a. **14B12-01 Vervanging onderdelen vlotbrug 't Zand (14B12) en Sint Maartensvlotbrug (14C02) - voorbereidingskrediet** **€ 5.000.000**
Financieel: Het krediet komt ten laste van de stelpost Vervangingsinvesteringen.
Uitvoering: 2027-2028
Omschrijving maatregel: De Sint Maartensvlotbrug en Vlotbrug 't Zand zijn belangrijke oeververbindingen over het Noordhollandsch Kanaal en zijn grotendeels einde levensduur. Van zowel de beweegbare kunstwerken als op de oevers worden onderdelen vervangen of gerenoveerd, waarbij het behoud van het monumentale karakter van de brug voorop staat.
Reden kredietaanvraag: De daadwerkelijk uit te voeren maatregelen kunnen deels pas goed/nauwkeurig worden vastgesteld bij of na demontage c.q. het verwijderen van onderdelen. Daarom is een tweefase-aanpak noodzakelijk, waar in de eerste fase (de bouwteamfase) een goede onderbouwing voor de uitvoeringskosten kan worden gemaakt. Voor deze bouwteamfase wordt een apart voorbereidingskrediet aangevraagd, omdat dit bedrag een te groot beslag legt op het algemene voorbereidingskrediet. Zodra de precieze scope van de werkzaamheden nauwkeurig is vastgesteld wordt de rest van het benodigde krediet aangevraagd.

b. **19D03A-90 Vervanging bruggen Krommenie A (19D03) en B (19D04)** **€ 73.000.000**
Financieel: De kredietverhoging komt ten laste van de stelpost Vervangingsinvesteringen. Voor deze maatregel is al een krediet beschikbaar van € 23.025.000. Met deze kredietaanvraag komt het totale krediet op € 96.025.000.
Uitvoering: 2024-2030
Omschrijving maatregel: De bruggen Krommenie zijn aan vervanging toe. De oudste brug (brug A) is niet meer beschikbaar voor de scheepvaart. Beide bruggen zouden worden vervangen door 1 brug. In 2022 is echter besloten 2 bruggen terug te plaatsen vanwege verkeersveiligheid, toename van verkeer door woningbouw en verhoging beschikbaarheid in geval van storingen en onderhoud. Tevens wordt de fundatie van beide bruggen vervangen, zodat de bruggen in lijn worden gebracht met de naastgelegen spoorbrug. De nieuwe bruggen worden aangesloten op de Bediencentrale Heerhugowaard.
Reden kredietaanvraag: Het betreft de aanvraag voor de vervanging van brug B, de dekking van de aanvullende opdrachtgeverskosten, de indexatie voor de uitvoering van brug B en de opdrachtgeverskosten. Na uitwerking van het ontwerp van brug A en realisatie van brug B wordt het tweede uitvoeringskrediet voor brug A aangevraagd.

c. **25E22-02 Vervanging pontveer 't Schouw** **€ 3.800.000**
Financieel: Het krediet komt ten laste van de stelpost Vervangingsinvesteringen.
Uitvoering: 2026-2027
Omschrijving maatregel: De pont is einde levensduur en wordt vervangen.
Reden kredietaanvraag: Het project is uitvoeringsgereed en kan worden aanbesteed.

d. **K17-c-02 Vervanging afmeervoorzieningen Amstel** **€ 2.900.000**
Financieel: De kredietverhoging komt ten laste van de Vervangingsinvesteringen. Voor deze maatregel is al een krediet beschikbaar van € 500.000. Met deze kredietaanvraag komt het totale krediet op € 3.400.000.
Uitvoering: 2025-2026
Omschrijving maatregel: Op 5 locaties worden de afmeervoorzieningen aangepast. De afmeervoorziening bij Ouderkerk a/d Amstel en twee bij Uithoorn worden vernieuwd/ aangepast door middel van steigers. Bij de Vrouwenakkersebrug worden nieuwe bolders geplaatst en 1 locatie wordt opgeheven.
Reden kredietaanvraag: De eerste kredietaanvraag is gedaan op basis van een ruwe inschatting voor de vervanging van 1 afmeervoorziening. Inmiddels is gebleken dat vijf locaties moeten worden aangepakt, waarvoor aanvullend krediet benodigd is.

e. **K18a-02 en K18b-02 Vervanging vaarwegvakken 16 en 17 - Westfriesche Vaart: splitsing Waardkanaal – zijsloot (km 7,8) - Medemblik** **€ 23.000.000**
Financieel: Het krediet komt ten laste van de stelpost Vervangingsinvesteringen.
Uitvoering: 2026-2027
Omschrijving maatregel: Het vervangen van de huidige oeverconstructie Westfriesche Vaart tussen splitsing Waardkanaal – Medemblik, over een lengte van 6,4 km en het opwaarderen en herstel van de golfbreker over een lengte van 1,2 km. Bij de vervanging worden zoveel mogelijk natuurvriendelijke oevers aangelegd.
Reden kredietaanvraag: Het project is uitvoeringsgereed en kan worden aanbesteed.

f. **K20n-06 Vervanging onderdelen Kooysluis** **€ 3.300.000**
Financieel: Het krediet komt ten laste van de stelpost Vervangingsinvesteringen.
Uitvoering: 2026-2027
Omschrijving maatregel: De aanschaf en plaatsing van 4 nieuwe deuren, waarna de uitkomende operationele deuren opgeknapt worden om als 'nieuwe' reservedeuren te dienen. De nieuwe deuren worden (net als de huidige deuren) voorzien van spuivoorzieningen, waardoor ze volledig voldoen aan de vereisten voor een goed functionerende sluis. Tevens worden de remmingwerken aan de zijde van het Noordhollandsch Kanaal vervangen.
Reden kredietaanvraag: Het project is uitvoeringsgereed en kan worden aanbesteed.

g. **N208-05 Aanleg fietsverbinding N208, gedeelte Leidsevaartweg-Wagenweg € 5.500.000**
Financieel: De kredietverhoging komt ten laste van de stelpost Verbeter- en Uitbreidingsinvesteringen. Voor deze maatregel is al een krediet beschikbaar van € 3.250.000. Met deze kredietaanvraag komt het totale krediet op € 8.750.000.
Uitvoering: 2026-2027
Omschrijving maatregel: Het oorspronkelijke project "N208-05 Aanleg fietsverbinding langs de N208, gemeenten Haarlem en Bloemendaal" is opgedeeld in twee aparte projecten: een oostelijk en een westelijk deel, die gefaseerd worden uitgevoerd. Het oostelijke deel bestaat uit de realisatie van een fietsverbinding tussen de Leidsevaartweg en de Wagenweg.
Reden kredietaanvraag: Het huidige krediet is niet voldoende, vanwege scope-uitbreiding, aanpassingen in het ontwerp, stijgende kosten voor materiaal, brandstof en loon, verleggen kabels en leidingen, groencompensatie en hogere projectmanagementkosten door de lange doorlooptijd.

h. **N236-11 Reconstructie N236, deel 6: Faunapassage (hmp. 13,2) Noordereind € 350.000**
Financieel: De kredietverhoging komt ten laste van de stelpost Verbeter- en Uitbreidingsinvesteringen. Voor deze maatregel is al een krediet beschikbaar van € 2.600.000. Met deze kredietaanvraag komt het totale krediet op € 2.950.000.
Uitvoering: 2026
Omschrijving maatregel: De verkeersveiligheid op dit wegvak wordt verbeterd door een verbreding van de rijbaan en het fietspad en de uitritten worden beter herkenbaar gemaakt.
Reden kredietaanvraag: Vanwege stikstof is de uitvoering uitgesteld en zijn de kosten gestegen met indexatie.

i. **N248b-05 Vervanging Waardbrug (voorbereidingskrediet) € 2.800.000**
Financieel: Het krediet komt ten laste van de stelpost Vervangingsinvesteringen.
Uitvoering: 2029-2031
Omschrijving maatregel: De Waardbrug is einde levensduur en wordt vervangen, inclusief aansluitende infrastructuur, remmingwerken en wachtplaatsen. Binnen de Raamovereenkomst (ROK) Beweegbare Bruggen worden de Stolperbasculebrug, Schagerbrug en de Waardbrug vervangen en de Twee Zwanenbrug gerenoveerd. Dit gebeurt vanuit een seriematige aanpak, met als doel een betere marktbenadering, besparing van tenderkosten en leereffect in de serieaanpak.
Reden kredietaanvraag: Voor dit project wordt een apart voorbereidingskrediet aangevraagd, omdat dit bedrag een te groot beslag legt op het algemene voorbereidingskrediet. Hiermee wordt de projectvoorbereidingsfase, de precontractuele fase en een deel van de contractuele fase doorlopen. In een later stadium wordt het krediet aangevraagd voor de bouwteamfase en de realisatiefase.

j. **N417-02 Herinrichting N417 € 4.100.000**
Financieel: De kredietverhoging komt ten laste van de stelpost Verbeter- en Uitbreidingsinvesteringen. Voor deze maatregel is al een krediet beschikbaar van € 3.700.000. Met deze kredietaanvraag komt het totale krediet op € 7.800.000.
Uitvoering: 2026
Omschrijving maatregel: De weg wordt heringericht en aan de westzijde wordt een eenzijdig, in twee richtingen bereden fietspad aangelegd. Het fietspad aan de oostzijde komt te vervallen.
Reden kredietaanvraag: Het in 2015 beschikbaar gestelde krediet is niet voldoende. Het project heeft aanzienlijke vertraging opgelopen, omdat de bestemmingsplanprocedure 2 keer moest worden doorlopen. Door de lange doorlooptijd zijn er hogere projectmanagementkosten en heeft indexatie plaatsgevonden. Daarnaast worden aanvullende werkzaamheden uitgevoerd en is het ontwerp geactualiseerd, waaronder behoud bomen en optimalisatie kabel- en leidingentracé, nieuwe locatie fietspad, aanpassing wegprofiel en tracéverschuiving, volledige vernieuwing van de wegconstructie en de aanleg van faunavoorzieningen.

5. Financiën

De kredieten die in de voordracht van de EBW2026 beschikbaar worden gesteld, hebben financiële gevolgen. Om deze financiële gevolgen te dekken zijn in de begroting stelposten opgenomen voor de dekking van kapitaallasten van de investeringen[2]. Als binnen deze stelposten voldoende ruimte is, is de financiële dekking van de voorgestelde kredietmutaties geregeld.

Op basis van de kredietbesluiten worden de stelposten na ingebruikname van de investeringsprojecten verlaagd, waarbij de kapitaallasten gelijktijdig worden verhoogd.
In de stelpost voor zowel de Vervangings- als de Verbeter- en Uitbreidingsinvesteringen is voldoende ruimte voor de huidige kredietaanvragen bij de EBW2026.
Het verloop van de stelposten wordt op basis van de voorgestelde kredietbesluiten én de geprogrammeerde vervangings- en verbeter- en uitbreidingsinvesteringen doorgerekend.

Bij het Coalitieakkoord 2023-2026 (CA2023) zijn extra middelen beschikbaar gesteld voor de financiering van extra ambities voor het verbeteren van onze infrastructuur, de vervangingsopgaven en voor de toegenomen kosten van infrastructurele projecten. Deze middelen zijn toegevoegd aan de stelposten.

Stelpost Vervangingsinvesteringen
In onderstaande tabel is het verloop van de stelpost Vervangingsinvesteringen te zien. Hieruit blijkt dat er voldoende ruimte is voor de huidige kredietaanvragen. Vervolgens is gekeken naar het verloop van de stelpost voor de gehele programmering van vervangingen.

Verloop stelpost Vervangingsinvesteringen *bedragen x € 1 miljoen*	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034
huidige stand stelpost	6,7	6,4	8,1	10,0	11,9	13,8	14,8	15,8
stand stelpost na vaststelling kredieten EBW2026	6,6	5,6	7,2	9,1	9,5	11,4	12,4	13,4
stand stelpost na uitvoering geprogrammeerde vervangingsinvesteringen studie- en planfase iMPI 2026-2033	6,5	4,4	4,4	5,9	5,0	5,4	5,8	6,6

Uit het verloop van de stelpost is te zien dat er, mede door de extra middelen van het Coalitieakkoord, voldoende ruimte is om het beoogde vervangingsprogramma uit te voeren. Een deel van deze ruimte kan ook worden ingezet voor de dekking van onderhoudslasten en voor de planvorming die nodig is om de vervangingsopgave van de provinciale infrastructuur uit te voeren.

Stelpost Verbeter- en Uitbreidingsinvesteringen
Zoals hierboven al gemeld, zijn de extra middelen van het Coalitieakkoord voor verbetering en uitbreiding toegevoegd aan de stelpost verbeter- en uitbreidingsinvesteringen. De komende jaren zijn deze middelen echter nog niet nodig voor de dekking van kapitaallasten, aangezien het meerdere jaren duurt voordat een studieproject daadwerkelijk wordt gerealiseerd.

In de aanloop naar de Begroting 2026 zijn alle bestemmingsreserves doorgelicht op nut, noodzaak en de vraag of het gebruik van deze reserves nog past binnen de door uw Staten gestelde kaders. Het uitgangspunt is dat een jaarbudget in de begroting de voorkeur heeft boven een reserve. Bij de Begroting 2026 zijn de middelen in de reserve Ontwikkeling Provinciale Infrastructuur (grotendeels) vrijgevallen, omdat verbeteringen/uitbreidingen aan de

[2] Voorbeeld: een reconstructie van een weg kost € 50 mln en wordt in 50 jaar afgeschreven. Dit betekent 50 jaar lang een afschrijvingslast van € 1 mln vermeerderd met de rentelasten over de boekwaarde.

provinciale infrastructuur worden gekapitaliseerd en de kapitaallasten worden gedekt uit de stelpost Verbeter- en Uitbreidingsinvesteringen. Bij de doorrekening van deze stelpost wordt dus geen rekening meer gehouden met dekking uit reserves en wordt er ook geen geld meer 'gespaard' voor toekomstige projecten.

In onderstaande tabel is het verloop van de stelpost Verbeter- en uitbreidingsinvesteringen te zien. Hieruit blijkt dat door de verhoging binnen de stelpost voldoende ruimte is voor de realisatie van projecten in de huidige studie- en planfase. Daarnaast is er nog ruimte om kostenstijgingen op te vangen en nieuwe projecten in de studiefase op te nemen en te realiseren.

Verloop stelpost Verbeter- en Uitbreidingsinvesteringen *bedragen x € 1 miljoen*	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**2031**	**2032**	**2033**
huidige stand stelpost	2,7	3,9	4,8	5,7	7,1	8,6	7,4
stand stelpost na vaststelling kredieten EBW2026	2,6	3,7	4,6	5,5	6,9	8,4	7,2
kapitaallasten geprogrammeerde planfase iMPI 2026-2033	0,0	0,0	0,1	1,0	1,0	1,0	1,0
kapitaallasten geprogrammeerde studiefase iMPI 2026-2033	0,1	0,2	0,5	1,8	3,0	3,1	3,3
stand stelpost na uitvoering geprogrammeerde verbeter- en uitbreidingsinvesteringen planfase iMPI 2026-2033	2,6	3,6	4,5	4,5	5,9	7,3	6,2
stand stelpost na uitvoering geprogrammeerde verbeter- en uitbreidingsinvesteringen studie- en planfase iMPI 2026-2033	2,5	3,5	4,1	2,7	2,9	4,3	2,9

6. Voorstel

Wij stellen u voor te besluiten overeenkomstig het bijgaande ontwerpbesluit.

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

dhr. A.Th.H. van Dijk, voorzitter

mw. M.J.H. van Kuijk, provinciesecretaris

Besluit
Nr. 13-2026

Provinciale Staten van Noord-Holland;

gelezen de voordracht van Gedeputeerde Staten van 6 januari 2026 over de actualisering van het integraal Meerjarenprogramma Infrastructuur (iMPI) 2026-2033;

besluiten:

1. in te stemmen met de opname van de volgende investeringsmaatregelen in de studiefase:
   a. 09D06-01 Vervanging noordeijke fuikwanden en deurwissel Koopvaardersschutsluis;
   b. alg-55 Vrachtwagenprioriteit bij VRI's;
   c. N206b-02 Rehabilitatie N206b, km 38,2 km - 42,7
   d. N236-12 Herinrichting N236 ter hoogte van het Hocras-terrein (werken derden);
   e. N518-04 Aanpassingen N518 en fietspad in verband met dijkversterking;
   f. N527-08 Ontsluiting nieuwe woonwijk Crailo (werken derden);

2. de volgende investeringsmaatregelen te promoveren naar de planfase:
   a. 25E16-02 Vervanging remmingwerken Willem I-sluizen en renovatie sluisdeuren;
   b. N197-05 Ontbrekende schakel fietspad N197, gedeelte Zeestraat-Waterweg;
   c. N231-15 Legmeerdijk Zuid;
   d. N240-17 Kortetermijnmaatregelen rotonde N240-WFO terrein;
   e. N515-02 Fietstunnel en faunapassage kruispunt N515-Zuiderweg;

3. de volgende investeringsmaatregelen te promoveren naar de realisatiefase:
   a. 25E22-02 Vervanging pontveer 't Schouw;
   b. K18a-02 Vervanging vaarwegvak 16 Westfriesche Vaart: splitsing Waardkanaal - zijsloot bij km 7,8;
   c. K18b-02 Vervanging vaarwegvak 17 Westfriesche Vaart: zijsloot bij km 7,8 - Medemblik;
   d. K20n-06 Vervanging onderdelen Kooysluis;

4. de volgende investeringsmaatregelen te schrappen:
   a. N504a-01 Vervanging Schoorldammerbrug (19A04) civiel, vervanging val;
   b. N510-06 Bermmaatregelen N510, hmp. 10,1-12,2;

5. de volgende kredietbesluiten te behandelen bij de EBW2026:

a. 14B12-01 Vervanging onderdelen vlotbrug 't Zand (14B12) en Sint Maartensvlotbrug (14C02) - voorbereidingskrediet	€ 5.000.000
b. 19D03A-90 Vervanging bruggen Krommenie A (19D03) en B (19D04)	€ 73.000.000
c. 25E22-02 Vervanging pontveer 't Schouw	€ 3.800.000
d. K17-c-02 Vervanging afmeervoorzieningen Amstel	€ 2.900.000
e. K18a-02 en K18b-02 Vervanging vaarwegvakken 16 en 17 - Westfriesche Vaart: splitsing Waardkanaal - zijsloot (km 7,8) - Medemblik	€ 23.000.000
f. K20n-06 Vervanging onderdelen Kooysluis	€ 3.300.000
g. N208-05 Aanleg fietsverbinding N208, gedeelte Leidsevaartweg-Wagenweg	€ 5.500.000
h. N236-11 Reconstructie N236, deel 6 Noordereind	€ 350.000
i. N248b-05 Vervanging Waardbrug - voorbereidingskrediet	€ 2.800.000
j. N417-02 Herinrichting N417	€ 4.100.000

Haarlem, 2 maart 2026

Provinciale Staten voornoemd,

voorzitter,

statengriffier,

Provincie
Noord-Holland

Advies aan Provinciale Staten

Uw contactpersoon
S. Neeskens
AD/STG

Doorkiesnummer +31235145282
neeskenss@noord-holland.nl

Tbv Statenvergadering d.d. **02-03-2026**
Commissie Ruimte
Datum commissievergadering **09-02-2026**

19 februari 2026

Onderwerp: **advies commissie Ruimte actualisering Integraal Meerjarenprogramma Infrastructuur iMPI 2026-2033**

Advies van de commissie Ruimte van 6 oktober 2025
Betreft: Actualisering Integraal Meerjarenprogramma Infrastructuur iMPI 2026-2033

Het agendapunt “Actualisering Integraal Meerjarenprogramma Infrastructuur iMPI 2026-2033" is behandeld in de vergadering van de Commissie Ruimte op 9 februari 2026 en wordt als hamerstuk doorgeleid naar PS van 2 maart 2026.

Tijdens de bespreking zijn de volgende kernpunten aan bod gekomen:

- Bereikbaarheid en duidelijkheid over planning en voortgang, met name over een oost-west verbinding en vlotbruggen
- Kostenstijgingen en financiële onderbouwing. Vooral de bruggen bij Krommenie, maar ook andere projecten (N417, N208).
- Verkeersveiligheid en leefomgeving

Toezeggingen college: Gedeputeerde Olthof zegt toe:

- Provinciale Staten schriftelijk te informeren over de actuele kostenraming van de A9 bij Heiloo;
- Provinciale Staten een brief te sturen met de best beschikbare informatie over de N247 Broek in Waterland;
- Provinciale Staten schriftelijk te informeren over de actuele stand van zaken van het project voor het strekken van de toerit naar de fietstunnel onder de N525 bij Laren;
- Provinciale Staten te informeren als het onderzoek naar een vaste oeververbinding bij de Burgervlotbrug is afgerond.

Moties/amendementen aangekondigd: geen

Namens de commissie Ruimte
L. Berkvens
Vervangend commissievoorzitter

VOORDRACHT

Provinciale Staten van Noord-Holland

Haarlem, 2 februari 2026

Onderwerp: subsidievaststelling na de verleende voorschotten op fractiebijdragen over de periode 15 maart 2024 tot en met 14 maart 2025

Bijlagen:

- Ontwerpbesluit
- Rapport van bevindingen subsidieverantwoordingen fractievergoedingen provincie Noord-Holland over de periode 15 maart 2024 tot en met 14 maart 2025.

1. Inleiding

Op grond van de Subsidieverordening fractiebijdragen Noord-Holland 2015 moet elke Statenfractie een stichting in het leven roepen. Deze stichting legt verantwoording af over de besteding van de door de provincie aan haar verstrekte voorschotten.
De verantwoording bestaat uit het indienen van de aanvraag tot subsidievaststelling voorzien van het format verantwoording fractiegelden plus onderliggende stukken en het jaarverslag.
De commissaris van de Koning heeft per brief van 15 maart 2025 aan veertien stichtingen fractieondersteuning verzocht om de verantwoording van de ontvangen voorschotten en de aanvraag tot subsidievaststelling over de periode 15 maart 2024 tot en met 14 maart 2025 in te dienen vóór 1 juni 2025.

2. Rapport van bevindingen

Van alle stichtingen fractieondersteuning is de verantwoording tijdig ontvangen. Het voorgeschreven format en de onderliggende stukken zijn, na een voorcontrole door de griffie, ter controle aangeboden aan de door uw Staten op grond van artikel 217, tweede lid van de Provinciewet door uw Staten aangewezen accountant 07 **2025** 2 (Van Ooijen).
De accountant heeft een rapport van bevindingen opgesteld, dat als bijlage bij deze voordracht is gevoegd.

De in dit rapport genoemde fracties hebben verantwoording afgelegd in overeenstemming met het voorgeschreven format zoals opgenomen bij de Subsidieverordening fractiebijdragen Noord-Holland 2015.

De rapportage is per fractie in concept afgestemd, in het kader van hoor en wederhoor. Ten aanzien van de uitgaven zijn enkele bevindingen geconstateerd. De bevindingen worden hieronder toegelicht met het voorlopige besluit van de voorzitter voor de subsidievaststelling per bevinding en per stichting fractieondersteuning.

Fractie JA21
De fractie heeft ons geïnformeerd dat een aantal bonnen niet meer kunnen worden aangeleverd en dat de hiermee samenhangende uitgaven van € 114,21 worden aangezuiverd.
Voorlopig besluit:
- Vanuit privé dient de fractievoorzitter van de fractie JA21 € 114,21 terug te betalen.

Fractie PVV
De fractie heeft ons geïnformeerd dat een bon niet meer kan worden aangeleverd en dat de hiermee samenhangende uitgave van € 22,- wordt aangezuiverd.
Voorlopig besluit:
- Vanuit privé dient de fractievoorzitter van de fractie PVV € 22,- terug te betalen.

Fractie 50Plus
De fractie heeft ons geïnformeerd dat een aantal bonnen niet meer kunnen worden aangeleverd en dat de hiermee samenhangende uitgaven van € 536,- worden aangezuiverd.
Er zijn betalingen aan de Belastingdienst gedaan in verband met de loonheffing voor een totaalbedrag van € 8.204,-. De bijbehorende aangiften loonbelasting waarop deze betalingen betrekking hebben zijn echter niet aangeleverd. Daarnaast hebben wij de betaalde bedragen niet kunnen matchen met de bedragen die op de loonstroken vermeld staan. Wel hebben wij op basis van de dagafschriften kunnen vaststellen dat de betreffende bedragen daadwerkelijk aan de belastingdienst zijn overgemaakt.
Voorlopig besluit:
- Vanuit privé dient de fractievoorzitter van de fractie 50Plus € 536,- terug te betalen.

Overige fracties
Bij de overige fracties zijn geen bijzonderheden aangetroffen.
Voorlopig besluit:
- De subsidie vast te stellen conform verlening.

3. Voorstel
Wij stellen u voor te besluiten overeenkomstig het bijgaande ontwerpbesluit.

Presidium van Provinciale Staten van Noord-Holland,

A.Th.H. van Dijk, voorzitter

C.J. Borst, griffier

Ontwerpbesluit

Nr. 7-2026

Provinciale Staten van Noord-Holland;

gelezen de voordracht van het Presidium van 2 februari 2026;
gelet op artikel 33, tweede lid van de Provinciewet, en de Subsidieverordening fractiebijdragen Noord-Holland 2015,

besluiten:

1. Kennis te nemen van de voorlopige besluiten tot vaststelling van de subsidies over de periode 15 maart 2024 tot en met 14 maart 2025 voor de ondersteuningsstichtingen van de Statenfracties: BBB, VVD, GroenLinks, PvdA, D66, PvdD, JA21, PVV, Volt, CDA, FvD, SP, 50Plus en ChristenUnie vast te stellen conform artikel 11, lid 2 van de Subsidieverordening fractiebijdragen Noord-Holland 2015.
2. Vast te stellen dat deze voorlopige besluiten worden uitgewerkt in veertien besluiten van de voorzitter van Provinciale Staten tot subsidievaststelling overeenkomstig de voorlopige besluiten, en dat dit geen aanleiding geeft om hierover wensen en bedenkingen ter kennis van de voorzitter te brengen.

Haarlem,

Provinciale Staten voornoemd,

voorzitter,

statengriffier,

AD / STG

Provincie Noord-Holland

2026 | 7

VOORDRACHT

Provinciale Staten van Noord-Holland

Haarlem, 2 februari 2026

Onderwerp: subsidievaststelling na de verleende voorschotten op fractiebijdragen over de periode 15 maart 2024 tot en met 14 maart 2025

Bijlagen:

- Ontwerpbesluit
- Rapport van bevindingen subsidieverantwoordingen fractievergoedingen provincie Noord-Holland over de periode 15 maart 2024 tot en met 14 maart 2025.

1. Inleiding

Op grond van de Subsidieverordening fractiebijdragen Noord-Holland 2015 moet elke Statenfractie een stichting in het leven roepen. Deze stichting legt verantwoording af over de besteding van de door de provincie aan haar verstrekte voorschotten.
De verantwoording bestaat uit het indienen van de aanvraag tot subsidievaststelling voorzien van het format verantwoording fractiegelden plus onderliggende stukken en het jaarverslag.
De commissaris van de Koning heeft per brief van 15 maart 2025 aan veertien stichtingen fractieondersteuning verzocht om de verantwoording van de ontvangen voorschotten en de aanvraag tot subsidievaststelling over de periode 15 maart 2024 tot en met 14 maart 2025 in te dienen vóór 1 juni 2025.

2. Rapport van bevindingen

Van alle stichtingen fractieondersteuning is de verantwoording tijdig ontvangen. Het voorgeschreven format en de onderliggende stukken zijn, na een voorcontrole door de griffie, ter controle aangeboden aan de door uw Staten op grond van artikel 217, tweede lid van de Provinciewet door uw Staten aangewezen accountant 07 **2025** 2 (Van Ooijen).
De accountant heeft een rapport van bevindingen opgesteld, dat als bijlage bij deze voordracht is gevoegd.

De in dit rapport genoemde fracties hebben verantwoording afgelegd in overeenstemming met het voorgeschreven format zoals opgenomen bij de Subsidieverordening fractiebijdragen Noord-Holland 2015.

De rapportage is per fractie in concept afgestemd, in het kader van hoor en wederhoor. Ten aanzien van de uitgaven zijn enkele bevindingen geconstateerd. De bevindingen worden hieronder toegelicht met het voorlopige besluit van de voorzitter voor de subsidievaststelling per bevinding en per stichting fractieondersteuning.

Fractie JA21
De fractie heeft ons geïnformeerd dat een aantal bonnen niet meer kunnen worden aangeleverd en dat de hiermee samenhangende uitgaven van € 114,21 worden aangezuiverd.
Voorlopig besluit:

- Vanuit privé dient de fractievoorzitter van de fractie JA21 € 114,21 terug te betalen.

Fractie PVV
De fractie heeft ons geïnformeerd dat een bon niet meer kan worden aangeleverd en dat de hiermee samenhangende uitgave van € 22,- wordt aangezuiverd.
Voorlopig besluit:

- Vanuit privé dient de fractievoorzitter van de fractie PVV € 22,- terug te betalen.

Fractie 50Plus
De fractie heeft ons geïnformeerd dat een aantal bonnen niet meer kunnen worden aangeleverd en dat de hiermee samenhangende uitgaven van € 536,- worden aangezuiverd.
Er zijn betalingen aan de Belastingdienst gedaan in verband met de loonheffing voor een totaalbedrag van € 8.204,-. De bijbehorende aangiften loonbelasting waarop deze betalingen betrekking hebben zijn echter niet aangeleverd. Daarnaast hebben wij de betaalde bedragen niet kunnen matchen met de bedragen die op de loonstroken vermeld staan. Wel hebben wij op basis van de dagafschriften kunnen vaststellen dat de betreffende bedragen daadwerkelijk aan de belastingdienst zijn overgemaakt.
Voorlopig besluit:

- Vanuit privé dient de fractievoorzitter van de fractie 50Plus € 536,- terug te betalen.

Overige fracties
Bij de overige fracties zijn geen bijzonderheden aangetroffen.
Voorlopig besluit:

- De subsidie vast te stellen conform verlening.

3. Voorstel

Wij stellen u voor te besluiten overeenkomstig het bijgaande ontwerpbesluit.

Presidium van Provinciale Staten van Noord-Holland,

A.Th.H. van Dijk, voorzitter

C.J. Borst, griffier

Ontwerpbesluit

Nr. 7-2026

Provinciale Staten van Noord-Holland;

gelezen de voordracht van het Presidium van 2 februari 2026;
gelet op artikel 33, tweede lid van de Provinciewet, en de Subsidieverordening fractiebijdragen Noord-Holland 2015,

besluiten:

1. Kennis te nemen van de voorlopige besluiten tot vaststelling van de subsidies over de periode 15 maart 2024 tot en met 14 maart 2025 voor de ondersteuningsstichtingen van de Statenfracties: BBB, VVD, GroenLinks, PvdA, D66, PvdD, JA21, PVV, Volt, CDA, FvD, SP, 50Plus en ChristenUnie vast te stellen conform artikel 11, lid 2 van de Subsidieverordening fractiebijdragen Noord-Holland 2015.
2. Vast te stellen dat deze voorlopige besluiten worden uitgewerkt in veertien besluiten van de voorzitter van Provinciale Staten tot subsidievaststelling overeenkomstig de voorlopige besluiten, en dat dit geen aanleiding geeft om hierover wensen en bedenkingen ter kennis van de voorzitter te brengen.

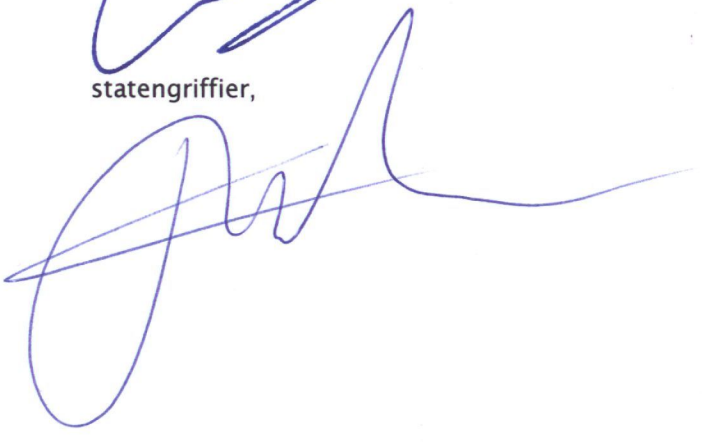
Haarlem, 2 maart 2026

Provinciale Staten voornoemd,

voorzitter,

statengriffier,

Provincie Noord-Holland Statengriffie
T.a.v. de heer A. Th. H. van Dijk
Postbus 3007
2001 DA HAARLEM

Datum: 18-12-2025
Referentie: JV/700108/cw/50957
Betreft: Rapport van feitelijke bevindingen subsidieverantwoordingen fractievergoedingen 2024/2025 Provincie

Geachte heer van Dijk,

Ingevolge uw opdracht om een onafhankelijk onderzoek uit te voeren naar de besteding en verantwoording van de vergoedingen die zijn verstrekt aan de fracties over de periode 15 maart 2024 tot en met 14 maart 2025, brengen wij u hierbij rapport uit over onze bevindingen waarbij wij de volgende indeling van het rapport hanteren:

1. Verantwoordelijkheden;
2. Verrichte werkzaamheden;
3. Uitkomsten van de verrichte werkzaamheden algemeen;
4. Uitkomsten van de verrichte werkzaamheden per fractie;
5. Beperking in het gebruik en verspreidingskring.

De opdracht is met u en de beoogde gebruikers, zijnde de Statengriffie en voorzitter van Provinciale Staten Provincie Noord-Holland, overeengekomen en heeft als doel om u te assisteren bij het vaststellen van de reeds verleende Statengriffiesubsidievoorschotten in overeenstemming met de Subsidieverordening fractiebijdragen Noord-Holland 2015. De overeengekomen specifieke werkzaamheden zijn tot stand gekomen in overleg met de beoogde gebruikers, zijnde de Statengriffie en voorzitter van Provinciale Staten Provincie Noord-Holland. De opdrachtvoorwaarden zijn omschreven in onze opdrachtbrief van 1-5-2025.

VanOoijen
Accountants
Leidsevaart 578
2014 HT Haarlem

Postbus 538
2003 RM Haarlem
T. 023 - 544 03 83

adviseurs@ooijen.nl
www.ooijen.nl

VanOoijen Accountants N.V., KvK Haarlem nr 34293720

1. Verantwoordelijkheden

Het is de verantwoordelijkheid van u en de beoogde gebruikers om te bepalen of de overeengekomen specifieke werkzaamheden toereikend en geschikt zijn voor het hierboven beschreven doel.

Wij hebben onze werkzaamheden verricht in overeenstemming met de Nederlandse Standaard 4400N, 'Opdrachten tot het verrichten van overeengekomen specifieke werkzaamheden'. Bij het uitvoeren van deze opdracht hebben wij ons gehouden aan de voor ons geldende relevante ethische voorschriften in de Verordening Gedrags- en Beroepsregels Accountants (VGBA). Verder hebben wij de onafhankelijkheidsregels van de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) in acht genomen.

2. Verrichte werkzaamheden

In deze paragraaf is een beschrijving van de overeengekomen specifieke werkzaamheden en feitelijke bevindingen opgenomen. Wij doen geen uitspraak over wat de feitelijke bevindingen betekenen voor de subsidieverantwoordingen fractievergoedingen provincie Noord-Holland over de periode 15 maart 2024 tot en met 14 maart 2025 in zijn totaliteit. U en de beoogde gebruikers zullen hierover een eigen afweging moeten maken gebruikmakend van dit rapport van feitelijke bevindingen en eventuele andere beschikbare informatie.

Wij hebben in opdracht van de Statengriffie de volgende werkzaamheden uitgevoerd:

a) Wij hebben de relevante regelgeving en documentatie in ons onderzoek betrokken, waaronder de Subsidieverordening fractiebijdragen Noord-Holland 2015.
b) Wij hebben voorafgaande aan en gedurende ons onderzoek gecommuniceerd met medewerkers van de griffie.
c) Wij zijn nagegaan of de fracties de verantwoording hebben ingediend overeenkomstig het door de provincie voorgeschreven format en of de kosten conform de Subsidieverordening fractiebijdragen Noord-Holland 2015 naar de juiste categorieën zijn toegerekend.
d) Wij zijn nagegaan of de verantwoorde uitgaven en inkomsten ook daadwerkelijk betaald respectievelijk ontvangen zijn, volgens het kasstelsel.

e) Wij hebben de verantwoordingen over de periode 15 maart 2024 tot en met 14 maart 2025 en achterliggende externe bewijsstukken in ons onderzoek betrokken en onderzocht of bestedingen zijn onderbouwd en gedocumenteerd en passen binnen de doelstellingen zoals geformuleerd in de geldende Subsidieverordening fractiebijdrage Noord-Holland 2015. Dit is gedaan per fractie en per fractie hebben wij onze bevindingen opgenomen in deze rapportage.
f) Wij hebben zowel het begin- als eindsaldo van de bankrekeningen aangesloten met de verantwoording 2024-2025.

Met deze rapportage rapporteren wij onze bevindingen over de periode 15 maart 2024 tot en met 14 maart 2025. De rapportage is per fractie in concept afgestemd, in het kader van hoor en wederhoor. Dit is in overleg gegaan met de Statengriffie.

3. Uitkomsten van verrichte werkzaamheden algemeen

In dit hoofdstuk zijn de uitkomsten van onze overeengekomen specifieke werkzaamheden zoals opgenomen in hoofdstuk 2 weergegeven. De uitkomsten van onze werkzaamheden zijn per fractie weergegeven in hoofdstuk 4 van deze rapportage.

3.1. Werkzaamheden a en b (algemeen)

Wij hebben kennis genomen van de Subsidieverordening fractiebijdragen Noord-Holland 2015.

3.2. Werkzaamheden c (format en toerekening kostencategorieën)

Alle partijen hebben overeenkomstig het verantwoordingsmodel over de periode 2024-2025 verantwoording afgelegd. Wij zijn nagegaan in hoeverre de verantwoorde uitgaven op basis van de omschrijving en onderliggende bewijsstukken conform de Subsidieverordening fractiebijdragen Noord-Holland 2015 aan de juiste kostencategorieën zijn toegerekend. Eventuele opmerkingen hieromtrent zijn per fractie weergegeven in hoofdstuk 4 van deze rapportage.

3.3. Werkzaamheden d (kasstelsel)

Bij het kasstelsel wordt uitgegaan van moment van betaling. Alleen de inkomsten en uitgaven tot en met 14 maart 2025, die ontvangen en/of betaald zijn mogen worden meegenomen in de verantwoording. Wij zijn nagegaan dat alle door de fracties verantwoorde inkomsten en uitgaven zijn onderbouwd met betalingsbewijzen en passen binnen de periode van verantwoording. Eventuele afwijkingen zijn per fractie toegelicht in hoofdstuk 4.

3.4. Werkzaamheden e (onderbouwing en toetsing aan verordening)

In hoofdstuk 4 zijn de uitkomsten van onze werkzaamheden per fractie weergegeven. In deze paragraaf wordt ingegaan op een algemene uitkomst van onze werkzaamheden die op alle fracties van toepassing is.

Artikel 11 lid 12 sub d Subsidieverordening fractiebijdrage Noord-Holland 2015

In artikel 11 lid 12 sub d van de Subsidieverordening fractiebijdrage 2015 is opgenomen dat kosten die verband houden met betalingen aan bedrijven waarover Statenleden middellijk of onmiddellijke zeggenschap hebben en betalingen aan partners en familieleden tot en met de derde graad van bloed- en aanverwantschap niet voor subsidie in aanmerking komen.
Een onderzoek naar betalingen zoals bedoeld in artikel 11 lid 12 sub d is door ons niet rationeel in te steken. Wij hebben derhalve niet kunnen vaststellen dat sprake is geweest van dergelijke betalingen.

3.5. Werkzaamheden f (aansluiting verantwoording met de banksaldi)

Er is een zichtbare aansluiting gemaakt van de begin- en eindstanden van de verantwoording met het banksaldo per 15 maart 2024 en 14 maart 2025. Eventuele afwijkingen zijn per fractie toegelicht in hoofdstuk 4.

Het terug te betalen bedrag over het boekjaar en de voorgaande periode is nu in de verantwoording over de periode 2024-2025 zichtbaar gemaakt en nader door ons toegelicht in hoofdstuk 4 van deze rapportage.

4. Uitkomsten van de verrichte werkzaamheden

Deze paragraaf omvat de uitkomsten van de verrichte werkzaamheden, zoals opgenomen onder e per fractie. Eventuele correcties in de verantwoording zijn geïnitieerd door en afgestemd met de Statengriffie.

Op uw verzoek hebben wij de terug te betalen voorschotten fractievergoedingen 2024-2025 per fractie in de onderstaande tabel gerecapituleerd:

	€
Stichting fractieondersteuning BoerBurgerBeweging	0
Stichting fractieondersteuning VVD Noord-Holland	85.844
Stichting fractieondersteuning GroenLinks Noord-Holland	0
Stichting fractieondersteuning PvdA Noord-Holland	41.026
Stichting fractieondersteuning Democraten 66 Noord-Holland	0
Stichting Ondersteuning Noord-Hollandse Statenfractie Partij voor de Dieren	9.468
Stichting fractieondersteuning JA21	0
Stichting Ondersteuning Provinciale Fractie Noord-Holland Partij voor de Vrijheid	21.651
Stichting fractieondersteuning Fractie Volt	15.041
Stichting fractieondersteuning CDA Noord-Holland	1.362
Stichting fractieondersteuning Forum voor Democratie	10.582
Stichting Ondersteuning SP-fractie Provincie Noord-Holland	19.920
Stichting fractieondersteuning 50Plus / Partij van de Ouderen	0
Stichting fractieondersteuning ChristenUnie Noord-Holland	23.033
Totaal	**227.927**

Stichting fractieondersteuning BoerBurgerBeweging

Het bestuur van de Stichting fractieondersteuning BoerBurgerBeweging Noord-Holland heeft de onderstaande subsidieverantwoording ingediend.

	€
Beginsaldo	**33.643**
Inkomsten	
Subsidie provincie	106.478
Rente	1.094
Overige	213
Totaal ontvangsten	**107.785**
Uitgaven	
Fractieondersteuning incl. personeelskosten	80.730
Accountantskosten	5.530
Kosten advies/onderzoek derden	0
Vergaderingen/bijeenkomsten/werkbezoeken	3.872
Consumptiekosten	860
Reis- en verblijfkosten	0
Computer-/printerkosten t.b.v. fractie	0
Vorming-/opleidingskosten fractieleden	4.808
Bureaukosten (papier, vakliteratuur enz.)	801
Kosten krantenabonnementen	312
Representatiekosten	946
Bankkosten	97
Overige kosten	0
Restitutie aan Provincie Noord-Holland	0
Totaal uitgaven	**97.956**
Eindstand per 14 maart (beginsaldo + inkomsten - uitgaven)	**43.472**
Reservering: max. 50% subsidie	53.239
Terug te betalen aan PNH	0

Bevindingen

De fractie beschikt niet over een afzonderlijke bankrekening en de administratie wordt gevoerd voor alle provinciale fracties van de BoerBurgerBeweging gezamenlijk. Alhoewel de toerekening naar de betreffende provincie over het algemeen goed is aangegeven is het minder eenvoudig om de opgevoerde inkomsten en uitgaven op de verantwoording te traceren naar de onderliggende facturen en bankmutaties.

Aangezien de fractie niet beschikt over een eigen bankrekening hebben wij geen aansluiting kunnen maken met de eindstand van de verantwoording en het banksaldo.

Wij hebben verder inzake de bij paragraaf 2 a t/m f vermelde overeengekomen werkzaamheden geen nadere bevindingen met betrekking tot deze verantwoording.

vanooijen

4.1. Stichting fractieondersteuning VVD Noord-Holland

Het bestuur van de Stichting fractieondersteuning VVD Noord-Holland heeft de onderstaande subsidieverantwoording ingediend.

	€
Beginsaldo	**98.525**
Inkomsten	
Subsidie provincie	107.323
Rente	1.059
Overige	0
Totaal ontvangsten	**108.382**
Uitgaven	
Fractieondersteuning incl. personeelskosten	59.779
Accountantskosten	-
Kosten advies/onderzoek derden	212
Vergaderingen/bijeenkomsten/werkbezoeken	600
Consumptiekosten	2.158
Reis- en verblijfkosten	-
Computer-/printerkosten t.b.v.	-
Vorming-/opleidingskosten fractieleden	-
Bureaukosten (papier, vakliteratuur enz.)	4
Digitale nieuwsgaring en kosten krantenabonnementen	67
Representatiekosten	1.368
Bankkosten	657
Overige kosten	2.556
Restitutie aan Provincie Noord-Holland	0
Totaal uitgaven	**67.401**
Eindstand per 14 maart (beginsaldo + inkomsten - uitgaven)	**139.506**
Reservering: max. 50% subsidie	53.662
Terug te betalen aan PNH	**85.844**

Bevindingen

Wij hebben inzake de bij paragraaf 2 a t/m f vermelde overeengekomen werkzaamheden geen bevindingen met betrekking tot deze verantwoording.

4.2. Stichting fractieondersteuning GroenLinks Noord-Holland

Het bestuur van de Stichting fractieondersteuning GroenLinks Noord-Holland heeft de onderstaande subsidieverantwoording ingediend.

	€
Beginsaldo	**79.164**
Inkomsten	
Subsidie provincie	99.042
Rente	-
Overige	-
Totaal ontvangsten	**99.042**
Uitgaven	
Fractieondersteuning incl. personeelskosten	84.045
Accountantskosten	1.141
Kosten advies/onderzoek derden	-
Vergaderingen/bijeenkomsten/werkbezoeken	2.713
Consumptiekosten	2.040
Reis- en verblijfkosten	4.836
Computer-/printerkosten t.b.v. fractie	-
Vorming-/opleidingskosten fractieleden	4.284
Bureaukosten (papier, vakliteratuur enz.)	345
Kosten krantenabonnementen	710
Representatiekosten	526
Bankkosten	193
Overige kosten	-
Restitutie aan Provincie Noord-Holland	31.457
Totaal uitgaven	**132.290**
Eindstand per 14 maart (beginsaldo + inkomsten - uitgaven)	**45.916**
Reservering: max. 50% subsidie	49.521
Terug te betalen aan PNH	**0**

Bevindingen

Wij hebben inzake de bij paragraaf 2 a t/m f vermelde overeengekomen werkzaamheden geen bevindingen met betrekking tot deze verantwoording.

4.3. Stichting fractieondersteuning PvdA Noord-Holland

Het bestuur van de Stichting fractieondersteuning PvdA Noord-Holland heeft de onderstaande subsidieverantwoording ingediend.

	€
Beginsaldo	**54.147**
Inkomsten	
Subsidie provincie	99.041
Rente	307
Overige	2.440
Totaal ontvangsten	**101.788**
Uitgaven	
Fractieondersteuning incl. personeelskosten	48.973
Accountantskosten	-
Kosten advies/onderzoek derden	11.326
Vergaderingen/bijeenkomsten/werkbezoeken	980
Consumptiekosten	5.588
Reis- en verblijfkosten	1.601
Computer-/printerkosten t.b.v. fractie	-
Vorming-/opleidingskosten fractieleden	2.200
Bureaukosten (papier, vakliteratuur enz.)	375
Digitale nieuwsgaring en kosten krantenabonnementen	52
Representatiekosten	454
Bankkosten	280
Overige kosten	-
Restitutie aan Provincie Noord-Holland	-
Totaal uitgaven	**71.829**
Eindstand per 14 maart (beginsaldo + inkomsten - uitgaven)	**84.106**
Reservering: max. 50% subsidie	49.521
Terug te betalen aan PNH	**34.585**

Bevindingen
Volgens de afrekening over het jaar 2023-2024 moest een bedrag van € 6.440 worden terugbetaald, dit bedrag is na 14 maart 2025 terugbetaald. Het terug te betalen bedrag per 14 maart 2025 bedraagt derhalve € 41.026.

Wij hebben inzake de bij paragraaf 2 a t/m f vermelde overeengekomen werkzaamheden geen nadere bevindingen met betrekking tot deze verantwoording.

4.4. Stichting fractieondersteuning Democraten 66 Noord-Holland

Het bestuur van de Stichting fractieondersteuning Democraten 66 Noord-Holland heeft de onderstaande subsidieverantwoording ingediend.

	€
Beginsaldo	**24.374**
Inkomsten	
Subsidie provincie	76.596
Rente	547
Overige	3.707
Totaal ontvangsten	**80.850**
Uitgaven	
Fractieondersteuning incl. personeelskosten	60.452
Accountantskosten	1.125
Kosten advies/onderzoek derden	-
Vergaderingen/bijeenkomsten/werkbezoeken	3.316
Consumptiekosten	847
Reis- en verblijfkosten	-
Computer-/printerkosten t.b.v. fractie	-
Vorming-/opleidingskosten fractieleden	3.707
Bureaukosten (papier, vakliteratuur enz.)	175
Digitale nieuwsgaring en kosten krantenabonnementen	243
Representatiekosten	14
Bankkosten	283
Overige kosten	-
Restitutie aan Provincie Noord-Holland	-
Totaal uitgaven	**70.162**
Eindstand per 14 maart (beginsaldo + inkomsten - uitgaven)	**35.062**
Reservering: max. 50% subsidie	38.298
Terug te betalen aan PNH	**0**

Bevindingen

Wij hebben inzake de bij paragraaf 2 a t/m f vermelde overeengekomen werkzaamheden geen nadere bevindingen met betrekking tot deze verantwoording.

4.5. Stichting Ondersteuning Noord-Hollandse Statenfractie Partij voor de Dieren

Het bestuur van de Stichting Ondersteuning Noord-Hollandse Statenfractie Partij voor de Dieren heeft de onderstaande subsidieverantwoording ingediend.

	€
Beginsaldo	**40.454**
Inkomsten	
Subsidie provincie	76.596
Rente	-
Overige	6.770
Totaal ontvangsten	**83.366**
Uitgaven	
Fractieondersteuning incl. personeelskosten	57.116
Accountantskosten	974
Kosten advies/onderzoek derden	-
Vergaderingen/bijeenkomsten/werkbezoeken	281
Consumptiekosten	241
Reis- en verblijfkosten	-
Computer-/printerkosten t.b.v. fractie	-
Vorming-/opleidingskosten fractieleden	13.134
Bureaukosten (papier, vakliteratuur enz.)	123
Digitale nieuwsgaring en kosten krantenabonnementen	-
Representatiekosten	64
Bankkosten	158
Overige kosten	404
Restitutie aan de Provincie Noord-Holland	3.559
Totaal uitgaven	**76.054**
Eindstand per 14 maart (beginsaldo + inkomsten - uitgaven)	**47.766**
Reservering: max. 50% subsidie	38.298
Terug te betalen aan PNH	**9.468**

Bevindingen

Wij hebben inzake de bij paragraaf 2 a t/m f vermelde overeengekomen werkzaamheden geen nadere bevindingen met betrekking tot deze verantwoording.

4.6. Stichting fractieondersteuning JA21

Het bestuur van de Stichting fractieondersteuning JA21 heeft de onderstaande subsidieverantwoording ingediend.

	€
Beginsaldo	**2.482**
Inkomsten	
Subsidie provincie	69.113
Rente	209
Overige	0
Totaal ontvangsten	**69.322**
Uitgaven	
Fractieondersteuning incl. personeelskosten	15.896
Accountantskosten	3.894
Kosten advies/onderzoek derden	16.378
Vergaderingen/bijeenkomsten/werkbezoeken	1.077
Consumptiekosten	2.749
Reis- en verblijfkosten	-
Computer-/printerkosten t.b.v. fractie	10.503
Vorming-/opleidingskosten fractieleden	-
Bureaukosten (papier, vakliteratuur enz.)	5.269
Digitale nieuwsgaring en kosten krantenabonnementen	628
Representatiekosten	354
Bankkosten	209
Overige kosten	3.088
Restitutie aan Provincie Noord-Holland	199
Totaal uitgaven	**60.244**
Eindstand per 14 maart (beginsaldo + inkomsten - uitgaven)	**11.560**
Reservering: max. 50% subsidie	34.557
Terug te betalen aan PNH	**0**

Bevindingen
Voor de onderstaande uitgaven, totaal € 61,78, kan geen bon worden overlegd en zullen worden terugbetaald aan de fractie:
1. #382 € 12,98 VOF VERANDA
2. #353 € 5,90 Esso Vijfhuizen Esso
3. #390 € 3,40 Food&i B.V. 10160 Food&i
4. #238 € 39,50 VOF VERANDA VOF VERANDA

Voor een uitgave van € 52,43 bij de Action #348 moet nog een betaalbewijs worden aangeleverd.

Wij hebben inzake de bij paragraaf 2 a t/m f vermelde overeengekomen werkzaamheden geen nadere bevindingen met betrekking tot deze verantwoording.

4.7. Stichting Ondersteuning Provinciale Fractie Noord-Holland Partij voor de Vrijheid

Het bestuur van de Stichting Ondersteuning Provinciale Fractie Noord-Holland Partij voor de Vrijheid heeft de onderstaande subsidieverantwoording ingediend.

	€
Beginsaldo	**49.238**
Inkomsten	
Subsidie provincie	71.836
Rente	0
Overige	0
Totaal ontvangsten	**71.836**
Uitgaven	
Fractieondersteuning incl. personeelskosten	40.916
Accountantskosten	874
Kosten advies/onderzoek derden	0
Vergaderingen/bijeenkomsten/werkbezoeken	0
Consumptiekosten	1.550
Reis- en verblijfkosten	272
Computer-/printerkosten t.b.v. fractie	0
Vorming-/opleidingskosten fractieleden	2.723
Bureaukosten (papier, vakliteratuur enz.)	430
Digitale nieuwsgaring en kosten krantenabonnementen	305
Representatiekosten	211
Bankkosten	234
Overige kosten	70
Restitutie aan Provincie Noord-Holland	15.920
Totaal uitgaven	**63.505**
Eindstand per 14 maart (beginsaldo + inkomsten – uitgaven)	**57.569**
Reservering: max. 50% subsidie	35.918
Terug te betalen aan PNH	**21.651**

Bevindingen
Opgemerkt wordt dat het beginsaldo met € 26 gering afwijkt van het eindsaldo uit de rapportage over 23-24 € 49.212. Het beginsaldo van € 49.238 is overigens conform het dagafschrift.

Onder de consumptiekosten is een pintransactie verantwoord van € 22,- waarvoor geen bon is aangeleverd (transactienummer 2328).

Wij hebben inzake de bij paragraaf 2 a t/m f vermelde overeengekomen werkzaamheden geen nadere bevindingen met betrekking tot deze verantwoording.

4.8. Stichting fractieondersteuning Volt

Het bestuur van de Stichting fractieondersteuning Volt Noord-Holland heeft de onderstaande subsidieverantwoording ingediend.

	€
Beginsaldo	**20.251**
Inkomsten	
Subsidie provincie	66.632
Rente	0
Overige	0
Totaal ontvangsten	**66.632**
Uitgaven	
Fractieondersteuning incl. personeelskosten	30.358
Accountantskosten	1.647
Kosten advies/onderzoek derden	-
Vergaderingen/bijeenkomsten/werkbezoeken	2.979
Consumptiekosten	1.846
Reis- en verblijfkosten	164
Computer-/printerkosten t.b.v. fractie	342
Vorming-/opleidingskosten fractieleden	51
Bureaukosten (papier, vakliteratuur enz.)	96
Digitale nieuwsgaring en kosten krantenabonnementen	169
Representatiekosten	670
Bankkosten	204
Overige kosten	-
Restitutie Provincie Noord-Holland	-
Totaal uitgaven	**38.526**
Eindstand per 14 maart (beginsaldo + inkomsten - uitgaven)	**48.357**
Reservering: max. 50% subsidie	33.316
Terug te betalen aan PNH	**15.041**

Bevindingen

Wij hebben inzake de bij paragraaf 2 a t/m f vermelde overeengekomen werkzaamheden geen nadere bevindingen met betrekking tot deze verantwoording.

4.9. Stichting fractieondersteuning CDA Noord-Holland

Het bestuur van de Stichting fractieondersteuning CDA Statenfractie Noord-Holland heeft de onderstaande subsidieverantwoording ingediend.

	€
Beginsaldo	**41.181**
Inkomsten	
Subsidie provincie	61.632
Rente	0
Overige	0
Totaal ontvangsten	**61.632**
Uitgaven	
Fractieondersteuning incl. personeelskosten	53.123
Accountantskosten	948
Kosten advies/onderzoek derden	-
Vergaderingen/bijeenkomsten/werkbezoeken	234
Consumptiekosten	1.491
Reis- en verblijfkosten	-
Computer-/printerkosten t.b.v. fractie	59
Vorming-/opleidingskosten fractieleden	-
Bureaukosten (papier, vakliteratuur enz.)	1.860
Digitale nieuwsgaring en kosten krantenabonnementen	167
Representatiekosten	804
Bankkosten	377
Overige kosten	79
Restitutie Provincie Noord-Holland	11.493
Totaal uitgaven	**70.635**
Eindstand per 14 maart (beginsaldo + inkomsten - uitgaven)	**32.178**
Reservering: max. 50% subsidie	30.816
Terug te betalen aan PNH	**1.362**

Bevindingen

Wij hebben inzake de bij paragraaf 2 a t/m f vermelde overeengekomen werkzaamheden geen nadere bevindingen met betrekking tot deze verantwoording.

4.10. Stichting fractieondersteuning Forum voor Democratie

Het bestuur van de Stichting fractieondersteuning Forum voor Democratie heeft de onderstaande subsidieverantwoording ingediend.

	€
Beginsaldo	**25.254**
Inkomsten	
Subsidie provincie	61.632
Rente	0
Overige	0
Totaal ontvangsten	**61.632**
Uitgaven	
Fractieondersteuning incl. personeelskosten	42.369
Accountantskosten	1.335
Kosten advies/onderzoek derden	0
Vergaderingen/bijeenkomsten/werkbezoeken	664
Consumptiekosten	0
Reis- en verblijfkosten	0
Computer-/printerkosten t.b.v.	0
Vorming-/opleidingskosten fractieleden	484
Bureaukosten (papier, vakliteratuur enz.)	0
Digitale nieuwsgaring en kosten krantenabonnementen	337
Representatiekosten	0
Bankkosten	299
Overige kosten	0
Restitutie aan Provincie Noord-Holland	0
Totaal uitgaven	**45.488**
Eindstand per 14 maart (beginsaldo + inkomsten - uitgaven)	**41.398**
Reservering: max. 50% subsidie	30.816
Terug te betalen aan PNH	**10.582**

Bevindingen

Wij hebben inzake de bij paragraaf 2 a t/m f vermelde overeengekomen werkzaamheden geen nadere bevindingen met betrekking tot deze verantwoording.

vanooijen

4.11. Stichting Ondersteuning SP-fractie Provincie Noord-Holland

Het bestuur van de Stichting Ondersteuning SP-fractie Provincie Noord-Holland heeft de onderstaande subsidieverantwoording ingediend.

	€
Beginsaldo	**57.071**
Inkomsten	
Subsidie provincie	61.632
Rente	1.132
Overige	6.026
Totaal ontvangsten	**68.790**
Uitgaven	
Fractieondersteuning incl. personeelskosten	43.160
Accountantskosten	1.836
Kosten advies/onderzoek derden	-
Vergaderingen/bijeenkomsten/werkbezoeken	86
Consumptiekosten	-
Reis- en verblijfkosten	-
Computer-/printerkosten t.b.v. fractie	-
Vorming-/opleidingskosten fractieleden	-
Bureaukosten (papier, vakliteratuur enz.)	49
Digitale nieuwsgaring en kosten krantenabonnementen	413
Representatiekosten	23
Bankkosten	374
Overige kosten	1.801
Restitutie aan Provincie Noord-Holland	27.383
Totaal uitgaven	**75.125**
Eindstand per 14 maart (beginsaldo + inkomsten - uitgaven)	**50.736**
Per saldo uitgaven Statenverkiezingscampagne	
Reservering: max. 50% subsidie	30.816
Terug te betalen aan PNH	**19.920**

Bevindingen
De stagevergoeding over feb 2025 € 210 is in de verantwoording ondergebracht bij de bankkosten. De overige betaalde stagevergoedingen zijn geboekt onder de overige kosten. Dit betreft een boekingsfout.

Wij hebben inzake de bij paragraaf 2 a t/m f vermelde overeengekomen werkzaamheden geen nadere bevindingen met betrekking tot deze verantwoording.

vanooijen

4.13. Stichting fractieondersteuning 50Plus Noord-Holland

Het bestuur van de Stichting fractieondersteuning 50Plus Noord-Holland heeft het volgende Format Verantwoording fractiegelden subsidieverantwoording ingediend.

	€
Beginsaldo	**30.133**
Inkomsten	
Subsidie provincie	30.816
Rente	0
Overige	0
Totaal ontvangsten	**30.816**
Uitgaven	
Fractieondersteuning incl. personeelskosten	43.790
Accountantskosten	-
Kosten advies/onderzoek derden	-
Vergaderingen/bijeenkomsten/werkbezoeken	-
Consumptiekosten	863
Reis- en verblijfkosten	90
Computer-/printerkosten t.b.v. fractie	193
Vorming-/opleidingskosten fractieleden	100
Bureaukosten (papier, vakliteratuur enz.)	358
Digitale nieuwsgaring en kosten krantenabonnementen	157
Representatiekosten	269
Bankkosten	214
Overige kosten	256
Restitutie aan Provincie Noord-Holland	445
Totaal uitgaven	**46.734**
Eindstand per 14 maart (beginsaldo + inkomsten - uitgaven)	**14.215**
Reservering	15.408
Terug te betalen aan PNH	**0**

Bevindingen
Het beginsaldo was onjuist overgenomen van de eindstand van de voorgaande periode, te weten € 30.133. Voorts was het spreadsheet rekeningkundig niet helemaal in orde, waardoor de uitgaven niet volledig zijn meegenomen. Wij hebben de benodigde aanpassingen gedaan en deze zijn in de bovenstaande opstelling verwerkt.

Van de provincie is een subsidie ontvangen van € 30.816. De vaste fractievergoeding voor een jaar bedraagt € 46.667 te vermeerderen met € 7.482 per fractielid, totaal € 54.149. Er is dus € 23.333 minder subsidie ontvangen. Per abuis is niet het gehele bedrag aan subsidie overgemaakt.

Er zijn betalingen aan de Belastingdienst gedaan in verband met de loonheffing voor een totaalbedrag van € 8.204. De bijbehorende aangiften loonbelasting waarop deze betalingen betrekking hebben, zijn echter niet aangeleverd. Daarnaast hebben wij de betaalde bedragen niet kunnen matchen met de bedragen die op de loonstroken vermeld staan.
Wel hebben wij op basis van de dagafschriften kunnen vaststellen dat de betreffende bedragen daadwerkelijk aan de Belastingdienst zijn overgemaakt.

Voor uitgaven met een totaal bedrag van € 536 zijn geen bonnen aangeleverd.
De fractie heeft ons geïnformeerd dat bovenstaande bonnen niet meer kunnen worden aangeleverd en dat de hiermee samenhangende uitgaven worden aangezuiverd.

Wij hebben inzake de bij paragraaf 2 a t/m f vermelde overeengekomen werkzaamheden geen nadere bevindingen met betrekking tot deze verantwoording.

vanooijen

4.14. Stichting fractieondersteuning ChristenUnie Noord-Holland

Het bestuur van de Stichting fractieondersteuning ChristenUnie Noord-Holland heeft de onderstaande subsidieverantwoording ingediend.

	€
Beginsaldo	**43.224**
Inkomsten	
Subsidie provincie	54.150
Rente	860
Overige	1.000
Totaal ontvangsten	**56.010**
Uitgaven	
Fractieondersteuning incl. personeelskosten	29.086
Accountantskosten	1.019
Kosten advies/onderzoek derden	248
Vergaderingen/bijeenkomsten/werkbezoeken	370
Consumptiekosten	584
Reis- en verblijfkosten	23
Computer-/printerkosten t.b.v. fractie	-
Vorming-/opleidingskosten fractieleden	-
Bureaukosten (papier, vakliteratuur enz.)	8
Digitale nieuwsgaring en kosten krantenabonnementen	135
Representatiekosten	256
Bankkosten	257
Overige kosten	-
Restitutie aan Provincie Noord-Holland	17.141
Totaal uitgaven	**49.126**
Eindstand per 14 maart (beginsaldo + inkomsten - uitgaven)	**50.108**
Reservering: max. 50% subsidie	27.075
Terug te betalen aan PNH	**23.033**

Bevindingen

Wij hebben inzake de bij paragraaf 2 a t/m f vermelde overeengekomen werkzaamheden geen nadere bevindingen met betrekking tot deze verantwoording.

5. Beperking in het gebruik en verspreidingskring

Bij het opstellen van deze rapportage is rekening gehouden met de verwachtingen van de beoogde gebruikers. Daarom is deze rapportage alleen bestemd voor de beoogde gebruikers, zijnde de Statengriffie en voorzitter van Provinciale Staten Provincie Noord-Holland, om hen te assisteren bij het vaststellen van de reeds verleende subsidievoorschotten in overeenstemming met de Subsidieverordening fractiebijdragen Noord-Holland 2015.

Vanwege de wettelijke bepalingen betreffende openbaarheid - Wet openbaarheid van bestuur (WOB) -, die op deze rapportage van toepassing zijn, verlenen wij toestemming om deze rapportage openbaar te maken.

Wij vertrouwen erop u met deze rapportage naar behoren te hebben geïnformeerd en zijn graag bereid de inhoud hiervan nader toe te lichten

Hoogachtend,
VanOoijen Accountants N.V.

was getekend.

J.M. Vijn RA

Randstedelijke Rekenkamer

Datum
16 december 2025

Ons kenmerk
2025/RR/106

Bijlagen
3

Provinciale Staten van Noord-Holland

Onderwerp
Rapport Klaar voor de toekomst? Op weg naar een robuuste Omgevingsdienst IJmond

Geachte leden van Provinciale Staten,

De rekenkamers van de gemeenten Bloemendaal, Haarlem, Heemskerk, Heemstede, Landsmeer, Oostzaan, Velsen en Zandvoort en de Randstedelijke Rekenkamer hebben gezamenlijk onderzoek uitgevoerd naar de aansturing van de Omgevingsdienst IJmond (ODIJ) en het proces om de omgevingsdienst robuust en toekomstbestendig te maken.

Hierbij sturen wij u ons rapport Klaar voor de toekomst? Op weg naar een robuuste Omgevingsdienst IJmond. Het rapport is ook op onze website te vinden.

Met dit rapport geven wij inzicht in het proces om te komen tot een robuuste en toekomstbestendige ODIJ en de wijze waarop de sturing, inclusief de informatievoorziening, tussen de betrokken bestuursorganen en de ODIJ plaatsvindt. Dit proces is in beweging, waarbij er naar verwachting in 2026 (verdere) besluitvorming door betrokken gemeenten en de provincie Noord-Holland zal plaatsvinden over de governance, financieringsstructuur en toekomstscenario's van de ODIJ.

De provincie Noord-Holland heeft recent door de heer Onno Hoes een bestuurlijke verkenning[1] laten uitvoeren hoe de samenwerking tussen de vier Noord-Hollandse omgevingsdiensten bij kan dragen aan een effectiever, efficiënter en toekomstbestendig stelsel voor vergunningverlening, toezicht en handhaving.

Wij adviseren u om die bestuurlijke verkenning, de besluitvorming over de governance, financieringsstructuur en toekomstscenario's van de ODIJ en dit rekenkamerrapport in samenhang te bespreken.

Wij zullen onze bevindingen toelichten op **woensdag 21 januari 2026 om 19.30 uur in de Statenzaal**. Die toelichting zal een hybride bijeenkomst zijn, voor raadsleden en Statenleden. Wij nodigen u van harte uit om deze bijeenkomst fysiek bij te wonen en gebruik te maken van de gelegenheid tot het stellen van vragen. Na afloop wordt de gelegenheid

[1] Bestuurlijke verkenning OD-samenwerking Noord-Holland; "bewegen naar een nieuw evenwicht voor een gezonde leefomgeving", 6 november 2025

Teleportboulevard 110 | 1043 EJ Amsterdam | 020 - 5818 585
info@randstedelijke-rekenkamer.nl | www.randstedelijke-rekenkamer.nl

geboden om samen met uw collega's van de gemeenten over dit onderwerp van gedachten te wisselen. U ontvangt hiervoor begin januari een definitieve uitnodiging. Daarin staat ook op welke wijze u de bijeenkomst eventueel online kunt volgen. U kunt zich alvast aanmelden voor de fysieke bijeenkomst via [redacted].

Met vriendelijke groet,

Randstedelijke Rekenkamer

Martin Santhagens
Bestuurder-directeur

Klaar voor de toekomst?

Op weg naar een robuuste Omgevingsdienst IJmond

Rekenkamers van de gemeenten Bloemendaal, Haarlem, Heemskerk, Heemstede, Landsmeer, Oostzaan, Velsen en Zandvoort en de Randstedelijke Rekenkamer

Deel I Bestuurlijke nota

December 2025

Inhoud

Leeswijzer **2**

1. Inleiding **3**

1.1 Aanleiding tot het onderzoek 3

1.2 De ODIJ: taken en governance 5

1.3 Onderzoeksaanpak 7

2. Conclusies **11**

2.1 Hoofdconclusie 11

2.2 Beantwoording van de deelvragen 15

3. Aanbevelingen **26**

4. Bestuurlijke reacties **30**

5. Nawoord **38**

De foto op de omslag is beschikbaar gesteld door de Omgevingsdienst IJmond.

Leeswijzer

Dit is het rapport van het onderzoek naar de aansturing van de Omgevingsdienst IJmond (ODIJ) en het lopende proces om de omgevingsdienst robuust en toekomstbestendig te maken. Het is een onderzoek van de Rekenkamers van de gemeenten Bloemendaal, Haarlem, Heemskerk, Heemstede, Landsmeer, Oostzaan, Velsen en Zandvoort en de Randstedelijke Rekenkamer.

Het rapport bestaat uit twee delen: deel I de bestuurlijke nota en deel II de nota van bevindingen.

Voor u ligt deel I, de bestuurlijke nota. Deze nota begint met de aanleiding en de context van het onderzoek. Daarna volgen de conclusies die de rekenkamers trekken uit het onderzoek en de aanbevelingen zij aan die conclusies verbinden. De bestuurlijke nota wordt afgesloten met een verkorte weergave van de bestuurlijke reacties van de bestuurscolleges van de betrokken gemeenten en provincie en een nawoord van de rekenkamers. Hoewel de bestuurlijke nota een zelfstandig leesbaar deel van het eindrapport is, kan het voor een goed begrip van het onderzoek nuttig zijn de nota van bevindingen te lezen.

Deel II van het rapport, de nota van bevindingen, doet verslag van de onderzoeksvragen, de aanpak, het normenkader en de bevindingen. Een aparte bijlage bij deze nota, ‘Deelnemers in beeld’, beschrijft de specifieke omstandigheden en afspraken die gelden voor elke individuele gemeente en voor de provincie Noord-Holland als deelnemers aan de ODIJ.

De nota van bevindingen is opgesteld door TwynstraGudde onder begeleiding van de gezamenlijke rekenkamers. De rekenkamers zijn verantwoordelijk voor de inhoud van het gehele onderzoeksrapport.

1. Inleiding

1.1 Aanleiding tot het onderzoek

Het stelsel van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) is de afgelopen jaren meermaals onderwerp van kritische onderzoeken, evaluaties en rapporten geweest. Een belangrijk moment was het onderzoek van de commissie-Van Aartsen die in maart 2021 haar rapport *Om de leefomgeving. Omgevingsdiensten als gangmaker voor het bestuur* presenteerde. De commissie constateerde dat het VTH-stelsel onvoldoende functioneerde door versnippering, gebrek aan onafhankelijkheid en onvoldoende middelen. In navolging hiervan is het Interbestuurlijk Programma VTH (IBP-VTH) gestart.

De robuustheidscriteria

Het IBP-VTH heeft zes pijlers. Een belangrijk thema (pijler 1) uit het IBP-VTH is de *robuustheid van de omgevingsdiensten.* Robuustheid gaat over de mate waarin de deelnemers in het stelsel in staat zijn de opgaven in de toekomst zelfstandig uit te voeren en de mate waarin de organisaties in staat zijn continuïteit op de primaire taken te borgen. De basis van de *robuustheid* is verwoord in zes *key performance indicators* (kpi's) ofwel robuustheidscriteria:

1. *Minimale omvang* De omvang van het regionaal werkprogramma, gecombineerd met het percentage medewerkers in eigen dienst. Deze omvang (basis- en milieugerelateerde plustaken) is minimaal € 16,5 miljoen (inclusief overhead en prijspeil 2023) en 80% van de medewerkers in het primaire proces is in dienst van de organisatie.
2. *Kwaliteitscriteria* De dienst voldoet aan geldende kwaliteitscriteria VTH voor zowel basis- als plustaken.
3. *Innovatie* De dienst heeft voldoende aandacht, capaciteit en budget voor innovatie, blijkend uit de aanwezigheid van een (meerjarige) innovatieagenda en vrij besteedbaar budget voor innovatie. Het percentage voor het innovatiebudget beslaat 1% van de begroting.
4. *Weerstandsvermogen* De dienst kan risico's en veranderingen in de omvang van het overgedragen takenpakket opvangen door het aanhouden van buffers (weerstandsvermogen). Dit blijkt uit afdoende algemene reserve voor geïdentificeerde risico's en onverwachte operationele tegenvallers en expliciete afspraken over uitname. De vastgestelde norm is een weerstandsratio van 0,8.
5. *Business intelligence* De dienst kan een relatie leggen tussen werk, mensen en geld. Er wordt informatiegestuurd gewerkt. Dat komt tot uitdrukking in het percentage van de uitvoeringsformatie VTH voor business intelligence (3 FTE) en opleidingsbudget van 3% van de loonsom.

6. *Regionale congruentie* De dienst past bij de identiteit van het werkgebied en er is sprake van samenhang (coherentie) in het takenpakket en logica in het geografisch werkgebied. De maatschappelijke opgave staat centraal.

Ook de ODIJ werkt aan deze robuustheid. Na een eerste toets van de plannen door het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (IenW) in september 2024 werd echter geconstateerd dat de robuustheid van de ODIJ, net als van veel andere omgevingsdiensten, onvoldoende was.

Aanleiding rekenkameronderzoek

De ODIJ heeft daarom voor 2025 onder andere de gemeente Heemskerk gevraagd om extra middelen om de taken goed te kunnen uitvoeren. In deze periode bereidde de gemeente zich voor op financiële krapte. Raadsleden van de gemeente Heemskerk hebben in 2024 aangegeven (te) beperkt zicht te hebben op de robuustheid en (kosten)effectiviteit van de ODIJ. In de raadsvergadering van juni 2024 is gevraagd of de Rekenkamer Heemskerk onderzoek wil doen naar de robuustheid op de middellange (drie tot vijf jaar) termijn. De Rekenkamer Heemskerk heeft daarmee ingestemd en heeft de rekenkamers in de regio uitgenodigd om het onderzoek gezamenlijk op te pakken. Dat heeft geleid tot een samenwerking tussen de rekenkamers van de gemeenten Bloemendaal, Haarlem, Heemskerk, Heemstede, Landsmeer, Oostzaan, Velsen en Zandvoort en de Randstedelijke Rekenkamer. Zij zijn gezamenlijk opdrachtgever voor dit onderzoek.

Traject robuustheid en toekomstbestendigheid ODIJ

Omdat de ODIJ aan de robuustheidscriteria moet voldoen, doorloopt de ODIJ sinds 2024 een ontwikkeltraject. De ODIJ focust daarbij niet alleen op het zelfstandig voldoen aan de robuustheidscriteria, maar onderzoekt ook de toekomstbestendigheid van de organisatie.

De ODIJ volgt in het ontwikkeltraject drie sporen:

1. Programma herijking Gemeenschappelijke Regeling (GR) en governance
2. Programma herijking financieringsstructuur
3. Verkenning toekomstscenario's

De samenwerkende Rekenkamers hebben begin 2025 een gesprek gevoerd met de ODIJ om zicht te krijgen op het ontwikkeltraject dat de ODIJ was gestart en om te voorkomen dat er met dit onderzoek overlap plaatsvindt met dit traject.

Op het moment van schrijven van de bestuurlijke nota (november 2025) is het ontwikkeltraject van de ODIJ nog niet afgerond. In 2026 zal er (verdere) besluitvorming plaatsvinden over de governance, financieringsstructuur en de toekomstscenario's. De conclusies en aanbevelingen van dit

Rekenkameronderzoek kunnen de raden en Staten bij deze besluitvorming ondersteunen.

1.2 De ODIJ: taken en governance

De taken

Het takenpakket van een omgevingsdienst bestaat uit de wettelijk voorgeschreven taken, ook wel basistaken genoemd, en de bovenwettelijke taken of 'plustaken'. De wettelijke taken van een omgevingsdienst zijn primair het uitvoeren van vergunningverlening, toezicht en handhaving op gebied van milieu, natuur, bodem en bouw voor gemeenten en provincies. Een omgevingsdienst adviseert gemeenten en provincies ook bij beleidsvorming en voert projecten uit met betrekking tot duurzaamheid en energie.

De wettelijke taken vallen onder de Omgevingswet en specifieke milieu- en bouwregelgeving en zijn:

- Vergunningverlening: omgevingsdiensten verlenen vergunningen aan bedrijven en bij bouw- en ruimtelijke plannen. Dit kan ook specifiek gaan om de zogenaamde BRIKS-taken: Bouwen, Ruimtelijke ordening, Inrit, Kappen en Slopen.
- Toezicht: ze houden toezicht op de naleving van milieu- en bouwregels, zowel periodiek als themagericht (bijvoorbeeld op brandveiligheid, geurhinder, of bodemverontreiniging).
- Handhaving: bij het niet naleven van regels treden ze handhavend op, wat kan leiden tot sancties.
- Adviseren: omgevingsdiensten geven gevraagd en ongevraagd advies aan gemeenten en provincies, met name op het gebied van milieu, bouw, bodem, externe veiligheid en duurzaamheid.
- Adviseren in beleid: ze adviseren bij het formuleren van beleid en kunnen beleidsmakers voorzien van praktijkervaring en gegevens uit hun werkgebied.

De plustaken zijn vastgelegd in Dienstverleningsovereenkomsten (DVO's) tussen de omgevingsdienst en de deelnemende overheden. Die afspraken kunnen per omgevingsdienst en per deelnemer verschillen: de ene gemeente of provincie kan meer diensten afnemen dan de andere.

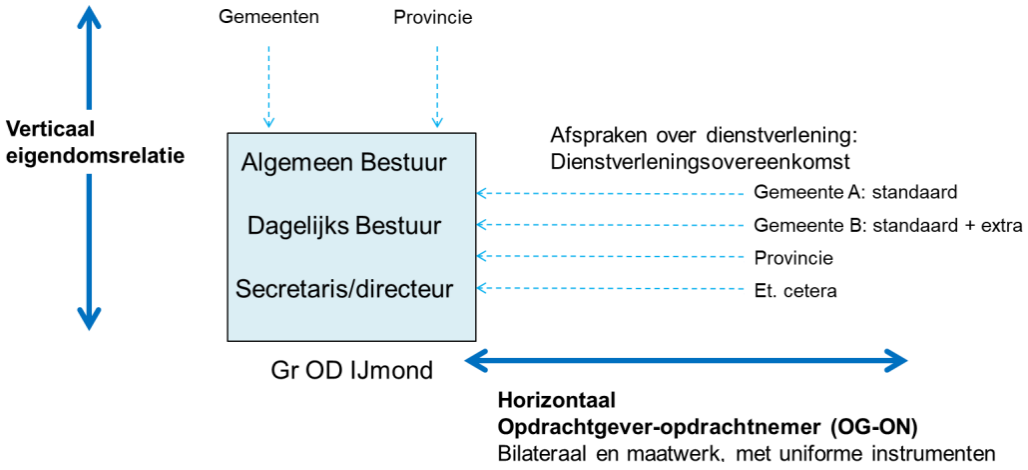
Voor de ODIJ is in de gemeenschappelijke regeling de volgende doelomschrijving vastgelegd: "Het openbaar lichaam is primair ingesteld in het belang van het bereiken en in stand houden van een veilige en gezonde fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit in het samenwerkingsgebied."

De governance

De ODIJ is een openbaar lichaam, ingesteld op basis van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr). Het bestuur van de dienst bestaat uit het Algemeen Bestuur (AB), het Dagelijks Bestuur (DB) en de voorzitter (aangewezen vanuit het AB). De directeur is het hoofd van de dienst en secretaris van het bestuur. De leden van het AB worden verkozen vanuit de colleges van de verschillende deelnemers. Alle leden van het AB zijn portefeuillehouders Milieu in de deelnemende gemeenten, plus de gedeputeerde van de provincie Noord-Holland met de eigenaarsrol omgevingsdiensten in zijn portefeuille. Vier leden van het DB worden door het AB aangewezen uit de leden van het AB die zijn aangewezen door de colleges van de gemeenten Beverwijk, Haarlem, Heemskerk en Velsen. Het vijfde lid wordt aangewezen door de overige colleges. De leden van het DB zijn ook onderdeel van het AB. Het AB wijst uit haar leden de voorzitter aan.

Elk lid van het AB heeft één stem. Besluiten worden bij meerderheid van stemmen genomen. In het geval van hoofdelijke oproeping, iets dat in de praktijk zelden voorkomt, geldt een gewogen stemverhouding naar financiële inbreng van de deelnemers voor het nemen van besluiten. Het gaat daarbij om de omvang van de jaarlijkse financiële bijdrage van de deelnemer aan de GR-taken in de ODIJ.

De gemeenten en provincie vervullen twee belangrijke rollen ten aanzien van de ODIJ: de *eigenaars*- en de *opdrachtgeversrol*. Gemeenten en provincie moeten er als *eigenaar* voor zorgen dat de ODIJ in staat wordt gesteld om de ingezette strategie en opgaven te kunnen vervullen. Anderzijds willen gemeenten en provincie er als *opdrachtgever* voor zorgen dat dit vanuit het lokale (en regionale) belang op een effectieve en efficiënte manier gebeurt. Voor een robuuste en effectieve organisatie zijn beide rollen van belang.

Sturing vanuit raden en Staten

Bij een gemeenschappelijke regeling is sprake van verlengd lokaal bestuur. Bij de omgevingsdienst werken de colleges samen. Gemeenteraden en Provinciale Staten zijn zelf geen partij in dit samenwerkingsverband. Zij gaan immers ook niet op gemeentelijk of provinciaal niveau over de uitvoering van collegetaken. Wel kunnen raden en Staten daar via kaderstelling en controle op sturen. Ook kunnen zij een mandaat meegeven aan een wethouder of gedeputeerde die naar een vergadering van het algemeen bestuur van een openbaar lichaam gaat.

De Wgr is per 1 juli 2022 gewijzigd met als doel de democratische legitimatie van gemeenschappelijke regelingen te vergroten. Dat gebeurt via het introduceren van nieuwe instrumenten voor de gemeenteraden (zienswijzen, evaluatie, regionale raadsadviescommissie, regionale enquêtecommissie), het versterken van de onderzoeksmogelijkheden van de decentrale rekenkamers en het regelen van inspraak op regionaal niveau.

1.3 Onderzoeksaanpak

In deze paragraaf gaan we in op het doel, de onderzoeksvragen en de onderzoeksaanpak.

Doel van het onderzoek

Met dit onderzoek moet inzichtelijk worden of het proces dat tussen 2024 en 2026 wordt uitgevoerd om te komen tot een robuuste ODIJ een solide proces is, waarin de juiste bouwstenen worden gebruikt en de juiste stappen worden gezet. Daarnaast wordt onderzocht of de onderzoeken die in dat kader en in die periode zijn en/of worden uitgevoerd een adequaat en volledig beeld geven van de oorzaken van het huidige gebrek aan robuustheid en van de oplossingsrichtingen. De informatie die beschikbaar is en komt via de ODIJ, alsmede uit de andere relevante onderzoeken en processen (IBP-VTH), moet helder en toegankelijkheid worden samengevat en op volledigheid en soliditeit zijn getoetst.

Met dit onderzoek wordt vervolgens helder gemaakt op welke wijze de gemeenten en de provincie Noord-Holland kunnen bijdragen aan het versterken van de robuustheid van de ODIJ. Daarbij is de rol van alle betrokken bestuursorganen relevant: het Algemeen en Dagelijks Bestuur van de ODIJ, Gedeputeerde Staten (GS) en Provinciale Staten (PS) van de provincie Noord-Holland en de colleges en gemeenteraden van de deelnemende gemeenten. Het doel is om duidelijk te maken hoe de informatiestromen en sturingsinstrumenten zijn gebruikt in relatie tot het geconstateerde gebrek aan robuustheid. Ook moet inzichtelijk worden hoe de informatiestromen en het gebruik van sturingsinstrumenten in de toekomst kunnen worden aangewend voor een

effectievere aansturing van de ODIJ en hoe deze kunnen bijdragen aan de versterking van de robuustheid.

De scope van dit onderzoek is de periode tussen 2022 en 2025, waarbij het onderzoek van de commissie-Van Aartsen uit maart 2021 is betrokken in de context.

Centrale vragen

In dit onderzoek staan de volgende vragen centraal:

1. Worden in de huidige aanpak, om de robuustheid van de ODIJ op de (middel)lange termijn op het gewenste niveau te krijgen, de juiste bouwstenen gebruikt om vertrouwen te mogen hebben in het resultaat? Zo niet, wat ontbreekt?
2. Hoe is de sturing, inclusief de informatievoorziening, tussen de betrokken bestuursorganen en de ODIJ vormgegeven en uitgevoerd, in welke mate heeft dat bijgedragen aan het huidige tekort aan robuustheid van de ODIJ en op welke wijze kunnen de bestuursorganen op een effectieve manier de ODIJ aansturen en bijdragen aan het versterken van diens robuustheid?

Deelvragen

Om de centrale vragen te kunnen beantwoorden, zijn de volgende deelvragen opgesteld:

ODIJ in beeld

1. Hoe ziet het huidige stelsel van de ODIJ eruit?
2. Wie zijn hierin betrokken en wat zijn hun rollen, taken en verantwoordelijkheden binnen het stelsel? Is dit voldoende helder voor de gemeenteraden en Provinciale Staten?
3. Hoe zijn de prestaties en de kosten van de ODIJ in vergelijking tot andere omgevingsdiensten? *

* Deze informatie wordt gebaseerd op het Tweejaarlijks onderzoek van de Wet VTH dat op dit moment in uitvoering is. Verwacht wordt dat de meest recente data in het najaar van 2025 beschikbaar zijn. De vergelijkende data zullen als bijlage worden toegevoegd aan deze rapportage.

Proces robuustheid

4. Wat is de huidige stand van zaken van het proces dat de ODIJ op dit moment doorloopt? Wat zijn de uitkomsten van de drie sporen (tot nu toe)?
5. In hoeverre geven deze onderzoeken een adequaat en volledig beeld van de huidige situatie van de ODIJ en de verwachtingen voor de toekomst?
6. Wat gaat goed in dit proces en waar liggen verbetermogelijkheden?

Informatievoorziening en sturing

7. Hoe is de sturing op en informatievoorziening vanuit de ODIJ georganiseerd? Wie doet wat?
8. In hoeverre stelt de informatievoorziening over de ODIJ de raden en Staten in staat om te sturen op de robuustheid van de ODIJ (kaderstellend en controlerend)?
9. In welke mate is er in de sturing op en informatievoorziening over de ODIJ aandacht voor de opdrachtgevers- en eigenaarsrol? Zijn deze rollen in de praktijk in balans?
10. In hoeverre draagt de sturing op de ODIJ actief bij aan een verbeterde robuustheid van de ODIJ?

Leren

11. Welke lessen zijn er te trekken uit het proces tot robuustheid, de sturing en informatievoorziening en de relatie hiertussen?
12. Wat kunnen deelnemers van elkaar leren in de wijze waarop sturing wordt gegeven aan de ODIJ en hoe de informatievoorziening wordt benut?

Dit onderzoek is opgebouwd uit de volgende stappen:

- *Startgesprek* Er heeft een startgesprek plaatsgevonden met de begeleidingscommissie vanuit de Rekenkamers en het onderzoeksteam. Tijdens dit gesprek zijn de onderzoeksvragen, het normenkader en de planning vastgesteld en zijn praktische werkafspraken gemaakt.
- *Informatie-uitvraag* Vervolgens is bij de ambtelijk contactpersonen van de gemeenten, de provincie en de ODIJ de benodigde documentatie opgevraagd.
- *Documentenstudie* In deze stap zijn verschillende documenten bestudeerd die inzicht bieden in het ontwikkeltraject om tot een toekomstbestendige omgevingsdienst te komen en in de informatievoorziening en sturing hierover aan en door de gemeenten en provincie.
- *Gespreksronde* In deze stap zijn met de volgende partijen interviews en sessies gehouden:
    - Ambtelijke vertegenwoordiging (per gemeente/provincie)
    - Bestuurlijke vertegenwoordiging (per gemeente/provincie)
    - Sessie met raden en Provinciale Staten (per gemeente/provincie)
    - Directie/MT Omgevingsdienst IJmond
- *Rapportage I*n deze stap is gewerkt aan de nota van bevindingen. Ook is gewerkt aan het bijlagenrapport *ODIJ – Deelnemers onderzoek in beeld,* waarin de beelden per deelnemer zijn opgenomen. De conceptnota en het bijlagenrapport zijn verstuurd voor ambtelijk wederhoor onder de verschillende deelnemers. De bestuurlijke nota en de nota van bevindingen zijn voor wederhoor aan de onderscheiden besturen voorgelegd.

- *Presentatie* Na aanbieding en openbaarmaking van het eindrapport zullen de rekenkamers in samenwerking met de onderzoekers een centrale toelichting op het onderzoek organiseren.

2. Conclusies

2.1 Hoofdconclusie

De hoofdconclusie bestaat uit twee delen. Het eerste deel geeft antwoord op de eerste centrale onderzoeksvraag:

> Worden in de huidige aanpak, om de robuustheid van de ODIJ op de (middel)lange termijn op het gewenste niveau te krijgen, de juiste bouwstenen gebruikt om vertrouwen te mogen hebben in het resultaat? Zo niet, wat ontbreekt?

De rekenkamers komen tot het volgende antwoord:

De bouwstenen in het ontwikkeltraject voor een robuuste en toekomstbestendige OD IJmond zijn de herijking van de gemeenschappelijke regeling en governance, herijking van de financieringsstructuur en verkenning van toekomstscenario's. Uit het onderzoek blijkt dat deze bouwstenen worden gebruikt. Naar oordeel van de rekenkamers gebeurt dit overwegend op een goede wijze. De belangrijkste uitzondering daarop is het omzetcriterium (kpi 1). Daaraan zal op 1 april 2026 niet worden voldaan. De ODIJ legt dat goed onderbouwd aan de deelnemers uit.

Op het moment van het schrijven van dit rapport is het nog niet geheel duidelijk hoe de Rijksoverheid hierop zal reageren. Ook is het nog onduidelijk wat de deelnemende gemeenten en provincie als een passende omvang van taken en financiën beschouwen en of zij daarmee voldoen aan het omzetcriterium, zodat de ODIJ voldoende robuust is om provinciale en gemeentelijke ambities en doelen te kunnen realiseren.

De ODIJ zal, net als alle andere omgevingsdiensten, op 1 april 2026 moeten voldoen aan de zes criteria die door de Rijksoverheid in het kader van het IBP-VTH verplicht zijn gesteld. Deze criteria hebben betrekking op minimale omvang, kwaliteitscriteria, innovatie, weerstandsvermogen, business intelligence en regionale congruentie. In 2024 constateerde het ministerie van IenW dat de robuustheid van de ODIJ onvoldoende was. Mede naar aanleiding hiervan is de ODIJ de afgelopen jaren meermaals onderwerp geweest van onderzoek. Uit de onderzoeken kwam het beeld naar voren van een omgevingsdienst met 'twee gezichten'. Enerzijds wordt de dienst gewaardeerd om de nabijheid, het informele en innovatieve karakter en de wil om snel te reageren op opdrachten

van de deelnemers. Anderzijds is het evenwicht tussen de opdracht, middelen en capaciteit uit balans geraakt en is er onvoldoende scherpte in de rolverdeling en sturing. Er is onder de deelnemers een breed gedragen beeld dat de ODIJ stappen moet zetten om de basis op orde te brengen.

Ingegeven door het feit dat de ODIJ aan de robuustheidscriteria moet voldoen, werkt de ODIJ sinds 2024 aan een gestructureerd ontwikkeltraject. Hierbij richt de ODIJ zich niet alleen op het op 1 april 2026 voldoen aan de robuustheidscriteria, maar onderzoekt breder de eigen toekomstbestendigheid. De ODIJ volgt hierbij drie sporen:

1. Herijking van de Gemeenschappelijke Regeling en governance
2. Herziening van de financieringsstructuur en
3. Verkenning van toekomstscenario's.

In dit ontwikkeltraject is er een aantal duidelijke succesfactoren, namelijk de bestuurlijke en ambtelijke collectiviteit in de samenwerking, de snelheid en intensivering van besluitvorming en transparante communicatie.

Als het gaat om de robuustheidscriteria constateren we dat de ODIJ niet tijdig aan een minimale omzet (kpi 1) zal voldoen. De omvang van het huidige takenpakket sluit niet aan bij het criterium. Dit zorgt voor onzekerheid bij de deelnemers over de gevolgen op lange termijn. Wat het Rijk zal besluiten als de ODIJ niet voldoende omzet kan realiseren, is nog niet geheel duidelijk. Het ministerie van IenW heeft op dit moment een wetsvoorstel ter consultatie liggen voor het juridisch borgen van de robuustheidscriteria. In een Kamerbrief van 23 september 2025 geeft de minister aan dat de omgevingsdiensten vanaf 1 april 2026 gemonitord zullen worden via de Staat van VTH. Voor omgevingsdiensten die op 1 april 2026 nog niet voldoen aan de robuustheidscriteria voorziet de minister een halfjaarlijkse rapportage tot het moment dat zij wel voldoen, naast monitoring via de Staat van VTH.

Ook is het onduidelijk wat de deelnemers als een passende omvang van taken en financiën beschouwen en of zij daarmee voldoen aan het omzetcriterium, zodat de ODIJ voldoende robuust is om provinciale en gemeentelijke ambities en doelen te kunnen realiseren. De VTH-opgaven worden complexer en de ODIJ moet voldoende taken en omzet hebben om een kwalitatieve bijdrage te leveren aan de fysieke leefomgeving. De robuustheid van de dienst maakt daarom nadrukkelijk onderdeel uit van het ontwikkeltraject.

We concluderen dat bij de deelnemers, zowel bestuurlijk als ambtelijk, vertrouwen is dat met dit traject de uitvoering op het minimale noodzakelijke niveau wordt gebracht en dat er op deze manier een gezamenlijk vertrekpunt ontstaat voor verdere samenwerking en/of fusie, ook na 1 april 2026. De bevindingen van dit rekenkameronderzoek ondersteunen dat vertrouwen.

De tweede centrale onderzoeksvraag is:

> Hoe is de sturing, inclusief de informatievoorziening, tussen de betrokken bestuursorganen en de ODIJ vormgegeven en uitgevoerd, in welke mate heeft dat bijgedragen aan het huidige tekort aan robuustheid van de ODIJ en op welke wijze kunnen de bestuursorganen op een effectieve manier de ODIJ aansturen en bijdragen aan het versterken van diens robuustheid?

De rekenkamers komen tot het volgende antwoord op deze vraag:

De afspraken over de informatievoorziening worden in de praktijk nageleefd, maar de kwaliteit ervan schiet tekort. Documenten worden tijdig opgeleverd en de raden en Staten worden tijdig in positie gebracht om zienswijzen in te dienen. De informatievoorziening aan de raden en Staten is echter kwalitatief (nog) niet op orde. De informatievoorziening zorgt voor een periodieke overdaad aan informatie en is onvoldoende toegankelijk en vaak technisch van aard. Dat maakt het beperkt mogelijk om goed te monitoren en/of (bij) te sturen op de opdracht en de bijdragen van de ODIJ aan de vastgestelde ambities en doelen. Hierbij speelt ook dat het vooral in de raden en Staten ontbreekt aan een gedeeld beeld van de gewenste kwaliteit van de informatievoorziening.

Deelnemers hebben in de afgelopen jaren in gezamenlijkheid te beperkt gestuurd op de continuïteit van de ODIJ. Bestuurlijk eigenaarschap en opdrachtgeverschap worden in de meeste gevallen niet expliciet onderscheiden. Van alle deelnemers heeft alleen de provincie beide rollen ambtelijk en bestuurlijk gescheiden. Tot de start van het ontwikkeltraject in april 2024 lijkt bij de sturing op de ODIJ het opdrachtgeversbelang geprevaleerd te hebben boven het eigenaarsbelang. Vanwege tevredenheid over de nabijheid van de ODIJ en de uitvoering van de afzonderlijke opdrachten is er door deelnemers meer individueel dan als collectief gestuurd en is minder aandacht geweest voor de continuïteit van de dienst.

Met het huidige ontwikkeltraject rondom de robuustheid en toekomstbestendigheid wordt er binnen het AB meer vanuit collectief eigenaarschap gestuurd op noodzakelijke verbeterpunten binnen de ODIJ. Toch zijn er spanningen tussen de opdrachtgevers- en opdrachtnemersrol, met name op de benodigde inbreng van taken om aan het omzetcriterium (kpi 1) te kunnen voldoen. Ook voelen raden en Staten zich (nog) niet voldoende betrokken bij de sturing op de toekomst van de ODIJ.

De afspraken over de informatievoorziening met betrekking tot de planning- en controlcyclus worden in de praktijk nageleefd. Dit betekent onder andere dat documenten tijdig worden opgeleverd en dat de gemeenteraden en PS tijdig in positie worden gebracht. Ook zijn de gemeenteraden en PS geïnformeerd over het ontwikkeltraject van de ODIJ en over hun rol daarbij. De informatievoorziening hierover vond plaats via de reguliere planning- en controlcyclus en via incidentele informatievoorziening zoals regionale informatiebrieven en -bijeenkomsten en recent een webinar.

De informatievoorziening aan de raden en Staten voldoet echter (nog) niet aan de behoefte. De huidige informatievoorziening zorgt bijvoorbeeld voor een periodieke overdaad aan informatie. Ook is de informatie onvoldoende toegankelijk en vaak technisch van aard. Hierbij ontbreken handvatten om stukken goed te doorgronden. Dit heeft niet geleid tot het comfort bij de raden en Staten dat zij voldoende zicht en grip hebben op het ontwikkeltraject. Er zit een lacune tussen de omvang van de informatievoorziening en de ervaren informatiepositie.

Daar komt bij dat er onder raads- en Statenleden beperkt zicht is op wat de ODIJ doet voor de gemeente en/of provincie, hoe dit zich verhoudt tot de taken die de deelnemer zelf doet en hoe dit bijdraagt aan de eigen beleidskaders zoals omgevingsvisies. Dat maakt het beperkt mogelijk om (bij) te sturen op de opdracht en de bijdragen van de ODIJ aan lokaal of regionaal vastgestelde ambities en doelen. Hierbij speelt ook dat het binnen – met name – raden en Staten ontbreekt aan een gedeeld wensbeeld van de informatiekwaliteit.

We concluderen dat de deelnemers in de afgelopen jaren in gezamenlijkheid te beperkt hebben gestuurd op de continuïteit van de ODIJ. Analyses over de governance van de ODIJ laten zien dat bestuurlijk eigenaarschap en opdrachtgeverschap in de meeste gevallen niet voldoende worden onderscheiden. Van alle deelnemers heeft alleen de provincie beide rollen ambtelijk en bestuurlijk expliciet onderscheiden.

Ook heeft de ODIJ, onder andere in de planning & control-documenten, lange tijd geen goede koppeling gemaakt tussen de (benodigde) inzet van middelen, de uitvoering en resultaten. Om informatie over de relatie tussen de eigen opdracht en het breder functioneren van de dienst hebben de colleges van B&W en Gedeputeerde Staten ook niet of nauwelijks gevraagd. Over het algemeen is het evenwicht tussen de rol van opdrachtgever en eigenaar hiermee uit balans geweest. Tot de start van het ontwikkeltraject in 2024 lijkt het opdrachtgeversbelang geprevaleerd te hebben boven het eigenaarsbelang. We concluderen dat de deelnemers vanwege tevredenheid over de nabijheid en uitvoering van de lokale opdracht vooral individueler hebben gestuurd. Zij hebben hierbij minder aandacht gehad voor continuïteit van de dienst.

Meer gezamenlijkheid in sturing komt wel duidelijk naar voren in het ontwikkeltraject rondom de robuustheid en toekomstbestendigheid van de ODIJ. Het AB stuurt meer vanuit collectief eigenaarschap op noodzakelijke verbeterpunten binnen de ODIJ. Het ontwikkeltraject ziet erop toe dat de benodigde basis op orde wordt gebracht om verder door te ontwikkelen. Tijdens het ontwikkeltraject zijn nieuwe inzichten ontstaan die gebruikt worden in de besluitvorming. Het tijdspad, inclusief besluitvormingsmomenten, is lopende de uitvoering meer gedetailleerd uitgewerkt.

Er blijven niettemin spanningen tussen de opdrachtgeversrol en de eigenaarsrol, met name op de benodigde inbreng van taken om aan het omzetcriterium (kpi 1) te kunnen voldoen. Ook geldt voor de raden en Staten dat er (nog) niet wordt ervaren dat zij in dit traject voldoende worden betrokken bij de sturing in gezamenlijkheid op de toekomst van de ODIJ.

2.2 Beantwoording van de deelvragen

De hoofdconclusie is gebaseerd op de beantwoording van de deelvragen.

> Deelvraag 1: Hoe ziet het huidige stelsel van de ODIJ eruit?

De wettelijke taken van een omgevingsdienst zijn primair het uitvoeren van vergunningverlening, toezicht en handhaving op gebied van milieu, natuur, bodem en bouw voor gemeenten en provincies.
Omgevingsdiensten adviseren gemeenten en provincies ook bij beleidsvorming en voeren projecten uit met betrekking tot duurzaamheid en energie.
De wettelijke taken vallen onder de Omgevingswet en specifieke milieu- en bouwregelgeving. Daarnaast kunnen zij specifieke ‘plustaken’ uitvoeren op basis van een dienstverleningsovereenkomst met afzonderlijke deelnemers.

De ODIJ is een openbaar lichaam, op basis van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr). De ODIJ heeft zich ontwikkeld van een milieudienst voor vier gemeenten in 1999 naar de huidige omgevingsdienst voor 14 gemeenten en de provincie Noord-Holland. De gemeenten en de provincie zijn zowel *eigenaar* als *opdrachtgever* van de ODIJ.

De Gemeenschappelijke Regeling is het belangrijkste kader voor rollen, taken en verantwoordelijkheden bij de ODIJ. Over de rollen, taken en verantwoordelijkheden bestaan onvolkomenheden en onduidelijkheden. Zo is er een complex en ontoereikend juridisch kader, waarbij er geen duidelijk vertrekpunt tussen opdrachtgever en opdrachtnemer is ten aanzien van wat er gerealiseerd moet worden. Ook is er onvoldoende rolscherpte tussen opdrachtgever en opdrachtnemer en heeft het lang ontbroken aan een

structurele ambtelijke overlegcyclus, waardoor de afstemming per deelnemer sterk verschilde.

Onder raden en Staten ontbreekt een beeld van de beleidsdoelen. Ook de betrokkenheid van deelnemers heeft sterk verschild. De verschillen betreffen de manier waarop deelnemers eigenaar zijn van de regeling (via delegatie of mandaat), welke taken zijn ondergebracht bij de ODIJ, en in welke mate taken wel of niet verplicht zijn.

De aanscherping van rollen, taken en verantwoordelijkheden rondom de ODIJ is één van de kernpunten van het ontwikkeltraject dat de ODIJ doorloopt.

Norm: "De rollen, taken en verantwoordelijkheden voor betrokkenen bij de ODIJ zijn helder uitgewerkt."

Helemaal niet voldaan	In beperkte mate voldaan	Gedeeltelijk voldaan	Grotendeels voldaan	Volledig voldaan

Deelvraag 2: Wie zijn hierin betrokken en wat zijn hun rollen, taken en verantwoordelijkheden binnen het stelsel? Is dit voldoende helder voor de gemeenteraden en Provinciale Staten?

Het bestuur van de ODIJ bestaat uit het Algemeen Bestuur (AB), het Dagelijks Bestuur (DB) en de voorzitter. De leden van het AB worden verkozen vanuit de colleges van de verschillende deelnemers. Alle leden van het AB zijn portefeuillehouders Milieu in de deelnemende gemeenten, plus de gedeputeerde van de provincie Noord-Holland met de eigenaarsrol omgevingsdiensten in zijn portefeuille. Vier leden van het DB worden door het AB aangewezen uit de leden van het AB die zijn aangewezen door de colleges van de gemeenten Beverwijk, Haarlem, Heemskerk en Velsen. Het vijfde lid wordt aangewezen door de overige colleges. De leden van het DB zijn ook onderdeel van het AB. Het AB wijst uit haar leden de voorzitter aan. De directeur is het hoofd van de dienst en secretaris van het bestuur.

Raads- en Statenleden worden via hun eigen portefeuillehouder geïnformeerd over welke partijen bij de ODIJ betrokken zijn. Deze informatie is niet voor alle raads- en Statenleden helder. Geconstateerd is dat er bij raads- en Statenleden onduidelijkheid bestaat over:

- het takenpakket dat bij de ODIJ is belegd en welke taken verplicht of een eigen keuze zijn;

- de wijze waarop verantwoordelijkheden zijn verdeeld tussen bevoegd gezag en de ODIJ, maar ook tussen de ODIJ en andere omgevingsdiensten, vooral de OD NZKG;
- de rol die raads- en Statenleden kunnen hebben binnen het stelsel.

Norm: "Het is voor raads- en Statenleden voldoende helder wie welke rol heeft binnen het stelsel van de ODIJ en wie daarbinnen wat doet."

Helemaal niet voldaan	In beperkte mate voldaan	Gedeeltelijk voldaan	Grotendeels voldaan	Volledig voldaan

Deelvraag 3: Hoe zijn de prestaties en de kosten van de ODIJ in vergelijking tot andere omgevingsdiensten?

Deze informatie wordt gebaseerd op het Tweejaarlijks onderzoek van de Wet VTH dat op dit moment in uitvoering is. Verwacht wordt dat de meest recente data in het najaar 2025 beschikbaar zijn. De vergelijkende data zullen als bijlage worden toegevoegd aan deze rapportage.

Deelvraag 4: Wat is de huidige stand van zaken van het proces dat de ODIJ op dit moment doorloopt? Wat zijn de uitkomsten van de drie sporen (tot nu toe)?

Twee ontwikkelingen liggen ten grondslag aan het ontwikkeltraject ten aanzien van de robuustheid en toekomstbestendigheid van de ODIJ. Ten eerste moet de ODIJ vanuit het IBP-VTH per 1 april 2026 voldoen aan vastgestelde robuustheidscriteria. Ten tweede kreeg de in 2023 aangestelde directeur een bestuursopdracht om de sterktes en zwaktes van de organisatie in kaart te brengen. Dit leidde tot een Plan van Aanpak gericht op de robuustheidscriteria en het rapport *Twee zijden van een medaille*. Dit rapport reflecteert op de bredere ontwikkelbehoefte van de organisatie.

Deze ontwikkelingen vormen de basis voor een gestructureerd ontwikkeltraject, waarin gewerkt wordt aan toekomstbestendigheid van de ODIJ via drie lijnen:

1. Herijking van de Gemeenschappelijke Regeling (GR) en Dienstverleningsovereenkomsten (DVO's);
2. Herziening van de financieringsstructuur;
3. Verkenning van toekomstscenario's.

De gemeenten en provincie, zowel ambtelijk als bestuurlijk, hebben vertrouwen dat het huidige traject de juiste stappen bevat. Dit Rekenkameronderzoek bevestigt dit beeld. Over de noodzaak van de herijking van de GR en DVO's (spoor 1) en de herziening van de financieringsstructuur (spoor 2) heerst consensus. Toch blijft bij de deelnemers onzekerheid bestaan over de gevolgen van het niet tijdig voldoen aan de robuustheidscriteria, met name het omzetcriterium (kpi 1). Het is immers nog niet geheel duidelijk wat het Rijk zal besluiten over diensten die hier niet aan voldoen. Het ministerie van IenW heeft op dit moment een wetsvoorstel ter consultatie liggen voor het juridisch borgen van de robuustheidscriteria. In een Kamerbrief van 23 september 2025 geeft de minister aan dat de omgevingsdiensten vanaf 1 april 2026 gemonitord zullen worden via de Staat van VTH. Voor omgevingsdiensten die op 1 april 2026 nog niet voldoen aan de robuustheidscriteria voorziet de minister een halfjaarlijkse rapportage tot het moment dat zij wel voldoen, naast monitoring via de Staat van VTH.

Ook is het onduidelijk wat de deelnemers als een passende omvang van taken en financiën beschouwen en of zij daarmee voldoen aan het omzetcriterium, zodat de ODIJ voldoende robuust is om de provinciale en gemeentelijke ambities en doelen te kunnen realiseren.

Spoor 3 'toekomstscenario's' stelt de keuzes over de structurele kritische omvang in de centraal. Daarbij wordt enerzijds gekeken hoe deelnemers de ODIJ zelfstandig kunnen versterken door aanvullende taken in te brengen. Anderzijds wordt in samenspraak met andere partners, zoals de gemeente Zaanstad en de OD NZKG, verkend hoe de robuustheid kan worden versterkt. Alle deelnemers hechten belang aan het realiseren van spoor 1 (herijking van de GR en DVO's) en 2 (herziening van de financieringsstructuur). Dit is noodzakelijk, ongeacht de uitkomst van spoor 3. Dit signaal wordt ook bevestigd door de externe partners waarmee de ODIJ haar toekomstscenario's verkent. Met de toekomstscenario's die nu worden verkend wordt voorgesorteerd op de wetswijziging die nu ter consultatie voorligt.

Norm: "Het is voor alle betrokkenen voldoende helder waar de ODIJ nu staat in het kader van het traject om robuust te worden."

Helemaal niet voldaan	In beperkte mate voldaan	Gedeeltelijk voldaan	Grotendeels voldaan	Volledig voldaan

Deelvraag 5: In hoeverre geven deze onderzoeken een adequaat en volledig beeld van de huidige situatie van de ODIJ en de verwachtingen voor de toekomst?

De ODIJ wil met het ontwikkeltraject, dat uit drie sporen bestaat, robuust en toekomstbestendig worden. De ODIJ kijkt naar wat de beste organisatievorm voor de langere termijn is, ook als het zelfstandig zou kunnen voldoen aan de robuustheidscriteria. Informatievoorziening over het traject naar toekomstbestendigheid én de voortgang op de robuustheidscriteria verloopt via de lijn van het AB richting raden en Staten. De huidige situatie en robuustheidsprognose wordt geschetst aan de hand van halfjaarrapportages en de beoordeling hiervan door het ministerie van IenW tot en met medio 2026. De ODIJ heeft geïnvesteerd in transparante communicatie over het ontwikkeltraject. Betrokken bestuurders en ambtenaren hebben doorgaans een voldoende helder beeld van de stand van zaken bij de ODIJ. Hierdoor krijgen de betrokkenen periodiek een beeld van de huidige situatie en de verwachtingen voor de toekomst voor wat betreft robuustheid. Een kanttekening hierbij is: hoe intensiever betrokken, hoe meer zicht er is op het traject. Dit uit zich met name in een beperkter gevoel van betrokkenheid en grip bij de raden en Staten. In het *'Bijlagenrapport'* is het beeld per deelnemer aan het onderzoek opgenomen.

Norm: "Het proces via drie sporen geeft een adequaat beeld van de huidige situatie en de verwachtingen voor de toekomst voor wat betreft robuustheid."

Helemaal niet voldaan	In beperkte mate voldaan	Gedeeltelijk voldaan	Grotendeels voldaan	Volledig voldaan

Deelvraag 6: Wat gaat goed in dit proces en waar liggen verbetermogelijkheden?

De ODIJ heeft de knelpunten en succesfactoren om aan de robuustheidscriteria te voldoen duidelijk in beeld. Succesfactoren zijn: een gezamenlijk bestuurlijk én ambtelijk traject, het versnelde tempo van het traject en de transparante communicatie hierover. Tegelijkertijd gaat het versnelde tempo gepaard met ervaren complexiteit door raads- en Statenleden. Ook heeft het traject niet geleid tot gevoel van betrokkenheid bij het ontwikkeltraject bij raden en Staten. Wel worden initiatieven georganiseerd om op korte termijn de raden en Staten weer in positie te brengen op de voortgang van het traject. Inhoudelijk zal de ODIJ niet tijdig aan het omzetcriterium (kpi 1) voldoen. Met de

toekomstscenario's die nu worden verkend wordt voorgesorteerd op de wetswijziging die nu ter consultatie voorligt.

Het omzetcriterium leidt op dit moment tot onzekerheid op de lange termijn voor de gevolgen hiervan, maar zit betrokkenen niet in de weg om benodigde stappen te blijven zetten.

Norm: "Knelpunten voor robuustheid zijn voldoende in beeld en ondervangen in het proces en succesfactoren voor robuustheid worden benut."

Helemaal niet voldaan	In beperkte mate voldaan	Gedeeltelijk voldaan	Grotendeels voldaan	Volledig voldaan

Bestuurlijk en ambtelijk is er onder de deelnemers een gefundeerd vertrouwen dat met het huidige traject de goede stappen worden gezet. Over de noodzaak van een herijking van de GR en DVO's (spoor 1) en financieringsstructuur (spoor 2) heerst consensus. Onzeker is voor de deelnemers wat de mogelijke gevolgen zijn van het niet tijdig voldoen aan de robuustheidscriteria per 1 april 2026. Dit geldt vooral voor het niet behalen van omzetcriterium (kpi 1). In het derde spoor (toekomstscenario's) wordt de tijd genomen om op de langere termijn de mogelijke consequenties van de verschillende opties omtrent samenwerking danwel fusie, en met welke partner, te verkennen. De beoogde resultaten van spoor 1 en 2 zijn nodig voor de ODIJ om een goede basis te hebben, hier bestaat consensus over bij de ODIJ. Deze beoogde resultaten zijn nodig, ongeacht wat er besloten gaat worden over de toekomstscenario's in spoor 3 (middellange en langere termijn). De raden en PS hebben beperkt zicht op het traject en bij hen ontbreekt vertrouwen op de uitkomsten hiervan.

Norm: "Betrokkenen hebben een gefundeerd vertrouwen dat het huidige proces voor robuustheid voor de middellange termijn voldoende houvast biedt.

Helemaal niet voldaan	In beperkte mate voldaan	Gedeeltelijk voldaan	Grotendeels voldaan	Volledig voldaan

Deelvraag 7: Hoe is de sturing op en informatievoorziening vanuit de ODIJ georganiseerd? Wie doet wat?

De afspraken over de informatievoorziening over en sturing op de ODIJ volgen uit de Wgr en zijn vastgelegd in de GR ODIJ. De afspraken richten zich vooral op de totstandkoming van de informatie, de frequentie van informatie en de tijdigheid hiervan (wie komt wanneer tot welke informatie?). Over de (gewenste) *kwaliteit* van de informatievoorziening zijn beperkte afspraken tussen de ODIJ en deelnemers. Dit betreft onder meer de koppeling tussen opdracht, inzet en middelen en de vertaling naar stuurinformatie. De ODIJ werkt hieraan.

Om de positie van de volksvertegenwoordiging te verstevigen zijn lokaal, zoals in de gemeente Heemskerk, initiatieven genomen. Voorbeelden zijn het werken met 'raadsrapporteurs' of het hanteren van een handzaam format dat als oplegger dient bij informatie aan de raad. De huidige informatievoorziening maakt het voor raden en Staten echter beperkt mogelijk om (bij) te sturen op de opdracht en de bijdragen van de ODIJ aan lokaal of regionaal vastgestelde ambities en doelen. Bovendien is de opdrachtverstrekking sterk gericht op producten en wordt deze beperkt gekoppeld aan de beleidskaders van de deelnemers.

Norm: Er zijn duidelijke afspraken over de informatievoorziening over en sturing op de ODIJ tussen alle betrokken actoren (denk aan: frequentie, kwaliteit, organisatie en tijdigheid).

Helemaal niet voldaan	In beperkte mate voldaan	Gedeeltelijk voldaan	Grotendeels voldaan	Volledig voldaan

De ODIJ leeft de afspraken over informatievoorziening en sturing na. Dit betekent dat documenten tijdig worden verstuurd en dat de raden en Staten tijdig in positie worden gebracht om zienswijzen in te dienen. De huidige informatievoorziening zorgt echter ook voor een periodieke overdaad aan informatie bij de raden en Staten. Ook is de informatie vaak technisch van aard. Dit maakt het voor raads- en Statenleden moeilijk om stukken te doorgronden. Hierdoor kunnen zij beperkt monitoren en/of (bij)sturen op de opdracht en bijdrage van de ODIJ aan de ambities en doelen. Hierbij speelt ook dat het binnen – met name – raden en Staten ontbreekt aan een gedeeld wensbeeld van de informatiekwaliteit.

Norm: De afspraken worden in de praktijk nageleefd.

Helemaal niet voldaan	In beperkte mate voldaan	Gedeeltelijk voldaan	Grotendeels voldaan ⇩	Volledig voldaan

Deelvraag 8: In hoeverre stelt de informatievoorziening over de ODIJ de raden en Staten in staat om te sturen op de robuustheid van de ODIJ (kaderstellend en controlerend)?

Aan actieve informatievoorziening over het traject dat de ODIJ doorloopt wordt aandacht besteed. Dit varieert van deelname aan werkgroepen (ambtelijk), de introductie van accounthoudersoverleggen en de intensivering van de AB-vergaderingen. De informatie die ambtelijk wordt voorbereid en waar bestuurlijk richting aan wordt gegeven komt bij de raden en PS via de reguliere P&C-cyclus en incidentele informatievoorziening, zoals regionale informatiebrieven en -bijeenkomsten en recent een webinar.

Het ontwikkeltraject met drie sporen levert ook nieuwe informatie op. Deze informatie wort benut voor bespreking en oordeelsvorming en dient als input voor besluitvorming later in het traject.

Bij raden en Staten speelt de vraag over de sturing die raden en Staten kunnen geven op dit traject. Zij worden actief betrokken, maar hebben niet het beeld om inhoudelijk te kunnen sturen. Dit hangt mede samen met het beperkte beeld dat raden en Staten hebben over hun verwachte betrokkenheid. Hoewel dit onderzoek zich alleen richt op de ODIJ blijkt uit de interviews met raadsleden en Statenleden dat dit ook speelt bij andere GR'en en verbonden partijen.

Norm: De betrokken actoren binnen gemeenten en provincie zijn actief geïnformeerd over het proces van robuustheid en de stappen die nodig zijn om robuust te worden.

Helemaal niet voldaan	In beperkte mate voldaan	Gedeeltelijk voldaan	Grotendeels voldaan ⇩	Volledig voldaan

Deelvraag 9: In welke mate is er in de sturing op en informatievoorziening over de ODIJ aandacht voor de opdrachtgevers- en eigenaarsrol? Zijn deze rollen in de praktijk in balans?

Bestuurlijk eigenaarschap en opdrachtgeverschap worden veelal niet expliciet gescheiden. Alleen bij de provincie worden deze twee rollen ambtelijk en bestuurlijk van elkaar gescheiden. Deelnemers dienen echter de rol van eigenaar te kunnen scheiden van de rol van opdrachtgever.

Voor het huidige ontwikkeltraject in april 2024 blijkt namelijk dat het opdrachtgeversbelang heeft geprevaleerd boven het eigenaarsbelang bij de sturing op de ODIJ. Vanwege tevredenheid over nabijheid en de uitvoering van de lokale opdracht is er individueler gestuurd, dit is een opdrachtgeversperspectief. Hierdoor is beperkter aandacht geweest voor de continuïteit van de dienst. Met het huidige ontwikkeltraject wordt in het AB meer vanuit collectief eigenaarschap gestuurd op noodzakelijke verbeterpunten binnen de ODIJ. Om aan het omzetcriterium te voldoen (kpi 1) zijn echter meer taken bij de ODIJ nodig. Zo blijft een spanningsveld bestaan tussen de opdrachtgeversrol en de eigenaarsrol.

Norm: In de sturing op de ODIJ is er aandacht voor de opdrachtgevers- én de eigenaarsrol. Op beide rollen wordt in de praktijk actief en evenredig gestuurd.

Helemaal niet voldaan	In beperkte mate voldaan	Gedeeltelijk voldaan	Grotendeels voldaan	Volledig voldaan

Deelvraag 10: In hoeverre draagt de sturing op de ODIJ actief bij aan een verbeterde robuustheid van de ODIJ?

Informatie over de staat en ontwikkelbehoefte van de ODIJ ontbrak geruime tijd. Sinds de bestuursopdracht en het PvA rondom robuustheid sturen de deelnemers ambtelijk en bestuurlijk actief (bij) op de ODIJ. Er wordt binnen de sporen nieuwe informatie ontwikkeld die wordt benut voor bespreking en oordeelsvorming en die als input voor besluitvorming dient in het traject. Tussen gemeenten en provincie bestaan wel verschillen in personele capaciteit die van invloed zijn op de betrokkenheid bij dit proces. Breder speelt een vraag over de sturing die raden en PS kunnen en/of dienen te geven op dit traject. Bij de deelnemers is in beperkte mate een gedeeld beeld van de rol die van raden en PS bij de ODIJ en dit proces mag worden verwacht.

Norm: "De verschillende actoren binnen gemeenten en provincie benutten deze informatie actief om (bij) te sturen op de robuustheid van de ODIJ."

Helemaal niet voldaan	In beperkte mate voldaan	Gedeeltelijk voldaan	Grotendeels voldaan	Volledig voldaan

Deelvraag 11: Welke lessen zijn er te trekken uit het proces tot robuustheid, de sturing en informatievoorziening en de relatie hiertussen?

Het antwoord op deze deelvraag staat in Hoofdstuk 3 Aanbevelingen.

Deelvraag 12: Wat kunnen deelnemers van elkaar leren in de wijze waarop sturing wordt gegeven aan de ODIJ en hoe de informatievoorziening wordt benut?

Om effectief te sturen op de beleidsdoelen en bedrijfsmatige continuïteit van de ODIJ is een scheiding tussen de eigenaarsrol en de opdrachtgeversrol van belang. Het bevordert de aandacht voor en de professionalisering van beide rollen en borgt daarmee de *checks & balances* tussen beide rollen. Daarnaast maakt een scheiding tussen opdrachtgever en opdrachtnemer het voor raden en Staten meer inzichtelijk wie primair aanspreekbaar is op de beleidsresultaten van ODIJ en wie aanspreekbaar is op de continuïteit van de bedrijfsvoering. De provincie Noord-Holland voert de scheiding tussen de rollen van opdrachtgever en eigenaar door de rollen bij verschillende gedeputeerden te beleggen. Ook ambtelijk is de rollenscheiding doorgevoerd.

Op papier is ook in de gemeenten Bloemendaal en Heemstede de rollenscheiding op bestuursniveau doorgevoerd. In de praktijk blijkt er toch van samenvoeging sprake.

De gemeente Heemskerk heeft, op initiatief van de gemeenteraad, een voorstel tot invoering van het 'raadsrapporteurschap' voor een aantal verbonden partijen, waaronder de ODIJ, aangenomen. Dit moet nog nader worden uitgewerkt in een afgebakend takenpakket. De effectuering is voorzien eind 2025. Het is de bedoeling dat de raadsrapporteur ten behoeve van de gemeenteraad een of meer specifieke verbonden partijen of gemeenschappelijke regelingen nauwgezet volgt en waar nodig rapporteert aan de raad.

De gemeente Heemskerk heeft, op initiatief van de gemeenteraad, het gebruik van een oplegnotitie ingevoerd. De oplegnotitie wordt ingezet bij de behandeling van iedere zienswijze van een gemeenschappelijke regeling. Hiermee wordt nagestreefd om het doel, de belangrijkste wijzigingen en de context duidelijk naar voren te brengen. Hiervoor zal gebruik worden gemaakt van een door het ministerie van BZK ontwikkeld format. Het college van Heemskerk heeft het DB van de ODIJ verzocht om voortaan ook van dat format gebruik te maken.

3. Aanbevelingen

Op basis van de conclusies en beantwoording van de onderzoeksvragen komen de Rekenkamers tot de onderstaande aanbevelingen.

Aanbeveling voor de colleges van B&W, Gedeputeerde Staten en het AB/DB van de ODIJ:

Aanbeveling 1:

Breng in de sturing op de ODIJ de rollen van opdrachtgever en eigenaar beter in balans.

Hoewel binnen spoor 1 met een nieuwe GR en DVO's de goede stappen worden gezet om tot een robuuste organisatie te komen, is het aan te bevelen om de balans tussen deze rollen op orde te brengen, ongeacht de toekomstige organisatievorm. Neem hierbij de volgende overwegingen mee:

- Hanteer een striktere scheiding tussen de eigenaars-en opdrachtgeversrol. Dit kan door middel van:
  - Het scheiden van deze rollen, zowel bestuurlijk als ambtelijk, in natuurlijke personen, voor zover de omvang van de gemeente dat toelaat. Bij de provincie Noord-Holland zijn deze rollen al gescheiden, daarom is dit deel van de aanbeveling niet op de provincie van toepassing.
  - In het AB zitten alleen de eigenaren. Tijdens de AB-vergadering worden alleen de eigenaarskwesties (rakend aan de continuïteit van de ODIJ) besproken.
  - De (lokale) inhoud en taakopdracht worden geregeld in DVO's met afzonderlijke deelnemers vanuit de opdrachtgeversrol.
- Expliciteer het belang van beide rollen en de consequenties van voorgenomen besluiten richting raden en PS:
  - De ODIJ publiceert P&C-documenten en specifieke informatie voor raden en Staten. De colleges van B&W en GS maken eigen raads- of Statenvoorstellen om informatie vanuit de ODIJ naar de eigen volksvertegenwoordiging over te brengen. Zorg er in deze voorstellen voor dat de informatie richting raden en Staten meer gekoppeld wordt aan de beide rollen die je als deelnemer hebt.
    - *Eigenaar (collectief)* | Maak inzichtelijk waarom ontwikkelingen, besluiten of voorstellen bijdragen aan de continuïteit van de ODIJ. Dit is bijvoorbeeld relevant in het kader van het nieuw te nemen besluit over de herijking van de GR.
    - *Opdrachtgever (bevoegd gezag)* | Richt de beleidsinhoudelijke informatievoorziening voor de raden en Staten meer op hun

kaderstellende- en controlerende rol en minder op de bedrijfsvoering van de ODIJ.

- *Balans* | Maak inzichtelijk wat keuzes vanuit de eigenaarsrol betekenen voor de opdrachtgeversrol en andersom.

Aanbeveling voor de colleges van B&W, Gedeputeerde Staten en het AB/DB van de ODIJ:

Aanbeveling 2:

Ontwikkel in samenspraak tussen de ODIJ-organisatie en deelnemers een inwerkprogramma voor nieuwe raads- en Statenleden.

De komende gemeenteraadsverkiezingen in maart 2026 zorgen hierbij voor een goed moment. Bespreek welke vorm passend is. Ga, bijvoorbeeld via een lokale/regionale informatiesessie of een witboek, in elk geval in op de volgende onderwerpen:

- Wat doet een omgevingsdienst en wat doet de ODIJ?
  - Wat zijn verplichte basistaken en wat zijn plustaken?
  - Welke overwegingen liggen aan het huidige takenpakket ten grondslag?
- Hoe verhouden de werkzaamheden van de ODIJ zich tot de eigen werkzaamheden van gemeenten en provincies op het vlak van de ODIJ en andere organisaties (zoals de OD NZKG)?
- Hoe draagt de ODIJ bij aan de ambities van gemeenten en provincie in de fysieke leefomgeving? Koppel dit aan de lokale of regionale ambities en doelen. Wat betekent dit voor de rollen van opdrachtgever en eigenaar van de ODIJ?
- Welke rol hebben raden en Staten bij de ODIJ en wat is er voor nodig om deze rol goed in te kunnen vullen?

Het is aan te bevelen om de informatie in elk geval online op te nemen zodat deze later raadpleegbaar is, zoals met een webinar. Belangrijk is dat het niet blijft bij een eenmalig moment. Informatie, gekoppeld aan de kernvragen hierboven, moet blijvend raadpleegbaar zijn voor de raden, zodat deze opnieuw onder de aandacht gebracht kunnen wanneer nodig en waar nodig geactualiseerd worden op basis van regionale dan wel landelijke ontwikkelingen.

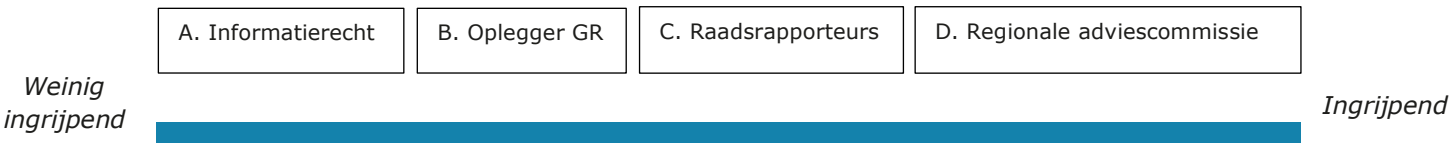
Aanbeveling voor de gemeenteraden en Provinciale Staten, de colleges van B&W, Gedeputeerde Staten en het AB/DB van de ODIJ:

Aanbeveling 3:

Kom tot een betere benutting van het instrumentarium voor de volksvertegenwoordiging.

Raden en Staten ontbreekt het aan zicht en sturingsmogelijkheden op de ODIJ. Initiatieven om hiervoor handvatten te geven worden ontwikkeld, bijvoorbeeld de benoeming van 'raadsrapporteurs' en oplegnotities bij uitgebreide en complexe informatievoorzieningen. Dergelijke initiatieven kunnen structureler worden ingezet.

De volgende instrumenten kunnen worden ingezet:

A. Informatierecht

Raads- en Statenleden hebben recht op informatie van hun college, tenzij het openbaar belang zich daar aantoonbaar tegen verzet.

B. ODIJ-breed invullen oplegger GR

Door een motie, een van de belangrijkste instrumenten van raden en PS, heeft de raad van een van de deelnemende gemeenten afgedwongen dat er een oplegger op de P&C-documenten wordt toegepast. Een oplegger is bedoeld om de informatiepositie van de raad met betrekking tot GR'en te verbeteren. In de oplegger wordt concreet ingegaan op wanneer en door wie te nemen besluiten.

We bevelen aan om deze oplegger raads- en Statenbreed toe te passen, eventueel aangevuld met overige wensen vanuit de raden/PS. De AB-leden kunnen deze wensen lokaal inventariseren en inbrengen tijdens de vergadering.

C. Raads- en Statenrapporteurs

In een van de deelnemende gemeenten is, tevens per motie, het initiatief genomen om te werken met raadsrapporteurs bij enkele GR'en/verbonden partijen, waaronder de ODIJ. Het werken met raadsrapporteurs kan als voordeel hebben dat (controle)taken kunnen worden verdeeld. Enkele raadsleden, bij voorkeur uit oppositie én coalitie, hebben een signalerende en controlerende rol. Dit vergt dat de raadsrapporteurs een helder takenpakket hebben: wat doen ze en hoe verhouden zij zich tot de overige raadsleden). Tevens moeten

raadsrapporteurs voldoende uitgerust zijn, met tijd, kennis en capaciteit, om deze rol in te vullen.

Bevorder dat raadsrapporteurs uit verschillende raden en Staten periodiek met elkaar overleggen. Dit kan de uniformiteit en effectiviteit van zienswijzen bevorderen.

D. Regionale adviescommissie

Diverse raads- en Statenleden vragen zich af wat zij, als één van de deelnemers, met hun zienswijzen kunnen bereiken. Een mogelijke oplossingsrichting ligt in het gezamenlijk afstemmen van zienswijzen via een regionale adviescommissie.

In artikel 24a van de Wet op de gemeenschappelijke regelingen (Wgr) wordt het instellen van een gemeenschappelijke adviescommissie beschreven. In verschillende regio's met andere omgevingsdiensten zijn in de afgelopen periode hier initiatieven voor ontplooid. Per deelnemer neemt een raads- of Statenlid zitting in de adviescommissie. De adviescommissie kan het AB van advies kan voorzien, de besluitvorming van de raden/Staten van de deelnemende gemeenten/provincie met betrekking tot de regeling voorbereiden of de raden van advies voorzien.

Net als bij de raads-/Statenrapporteurs geldt dat het cruciaal is dat deelnemers een helder takenpakket hebben (met welk mandaat zitten zij regionaal aan tafel en hoe verhouden zij zich tot de lokale afspraken), evenals voldoende tijd, kennis en capaciteit.

Afsluitend

Bovenstaande suggesties om invulling te geven aan aanbeveling 3 zijn structureel van aard. De voorbereiding daarvan zal soms enige tijd vergen. Het ontwikkeltraject voor een robuuste en toekomstbestendige ODIJ is echter op dit moment gaande. De komende periode vindt hierover (verdere) informatievoorziening en besluitvorming plaats. In dit proces kunnen de raden en Staten aandachtspunten meegeven, zienswijzen formuleren en besluiten nemen. De rekenkamers moedigen de raden en Staten daarom aan om in dit proces ook nu al een actieve rol te nemen, vooruitlopend op een betere benutting van het instrumentarium voor de raden en Staten.

4. Bestuurlijke reacties

De colleges van burgemeester en wethouders van de gemeenten Bloemendaal, Haarlem, Heemskerk, Heemstede, Landsmeer, Oostzaan, Velsen en Zandvoort en het college van Gedeputeerde Staten van de provincie Noord-Holland hebben ieder een reactie op de conclusies en aanbevelingen gegeven. Ook het Dagelijks Bestuur (DB) van de ODIJ heeft gereageerd op de conclusies en aanbevelingen.

Het is gebruikelijk om de bestuurlijke reacties integraal op te nemen in de bestuurlijke nota. Omdat het gaat om 10 bestuurlijke reacties is daarvan afgezien. Hieronder volgt een beknopte weergave van de tien bestuurlijke reacties. De afzonderlijke reacties zijn via deze link en op de website van elke rekenkamer te vinden.

4.1 Bestuurlijke reacties op de conclusies

De colleges van de gemeenten en de provincie en het DB van de ODIJ geven allemaal aan dat zij de conclusies van het rapport onderschrijven. Het DB van de ODIJ geeft aan blij te zijn dat het rekenkameronderzoek de stappen die de ODIJ in de afgelopen periode heeft gezet om de organisatie toekomstbestendig te maken niet alleen beschrijft, maar ook onderschrijft.

Ontwikkeltraject robuustheid en toekomstbestendigheid

De ODIJ werkt via een ontwikkeltraject aan de robuustheid en toekomstbestendigheid. Het college van Heemskerk onderschrijft het belang van dit traject en constateert dat er goede stappen worden gezet, zoals de herijking van de GR en de financieringsstructuur. De colleges van Heemstede en Bloemendaal geven aan dat zij vertrouwen hebben in de huidige aanpak om de robuustheid van de ODIJ op het gewenste niveau te krijgen. Ook het college van Oostzaan ziet dat de ODIJ werkt aan versterking en toekomstbestendigheid. Het college van Haarlem beschouwt het rekenkameronderzoek als een waardevol document in het traject van de doorontwikkeling van de GR ODIJ tot een robuuste en toekomstbestendige organisatie waarin de basis op orde is.

Het college van Zandvoort plaatst de kanttekening dat het kritisch is op de wijze waarop de ODIJ streeft naar robuustheid. Ook geeft de hogere financiële bijdrage vanaf 2027 het college reden om kritisch te kijken naar het takenpakket en te onderzoeken of taken beter ondergebracht kunnen worden bij de gemeente Haarlem.

Verder delen de colleges van Heemskerk, Oostzaan en Bloemendaal de zorg over het niet tijdig voldoen aan het omzetcriterium (KPI 1). Ook het college van Heemstede benoemt dat de uitkomst van het omzetcriterium nog onzeker is, wat invloed kan hebben op de toekomstscenario's (spoor 3). Het college benoemt dat het meermaals heeft aangegeven dat samenwerking met alle OD's moet worden onderzocht. Het college van Heemskerk geeft aan zich in te blijven zetten om,

binnen zijn mogelijkheden, bij te dragen aan een robuuste ODIJ. Het college van Oostzaan geeft aan constructief mee te blijven werken aan de verdere versterking van de ODIJ, waarbij de gemeente haar inzet steeds afweegt tegen de financiële mogelijkheden.

In de conclusies stellen de rekenkamers dat het onduidelijk is wat de deelnemers als een passende omvang van taken en financiën beschouwen en of zij daarmee voldoen aan het omzetcriterium. Volgens het college van Bloemendaal wegen de basistaken en de milieu-adviestaken mee voor KPI 1 en alle overige taken die belegd worden bij de ODIJ niet. Het beeld van het college is dat wanneer alle deelnemers deze taken inbrengen, alsnog niet is voldaan aan KPI 1 en dat daarbij de ODIJ niet robuust is. Het college van Bloemendaal plaatst verder de opmerking dat het ook niet geheel duidelijk is of aan KPI 6 wordt gedaan, wetende dat de ODIJ in overleg met de OD NZKG twee gemeenten heeft benaderd om beter invulling te kunnen geven aan de regionale congruentie.

Het college van Bloemendaal zich kan vinden in de definities van 'proces robuustheid' en 'ontwikkeltraject toekomstbestendigheid'. Tegelijkertijd plaatst het college de kanttekening bij de wijze waarop de toekomstbestendigheid van de eigen organisatie zich verhoudt tot de toekomstscenario's genoemd in de nota van bevindingen. Voor het college zijn de robuustheidscriteria van het Rijk leidend. De vorm waarin deze robuustheid gerealiseerd wordt acht het college daarbij ondergeschikt aan het doel van een landelijk netwerk van robuuste omgevingsdiensten de uitvoering van VTH-taken optimaal in te richten.

Sturing en informatievoorziening

Sturing op de ODIJ

Ten aanzien van de sturing tussen de betrokken bestuursorganen en de ODIJ onderschrijven de colleges van Bloemendaal, Heemstede, Velsen en Gedeputeerde Staten van de provincie de conclusie dat de afgelopen jaren de deelnemers samen te beperkt hebben gestuurd op de continuïteit van de ODIJ. Het college van Heemskerk herkent de constatering dat de rollen van opdrachtgever en eigenaar scherper moeten worden onderscheiden. Het college van Heemstede geeft aan tevreden te zijn met de stappen die van beide kanten worden gezet. Daarbij geeft het college aan dat het een uitdaging blijft voor een kleine gemeente in een grote GR om mee te sturen. Vanuit de eigenaarsrol ziet het college van Heemstede dat een grotere financiële bijdrage nodig is, als opdrachtgever heeft het college ervoor gepleit om de eerste jaren op daadwerkelijk algemene uren af te rekenen.

Het college van Bloemendaal merkt op dat de afgelopen jaren, door zowel het AB als DB, onvoldoende is gestuurd op de criteria die sinds 2016/2017 onder de Wabo zijn geborgd. Volgens het college was hierbij onvoldoende de tijdelijkheid van de aanwijzing van kringen van gemeenten in beeld, waartoe de ODIJ wordt gerekend. Het college geeft ook aan dat de vraag hoe kan worden bijgedragen om de robuustheid te versterken, moet worden uitgebreid met de vraag hoe de

robuustheid de komende jaren gecontinueerd kan worden. Volgens het college vraagt het dynamische speelveld om alertheid en een collectieve inspanning van alle deelnemers.

Informatievoorziening aan raden en Staten

Ten aanzien van de informatievoorziening aan raden en Staten herkennen de colleges van Oostzaan, Heemskerk, Zandvoort, Velsen en Bloemendaal de conclusie dat de informatievoorziening kwalitatief beter kan. Zo geeft het college van Oostzaan aan dat de informatievoorziening soms duidelijker, compacter en minder technisch kan. Ook het college van Heemskerk geeft aan dat de huidige praktijk soms leidt tot een overvloed aan informatie die vaak technisch van aard is en daardoor niet eenvoudig te ondergronden. Het college zal in zijn communicatie richting de gemeenteraad meer nadruk leggen op begrijpelijkheid, zodat raadsleden beter in positie komen om hun kaderstellende en controlerende rol uit te oefenen.

Het college van Zandvoort geeft aan dat juist in de huidige fase van de doorontwikkeling van de ODIJ tijdige en kwalitatief goede informatievoorziening van belang is. Dit vraagt om evenwichtige informatie op basis waarvan een gemeenteraad vanuit haar kaderstellende en controlerende rol, maar ook als het bestuursorgaan met het budgetrecht, kan beoordelen of de bestuurlijk vastgestelde doelen op het gebied van een veilige en duurzame fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit worden gerealiseerd.

Het college van Heemstede geeft aan dat veel informatie gaandeweg de trajecten beschikbaar is gekomen. Dit heeft ervoor gezorgd dat de raad op verschillende momenten met aanvullende informatie is geïnformeerd.

Het college van Velsen ziet dat er op enkele onderdelen al stappen zijn gezet. Zo benoemt het college, net als Heemstede, enkele momenten waarop het de raad heeft geïnformeerd. Het college wil de gemeenteraad de komende periode structureel op de hoogte houden over het lopende proces.

Diverse colleges wijzen erop dat de gemeenteraden onder andere begin 2026 om richting worden gevraagd door middel van een zienswijze op de gewijzigde GR en herziening van de financieringsstructuur.

Recente stappen in de aansturing en robuustheid van de ODIJ

Het DB van de ODIJ benadrukt dat de beoordeling van onder meer de governance is gebaseerd op de huidige situatie. Het DB geeft aan dat de organisatie het afgelopen jaar belangrijke en concrete stappen heeft gezet richting de gewenste situatie. Deze stappen zijn volgens het DB niet in de beoordeling van de deelvragen meegenomen. Als voorbeeld noemt het DB het verbeteren van de opdrachtgever-opdrachtnemerrelatie. Deze balans wil het DB, samen met de deelnemers, verder professionaliseren richting een OGON-structuur (opdrachtgever-opdrachtnemer) met oog voor de verschillende rollen

en verantwoordelijkheden. Het DB geeft aan dat het daar via een jaarplan meer vorm aan zal geven.

Ook licht het DB toe dat het op 26 november jl. de kadernota 2027 heeft vastgesteld. Hierin staan de afspraken voor de nieuwe financiering en de maatregelen om de balans te herstellen tussen opdracht en beschikbare middelen. Het AB bespreekt de kadernota op 17 december 2025, waarna deze voor zienswijze wordt aangeboden aan raden en Staten. Het DB geeft aan dat de kadernota een belangrijke basis vormt voor de begroting 2027. Op 17 december bespreekt het AB ook het voorstel voor wijziging van de GR. Met deze wijziging wordt zowel de GR als de governance aangepast. Het DB geeft aan dat het hierin oog heeft voor de rol van raads- en Statenleden.

Overige opmerkingen op de conclusies

Het college van Haarlem merkt op dat de deelvraag over prestaties en de kosten niet wordt beantwoord. Mocht er op een later moment toch een invulling van deze deelvraag komen, dan zal het college met een nadere bestuurlijke reactie komen.

Het college van Bloemendaal plaatst de kanttekening dat het takenpakket niet correct is beschreven in de bestuurlijke nota. Volgens het college bevat het basistakenpakket – omschreven als de wettelijke taken van een omgevingsdienst – geen gemeentelijke bouw- (en sloop)activiteiten als bedoeld in het Besluit bouwwerken leefomgeving. Ook is het volgens het college onduidelijk wat er met natuurtaken wordt bedoeld in deze context en vindt het college de omschrijving ‘wettelijke taken’ verwarrend. Zowel de basis-, plus, als achterblijvende taken zijn volgens het college wettelijke taken. Alleen voor de basistaken geldt volgens het college de verplichting om deze te beleggen bij een omgevingsdienst.

4.2 Bestuurlijke reacties op de aanbevelingen

De colleges van de gemeenten en de provincie onderschrijven de aanbevelingen. Het college van Gedeputeerde Staten van de provincie geeft bijvoorbeeld aan dat de aanbevelingen passen in het tijdspad dat thans doorlopen wordt om de ODIJ robuust en toekomstbestendig te maken. Het college van Haarlem beschouwt de aanbevelingen als waardevol voor de ontwikkelfase waarin de GR ODIJ zich momenteel begeeft. Volgens het college passen de aanbevelingen goed binnen de ontwikkellijnen m.b.t. de herijking van de GR en de governance. Het college van Haarlem wil de aanbevelingen in regionaal verband oppakken en ziet het jaar 2026 van de gemeenteraadsverkiezingen als een natuurlijk moment om met de nieuwe gemeenteraden in gezamenlijkheid vanuit een strategisch perspectief over de toekomst van de ODIJ van gedachten te wisselen.

Het college van Bloemendaal voegt toe dat in de toekomstscenario’s (spoor 3) de bestuurlijke verkenning van de provincie Noord-Holland ‘OD-samenwerking Noord-Holland: bewegen naar een nieuw evenwicht voor een gezonde leefomgeving” ook moet worden meegenomen.

Het DB van de ODIJ zal de aanbevelingen waar mogelijk concreet vertalen naar de verdere uitwerking van de governance en de verbetering van de planning & control-cyclus.

Hieronder zijn de bestuurlijke reacties per aanbeveling weergegeven.

Aanbeveling 1:

Breng in de sturing op de ODIJ de rollen van opdrachtgever en eigenaar beter in balans.

De colleges van de gemeenten en de provincie onderschrijven deze aanbeveling. Zij zien het belang van het beter in balans brengen van de eigenaars- en opdrachtgeversrol.

Het college van Velsen geeft aan dat de herijking van de GR en de governance van de ODIJ onder andere tot doel heeft deze rollen meer in balans te brengen. Zo wordt volgens het college ook in de organisatievorm duidelijker vanuit welke rol (eigenaar of deelnemer) een bestuurder of ambtenaar deelneemt aan overleggen of werkgroepen. Verder zet het college binnen de eigen organisatie in op een betere balans tussen de eigenaars- en opdrachtgeversrol en dat in de consequenties van voorgenomen besluiten richting de raad te expliciteren. Bij de actualisatie van de Kadernota Verbonden Partijen in 2026 neemt het college de aanbevelingen mee in de uitwerking.

Het college van Haarlem geeft aan dat, hoewel er op ambtelijk niveau een functionele scheiding is tussen de rollen, hier op bestuurlijk niveau geen sprake van is. Het college geeft aan zich bewust te zijn van de meerwaarde van het aanbrengen van een dergelijke scheiding. Dit is dan ook een belangrijk aandachtspunt in de doorontwikkeling van de GR. Ook past volgens het college een rolscherpte tussen opdrachtgeverschap en eigenaarschap. Met het oog op de gemeenteraadsverkiezingen en een daaropvolgende portefeuilleverdeling neemt het college de aanbeveling mee.

Het college van Heemskerk merkt op dat het als kleinere gemeente vanuit efficiency heeft gekozen om deze rollen bij één bestuurder onder te brengen, hoewel het college het belang van het scheiden van de rollen ziet. Dit is een bewuste keuze om bestuurlijke capaciteit optimaal te benutten. Het college zal deze aanbeveling meenemen bij de verdeling van portefeuilles na de gemeenteraadsverkiezingen in 2026. Ook neemt het college van Heemskerk in de informatievoorziening richting de gemeenteraad expliciet op welke besluiten bijdragen aan de continuïteit van de ODIJ (eigenaarsrol) én hoe de raad zich verhoudt tot zijn beleidsopdracht (opdrachtgeversrol).

Het college van Heemstede geeft aan te onderzoeken hoe het de scheiding van eigenaars- en opdrachtgeversrol strikter kan hanteren.

Het college van Bloemendaal geeft aan dat het een uitdaging is om een scheiding van rollen binnen een kleine gemeente als Bloemendaal goed te organiseren. Het college geeft aan te kijken naar gemeenten met een vergelijkbare omgang om te komen tot een werkbare vorm.

Hoewel het college van Oostzaan aangeeft dat het een logische gedachte lijkt om in de volgende bestuursperiode beide rollen te verdelen over twee portefeuillehouders, overweegt het college deze optie niet omdat dit leidt tot aanzienlijk meer bestuurlijke drukte. Wel zal het college erop attent zijn dat de ODIJ in het inwerkprogramma en in de bestuursvoorstellen meer duidelijkheid verschaft over deze verschillende rollen.

De gemeente Zandvoort en de provincie Noord-Holland hebben de rollen op bestuurlijk en ambtelijk niveau al gescheiden. Het college van Gedeputeerde Staten geeft aan dat het in de communicatie richting Provinciale Staten zal aangeven in welke rol het besluiten voorlegt en wat de consequenties zijn voor de verschillende rollen.

Aanbeveling 2:

Ontwikkel in samenspraak tussen de ODIJ-organisatie en deelnemers een inwerkprogramma voor nieuwe raads- en Statenleden.

De colleges van de gemeenten en de provincie onderschrijven deze aanbeveling.

Zo vindt het college van Oostzaan een inwerkprogramma een zinvolle suggestie met als voorbeeld de webinar Toekomstbestendig ODIJmond. Het college van Gedeputeerde Staten vindt het tevens een goed voorstel en zal dit met de ODIJ oppakken. Het college van Velsen zal zich inzetten om in samenspraak met de ODIJ en andere deelnemers een inwerkprogramma te creëren voor nieuwe raads- en Statenleden. Het college zal de aanbevelingen meenemen met betrekking tot een lokale/regionale informatiesessie of een witboek informatie, en het online beschikbaar stellen en continu actualiseren van deze informatie.

Het college van Haarlem geeft aan dat de GR ODIJ – zeker in de huidige fase van doorontwikkeling naar een robuuste en toekomstbestendige organisatie – een complexe regeling is, óók voor de huidige raadsleden. Het ontwikkelen van een inwerkprogramma ziet het college van ook als onderdeel van de algehele continue informatievoorziening naar de gemeenteraden, waarbij in lijn met het rekenkamerrapport een balans wordt gevonden tussen het voortdurend en op de juiste momenten op hoofdlijnen informeren van de gemeenteraden, zonder daarbij de raden te overladen met gedetailleerde, technische informatie.

Ook het college van Zandvoort ziet een inwerkprogramma als een goede aanvulling om een gemeenteraad in de volle breedte haar kaderstellende en controlerende rol te kunnen laten uitvoeren. Dit gezien de complexiteit die een gemeenschappelijke regeling met zich mee kan brengen, de

gemeenteraadsverkiezingen die een andere, nieuwe samenstelling van een gemeenteraad kunnen opleveren én de complexiteit van het meerjarige (bestuurlijke) traject waarin de ODIJ zich begeeft.

Het college van Heemskerk vindt de aanbeveling waardevol, zeker met het oog op de gemeenteraadsverkiezingen in 2026. Het college merkt op dat dit onderwerp primair bij de gemeenteraad thuishoort en zal deze aanbeveling daarom onder de aandacht brengen bij de raad en de griffie.

Het college van Bloemendaal vindt het een goed voorstel, maar voorziet dat dit een landelijk punt van aandacht is en stelt voor om naast de ODIJ-organisatie en deelnemers OD-NL te betrekken.

Aanbeveling 3:

Kom tot een betere benutting van het instrumentarium voor de volksvertegenwoordiging.

De colleges van de gemeenten en de provincie onderschrijven deze aanbeveling.

Zo staat het college van Zandvoort positief tegenover ideeën om de sturingsmogelijkheden van raadsleden op de ODIJ beter te benutten. Het college ziet dit als een belangrijk actiepunt dat op het niveau van het AB van de ODIJ verder met elkaar verkend moet worden, met aandacht voor de uitvoerbaarheid van de ideeën.

Het college van Heemstede geeft aan graag mee te werken aan betere instrumenten om informatie en sturingsmogelijkheden goed aan te bieden aan de raad.

Ook het college van Bloemendaal kan zich op hoofdlijnen vinden in het voorstel en zal in het eerste kwartaal van 2026 onderzoeken hoe hier invulling aan te kunnen geven.

Het college van Velsen gaat graag met de gemeenteraad en griffie in gesprek over een betere benutting van het instrumentarium voor de volksvertegenwoordiging in relatie tot Gemeenschappelijke Regelingen in het algemeen, en de ODIJ specifiek. Het college maakt gezamenlijk met de raad en griffie een afweging welke instrumenten doeltreffend zijn in het voorzien van deze behoeften, afhankelijk van de informatie- en sturingsbehoeften bij de raad.

Ook de colleges van Heemskerk en Oostzaan onderschrijven het belang van een betere informatiepositie voor raden en Staten. Het college van Heemskerk vindt het belangrijk dat raden en Staten voldoende zicht en sturingsmogelijkheden hebben op de ODIJ. Ook bij deze aanbeveling merkt het college op dat dit

onderwerp primair bij de gemeenteraad thuishoort en zal deze aanbeveling daarom onder de aandacht brengen bij de raad en de griffie.

Het college van Gedeputeerde Staten van de provincie geeft aan dat de keuze voor een instrument te bespreken is met PS en indien gewenst met de andere deelnemers om zoveel mogelijk dezelfde werkwijze en informatievoorziening te hanteren.

Het college van Haarlem geeft tot slot aan dat, zoals aangegeven in de bijlage 'Deelnemers in beeld', een deel van de raad een GR vooral als een bestuurlijke aangelegenheid ziet. Dit deel van de gemeenteraad wil pas actiever worden geïnformeerd als bijvoorbeeld zaken niet goed lopen, zodat de raad wel tijdig en onderbouwd in positie kan worden gebracht. Mede tegen de achtergrond hiervan wil het college samen met de andere deelnemers aan de GR onderzoeken op welke wijze het bestaande instrumentarium beter kan worden benut.

5. Nawoord

De rekenkamers danken de colleges van burgemeesters en wethouders van de betrokken gemeenten, het college van Gedeputeerde Staten van de provincie Noord-Holland en het DB van de ODIJ voor hun reacties op de conclusies en aanbevelingen. De rekenkamers zijn verheugd dat alle colleges van de gemeenten en de provincie en het DB van de ODIJ de conclusies onderschrijven. De rekenkamers zijn ook verheugd dat de colleges van de gemeenten en de provincie de aanbevelingen van het rapport onderschrijven. De bestuurlijke reacties geven de rekenkamers aanleiding tot het maken van enkele opmerkingen.

De gemeenten en provincie zijn samen verantwoordelijk voor het functioneren van de ODIJ. Hoewel de gemeenten en provincie in de afgelopen jaren te beperkt samen hebben gestuurd op de ODIJ, constateren de rekenkamers ook dat zij nu wel goed samenwerken in het ontwikkeltraject van de ODIJ om toekomstbestendig en robuust te worden. De rekenkamers benadrukken het belang om deze gezamenlijke regie voort te zetten.

Het college van Zandvoort geeft in zijn reactie aan kritisch te zijn op de wijze waarop de ODIJ streeft naar robuustheid. De rekenkamers merken op dat dit in de bestuurlijke reactie niet verder wordt uitgewerkt.

Het college van Haarlem geeft terecht aan dat de deelvraag over prestaties en kosten niet is beantwoord. De rekenkamers beoogden om in dit onderzoek geen dubbel werk te doen. Dat geldt onder andere voor het tweejaarlijks onderzoek Omgevingsdiensten in beeld van het ministerie van IenW. Ook het college van Bloemendaal maakt hier een opmerking over. Dit tweejaarlijkse onderzoek geeft inzicht in prestaties, trends en knelpunten met aanbevelingen voor verbeteringen. Bij de aanvang van het onderzoek werd verwacht dat dit onderzoek het najaar 2025 zou worden uitgebracht. Bij het vaststellen van het rekenkamerrapport is dit onderzoek echter nog niet gepubliceerd.

Het college van Bloemendaal geeft aan dat het takenpakket niet correct is omschreven in de bestuurlijke nota. De rekenkamers onderschrijven dat de term ‘wettelijke taken’ tot verwarring kan leiden. Zowel de basistaken als plustaken volgen vanuit een wettelijk kader. Daarom is in het onderzoek het onderscheid gemaakt tussen basistaken en plustaken. In 2014 zijn bijvoorbeeld complexere milieutaken door provincie en gemeenten ingebracht in het basistakenpakket van de ODIJ. De basistaken zijn wel gericht op het beschermen van natuurwaarden, maar specifieke ‘natuurtaken’ zijn geen basistaken. De rekenkamers merken op dat de basistaken voor de provincie zijn anders dan voor de gemeenten. De

BRIKS-taken, waar bouwen onder valt, zijn provinciale basistaken en vanuit die hoedanigheid verplicht belegd bij een OD. In het geval van de provincie is dit belegd bij de OD NZKG. De bouwtaken van gemeenten zijn geen basistaak.

Zoals het DB van de ODIJ in zijn bestuurlijke reactie opmerkt, zijn de conclusies en aanbevelingen gebaseerd op een proces dat in beweging is. Ook nadat de rekenkamers de dataverzameling afsloten en begonnen met het schrijven van het rapport en het inwinnen van bestuurlijke reacties, is het proces doorgegaan. In de laatste maanden van 2025 zijn informatiebijeenkomsten bij gemeenteraden en Provinciale Staten gehouden en is het bestuurlijke proces voor het versterken van de robuustheid en het aanpassen van de structuur van de ODIJ verder voortgeschreden. In 2026 zal er (verdere) besluitvorming plaatsvinden over de governance, financieringsstructuur en toekomstscenario's van de ODIJ. In dit proces kunnen de raden en Staten aandachtspunten meegeven, zienswijzen formuleren en besluiten nemen. De rekenkamers adviseren de raden en Staten om hierin een actieve rol te nemen, vooruitlopend op een betere benutting van het instrumentarium voor de raden en Staten.

Daarnaast heeft de provincie recent door de heer Onno Hoes een bestuurlijke verkenning[1] laten uitvoeren hoe de samenwerking tussen de vier Noord-Hollandse omgevingsdiensten[2] bij kan dragen aan een effectiever, efficiënter en toekomstbestendig stelsel voor vergunningverlening, toezicht en handhaving. De rekenkamers adviserende raden en Staten aan om de bestuurlijke verkenning en dit rekenkamerrapport in samenhang te bespreken.

De behandeling van het rapport in de gemeenteraden en Provinciale Staten zien we met belangstelling tegemoet.

[1] Bestuurlijke verkenning OD-samenwerking Noord-Holland; "Bewegen naar een nieuw evenwicht voor een gezonde leefomgeving", 6 november 2025

[2] Dit zijn de Omgevingsdienst IJmond, de omgevingsdienst Noord-Holland Noord, de omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied en de omgevingsdienst Flevoland & Gooi en Vechtstreek.

Colofon

Onderzoek

Dit betreft een onderzoek van de volgende rekenkamers:

- Rekenkamer Bloemendaal
- Rekenkamer Haarlem
- Rekenkamer Heemskerk
- Rekenkamer Heemstede
- Rekenkamer Landsmeer
- Rekenkamer Oostzaan
- Rekenkamer Velsen
- Rekenkamer Zandvoort
- Randstedelijke Rekenkamer

Publicatiedatum

16 december 2025

NOTA VAN BEVINDINGEN

Proces robuustheid/toekomstbestendigheid Omgevingsdienst IJmond (ODIJ)

In opdracht van de Rekenkamers van de gemeenten Bloemendaal, Haarlem, Heemskerk, Heemstede, Landsmeer, Oostzaan, Velsen en Zandvoort en de Randstedelijke Rekenkamer

Thijs Boertien, Jop de Graaff, Carmen Hendriks, Roel Lauwerier

29 oktober 2025 | Versie 1.0

TwynstraGudde

Impact op morgen.

Inhoudsopgave

1. Inleiding 4

1.1. Aanleiding 4
1.2. Onderzoeksdoel en -vragen 6
1.3. Normenkader 7
1.4. Aanpak 8
1.5. Leeswijzer 9

2. ODIJ in beeld 10

2.1. Governance 10
2.2. Eigenaarsrol 13
2.2.1. Doel- en taakomschrijving van de GR 13
2.2.2. Inrichting van het AB en DB 15
2.2.3. Financiële bijdrage en stemverhouding 16
2.3. Opdrachtgeversrol 17
2.3.1. Gemeenschappelijke regeling (GR) 17
2.3.2. Beleid 18
2.3.3. Praktijk/rolneming 19
2.4. Analyse 19
2.4.1. De governance kent aandachtspunten en risico's. Het oppakken van deze risico's maakt onderdeel uit van het ontwikkeltraject dat de ODIJ doorloopt. 19
2.4.2. Beperkter zicht op rollen, taken en verantwoordelijkheden ODIJ bij raden en Staten 21
2.5. Toets op de normen m.b.t. 'ODIJ in beeld' 22

3. Ontwikkeltraject robuuste/toekomstbestendige ODIJ 24

3.1. Tijdlijn ontwikkeltraject toekomstbestendige ODIJ 24
2023: Zelftoets ODIJ 24
2024: Plan van Aanpak en start uitvoering met focus op toekomstbestendigheid 25
2025 (tot en met juli): Traject in volle gang - richtinggevende besluiten in ontwikkeling 30
3.2. Analyse 39
3.2.1. Twee zijden van dezelfde medaille 39
3.2.2. Transparantie als sleutelwoord; maar wel afhankelijk van nabijheid 39
3.2.3. Vertrouwen in 'de goede stappen' maar niet in het behalen van het omzetcriterium 40
3.3. Toets op de normen m.b.t. 'ontwikkeltraject robuustheid/ toekomstbestendigheid' 42

4. Informatievoorziening en sturing 44

4.1. Informatievoorziening 44
4.1.1. Afspraken over informatievoorziening en naleving in de praktijk 44

4.1.2. Informatievoorziening over robuustheid en ontwikkeltraject richting raden en Staten 46
4.2. Sturing **50**
4.2.1. Bestuurlijke organisatie van de eigenaars- en opdrachtgeversrol 50
4.2.2. Sturing middels zienswijzen, moties en brieven 50
4.3. Analyse 'informatievoorziening en sturing' **54**
4.3.1. Raden en PS worden actief geïnformeerd maar informatievoorziening voldoet (nog) niet aan de sturingsbehoefte 54
4.3.2. Onderscheid eigenaarschaps- én opdrachtgeversrol beperkt geëxpliciteerd. Rollen staan op gespannen voet in dit traject 56
4.4. Toets op de normen m.b.t. 'informatievoorziening en sturing' **58**

Bijlagen 60

Bijlage 1. Taken per deelnemer 60

Bijlage 2. Eigenschappen 'zelfstandig toekomstbestendige organisatie' 63

Bijlage 3. Vergelijkende data uit Tweejaarlijks onderzoek van de Wet VTH t.b.v. deelvraag 3 64

Bijlage 4. Lijst van afkortingen 65

1. Inleiding

1.1. Aanleiding

Het stelsel van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) was de afgelopen jaren meermaals onderwerp van een aantal kritische onderzoeken, evaluaties en rapporten. In 2020 is in opdracht van het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (IenW) een commissie ingesteld onder leiding van Jozias van Aartsen. Deze commissie kreeg de opdracht om het VTH-stelsel te beoordelen en te adviseren hoe dit te versterken. In maart 2021 werd het rapport *Om de leefomgeving. Omgevingsdiensten als gangmaker voor het bestuur* gepresenteerd. De commissie van Aartsen constateerde dat het VTH-stelsel onvoldoende functioneerde door versnippering, gebrek aan onafhankelijkheid en onvoldoende middelen. In navolging hiervan is het Interbestuurlijk Programma VTH (IBP-VTH) gestart. Het IBP-VTH was gestructureerd rondom zes pijlers, elk met een specifieke focus en werkgroepen die zich richten op verbetering van verschillende aspecten van het VTH-stelsel.

De robuustheidscriteria

Een belangrijk thema (pijler 1) is de *robuustheid van de omgevingsdiensten.* Robuustheid gaat over de mate waarin de deelnemers in het stelsel in staat zijn de opgaven naar de toekomst toe zelfstandig uit te voeren en de mate waarin de organisaties in staat zijn continuïteit op de primaire taken te borgen. De basis van de *robuustheid*, zoals door het bestuurlijk overleg IBP VTH op 22 juni 2023 vastgesteld[1], bestaat uit de volgende zes key performance indicators (kpi's)[2]:

1. **Minimale omvang**. De omvang van het regionaal werkprogramma, gecombineerd met het percentage medewerkers in eigen dienst. Deze omvang (basis- en milieugerelateerde plustaken) is minimaal € 16,5 miljoen (inclusief overhead en prijspeil 2023) en 80% van de medewerkers in het primaire proces is in dienst van de organisatie.
2. **Kwaliteitscriteria.** De dienst voldoet aan geldende kwaliteitscriteria VTH voor zowel basis- als plustaken.
3. **Innovatie.** De dienst heeft voldoende aandacht, capaciteit en budget voor innovatie, blijkend uit de aanwezigheid van een (meerjarige) innovatieagenda en vrij besteedbaar budget voor innovatie. Het percentage voor het innovatiebudget beslaat 1% van de begroting.
4. **Weerstandsvermogen.** De dienst kan risico's en veranderingen in de omvang van het overgedragen takenpakket opvangen door het aanhouden van buffers (weerstandsvermogen). Dit blijkt uit afdoende algemene reserve voor geïdentificeerde risico's en onverwachte operationele tegenvallers en expliciete afspraken over uitname. De vastgestelde norm is een weerstandsratio van 0,8.
5. **Business intelligence.** De dienst kan een relatie leggen tussen werk, mensen en geld. Er wordt informatiegestuurd gewerkt. Dat komt tot uitdrukking in het percentage van de uitvoeringsformatie VTH voor business intelligence (3 FTE) en opleidingsbudget van 3% van de loonsom.
6. **Regionale congruentie.** De dienst past bij de identiteit van het werkgebied en er is sprake van samenhang (coherentie) in het takenpakket en logica in het geografisch werkgebied. De maatschappelijke opgave staat centraal.

[1] Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (juni 2023). *Kamerbrief voortgang versterking VTH-stelsel – juni 2023.*

[2] IBP-VTH (8 augustus 2023). *Kpi's voor financiële robuustheid. Voorstel en advies.*

Alle omgevingsdiensten (OD's) zijn vanuit het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (IenW) verzocht zichzelf te toetsen op deze criteria om vervolgens met een Plan van Aanpak (PvA) te komen voor hoe er per 1 april 2026 voldaan gaat worden aan de criteria. Daarbij dienden ook de volgende zes 'randvoorwaarden' te worden meegenomen.

1. Alle gemeenten en provincies nemen deel aan de omgevingsdienst en hebben alle basistaken volledig overgedragen.
2. De governance is ingericht, er is sprake van goed opdrachtgeverschap en opdrachtnemerschap, onafhankelijkheid en gezag, het accounthouderschap is ingevuld, de directeur heeft een stevige positie en mandaat.
3. Voor de minimale omvang telt uitsluitend de omzet van de basis- en milieugerelateerde taken. Er is een duidelijk onderscheid tussen deze taken en de niet-milieugerelateerde plustaken.
4. Er wordt zelfstandig voldaan aan de minimale normen voor robuustheid,
5. Zijn er specifieke kennisgebieden of taken die door een andere dienst worden uitgevoerd? Zo ja, specificatie in PvA met daarbij de gemaakte afspraken over o.a. verantwoording.
6. Bij de toetsing wordt rekening gehouden met de robuustheid in de toekomst (meerjarig perspectief, waarbij ook onderscheid wordt gemaakt tussen structurele en incidentele middelen).[3]

Ook de Omgevingsdienst IJmond (ODIJ[4]) werkt op dit moment aan deze 'robuustheid'. Na een eerste toets van de plannen vanuit het ministerie van IenW in september 2024 werd echter geconstateerd dat de robuustheid van de ODIJ 'rood' scoorde.[5] Een tweede beoordeling, naar aanleiding van een volgende rapportage hierover vanuit de ODIJ, werd door het ministerie beoordeeld als 'oranje' (april 2025).[6]

Betrokkenheid raden en Staten

De Heemskerkse raadsleden hebben bij de Rekenkamer van Heemskerk aangegeven beperkt zicht te hebben op voornoemde ontwikkelingen, die grotendeels 'op afstand' plaatsvinden. In een tijd waarin lokaal discussies spelen over het 'ravijnjaar' is er (te) beperkt zicht op de robuustheid en de (kosten)effectiviteit van de ODIJ. De Rekenkamer van Heemskerk heeft dit signaal ter harte genomen en voorgenomen om de betrokkenheid van de gemeenteraden en Provinciale Staten bij de robuustheid te onderzoeken. Er is vervolgens een ronde gemaakt langs de Rekenkamers van de overige deelnemers van de ODIJ. De Rekenkamers van Bloemendaal, Haarlem, Heemstede, Landsmeer, Oostzaan, Velsen, Zandvoort en de Randstedelijke Rekenkamer hebben vervolgens samen met de Rekenkamer van Heemskerk opdracht gegeven voor dit onderzoek.

Traject robuustheid en toekomstbestendigheid ODIJ

Ingegeven door het feit dat de ODIJ aan de robuustheidscriteria moet voldoen, doorloopt de ODIJ op dit moment een ontwikkeltraject.[7] De ODIJ focust daarbij niet alleen op het zelfstandig voldoen aan de robuustheidscriteria maar onderzoekt hierbij ook de toekomstbestendigheid van de eigen organisatie.

Concreet worden hiertoe drie inhoudelijke sporen gevolgd:

1. Programma herijking Gemeenschappelijke Regeling (GR) en governance;
2. Programma herijking financieringsstructuur; en
3. Toekomstscenario's

[3] IBP-VTH (15 juni 2023). *Eindnotitie pijler 1 – robuuste omgevingsdiensten.*

[4] In dit onderzoek wordt verwezen naar de ODIJ als construct cq. Gemeenschappelijke Regeling én als uitvoeringsorganisatie.

[5] Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (20 september 2024). *Beoordeling plan van aanpak robuuste omgevingsdienst.*

[6] Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (1 april 2025). *Beoordeling 1e voortgangsrapportage robuuste omgevingsdienst.*

[7] Omgevingsdienst IJmond (27 maart 2024). *Besluit Algemeen Bestuur Plan van Aanpak (besluitnummer AB 2024-00x).*

De voor dit onderzoek samenwerkende Rekenkamers hebben begin 2025 een gesprek gevoerd met de ODIJ om zicht te krijgen op het ontwikkeltraject dat de ODIJ doormaakt en om te voorkomen dat er met dit onderzoek overlap plaatsvindt met dit traject.[8] Uitgangspunt van dit onderzoek is dat het rekenkameronderzoek het traject dat de ODIJ nu doorloopt niet moet hinderen.

1.2. Onderzoeksdoel en -vragen

Met dit onderzoek moet inzichtelijk worden of het proces dat in 2024-2026 wordt ontrold om te komen tot een robuuste ODIJ een solide proces is, waarin de juiste bouwstenen worden gebruikt. Daarnaast wordt onderzocht of de onderzoeken die in dat kader en in die periode zijn/worden uitgevoerd een adequaat en volledig beeld geven van de oorzaken van het huidige gebrek aan robuustheid en van de oplossingsrichtingen. De informatie die beschikbaar is en komt via de ODIJ alsmede uit de andere relevante onderzoeken en processen (IBP-VTH), moet helder en toegankelijkheid worden samengevat en op volledigheid en soliditeit zijn getoetst.

Met dit onderzoek wordt vervolgens helder gemaakt op welke wijze de onderscheiden gemeenten en de provincie Noord-Holland kunnen bijdragen aan het versterken van de robuustheid van de ODIJ. Daarbij is de rol van alle betrokken bestuurders-organen relevant (Algemeen en Dagelijks Bestuur van de ODIJ, Gedeputeerde Staten (GS) en Provinciale Staten (PS) van de provincie Noord-Holland en de colleges en gemeenteraden van de deelnemende gemeenten). Het doel is om duidelijk te maken hoe de informatiestromen en sturingsinstrumenten in het (recente) verleden zijn gebruikt in relatie tot het geconstateerde gebrek aan robuustheid. Ook moet inzichtelijk worden hoe de informatiestromen en het gebruik van sturingsinstrumenten in de toekomst kunnen worden aangewend voor een effectievere aansturing van de ODIJ en hoe deze kunnen bijdragen aan de versterking van de robuustheid.

De scope van dit onderzoek is de periode 2022-2025, waarbij het onderzoek van de Commissie Van Aartsen uit maart 2021 wordt meegenomen in de context.

Centrale vragen

In dit onderzoek staan de volgende vragen centraal:

1. Worden in de huidige aanpak, om de robuustheid van de ODIJ op de (middel)lange termijn op het gewenste niveau te krijgen, de juiste bouwstenen gebruikt om vertrouwen te mogen hebben in het resultaat? Zo niet, wat ontbreekt?
2. Hoe is de sturing, inclusief de informatievoorziening, tussen de betrokken bestuursorganen en de ODIJ vormgegeven en uitgevoerd, in welke mate heeft dat bijgedragen aan het huidige tekort aan robuustheid van de ODIJ en op welke wijze kunnen de bestuursorganen op een effectieve manier de ODIJ aansturen en bijdragen aan het versterken van diens robuustheid?

Deelvragen

Om de centrale vragen te kunnen beantwoorden, zijn de volgende deelvragen opgesteld:

<u>ODIJ in beeld</u>

1. Hoe ziet het huidige stelsel van de ODIJ er uit?
2. Wie zijn hierin betrokken en wat zijn hun rollen, taken en verantwoordelijkheden binnen het stelsel? Is dit voldoende helder voor de gemeenteraden en Provinciale Staten?

[8] Omgevingsdienst IJmond, gesprek Rekenkamers, 14 januari 2025

3. Hoe zijn de prestaties en de kosten van de ODIJ in vergelijking tot andere omgevingsdiensten? *

** Met de begeleidingscommissie van Rekenkamers is opgenomen dat deze informatie wordt gebaseerd op het Tweejaarlijks onderzoek van de Wet VTH dat op dit moment in uitvoering is. Verwacht werd dat de meest recente data in september 2025 beschikbaar zijn. Deze zijn nog niet bekend. De vergelijkende data zullen – nadat deze bekend zijn – worden toegevoegd in de bijlage,*

Proces robuustheid

4. Wat is de huidige stand van zaken van het proces dat de ODIJ op dit moment doorloopt? Wat zijn de uitkomsten van de drie sporen (tot nu toe)?
5. In hoeverre geven deze onderzoeken een adequaat en volledig beeld van de huidige situatie van de ODIJ en de verwachtingen voor de toekomst?
6. Wat gaat goed in dit proces en waar liggen verbetermogelijkheden?

Informatievoorziening en sturing

7. Hoe is de sturing op en informatievoorziening vanuit de ODIJ georganiseerd? Wie doet wat?
8. In hoeverre stelt de informatievoorziening over de ODIJ de raden en Staten in staat om te sturen op de robuustheid van de ODIJ (kaderstellend en controlerend)?
9. In welke mate is er in de sturing op en informatievoorziening over de ODIJ aandacht voor de opdrachtgevers- en eigenaarsrol? Zijn deze rollen in de praktijk in balans?
10. In hoeverre draagt de sturing op de ODIJ actief bij aan een verbeterde robuustheid van de ODIJ?

Leren **

11. Welke lessen zijn er te trekken uit het proces tot robuustheid, de sturing en informatievoorziening en de relatie hiertussen?
12. Wat kunnen deelnemers van elkaar leren in de wijze waarop sturing wordt gegeven aan de ODIJ en hoe de informatievoorziening wordt benut?

*** Deze vragen worden beantwoord in de definitieve rapportage ten behoeve van conclusies en aanbevelingen.*

1.3. Normenkader

Aspect	Gehanteerde norm
ODIJ in beeld	1. De rollen, taken en verantwoordelijkheden voor betrokkenen bij de ODIJ zijn helder uitgewerkt. 2. Het is voor raads- en Statenleden voldoende helder wie welke rol heeft binnen het stelsel van de ODIJ en wie daarbinnen wat doet.
Proces robuustheid	3. Het is voor alle betrokkenen voldoende helder waar de ODIJ nu staat in het kader van het traject om robuust te worden. 4. Het proces via drie sporen geeft een adequaat beeld van de huidige situatie en de verwachtingen voor de toekomst voor wat betreft robuustheid. 5. Knelpunten voor robuustheid zijn voldoende in beeld en ondervangen in het proces en succesfactoren voor robuustheid worden benut. 6. Betrokkenen hebben een gefundeerd vertrouwen dat het huidige proces voor robuustheid voor de middellange termijn voldoende houvast biedt.

Informatie-voorziening en sturing	7. Er zijn duidelijke afspraken over de sturing op en informatievoorziening over de ODIJ tussen alle betrokken actoren (denk aan: frequentie, kwaliteit, organisatie en tijdigheid). 8. De afspraken worden in de praktijk nageleefd. 9. In de informatievoorziening over en sturing op de ODIJ is er aandacht voor de opdrachtgevers- én de eigenaarsrol. Op beide rollen wordt in de praktijk actief en evenredig gestuurd. 10. De betrokken actoren binnen gemeenten en provincie zijn actief geïnformeerd over het proces van robuustheid en de stappen die nodig zijn om robuust te worden 11. De verschillende actoren binnen gemeenten en provincie benutten deze informatie actief om (bij) te sturen op de robuustheid van de ODIJ.

Figuur 1. Normenkader

1.4. Aanpak

De aanpak van dit onderzoek bestaat uit de volgende stappen:

- *Startgesprek.* Er heeft een startgesprek plaatsgevonden met de begeleidingscommissie vanuit de Rekenkamers en het onderzoeksteam. Tijdens dit gesprek zijn de onderzoeksvragen, het normenkader en de planning vastgesteld. Ook zijn werkafspraken gemaakt over het beschikbaar stellen van relevante documenten en de selectie van personen voor de gespreksronde. Daartoe zijn ambtelijk contactpersonen aangewezen voor de verschillende deelnemers. Bij het tweede deel van het startgesprek is een vertegenwoordiging vanuit de ODIJ aangesloten om werkafspraken te maken.
- *Informatie-uitvraag.* Vervolgens is bij de ambtelijk contactpersonen van de gemeenten, de provincie en de ODIJ de benodigde documentatie en de contactgegevens voor het inplannen van de gesprekken uitgevraagd.
- *Documentenstudie*. In deze stap zijn verschillende documenten bestudeerd die inzicht bieden in het ontwikkeltraject om tot een toekomstbestendige omgevingsdienst te komen en in de informatievoorziening en sturing hierover aan en door de gemeenten en provincie. In het rapport wordt met voetnoten verwezen naar de bestudeerde documenten.
  Op basis van de input uit deze stap zijn de gespreksleidraden voor de gespreksronde opgesteld.
  De volgende typen documenten zijn bestudeerd:
  - Algemene documenten in relatie tot de ODIJ
  - Documenten in relatie tot de onderzoeken naar robuustheid
  - Documenten in relatie tot de informatievoorziening aan de raden en Provinciale Staten
  - Documenten in relatie tot de sturing door de colleges en Gedeputeerde Staten
- *Gespreksronde.* In deze stap zijn met de volgende partijen interviews en sessies gehouden:
  - Ambtelijke vertegenwoordiging (per gemeente/provincie)
  - Bestuurlijke vertegenwoordiging (per gemeente/provincie)
  - Sessie met raden en Provinciale Staten (per gemeente/provincie)[9]
  - Directie/MT Omgevingsdienst IJmond

  In het rapport wordt met voetnoten verwezen naar de gevoerde interviews en sessies.
- *Rapportage.* In deze stap is gewerkt aan een conceptnota van bevindingen. Ook is gewerkt aan het bijlagenrapport *ODIJ – Deelnemers onderzoek in beeld,* waarin de beelden per deelnemer zijn opgenomen.
  De conceptnota en het bijlagenrapport zijn opgeleverd aan de begeleidingscommissie en in september 2025 na

[9] Met de raad van Landsmeer is het niet gelukt om een gesprek in te plannen. Het perspectief van de raad van Landsmeer is dus ook niet opgenomen in de rapportage en in het bijlagenrapport, anders dan wat we in documenten zijn tegengekomen.

akkoord uitgezet voor ambtelijk wederhoor onder de verschillende deelnemers. De feitelijke opmerkingen vanuit de deelnemers zijn in oktober 2025 verwerkt tot voorliggende rapportage.

1.5. Leeswijzer

Dit rapport is als volgt opgebouwd:

1. **Inleiding**, met daarin de aanleiding (§1.1), het onderzoeksdoel en de onderzoeksvragen (§1.2), het normenkader (§1.3), de aanpak (§1.4) en de leeswijzer (§1.5).
2. **ODIJ in beeld.** In §2.1 wordt eerst de algemene governance van de ODIJ beschreven. Vervolgens worden de verschillende rollen die de gemeenten en de provincie vervullen bij de ODI omschreven: de eigenaarsrol (in §2.2) en de opdrachtgeversrol (in §2.3). In §2.4 volgt een analyse op de voorgaande paragrafen. In §2.5 worden de normen getoetst.
3. **Ontwikkeltraject robuuste/toekomstbestendige ODIJ.** In §3.1 wordt chronologisch een tijdlijn gegeven van het ontwikkeltraject naar een robuuste/ toekomstbestendige omgevingsdienst. In §3.2 vindt een analyse plaats op deze tijdlijn en in §3.3 wordt afgesloten met een toets op de normen.
4. **Informatievoorziening en sturing.** In §4.1 wordt ingegaan op het aspect 'informatievoorziening'. In §4.2 komt het aspect 'sturing' aan bod. §4.3 vindt een analyse plaats op de voorgaande twee paragrafen en in §4.4 wordt afgesloten met een toets op de normen.
5. **Bijlagen.** Dit rapport bevat de volgende bijlagen:
   Bijlage 1. Taken per deelnemer: In deze bijlage is een overzicht opgenomen van de taken die de deelnemers, bij moment van schrijven van dit rapport (september 2025), hebben ingebracht bij de ODIJ.
   Bijlage 2. Eigenschappen 'zelfstandig toekomstbestendige organisatie': In §3.1 wordt verwezen naar de eigenschappen van een 'zelfstandig toekomstbestendige organisatie', afkomstig uit het rapport 'Twee zijden van een medaille'. Deze eigenschappen zijn opgenomen in Bijlage 2.
   Bijlage 3. Vergelijkende data uit Tweejaarlijks onderzoek van de Wet VTH t.b.v. deelvraag 3: Deelvraag 3 wordt beantwoord aan de hand van het Tweejaarlijks onderzoek van de Wet VTH. De vergelijkende data, afkomstig uit dit onderzoek, staan opgenomen in bijlage 3.
   Bijlage 4. Lijst van afkortingen: Bijlage 4 bevat een lijst van de gebruikte afkortingen die in dit rapport voorkomen.

In het losse **bijlagenrapport ODIJ – Deelnemers onderzoek in beeld** staan de beelden per deelnemer opgenomen.

In dit rapport wordt gesproken over robuustheid en toekomstbestendigheid. We kunnen ons voorstellen dat de termen op elkaar lijken en de verhouding hiertussen niet altijd duidelijk is. Hieronder hebben we de termen gedefinieerd.

A. **Proces robuustheid:** de noodzakelijke stappen om per 1 april 2026 te voldoen aan de vanuit het IBP-VTH vastgestelde robuustheidscriteria. *Deze criteria zijn opgenomen in §1.1.*
B. **Ontwikkeltraject toekomstbestendigheid:** de noodzakelijke stappen om de huidige uitvoering op het minimale noodzakelijke niveau te brengen. Zo ontstaat er een vertrekpunt voor verdere samenwerking en/of fusie. Dit gebeurt via drie inhoudelijke sporen:
   1. Programma herijking Gemeenschappelijke Regeling (GR) en governance;
   2. Programma herijking financieringsstructuur; en
   3. Toekomstscenario's.

   Dit traject loopt verder door dan 1 april 2026.

2. ODIJ in beeld

In dit hoofdstuk komen de volgende onderzoeksvragen aan bod:

1. Hoe ziet het huidige stelsel van de ODIJ er uit?
2. Wie zijn hierin betrokken en wat zijn hun rollen, taken en verantwoordelijkheden binnen het stelsel? Is dit voldoende helder voor de gemeenteraden en Provinciale Staten?

In §2.1 wordt eerst de algemene governance beschreven. Vervolgens gaan we in op de verschillende rollen die de gemeenten en de provincie vervullen bij de ODIJ: de eigenaarsrol (in §2.2) en de opdrachtgeversrol (in §2.3). In §2.4 volgt een analyse op de voorgaande paragrafen. We sluiten in §2.5 af met een toets op de gestelde normen.

2.1. Governance

Onderdeel van dit onderzoek is een beschrijving van het stelsel van de ODIJ. Het doel is om de verhouding tussen gemeenten en provincie enerzijds en de omgevingsdienst (ODIJ) anderzijds toe te lichten en te duiden welke partijen welke rollen hebben.

De governance van de ODIJ is de afgelopen tijd al meermaals onderwerp van onderzoek geweest. Dit komt onder andere aan bod in het *'visitatierapport' (2023)*, het rapport vanuit de bestuursopdracht '*Twee zijden van de medaille' (2024)'* en de tussenrapportage *Ontwikkellijn Governance ODIJ (2025.)*[10] Een belangrijk uitgangspunt van dit Rekenkameronderzoek is dat er geen dubbelingen plaatsvinden met het ontwikkeltraject dat de ODIJ zelf doorloopt.[11] We baseren onze informatie in dit hoofdstuk daarom mede op de bevindingen en resultaten uit de voornoemde documenten.

Beknopte schets van de ODIJ
In de GR-tekst is een schets gegeven van de oprichting en ontwikkeling van de ODIJ. [12] Opgenomen staat dat de gemeenten Beverwijk, Heemskerk en Velsen in 1997 besloten tot oprichting van de Gemeenschappelijke Regeling Milieudienst IJmond op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr). Per 1 januari 1999 was de dienst daadwerkelijk operationeel. In 2001 is ook de gemeente Uitgeest toegetreden tot de regeling. De dienst is opgericht met als doel een efficiënte en kwalitatieve uitvoering van de milieutaken van de deelnemers.

In Nederland deden er zich na de eeuwwisseling vervolgens een aantal impactvolle incidenten voor, onder andere de vuurwerkramp in Enschede en de cafébrand in Volendam. Hieruit bleek dat de gemeenten en provincies onvoldoende toegerust waren op de uitvoering van de taken op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH-taken). De commissie Mans (rapport 'De tijd is rijp') deed onderzoek naar de uitvoering van de VTH-taken. In 2008 gaf

[10] Rapport *Ontwikkellijn Governance ODIJ*- IPR Normag (20 maart 2025), Omgevingsdienst NL (18 oktober 2023). *Visitatierapport Omgevingsdienst IJmond 27 en 28 juni 2023.*, Omgevingsdienst IJmond (25 april 2024). *Rapportage Bestuursopdracht 'Twee zijden van een medaille' Voor een toekomstbestendig Omgevingsdienst IJmond*

[11] In hoofdstuk 3 wordt dit traject uitgebreid beschreven.

[12] Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst IJmond | Lokale wet- en regelgeving

de commissie de belangrijke aanbeveling om de uitvoeringskennis en expertise te bundelen in – meer onafhankelijk van het bestuur te zetten – uitvoeringsdiensten. Dit zijn uiteindelijk de *omgevingsdiensten* geworden.[13]

In 2014 zijn de gemeente Haarlem en provincie Noord-Holland vervolgens toegetreden tot de regeling, in 2015 gevolgd door Beemster en Purmerend. Per 1 januari 2015 heet de Milieudienst de Omgevingsdienst IJmond (ODIJ).[14]

Het streven van de dienst is vanaf het begin gericht op uitvoering van taken voor meer gemeenten dan alleen de deelnemers en de mogelijkheden daartoe actief te onderzoeken. Vanaf 2001 voert de dienst ook taken uit voor de (deels voormalige of heringedeelde) gemeenten Bloemendaal, Haarlemmerliede en Spaarnwoude, Heemstede, Noordwijkerhout en Zandvoort en vanaf 2005 voor de gemeenten Landsmeer, Oostzaan, Waterland en Wormerland en ook voor de gemeente Edam-Volendam. [15]

Het takenpakket wordt uitgevoerd op basis van (langlopende) dienstverleningsovereenkomsten (DVO 's). In 2017 zijn, ten gevolge van de wijziging van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) de gemeenten Bloemendaal, Edam-Volendam, Heemstede, Landsmeer, Oostzaan, Waterland, Wormerland en Zandvoort toegetreden tot de regeling, in eerste instantie alleen voor wat betreft het basistakenpakket.[16]

Kern van de door de deelnemers in de regeling ingebrachte taken is het milieutakenpakket (waaronder vergunningverlening, toezicht en handhaving, beleidsvoorbereiding beleidsuitvoering op milieugebied, begeleiden van bodemsaneringen) van de IJmondgemeenten. In 2014 is hier het zogenoemde *basistakenpakket* (BTP) voor regionale uitvoeringsdiensten in verwerkt. Dit betreft de complexere milieutaken (als deel van het volledige milieutakenpakket plus toezicht op (asbest)sloop), waarvan is overeengekomen dat de uitvoering hiervan door uitvoeringsdiensten dient te geschieden. Dit zijn dus verplicht ingebrachte taken door de gemeenten en de provincie bij de ODIJ. Welke taken de deelnemers verplicht in hebben gebracht bij de ODIJ is te raadplegen via het Informatiepunt van de Leefomgeving (IPLO). Daarnaast kan de dienst op verzoek ook zogenoemde plustaken uitvoeren, bijvoorbeeld op het gebied van brandveiligheid of drank- en horeca.[17] Een lijst van alle ingebrachte taken is opgenomen in Bijlage 1.

Anno 2025 bestaat de ODIJ uit de volgende veertien deelnemende gemeenten en de provincie Noord-Holland.[18]

[13] 'Omgevingsdiensten moeten hun werk kunnen doen' | Informatiepunt Leefomgeving

[14] Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst IJmond | Lokale wet- en regelgeving

[15] Ibid.

[16] Ibid.

[17] Ibid.

[18] Over ons - Omgevingsdienst IJmond

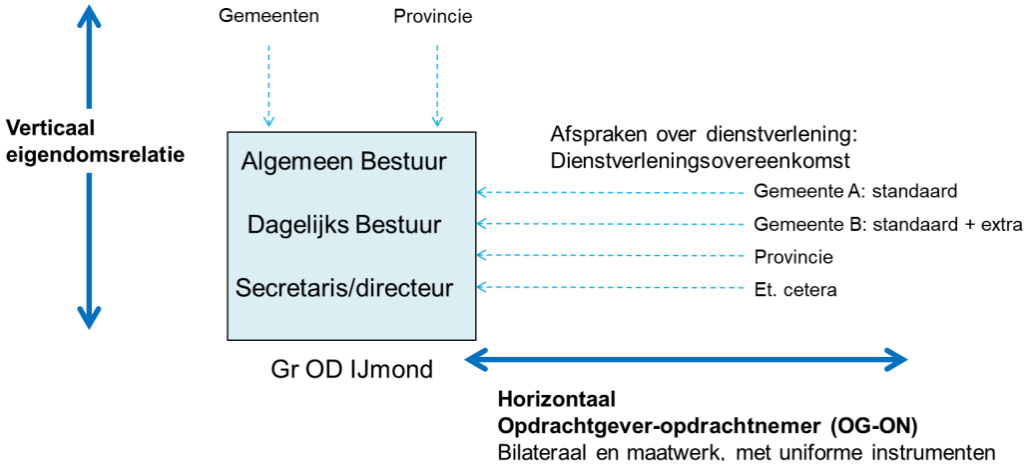

Figuur 2. Werkgebied ODIJ (bron: website ODIJ).

De ODIJ is dus een openbaar lichaam, ingesteld op basis van de Wgr.[19] Het bestuur van de dienst bestaat uit het Algemeen Bestuur (AB), het Dagelijks Bestuur (DB) en de voorzitter (aangewezen vanuit het AB).
De directeur is het hoofd van de dienst en secretaris van het bestuur. De huidige directeur is per 2 juni 2023 in dienst bij de ODIJ.[20] Op 31 december 2024 bestond de formatie van de ODIJ uit 135,8 fte.[21]

De gemeenten en provincie vervullen twee belangrijke rollen ten aanzien van de ODIJ: de *eigenaars*- én de *opdrachtgeversrol*. Gemeenten en provincie moeten er als *eigenaar* voor zorgen dat de ODIJ in staat wordt gesteld om de ingezette strategie en opgaven te kunnen vervullen. Anderzijds willen gemeenten en provincie er als *opdrachtgever* voor zorgen dat dit vanuit het lokale (en regionale) belang op een effectieve en efficiënte manier gebeurt.[22] In de volgende paragrafen worden beide rollen behandeld.

In de eerder benoemde tussenrapportage *Ontwikkellijn Governance ODIJ* (20 maart 2025) wordt de governance als volgt gevisualiseerd.

Figuur 3. 'Huidige inrichting governance ODIJ' (bron: tussenrapportage Ontwikkellijn Governance ODIJ, 20 maart 2025).

[19] Openbaar lichaam als bedoeld in artikel 8, eerste lid, in verbinding met artikel 52 of 74 van de Wet gemeenschappelijke regelingen.

[20] Omgevingsdienst IJmond in beweging: In gesprek met nieuwe directeur Just Zandhuis - Omgevingsdienst IJmond

[21] Omgevingsdienst IJmond (2025), Jaarstukken 2024, p. 20

[22] Tussenrapport *Ontwikkellijn Governance ODIJ- IPR Normag* (20 maart 2025)

2.2. Eigenaarsrol

De gemeenten en provincie zijn via hun colleges en GS gezamenlijk mede-eigenaar van de gemeenschappelijke regeling. Dit betekent dat zij de gezamenlijke verantwoordelijkheid dragen voor de continuïteit en het functioneren van de GR. Daarnaast zijn zij financieel aansprakelijk voor eventuele tekorten of investeringen.

Gemeenten en provincie vervullen de eigenaarsrol door via het Algemeen Bestuur (AB) en het Dagelijks Bestuur (DB) invloed uit te oefenen op het beleid, de strategie en de begroting van de GR.

2.2.1. Doel- en taakomschrijving van de GR

In de *Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst IJmond* staan de taak- en rolopvatting van de deelnemers, de verantwoordelijkheden en de wijze waarop de deelnemers met elkaar samenwerken binnen de ODIJ omschreven.[23]

Doelomschrijving
In artikel 2 van de GR staat onder artikel c de volgende doelomschrijving voor de ODIJ: "Het openbaar lichaam is primair ingesteld in het belang van het bereiken en in stand houden van een veilige en gezonde fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit in het samenwerkingsgebied."

Taken en bevoegdheden
In artikel 16 van de GR worden de taken en bevoegdheden van ODIJ vastgelegd. Daarbij is er *op het moment van schrijven*, oktober 2025, (nog) sprake van delegatie en mandaat.

Delegatie
In de GR wordt toegelicht dat de gemeenten Beverwijk, Heemskerk, Uitgeest en Velsen taken *gedelegeerd* hebben aan het AB. Onder delegatie wordt verstaan: het overdragen door een bestuursorgaan van zijn bevoegdheid tot het nemen van besluiten aan een ander die deze onder eigen verantwoordelijkheid uitoefent (art 10:13 Awb).[24]

De overgedragen taken kunnen in een afsprakenkader verder uitgewerkt worden. Dit afsprakenkader heeft de vorm van een dienstverleningsovereenkomst. In de praktijk is er bij sommige deelnemers van de ODIJ expliciet sprake van een afsprakenkader (dit zien we bij de provincie Noord-Holland). Bij andere deelnemers is dit niet het geval, of heeft het afsprakenkader een andere naam of inrichting.[25]

Al langere tijd is het uitgangspunt binnen het VTH-stelsel dat delegatie van bevoegdheden aan een omgevingsdienst onwenselijk is.[26]

[23] Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst IJmond | Lokale wet- en regelgeving

[24] In de GR is opgenomen: delegatie inzake het nemen van besluiten omtrent enkelvoudige omgevingsvergunningen die uitsluitend zien op activiteiten als bedoeld in artikel 2.1 lid 1 sub e en i Wet algemene bepalingen omgevingsrecht, ontheffingen, aanwijzingen, maatwerkvoorschriften, meldingen en alle hiermee samenhangende besluiten (bron: GR ODIJ).

[25] Rapport *Ontwikkellijn Governance ODIJ*- IPR Normag (20 maart 2025)

[26] Kamerstuk 33872, nr. 3 | Overheid.nl > Officiële bekendmakingen

Mandaat
In het tweede lid van artikel 16 van de GR is opgenomen dat alle deelnemers (gemeenten en provincie) alsook derden waarvoor taken worden uitgevoerd, *mandaat* kunnen verlenen aan het dagelijks bestuur, als uitvoerend orgaan, of rechtstreeks aan de directeur. Mandaat is de bevoegdheid om namens een bestuursorgaan besluiten te nemen (art. 10:1 Awb). Dit wil zeggen dat de mandaatgever bevoegd is de gemandateerde bevoegdheid uit te oefenen.

Deze taken worden op basis van een dienstverleningsovereenkomst (DVO) uitgevoerd en niet in de Gemeenschappelijke Regeling ingebracht, behalve voor wat betreft het basistakenpakket van de deelnemers. Deze basistaken worden verplicht in de regeling gebracht bij deelname.

In het *'Bijlagenrapport: deelnemers ODIJ in beeld'* staat per deelnemer opgenomen of taken gedelegeerd of gemandateerd zijn. Voor de gemeente Haarlem is bijvoorbeeld te zien dat er in het *Algemeen mandaat-, en machtigingsbesluit plustaken en milieutakenpakket Haarlem- Omgevingsdienst IJmond 2024* is vastgelegd dat er wordt gekozen voor een algemeen geformuleerd mandaatbesluit. Voor de gemeente Velsen geldt daarentegen dat is vastgelegd dat Velsen – net als Beverwijk, Uitgeest en Heemskerk – de in de GR beschreven bevoegdheden heeft overdragen aan het AB (delegatie).

Beleid uit te voeren taken
Artikel 17 van de GR legt vast dat de deelnemers periodiek beleid vastleggen ten aanzien van de uit te voeren taken. Dit beleid vormt de basis voor het jaarlijkse uitvoeringsprogramma van de ODIJ. De tekst laat ruimte of dit gezamenlijk of individueel beleid moet zijn.[27]

We zien dat de deelnemers periodiek gezamenlijk beleid vaststellen ten aanzien van de uit te voeren taken. Het beleidskader VTH-milieu van de ODIJ is vastgesteld door alle colleges van de deelnemende gemeenten en de provincie Noord-Holland. Dit beleidskader beschrijft de prioriteiten en wettelijke kaders voor de uitvoering van VTH-taken op het gebied van milieu en vormt daarmee het inhoudelijke fundament voor de taken die de ODIJ voor de deelnemers uitvoert.

Taken op verzoek
Artikel 18 van de GR omvat de mogelijkheid om taken op verzoek onder te brengen bij de ODIJ. Er is in de GR niet omschreven wat dit precies behelst: of taken binnen de regeling ondergebracht worden, of bijvoorbeeld als aparte opdracht op basis van een offerte. In ieder geval geldt dat er bij uitbreiding van de taken aan de ODIJ unanieme instemming benodigd is van zowel het AB als het DB. Het verminderen van het takenpakket wordt gelijkgesteld aan een verzoek tot gedeeltelijke uittreding voor die taken. Er is in de GR geen tekst opgenomen voor het verhogen of verlagen van de intensiteit waarmee een dienst of taak wordt afgenomen.[28]

[27] Rapport *Ontwikkellijn Governance ODIJ*- IPR Normag (20 maart 2025)

[28] Ibid.

2.2.2. Inrichting van het AB en DB

Het bestuur van de ODIJ bestaat uit het algemeen bestuur (AB), het dagelijks bestuur (DB) en de voorzitter.

Algemeen Bestuur
De leden van het AB worden verkozen vanuit de colleges van de verschillende deelnemers. Alle leden van het AB zijn portefeuillehouders Milieu in de deelnemende gemeenten, plus de gedeputeerde van de provincie Noord-Holland met de eigenaarsrol omgevingsdiensten in zijn portefeuille. De leden van het DB zijn ook onderdeel van het AB.[29]

Het AB is in ieder geval belast met en bevoegd tot:
a) het vaststellen van het tweejaarlijkse strategische beleidsplan (inclusief organisatieontwikkelings- en kwaliteitsborgingsplan);
b) het vaststellen van het jaarlijkse uitvoeringsprogramma;
c) het doen van voorstellen aan de deelnemers omtrent toetreding tot, uittreding uit, wijziging van of opheffing van de regeling;
d) het besluiten tot deelname aan en samenwerken met gemeenschappelijke regelingen en het (mede) oprichten van privaatrechtelijke rechtspersonen, nadat de raden en provinciale staten van de deelnemers in de gelegenheid zijn gesteld hun wensen en bedenkingen ter kennis van het algemeen bestuur te brengen;
e) het instellen van commissies met het oog op de behartiging van bepaalde belangen zoals bedoeld in artikel 25 van de Wet gemeenschappelijke regelingen;
f) wijziging van de gemeenschappelijke regeling indien en voor zover nieuwe wetten en/of regels hiertoe nopen en het uitsluitend technische wijzigingen betreft. Voor een wijziging als hier bedoeld behoeft niet de procedure als omschreven in artikel 37 te worden gevolgd.

Dagelijks Bestuur
Het DB bestaat uit de AB-leden die zijn aangewezen vanuit de gemeenten Beverwijk, Haarlem, Heemskerk Velsen en – in deze periode – Landsmeer. Het AB wijst uit haar leden de voorzitter aan.[30]

Het DB is in ieder geval bevoegd en/of belast met:
a) het dagelijks bestuur van het openbaar lichaam te voeren, voor zover niet bij of krachtens de wet of de regeling het algemeen bestuur hiermee is belast;
b) beslissingen van het AB voor te bereiden en uit te voeren;
c) regels vast te stellen over de ambtelijke organisatie van de dienst;
d) ambtenaren te benoemen, te schorsen en te ontslaan;
e) tot privaatrechtelijke rechtshandelingen van de dienst te besluiten, met uitzondering van privaatrechtelijke rechtshandelingen als bedoeld in artikel 55a van de Wgr;
f) te besluiten, namens het openbaar lichaam, het dagelijks bestuur of het AB rechtsgedingen, bezwaarprocedures of administratief beroepsprocedures te voeren of handelingen ter voorbereiding daarop te verrichten, tenzij het AB, voor zover dit het AB aangaat, in voorkomende gevallen anders beslist.[31]

Voorzitter

[29] Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst IJmond | Lokale wet- en regelgeving

[30] Ibid.

[31] Ibid.

De voorzitter wordt aangewezen vanuit het AB. De voorzitter is aan het AB verantwoording verschuldigd voor het door hem gevoerde bestuur. Hij geeft het AB mondeling of schriftelijk de door één of meer leden gevraagde inlichtingen. Indien het AB dit wenselijk acht, worden deze inlichtingen periodiek verstrekt.[32]

2.2.3. Financiële bijdrage en stemverhouding

De omvang van de jaarlijkse financiële bijdrage van de deelnemers is gebaseerd op de taken op grond van de GR. Dit is van belang voor de stemverhoudingen binnen het AB, in het geval van hoofdelijke oproeping. In artikel 8 van de GR staat hierover vastgelegd dat elk lid van het AB één stem heeft, waarbij besluiten bij meerderheid van stemmen worden genomen.

In het geval van hoofdelijke oproeping[33] geldt een gewogen stemverhouding naar financiële inbreng van de deelnemers voor het nemen van besluiten. Het gaat daarbij om de omvang van de jaarlijkse financiële bijdrage van de deelnemer aan de GR-taken in de ODIJ. In onderstaande figuur zijn de financiële bijdrage van de deelnemers aan de ODIJ en de stemverhoudingen weergeven. Te zien is dat er duidelijk drie grote stemmen zijn: Velsen, Haarlem en Beverwijk hebben een meerderheid van de omzet en kunnen daarom in gezamenlijk bij meerderheid beslissingen nemen. In het rapport *Ontwikkellijn Governance ODIJ* wordt geconcludeerd dat dit in de praktijk niet voorkomt, maar dat het wel een risico is dat de governance zo is ingericht.[34]

[32] Ibid.

[33] Dit is een stemprocedure waarbij de voorzitter de namen van alle aanwezige leden één voor één opleest, waarna elk lid verplicht is om mondeling aan te geven of hij of zij vóór of tegen een voorstel stemt.

[34] Rapport *Ontwikkellijn Governance ODIJ*- IPR Normag (20 maart 2025)

Deelnemer	Omzet GR-taken		Omzet inclusief taken op verzoek	
Beverwijk	€ 1.289.824	14%	€ 1.882.201	12%
Bloemendaal	€ 160.979	2%	€ 460.260	3%
Edam-Volendam	€ 293.493	3%	€ 500.015	3%
Haarlem	€ 1.881.296	21%	€ 1.967.078	12%
Heemskerk	€ 727.454	8%	€ 1.517.692	9%
Heemstede	€ 158.571	2%	€ 385.547	2%
Landsmeer	€ 164.728	2%	€ 961.476	6%
Noord-Holland	€ 473.904	5%	€ 920.571	6%
Oostzaan	€ 142.353	2%	€ 563.647	3%
Purmerend	€ 435.838	5%	€ 559.716	3%
Uitgeest	€ 312.643	3%	€ 680.140	4%
Velsen	€ 2.339.299	26%	€ 2.733.589	17%
Waterland	€ 190.250	2%	€ 534.626	3%
Wormerland	€ 205.239	2%	€ 833.297	5%
Zandvoort	€ 183.606	2%	€ 1.380.793	8%
Overige	€ -	0%	€ 389.447	2%
Totaal	€ 8.959.477		€ 16.270.095	

	Omzet GR-taken		Omzet taken op verzoek	
Totaal	€ 8.959.477	55%	€ 7.310.618	45%

Figuur 4. Stemverhoudingen op basis van financiële bijdrage deelnemers ODIJ[35]

Alleen voor besluiten omtrent uitbreiding van de door de ODIJ uit te voeren taken en/of van de aan de dienst overgedragen bevoegdheden, is de goedkeuring van de raad/PS van de betreffende deelnemer nodig en unanieme instemming van zowel het DB als AB vereist (art. 16 lid 5 van de GR).

2.3. Opdrachtgeversrol

Vanuit de rol als opdrachtgever willen gemeenten en de provincie dat de dienst datgene doet wat in het belang is van de gemeente of provincie.[36] Als opdrachtgever hebben de gemeenten en provincie een opdrachtgever(s)-opdrachtnemerrelatie met de ODIJ. Deze relatie wordt op drie manieren ingericht: via de GR, via het beleid en via de praktijk/rolneming. [37]

2.3.1. Gemeenschappelijke regeling (GR)

Via de GR wordt uniformiteit bevorderd doordat er sprake is van een wettelijk verplicht basistakenpakket, gedeelde financiële afspraken en gezamenlijke beleidskaders. Tegelijkertijd biedt de regeling ruimte voor diversiteit door optionele plustaken, afzonderlijke dienstverleningsovereenkomsten, verschillen in (financiële) uitgangspunten en kengetallen voor de dienstverlening en beleidsvrijheid van deelnemende gemeenten. [38]

[35] Rapport *Ontwikkellijn Governance ODIJ- IPR Normag* (20 maart 2025)

[36] IBP-VTH (2024) *Handreiking Regionale Beleidscyclus.* Hier te raadplegen.

[37] Rapport *Ontwikkellijn Governance ODIJ- IPR Normag* (20 maart 2025)

[38] Rapport *Ontwikkellijn Governance ODIJ- IPR Normag* (20 maart 2025)

De taken die de deelnemers, bij moment van schrijven van dit rapport (september 2025), hebben ingebracht zijn opgenomen in Bijlage 1. Voorbeelden van dit soort taken zijn advisering op het gebied van luchtkwaliteit, geluid en de uitvoering van circulaire economie. Maar ook toezicht op evenementen en vergunningverlening bouw.

2.3.2. Beleid

Het AB stelt tweejaarlijks een strategisch beleidsplan op en jaarlijks een uitvoeringsprogramma vast. Het strategisch beleidskader VTH milieu vormt een belangrijk kader voor de uitvoering van taken (zie ook §2.2.1.). Het huidige Beleidskader 2023-2026 beschrijft de prioriteiten en (wettelijke) kaders voor de uitvoering van de VTH-taken op het gebied van milieu, voor de komende jaren. Het maakt de ambities inzichtelijk en dient tot het vergroten van het level playing field binnen en buiten de regio. Centraal daarbij staat het streven om de toezichtlast bij bedrijven en instellingen zo laag mogelijk te houden.[39]

Daarnaast vormen de door de deelnemers vastgestelde beleidskaders en algemeen verbindende voorschriften het kader waarbinnen de ODIJ haar gedelegeerde en gemandateerde taken uitvoert. De ODIJ vervult een rol in de voorbereiding van deze beleidsplannen en kaders.[40]

In het *'Bijlagenrapport: deelnemers ODIJ in beeld'* staat per deelnemer opgenomen of zij, aanvullend op het strategisch beleidsplan en het jaarlijkse uitvoeringsprogramma van de ODIJ, eigen beleidsplannen en kaders hebben.

Zo staat in het *Integraal handhavingsbeleid fysieke leefomgeving 2022* van de gemeente Zandvoort dat de uitvoering van vergunningverlening, toezicht en handhaving grotendeels is belegd bij de ODIJ en dat het daarbij onder meer gaat om toezicht op bouwen, milieutaken (waaronder specifiek toezicht op Circuit Zandvoort) en op toeristische verhuur.

De gemeente Haarlem heeft een *VTH Evaluatie- en Uitvoeringsprogramma 2024 en Uitvoeringsprogramma 2025*, waarin voor het jaar speerpunten staan benoemd voor de ODIJ met betrekking tot toezicht en handhaving op energiebesparing bij bedrijven en om ondermijning. Daarnaast staat in het *VTH-beleidsplan 2024–2028* van de gemeente Haarlem dat er nauw wordt samengewerkt met de ODIJ op het thema van economie.

De provincie Noord-Holland heeft een eigen *Nota Uitvoering en Handhaving Noord-Holland 2024-2027,* waarin onder andere wordt ingegaan op de coördinatietaak die de provincie heeft. Gedeputeerde Staten dragen binnen de provincie zorg voor de coördinatie van een onderling afgestemde uitoefening van de uitvoerings- en handhavingstaak. In het kader van deze afstemming wordt ook ingegaan op de verdeling tussen de taken van de vier omgevingsdiensten. In de *Nota Uitvoering en Handhaving Noord-Holland 2024-2027* wordt zichtbaar dat er bij de ODIJ relatief weinig taken zijn belegd ten opzichte van de andere diensten. Zo zijn de taken rondom natuur belegd bij de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord. De meeste taken, zoals Seveso-inrichtingen (waar met een grote hoeveelheid gevaarlijke stoffen wordt gewerkt), water en ontgrondingen, zijn bij de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied ingebracht. De Seveso-taken zijn overigens verplicht ingebracht bij deze omgevingsdienst. Hier ligt geen eigen provinciale keuze onder.

[39] Omgevingsdienst IJmond (2023). *Beleidskader VTH-milieu 2023-2026.*

[40] Rapport *Ontwikkellijn Governance ODIJ- IPR Normag* (20 maart 2025)

2.3.3. Praktijk/rolneming

De opdrachtgever(s)-opdrachtnemerrelatie wordt ten slotte ingericht via de wijze waarop de samenwerking in de praktijk wordt vormgegeven en wat dit vraagt ten aanzien van de rolneming. Daarbij gaat het om wat er wordt verwacht van de opdrachtgever en opdrachtnemer en welke omgangs- en overlegvormen gewenst zijn.

In dit onderzoek concentreren we ons hier vooral op de wijze waarop de deelnemers zelf de rol van opdrachtgever en eigenaar invullen. In het *'Bijlagenrapport: deelnemers ODIJ in beeld'* wordt hier per deelnemer op ingezoomd.

In *hoofdstuk 4. Informatievoorziening en sturing* staat verder uitgewerkt in hoeverre er in de informatievoorziening over en sturing op de ODIJ aandacht is voor de opdrachtgevers- én de eigenaarsrol.

2.4. Analyse

2.4.1. De governance kent aandachtspunten en risico's. Het oppakken van deze risico's maakt onderdeel uit van het ontwikkeltraject dat de ODIJ doorloopt.

De governance van de ODIJ was de afgelopen twee jaar meermaals onderwerp van gesprek en onderzoek. In dit Rekenkameronderzoek sluiten we aan bij de bevindingen uit deze recente documenten. We gaan hieronder achtereenvolgens in op de analyses uit het 'visitatierapport' uit 2023, de bestuursopdracht (2024) en het eerder gememoreerde rapport *Ontwikkellijn Governance Omgevingsdienst IJmond*.

Visitatierapport (2023): heldere governance met aandachtspunten
Als onderdeel van het IBP-VTH heeft Omgevingsdienst NL (de landelijke vereniging van de Nederlandse omgevingsdiensten) een methodiek van visitatie opgezet. Daarbij werden alle omgevingsdiensten (OD's) 'gevisiteerd' ten behoeve van continue verbetering van de uitvoering van de taken en het verhogen van de bestuurlijke betrokkenheid.

Uit het visitatierapport over de ODIJ (2023)[41] bleek dat de ODIJ over een heldere besluitvormingsstructuur en goed functionerende governance beschikt. Er is sprake van goedlopende communicatie met het bestuur, en het bestuur heeft voldoende tijd en ruimte om goed te kunnen afstemmen. Er is sprake van wederzijds begrip voor elkaars belangen en een gezamenlijk streven naar het beste resultaat. Ook is er goed contact met de verschillende gemeenten. Deze positieve samenwerking wordt uitgestraald richting de raden. Een uitdaging betreft het goed kunnen bedienen van de drie gebieden (IJmond, Zaanstreek-Waterland en Zuid-Kennemerland).

Over de rol van *opdrachtgever* is in het visitatierapport opgemerkt dat het opdrachtgeverschap door de gemeenten kan worden verbeterd. De deelnemers zijn op verschillende terreinen afhankelijk van de ODIJ, maar er wordt van gemeenten steeds meer beleid verwacht op bijvoorbeeld het gebied van duurzaamheid. In het visitatierapport wordt benoemd dat dit naar verwachting leidt tot veranderende verhoudingen tussen de ODIJ en haar deelnemers. Meer gerelateerd aan de rol van *eigenaar* kwam in het visitatierapport (2023) naar voren dat er meer structurele financiering moest worden gerealiseerd. Ook dient de financiële verantwoording over de uitvoering van de DVO's te worden verbeterd. Bij deelnemers is onvoldoende helderheid welk financieel risico er aan de DVO's kleeft.[42]

[41] Omgevingsdienst NL (18 oktober 2023). *Visitatierapport Omgevingsdienst IJmond 27 en 28 juni 2023.*

[42] Ibid.

Bestuursopdracht (2024) en Tussenrapportage (2025) ontwikkellijn governance: sterke verschillen tussen deelnemers op strategisch, tactisch en operationeel niveau

Met de *bestuursopdracht (april 2024)* heeft de in 2023 ingestapte directeur van het DB de opdracht gekregen om een analyse te maken waar de dienst als organisatie stond en hoe de uitvoering van de opdracht van haar deelnemers was. Dit moest leiden tot concrete oplossingsrichtingen met als doel om als dienst door te ontwikkelen als zelfstandig toekomstbestendig. Dit leidde tot het rapport 'Twee zijden van de medaille'[43], waarin onder andere werd geconcludeerd dat:

- deelnemers tevreden zijn met de identiteit en de nabijheid van de dienst bij hun gemeente. De medewerkers zijn proactief, betrokken en kundig en zij staan de deelnemers bestuurlijk en ambtelijk goed bij in hun rol als bevoegd gezag. We zien dat dit aansluit bij de bevindingen uit het Visitatierapport (2023) en bij de gesprekken die in het kader van dit Rekenkameronderzoek zijn gevoerd.
- het juridisch kader complex en niet toereikend is. Er is geen duidelijk vertrekpunt tussen opdrachtgever en opdrachtnemer ten aanzien van wat er gerealiseerd moet worden. De afspraken die zijn gemaakt zijn enkel kwantitatief en niet kwalitatief. Dit werkt door in de Planning & Control (P&C)-cyclus. Ook zorgt het voor onvoldoende rolscherpte tussen opdrachtgever en opdrachtnemer om op een professionele wijze sturing te geven aan de organisatie. Een structurele ambtelijke overlegcyclus heeft lang ontbroken, waardoor de afstemming per deelnemer sterk verschilde.
- De interne bedrijfsvoering niet is afgestemd op de omvang van de organisatie. De stafafdelingen werken los van elkaar, met een eigen agenda en stellen zelfstandig prioriteiten.
- De aansluiting van opdracht, middelen en capaciteit uit balans is geraakt. De omvang van de incidentele middelen is verhoudingsgewijs te groot. Evenals het aantal vaste contracten dat gefinancierd wordt uit incidentele middelen.
- De organisatiecultuur aandacht behoeft. Een groot deel van de medewerkers heeft geen objectief beeld van waar de organisatie staat en de blik is sterk naar binnen gericht.
- De huidige organisatievorm van 'zelforganisatie' niet goed is doordacht, geïmplementeerd en financieel vertaald. Vastgesteld moet worden dat het percentage overhead zeer laag is.

Het eerder gememoreerde rapport *Ontwikkellijn Governance Omgevingsdienst IJmond (2025)* geeft de meest recente bevindingen over de governance van de ODIJ weer. Hierin komt naar voren dat de wijze van deelname aan de ODIJ sterk verschilt tussen de deelnemers. Zowel in de manier waarop deelnemers eigenaar zijn van de regeling (strategisch), als welke taken zijn ondergebracht (tactisch), als de manier waarop deze taken uitgevoerd worden (operationeel).

Op strategisch niveau is er verschil tussen deelnemers of taken in delegatie of mandaat zijn ondergebracht bij de ODIJ. Daarnaast is er een disbalans in de stemverhoudingen (enkele deelnemers kunnen besluiten nemen bij meerderheid) en is er een brede interpretatie van de taakopvatting van de ODIJ. Hierdoor is onduidelijk welke taken verplicht en welke taken niet verplicht zijn om in de ODIJ onder te brengen. Geconstateerd werd dat de verhouding tussen taken onder het regime van de GR en individuele verzoektaken respectievelijk 55% om 45% was.[44]

Op tactisch niveau ontbreken er afspraken over continuïteit en flexibiliteit in het afnemen van taken door de deelnemers bij de ODIJ. Het ontbreken van afspraken uit zich in de breedte van het huidige takenpakket van de ODIJ. Sommige taken worden slechts door één of enkele deelnemers afgenomen. Taken rondom toeristische verhuur en

[43] Omgevingsdienst IJmond (25 april 2024). *Rapportage Bestuursopdracht 'Twee zijden van een medaille' Voor een toekomstbestendig Omgevingsdienst IJmond*

[44]

toezicht op de veiligheid van havens worden bijvoorbeeld alleen voor respectievelijk de gemeente Zandvoort en gemeente Velsen uitgevoerd.[45]
Verder geldt dat taken op verschillende manieren zijn vastgelegd via de GR, uiteenlopende DVO, e-mails, of zelfs mondelinge afspraken. Ook kennen de afspraken verschillende looptijden en opzegtermijnen, voorwaarden, monitoringsafspraken en rapportagemodellen.[46]

Vertaling naar ontwikkeltraject ODIJ
Als we de analyses over de governance, zoals deze de afgelopen tijd zijn verschenen, naast de beelden leggen die zijn opgehaald uit de gesprekken, dan stellen we vast dat er een gedeeld beeld is van de pluspunten en verbeterpunten van de huidige besturing. Daarnaast zien we dat het geven van opvolging aan de aandachtspunten expliciet onderdeel uitmaakt van het ontwikkeltraject dat de ODIJ nu doorloopt. Specifiek spoor 1 (herijking governance) en spoor 2 (herijking financieringsstructuur) nemen deze aspecten expliciet mee. Hier staan we in hoofdstuk 3 nader bij stil.

2.4.2. Beperkter zicht op rollen, taken en verantwoordelijkheden ODIJ bij raden en Staten

Aanvullend op wat al eerder is geconstateerd over de governance brengen we in dit onderzoek het perspectief van de raden en Provinciale Staten (PS) op de rollen, taken en verantwoordelijkheden in beeld. Hiertoe zijn gesprekken gevoerd met een vertegenwoordiging van de raden en PS van de deelnemers aan dit onderzoek. In het *'Bijlagenrapport: deelnemers ODIJ in beeld'* zijn de beelden per deelnemer op dit aspect opgenomen.

Overkoepelend komt naar voren dat raads- en Statenleden op hoofdlijnen weten welke deelnemers betrokken zijn binnen het 'stelsel van de ODIJ'. We zien echter dat zij zoekende zijn welke taken er exact worden uitgevoerd door de ODIJ, wat daarbij wettelijk verplicht is en waar ook keuzeruimte ligt voor de afzonderlijke deelnemer. Deze behoefte in een versterkt inzicht zien we bijvoorbeeld al terug bij de zienswijze van de gemeenteraad van Heemskerk op de Jaarstukken 2023, eerste begrotingswijziging 2024 en conceptbegroting 2025.[47] De raad verzoekt hierbij in de begroting een overzicht te laten opnemen van de wettelijke en bovenwettelijke taken die aan ODIJ zijn toebedeeld, zodat over de bovenwettelijke taken een lokale afweging kan worden gemaakt.

Een dergelijk overzicht zien we (nog) niet terugkomen in de begroting 2026 van de ODIJ.[48] Wel zien we dat vanuit het ontwikkeltraject naar toekomstbestendigheid, tijdens de AB-vergadering van 9 juli 2025, een memo heeft voorgelegen getiteld 'verplichte en niet-verplichte taken OD IJmond'.[49] Daaraan gekoppeld is een lijst van taken welke deelnemers afnemen met daarbij de wettelijke grondslag per taak, of deze taak wel of niet verplicht is/moet worden én of deze taken verplicht zijn om onder te brengen bij een omgevingsdienst of niet. Over dit memo is door het AB besloten dat de inhoud wordt meegenomen richting een webinar en/of individuele sessies met raden en PS in september 2025.[50]

Een beperkt zicht op de verdeling van rollen, taken en verantwoordelijkheden komt concreet aan bod in het gesprek over de verantwoordelijkheid voor grote industriële bedrijven, zoals Tata Steel. Hierover bestaat bij meerdere raden

[45] Zie bijlage 1 voor een overzicht van alle taken.

[46] Rapport *Ontwikkellijn Governance ODIJ*- IPR Normag (20 maart 2025)

[47] Gemeente Heemskerk (27 juni 2024). *Raadsbesluit en zienswijze voorlopige jaarverslag en jaarrekening 2023, 1e begrotingswijziging 2024 en ontwerpbegroting 2025.*

[48] Omgevingsdienst IJmond (2025). *Begroting 2026.* In het feitelijk wederhoor is aangegeven dat deze informatie wel is opgenomen in het uitvoeringsprogramma.

[49] Omgevingsdienst IJmond (9 juli 2025). *Memo Verplichte en niet-verplichte taken binnen ODIJmond.*

[50] Zie verder: hoofdstuk 3.

dan wel PS onduidelijkheid over de wettelijke rolverdeling tussen lokale bevoegd gezagen, de ODIJ en de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied (OD NZKG).[51]

Een ander overstijgend beeld dat uit dit Rekenkameronderzoek naar boven komt is dat er vanuit de Wgr wel afspraken zijn over de betrokkenheid van de raden en PS maar dat zij zoekende zijn in hun rol bij de ODIJ.[52] Dit signaal hebben we overigens opgehaald voor het werken met het construct van gemeenschappelijke regelingen in bredere zin.[53] Er is binnen raden en Staten een beperkt gedeeld beeld wat er van de rol van raden en Staten verwacht mag worden en hoe dit zich verhoudt tot het college. Waar eindigt de kaderstellende rol die als input dient voor de uitvoering van de ODIJ? En wat betekent dit vervolgens voor de controle die de raad uit kan voeren op de ontwikkelingen die bovenlokaal plaatsvinden en het gesprek hierover met het lokale AB-lid? Overigens zien we op dit vlak ook verschillen *binnen* raden over de wijze waarop er naar het construct van GR'en wordt gekeken. En wat dit vervolgens betekent voor de informatiebehoefte.[54]

Hier wordt in hoofdstuk 4 verder op ingezoomd.

2.5. Toets op de normen m.b.t. 'ODIJ in beeld'

De deelvragen die in dit hoofdstuk aan bod komen zijn uitgewerkt in door de Rekenkamers vastgestelde normen.

Voor de toets op de normen maken we in dit onderzoek gebruik van een kwalitatieve vijfpuntsschaal, lopend van *helemaal niet voldaan* tot *volledig voldaan* . Er is geen sprake van een kwantitatieve duiding of normering. De beoordeling is gebaseerd op de voorliggende beschrijvingen en analyses.

Norm 1: "De rollen, taken en verantwoordelijkheden voor betrokkenen bij de ODIJ zijn helder uitgewerkt."

Helemaal niet voldaan	In beperkte mate voldaan	Gedeeltelijk voldaan	Grotendeels voldaan	Volledig voldaan

De GR is het belangrijkste kader voor rollen, taken en verantwoordelijkheden. In de afgelopen jaren zijn er diverse analyses uitgevoerd over de governance en bijbehorende uitwerking van rollen, taken en verantwoordelijkheden rondom de ODIJ. Hieruit blijkt dat er ODIJ-breed sprake is geweest van een complex en ontoereikend juridisch kader en onvoldoende rolscherpte tussen opdrachtgever en opdrachtnemer. Het heeft lang ontbroken aan een structurele ambtelijke overlegcyclus en er is geen eenduidig beeld ten aanzien van wat er gerealiseerd moet worden. Ook de betrokkenheid van deelnemers heeft sterk verschild. Zowel in de manier waarop deelnemers eigenaar zijn van de regeling (via delegatie of mandaat), als welke taken zijn ondergebracht, en in welke mate taken wel of niet verplicht zijn. De aanscherping van rollen, taken en verantwoordelijkheden rondom de ODIJ is één van de kernpunten van het ontwikkeltraject dat de ODIJ nu doorloopt.

[51] Bijlagenrapport: deelnemers ODIJ in beeld' (2025). O.a. Bloemendaal, Haarlem, Velsen en PS van Noord-Holland.

[52] Bijlagenrapport: deelnemers ODIJ in beeld' (2025). O.a. gemeente Heemskerk, Heemstede en Velsen.

[53] Bijlagenrapport: deelnemers ODIJ in beeld' (2025). O.a. gemeente Heemstede en Velsen.

[54] Bijlagenrapport: deelnemers ODIJ in beeld' (2025). O.a. Heemskerk en Haarlem.

Norm 2: "Het is voor raads- en Statenleden voldoende helder wie welke rol heeft binnen het stelsel van de ODIJ en wie daarbinnen wat doet."

Helemaal niet voldaan	In beperkte mate voldaan	Gedeeltelijk voldaan	Grotendeels voldaan	Volledig voldaan

Het is op hoofdlijnen helder voor raads- en Statenleden wie er binnen het stelsel van de ODIJ betrokken zijn. Geconstateerd wordt echter dat er bij raads- en Statenleden onduidelijkheid bestaat over:

- het takenpakket dat bij de ODIJ is belegd (inclusief wat verplicht is en wat een lokale keuze is);
- de wijze waarop verantwoordelijkheden zijn verdeeld tussen bevoegd gezag en de ODIJ, maar ook tussen de ODIJ en bijvoorbeeld de OD NZKG;
- de rol die raads- en Statenleden kunnen of dienen te pakken binnen het stelsel.

3. Ontwikkeltraject robuuste/toekomstbestendige ODIJ

In dit hoofdstuk komen de volgende onderzoeksvragen aan bod:

4. Wat is de huidige stand van zaken van het proces dat de ODIJ op dit moment doorloopt? Wat zijn de uitkomsten van de drie sporen (tot nu toe)?
5. In hoeverre geven deze onderzoeken een adequaat en volledig beeld van de huidige situatie van de ODIJ en de verwachtingen voor de toekomst?
6. Wat gaat goed in dit proces en waar liggen verbetermogelijkheden?

In §3.1 wordt chronologisch een tijdlijn gegeven van het proces naar een robuuste/toekomstbestendige omgevingsdienst. In §3.2 vindt een analyse plaats op deze tijdlijn en in §3.3 wordt afgesloten met een toets op de normen.

3.1. Tijdlijn ontwikkeltraject toekomstbestendige ODIJ

In deze paragraaf wordt de tijdlijn geschetst van het ontwikkeltraject dat de ODIJ doorloopt. We starten hierbij medio 2023, met de zelftoets die de ODIJ heeft uitgevoerd over de robuustheidscriteria. Deze paragraaf schetst het ontwikkeltraject tot en met juli 2025 en geeft een doorkijk naar de te doorlopen stappen daarna.

2023: Zelftoets ODIJ

Als onderdeel van het IBP-VTH hebben alle OD's, waaronder de ODIJ, op 1 oktober 2023 een *zelftoets* gedaan.[55] Dit was een analyse waarin de OD's zelf een oordeel gaven over de mate waarin zij voldeden aan de robuustheidscriteria. Eind 2023 heeft de toenmalig Staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat (IenW) de beoordeling van de zelftoets per brief met de OD's gedeeld. Conclusie van de Staatssecretaris bij de ODIJ was dat er niet werd voldaan aan kpi 1 (minimale omvang) kpi 2 (kwaliteitscriteria) en kpi 3 (innovatie). Niet alle vragen waren volgens het ministerie duidelijk beantwoord. De ODIJ is gevraagd om uiterlijk 1 april 2024 een Plan van Aanpak (PvA) op te leveren waarin de dienst aan moest geven hoe er per 1 april 2026 aan de robuustheidscriteria zal worden voldaan.[56]

Meer specifiek werd de ODIJ gevraagd om meer onderbouwing van de robuustheidscriteria en om in te gaan op het perspectief op fuseren. Daarnaast wordt de ODIJ gewezen op het feit dat zij heeft aangegeven dat het behalen van een begroting van € 16,5 miljoen geen doelstelling is die wordt nagestreefd. Alle partijen binnen het stelsel hebben echter ingestemd met de criteria en dus ook de ODIJ moet in het PvA aan gaan geven hoe hier aan wordt voldaan.[57]

[55] Omgevingsdienst IJmond (13 december 2023). *Memo procesvoorstel naar een gedragen plan van aanpak IBP*

[56] Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (december 2023). *Beoordeling zelftoets robuuste omgevingsdienst.*

[57] Ibid.

2024: Plan van Aanpak en start uitvoering met focus op toekomstbestendigheid

Plan van Aanpak (maart 2024)

Op 27 maart 2024 stelt het AB het PvA IBP-versterking VTH-stelsel vast en op 28 maart 2024 wordt dit plan aangeboden aan de Staatssecretaris.[58] Het PvA is opgesteld in co-productie met twee externe adviespartners.

Het PvA kent vijf ontwikkellijnen:

1. Herijken van bestaande taken en formatie
2. Onderzoeken verbreding huidig takenpakket
3. Vereenvoudigen van GR
4. Vormgeven van structureel–provinciebrede samenwerking
5. Doorontwikkelen interne organisatie.

Het PvA is, zo staat beschreven, het resultaat van een bestuurlijk proces van het AB. Het kijkt naar de ontwikkelingen die op de OD afkomen en naar waar de dienst staat en in de nabije toekomst moet staan. Het bevat het bestuurlijk antwoord op de wijze waarop de ODIJ wil doorontwikkelen tot een zelfstandig toekomstbestendige OD. Het is tegelijkertijd de uitvoeringsagenda voor de toekomstige periode.

Om zelfstandig toekomstbestendig te zijn, zo staat in het AB-besluit, dient de ODIJ strategische samenwerking op landelijk en provinciaal niveau aan te gaan.[59] Met voornoemd AB-besluit staat de ODIJ specifiek stil bij het versterken van de strategische samenwerking van de vier Noord-Hollandse omgevingsdiensten[60]. Het aangaan van strategische samenwerking is volgens het AB niet vrijblijvend en maakt integraal onderdeel uit van de aanpak naar de toekomst toe. Over de vorm waarin de samenwerking dient te worden vormgegeven, is nog geen bestuurlijke keuze gemaakt. De noodzaak hiertoe wordt wel bestuurlijk onderkend.[61] Bij het PvA zijn een notitie over het versterken van de samenwerking tussen de omgevingsdiensten in Noord-Holland en Flevoland en de samenwerkingsagenda van de Noord-Hollandse diensten samengevoegd.

Bestuursopdracht (april 2024) en vertaling in conceptbegrotingswijziging 2025 (juni 2024)

Vrijwel gelijktijdig met de ontwikkeling van het PvA, verstrekte het DB op 6 maart 2024 aan de directeur van ODIJ een bestuursopdracht[62]. In de opdracht vroeg het DB om een analyse naar de staat van de organisatie en het uitvoeren van de opdracht van de deelnemers. De doorlooptijd van deze opdracht betrof zes weken. Deze opdracht is uitgevoerd onder begeleiding van dezelfde twee externe partijen die ook betrokken waren bij het opstellen van het PvA (maart 2024).

Het resultaat van de Bestuursopdracht is verschenen op 25 april 2024 met de titel '*Twee zijden van een medaille*'. Deze twee zijden betekenen: dat wat goed is behouden én wat nog niet op orde is stapsgewijs aanpakken of oplossen. Deze medaille is door de ODIJ als volgt gevisualiseerd:[63]

[58] Omgevingsdienst IJmond (27 maart 2024). *Besluit Algemeen Bestuur Plan van Aanpak (besluitnummer AB 2024-00x).*

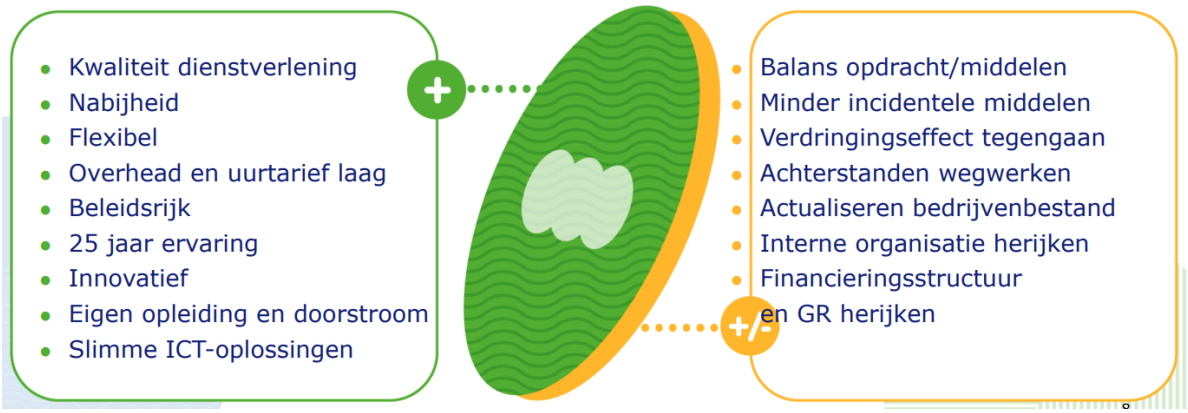
[59] Ibid.

[60] Dit zijn naast de ODIJ de OD NZKG (eerder benoemd), OD NHN (eerder benoemd) en de Omgevingsdienst Flevoland, Gooi en Vechtstreek (OFGV).

[61] Omgevingsdienst IJmond (27 maart 2024). *Besluit Algemeen Bestuur Plan van Aanpak (besluitnummer AB 2024-00x).*

[62] Omgevingsdienst IJmond (27 maart 2024). *Bestuurlijke opdracht aan directeur (besluitnummer AB 2024- 004).*

[63] Toekomstbestendig OD IJmond Regioraad – maart en april 2025

Figuur 5. Twee zijden van de medaille.[64]

Het rapport schetst het perspectief voor *'een zelfstandig toekomstbestendige organisatie'*. De organisatie wil doorontwikkelen naar een organisatie die 12 eigenschappen heeft. Voorbeelden van dit soort eigenschappen zijn:

1. Een organisatie die kan leunen op een duidelijk juridisch kader met een actuele gemeenschappelijke regeling (GR), duidelijke contracten (DVO's), een duidelijke financiering en een heldere P&C cyclus.
2. Een organisatie waarbij deelnemers én medewerkers een duidelijk beeld hebben van de bestuurlijke ambities en de omvang van de opgave die er ligt.
3. Waarbij als dat nodig is tijdig en volledig met de deelnemers wordt gecommuniceerd over eventuele afwijkingen. Hiervoor is een vaste bestuurlijke- en ambtelijke overlegstructuur nodig.
4. Waarbij deelnemers ook optreden als professionele opdrachtgevers en in staat zijn aan te geven wat zij willen en met de organisatie in gesprek gaan wanneer dat nodig is.
5. Waar deelnemers als eigenaren van de organisatie waar mogelijk de organisatie ondersteunen en ook zien als een dienst van henzelf.

Alle eigenschappen zijn opgenomen in Bijlage 2.

Er worden vijf stappen geschetst om te komen tot het genoemde perspectief:

1. Begrotingswijziging 2025 (ten behoeve van de inhoudelijk te zetten stappen)
2. Vernieuwen GR, DVO's en financieringsstructuur (dit is gelijk aan ontwikkellijnen 1 en 3 uit het PvA)
3. Keuze voor organisatievorm
4. Meerjaren ontwikkelagenda interne organisatie
5. Strategische samenwerking (gelijk met ontwikkellijn 5 uit het PvA).

Het AB stemt op 19 juni 2024 in met de conceptbegrotingswijziging, waar de bestuursopdracht als onderlegger voor diende.[65] Hierdoor kan incidenteel € 2.000.000 bij deelnemers worden opgevraagd voor de doorontwikkeling.

Beoordeling PvA door Ministerie van IenW (mei – oktober 2024)

De PvA's van alle OD's zijn medio 2024 geanalyseerd en beoordeeld door het ministerie van IenW. Het ministerie constateerde, op basis van de toen beschikbare informatie, dat het niet aannemelijk was dat de ODIJ op tijd aan de

[64] Omgevingsdienst IJmond (25 april 2024). *Rapportage Bestuursopdracht 'Twee zijden van een medaille' Voor een toekomstbestendig Omgevingsdienst IJmond*

[65] Omgevingsdienst IJmond (27 maart 2024). *Besluit 2024-010 Begrotingswijziging 2025.*

robuustheidscriteria zou gaan voldoen. Hier is het AB op 20 september 2024 over geïnformeerd.[66]

De belangrijkste knelpunten voor het ministerie waren op dat moment dat:
- er nog geen zicht was op de beoogde toename van taken om te kunnen voldoen aan het omzetcriterium (voor basis- en milieugerelateerde plustaken);
- er voor meerdere criteria informatie ontbrak. Zo is de ODIJ niet ingegaan op: 80% medewerkers in vaste dienst, het voldoen aan de kwaliteitscriteria, een opleidingsprogramma en business intelligence;
- er geen (desgevraagde) tijdsplanning per kwartaal was gemaakt.

Op 25 september 2024 hebben de ODIJ en het ministerie van IenW met elkaar gesproken over de eerste beoordeling van het PvA. Het verslag van dit overleg maakte onderdeel uit van de AB-stukken van 6 november 2024.[67] Vanuit de ODIJ is hierbij aangegeven dat het ministerie wel erg sterk op de criteria heeft getoetst en weinig aandacht heeft gehad voor de context waarbinnen de ODIJ opereert en de bedoeling van de criteria.[68]

De directeur heeft tijdens het gesprek gevraagd welke instrumenten IenW kan gebruiken om te sturen. IenW gaf aan dat dat mogelijk was via: de regierol van de provincie, financiële middelen en het vastleggen van de robuustheidscriteria in een Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB).[69] Vanuit het ministerie wordt aangegeven dat er een bedrag van circa € 200.000-250.000 per omgevingsdienst nog dit jaar beschikbaar komt, gekoppeld aan het PvA.[70]

In het verslag van het gesprek staat vervolgens opgenomen dat de ODIJ in eerste instantie in de veronderstelling was robuust te zijn, waardoor er laat is ingestapt in het proces. In sneltreinvaart is getracht de stand van zaken van de ODIJ in kaart te brengen. Dit was tijdens het schrijven van het plan van aanpak nog niet volledig gelukt. Daarom is gekozen voor een richtinggevend plan met vijf ontwikkellijnen, om ondertussen de benodigde informatie in beeld te krijgen.

Addendum op PvA (oktober – november 2024)

De ODIJ is kort na de beoordeling met een addendum op het PvA gekomen. Dit is op 9 oktober 2024 door het DB vastgesteld en op 11 oktober 2024 met het ministerie gedeeld.[71] Met dit addendum diende de ODIJ informatie in die eerder niet ter beschikking was. Deze informatie is ter kennisname gedeeld met het AB tijdens de Algemeen Bestuur-vergadering van 6 november 2024. Het addendum kent de volgende aanvullingen op het eerdere PvA.

Tijdsplanning per kwartaal	Er is een *tijdsplanning per kwartaal* opgenomen.
Omzet basistaken incl. milieutaken	In de afgelopen jaren is niet consequent genoeg gekeken naar de formatieve en financiële consequenties van (externe en interne) ontwikkelingen in de omvang van taken en het op de juiste formatie zetten van extra taken. Het AB heeft incidentele middelen beschikbaar gesteld om hier een proces op te zetten. Deze middelen zijn opgevraagd middels een begrotingswijziging die momenteel in behandeling is bij de gemeenteraden en

[66] Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (20 september 2024). *Beoordeling plan van aanpak robuuste omgevingsdienst.*

[67] Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (25 september 2024). *Verslag Gesprek Omgevingsdienst IJmond beoordeling plan van aanpak.*

[68] Dit is in het interview met de ODIJ i.h.k.v. dit onderzoek nogmaals benadrukt.

[69] Het Ministerie is gestart met een traject om de robuustheidscriteria wettelijk vast te leggen in Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB). Daarmee kunnen de robuustheidscriteria wettelijk worden verankerd. (*Bron: Brieven aan OD's – verzoek tot zelftoets (17 juli 2023).* De AMvB waarin de robuustheidscriteria geborgd gaan worden ligt tussen september 2025 en januari 2026 voor ter internetconsultatie.

[70] Een bedrag van € 200.000 is in mindering gebracht op de benodigde incidentele middelen voor 2026.

[71] Omgevingsdienst IJmond (6 november 2024). *Terugkoppeling + vervolgaanpak beoordeling IenW PvA IBP-VTH (Besluit nr. AB 2024-025).*

	Provinciale Staten. Vooruitlopend op instemming heeft het dagelijks bestuur de dienst de ruimte gegeven te starten met de uitvoering. Er zijn twee externe analyses uitgevoerd: - Een analyse langs de lijn van 7 productgroepen laat zien dat er een formatiestijging van 17-21 FTE wordt verwacht om de huidige opgaven goed te koppelen aan capaciteit. - Er wordt een inschatting gemaakt dat de overhead en bedrijfsvoering structureel op jaarbasis met € 700.000 euro verhoogd dienen te worden.
80% personeelsbestand in vaste dienst	Met percentages van 95% voor de totale formatie en 96% voor het milieusegment, overtreft de organisatie de gestelde norm aanzienlijk
Kwaliteitscriteria basis- en plustaken	In het PvA werd niet ingegaan op het voldoen aan de kwaliteitscriteria. Er is nu uitgewerkt hoe de ODIJ scoort op de kwaliteitscriteria. Geconstateerd wordt dat er op drie deskundigheidsgebieden deels wordt voldaan en dat hier aan wordt gewerkt. Het gaat om brandveiligheid, afvalwater-indirecte lozingen en externe veiligheid.
Innovatieagenda	Ten tijde van het opstellen van het plan van aanpak was de planning voor het opstellen van een innovatie-agenda nog niet bekend. Inmiddels is duidelijk dat de organisatie in Q2-Q3 2025 de innovatieagenda opstelt en in Q4 2025 zal voorleggen aan het bestuur
Afspraken GR t.a.v. terugname taken	De geactualiseerde GR- en DVO-structuur wordt opgesteld in nauwe samenwerking met de deelnemers. Oplevering staat gepland voor Q1 2025. Gedurende Q2 en Q3 van 2025 worden deze besproken met bestuur, colleges, raden en Staten
Weerstandsratio	Een herijking van het weerstandsvermogen is gepland in de laatste fase van het Programma actualisatie GR, DVO en financieringsstructuur. De verwachting is dat de herijkte financiering een positieve invloed zal hebben op het benodigde weerstandsvermogen
Fusie perspectief	Het bestuur van de ODIJ hecht er belang aan op te merken dat 'fusie-perspectief' niet als doel op zichzelf gezien wordt. Wel erkent het bestuur dat de grote veranderende opgaven zeker aanleiding geeft om goed naar de huidige en toekomstige situatie te kijken. Over de as van de opgaven, inhoud en inzicht hierin zal het bestuur komende jaren opnieuw strategisch positioneren ten aanzien van vorm en functie van de ODIJ. Vanuit het inzicht dat ontstaan is tijdens en na het opstellen van het plan van aanpak IBP heeft het bestuur besloten om externe toekomstscenario's in beeld te brengen, waaronder fusie
Opleidingsprogramma	In de zomerperiode van 2024 is de dienst gestart met het opstellen van een strategische personeelsplanning. Dit document, inclusief een systematiek om deze actueel te houden, dient begin 2025 gereed te zijn.
Business Intelligence en capaciteit BI	In het plan van aanpak IBP is de ODIJ onvoldoende specifiek geweest waar het gaat over Business Intelligence. (…) Er is inmiddels intern een visie over ontwikkeld en de ODIJ start komend jaar met de vervanging en integratie van de systemen. Momenteel richt de ODIJ zich met 1 fte (vaste dienst) op data-analyse. Aanvullend wordt er expertise ingehuurd. Momenteel loopt de procedure voor de werving van een 2e fte. Naar verwachting vult de ODIJ deze functie voor het einde van het jaar in. Voor 2025 staat een 3e fte begroot. Waarmee de ODIJ ruim voor 1 januari 2026 zal voldoen aan de gevraagde 3 fte.

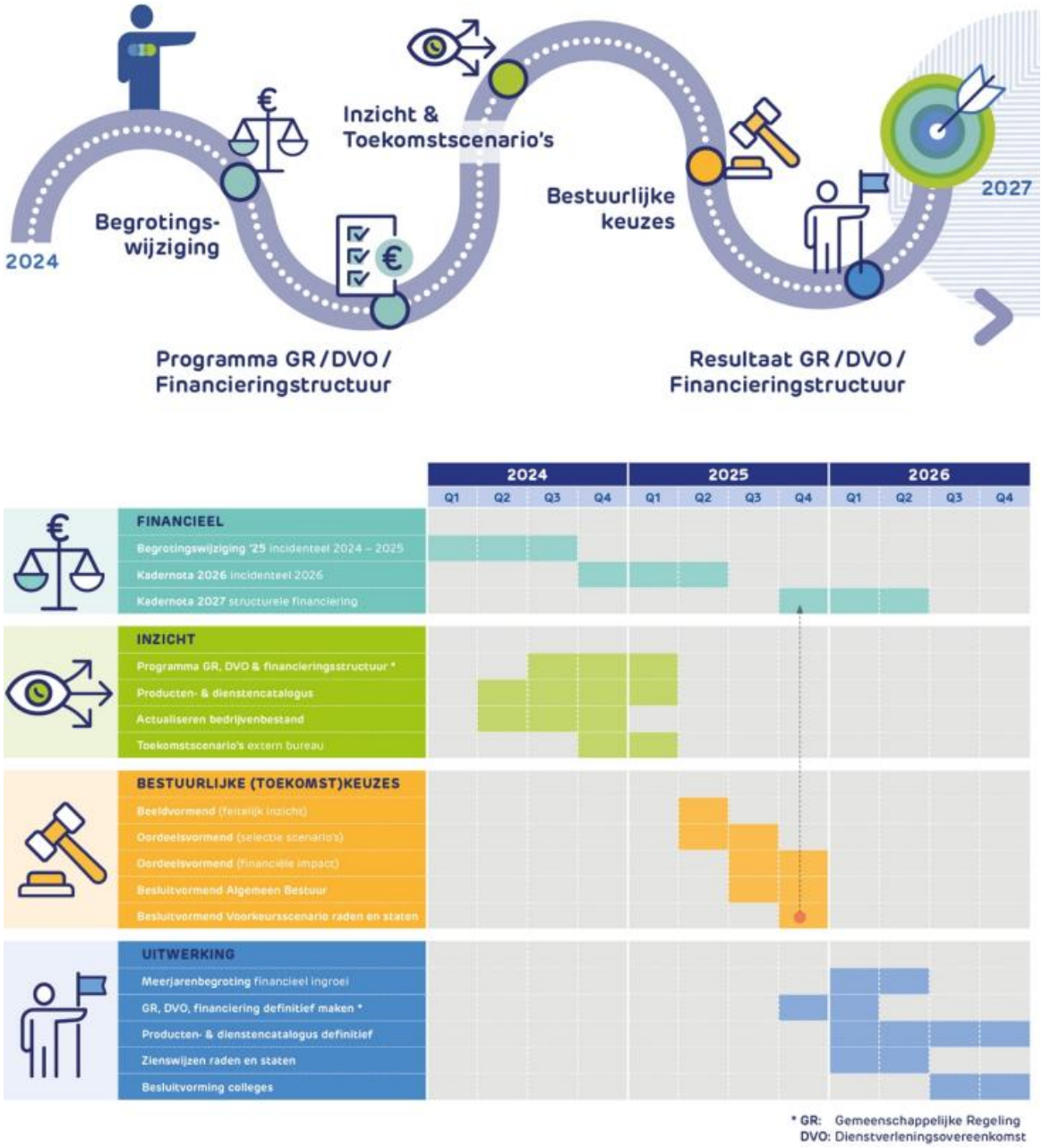
Figuur 6. Addendum ODIJ op PvA

De raden en Staten zijn vervolgens in oktober 2024 per raadsinformatiebrief[72] geïnformeerd over:
- het proces van de vorming van robuuste omgevingsdiensten;
- het PvA en de eerste beoordeling door IenW;
- het gesprek dat hierover heeft plaatsgevonden tussen IenW en de ODIJ;
- de extra middelen die het ministerie beschikbaar heeft;

[72] Omgevingsdienst IJmond (oktober 2024). *Raadsinformatiebrief beoordeling ministerie van IenW plan van aanpak ODIJmond IBP-VTH.*

- de eerstvolgende stappen en de betrokkenheid van de raden en Staten daarbij.

In de informatiebrief is de volgende 'routekaart' opgenomen.

Figuur 7. Route naar een toekomstbestendige ODIJ

Op 11 november 2024 wordt per brief vanuit het ministerie van IenW positief gereageerd op het addendum: *"Hoewel ik u nu geen toezegging kan doen ten aanzien van de volgende beoordeling, wil ik hierbij wel graag mijn waardering*

uitspreken voor wat nu bestuurlijk in gang is gezet. Zichtbaar is dat het aanzienlijke wilskracht en hard werken is geweest om zo snel te komen tot een plan van aanpak en addendum."[73]

2025 (tot en met juli): Traject in volle gang - richtinggevende besluiten in ontwikkeling

Kadernota 2026, halfjaarrapportage over PvA en voortgang drie sporen op AB agenda (februari 2025)

Op 12 februari 2025 vindt er wederom een AB-vergadering plaats. Daarbij staan onder andere de volgende punten op de agenda[74]:

- de kadernota 2026, waarin incidentele en structurele middelen worden aangevraagd ten behoeve van reguliere indexeringen en onvermijdbare stijgingen in de bedrijfslasten.
- De halfjaarrapportage over de voorgang van het PvA die met het ministerie van IenW is gedeeld. Aan de hand van deze rapportage zal IenW met een bijgesteld oordeel over de robuustheid komen (zie verderop: 1 april 2025).
- Het samenvoegen van de eerder vastgestelde ontwikkellijnen in drie sporen die vanaf nu gevolgd gaan worden:

  1. Programma herijking GR
  De analyse van de GR en dienstverleningsovereenkomsten, de aandachtspunten die daaruit voort zijn gekomen en het effect op de uitvoeringsorganisatie, inclusief mogelijke oplossingsrichtingen.

  2. Programma herijking financieringsstructuur
  Mondeling wordt de voortgang van dit traject besproken. Er wordt vooruitgekeken naar de vergadering van het AB, d.d. 23 april 2025. Er wordt een eerste gesprek over de bestuurlijke uitgangspunten voor de nieuwe financiering gevoerd zodat deze ambtelijk verder kunnen worden uitgewerkt de komende weken.

  3. Toekomstscenario's
  Afgelopen weken voerde een extern bureau diverse interviews uit i.h.k.v het inventariseren van scenario's. Via een terugkoppeling van de interviews wordt de stand van zaken gedeeld door de directeur en de voorzitter van de begeleidingscommissie.

  De voortgang van deze drie sporen staat ook op de agenda van het AB van 26 maart 2025.[75]

Raadsinformatiebrief (14 maart 2025) en Regioraden 'Toekomstbestendige ODIJ' (maart 2025)

Er is een Raadsinformatiebrief[76] opgesteld (gedateerd 14 maart 2025) welke door de colleges zelf aan de raden en PS dient te worden verstrekt. Deze brief heeft het onderwerp 'Programma herijking GR, DVO's en financieringsstructuur'.[77]

In deze brief wordt ingegaan op de toenemende complexiteit van taken en de robuustheidscriteria waaraan moet worden voldaan.[78] Beide ontwikkelingen vragen om een toekomstbestendige dienst en het programma 'herijking GR, DVO's en financieringsstructuur' maakt hier onderdeel vanuit. De doelstelling van het programma is het actualiseren

[73] Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (11 november) *Addendum plan van aanpak.*

[74] Omgevingsdienst IJmond (12 februari 2025). *Agenda AB vergadering 12 februari 2025.*

[75] Omgevingsdienst IJmond (26 maart 2025). *Agenda AB vergadering 26 maart 2025.*

[76] Er wordt gesproken over een 'Raadsinformatiebrief' maar deze is tevens bedoeld als informatie richting PS. Bron: Omgevingsdienst IJmond (12 februari 2025). *Agenda AB vergadering 12 februari 2025 Besluit 2024-036:* "De vergadering van het AB stelt de raadsinformatiebrief vast, inclusief de nog aan te brengen tekstuele wijzigingen en stemt ermee in deze te delen met de gemeenteraden en PS".

[77] Geraadpleegd via de bestuurlijke informatie van de gemeente Landsmeer

[78] In de brief wordt gesproken over 1 april 2027. Uit gesprekken met betrokkenen komt naar voren dat dit een verschrijving is. Aan de robuustheidscriteria moet op 1 april 2026 worden voldaan.

van de juridische- en financiële kaders waarbinnen de GR en haar deelnemers samenwerken. Hierbij ontstaat een wederzijds inzicht in de gemaakte afspraken, komt er rolscherpte tussen de opdrachtgever en opdrachtnemer rol en ontstaat een gezamenlijk beeld welke diensten er worden geleverd tegen welke voorwaarden.

Hiermee wordt:
- voor lange termijn de wijze geborgd waarop de partijen binnen de ODIJ samenwerken
- inzicht gegeven in de taken die de ODIJ uitvoert per deelnemer (de opdracht) en de capaciteit en middelen die daarbij horen.

De uitwerking van bovenstaande programmalijnen zal ook een impact hebben op de bijdragen van de deelnemers. Gelijktijdig aan dit traject ontwikkelt het bestuur daarom toekomstscenario's waarmee zij de raden en PS inzicht bieden in de knoppen waaraan gedraaid kunnen worden om de kostenstijging op te vangen die kan ontstaan door het herstellen van de balans tussen de opdracht en middelen.

Over de rol van de raad en PS wordt specifiek het volgende aangegeven[79]: *"Ons Dagelijks en Algemeen Bestuur geven richting aan het programma. Op een aantal momenten nemen zij gemeenteraden en de Provinciale Staten mee in dit traject via regionale informatiesessies en via zienswijzetrajecten rondom onze Gemeenschappelijke Regeling en de begroting 2026 en 2027. Via de gedetailleerde planning in de bijlage bieden wij u inzicht in al deze momenten. In maart 2025 vonden de regioraden plaats waarin een toelichting op de toekomstbestendigheid van OD IJmond op de agenda stond. Wij danken u voor uw aanwezigheid. Mocht u niet aanwezig zijn geweest dan vindt u in de bijlage de presentatie die daar gegeven is. In september informeren wij alle individuele raden en de staten."*

In de Voortgangsrapportage programma Herijking GR, financieringsstructuur en toekomstscenario's is aangegeven dat er in maart 2025 twee regioraden plaatsvinden. Op 12 maart 2025 vond de eerste regioraad plaats voor de regio Zaanstreek-Waterland en op 19 maart 2025 vond een regioraad plaats voor Zuid-Kennemerland/IJmond.[80] Tevens staat beschreven dat een informatiesessie voor PS volgt. Uit het feitelijk wederhoor blijkt dat in overleg tussen de ODIJ en de provincie is besloten geen aparte informatiesessie voor PS te organiseren. Slechts een beperkt deel van de provinciale VTH-taken wordt namelijk door de ODIJ uitgevoerd. De informatie over en situatie van ODIJ geldt niet voor de andere OD's in Noord-Holland. Rond de periode van de regionale bijeenkomst vond bij de provincie een sessie met Statenleden plaats over de toekomst van alle OD's binnen de provinciegrens. Om PS toch volledig te informeren is afgesproken dat de ODIJ rechtstreeks (de griffie van) PS informeert over hun programma, het memo en de webinar. Dit is ook gedaan.

Tijdens de sessies heeft de directeur een toelichting gegeven op de huidige organisatie, de (landelijke) ontwikkelingen en het proces herijking GR, financiering en toekomstscenario's. Voor de raadsleden is specifiek inzichtelijk gemaakt wanneer zij verder worden betrokken.

[79] Omgevingsdienst IJmond (12 februari 2025). *Agenda AB vergadering 12 februari 2025 Besluit 2024-036.*

[80] Omgevingsdienst IJmond (28 februari 2025). *Voortgangsrapportage programma Herijking GR, financieringsstructuur en toekomstscenario's*.

Figuur 8. Betrokkenheid raden, geschetst tijdens regioraden (maart 2025).

In de presentatie aan de raden is tevens een uitgebreide planning van het hele tijdspad geschetst. Dit is een verdere uitwerking van de planning die eerder onderdeel uitmaakte van de Raadsinformatiebrief van oktober 2024. In figuur 9 op de volgende pagina is dit tijdspad, dat aan de raden is gepresenteerd, opgenomen.

Figuur 9. Tijdspad doorontwikkeling GR ODIJ (onderdeel van Regioraden, maart 2025)

Voortgang op drie sporen (april 2025)

De vergadering van het AB van 16 april 2025 staat in het teken van de voortgang op de drie sporen.[81] Hiervoor heeft de directeur van de ODIJ een intern memo aan de colleges gericht, dat tijdens de AB-vergadering voorligt.[82] Het DB heeft er op 9 april 2025 voor gekozen om een interne memo aan de colleges te richten en geen college- en raadsbrief te versturen. De raad en PS zijn immers kort hiervoor al per raadsinformatiebrief geïnformeerd.

Over de drie sporen komt het volgende aan bod op 16 april 2025.

1. Programma herijking GR en governance.
De tussenrapportage *'Ontwikkellijn governance'*[83] is gereed en wordt besproken. Aan de hand van deze analyse worden uitgangspunten vastgesteld voor de toekomstige GR (besluitvorming).

2. Programma herijking financieringsstructuur
Op 16 april 2025 ligt de zogeheten 'ist-soll'-analyse voor. Deze analyse maakt inzichtelijk wat er nodig is om de balans tussen de gecontracteerde opdracht en de beschikbare middelen te herstellen. Daarnaast geeft de analyse inzicht in de scheefgroei tussen de deelnemers. Aan de hand van deze analyse worden uitgangspunten vastgesteld voor de toekomstige financieringsstructuur (besluitvorming) en vindt een eerste richtinggevende discussie plaats over bestuurlijke keuzes op takenpakket en ambitie.

3. Toekomstscenario's
Er ligt een rapportage over de inventarisatie van mogelijke toekomstscenario's voor. Deze rapportage maakt in de breedte zichtbaar welke keuzes er kunnen worden gemaakt om de dienstverlening toekomstbestendig te organiseren. Per keuze is er ook aandacht voor de haalbaarheid ervan.

Voortgang robuustheidsproces ODIJ en IenW (april – juni 2025)

Eerste voortgangsrapportage
Op 1 april 2025 informeert het ministerie per brief over de halfjaarrapportage die de ODIJ heeft opgeleverd over de voortgang van de uitvoering van het PvA.[84] Deze brief ligt voor tijdens het AB van 16 april 2025.

ODIJ	IJmond		Vanwege een groot aantal kanttekeningen is het de vraag of de ODIJ op 1 april 2026 zal voldoen aan de robuustheidscriteria.	Op dit moment is er zicht op de benodigde toename aan fte om te voldoen aan de omzetnorm en loopt er een traject samen met de deelnemers om de formatie en omzet te herijken. De herijkte financieringsstructuur zal eind 2025 vertaald worden naar de Kadernota 2027. De aangepaste DVO en GR liggen eind 2025 voor ter besluitvorming en worden in het najaar van 2026 vastgesteld. De planning maakt dat het de vraag is of er op 1 april 2026 voldaan gaat worden aan de norm. Ook bij andere kpi's speelt deze vraag omdat ze in hetzelfde zorgvuldige proces worden meegenomen. Het gaat om de eis voor innovatiebudget, voldoen aan de kwaliteitscriteria en afspraken over uittreding. De dienst heeft veel oog voor opleiden, maar dit is nog onvoldoende vertaald naar een opleidingsprogramma. Dit geldt ook voor het hebben van een Business Intelligence strategie. Als de werving op BI succesvol is, zal de ODIJ voldoen aan de norm voor fte op BI.

Figuur 10. Beoordeling robuustheid ODIJ in april 2025 – oranje

[81] Omgevingsdienst IJmond (16 april 2025). *Agenda AB vergadering 16 april 2025.*

[82] Omgevingsdienst IJmond (16 april 2025). I*nterne memo aan de colleges, inzake doorontwikkeling ODIJmond (Besluit nr. AB 2025-010).*

[83] Dit document is uitgebreider toegelicht in hoofdstuk 2 van dit rapport.

[84] Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (1 april 2025). *Beoordeling 1e voortgangsrapportage robuuste omgevingsdienst.*

Daar waar het eindoordeel van het ministerie op basis van het eerste PvA nog 'rood' was, is dit aangepast naar 'oranje'. Oranje betekent dat het ministerie, op basis van de dan beschikbare informatie, zich afvraagt of de dienst op 1 april 2026 robuust is. Daarvoor gelden de volgende overwegingen (figuur 9: rechterkolom).

Hierna heeft er op 21 mei 2025 een gesprek plaatsgevonden tussen het ministerie en de ODIJ (bestuursvoorzitter en directeur). Het gespreksverslag van dit overleg staat op de AB-agenda van 11 juni 2025.[85]

De belangrijkste punten uit het gesprek zijn dat:
- de ODIJ kijkt naar toekomstbestendigheid in plaats van sec naar het voldoen aan de robuustheidscriteria. De ODIJ kijkt nadrukkelijk naar wat de beste organisatievorm voor de langere termijn is. De andere OD's doorlopen niet eenzelfde soort traject.
- het traject van toekomstbestendigheid er ook toe kan leiden dat er gekozen wordt voor samenwerking en/of fusie, ook als zelfstandigheid realistisch blijkt. ODIJ licht toe dat hiervoor scenario's worden ontwikkeld, waarbij ook samenwerkingsscenario's worden voorgesteld die bijdragen aan een robuust stelsel of een opmaat kunnen zijn tot fusie.
- historische keuzes van invloed zijn op de omzet van ODIJ.

In algemene zin wordt vanuit het ministerie een compliment gegeven voor het proces dat het bestuur momenteel doorloopt. Aan het eind van het gesprek zijn de individuele punten doorgelopen en vastgesteld dat het omzetcriteria en het innovatiebudget de risico's zijn. De andere zouden op groen moeten kunnen komen voor de deadline van 1 april 2026.

Tweede voortgangsrapportage
Tijdens het AB van 11 juni 2025 ligt een memo voor waarin de tweede voortgangsrapportage wordt toegelicht die op 30 juni met IenW wordt gedeeld.[86] Met deze memo wordt het AB geïnformeerd over de voortgang op de uitvoering van het PvA. Daarbij wordt ingegaan op de score van IenW op de eerste voortgangsrapportage (middelste kolom) en de prognose van de ODIJ zelf op de robuustheidscriteria (zie figuur 11).

[85] Omgevingsdienst IJmond (11 juni 2025). *Gespreksverslag ODIJmond & IenW, voortgangsrapportage IBP*.

[86] Omgevingsdienst IJmond (3 juni 2025). *Score 1e voortgangsrapportage VTH-IBP*.

KPI		Beoordeling 1e voortgangsrap.		Prognose
KPI 1 Omvang, 16,5 mln. Omzet milieu.		Addendum Plan van Aanpak (PvA) laat de nodige stappen zien. Complimenten voor het proces. 15-17 FTE plus 700k groei bedrijfsvoering. IenW schat in dat er een kans is dat ODIJmond de norm zelfstandig behaald.		De IST-SOLL analyse laat een kleinere stap zijn dan de eerste prognose, namelijk 12 FTE en 2,95 mln. groei. Potentieel zitten er nog milieutaken bij PNH en milieuplustaken bij Haarlem, Purmerend en Edam-Volendam. Onze inschatting is dat de gewenste omvang niet zelfstandig gerealiseerd wordt op 1/4/2026.
KPI 2 Kwaliteit, kwaliteitscriteria, kritische massa, procescriteria en competenties		Addendum PvA laat zien dat de dienst aan bijna alle kwaliteitscriteria voldoet. Met de actualisatie van de GR + het herijken van het financiële volume wordt de volgende stap gezet.		De IST-SOLL analyse maakt het mogelijk om aan de overige kwaliteitscriteria te voldoen. Weliswaar op een aantal onderdelen aan de minimale eis. De actualisatie GR + herijking financiële volume is hiervoor noodzakelijk. De datum van 1/4/2026 wordt mogelijk niet op alle onderdelen gehaald.
KPI 3 Innovatie agenda		ODIJmond heeft geen innovatieagenda, in de eerste voortgangsrapportage hebben wij gemeld dat deze Q4 2025 gereed is.		Momenteel bereiden wij een innovatieagenda voor. De belangrijkste onderdelen hierin zijn risicogericht toezicht op basis van data, effectief inzetten van drones en data-gedreven werken. De concept innovatieagenda wordt 5 november voorgelegd aan het AB.
KPI 3 Innovatie budget		ODIJ heeft tot op heden aangegeven geen innovatiebudget te hebben in haar begroting. Dit onderwerp wordt opgepakt als onderdeel van het programma GR, DVO en financieringsstructuur.		In de IST-SOLL analyse is het innovatiebudget van 1% nog niet opgenomen. Dit is gedaan om aan te sluiten bij de bestuurlijke afspraken op dit punt. Het innovatiebudget wordt inhoudelijk besproken in het AB 11 juni en 9 juli. Het is een noodzakelijke stap ook i.r.t. fusie met een andere dienst.
KPI 4 Afspraken toereikend in GR van terugnemen (milieu gerelateerde) plustaken		In de huidige governance is dit onvoldoende geborgd als gevolg van de hybride wijze waarop taken zijn gecontracteerd en er is onduidelijk over desintegratie of uittredingsafspraken.		In de nieuwe GR- en DVO-structuur wordt voorgesteld om op een eenduidige wijze te contracteren met duidelijke spelregels over beëindigen van taken. De datum van 1/4/2026 wordt niet op alle onderdelen gehaald.
KPI 5 Opleidings-programma		ODIJmond heeft een uitgebreide opzet voor opleidingen, echter heeft dit niet vastgelegd. Dit dient vertaald te worden naar een opleidingsprogramma, wat regulier onderhoud van kennis en vaardigheden beschrijft.		Momenteel bereiden wij een opleidingsprogramma voor. Hierbij wordt meteen aangesloten bij de landelijke ontwikkeling van de ODNL-academie en het KIS-VTH. Het opleidingsprogramma wordt in het najaar aangeboden aan het bestuur.
KPI 5. Businessintelligence strategie		ODIJmond heeft de deelonderwerpen wel in beeld en werkt hier ook aan. Echter heeft dit niet vertaald naar een integrale BI-strategie.		Na het zomerreces start ODIJmond met het opstellen van een BI-strategie. De doelstelling is deze in Q1 2026 in concept gereed te hebben en aan te bieden aan het bestuur.
KPI 5. Capaciteit BI – 3FTE		ODIJmond heeft de capaciteit opgenomen in haar begroting, echter nog niet ingevuld.		Op dit moment heeft ODIJmond 2FTE data-analisten ingevuld. De ambitie is dit eind 2025 uit te breiden naar 3FTE. Echter de formatiedekking komt structureel uit de IST-SOLL analyse. Bekrachtiging van deze analyse is noodzakelijk om de structurele verplichting aan te gaan.

Figuur 11. Prognose robuustheidscriteria ODIJ (tweede voortgangsrapportage t.b.v. het ministerie van IenW)

De ODIJ schetst hierbij het beeld dat op alle criteria die 'oranje' scoorden volgens het ministerie van IenW naar groen kan worden gegaan. Groen betekent in dit geval dat het lukt om op 1 april 2026 aan het criterium te voldoen. Voor het omzetcriterium is echter een tegengestelde beweging zichtbaar. De ODIJ schat in dat er niet zelfstandig tijdig (op 1 april 2026) aan het omzetcriterium kan worden voldaan.

AB: oordeelsvormende besluiten voor vervolg (juli 2025), webinar en presentaties in de raden (september 2025)

Het ontwikkeltraject dat de ODIJ tot nu toe heeft doorlopen is er op gericht om tijdens de AB-vergadering van 9 juli 2025 met eerste oordeelsvormende of richtinggevende besluiten te komen op de drie sporen.[87] Samengevat zijn tijdens de vergadering de volgende besluiten genomen:

1. Programma herijking GR en governance[88]
Er is ingestemd met de nieuwe uitgangspunten t.b.v. de actualisatie van:

[87] Zie eerder figuur 9.

[88] Omgevingsdienst IJmond (9 juli 2025). *Herijking GR & governance (Besluit nr. AB 2025- 027).*

- de governance op verschillende onderdelen, waaronder mandaat en delegaat, de stemverhoudingen, en de rol en positie van opdrachtgever-opdrachtnemer
- de verdeling van verplichte en niet-verplichte taken en het vastleggen hiervan in DVO's
- de GR.

2. Programma herijking financieringsstructuur[89]
De uitgangspunten van de nieuwe financieringsstructuur zijn vastgesteld, waarbij o.a. aandacht is voor afrekenen op basis van realisatie voor alle taken en het innovatiebudget.[90] Ook worden de bestuurlijke keuzes inzake het niveau van uitvoering vastgesteld.

3. Toekomstscenario's[91]
Er wordt besloten om kennis te nemen van het extern opgestelde conceptrapport 'Toekomstscenario's'. Het externe bureau is tot drie voorkeursscenario's genomen:

1. Zelfstandig: uitvoering huidige takenpakket + milieuadvies + overige milieuplustaken + alle VTH-bouwtaken. (scenario 1b uit Galan rapport)
2. Zelfstandig: uitvoering huidig takenpakket + milieuadvies + toetreden van gemeente Zaanstad. (scenario 1c uit Galan rapport)
3. Fusie met ODNZKG (scenario 3 uit Galan rapport)

Het DB heeft ingestemd met een vervolgopdracht aan de externe partij om een aanpak uit te werken voor de verdere verkenning van deze scenario's.[92] Voor dit traject wordt een periode van een jaar uitgetrokken (juli 2025-juli 2026), zodat het bestuur zich eerst kan focussen op het afronden van de ontwikkellijnen financiering en governance om de positie van ODIJ, ten opzichte van alle drie de scenario's, te verbeteren.

Voor alle drie de sporen is ingestemd met het voorstel om de uitkomsten tot dan toe te delen tijdens een webinar en/of de individuele sessies met de raden en Provinciale Staten in september 2025.

Internetconsultatie Wetsvoorstel versterking VTH-stelsel milieu (september 2025-januari 2026)
Op 16 september 2025 is de internetconsultatie gestart voor het Wetsvoorstel versterking VTH-stelsel milieu. Hiermee geeft het ministerie opvolging aan het voornemen om de robuustheidscriteria juridisch te verankeren. De internetconsultatie ligt voor t/m medio januari 2026.[93]

In onderstaand kader is vanuit de concept-wettekst het volgende (niet uitputtend) opgenomen over de robuustheidscriteria.[94]

Inleiding
- Met het wettelijke verankeren van de reeds bestaande robuustheidscriteria worden kwaliteitseisen gesteld waaraan een omgevingsdienst als organisatie minimaal moet voldoen (hierna: minimale kwaliteitseisen). Hiermee wordt de vrijblijvendheid beperkt (p.6).
- Met de wettelijke borging van de in het kader van het IBP-VTH gemaakte afspraken over de robuustheidscriteria gaan die zonder uitzondering voor alle omgevingsdiensten gelden (p.10).
- Er wordt bewust niet gekozen voor een stelselwijziging met het herschikken en verschuiven van bevoegdheden tussen overheidslagen (p.11).
- Met de vaststelling van robuustheidscriteria wordt van de opdrachtgevers van omgevingsdiensten verwacht dat zij in gezamenlijkheid zorgdragen voor de nodige kwaliteitsverbetering bij de omgevingsdienst. Door voor alle omgevingsdiensten een minimaal kwaliteitsniveau te bepalen, wordt landelijk toegewerkt naar het terugdringen van fragmentatie. (p.12).

[89] Omgevingsdienst IJmond (9 juli 2025). *Uitgangspunten financiering ODIJmond (Besluit nr. AB 2025-025).*

[90] Dit is een van de robuustheidscriteria vanuit het IBP-VTH.

[91] Omgevingsdienst IJmond (9 juli 2025). *Rapportage Toekomstscenario's ODIJmond (Besluit nr. AB 2025-028).*

[92] Omgevingsdienst IJmond (9 juli 2025). *Advies DB toekomstbestendig ODIJ,*

[93] Overheid.nl | Consultatie Wetsvoorstel versterking VTH-stelsel milieu

[94] Ministerie van IenW (16 september 2025). *Wijziging van de Omgevingswet in verband met versterking VTH-stelsel milieu [KetenId: WGK027464].*

Hoofdlijnen van het voorstel (p.15)
Voorgesteld wordt om:

1. in artikel 18.21, vierde lid, Omgevingswet een grondslag op te nemen om de zogenoemde robuustheidscriteria voor omgevingsdiensten vast te stellen in het Omgevingsbesluit en te bepalen dat omgevingsdiensten aan die robuustheidscriteria moeten voldoen. Om het belang van deze criteria te onderstrepen is de eis om daaraan te voldoen opgenomen in het eerste lid.
2. in artikel 18.21, derde en vijfde lid, Omgevingswet te bepalen, dat het werkgebied van een omgevingsdienst aaneengesloten moet zijn en dat de bij de aanwijzing van kringen van gemeenten rekening wordt gehouden met de robuustheidseisen In artikel 11.1 van de Omgevingsregeling worden gemeenten aangewezen die deelnemen in omgevingsdiensten die niet aan de congruentie-eis voldoen, maar die wel robuust zijn.
3. na artikel 18.21 een artikel toe te voegen (voorgesteld artikel 18.21a), waarin voor de Minister van IenW een bevoegdheid wordt opgenomen om in te grijpen als niet tijdig aan de robuustheidscriteria is voldaan of niet aan de eisen (congruentie veiligheidsregio's of robuust) uit artikel 18.21, tweede lid, wordt voldaan (paragraaf 3.4);

1. Robuustheidscriteria
Voor veel omgevingsdiensten, gemeenten en provincies geldt dat zij de bestuurlijke afspraken over het voldoen aan de robuustheidscriteria serieus nemen en dat zij zich inspannen om deze afspraak na te komen. Dit is ook zichtbaar in de monitoring van het traject om te komen tot robuuste omgevingsdiensten. Helaas zijn er ook partijen in het stelsel die zich pas willen inspannen op het moment dat de robuustheidscriteria zijn geborgd in regelgeving. Dat maakt wettelijke borging ervan noodzakelijk in combinatie met mogelijkheden om regie te voeren op de naleving van de robuustheidscriteria (p.17).

2. Kring van gemeenten
Een aantal omgevingsdiensten dat als grondgebied bestaat uit een kring van gemeenten, heeft grote moeite om aan de robuustheidscriteria te voldoen juist door hun (beperkte) omvang. Een kring van gemeenten' wordt gebruikt om te verwijzen naar een groep gemeenten die samen een omgevingsdienst instellen waarvan het werkgebied afwijkt van dat van een of meer veiligheidsregio's.

Bij deze omgevingsdiensten zijn de gezamenlijke beschikbare middelen en capaciteit, ingebracht door de deelnemers, onvoldoende om de omgevingsdienst zelfstandig te laten functioneren. Om te kunnen voldoen aan kpi 1 wordt artikel 11.1 van de Or parallel aan dit wetsvoorstel gewijzigd, zodat alleen nog kringen van gemeenten blijven bestaan voor omgevingsdiensten die voldoen aan de robuustheidscriteria en kpi's, zolang ze daaraan voldoen. Deze omgevingsdiensten hebben immers aangetoond dat zij met hun opdrachtgevers, ondanks hun geografisch kleine werkgebied, in staat zijn om de financiële middelen, de kennis en de capaciteit te generen, die nodig zijn om als robuuste omgevingsdienst zelfstandig hun taken uit te voeren. Uitsluitend de gemeenten die een robuuste omgevingsdienst vormen op 1 april 2026, zullen in artikel 11.1 Or worden aangewezen (p.18).

Er zijn meerdere omgevingsdiensten die nu kleiner zijn dan, of afwijken van, de contouren van een veiligheidsregio, waaronder de ODIJ. (…) Volgens de contour van de veiligheidsregio vallen gemeenten Haarlemmermeer en gemeente Zaanstad binnen het werkgebied van de ODIJ niet, zoals het nu is georganiseerd, binnen het werkgebied van de OD NZKG. (…) Als deze omgevingsdiensten niet robuust zijn, kunnen ze ervoor kiezen zelfstandig in te zetten op het voldoen aan de robuustheidscriteria en kpi's of om robuustheid te bereiken via een fusie, al dan niet gecombineerd met een splitsing (p.18+19)

3. Regie van de Minister van IenW
Op grond van artikel 18.21a, eerste lid, krijgt de Minister van IenW de bevoegdheid om rechtstreeks interbestuurlijk toezicht (IBT) te houden op gemeenten. Dit IBT is gericht op ingrijpen in het bestuur van een omgevingsdienst zodat de nodige besluiten kunnen worden genomen om een uniform hoger kwaliteitsniveau te bewerkstelligen. Artikel 18.21a, tweede lid, bevat de grondslag om bij algemene maatregel van bestuur te bepalen dat de Minister van IenW (tijdelijk) bevoegd gezag is, zodat hij, in plaats van gedeputeerde staten of colleges van burgemeester en wethouders de besluiten kan nemen die nodig zijn voor een uniform hoger kwaliteitsniveau (p.19).

3.2. Analyse

3.2.1. Twee zijden van dezelfde medaille

We zien op basis van de tijdlijn (§3.1) dat er in het voorjaar van 2023 twee ontwikkelingen zijn die nopen tot het ontwikkeltraject dat hierna gestart wordt. Eén daarvan speelt 'omgevingsdienst-breed', namelijk: het moeten voldoen aan de interbestuurlijk vastgestelde robuustheidscriteria per 1 april 2026. Deze robuustheidscriteria zijn erop gericht om een zekere basiskwaliteit te kunnen leveren als omgevingsdienst. De ODIJ moet voldoende massa hebben om deze kwaliteit nu en in de toekomst te kunnen leveren. Hiertoe vindt in 2024 een zelftoets plaats en wordt een plan van aanpak opgesteld. Daarnaast worden de start van de nieuwe directeur en de bestuursopdracht om de sterktes en de zwaktes van de organisatie in beeld te brengen als een belangrijke katalysator voor het ontwikkeltraject beschouwd. We zien in de tijdlijn dat het plan van aanpak en de bestuursopdracht in dezelfde periode plaatsvinden (april 2024) én de ontwikkellijnen ook duidelijk inhoudelijke overlap hebben.

Wat opvalt uit enkele gesprekken is dat de constatering dat de ODIJ stappen te zetten heeft in haar robuustheid voor sommige betrokkenen als een verrassing kwam.[95] De ODIJ werd, én wordt, gezien als een innovatieve dienst, die dichtbij haar deelnemers staat en bereid is om ver te gaan in de dienstverlening richting hen.[96] Het resultaat van de bestuursopdracht ('Twee zijden van een medaille') laat deze sterke kwaliteiten van de dienst zien, maar maakt tegelijkertijd de keerzijde inzichtelijk. De afgelopen jaren is er een lappendeken aan afspraken ontstaan, zijn er achterstanden ontstaan op de uitvoering van wettelijke taken en is er sprake van een scheve financiële verdeling tussen deelnemers. Vanuit de ODIJ zelf is toegelicht dat er als dienstverlenende organisatie (de kracht van de ODIJ) hard werd gelopen op actuele klantvragen vanuit de deelnemers.[97] Tegelijkertijd was er beperkt sprake van een governance waarbij inzichtelijk werd gemaakt hoe dit soort klantvragen zich verhielden tot wat was afgesproken.

De bevindingen vanuit de bestuursopdracht en de noodzaak om aan landelijk vastgestelde robuustheidscriteria te voldoen vragen nu om een professionalisering van de organisatie op verschillende fronten. Met eenduidige afspraken en bijpassende bekostiging. We constateren dat betrokkenen in de breedte content zijn met het verbeterde inzicht in de staat van de organisatie dat is ontstaan en de te zetten stappen.[98] De noodzaak om 'de basis op orde te brengen' en door te ontwikkelen naar een toekomstbestendige omgevingsdienst wordt breed door de betrokkenen onderschreven.[99]

3.2.2. Transparantie als sleutelwoord; maar wel afhankelijk van nabijheid

In dit onderzoek is gekeken naar de ervaringen van de aanpak en opzet van het ontwikkeltraject. Een woord dat daarbij in veel interviews met bestuurders en ambtenaren gevallen is, is 'transparantie'. Velen van hen zien dat de ODIJ zichtbaar heeft geïnvesteerd in communicatie over het traject.[100] Dit is tegelijkertijd werk in ontwikkeling (geweest). Dit zien we onder andere terug in de wijze waarop bij AB-stukken en in communicatie richting de raden en PS de tijdspaden concreter zijn geworden in een korte periode. Daar waar de routekaart uit de raadsbrief van oktober 2024 (figuur 7) nog erg op hoofdlijnen bleef, is de routekaart voor de regioraden van maart 2025 (figuur 9) uitgewerkt naar een detailplanning met aandacht voor het BOB-model[101] en de momenten waarop de raden en PS in positie worden gebracht.

[95] Bijlagenrapport: deelnemers ODIJ in beeld' (2025). O.a. Haarlem, Noord-Holland.

[96] Bijlagenrapport: deelnemers ODIJ in beeld' (2025). O.a. Oostzaan, Noord-Holland, Heemskerk en Velsen.

[97] TwynstraGudde (15 juli 2025). *Gespreksverslag interview ODIJ.*

[98] Bijlagenrapport: deelnemers ODIJ in beeld' (2025). O.a. Bloemendaal, Velsen en Landsmeer.

[99] Ibid.

[100] Bijlagenrapport: deelnemers ODIJ in beeld' (2025). O.a. Bloemendaal, Haarlem, Heemstede, Landsmeer, Oostzaan, Velsen, Noord-Holland.

[101] Beeldvormend – Oordeelsvormend – Besluitvormend

Tegelijkertijd zien wij dat ook de terminologie die gebruikt wordt in ontwikkeling is, hetgeen verwarrend kan werken. Het PvA dat in april 2024 wordt opgeleverd bestaat uit vijf 'ontwikkellijnen'. Inmiddels is er sprake van drie 'sporen', waarvan in de communicatie richting de raden en PS ook nog gesproken wordt over een 'programma', waarin spoor 1 en spoor 2 zijn ondergebracht. Het is logisch dat taal zich ontwikkelt omdat er aan de toekomstbestendigheid wordt gewerkt terwijl 'de winkel open is'. Echter, ook bestuurders en ambtenaren die dicht op het traject zitten vanuit DB, AB en werkgroepen, onderschrijven de complexiteit hiervan.[102]

Daarbij zien we in algemene zin wel verschillen tussen betrokkenen in hoe zij de duidelijkheid en de transparantie van het traject ervaren. Een belangrijke verklarende factor hierbij is capaciteit. Er zijn deelnemers die bij de sporen met meerdere ambtenaren actief zijn in ambtelijke werkgroepen. Een gemeente als Velsen zit wat dat betreft 'dicht bij het vuur'. Betrokken ambtenaren denken actief mee in de werkgroepen binnen de sporen en hebben zo een duidelijk beeld bij de stappen die gezet (gaan) worden. Dit vertaalt zich ook in de manier waarop zij ondersteuning kunnen bieden aan hun eigen AB-lid en stukken tijdig kunnen annoteren ten behoeve van de bestuurlijke bespreking.[103] Ook de provincie heeft, ten opzichte van veel gemeenten, zichtbaar capaciteit om zowel het eigenaarschap als het opdrachtgeverschap richting de ODIJ in te vullen.[104]

Andere deelnemers, vaak kleinere gemeenten, zijn in de betrokkenheid afhankelijk van een enkele ambtenaar, voor wie de ODIJ één dossier is dat onderdeel uitmaakt van een breder takenpakket.[105] Of geldt dat de rol van accounthouder nieuw is of überhaupt niet of beperkt bemenst is gedurende dit traject.[106] Dit heeft direct ook consequenties voor de betrokkenheid bij het traject, het zicht op de te zetten stappen en de voorbereiding in huis, voorafgaand aan AB-vergaderingen.

Voor wat betreft de raden en Staten is het algehele beeld dat er te beperkt zicht is op het ontwikkeltraject dat de ODIJ nu doorloopt. Hoewel we vanuit de tijdlijn zien dat er is geïnvesteerd in de betrokkenheid van de raden en PS, van informatie over de voortgang op de robuustheidscriteria als over het eigen traject op toekomstbestendigheid, uit dit zich niet in een sterk zicht op de ontwikkeling die de ODIJ nu doormaakt.[107] Op de positie van de volksvertegenwoordiging wordt in het volgende hoofdstuk nader ingezoomd.

3.2.3. Vertrouwen in 'de goede stappen' maar niet in het behalen van het omzetcriterium

Dit Rekenkameronderzoek is ingegeven vanuit het feit dat de ODIJ aan de robuustheidscriteria moet voldoen en hier een traject op vorm heeft gegeven. Als we nu kijken naar de stand van zaken op deze criteria is de meest recente informatie hierover vastgelegd in de prognose van de ODIJ zelf van de robuustheidscriteria (figuur 11). Hieruit blijkt dat de ODIJ goede stappen zet op deze criteria. Een deel van de robuustheidscriteria maakt expliciet onderdeel uit van het eigen traject met drie sporen richting toekomstbestendigheid en een deel van de robuustheidscriteria wordt aanvullend opgepakt.

Als we kijken naar figuur 9, waarin het huidige tijdspad wordt geschetst, zien we dat de ODIJ op schema ligt qua (voorbereiding op) besluitvorming. Het is tot nu toe gelukt om uitgangspunten te bepalen, vooruitlopend op besluitvorming die later in het jaar plaats moet vinden. We zien echter twee knelpunten die voor onzekerheid bij de deelnemers zorgen, kort samengevat als *'tijd'* en *'geld'*.

Hoewel de ODIJ met haar eigen traject met drie sporen namelijk op planning ligt, is het sterk de vraag of er voor alle criteria aan de deadline van het robuustheidsproces (1 april 2026) voldaan kan gaan worden. Figuur 11 maakt de – voor ons als onderzoekers – meest recente prognose zichtbaar. Op meerdere criteria wordt aangegeven dat

[102] Bijlagenrapport: deelnemers ODIJ in beeld' (2025). O.a. Bloemendaal, Haarlem, Heemstede, Landsmeer, Velsen.

[103] TwynstraGudde (26 mei 2025). *Gespreksverslag interview Velsen ambtelijk*

[104] TwynstraGudde (21 mei 2025). *Gespreksverslag provincie Noord-Holland, ambtelijk.*

[105] TwynstraGudde (12 juni 2025). *Gespreksverslag interview Landsmeer ambtelijk*

[106] O.a. TwynstraGudde (8 juli 2025). *Gespreksverslag interview Bloemendaal ambtelijk.*

[107] Bijlagenrapport: deelnemers ODIJ in beeld' (2025). O.a. Bloemendaal, Heemstede, Heemskerk. Oostzaan, Velsen en Noord-Holland.

het mogelijk niet gaat lukken om op 1 april 2026 te voldoen. In de beoordelingen van het ministerie van IenW richting de ODIJ wordt de planning ook als heikel punt bestempeld. De ODIJ neemt voor de stappen in het eigen traject namelijk ook de tijd tot na 1 april 2026.

Inhoudelijk is het behalen van het omzetcriterium het grootste struikelblok. De ODIJ moet op 1 april 2026 een minimale omzet kunnen draaien op de uitvoering van de milieutaken. Hiervoor zijn vanuit het spoor rondom de financieringsstructuur analyses uitgevoerd. De (tussen)resultaten tot nu toe laten zien dat de ODIJ niet zelfstandig tijdig de gewenste minimale omzet zal kunnen realiseren. Daarbij spelen twee zaken:

- het totaal aan taken dat überhaupt ingebracht kan worden bij de ODIJ. Er wordt landelijk uitgegaan van één minimale omzetnorm voor alle diensten. De tijdlijn laat zien dat ODIJ al in het eerste gesprek met het ministerie hierover het signaal afgeeft dat er bij de toets op de robuustheidscriteria voldoende rekening gehouden moet worden met de context waarbinnen de ODIJ opereert.
- De gedrevenheid van de deelnemers om taken in te brengen die op dit moment nog in eigen beheer worden uitgevoerd. Voor deelnemers die op dit moment nog milieugerelateerde plustaken binnen de eigen organisatie belegd hebben is het een stap om dit in te brengen bij de ODIJ. Voorbeelden van dit soort taken zijn toezicht op geluidsoverlast bij horeca, duurzaamheidsadvies bij gebiedsontwikkelingen en advisering op omgevingsplannen. Voor de overdracht hiervan speelt dat dit personele gevolgen heeft en er een stuk nabijheid voor het eigen college verdwijnt.[108] De tijdlijn laat zien dat het inbrengen van alle milieugerelateerde plustaken wel één van de scenario's is waar nu langer de tijd voor wordt genomen om uit te werken (AB-vergadering 9 juli 2025).

Wat wel naar voren komt uit de interviews is dat er door betrokkenen open wordt gecommuniceerd over de onmogelijke opgave om tijdig aan het omzetcriterium te voldoen.[109] Sterker nog, daar waar het ministerie het behalen van het omzetcriterium in april 2025 op 'oranje' zette, zet de ODIJ het behalen hiervan in juni 2025 bewust op 'rood' neer om geen onrealistische verwachtingen te scheppen.

Een vaker gehoord signaal onder zowel de ODIJ-organisatie als bestuurders[110] is dat er op dit moment nog onzekerheid is over de consequenties hiervan. Wat gaat het Rijk doen op het moment dat de ODIJ niet tijdig gaat voldoen aan dit omzetcriterium? Wordt er dan aangedrongen op een 'gedwongen fusie' of is er ruimte voor maatwerk, passend bij de context en het werkgebied van de ODIJ? Deze onzekerheid zou wat kunnen doen met de bestuurlijke motivatie op het te doorlopen traject. Want wat is het herijken van de GR en het bespreken van het inbrengen van extra taken waard op het moment dat er mogelijk gefuseerd gaat worden? Besluiten in het ene spoor kunnen dus implicaties hebben voor het andere spoor, wat het risico met zich meebrengt dat inspanningen op termijn weer achterhaald blijken. Dit lijkt het traject op dit moment echter niet in de weg te zitten. Breed wordt bestuurlijk en ambtelijk het commitment uitgesproken om de voorgenomen stappen te blijven volgen.[111]

Betrokkenen rondom de ODIJ geven aan dat de dienst sowieso stappen te doorlopen heeft die, ongeacht de toekomstige bestuurlijke vorm, gezet moeten worden.[112] Dit perspectief lezen we ook terug vanuit de laatste AB-stukken die we gezien hebben (juli 2025) in spoor 3 'toekomstscenario's'. De OD NZKG, die al voldoet aan alle robuustheidscriteria, wil alleen verder in gesprek met de ODIJ over eventuele te zetten stappen, op het moment dat de ODIJ 'haar basis op orde brengt'. Juist die basis op orde brengen is de kern van het ontwikkeltraject dat de ODIJ nu zelf doorloopt. Daarbij heeft de ODIJ nadrukkelijk aandacht voor:

[108] O.a. TwynstraGudde (15 juli 2025). *Gespreksverslag interview ODIJ.* en TwynstraGudde (8 juli 2025). *Gespreksverslag interview Bloemendaal ambtelijk.*

[109] O.a. TwynstraGudde (26 mei 2025). *Gespreksverslag interview provincie Noord-Holland, ambtelijk* en TwynstraGudde (11 juni 2025). *Gespreksverslag interview Heemstede ambtelijk.*

[110] O.a. TwynstraGudde (15 juli 2025). *Gespreksverslag interview ODIJ,* TwynstraGudde (15 juni 2025). *Gespreksverslag interview Velsen bestuurlijk* . en TwynstraGudde (11 juni 2025). *Gespreksverslag interview Heemstede ambtelijk.*

[111] Bijlagenrapport: deelnemers ODIJ in beeld' (2025). O.a. Bloemendaal, Heemstede, Velsen, Heemskerk. Oostzaan, Velsen en Noord-Holland.

[112] O.a. TwynstraGudde (26 mei 2025). *Gespreksverslag interview provincie Noord-Holland, ambtelijk* en TwynstraGudde (13 juni 2025). *Gespreksverslag interview Haarlem bestuurlijk.*

- het tegelijkertijd (door)ontwikkelen van de organisatie via de drie sporen, met behulp van incidentele middelen van de deelnemers en het inlopen van achterstanden die ontstaan zijn op de opdracht van wettelijke taken; en
- het verbeteren van de verhouding tussen de structurele en incidentele inkomsten en de structurele en incidentele uitgaven.

Een vaker gehoorde kanttekening bij het ontwikkeltraject is dat de ODIJ bij dit traject oog moet blijven houden voor de 'positieve kant van de medaille'.[113] Ongeacht de herijking van de GR, financiering of zelfs de bestuurlijke toekomstvorm van de ODIJ dient de ODIJ voor haar deelnemers een flexibele, innovatieve en nabije dienst te blijven.

3.3. Toets op de normen m.b.t. 'ontwikkeltraject robuustheid/ toekomstbestendigheid'

De deelvragen die in dit hoofdstuk aan bod komen zijn uitgewerkt in door de Rekenkamers vastgestelde normen.

Voor de toets op de normen maken we in dit onderzoek gebruik van een kwalitatieve vijfpuntsschaal, lopend van *helemaal niet voldaan* tot *volledig voldaan* . Er is geen sprake van een kwantitatieve duiding of normering. De beoordeling is gebaseerd op de voorliggende beschrijvingen en analyses.

Norm 3: "Het is voor alle betrokkenen voldoende helder waar de ODIJ nu staat in het kader van het traject om robuust te worden."

Helemaal niet voldaan	In beperkte mate voldaan	Gedeeltelijk voldaan	Grotendeels voldaan	Volledig voldaan

Er is duidelijk geïnvesteerd in transparante communicatie over het traject. Betrokken bestuurders en ambtenaren hebben in algemene zin dan ook een voldoende helder beeld waar de ODIJ nu staat in het kader van het traject dat nu wordt doorlopen. Daarvoor geldt wel; hoe intensiever betrokken, hoe meer zicht er is op het traject. Dit uit zich met name in een beperkter gevoel van betrokkenheid en grip bij de raden en Staten. *In het 'Bijlagenrapport'* is het beeld per deelnemer aan het onderzoek opgenomen.

Norm 4: "Het proces via drie sporen geeft een adequaat beeld van de huidige situatie en de verwachtingen voor de toekomst voor wat betreft robuustheid."

Helemaal niet voldaan	In beperkte mate voldaan	Gedeeltelijk voldaan	Grotendeels voldaan	Volledig voldaan

De ODIJ zet met dit traject van drie sporen bewust in op toekomstbestendigheid. De ODIJ kijkt nadrukkelijk naar wat de beste organisatievorm voor de langere termijn is, ook als het zelfstandig zou kunnen voldoen aan de robuustheidscriteria. Informatie over het traject naar toekomstbestendigheid én de voortgang op sec de robuustheidscriteria gebeurt duidelijk via de lijn van het AB richting raden en Staten. Met behulp van halfjaarrapportages en de beoordeling hiervan door het ministerie van IenW tot en met medio 2026 wordt de prognose geschetst van de huidige situatie en de verwachtingen voor wat betreft de robuustheid. Hiermee is er

[113] O.a. TwynstraGudde (10 juni 2025). *Gespreksverslag Oostzaan ambtelijk,* TwynstraGudde (23 juni 2025). *Gespreksverslag Noord-Holland bestuurlijk,* en TwynstraGudde (15 juli 2025). *Gespreksverslag interview ODIJ.*

periodiek een adequaat beeld van de huidige situatie en de verwachtingen voor de toekomst voor wat betreft robuustheid.

Norm 5: "Knelpunten voor robuustheid zijn voldoende in beeld en ondervangen in het proces en succesfactoren voor robuustheid worden benut."

Helemaal niet voldaan	In beperkte mate voldaan	Gedeeltelijk voldaan	Grotendeels voldaan	Volledig voldaan

De ODIJ heeft de knelpunten en succesfactoren om aan de robuustheidscriteria te voldoen duidelijk in beeld. Succesfactoren zijn de bestuurlijke en ambtelijke collectiviteit van een gezamenlijk traject, de snelheid die in korte tijd gemaakt is en de transparante communicatie hieromtrent. De snelheid gaat daarentegen gepaard met ervaren complexiteit en het traject heeft nog niet geleid tot gevoel van betrokkenheid bij raden en Staten. Er zijn daarbij wel initiatieven om op korte termijn[114] de raden en Staten weer in positie te brengen op de voortgang van het traject. Inhoudelijk lijkt de ODIJ niet tijdig aan het omzetcriterium te gaan voldoen. Dit knelpunt leidt op dit moment tot onzekerheid op de lange termijn voor de gevolgen hiervan, maar zit betrokkenen niet in de weg om benodigde stappen te blijven zetten.

Norm 6: "Betrokkenen hebben een gefundeerd vertrouwen dat het huidige proces voor robuustheid voor de middellange termijn voldoende houvast biedt.

Helemaal niet voldaan	In beperkte mate voldaan	Gedeeltelijk voldaan	Grotendeels voldaan	Volledig voldaan

Bestuurlijk en ambtelijk is er een gefundeerd vertrouwen dat met het huidige traject de goede stappen worden gezet. Er is breed consensus over de noodzaak van een herijking van de GR en DVO's (spoor 1) en financieringsstructuur (spoor 2). Er is wel nog onzekerheid over de mogelijke gevolgen van het niet tijdig voldoen aan de robuustheidscriteria per 1 april 2026, en daarbij specifiek het behalen van het omzetcriterium. Met spoor 3 (toekomstscenario's) wordt wel de tijd genomen om mogelijke consequenties daarvan op langere termijn te kunnen ondervangen. Daarbij is er ODIJ-breed overeenstemming dat de beoogde resultaten in spoor 1 en spoor 2 moeten worden behaald (kortere termijn) om een goede basis te hebben, ongeacht wat er besloten gaat worden over de toekomstscenario's in spoor 3 (middellange en langere termijn). Voor wat betreft de raden en PS geldt dat er beperkt zicht is op het traject, laat staan dat er een gefundeerd vertrouwen is op de uitkomsten hiervan.

[114] Dit conceptrapport is opgeleverd in september 2025. De sessies met de raden en Staten moeten op het moment van schrijven nog plaatsvinden.

4. Informatievoorziening en sturing

In dit hoofdstuk komen de volgende onderzoeksvragen aan bod:

7. Hoe is de sturing op en informatievoorziening vanuit de ODIJ georganiseerd? Wie doet wat?
8. In hoeverre stelt de informatievoorziening over de ODIJ de raden en Staten in staat om te sturen op de robuustheid van de ODIJ (kaderstellend en controlerend)?
9. In welke mate is er in de sturing op en informatievoorziening over de ODIJ aandacht voor de opdrachtgevers- en eigenaarsrol? Zijn deze rollen in de praktijk in balans?
10. In hoeverre draagt de sturing op de ODIJ actief bij aan een verbeterde robuustheid van de ODIJ?

In §4.1 wordt ingegaan op het aspect 'informatievoorziening'. In §4.2 komt het aspect 'sturing' aan bod. §4.3 wordt afgesloten met een toets op de normen. In §4.4 vindt een analyse plaats op de voorgaande twee paragrafen en in §4.5 wordt afgesloten met een toets op de normen.

4.1. Informatievoorziening

4.1.1. Afspraken over informatievoorziening en naleving in de praktijk

Afspraken over informatievoorziening vanuit de GR
De informatievoorziening tussen de betrokken bestuursorganen en de ODIJ is vormgegeven binnen de kaders van de Wgr. Artikel 9 van de Wgr bepaalt dat het bestuur van de omgevingsdienst alle relevante inlichtingen verstrekt aan Gedeputeerde Staten, colleges van B&W, Provinciale Staten en gemeenteraden van de deelnemende overheden. Dit gebeurt onder meer via periodieke rapportages en bijeenkomsten. AB-leden leggen verantwoording af aan het college dat hen heeft aangewezen en aan de eigen raad/Staten over het in het AB uitgevoerde beleid.[115]

In de GR van de ODIJ staat opgenomen dat het AB, voorafgaand aan het jaar waarvoor deze geldt, de begroting vaststelt.[116] Daarnaast zendt het DB de algemene financiële en beleidsmatige kaders, plus de voorlopige jaarrekening toe aan de raden/PS. Zij kunnen bij het DB een zienswijze naar voren brengen op de ontwerpbegroting. Voor de vastgestelde jaarrekening en het jaarverslag geldt dat het DB deze ter kennisneming aan de raden/PS verzendt. De raden/PS behandelen deze gelijktijdig met de ontwerpbegroting voor het nieuwe jaar.

Het AB stelt tweemaal per jaar een tussenrapportage vast met daarin informatie over het lopende begrotingsjaar. Het is aan de leden van het AB zelf om deze tussenrapportages door te geleiden naar de eigen colleges, dan wel raden/PS.

[115] wetten.nl - Regeling - Wet gemeenschappelijke regelingen - BWBR0003740

[116] Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst IJmond | Lokale wet- en regelgeving

Naast deze algemene afspraken vanuit de GR over de *Planning & Control (P&C)-cyclus*, kunnen deelnemers ook lokaal afspraken maken over de wijze waarop er met verbonden partijen of GR'en om wordt gegaan. In het *'Bijlagenrapport: deelnemers ODIJ in beeld'* staat per deelnemer opgenomen of zij, naast deze algemene afspraken, aanvullende afspraken hebben vastgelegd over de sturing op en informatievoorziening over de ODIJ. Hieronder lichten we een aantal voorbeelden uit die wij gezien hebben op dit vlak.

Zo heeft de provincie Noord-Holland een eigen *Kadernota verbonden partijen (2020),* waarin staat beschreven hoe er om wordt gegaan met GR'en. Daarnaast heeft de provincie een eigen *Nota Uitvoering en Handhaving Noord-Holland 2024-2027,* waarin afspraken zijn gemaakt over sturing en informatievoorziening. De provincie heeft met de OD's afgesproken dat zij Gedeputeerde Staten informeren over bestuurlijk gevoelige zaken. De provincie heeft een informatieprotocol vastgesteld met richtlijnen voor de wijze waarop dit gebeurt en de wijze waarop Gedeputeerde Staten op hun beurt Provinciale Staten informeren.

De gemeente Bloemendaal kent een nota *'Grip op samenwerking'* (16 november 2023), waarin staat beschreven op welke manier de actieve betrokkenheid van de raad en daarmee de democratische legitimiteit van (regionale) samenwerking ingevuld kan worden. In deze nota staat de ODIJ aangemerkt als 'zware GR', waarbij vanuit de wet de mogelijkheid tot sturing vanuit de gemeenteraad relatief groot is. De formele instrumenten voor kaderstelling en controle zijn beschreven; het gaat hierbij o.a. om de zienswijzeprocedure. Er wordt een 'voorblad' geïntroduceerd voor de begroting en jaarverslagen waarin de gemeente per samenwerkingsverband verschillende aspecten duidt, zoals: producten/diensten/doelen, financiën, prestaties, ontwikkelingen en het risicomanagement.

Naleving afspraken in de praktijk

Binnen de scope van dit Rekenkameronderzoek zien we dat de ODIJ vanuit de reguliere P&C-cyclus tijdig de stukken tot stand heeft gebracht die formeel zijn afgesproken. Meer specifiek gaat het om:

- De kadernota's (2023-2026)
- De uitvoeringsprogramma's (2022-2025)
- (concept)begrotingen (2023-2026) en begrotingswijzingen
- Bestuursrapportages januari-april (2022-2024) en mei augustus (2022-2024)
- Jaarverslagen (2021-2024).

Op basis van de beschikbare P&C-stukken zien we dat er formeel aan deze gemaakte afspraken wordt voldaan. De documenten worden (op de bestuursrapportages na) via de colleges, veelal gebundeld, lokaal doorgeleid aan de raden en PS. De raden en PS worden in staat gesteld om een zienswijze naar voren te brengen. Op de zienswijzen wordt in §4.2.2 nader stilgestaan.

Een aandachtspunt dat bij de P&C-documenten naar voren komt is dat de systematiek lange tijd niet ingericht was op het inzichtelijk maken van de opbrengsten van de uitvoering van de taken *per deelnemer*. Hierdoor was het voor gemeente(rade)n en de provincie/PS lastig om in beeld te krijgen wat de ODIJ precies deed voor de middelen en hoe dit zich verhield tot de opdracht die aan de ODIJ is verstrekt.[117]

Uit de gesprekken en documenten is zichtbaar dat hier nu op wordt geïnvesteerd.[118] Zo is in het jaarverslag van 2024[119] te zien dat per productgroep een uitsplitsing is gemaakt naar deelnemer. Daarbij is het voor de lezer via een doorkliklink ook mogelijk gemaakt om direct naar de specifieke deelnemer te gaan en van daaruit bijvoorbeeld te zien hoeveel controles er zijn uitgevoerd bij bedrijven.

[117] O.a. Omgevingsdienst IJmond (25 april 2024). *Rapportage Bestuursopdracht 'Twee zijden van een medaille' Voor een toekomstbestendig Omgevingsdienst IJmond* en TwynstraGudde (15 juli 2025). *Gespreksverslag interview ODIJ.*

[118] O.a. TwynstraGudde (15 juli 2025). *Gespreksverslag interview ODIJ.* en TwynstraGudde (11 juni 2025) *Gespreksverslag Heemstede ambtelijk.*

[119] Omgevingsdienst IJmond (2025) *Jaarverslag 2024,* p.13.

4.1.1 Gemeentespecifieke uitvoering VTH milieu, bodem en asbest

Ga direct naar:

Beverwijk – Bloemendaal – Edam-Volendam – Haarlem – Heemskerk – Heemstede – Landsmeer – Oostzaan – Purmerend – Uitgeest – Velsen – Waterland – Wormerland – Zandvoort – Provincie Noord-Holland

Figuur 12. Screenshot 'doorklik' uit jaarverslag 2024 (ODIJ).

De ODIJ gaat in hetzelfde jaarverslag zelf ook in op de verbeteringen in de P&C-cyclus. Toegelicht wordt dat een belangrijk onderdeel van de doorontwikkeling van de organisatie is om de deelnemers beter in positie als opdrachtgever te brengen.[120]

De ODIJ geeft aan in te zetten op een betere balans tussen kwalitatief en kwantitatief inzicht in de taakuitvoering. Hiermee wordt invulling gegeven aan de behoefte van de opdrachtgevers om meer zicht te krijgen op welke dienstverlening kan worden uitgevoerd binnen de beschikbare middelen. Het doormaken van deze ontwikkeling zal in stappen gaan, omdat de wijze van sturen op de uitvoering en registeren van de activiteiten zal moeten verbeteren.

Richting 2025 maakt de ODIJ hiermee stappen via het Uitvoeringsprogramma 2025[121], mede door ook de individuele afspraken met de deelnemers zo herkenbaar mogelijk op te nemen. Daarnaast wil de ODIJ een beter inzicht bieden in de koppeling tussen de opdracht en de beschikbare capaciteit, zodat er een realistisch plan ontstaat waarop wordt gerapporteerd. Gedurende 2025 wil de ODIJ de verantwoording op het uitvoeringsprogramma van een kwantitatieve verantwoording (wat hebben we gaan?) steeds kwalitatiever maken (wat levert het op?).[122]

4.1.2. Informatievoorziening over robuustheid en ontwikkeltraject richting raden en Staten

Een belangrijk aspect van dit Rekenkameronderzoek is de informatievoorziening over het traject dat de ODIJ nu doorloopt richting toekomstbestendigheid. En meer specifiek de betrokkenheid van de raden en Staten. Op basis van de documenten kunnen we de informatievoorziening over het traject scheiden in de *reguliere informatievoorziening* (via de P&C-cyclus) en *specifieke informatie* (over de voortgang van het traject). Hieronder lichten we deze beiden informatiestromen toe.

Informatie over het proces via de reguliere P&C-cyclus

Het proces naar toekomstbestendigheid en het moeten voldoen aan de robuustheidscriteria komt in elk geval terug in de P&C-stukken die zijn verschenen sinds de ontwikkeling is ingezet. We zien dat in de raads- en Statenvoorstellen, die gekoppeld zijn aan de P&C-stukken, expliciet wordt benoemd voor welke uitdagingen de ODIJ aan de lat staat. Het moeten voldoen aan robuustheidscriteria en het eigen proces van toekomstbestendigheid, komen expliciet terug in de raads- en Statenvoorstellen. Duidelijk zichtbaar is dat de teksten die in deze voorstellen zijn opgenomen overeenkomen.[123] Op deze manier worden de raden en PS, bij het aanbieden van stukken, in dezelfde informatiepositie gebracht. Onderstaande tabel bevat een korte chronologische beschrijving wat er in de verschillende P&C-stukken van de ODIJ is vermeld over het proces.

[120] Omgevingsdienst IJmond (2025) *Jaarverslag 2024,* p.48.

[121] Omgevingsdienst IJmond (18 december 2024). *Uitvoeringsprogramma 2025 (besluit nr. AB 2024-033).*

[122] Omgevingsdienst IJmond (2025) *Jaarverslag 2024,* p.48.

[123] Zie: Bijlagenrapport: deelnemers ODIJ in beeld' (2025).

P&C-document	Informatie over traject robuustheid
Kadernota 2024 *(Behandeld in AB van 8 maart 2023)*	In de Kadernota 2024 staat toegelicht dat het verbeteren van de robuustheid onderdeel is van het landelijke programma (IBP-VTH). Er wordt benadrukt dat samenwerking met andere omgevingsdiensten in de regio noodzakelijk is om blijvend aan de kwaliteitscriteria te voldoen en dat daartoe een intentie-overeenkomst is gesloten met de vier Noord-Hollandse omgevingsdiensten. In 2024 moet worden ingezet op verdere versterking van deze samenwerking.
Begroting 2024 *(Vastgesteld in AB van 29 maart 2023)*	In de Begroting 2024 staat wederom toegelicht dat robuustheid onderdeel is van het IBP-VTH. De begroting bevat dezelfde informatie als de kadernota; robuustheid is een belangrijk aandachtspunt en in 2024 wordt ingezet op verdere intensivering van de samenwerking met de vier Noord-Hollandse OD's.
Bestuursrapportage T1 2023 *(Vastgesteld in AB van 19 juli 2023)*	In de eerste bestuursrapportage van 2023 wordt het IBP-VTH toegelicht. Daarnaast wordt aangekondigd dat de visitatie later in het jaar plaatsvindt, waarbij de ODIJ door het ministerie van IenW wordt getoetst aan de criteria.
Uitvoeringsprogramma 2024 *(Vastgesteld in AB van 19 juli 2023)*	In het Uitvoeringsprogramma 2024 wordt toegelicht dat de ODIJ de GR toekomstbestendig wil maken in het licht van IBP-VTH. Er wordt vermeld dat er in pijler 1 van het IBP wordt ingezet op robuuste omgevingsdiensten en een versterkte financiering om de slagvaardigheid en effectiviteit te vergroten.
Bestuursrapportage T2 2023 *(Vastgesteld in AB van 1 november 2023)*	In de tweede bestuursrapportage van 2023 wordt kort teruggeblikt op de visitatie. Ten tijde van deze bestuursrapportage was het definitieve visitatierapport nog niet gereed.
Kadernota 2025 *(Vastgesteld in DB van 8 februari 2024)*	In de Kadernota 2025 van de ODIJ wordt de visitatie en toetsing vanuit het IBP benoemd, met de daaruit voortgekomen signalen dat de organisatie onvoldoende robuust is en te sterk leunt op incidentele middelen.
Jaarverslag 2023 *(Vastgesteld in AB van 19 juni 2024)*	In het Jaarverslag 2023 wordt teruggeblikt op de eerste stappen in het robuustheidsproces. Het traject dat in 2023 is gestart om de GR te actualiseren en toekomstbestendig te maken wordt beschreven. Vermeld wordt dat via de zelftoets en visitatie naar voren is gekomen dat de ODIJ, net als andere omgevingsdiensten, niet robuust is. En dat daarom uiterlijk 1 april 2024 een plan van aanpak moet worden opgesteld zodat per 1 januari 2026 aan de landelijke criteria kan worden voldaan.[124]
Begrotingswijziging 2024 *(Vastgesteld in AB van 17 juli 2024)*	In de Begrotingswijziging wordt toegelicht dat de gedane constateringen hebben geleid tot een bestuursopdracht voor een diepgaande analyse van de organisatie en de financieringsstructuur.
Begroting 2025 *(Vastgesteld in AB van 17 juli 2024)*	In de Begroting 2025 wordt benadrukt dat de ODIJ op dat moment niet voldoet aan de landelijke robuustheidscriteria uit het IBP-VTH. Er staat toegelicht dat de directeur een bestuursopdracht heeft gekregen om inzicht te geven in de interne bedrijfsvoering en de uitvoering van de opdracht en dat de eerste uitkomsten hiervan in een begrotingswijziging van 2025 worden verwerkt.
Bestuursrapportage T1 2024 *(Vastgesteld in AB van 17 juli 2024)*	In de eerste bestuursrapportage van 2024 wordt het IBP-VTH uitgebreid toegelicht, met daarbij de uitleg dat uit de visitatie en verdiepende analyses naar voren is gekomen dat de ODIJ nog een aantal stappen heeft te zetten om de kwantiteit en continuïteit naar de toekomst te borgen. Toegelicht wordt dat dit vraagt om een herprioritering van de werkzaamheden in 2024, specifiek op de uitvoering van de wettelijke VTH-taken en meer specifiek op de taakuitvoering die vanuit de urgentie en risico's in de omgeving de aandacht vragen. Ook het Project wijziging gemeenschappelijke regeling wordt uitgebreid toegelicht. Verder worden de te nemen stappen op de korte en lange termijn richting een toekomstbestendige ODIJ geschetst. Op de korte termijn gaat dit om het inlopen van de

[124] Opgenomen staat 1 januari 2026; dit moet echter 1 april 2026 zijn.

	achterstanden die zijn ontstaan in de uitvoering van de primaire VTH-taken, het verbeteren van de P&C-cyclus en het actualiseren van de GR, DVO en financieringsstructuur. Op de lange termijn gaat dit om het uitwerken van scenario's op basis waarvan het bestuur keuzes kan maken in welke vorm de ODIJ verder gaat richting het eindbeeld van een toekomstbestendige organisatie. En dat een vrijblijvende verkenning wordt uitgevoerd naar verdere, strategische samenwerking met andere OD's.
Bestuursrapportage T2 2024 *(Vastgesteld in AB van 5 november 2024)*	In de tweede bestuursrapportage van 2024 staat toegelicht dat het plan van aanpak voorligt ter beoordeling. Over het project wijziging gemeenschappelijke regeling staat toegelicht dat is gewerkt is aan een programmaplan en een extern bureau is geselecteerd dat adviseert in het traject naar de actualisatie van de GR. Verder staat over de mogelijke versterkte samenwerking met andere OD's toegelicht dat de diensten in de tweede helft van 2024 vervolg hebben gegeven aan de verkenning.
Uitvoeringsprogramma 2025 *(Vastgesteld in AB van 6 november 2024)*	In het Uitvoeringsprogramma 2025 staat toegelicht dat de ODIJ werkt aan de ontwikkellijnen uit het plan van aanpak, waaronder de herijking van de Gemeenschappelijke Regeling en de financieringsstructuur en het uitwerken van toekomstscenario's. Met de trajecten moet inzicht worden geboden in de balans tussen opdracht, middelen en kostenstijgingen. Ook staat toegelicht dat wordt ingezet op verdere samenwerking met andere OD's. Tot slot wordt vermeld dat in 2025 besluitvorming plaatsvindt in het AB over de uitwerking van de verschillende trajecten.
Begrotingswijziging 2025 *(Vastgesteld in AB van 18 december 2024)*	In de Begrotingswijziging 2025 van de ODIJ staat toegelicht dat de benodigde stappen uit het plan van aanpak vragen om aanvullende financiële middelen. De stappen uit het plan van aanpak worden nader toegelicht. Op de korte termijn (tot 2027) gaat het om beheersmaatregelen zoals het inlopen van achterstanden, het uitbreiden van capaciteit op kritische posities en het actualiseren van GR, DVO's en financieringsstructuur. Voor de lange termijn (vanaf 2027) wordt toegewerkt naar structurele keuzes, gebaseerd op een geactualiseerd juridisch en financieel kader en extern ontwikkelde toekomstscenario's.
Kadernota 2026 *(Behandeld in AB van 12 februari 2025)*	In de Kadernota 2026 wordt benadrukt dat de ODIJ nog niet voldoet aan de robuustheidscriteria. Er staat toegelicht dat het ministerie van IenW een AMvB voorbereidt waarmee de criteria in 2025–2026 juridisch worden vastgelegd, waardoor de druk groter wordt om uiterlijk 1 april 2026 aan de eisen te voldoen. Verder wordt het proces tot nu toe en het vervolg duidelijk geschetst. Toegelicht wordt dat in 2025 inzicht komt in de structurele formatiebehoefte en financiële consequenties en dat in de tweede helft van 2025 een keuze wordt gemaakt over de toekomstscenario's. In de kadernota staat ook dat vooralsnog incidentele middelen zijn ingezet voor het proces (via de begrotingswijziging 2025 en deze Kadernota 2026). Aangekondigd wordt dat er in de Kadernota 2027 zal worden gevraagd om structurele middelen, wanneer er volledig zicht is op de opgaven en kosten.
Jaarverslag 2024 *(Vastgesteld in AB van 11 juni 2025)*	Het Jaarverslag 2024 bevat uitgebreide informatie over het proces. Er wordt teruggeblikt op het laatste jaar van het IBP-VTH. Verder staat toegelicht dat in 2024 is gestart met het programma herijking van de GR, DVO's en financieringsstructuur.
Bestuursrapportage T1 2025 *(Vastgesteld in AB van 9 juli 2025)*	In de eerste bestuursrapportage van 2025 staat toegelicht dat medio april 2025 de eerste tussenresultaten aan het bestuur zijn gepresenteerd, waarbij is ingegaan op drie sporen (Herijking van de Gemeenschappelijke Regeling & governance (1), Herijking van de financieringsstructuur (2) en de Inventarisatie toekomstscenario's (3)).

	Tot slot staat benoemd dat er gesprekken hebben plaatsgevonden met de directeuren van de andere OD's over de bereidheid en potentie van mogelijke samenwerkingsvormen.
Begroting 2026 *(Vastgesteld in AB van 9 juli 2025)*	In de begroting 2026 wordt opnieuw om incidentele middelen gevraagd, als onderdeel van de korte termijn aanpak (2024–2026) die zich richt op het inlopen van achterstanden in VTH-taken, het verbeteren van centrale sturing en het actualiseren van GR, DVO en financieringsstructuur. Verder staat uitgelegd dat een extern bureau toekomstscenario's ontwikkelt, waarbij ook vergaande samenwerking of fusie als optie wordt meegenomen. Benoemd wordt dat eventuele structurele middelen die hiervoor nodig zijn, in de Kadernota 2027 worden opgenomen.

Figuur 13. Informatie uit P&C-documenten van de ODIJ over het proces robuustheid en ontwikkeltraject.

In het *'Bijlagenrapport: deelnemers ODIJ in beeld'* staat verder per deelnemer beschreven op welke wijze zij zijn geïnformeerd over het traject dat de ODIJ doorloopt. Zo zien we bijvoorbeeld dat de raad van Heemstede in het *Raadsvoorstel Concept Jaarrekening 2024 Omgevingsdienst IJmond en Concept Begroting 2026 Omgevingsdienst IJmond (26 juni 2025)* wordt meegenomen in de P&C-stukken en gevraagd wordt om een zienswijze te geven. In de onderbouwing wordt onder andere aangegeven dat huidige inzichten laten zien dat het takenpakket onder de nieuwe GR een grotere bijdrage van gemeente Heemstede vragen.

Ook zien we bij meerderde deelnemers dat de wethouder in een commissie informatie verschaft over het robuustheidstraject. Zo geeft de betrokken wethouder van Zandvoort in de raadscommissie van 28 mei 2025 bij de behandeling van de ontwerpbegroting 2026 uitleg over het traject. Daarbij wordt ingegaan op de financiële impact voor Zandvoort en de vraag die voorligt of alle taken die via DVO's zijn ingebracht wel bij de ODIJ moeten blijven. Ook wordt door de wethouder vooruitgeblikt op de raadsbijeenkomst in september 2025 waarin de toekomstscenario's verder worden toegelicht.[125] De gedeputeerde van de provincie Noord-Holland benut de commissie Leefomgeving om de P&C-stukken van de ODIJ door te nemen. In juni 2025 lag daarbij ook een notitie voor met actuele ontwikkelingen bij de Noord-Hollandse omgevingsdiensten. Hierin werd onder andere aangegeven dat de ODIJ-organisatie in ontwikkeling is, waarbij het doel is om de dienst op lange termijn toekomstbestendig te maken. Sporen 1 en 2 van het traject werden hier ook expliciet toegelicht.[126]

Traject-specifieke informatie

In de tijdlijn (§3.1) is inzichtelijk gemaakt welke informatie specifiek naar de raden en Staten is gegaan over het traject dat de ODIJ doorloopt. Het gaat hierbij dus om informatie, bovenop de reguliere P&C-stukken, waarin ook op het traject wordt ingegaan. We zien dat de raden en PS in elk geval (extra) geïnformeerd zijn per raadsinformatiebrief[127], in oktober 2024 en maart 2025. En dat raadsleden, ook in maart 2025, de mogelijkheid om hebben gehad om deel te nemen aan regionale raadsbijeenkomsten.

Over deze informatie constateerden we eerder al dat dit zichtbaar 'werk in ontwikkeling is'. Zo wordt in oktober 2024 nog een globale planning geschetst en is er in maart 2025 wel sprake van een uitgewerkt tijdspad. Hierin zijn ook de besluitvormingsmomenten in de raden en Staten opgenomen.

In de AB-vergadering van 9 juli 2025 is ingestemd met het voorstel om de resultaten tot dan toe te delen tijdens een webinar en/of de individuele sessies met de raden en PS in september 2025.[128] Vanuit de ODIJ is in een interview toegelicht dat er medio juli 2025 gestart zou gaan worden met het opnemen van de webinar. Het webinar is erop gericht om de raden en Staten zo eenduidig en volledig mogelijk mee te nemen in de stappen tot

[125] Gemeente Zandvoort (28 mei 2025). *Raadscommissie – agendapunt 8. Zienswijze Ontwerpbegroting 2026 GR Omgevingsdienst IJmond.*

[126] Provincie Noord-Holland (19 juni 2025). *Commissie Leefomgeving - Notitie actuele ontwikkelingen bij de Noord-Hollandse Omgevingsdiensten.*

[127] Deze is ook gedeeld met PS.

[128] O.a. Omgevingsdienst IJmond (9 juli 2025). *Rapportage Toekomstscenario's ODIJmond (Besluit nr. AB 2025-028).*

dan toe en de uitgangspunten die voor hebben gelegen tijdens het AB van 9 juli 2025. Op deze manier moeten raads- en Statenleden in staat worden gesteld om op een zelf gekozen moment de informatie tot zich te nemen, ter voorbereiding op het gesprek hierover in de lokale raad of Staten.[129]

4.2. Sturing

4.2.1. Bestuurlijke organisatie van de eigenaars- en opdrachtgeversrol

In hoofdstuk 2 is toegelicht dat de gemeenten en provincie twee rollen vervullen in de GR ODIJ: de *eigenaars*- én de *opdrachtgeversrol.* In deze paragraaf geven we een overkoepelende beschrijving van de wijze waarop de deelnemers beide rollen in de praktijk invullen. In *'Bijlagenrapport: deelnemers ODIJ in beeld'* staat verder per deelnemer beschreven op welke wijze beide rollen zijn georganiseerd.

We zien in de praktijk verschillen in de wijze waarop de rollen zijn georganiseerd. Dit gebeurt ofwel expliciet gescheiden of gecombineerd.

Expliciete scheiding van rollen
Sommige deelnemers hebben de rollen expliciet gescheiden. De provincie Noord-Holland is daar het meest uitgesproken voorbeeld van. De eigenaarsrol en de opdrachtgeversrol zijn zowel bestuurlijk (twee verschillende gedeputeerden)[130] als ambtelijk aan afzonderlijke 'natuurlijke personen' toebedeeld. Ambtelijk is dit ook gescheiden in de rol van financieel adviseur (eigenaarsrol) en een Opdrachtgeversaccount (opdrachtgeversrol).[131]

Ook de gemeenten Bloemendaal en Heemstede kennen op papier een scheiding van beide rollen. Voor Bloemendaal komt naar voren dat via de nota *Grip op samenwerking' (2023)* een scheiding is aangebracht in de eigenaarsrol (portefeuillehouder Financiën) en de opdrachtgeversrol (de portefeuillehouder VTH). Voor Heemstede geldt dat in de *nota verbonden partijen (2021)* is vastgelegd dat het ene collegelid het eigenaarsbelang vertegenwoordigt en een ander collegelid het opdrachtgeversbelang. Uit de gesprekken met deze gemeenten komt echter naar voren dat één wethouder (vanuit de milieu-/VTH-portefeuille) beide rollen vervult voor de ODIJ.

Combinatie van rollen
Uit de interviews volgt dat de meeste deelnemers, net als Bloemendaal en Heemstede, beide rollen in één bestuurlijke portefeuille combineren.[132] In Velsen, Landsmeer en Heemskerk vertegenwoordigt één bestuurder zowel het eigenaars- als het opdrachtgeversperspectief. Een belangrijke reden die hiervoor wordt aangewezen is de beperkte omvang van de gemeenten ten opzichte van het totaal aan bestuurlijke taken. Vanwege capaciteit en verdeling van tijdsinzet wordt er daarom niet expliciet gescheiden in natuurlijke personen.[133]

4.2.2. Sturing middels zienswijzen, moties en brieven

Onderstaand geven we een beschrijving van de wijze waarop de raden en Staten de afgelopen jaren hun sturingsinstrumenten hebben ingezet ten opzichte van de ODIJ.

[129] TwynstraGudde (15 juli 2025). *Gespreksverslag interview ODIJ.*

[130] Portefeuilleverdeling via Gedeputeerde Staten

[131] O.a. TwynstraGudde (21 mei 2025) *Interview provincie Noord-Holland ambtelijk.*

[132] O.a. TwynstraGudde (3 juni 2025). *Interview Heemskerk ambtelijk;* TwynstraGudde (12 juni 2025). *Interview Heemskerk bestuurlijk* en Bijlagenrapport: deelnemers ODIJ in beeld' (2025). O.a. Haarlem, Landsmeer, Velsen en Heemskerk.

[133] Ibid.

Zienswijzen
De raden en Staten worden in staat gesteld om zienswijzen in te dienen op de P&C-stukken. In het *'Bijlagenrapport: deelnemers ODIJ in beeld'* staat per deelnemer opgenomen welke zienswijzen sinds de start van het robuustheidstraject zijn ingediend.

Als we de thematiek van de zienswijzen samenvatten, dan zien we dat de raden en de Staten via de ingediende zienswijzen geprobeerd hebben om aandacht te vragen voor 'grip' op het traject dat de ODIJ doorloopt. Zo hebben de raden van Velsen, Heemskerk en Bloemendaal middels het indienen van een zienswijze gevraagd om actieve betrokkenheid bij de herijking van de Gemeenschappelijke Regeling, DVO en/of financieringsstructuur.[134]

Ook Haarlem en Zandvoort hebben eerder gevraagd om betrokkenheid bij vervolgstappen. In de zienswijze op de begrotingswijziging van 2026 onderkent de raad dat een (extra) investering in de organisatie en sturing nodig is en dat alle deelnemers hieraan moeten bijdragen. De raad verwacht dat OD IJmond hem actief betrekt bij het vervolgonderzoek en tijdig informeert over de ontwikkelingen.[135]

In de zienswijzen van vrijwel alle raden komen financiële zorgen terug, met name over de stijgende bijdrage aan de ODIJ. In veel zienswijzen wordt daarbij verwezen naar het *ravijnjaar* 2026. Zo zien we in de zienswijzen van Landsmeer, Velsen, Oostzaan en Zandvoort dat de ODIJ wordt opgeroepen om te streven naar bezuinigingen, de opbouw van tarieven transparanter te maken en incidentele bijdragen goed te onderbouwen.[136]

De zienswijzen van Heemstede, Oostzaan en de provincie Noord-Holland gaan niet of in mindere mate inhoudelijk in op het ontwikkeltraject dat de ODIJ nu doorloopt.

De zienswijzen worden gebundeld behandeld tijdens AB-vergaderingen en hier wordt de procedure voor terugkoppeling bepaald. Zo is tijdens het AB van 6 november 2024 besloten dat het DB van de GR ODIJ schriftelijk en gemotiveerd een reactie aan de gemeenteraden en PS stuurt over de ingediende zienswijze(n) en welke conclusie zij hieruit trekt (wel/geen aanpassing van het voorgelegde voorstel tot begrotingswijziging) vóórdat het AB de gewijzigde begroting vaststelt.[137]

Moties en brieven
Naast het indienen van zienswijzen zien we dat raden, Staten maar ook de colleges van B&W en het college van GS actief gestuurd hebben op (het huidige traject van) de ODIJ via het indienen van moties en het versturen van een gezamenlijke brief. Chronologisch nemen we hieronder de meest in het oog springende moties en brieven op.

<u>Heemskerk: Motie Raadsrapporteurs verbonden partijen</u>
In februari 2024 is door de raad van Heemskerk unaniem een motie aangenomen om een pilot in te stellen voor het 'raadsrapporteurschap' voor een aantal verbonden partijen, waaronder de ODIJ.[138] Het presidium wordt in deze motie verzocht een voorstel te doen voor een afgebakend takenpakket voor de raadsrapporteurs. Het college wordt de opdracht gegeven:
- aan de raad een voorstel te doen voor een werkwijze waarbij de raad vroegtijdig wordt meegenomen voor overleg met de raadsrapporteurs, passend bij de GR-agenda's,

[134] Gemeente Velsen (1 juli 2024) Raadsbesluit Jaarstukken 2023, eerste begrotingswijziging 2024 en ontwerpbegroting 2025 van de gemeenschappelijke regeling omgevingsdienst IJmond; Gemeente Heemskerk (17 september 2024). *Collegevoorstel zienswijze op de eerste begrotingswijziging 2025;* en Gemeente Bloemendaal (24 oktober 2024). *Raadsvoorstel 1e begrotingswijziging 2025.*

[135] Gemeente Zandvoort (23 oktober 2024). *Raadsbesluit Zienswijze op de eerste begrotingswijziging 2025 gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst IJmond en informeren over de jaarrekening en het jaarverslag 2023.*

[136] Bijlagenrapport: deelnemers ODIJ in beeld' (2025).

[137] Omgevingsdienst IJmond (6 november 2024). *Overzicht zienswijzen Begrotingswijziging 2025 (Besluit nr. AB 2024- 024).*

[138] Gemeente Heemskerk (29 februari 2024). *M2024-02: Raadsrapporteurs verbonden partijen.*

- elke op komst zijnde (grote) verandering vroegtijdig aan de raad en raadsrapporteurs voor te leggen;
- meer gebruik te maken van het hiervoor gememoreerde agendapunt in de commissies om zo de raad op de hoogte te houden van relevante ontwikkelingen en het overleg breed te zoeken.

Uit de sessie met de raad van Heemskerk kwam naar voren dat deze rapporteurs eind 2025 aangesteld moeten worden.[139] De opdracht, inclusief takenpakket (wat doen ze wel/niet) moet hiervoor nog worden geformuleerd.

Heemskerk: Motie oplegger bij GR
In dezelfde vergadering is een motie aangenomen waarin het college wordt verzocht een passende oplegger te verzorgen bij de behandeling van iedere zienswijze van een GR.[140] Dit bestaat in elk geval uit het doel, de belangrijkste wijzigingen en de stappen naar aanleiding van de vorige zienswijze(n). Het college heeft op 4 maart 2025 een brief gestuurd aan het DB van de ODIJ waarin naar deze motie wordt verwezen. Het DB wordt verzocht om voortaan gebruik te maken van het door het Ministerie van BZK ontwikkelde format dat bedoeld is om de informatiepositie van de raad met betrekking tot GR'en te verbeteren. De gemeente Heemskerk gaat gebruik maken van dit format.[141]

Heemstede: Motie "Gemeenschappelijke regelingen"
Op 4 juli 2024 is door de raad van Heemstede de motie "Gemeenschappelijke regelingen" aangenomen. Hierin wordt het college verzocht om uiterlijk in de Kadernota 2026 met voorstellen te komen voor bezuinigingen op de gemeenschappelijke regelingen, waaronder de ODIJ.[142]

Colleges (wethouders Financiën) van de deelnemers uit de regio Zaanstreek-Waterland (Zaanstad, Purmerend, Edam-Volendam, Landsmeer): Brief 'Gemeenschappelijke regeling in relatie tot gemeentelijke financiën' aan AB van de ODIJ (23 juli 2024)
In deze brief van de colleges en wethouders Financiën uit de regio Zaanstreek-Waterland aan het algemeen bestuur van de ODIJ, wordt geschetst dat Nederlandse gemeenten de komende jaren geconfronteerd worden met een forse financiële opgave.[143]

Er wordt in de brief erkend dat een verlaging van de bijdrage niet aansluit bij de trend van de afgelopen jaren, waarin juist een groter beroep op de ODIJ is gedaan. Toch wordt het algemeen bestuur middels de brief gevraagd om scenario's uit te werken waarin de gemeentelijke bijdrage vanaf 2026 met 5 procent wordt verlaagd ten opzichte van de begroting 2025. Per scenario moeten ook de beleidsmatige consequenties inzichtelijk worden gemaakt, zodat dagelijks en algemeen bestuur hierover besluiten kunnen nemen.

Velsen: Motie 'Samen Slim Bezuinigen: Bezuinigingsstrategie voor Gemeenschappelijke Regelingen en Verbonden Partijen'
Op 25 februari 2025 is door de raad van Velsen een motie[144] aangenomen waarin het college wordt verzocht om:
1. In het algemeen bestuur te verzoeken dat verbonden partijen/gemeenschappelijke regelingen (GR) in hun kaderbrieven voor 2027 aan de raden bezuinigingsvoorstellen te doen.
2. In de zienswijzen over de kadernota's of begrotingen over 2026 van de gemeenschappelijke regelingen en verbonden partijen te vragen bezuinigingsmaatregelen, voor zover deze nog realistisch en uitvoerbaar zijn, door te voeren voor 2026.

[139] TwynstraGudde (14 mei 2025). *Raadssessie Heemskerk.*

[140] Gemeente Heemskerk (29 februari 2024). *M2024-03: Oplegger bij GR.*

[141] Gemeente Heemskerk (4 maart 2025). *Modelformat informatie Gemeenschappelijke regelingen.*

[142] Gemeente Heemstede (4 juli 2024). *Motie Gemeenschappelijke regelingen.*

[143] Gemeenten Regio Zaanstreek-Waterland (23 juli 2024). *Brief 'Gemeenschappelijke regeling in relatie tot gemeentelijke financiën' aan AB van de ODIJ.*

[144] Gemeente Velsen (25 februari 2025). *Motie 'Samen Slim Bezuinigen: Bezuinigingsstrategie voor Gemeenschappelijke Regelingen en Verbonden Partijen'.*

3. Naast de genoemde instrumenten ook andere beïnvloedingsmogelijkheden te verkennen, in te zetten op actieve en constructieve dialoog met andere deelnemende gemeente en de raad hierover voor 2026 te informeren.

Provincie Noord-Holland: Motie 'Onderzoek naar samenvoeging Omgevingsdiensten Noord-Holland'
In deze motie, aangenomen op 30 juni 2025, wordt uitgesproken dat versterking van de VTH-taken noodzakelijk is en dat omgevingsdiensten robuust moeten zijn.[145] Statenleden geven aan zich hier grondig op te hebben voorbereid, onder meer door het bestuderen van jaarverslagen en rapporten en door deel te nemen aan een studiereis naar Oost-Vlaanderen en Noord-Rijn Westfalen. En doordat de thematiek is besproken aan de hand van een discussienota en tijdens diverse expert-sessies.

Het college wordt in de motie verzocht te inventariseren wat kan worden geleerd van het besluitvormingsproces in de provincie Gelderland, waar is gekozen voor één omgevingsdienst. Daarnaast moet, samen met alle betrokken partijen in Noord-Holland zoals de OD's en gemeenten, worden bepaald hoe kan worden gekomen tot een betere samenwerking of een eventuele fusie van de omgevingsdiensten in de provincie. Bij deze afweging moet nadrukkelijk worden meegenomen op welke wijze de robuustheid en kwaliteit van de OD's het best kunnen worden gewaarborgd, en dienen de financiële en bestuurlijke consequenties van de verschillende alternatieven duidelijk in kaart te worden gebracht. Ook vraagt de motie om de externe functiescheiding tussen vergunningverlening en handhaving hierin te betrekken. Provinciale Staten willen hierover zo spoedig mogelijk, maar uiterlijk in het eerste kwartaal van 2026, nader worden geïnformeerd.

Vanuit de ODIJ is het initiatief om tempo te maken vanuit een bestuurlijke verkenner als positief ervaren. Wel is voor de ODIJ randvoorwaardelijk dat er zorgvuldig wordt aangesloten op bestaande processen, en dat er geen nieuw of losstaand proces wordt opgetuigd.[146] Uit het feitelijk wederhoor komt naar voren dat de uitkomsten van de bestuurlijke verkenning op 31 oktober 2025 worden verwacht.

[145] Provincie Noord-Holland (30 juni 2025). *Motie Onderzoek naar samenvoeging Omgevingsdiensten Noord-Holland.*

[146] TwynstraGudde (15 juli 2025). *Gespreksverslag interview ODIJ.*

4.3. Analyse ‘informatievoorziening en sturing’

4.3.1. Raden en PS worden actief geïnformeerd maar informatievoorziening voldoet (nog) niet aan de sturingsbehoefte

Als we reflecteren op de beschrijving van de informatievoorziening zien we dat er zichtbaar is geïnvesteerd in de betrokkenheid van de raden en Staten bij de ODIJ en specifiek het traject dat de ODIJ doorloopt. De raden en Staten zijn via de reguliere P&C-stukken en de raadsvoorstellen/opleggers vanuit de eigen vertegenwoordiger in het AB/DB meegenomen over het nut en de noodzaak van het ontwikkeltraject dat de ODIJ nu doorloopt. Daarnaast zijn de raden expliciet meegenomen via brieven en regionale bijeenkomsten en wordt er voorgesorteerd op een webinar en individuele sessie met de raden en Staten.

Als we echter inzoomen op het perspectief van de raden en Staten dat is opgehaald uit dit onderzoek, constateren we dat de (investeringen in) de informatievoorziening over de ODIJ niet heeft aangesloten bij de behoeften van de raden en Staten. Er zit een opvallend hiaat in de ‘papieren werkelijkheid’ waarin het traject uitvoerig is gedocumenteerd en gedeeld en het ervaren gevoel van zicht en grip hierop.

Een gebrekkig gevoel van zicht en grip wordt dus niet veroorzaakt door het ontbreken van informatie. Verklarende factoren zitten meer in de manier waarop deze informatie wordt aangeboden. Wat dat betreft signaleren we de volgende aandachtspunten.

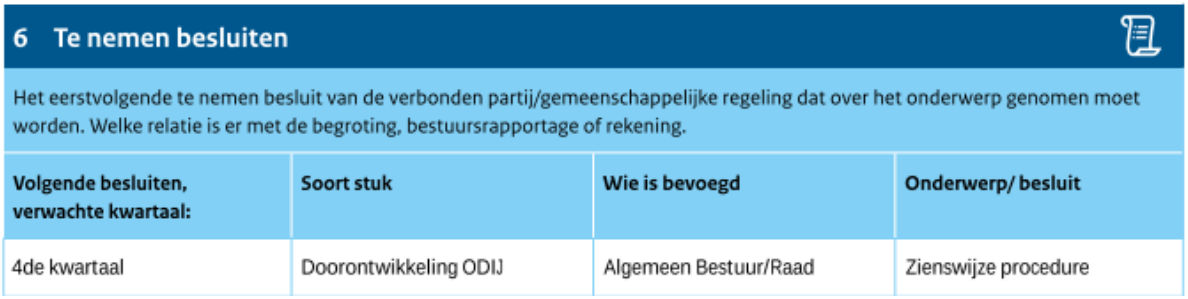
Periodieke informatie-overload
Een vaker gedeeld beeld door raads- en Statenleden is dat de hoeveelheid informatie per keer veel of technisch van aard is, waardoor deze lastig te interpreteren is.[147] Het werkveld van de ODIJ is specifiek en de affiniteit met dit werkveld verschilt. Er is sprake van een wisselend kennis- en ervaringsniveau met dit werkveld bij raads- en Statenleden. Ook vragen diverse raads- en Statenleden zich af wat zij, als één van de deelnemers, met hun zienswijzen kunnen bereiken. Het gevoel van beperkte invloed via dit instrument is hierbij in meerdere gesprekken als zorg geuit.[148]

Daar komt bij dat de informatie die wordt aangeboden aan de raad en PS in één keer drie uitvoeringsjaren betreft. De cyclus is zo opgebouwd dat raads- en Statenleden gelijktijdig het jaarverslag (jaar t-1), de voorgestelde begrotingswijziging (jaar t) en de conceptbegroting (jaar t+1) krijgen aangeboden. Hoewel in voorstellen aan de raden en PS vaak informatie wordt samengevat, is dit een flink pak aan informatie en daar komt bij dat dit gelijktijdig wordt geagendeerd samen met informatie over dezelfde periode vanuit andere GR’en. Dit dwingt raadsleden en Statenleden tot het maken van keuzes en leidt ertoe dat niet alle informatie goed wordt doorleefd. Tegelijkertijd zien we wel al initiatieven op dit knelpunt ontstaan vanuit raden zelf. Zo is in Heemskerk in één vergadering het initiatief genomen om te gaan werken met raadsrapporteurs en is er een motie aangenomen om een passende oplegger te verzorgen bij de behandeling van iedere zienswijze van een GR.

De toepassing van dit format zien we in de praktijk ook al terugkomen In het raadsvoorstel *Concept Jaarrekening 2024 Omgevingsdienst IJmond en Concept Begroting 2026 Omgevingsdienst IJmond (26 juni 2025).* Hierin wordt voor de raad van Heemskerk inzichtelijk gemaakt dat er in het vierde kwartaal (conform planning) een besluit over de doorontwikkeling van de ODIJ dient te worden genomen.

[147] Bijlagenrapport: deelnemers ODIJ in beeld’ (2025). O.a. Velsen, Bloemendaal.

[148] Bijlagenrapport: deelnemers ODIJ in beeld’ (2025). O.a. Heemskerk, Heemstede en Noord-Holland

6 Te nemen besluiten

Het eerstvolgende te nemen besluit van de verbonden partij/gemeenschappelijke regeling dat over het onderwerp genomen moet worden. Welke relatie is er met de begroting, bestuursrapportage of rekening.

Volgende besluiten, verwachte kwartaal:	Soort stuk	Wie is bevoegd	Onderwerp/ besluit
4de kwartaal	Doorontwikkeling ODIJ	Algemeen Bestuur/Raad	Zienswijze procedure

Figuur 13. Oplegger gemeente Heemskerk, raadsvoorstel concept jaarrekening 2024 en concept begroting 2026 ODIJ

Gebrek aan (overkoepelend) beeld wat er van informatievoorziening én sturing verwacht mag worden

Informatievoorziening
Een belangrijke gemene deler uit de sessies met raden en Staten is dat het lokaal een zoektocht is naar goede afspraken over de informatiebehoefte en de wijze waarop informatie naar de eigen raad en Staten wordt doorgeleid. Dit geldt niet alleen voor de ODIJ specifiek, maar voor GR'en in het algemeen. Veelal ontbreekt het aan afspraken hierover en is er *binnen* raden en Staten ook sprake van een wisselende informatiebehoefte. Daar waar het ene raadslid alleen behoefte heeft aan informatie over afwijkingen ten opzichte van het vastgestelde uitvoeringsprogramma heeft een ander raadslid behoefte aan actuele informatie over de voortgang van de opdracht.

Waar wel een gemeenschappelijke lijn in te vinden is, is dat raads- en Statenbreed behoefte is aan een kwantitatieve en kwalitatieve duiding van informatie van de desbetreffende deelnemer. Zoals in paragraaf 4.1.1 is beschreven werkt de ODIJ op dit moment al aan het versterken van dit inzicht en wordt hier in 2025 verder aan gewerkt. Raden en Statenleden spraken in dit onderzoek de behoefte uit voor korte samenvattingen waarin de belangrijkste ontwikkelingen worden geduid. Vanuit Heemskerk en Velsen is bijvoorbeeld toegelicht dat er meer behoefte is aan dashboards, met duidelijke prestatie-indicatoren op basis waarvan de uitvoering (en afwijking) gevolgd kan worden.[149] Ook worden bijvoorbeeld in Haarlem kansen gezien in alternatieve vormen van informatievoorziening, zoals werkbezoeken en technische sessies.[150]

Over dergelijke sessies komt naar voren dat dit ook op gespannen voet kan staan met de capaciteit die raads- en Statenleden kunnen besteden aan hun werk. Door diverse betrokkenen is aangegeven dat de opkomst bij de regionale raadssessies van maart 2025 beperkt bezocht zijn, ondanks dat hier ook in zienswijzen door raden zelf aandacht voor is gevraagd. In navolging hiervan blijft de ODIJ ook afhankelijk van de wijze waarop AB-leden lokaal de brugfunctie tussen de ODIJ en de eigen raad. Zij hebben een cruciale rol in het lokaal agenderen en actief bespreekbaar maken van de regionaal afgestemde informatie over de robuustheid en het ontwikkeltraject zoals raads- en Stateninformatiebrieven (oktober 2024 en maart 2025) en het interne memo van april 2025. Het is voor ons op basis van de eigen informatiesystemen niet altijd herleidbaar of en hoe alle informatie die regionaal wordt afgestemd bij de raden en Staten terecht komt. De ODIJ-organisatie zelf bemerkt ook dat deelnemers verschillend aankijken tegen het doorzetten van informatie richting de eigen volksvertegenwoordiging. En dat er zeer wisselend gebruik wordt gemaakt van de regionale raadssessies.[151]

We zien vanuit de sessies ook dat er tussen raads- en Statenleden onderling verschillen bestaan in hoe zij aankijken tegen hun rol bij de ODIJ, dan wel bij het construct van GR'en in algemene zin. De ODIJ is een 'collegeregeling' waarin de colleges/GS bevoegdheden en verantwoordelijkheden voor uitvoeringstaken binnen

[149] TwynstraGudde (14 mei 2025). *Raadssessie Heemskerk;* en TwynstraGudde (12 juni 2025). *Raadssessie Velsen.*

[150] TwynstraGudde (16 juni 2025). *Raadssessie Haarlem.*

[151] TwynstraGudde (15 juli 2025). *Gespreksverslag interview ODIJ.*

één construct bundelen. Uit de sessies is met name bij enkele gemeenten naar voren gekomen dat er lokaal tussen college en raad te beperkt het gesprek wordt gevoerd over wat een collegeregeling betekent voor de verdeling tussen college en raad. Én wat dit vervolgens betekent voor de informatie die de raad dient te ontvangen.[152]

Kijkend naar de huidige informatie zien we dat er ruimte is in het beter inzichtelijk maken van de koppeling tussen lokaal vastgestelde ambities en doelen en de bijdrage die de ODIJ hier aan levert. Omdat de robuustheidscriteria sterk zijn ingegeven vanuit het perspectief van bedrijfsvoering, bestaat het risico dat er in de communicatie te veel focus komt op deze 'uitvoering', wat aan het college is. Uiteindelijk zit de kaderstellende (en daaruit voortvloeiende controlerende) rol van de raden en Staten op beleidsdoelen waar de ODIJ een bijdrage aan levert. En dient er dus in de informatie de verbinding te worden gemaakt tussen deze ambities/doelen, de inzet van de ODIJ daarbij en de kosten daarvan. Een 'beperkende' factor hierbij is dat er verschillen zijn tussen de gemeente en provincie in hoeverre zij (nog) eigen VTH-beleid hebben opgesteld. Dit wordt per deelnemer uitgewerkt in het *'Bijlagenrapport'*.

4.3.2. Onderscheid eigenaarschaps- én opdrachtgeversrol beperkt geëxpliciteerd. Rollen staan op gespannen voet in dit traject

In dit onderzoek hebben we nadrukkelijk aandacht voor de rol van eigenaar en opdrachtgever en wat dit betekent voor de sturing op de ODIJ. Op basis van de documenten en gesprekken constateren we dat alleen de provincie Noord-Holland deze rollen in de uitvoering expliciet heeft gescheiden. Dit gebeurt zowel op bestuurlijk als ambtelijk niveau. De bestuurder zit vanuit de eigenaarsrol in het AB van de ODIJ. Voor de gemeenten geldt dat er voor twee deelnemers (Bloemendaal en Heemstede) wel sprake is van bestuurlijke scheiding op papier maar dit niet in de praktijk plaatsvindt.

Het is niet verplicht om een dergelijke scheiding fysiek in portefeuilles aan te brengen. De 'handreiking Regionale Beleidscyclus'[153] spreekt alleen over de volgende 'eis': *"Het bestuur in de regio kan haar rol als eigenaar en opdrachtgever effectief onderscheiden en beide rollen goed invullen"*. Diverse bestuurders geven aan dat het gelijktijdig vertegenwoordigen van de rol van opdrachtgever en eigenaar inherent is aan het bovenlokaal samenwerken binnen de ODIJ. En dat het prima lukt om met beide petten deel te nemen aan één vergadering.[154] We constateren dat beide rollen op gespannen voet zijn komen te staan in dit traject en specifiek ook in de sturing. Er ligt namelijk een interbestuurlijke afspraak om de dienst (financieel) te 'stutten', om zo een minimale omzet te kunnen genereren. Hier is de rol van eigenaar dominant; de gezamenlijke verantwoordelijkheid voor de continuïteit en het functioneren van de GR en de financiële aansprakelijkheid voor eventuele tekorten of investeringen.

Diverse AB-leden hebben alleen vanuit hun eigen raden of collega-portefeuillehouders via zienswijzen, moties of brieven verzoeken meegekregen om te kijken of er juist ruimte is voor bezuinigingen bij de ODIJ. Dit is begrijpelijk, gelet op de eigen financiële positie van gemeenten inzake het *ravijnjaar*, waar ook veel aandacht naar uit is gegaan in zienswijzen. We constateren dat hierbij het 'lokale belang', ofwel het 'opdrachtgeversperspectief' dominant is in de sturing. Voorbeelden hiervan zijn:

- de motie "Gemeenschappelijke regelingen" (Heemstede, 4 juli 2024);
- de gezamenlijke brief van de wethouders financiën 'Gemeenschappelijke regeling in relatie tot gemeentelijke financiën' aan AB van de ODIJ (gemeenten Zaanstreek-Waterland, 24 juli 2024);
- de motie 'slim Bezuinigen: Bezuinigingsstrategie voor Gemeenschappelijke Regelingen en Verbonden Partijen' (Velsen, 25 februari 2025).

[152] O.a. TwynstraGudde (14 mei 2025). *Raadssessie Heemskerk;* TwynstraGudde (16 juni 2025). *Raadssessie Haarlem;* en TwynstraGudde (12 juni 2025). *Raadssessie Velsen.*

[153] Deze handreiking is opgesteld onder een andere pijler binnen het IBP-VTH en is hier te raadplegen.

[154] Bijlagenrapport: deelnemers ODIJ in beeld' (2025). O.a. Heemskerk, Heemstede en Noord-Holland

Een ander voorbeeld waarbij voornoemde spanning naar voren komt is de raadscommissie van 25 juni 2025 van de gemeente Zandvoort. In deze commissie licht de wethouder toe dat Zandvoort actief betrokken is bij de discussie over de toekomst van de taken die niet vanuit het GR-regime zijn ingebracht. Daarbij wordt ingegaan op de mogelijkheid om bepaalde taken die nu bij de ODIJ belegd zijn in de toekomst onder te brengen bij Haarlem. Hiervoor geldt dat het vanuit het opdrachtgeversperspectief logisch is om een voor de eigen gemeente zo efficiënt mogelijke en nabije[155] taakuitvoering te organiseren.

Voor de sturing op de ODIJ geldt dat beide rollen in balans dienen te zijn. Het is logisch dat er zowel aandacht is voor het lokale belang als voor dat wat goed is voor het stelsel. In dit licht is de motie van PS interessant; hierbij staan de Staten zichtbaar voor het functioneren van het gehele stelsel en stuurt het op de logische samenhang tussen de OD's. Toch komt uit gesprekken[156], en de eerder benoemde analyses over de governance, naar voren dat op dit moment te beperkt is uitgewerkt wat er verwacht mag worden van de rol van eigenaar en opdrachtgever, en hoe dit zich weer verhoudt tot de rol van opdrachtnemer (de ODIJ-organisatie). Deze vraagstukken worden wel duidelijk opgepakt binnen het traject dat de ODIJ nu doorloopt.

Een ander aandachtspunt hierbij is ook het komen tot een eenduidig mandaatbesluit en het expliciet organiseren van het opdrachtgeverschap. Juist kleinere gemeenten, die veel in 'regie' doen en taken op afstand uitvoeren, zijn gebaat bij goed opdrachtgeverschap en accounthouderschap. In de afgelopen jaren is dit accounthouderschap beperkt structureel ingevuld geweest. Dit is nu wel in ontwikkeling geweest, maar de ODIJ is hiermee later dan andere diensten in het land.

Deze laatste bevinding sluit aan bij het beeld dat er door de deelnemers in de jaren vóór dit traject niet altijd consequent is gestuurd op de robuustheid van de ODIJ. Het verslag van het gesprek over de beoordeling van het PvA (25 september 2024) tussen het ministerie en de ODIJ maakt dit in onze ogen treffend inzichtelijk. Hierin staat opgenomen dat men bij de ODIJ in eerste instantie in de veronderstelling was robuust te zijn, waardoor er laat is ingestapt in het proces. Ook wij halen uit interviews[157] dat er vanwege tevredenheid over de uitvoering van de eigen opdracht beperkt aanleiding is geweest om bij te sturen op dat wat de dienst nodig heeft om de opdracht goed uit te kunnen voeren. Hierbij heeft het lokale 'opdrachtgeversperspectief' geprevaleerd boven het collectieve 'eigenaarsperspectief'.

[155] De gemeente Haarlem en Zandvoort hebben één gezamenlijke ambtelijke organisatie.

[156] O.a. TwynstraGudde (15 juli 2025). *Gespreksverslag interview ODIJ.*

[157] O.a. TwynstraGudde (5 juni 2025) *Velsen bestuurlijk;* en TwynstraGudde (3 juni 2025). *Interview Heemskerk ambtelijk.*

4.4. Toets op de normen m.b.t. 'informatievoorziening en sturing'

De deelvragen die in dit hoofdstuk aan bod komen zijn uitgewerkt in door de Rekenkamers vastgestelde normen.

Voor de toets op de normen maken we in dit onderzoek gebruik van een kwalitatieve vijfpuntsschaal, lopend van *helemaal niet voldaan* tot *volledig voldaan* . Er is geen sprake van een kwantitatieve duiding of normering. De beoordeling is gebaseerd op de voorliggende beschrijvingen en analyses.

Norm 7: "Er zijn duidelijke afspraken over de informatievoorziening over en sturing op de ODIJ tussen alle betrokken actoren" (denk aan: frequentie, kwaliteit, organisatie en tijdigheid).

Helemaal niet voldaan	In beperkte mate voldaan	Gedeeltelijk voldaan	Grotendeels voldaan	Volledig voldaan

Er zijn in de basis duidelijke afspraken over de informatievoorziening over en sturing op de ODIJ. Deze volgen uit de Wgr en zijn ook vastgelegd in de GR ODIJ. De afspraken richten zich vooral op de totstandkoming van de informatie, de frequentie van informatie en de tijdigheid hiervan (wie komt wanneer tot welke informatie?).

Over de (gewenste) *kwaliteit* van de informatievoorziening, de koppeling tussen opdracht, inzet en middelen en de vertaling naar stuurinformatie, zijn op dit moment nog beperkter afspraken gemaakt. Hier vindt vanuit de ODIJ wel (door)ontwikkeling op plaats.

Norm 8: "De afspraken worden in de praktijk nageleefd."

Helemaal niet voldaan	In beperkte mate voldaan	Gedeeltelijk voldaan	Grotendeels voldaan	Volledig voldaan

Het lukt de ODIJ om de afspraken over informatievoorziening en sturing in de praktijk na te leven. Dit betekent dat documenten tijdig worden opgeleverd en dat de raden en Staten tijdig in positie worden gebracht om zienswijzen in te dienen. De realiteit van de huidige informatievoorziening zorgt wel voor een periodieke informatie-overload bij de raden en Staten, wat het moeilijk maakt om stukken goed te doorgronden. Hierbij speelt ook dat het binnen – met name – raden ontbreekt aan een gedeeld wensbeeld van de informatiekwaliteit.

Voor de bestuurders (en ambtenaren) geldt ook dat de huidige informatievoorziening het nog beperkt mogelijk maakt om (bij) te sturen op de opdracht en de bijdragen van de ODIJ aan lokaal of regionaal vastgestelde ambities en doelen. De informatie die hiervoor nodig is, is wel in ontwikkeling.

Norm 9: "De betrokken actoren binnen gemeenten en provincie zijn actief geïnformeerd over het proces van robuustheid en de stappen die nodig zijn om robuust te worden."

Helemaal niet voldaan	In beperkte mate voldaan	Gedeeltelijk voldaan	Grotendeels voldaan	Volledig voldaan

Er is zichtbaar aandacht voor actieve informatievoorziening over het traject dat de ODIJ nu doorloopt. Dit varieert van deelname aan werkgroepen (ambtelijk)[158] de introductie van accounthoudersoverleggen en de intensivering van de AB-vergaderingen. De informatie die ambtelijk wordt voorbereid en waar bestuurlijk richting aan wordt

[158] Zie eerder: §3.2.2.

gegeven komt via raden en PS binnen via de reguliere P&C-cyclus en 'traject-specifieke' informatie. Voor raden en PS zijn een webinar en een volgende individuele sessie in voorbereiding. Er is wel een wisselend beeld bij hoe regionaal afgestemde informatie lokaal wordt doorgeleid dan wel besproken.

Norm 10: "De verschillende actoren binnen gemeenten en provincie benutten deze informatie actief om (bij) te sturen op de robuustheid van de ODIJ."

Helemaal niet voldaan	In beperkte mate voldaan	Gedeeltelijk voldaan	Grotendeels voldaan	Volledig voldaan

Informatie over de staat en ontwikkelbehoefte van de ODIJ was lange niet tijd niet voorhanden. Sinds de eigen bestuursopdracht en het PvA rondom robuustheid wordt er binnen de drie sporen die de ODIJ doorloopt, met name bestuurlijk en ambtelijk ingezet op de (bij)sturing op de toekomstbestendigheid en robuustheid van de ODIJ. Er wordt binnen de sporen nieuwe informatie ontwikkeld die wordt benut voor bespreking en oordeelsvorming en als input dient voor besluitvorming later in het traject. Hierbij zien we ambtelijk nog wel verschillen in capaciteit die van invloed zijn op de betrokkenheid bij het proces.[159] Breder speelt wel een vraag over de sturing die raden en PS kunnen dan wel dienen te geven op dit traject. Er is bij de deelnemers ook beperkt een gedeeld beeld wat er van de rol van raden en PS bij de ODIJ en dit proces mag worden verwacht.

Norm 11: In de sturing op de ODIJ is er aandacht voor de opdrachtgevers- én de eigenaarsrol. Op beide rollen wordt in de praktijk actief en evenredig gestuurd.

Helemaal niet voldaan	In beperkte mate voldaan	Gedeeltelijk voldaan	Grotendeels voldaan	Volledig voldaan

Analyses over de governance van de ODIJ laten zien dat bestuurlijk eigenaarschap en opdrachtgeverschap eerder niet dan wel expliciet onderscheiden worden. Van alle deelnemers heeft alleen de provincie beide rollen ambtelijk en bestuurlijk expliciet gescheiden. Deelnemers dienen in staat te zijn deze rollen wel effectief te kunnen onderscheiden.

Tot de start van het huidige ontwikkeltraject in april 2024 lijkt bij de sturing op de ODIJ het opdrachtgeversbelang geprevaleerd te hebben boven het eigenaarsbelang. Vanwege tevredenheid over nabijheid en de uitvoering van de lokale opdracht is er individueler gestuurd en beperkter aandacht geweest voor de continuïteit van de dienst. Met het huidige ontwikkeltraject wordt er binnen het AB wel meer vanuit collectief eigenaarschap gestuurd op noodzakelijke verbeterpunten binnen de ODIJ. Het ontwikkeltraject ziet er op toe dat de benodigde basis op orde wordt gebracht om verder door te ontwikkelen. Echter, ook nu nog zit er spanning tussen de opdrachtgeversrol en de eigenaarsrol, met name op de benodigde inbreng van taken om aan het omzetcriterium (kpi 1) te kunnen voldoen.

[159] Zie eerder: §3.2.2.

Bijlagen

Bijlage 1. Taken per deelnemer

Tijdens de AB-vergadering van 9 juli 2025 heeft onder spoor 1 een overzicht van verplichte/niet-verplichte taken voorgelegen.

Onderstaand zijn de huidige taken per deelnemer, volgend uit het memo 'Verplichte en niet-verplichte taken binnen OD IJmond' opgenomen.[160]

[160] IPR Normag (12 juni 2025). *Memo Verplichte en niet-verplichte taken binnen ODIJmond.* Onderdeel van Omgevingsdienst IJmond (9 juli 2025). *Herijking GR & governance (Besluit nr. AB 2025- 027).*

odijmond
OMGEVINGSDIENST IJMOND

Verplichte taken en niet verplichte taken

Onze dienstverlening	Wet./ N-Wet.	Verplichte/niet verplichte taken	Beverwijk	Heemskerk	Uitgeest	Velsen	Purmerend	Edam-Volendam	Waterland	Wormerland	Landsmeer	Oostzaan	Bloemendaal	Haarlem	Heemstede	Zandvoort	Provincie NH	TOTAAL DEELNEMERS
Toezicht																		
(voormalig) C/controle locatie met vergunningspl. MBA	WBO	B	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	15
Indirecte lozingen (ex. externe kosten)	WBO	B	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	15
24 uurs bereikbaarheid	WBO/WTG	B	⚑	⚑	⚑	⚑	⚑	⚑	⚑	⚑	⚑	⚑	⚑	⚑	⚑	⚑		14
(voormalig) A/eerste controle	WTG	V+	♀	♀	♀	♀	♀	♀	♀	♀	♀	♀	♀	♀	♀	♀		14
(voormalig) A/hercontrole	WTG	V+	♀	♀	♀	♀	♀	♀	♀	♀	♀	♀	♀	♀	♀	♀		14
Administratieve controle	WBO	B	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛		14
(voormalig) B/controle locatie met meldingen en maatwerk	WBO	B	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛		14
(voormalig) B/hercontrole locatie met maatwerk	WBO	B	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛		14
Beoordelen van klachten	WBO	B	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛		14
Bodem	WBO	B	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛		14
(voormalig) C/hercontrole locatie met vergunningspl. MBA	WBO	B	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛		14
Energiecontroles	WBO	B	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛		14
Evenementen advies	WTG	B	♀	♀	♀	♀	♀	♀	♀	♀	♀	♀	♀	♀	♀	♀		14
Evenementen controle	WBO	B	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛		14
Label C	WTG	+	♀	♀	♀	♀	♀	♀	♀	♀	♀	♀	♀	♀	♀	♀		14
Ondermijning	WBO	B	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛		14
Strafrecht (milieu, bodem, asbest, etc.)	WBO	B	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛		14
Toezicht asbest/sloop	WBO	B	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛		14
Bodem overgangsrecht	WBO	B															♛	1
Vergunningverlening																		
Procedure omgevingsvergunning MBA	WBO	B	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	15
Actualisatietoets	WBO	B	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	15
Advies omgevingsplannen	WBO	+	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛		14
Bodem maatwerk en gelijkwaardigheid	WBO	B	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛		14
Bodem MBA informatieplicht	WBO	B	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛		14
Bodem MBA meldingsplicht	WBO	B	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛		14
Melding/advies asbest	WBO	B	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛		14
Procedure informatieplicht MBA	WBO	B	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	15
Procedure maatwerk/gelijkwaardigheid MBA	WBO	B	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	15
Procedure meldingsplicht MBA	WBO	B	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	15
Vragen van derden/adviseren van derden	WBO/WTG	B	⚑	⚑	⚑	⚑	⚑	⚑	⚑	⚑	⚑	⚑	⚑	⚑	⚑	⚑	⚑	15
Wettelijk adviseursschap	WTG	+	♀	♀		♀												3
Bodem overgangslocaties/nazorg	WBO	B															♛	1

Advies																			
Advisering omgevingsplannen	WBO	+	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	15
Omgevingswet en verorderingen	WBO/WTG	+	⚑	⚑	⚑	⚑	⚑	⚑	⚑	⚑	⚑	⚑	⚑	⚑	⚑	⚑	⚑	⚑	15
Projecten, programma's en beleid	WTG/ NWT	+	📍	📍	📍	📍	📍	📍	📍	📍	📍	📍	📍	📍	📍	📍	📍	📍	15
Ruimtelijke ontwikkelingen en omgevingsvergunningen (Variant A / generiek overleg)	WTG	+	📍	📍	📍	📍	📍	📍	📍	📍	📍	📍	📍	📍	📍	📍	📍	📍	15
Ruimtelijke ontwikkelingen en omgevingsvergunningen (Variant B / specifieke overleggen)	WTG	+	📍	📍	📍	📍	📍	📍	📍	📍	📍	📍	📍	📍	📍	📍	📍	📍	15
Actieplan geluid	WTG	+	📍	📍		📍							📍	📍	📍	📍			7
Bouwvergunningverlening, toezicht en handhaving																			
Bouwen vergunningverlening & toezicht	WTG	+	📍	📍	📍				📍	📍	📍	📍				📍			7
Juridisch milieu																			
Bezwaar, beroep, hoger beroep, vovo's	WBO	B	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	15
Handhavingszaken	WBO	B	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	15
Projecten & kwaliteit	WBO	B	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	♛	15
Juridische ondersteuning	WBO	B																♛	1
Projecten																			
Uitvoering stimuleringsprojecten	NWT	Pr	📌	📌	📌	📌				📌	📌	📌	📌	📌	📌	📌			11
GreenBiz IJmond	NWT	Pr	📌	📌	📌	📌													4
Gezonde leefomgeving IJmond	NWT	Pr	📌	📌		📌													3
IJmond Bereikbaar	NWT	Pr	📌	📌		📌													1
Overige taken																			
Beheer Inrichtingen bestand	CT	B	🏛	🏛	🏛	🏛	🏛	🏛	🏛	🏛	🏛	🏛	🏛	🏛	🏛	🏛	🏛	🏛	15
Contactfunctionaris	CT	B	🏛	🏛	🏛	🏛	🏛	🏛	🏛	🏛	🏛	🏛	🏛	🏛	🏛	🏛	🏛	🏛	15
Data analisten VTH	CT	B	🏛	🏛	🏛	🏛	🏛	🏛	🏛	🏛	🏛	🏛	🏛	🏛	🏛	🏛	🏛	🏛	15
Fondsenwerving	CT	B	🏛	🏛	🏛	🏛	🏛	🏛	🏛	🏛	🏛	🏛	🏛	🏛	🏛	🏛	🏛	🏛	15
Projectleider regionale projecten en programma's	CT	B	🏛	🏛	🏛	🏛	🏛	🏛	🏛	🏛	🏛	🏛	🏛	🏛	🏛	🏛	🏛	🏛	15
Schiphol	NWT	+	📌	📌	📌	📌										📌			5
Alcoholwet	WTG	+			📍					📍	📍	📍	📍		📍				6
Brandveiligheid	WTG	+			📍					📍		📍							3
Digitaal opkoop register (DOR)	WTG	+											📍		📍				2
Natuur en Milieu Educatie (NME)	NWT	+	📌	📌															2
Havens	WTG	+				📍													1
Toeristisch verhuur	NWT	+															📌		1

LEGENDA VERPLICHTE / NIET VERPLICHTE TAKEN

B V+ **Verplichte taken:** Basistaak (B) en verplichte (milieugerelateerde) Plustaak (V+)

\+ Pr **Niet verplichte taken:** Plustaak (+) en Projecten (Pr)

LEGENDA WETTELIJKE / NIET WETTELIJKE TAKEN

♛ **WBO** (Wettelijke Basistaak OD) 📍 **WTG** (Wettelijke Taak Gemeente)

⚑ **WBO/WTG** (deels Wettelijke Basistaak OD/ deels Wettelijke Taak Gemeente)

📌 **NWT** (Niet-Wettelijke Taak) 🏛 **CT** (Collectieve Taak)

Bijlage 2. Eigenschappen ‘zelfstandig toekomstbestendige organisatie’

1. Een organisatie die kan leunen op een duidelijk juridisch kader met een actuele gemeenschappelijke regeling (GR), duidelijke contracten (DVO's), een duidelijke financiering en een heldere P&C cyclus.
2. Een organisatie waarbij deelnemers én medewerkers een duidelijk beeld hebben van de bestuurlijke ambities en de omvang van de opgave die er ligt.
3. Waarbij er een relatie is tussen die ambities en de opgave, als ook tussen de inzet van uren en middelen. En ook dat er een zekere mate van zakelijkheid is als het gaat om extra taken of vragen en projecten en dat daar het goede gesprek over wordt gevoerd met de deelnemers.
4. Waarbij de organisatie intern grip en zicht heeft op de te leveren producten en diensten, op de besteding van uren en middelen en waarbij er een balans is tussen efficiëntie en kwaliteit.
5. Met intern een beeld van wat er nodig is aan capaciteit, ervaring en kennis.
6. Waarbij als dat nodig is tijdig en volledig met de deelnemers wordt gecommuniceerd over eventuele afwijkingen. Hiervoor is een vaste bestuurlijke- en ambtelijke overlegstructuur nodig.
7. Waarbij de organisatie en de individuele medewerkers voldoende mogelijkheden hebben om te ontwikkelen.
8. Waarbij aantrekkelijke arbeidsvoorwaarden kunnen worden geboden n een competitieve arbeidsmarkt.
9. Met een goede professionele interne bedrijfsvoering (financiën, P&O, ICT en huisvesting).
10. Waarbij deelnemers ook optreden als professionele opdrachtgevers en in staat zijn aan te geven wat zij willen en met de organisatie in gesprek gaan wanneer dat nodig is.
11. Waar deelnemers als eigenaren van de organisatie waar mogelijk de organisatie ondersteunen en ook zien als een dienst van henzelf.
12. En dat de organisatie er voor zorgt dat de deelnemers blijvend tevreden zijn als opdrachtgevers als het gaat om kwaliteit, nabijheid en balans tussen uitvoering en inzet van middelen.

Bijlage 3. Vergelijkende data uit Tweejaarlijks onderzoek van de Wet VTH t.b.v. deelvraag 3

Deelvraag 3: Hoe zijn de prestaties en de kosten van de ODIJ in vergelijking tot andere omgevingsdiensten?

Verwacht werd dat de meest recente data vanuit het Tweejaarlijks onderzoek van de Wet VTH in september of oktober 2025 beschikbaar zouden zijn. Dit is nog niet het geval. Indien deze beschikbaar zijn worden deze toegevoegd aan de rapportage of separaat gedeeld.

Bijlage 4. Lijst van afkortingen

Afkorting	Definitie
AB	Algemeen Bestuur
AMvB	Algemene Maatregel van Bestuur
Art.	Artikel
Awb	Algemene wet bestuursrecht
B&W	Burgemeester en Wethouders
BOB	Beeldvormend – Oordeelsvormend – Besluitvormend
BTP	Basistakenpakket
BZK	(Ministerie van) Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
DB	Dagelijks Bestuur
DVO	Dienstverleningsovereenkomst
EV	Externe Veiligheid
GR	Gemeenschappelijke Regeling
GS	Gedeputeerde Staten
IBP-VTH	Interbestuurlijk Programma vergunningverlening, toezicht en handhaving
IenW	(Ministerie van) Infrastructuur en Waterstaat
Kpi's	Key performance indicators
OD	Omgevingsdienst
ODIJ	Omgevingsdienst IJmond
ODNHN	Omgevingsdienst Noord-Holland Noord
ODNZKG	Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied
OFGV	Omgevingsdienst Flevoland Gooi- en Vechtstreek
OL	Openbaar Lichaam
P&C	Planning & Control
PS	Provinciale Staten
PvA	Plan van Aanpak
VTH	Vergunningverlening, toezicht en handhaving
Wgr	Wet gemeenschappelijke regelingen

Werken met TwynstraGudde betekent samen maatschappelijke transities werkend krijgen. Met advies, management en opleidingen helpen we mensen en organisaties bij duurzame veranderingen. Denk aan energie en klimaat, wonen, veiligheid, landbouw, mobiliteit, zorg en onderwijs. Onze kracht ligt in daadkracht. In het creëren van oplossingen die werkbaar zijn én werkbaar blijven. Samen met onze opdrachtgevers - en alle belanghebbenden daaromheen - werken we aan een samenleving die schoon, veilig, gezond en weerbaar is. Zo maken we blijvend impact op morgen.

RAPPORT

Rapport ODIJ – Deelnemers onderzoek in beeld

Thijs Boertien, Jop de Graaff, Carmen Hendriks, Roel Lauwerier

29 oktober 2025

TwynstraGudde

Impact op morgen.

Inhoudsopgave

1. Gemeente Bloemendaal 3

2. Gemeente Haarlem 9

3. Gemeente Heemskerk 14

4. Gemeente Heemstede 21

5. Gemeente Landsmeer 26

6. Gemeente Oostzaan 32

7. Gemeente Velsen 38

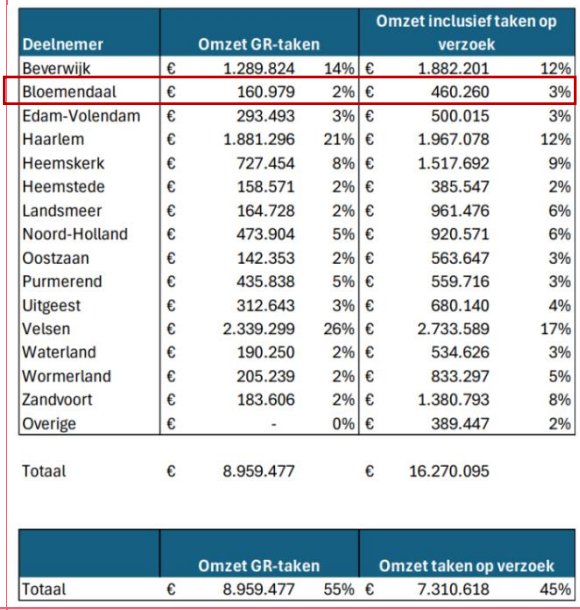
8. Gemeente Zandvoort 45

9. Provincie Noord-Holland 51

1. Gemeente Bloemendaal

Bloemendaal en ODIJ in beeld – feitelijke informatie (peildatum juli, 2025)

Aspect	Toelichting
Afspraken met ODIJ	**Mandaat** In het *Mandaat-, en machtigingsbesluit plustaken en milieutakenpakket Bloemendaal (2024)* is vastgelegd dat er wordt gekozen voor een algemeen geformuleerd mandaatbesluit. Dit betekent dat de ODIJ de bevoegdheid wordt verleend om – op een enkele uitzondering na – alle besluiten te nemen en overige handelingen te verrichten die voor een goede uitvoering van de taken en bevoegdheden nodig zijn. **Takenpakket** In de Dienstverleningsovereenkomst (*DVO 1 maart 2019-31 december 2026)* is vastgelegd dat de ODIJ het basistakenpakket (BTP) voor de gemeente uitvoert. Daarnaast voert de ODIJ sinds 1 januari 2015 tevens het volledige milieutakenpakket en per 1 februari 2014 taken op het gebied van de Drank- en Horecawet uit. De gemeente voert voor 'Bouwen' zélf de taken rondom vergunningverlening & toezicht uit. Acht van de vijftien (8/14) gemeenten hebben deze taken belegd bij de ODIJ (57%). Vanuit het feitelijk wederhoor is door de organisatie aangegeven dat ook het Actieplan geluid, Digitaal Opkoop Register, Label C inspectie, Energiebesparingsakkoord Noord-Hollandse Bedrijven (subsidie PNH) en uitvoering stimuleringsprojecten duurzaamheid (SPUK) onderdeel uitmaken van de afspraken tussen de gemeente en de ODIJ.
Financiële omvang plus stemverhouding 2024	Artikel 8 van de GR legt het stemrecht tussen de leden van het algemeen bestuur vast. Daarbij heeft elk lid van het algemeen bestuur één stem. Besluiten worden bij meerderheid van stemmen genomen. Alleen bij hoofdelijke oproeping geldt een gewogen stemverhouding naar financiële inbreng (op basis van de vastgestelde begroting) van de deelnemers voor het nemen van besluiten. Daarmee wordt de omvang van de jaarlijkse financiële bijdrage aan OD IJmond bedoeld van de deelnemer.

Deelnemer	Omzet GR-taken		Omzet inclusief taken op verzoek	
Beverwijk	€ 1.289.824	14%	€ 1.882.201	12%
Bloemendaal	€ 160.979	2%	€ 460.260	3%
Edam-Volendam	€ 293.493	3%	€ 500.015	3%
Haarlem	€ 1.881.296	21%	€ 1.967.078	12%
Heemskerk	€ 727.454	8%	€ 1.517.692	9%
Heemstede	€ 158.571	2%	€ 385.547	2%
Landsmeer	€ 164.728	2%	€ 961.476	6%
Noord-Holland	€ 473.904	5%	€ 920.571	6%
Oostzaan	€ 142.353	2%	€ 563.647	3%
Purmerend	€ 435.838	5%	€ 559.716	3%
Uitgeest	€ 312.643	3%	€ 680.140	4%
Velsen	€ 2.339.299	26%	€ 2.733.589	17%
Waterland	€ 190.250	2%	€ 534.626	3%
Wormerland	€ 205.239	2%	€ 833.297	5%
Zandvoort	€ 183.606	2%	€ 1.380.793	8%
Overige	€ -	0%	€ 389.447	2%
Totaal	€ 8.959.477		€ 16.270.095	

	Omzet GR-taken		Omzet taken op verzoek	
Totaal	€ 8.959.477	55%	€ 7.310.618	45%

Is het voor de raad duidelijk hoe het huidige stelsel van de ODIJ er uitziet, wie hierbij betrokken zijn en wat hun rollen, taken en verantwoordelijkheden zijn?	Vanuit de raadssessie komt naar voren dat het huidige stelsel voor de raadsleden globaal duidelijk is, maar het ontbreekt aan gedetailleerde kennis over specifieke taken. Zo weten de raadsleden dat de ODIJ zich vooral bezighoudt met 'wettelijke taken', waaronder vergunningen en dat de gemeente niet van alle diensten van de ODIJ gebruik maakt. De vraag wat wettelijke taken zijn en waar de ODIJ exact over gaat speelt wel in de raad. Dit uit zich, zo komt naar voren, in het gegeven dat er regelmatig over de ODIJ wordt gesproken in relatie tot Tata Steel. Er blijkt dan verwarring te zijn of de ODIJ wel een rol heeft ten aanzien van dit bedrijf.

Sturing en informatievoorziening

Aspect	Toelichting
Afspraken	Los van de GR-specifieke afspraken, zie hoofdstuk 4 van het hoofdrapport, heeft de gemeente Bloemendaal een eigen nota *'Grip op samenwerking'* (16 november 2023). Deze nota beschrijft op welke manier de actieve betrokkenheid van de raad en daarmee de democratische legitimiteit van (regionale) samenwerking ingevuld kan worden. In de nota is de ODIJ aangemerkt als 'zware GR' waarbij vanuit de wet de mogelijkheid tot sturing vanuit de gemeenteraad relatief groot is. De formele instrumenten voor kaderstelling en controle zijn beschreven; het gaat hierbij o.a. om de zienswijzeprocedure. Er wordt een 'voorblad' geïntroduceerd voor de begroting en jaarverslagen waarin de gemeente per samenwerkingsverband verschillende aspecten duidt, zoals: producten/diensten/doelen, financiën, prestaties, ontwikkelingen en het risicomanagement. In het feitelijk wederhoor is toegelicht dat informatie uit (regionale) samenwerkingsverbanden als vast agendapunt op de commissievergaderingen is opgenomen.

Opdrachtgevers- en eigenaarsperspectief	**Rollen** In de nota *'Grip op samenwerking'* licht de gemeente drie rollen uit die er zijn ten opzichte van samenwerkingsverbanden: 1. Opdrachtgever: we geven opdrachten aan een samenwerkingsverband. Deze opdrachten voeren zij voor ons uit. De opdrachtgever gaat over de inhoud van de werkzaamheden die het samenwerkingsverband voor de gemeente verricht 2. Eigenaar: we zijn gedeeltelijk eigenaar of aandeelhouder van het samenwerkingsverband. Kort gezegd gaat de eigenaar over het voortbestaan van het samenwerkingsverband. Dat wil zeggen dat de eigenaar kijkt naar de lange termijn. Daarin is het goed vervullen van lopende opdrachten (goed opdrachtnemerschap) maar één element 3. Deelnemer: inhoudelijk partner vanuit de gemeente. Met al onze samenwerkingsverbanden onderhouden we goede contacten en wisselen we informatie uit ten behoeve van de uitvoering van concrete doelen. Deze rol geldt voor alle samenwerkingsverbanden, behalve Stedin Groep en BNG. In de nota is tevens het volgende opgenomen over de ODIJ als het gaat om scheiding tussen de rollen:

Verbonden partij	**Samen werkings-vorm**	**Ambtelijk verantwoordelijk voor**			**Bestuurlijk verantwoordelijk voor**	
		Rol opdrachtgever	*Rol eigenaar*	*Rol deelnemer*	*Rol opdrachtgever/ deelnemer*	*Rol eigenaar*
OmgevingsDienst IJmond	Openbaar Lichaam (GR)	Domeinmanager Fysieke Leefomgeving	n.v.t.	Beleidsambtenaar	Portefeuillehouder Vergunningen, Toezicht en Handhaving (VTH)	Portefeuillehouder Financiën

Op papier is er dus een 'natuurlijke scheiding' aangebracht tussen de rol van opdrachtgever en opdrachtnemer, zowel op bestuurlijk als ambtelijk niveau. In de praktijk vindt deze scheiding echter niet bewust plaats. Toegelicht is dat de portefeuillehouder financiën niet expliciet de rol van eigenaar invult.

Beleid
Een belangrijk instrument voor de sturing op de ODIJ is het beleidskader VTH-milieu en de VTH-strategie milieu 2023–2026 van de ODIJ. Het beleidskader is vastgesteld door alle colleges van de deelnemende gemeenten en de provincie Noord-Holland. Het beleidskader beschrijft de prioriteiten en wettelijke kaders voor de uitvoering van VTH-taken op het gebied van milieu en vormt daarmee het inhoudelijke fundament voor de taken die de ODIJ voor Bloemendaal uitvoert.

In het kader van dit onderzoek zijn voor Bloemendaal geen aanvullende beleidsdocumenten gedeeld die als basis dienen voor de opdracht aan en sturing op de ODIJ.

<table>
<tr><td>Betrokkenheid raad via zienswijzen</td><td>De gemeenteraad heeft, sinds de start van het proces robuustheid, de volgende zienswijzen ingediend.

<table>
<tr><th>Document</th><th>Zienswijze</th></tr>
<tr><td>Jaarstukken 2023, eerste begrotingswijziging 2024 en conceptbegro-ting 2025</td><td>De gemeenteraad heeft een positieve zienswijze ingediend op de concept eerste begrotingswijziging 2024 en de concept begroting 2025 van Omgevingsdienst IJmond. De wethouder heeft de gemeenteraad toegezegd om via een beeldvormende avond in oktober nadere informatie te verstrekken over de in de begroting beschreven ontwikkelingen</td></tr>
<tr><td>Begrotingswijziging 2025 Omgevingsdienst IJmond</td><td>De raad stemt in met de concept begrotingswijziging 2025, met de volgende zienswijze:
• De raad uit de wens te participeren in herijking GR + vervolg IBP
• inzicht in de mogelijke scheefgroei van de deelnemersbijdrage + oplossing hiervoor
• Vanaf de jaarrekening van 2024 verwacht de raad een transparante en juiste weergave van de financiële resultaten en de uitgevoerde taken
• Inzicht en inspraak in proces financieringsstructuur, DVO en PDC
• Inzicht in hoe de balans tussen incidentele en structurele middelen meerjarig wordt geborgd
• Toets de governancestructuur op checks and balances
• Bij capaciteitsproblemen voorkeur geven aan de door de raad aangegeven werkzaamheden
• Halfjaarlijkse info over de status van het inlopen van deze achterstanden</td></tr>
<tr><td>Conceptbegroting 2026 Omgevingsdienst IJmond</td><td>In de vergadering van 4 juli 2025 heeft de gemeenteraad conform voorstel besloten kennis te nemen van het Jaarverslag 2024 en de Jaarrekening 2024 van de Omgevingsdienst IJmond. Tevens is besloten geen zienswijze kenbaar te maken over de Ontwerpbegroting 2026 van de Omgevingsdienst IJmond.</td></tr>
</table></td></tr>
<tr><td>Perspectief vanuit de raad op sturing en informatievoorziening</td><td>De huidige informatievoorziening en sturing op de ODIJ wordt als ontoereikend ervaren. De complexiteit van de stukken, gecombineerd met de omvang maakt het niet eenvoudig deze grondig door te nemen. Raadsleden geven aan dat ze bij veel GR'en alleen naar de oplegnotitie (voorblad) kijken en er maar vanuit gaan dat het klopt. Er is behoefte aan behapbare informatie. Een duidelijk overzicht wat de ODIJ voor Bloemendaal heeft gedaan met SMART-informatie, in combinatie met trends en ontwikkelingen. Bijvoorbeeld: 'hoeveel zaken zijn er verbeterd ten opzichte van vorig jaar?'.

De raadsleden lijken open te staan voor het concept van raadsrapporteurs voor de ODIJ, vooral omdat ze goede ervaringen hebben met een vergelijkbare constructie bij de Metropoolregio Amsterdam (MRA). Ze zien het als een potentiële manier om de betrokkenheid van de raad bij GR'en te vergroten.</td></tr>
</table>

Proces robuustheid

Aspect	Toelichting
Betrokkenheid raad	Los van dat wat er over het robuustheidsproces is opgenomen in de reguliere P&C-stukken (zie hoofdstuk 4 van het Hoofdrapport) is de raad van Bloemendaal specifiek geïnformeerd over het robuustheidsproces op de volgende wijzen:

	Raadsbrief doorontwikkeling GR OD IJmond (2 juli 2024) O.a. Noodzaak tot dóórontwikkeling ODIJmond om te voldoen aan landelijke criteria. Op 1 april 2026 moeten alle 28 omgevingsdiensten in Nederland voldoen aan de landelijke criteria van het interbestuurlijke programma Versterking Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving (IBPVTH). Op dit moment voldoet nagenoeg geen enkele omgevingsdienst aan deze criteria. Uit een externe visitatie en zelfevaluatie bij OD IJmond blijkt dat een aantal stappen noodzakelijk is om door te ontwikkelen naar een toekomstbestendige en robuuste organisatie. Een van die stappen is het in evenwicht brengen van de opdracht en de beschikbare middelen. Over de noodzakelijke dóórontwikkeling van de gemeenschappelijke regeling wordt een beeldvormende avond georganiseerd. Samen met griffie wordt gezocht naar een geschikte datum na het zomerreces. Ook volgt op korte termijn een nieuwsbericht vanuit de OD IJmond, dat wij via het griffiebericht met u zullen delen. *Raadsbrief toezeggingen TCG360 en TCG366 met betrekking tot Omgevingsdienst IJmond (21 januari 2025)* Naar aanleiding van TCG360 (bespreking spoor 3 van de GR Omgevingsdienst IJmond) is door de directeur van de Omgevingsdienst IJmond (ODIJmond) een presentatie gegeven tijdens de commissievergadering van 15 oktober jl. bij de behandeling van agendapunt 5, zienswijze concept begrotingswijziging ODIJmond 2025. Op 8 mei a.s. is een beeldvormende avond voorzien over de GR Omgevingsdienst IJmond. De directeur van de Omgevingsdienst IJmond gaat dan in op: • De specifieke taken en resultaten van de Omgevingsdienst ten behoeve van gemeente Bloemendaal, conform TCG366. • De stand van zaken van de herijking van de Gemeenschappelijke regeling, de Dienstverleningsovereenkomsten en de financieringsstructuur. • De aandachtspunten uit het door u raad op 24 oktober jl. aangenomen amendement B' Concept begrotingswijziging ODIJ. Het college vertrouwt erop dat met deze brief genoemde toezeggingen zijn afgedaan. *Raadsinformatiebrief en Presentatie Regionale radenbijeenkomst (21 maart 2025)* Op 21 maart 2025 komen de volgende documenten bij de raad binnen: • Raadsinformatiebrief programma herijking GR, financieringsstructuur en toekomstscenario's ODIJmond (2025000573). Deze RIB is opgesteld door de ODIJ en wordt door het college gedeeld met de raad. Hierin wordt ingegaan op spoor 1 en de rol van de raad hierbij. • A12a Bijlage 1 250227 ODIJ Balkenplanning programma-doorontwikkeling ODIJmond Algemeen Bestuur (2025000574). Hierin wordt het tijdspad geschetst van het traject dat de ODIJ doorloopt. • A12b Bijlage 2. 250227 ODIJ Producten programma en besluitvorming AB-Raden-Staten (2025000575). Hierin wordt per spoor van het traject aangegeven wat wanneer staat te gebeuren. • A12c Bijlage 3_Presentatie ODIJmond regioraad mrt-25 (2025000576). Dit zijn de slides van de regionale radenbijeenkomst van maart en april 2025. *Beeldvormende avond gemeente Bloemendaal OD IJmond (8 mei 2025)* Tijdens een beeldvormende avond is ingegaan op de taken van Omgevingsdienst IJmond in zijn algemeenheid, de taken die worden uitgevoerd voor de gemeente Bloemendaal specifiek en de impact van bedrijven op de kwaliteit van het milieu in de gemeente. Daarnaast is een toelichting gegeven op het project doorontwikkeling ODIJmond en de wijze waarop de raad hierbij wordt betrokken.

Perspectief op proces	**Raad** De raadsleden hebben in beeld wat er speelt bij de ODIJ en waarom ze dit traject nu doorlopen. Zo is er verwezen naar de uitvoering van niet-wettelijke taken waardoor de uitvoering van wettelijke taken op de achtergrond is beland. Het proces zelf is vrij abstract voor de raad en staat op afstand. De vraag wordt opgeworpen hoe erg dit is. Het werk van de ODIJ is beperkter beleidsmatig maar vooral uitvoering. Een raadslid geeft aan dat het ook de taak van de wethouder is om hier bovenop te zitten en de raad mee te nemen op het moment dat het de rol van de raad raakt. Daarbij steken de raadsleden ook de hand in eigen boezem. De raad zou meer actie kunnen ondernemen om na te denken over de opdracht waarmee de wethouder richting de regio wordt 'gestuurd'. **College** Bestuurlijk zijn er complimenten voor de wijze waarop de huidige leiding van de ODIJ de basis op orde brengt. Dit gebeurt in samenhang met de betrokken stakeholders en in transparantie over wat er moet gebeuren. Tegelijkertijd wordt het proces als complex en vertroebeld ervaren, mede doordat het op orde brengen van de organisatie (basis op orde) en het toekomstbestendig maken (in het kader van robuustheid) door elkaar lopen. Dit leidt er breder toe dat er niet altijd duidelijk is waar het op welk moment over gaat (basis op orde vs. toekomstbestendigheid) en hoe verschillende trajecten op elkaar aansluiten. Er is vertrouwen dat er aan de goede onderwerpen wordt gewerkt in het proces. Duidelijk is wel dat het omzetcriterium (€16,5 miljoen) niet gehaald lijkt te worden; dit blijft een heet hangijzer, mede omdat de consequenties hiervan vanuit het Rijk niet helder zijn. Overige aandachtspunten voor het vervolg zijn: - de verschillende inbreng in taken tussen deelnemers; - de wisselende ambtelijke ondersteuning en capaciteitsverschillen op dit vlak (de ene wethouder wordt beter en uitgebreider ambtelijk voorbereid dan de andere); en - de betrokkenheid van de deelnemers en raden specifiek in relatie tot de inhoud van het werk van de ODIJ. Veel betrokkenen zien het construct omgevingsdienst als een 'stiefkindje' waar inhoudelijk te weinig gevoel bij is en waar vooral op kosten wordt gefocust. - de verkiezingen en wisselingen in wethouders. Het kost tijd om een goede lijn te ontwikkelen, door te zetten en over te dragen naar een nieuw bestuur. **Ambtelijk** De betrokken ambtenaren geven aan dat het proces richting een robuustere ODIJ complex en tijdsintensief is, mede door de verschillende belangen van de deelnemers en de tijdsdruk richting de deadline van 1 april 2026. Ze ervaren dat de besluitvorming lastig is, omdat lopende verbeteringen en toekomstige ontwikkelingen elkaar beïnvloeden. Er is een duidelijke planning en ze worden goed geïnformeerd, maar het gevoel overheerst dat de huidige oplossingen tijdelijk zijn en dat echte financiële robuustheid voor de deadline niet haalbaar is. Wel is er vertrouwen dat als de basis op orde komt, het construct van de (nieuwe) GR goed kan werken. Besluitvorming hierover moet echter nog plaatsvinden terwijl de organisatie al moet doorontwikkelen om achterstanden in te lopen. De ambtenaren zien het als een begin, waarbij het belangrijk is om periodiek te evalueren en de informatievoorziening te verbeteren, vooral richting de raad.

2. Gemeente Haarlem

Haarlem in beeld – feitelijke informatie (peildatum juli, 2025)

Aspect	Toelichting
Afspraken met ODIJ	**Mandaat** In het *Algemeen mandaat-, en machtigingsbesluit plustaken en milieutakenpakket Haarlem- Omgevingsdienst IJmond 2024* is vastgelegd dat er wordt gekozen voor een algemeen geformuleerd mandaatbesluit. Dit betekent dat de ODIJ de bevoegdheid wordt verleend om – op een enkele uitzondering na – alle besluiten te nemen en overige handelingen te verrichten die voor een goede uitvoering van de taken en bevoegdheden nodig zijn. **Takenpakket** De ODIJ voert voor de gemeente Haarlem het basistakenpakket milieu uit. Verder verzorgt de ODIJ het inrichting-gebonden milieutakenpakket voor Haarlem en voert dit uit, en ten slotte (als plustaak), heeft de ODIJ het signaleringstoezicht op brandveiligheid en bouw- en woningtoezichttaken bij milieuinrichtingen. Daarnaast voert de ODIJ de algemene advisering voor Haarlem uit met betrekking tot Schipholtaken.[1] Evenementen worden afgedaan binnen het ambtelijke samenwerkingsverband van de gemeenten Zandvoort en Haarlem.[2]
Financiële omvang plus stemverhouding 2024	Artikel 8 van de GR legt het stemrecht tussen de leden van het algemeen bestuur vast. Daarbij heeft elk lid van het algemeen bestuur één stem. Besluiten worden bij meerderheid van stemmen genomen. Alleen bij hoofdelijke oproeping geldt een gewogen stemverhouding naar financiële inbreng (op basis van de vastgestelde begroting) van de deelnemers voor het nemen van besluiten. Daarmee wordt de omvang van de jaarlijkse financiële bijdrage aan OD IJmond bedoeld van de deelnemer.

Deelnemer	Omzet GR-taken		Omzet inclusief taken op verzoek	
Beverwijk	€ 1.289.824	14%	€ 1.882.201	12%
Bloemendaal	€ 160.979	2%	€ 460.260	3%
Edam-Volendam	€ 293.493	3%	€ 500.015	3%
Haarlem	€ 1.881.296	21%	€ 1.967.078	12%
Heemskerk	€ 727.454	8%	€ 1.517.692	9%
Heemstede	€ 158.571	2%	€ 385.547	2%
Landsmeer	€ 164.728	2%	€ 961.476	6%
Noord-Holland	€ 473.904	5%	€ 920.571	6%
Oostzaan	€ 142.353	2%	€ 563.647	3%
Purmerend	€ 435.838	5%	€ 559.716	3%
Uitgeest	€ 312.643	3%	€ 680.140	4%
Velsen	€ 2.339.299	26%	€ 2.733.589	17%
Waterland	€ 190.250	2%	€ 534.626	3%
Wormerland	€ 205.239	2%	€ 833.297	5%
Zandvoort	€ 183.606	2%	€ 1.380.793	8%
Overige	€ -	0%	€ 389.447	2%
Totaal	€ 8.959.477		€ 16.270.095	

	Omzet GR-taken		Omzet taken op verzoek	
Totaal	€ 8.959.477	55%	€ 7.310.618	45%

[1] Gemeente Haarlem - VTH Evaluatie- en Uitvoeringsprogramma 2024

[2] Gemeente Zandvoort - Integraal handhavingsbeleid fysieke leefomgeving 2022

Is het voor de raad duidelijk hoe het huidige stelsel van de ODIJ er uitziet, wie hierbij betrokken zijn en wat hun rollen, taken en verantwoordelijkheden zijn?	Binnen de raad van Haarlem bestaat over het algemeen beperkt inzicht in de precieze rollen, taken en verantwoordelijkheden binnen het stelsel van de (ODIJ). Wel zijn de meeste raadsleden zich ervan bewust zijn dat de gemeente deelneemt aan de OD en weten de raadsleden welke wethouder Haarlem vertegenwoordigd in het AB en DB. In de sessie is benoemd dat de afstand tot de ODIJ wordt vergroot doordat de ODIJ niet tot de dagelijkse politiek-bestuurlijke actualiteit van de raad behoort. Raadsleden geven aan dat de ODIJ een van de vele gemeen-schappelijke regelingen is waar Haarlem bij betrokken is, en dat deze stapeling van GR'en de mate van grip op het stelsel beperkt. De "berg aan informatie" die voortkomt uit de verschillende GR'en, draagt niet bij aan overzicht. Ook inhoudelijk bestaat onduidelijkheid over het takenpakket van de ODIJ. Zo leeft bij sommige raadsleden het (onjuiste) beeld dat de dienst zich vooral bezighoudt met Tata Steel. Ook is er beperkt zicht op ontwikkelingen rondom de overdracht van taken, zoals de bodemtaken die recent van de gemeente zijn overgegaan naar de ODIJ. In de sessie is benoemd dat dit voor de raad pas in beeld was toen de overdracht al had plaatsgevonden, bij de behandeling van de begroting en jaarrekening. Dat voedt het gevoel dat de raad vooral reactief geïnformeerd wordt en beperkt zicht heeft op de afweging waarom bepaalde taken wel of niet bij de OD zijn belegd. Al met al is het beeld dat de Haarlemse raad in beperkte mate grip heeft op het stelsel waar de ODIJ deel van uitmaakt, zowel qua rolverdeling en verantwoordelijkheden als qua taken. De wens om daarin beter betrokken te worden is geuit in de sessie. Tegelijkertijd wordt erkend dat de complexiteit van het stelsel, het lastig maakt om als raad het gewenste niveau van betrokkenheid te bepalen.

Sturing en informatievoorziening

Aspect	Toelichting
Afspraken	Los van de GR-specifieke afspraken, zie hoofdstuk 4 van het hoofdrapport, heeft de gemeente Haarlem een Proces behandeling P&C stukken van gemeenschappelijke regelingen en privaatrechtelijke deelnemingen (30 april 2024). Daarin staat benoemd wie de portefeuillehouder (en vervanger) en accounthouder zijn van de ODIJ. In het procesdocument zijn verschillende afspraken vastgelegd over de behandeling van P&C-documenten van de ODIJ. Het gaat daarbij onder meer om wie namens het college voorstellen opstelt, hoe en wanneer stukken zoals de ontwerpbegroting, bestuursrapportages en jaarrekeningen bij de raad en het college worden geagendeerd, en op welke wijze de griffie en accounthouder met elkaar afstemmen bij de behandeling van deze stukken. Ook zijn er afspraken over het informeren van de raad in het kader van kaderstelling en controle, bijvoorbeeld door het ter kennisname sturen van beleidsmatige en financiële kaders voorafgaand aan de behandeling van de kadernota. Daarnaast blijkt uit een raadsbesluit van 22 september 2022 dat Haarlem een nieuwe Adviescommissie Omgevingskwaliteit heeft ingesteld, die de vroegere Adviescommissie Ruimtelijke Kwaliteit vervangt. Deze commissie is vereist op grond van de Omgevingswet en heeft een wettelijke taak in het adviseren over vergunningaanvragen voor rijksmonumenten, maar haar rol is breder en strekt zich uit tot advisering over ruimtelijke kwaliteit, zoals landschap, duurzaamheid, groen en de inrichting van de openbare ruimte.
Opdrachtgevers- en eigenaarsperspectief	**Rollen** Binnen de gemeente Haarlem is er in de bestuurlijke en ambtelijke sturing op de ODIJ aandacht voor zowel de eigenaars- als opdrachtgeversrol. Dit is conform de Haarlemse nota Verbonden Partijen (2021). Haarlem is vertegenwoordigd in zowel het DB als AB. Bestuurlijk is aangegeven dat de wethouder in het dagelijks bestuur van

<table>
<tr><td></td><td>de ODIJ optreedt als eigenaar en in het algemeen bestuur als opdrachtgever, gericht op de inhoud en kwaliteit van de uitvoering van VTH-taken ten behoeve van het lokale belang. De rol van opdrachtgever en eigenaar zijn niet in bestuurlijke functies gescheiden. Één wethouder heeft beide rollen.

Ambtelijk is er ook aandacht voor beide rollen. Één ambtenaar is adviseur verbonden partijen, en vertegenwoordigt het eigenaarschap, onder andere via deelname aan de financiële werkgroep van de ODIJ. Een andere ambtenaar is vanuit de VTH-afdeling accounthouder en opdrachtgever voor de ODIJ. In het gemeentelijke VTH Evaluatie- en Uitvoeringsprogramma 2024, wordt expliciet verwezen naar de gemeentelijke afdeling VTH als opdrachtgever aan de ODIJ.

Beleid
Een belangrijk instrument voor de sturing op de ODIJ is het beleidskader VTH-milieu en de VTH-strategie milieu 2023–2026 van de ODIJ. Het beleidskader is vastgesteld door alle colleges van de deelnemende gemeenten en de provincie Noord-Holland. Het beleidskader beschrijft de prioriteiten en wettelijke kaders voor de uitvoering van VTH-taken op het gebied van milieu en vormt daarmee het inhoudelijke fundament voor de taken die de ODIJ voor Haarlem uitvoert.

Aanvullend geeft Haarlem invulling aan de beide rollen via eigen beleid. Zo staat in het VTH Evaluatie- en Uitvoeringsprogramma 2024 van de gemeente Haarlem welke taken de ODIJ voor de gemeente uitvoert en worden voor het jaar 2024 enkele speerpunten benoemd die de ODIJ voor Haarlem op zal pakken. Dit gaat om toezicht en handhaving op energiebesparing bij bedrijven, en om ondermijning. Daarnaast staat in het VTH-beleidsplan 2024–2028 van de gemeente Haarlem dat de ODIJ nauw samenwerkt met Haarlem op het thema van economie. Dit omdat in de stad Haarlem, waar de ruimtelijke druk groot is, het afstemmen van milieutaken op vestigings- en uitbreidingsvragen van bedrijven vraagt om nauwe samenwerking tussen de gemeente en de ODIJ.</td></tr>
<tr><td>Betrokkenheid raad – Zienswijzen</td><td>
<table>
<tr><th>Document</th><th>Zienswijze</th></tr>
<tr><td>Concept begrotings-wijziging 2024 en conceptbegroting 2025</td><td>De raad gaat akkoord met de concept begroting 2025 met de volgende kanttekening: Het is positief dat er onderzoek plaatsvindt naar de financiering en robuustheid van de organisatie. Gemeente Haarlem wacht de uitkomst van het onderzoek naar de bedrijfsvoering en de aangekondigde (definitieve) ontwerpbegroting 2025 in het najaar af. De raad brengt dit als zienswijze bij het Algemeen Bestuur van ODIJ.</td></tr>
<tr><td>Begrotingswijziging 2025 Omgevingsdienst IJmond</td><td>De raad stemt in met de concept begrotingswijziging 2025
De raad verwacht daarbij dat ODIJ haar actief betrekt bij het vervolgonderzoek en tijdig informeert over de ontwikkelingen.</td></tr>
<tr><td>Conceptbegroting 2026 Omgevingsdienst IJmond</td><td>De raad van de gemeente Haarlem besluit aan de ODIJ te kennen te geven dat de gemeente Haarlem geen bezwaren heeft tegen de vaststelling van de ontwerpbegroting 2026 van de ODIJ.</td></tr>
</table>
</td></tr>
<tr><td></td><td></td></tr>
<tr><td>Perspectief van de raad op sturing /informatievoorziening</td><td>De sturing op en de informatievoorziening van de ODIJ worden als ontoereikend ervaren. De hoeveelheid informatie is groot en lastig te verwerken, mede doordat de stukken vaak op detailniveau ingaan en er geen vaste structuur of agendering voor is. Raadsleden geven aan een vertaalslag te missen naar wat de ontwikkelingen bij de ODIJ concreet betekenen voor Haarlem.

Er is behoefte aan meer toegankelijke informatie, bijvoorbeeld in de vorm van een korte samenvatting met highlights specifiek voor Haarlem. Ook worden alternatieve vormen van informatievoorziening genoemd, zoals technische</td></tr>
</table>

	sessies of werkbezoeken, die het mogelijk kunnen maken om in gesprek te gaan over de inhoud en actuele ontwikkelingen. Zulke contactmomenten zouden vooral waardevol kunnen zijn rondom het jaarverslag van de ODIJ, zeker als daarin blijkt dat er iets heeft gespeeld wat gevolgen heeft voor Haarlem. Tegelijkertijd is er ook sprake van terughoudendheid. Een deel van de raad ziet betrokkenheid bij een GR vooral als bestuurlijke aangelegenheid. Deze raadsleden geven aan dat ze pas actiever geïnformeerd willen worden als er aanleiding toe is, bijvoorbeeld als zaken niet goed lopen, zodat de raad wel tijdig en onderbouwd in positie worden gebracht bij belangrijke ontwikkelingen. Daarbij wordt benoemd dat proactieve informatievoorziening vanuit de wethouder van belang is. Tot slot geven raadsleden aan dat zij het idee hebben dat de ODIJ wel haar best doet om transparant te zijn, maar dat het in de praktijk blijkt dat de informatievoorziening niet goed aansluit op de informatiebehoefte van de raad, al is er dus geen gedeeld beeld van de raad wat die informatiebehoefte dan is.

Proces robuustheid

Aspect	Toelichting
Betrokkenheid raad	Los van dat wat er over het robuustheidsproces is opgenomen in de reguliere P&C-stukken (zie hoofdstuk 4 van het Hoofdrapport) is de raad van Haarlem specifiek geïnformeerd over het robuustheidsproces op de volgende wijzen: *Collegebesluit vaststellen VTH-beleidsplan 2024–2028* Het VTH-beleidsplan is op 16 april 2024 vastgesteld door het college en toegestuurd aan de commissie Bestuur. In het beleidsplan staat toegelicht dat In het beleidsplan wordt toegelicht dat de ODIJ toewerkt naar robuustheid middels het IBP, waar het versterken van de GR en het beperken van DVO's en projectopdrachten onderdeel van uitmaakt. Daarbij wordt ingegaan op het belang van periodieke heroverweging van aanvullende taken door de gemeente. *Collegebesluit ontwerp-jaarrekening 2024 ODIJ (3 juni 2025)* Het collegebesluit is ter kennisname verstuurd aan de commissies Bestuur en Beheer. Het collegebesluit bevat informatie over het afronden van het IBP-VTH, het landelijke beeld dat omgevingsdiensten nog niet voldoen aan de robuustheidscriteria, en de plannen van de ODIJ om middels een externe analyse en koersbepaling toe te werken naar robuustheid. Ook wordt ingegaan op het programma herijking GR, DVO en financiering, en de verantwoording van achterstanden in milieutoezicht en -handhaving. *Raadsvoorstel: Zienswijze op de ontwerpbegroting 2026 van de Omgevingsdienst IJmond en informeren over de Kadernota 2026* Het raadsvoorstel bevat informatie over de gevraagde incidentele bijdrage voor het vervolg van het herijkingsprogramma en het plan van aanpak toekomstscenario's. Daarbij wordt ook gewezen op het risico dat de ODIJ mogelijk niet zal voldoen aan het landelijke omzetcriterium voor milieutaken en dat de balans tussen bijdragen en opdracht onder druk staat. *Collegebesluit: Vaststellen uitvoeringsprogramma 2025 Omgevingsdienst IJmond – Toegestuurd naar commissie beheer (25 maart 2025)* Dit collegebesluit is toegestuurd aan de commissie Beheer, en bevat een toelichting op de inzet van ODIJ in 2025 om aan de landelijke kwaliteits- en robuustheidscriteria te voldoen. En dat er wordt onderzocht of samenwerking

	met andere omgevingsdiensten tot toekomstbestendige keuzes kan leiden. Ook wordt gemeld dat Haarlem meebetaalt aan maatregelen om achterstanden in de uitvoering weg te werken. *Verslag commissie beheer (14 november 2024)* In de commissievergadering van 14 november 2024 licht de wethouder toe dat het plan van aanpak van de ODIJ door IenW is beoordeeld en dat de ODIJ naar verwachting op 1 april 2026 niet aan de robuustheidscriteria zal voldoen. De wethouder licht toe dat er daarom aanvullend onderzoek wordt gedaan naar toekomstscenario's, waaronder een fusie. *Raadsvoorstel zienswijze op ontwerp 8e wijzigingsbesluit en technische wijzigingen gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst IJmond* In het raadsvoorstel wordt toegelicht dat wijzigingen in de GR nodig zijn om de ODIJ toekomstbestendig te maken en dat het streven is om per 1 januari 2026 tot aanpassing van de regeling te komen.
Perspectief op proces	**Raad** Binnen de raad is het robuustheidsproces lange tijd geen onderwerp van gesprek geweest. Inmiddels staat het wat meer op de agenda, maar pogingen om het onderwerp onder de aandacht te brengen, bijvoorbeeld via toelichting door de directeur van de ODIJ, of de regionale radenbijeenkomst, hadden beperkte belangstelling. Tegelijkertijd is er bij sommige raadsleden een groeiend besef dat het proces impact heeft en vraagt om betrokkenheid. De raad geeft aan dat de informatievoorziening, en het feit dat besluiten uiteindelijk in regionaal verband worden genomen, het lastig maken om als raad grip te hebben op het proces. Er leeft zorg dat de raad pas betrokken wordt op het moment dat de belangrijke besluiten al genomen zijn. **College** De wethouder die deelneemt aan het DB en AB, is intensief betrokken bij het robuustheidstraject en toont zich positief over de voortgang. Tegelijkertijd wordt erkend dat het een complex en zwaar traject is, mede door de veelheid aan opgaven en de noodzaak tot regionale afstemming met een groot aantal deelnemers. In de beginfase was er sprake van verrassing over het signaal dat de ODIJ niet op orde was, maar inmiddels heerst het gevoel dat er met het traject de benodigde stappen worden gezet. De wethouder ziet het als een belangrijke opgave om de raad goed in positie te brengen, zonder hen te overladen met informatie. **Ambtelijk** Binnen de ambtelijke organisatie is het robuustheidsproces nadrukkelijk in beeld, bij de medewerkers betrokken bij bedrijfsvoering en VTH. Zij volgen het proces nauwgezet en zien dat deze cruciale inzichten oplevert, maar ook spanningen met zich meebrengen vanwege de snelheid en onzekerheid. Er is erkenning voor het feit dat de financiële en inhoudelijke basis van de ODIJ structureel versterkt moet worden. Tegelijkertijd bestaat er onzekerheid over wat het Rijk precies voor ogen heeft met de omgevingsdiensten. Scenario's zoals fusie worden reëel geacht. Positief wordt opgemerkt dat er eindelijk helderheid ontstaat over structurele knelpunten binnen de organisatie . Daarbij wordt als lastige opgave bezien hoe Haarlem omgaat met haar eigen rol, zeker bij facultatieve taken, en of terugtrekken daarvan een optie moet zijn.

3. Gemeente Heemskerk

<table>
<tr><th>Aspect</th><th>Toelichting</th></tr>
<tr><td>Afspraken met ODIJ</td><td>Mandaat en delegatie
In het Algemeen mandaat- en machtigingsbesluit plustaken en milieutakenpakket Heemskerk - Omgevingsdienst IJmond (2024) zijn de afspraken over de mandatering vastgelegd. In de GR is vastgelegd dat Heemskerk – net als Beverwijk, Uitgeest en Velsen – de in de GR beschreven bevoegdheden heeft overdragen aan het AB (delegatie).

Takenpakket
De ODIJ voert op grond van artikel 16 van de GR, de dienstverleningsovereenkomsten en het uitvoeringsprogramma in mandaat het milieutakenpakket uit voor zover deze bevoegdheden niet zijn overgedragen aan de omgevingsdienst. De ODIJ voert op grond van de artikelen 16 en 18 van de GR Omgevingsdienst IJmond, de dienstverleningsovereenkomsten en het uitvoeringsprogramma onderstaande plustaken uit.
- Wet vervoer gevaarlijke stoffen
- ADR
- Mobiele puinbrekers
- Bouwtaken
[Bron: Algemeen mandaat- en machtigingsbesluit plustaken en milieutakenpakket Heemskerk - Omgevingsdienst IJmond (2024)]</td></tr>
<tr><td>Financiële omvang plus stemverhouding 2024</td><td>
<table>
<tr><th>Deelnemer</th><th colspan="2">Omzet GR-taken</th><th colspan="2">Omzet inclusief taken op verzoek</th></tr>
<tr><td>Beverwijk</td><td>€</td><td>1.289.824 14%</td><td>€</td><td>1.882.201 12%</td></tr>
<tr><td>Bloemendaal</td><td>€</td><td>160.979 2%</td><td>€</td><td>460.260 3%</td></tr>
<tr><td>Edam-Volendam</td><td>€</td><td>293.493 3%</td><td>€</td><td>500.015 3%</td></tr>
<tr><td>Haarlem</td><td>€</td><td>1.881.296 21%</td><td>€</td><td>1.967.078 12%</td></tr>
<tr><td>Heemskerk</td><td>€</td><td>727.454 8%</td><td>€</td><td>1.517.692 9%</td></tr>
<tr><td>Heemstede</td><td>€</td><td>158.571 2%</td><td>€</td><td>385.547 2%</td></tr>
<tr><td>Landsmeer</td><td>€</td><td>164.728 2%</td><td>€</td><td>961.476 6%</td></tr>
<tr><td>Noord-Holland</td><td>€</td><td>473.904 5%</td><td>€</td><td>920.571 6%</td></tr>
<tr><td>Oostzaan</td><td>€</td><td>142.353 2%</td><td>€</td><td>563.647 3%</td></tr>
<tr><td>Purmerend</td><td>€</td><td>435.838 5%</td><td>€</td><td>559.716 3%</td></tr>
<tr><td>Uitgeest</td><td>€</td><td>312.643 3%</td><td>€</td><td>680.140 4%</td></tr>
<tr><td>Velsen</td><td>€</td><td>2.339.299 26%</td><td>€</td><td>2.733.589 17%</td></tr>
<tr><td>Waterland</td><td>€</td><td>190.250 2%</td><td>€</td><td>534.626 3%</td></tr>
<tr><td>Wormerland</td><td>€</td><td>205.239 2%</td><td>€</td><td>833.297 5%</td></tr>
<tr><td>Zandvoort</td><td>€</td><td>183.606 2%</td><td>€</td><td>1.380.793 8%</td></tr>
<tr><td>Overige</td><td>€</td><td>- 0%</td><td>€</td><td>389.447 2%</td></tr>
<tr><td>Totaal</td><td>€</td><td>8.959.477</td><td>€</td><td>16.270.095</td></tr>
</table>
<table>
<tr><th></th><th colspan="2">Omzet GR-taken</th><th colspan="2">Omzet taken op verzoek</th></tr>
<tr><td>Totaal</td><td>€</td><td>8.959.477 55%</td><td>€</td><td>7.310.618 45%</td></tr>
</table>
Artikel 8 van de GR legt het stemrecht tussen de leden van het algemeen bestuur vast. Daarbij heeft elk lid van het algemeen bestuur één stem. Besluiten worden bij meerderheid van stemmen genomen. Alleen bij hoofdelijke oproeping geldt een gewogen stemverhouding naar financiële inbreng (op basis van de vastgestelde begroting) van de deelnemers voor het nemen van besluiten. Daarmee wordt de omvang van de jaarlijkse financiële bijdrage aan OD IJmond bedoeld van de deelnemer.
</td></tr>
<tr><td>Is het voor de raad duidelijk hoe het huidige stelsel van de ODIJ er uitziet, wie hierbij betrokken zijn</td><td>Vanuit de raadssessie komt naar voren dat de rollen, taken en verantwoordelijkheden formeel wel duidelijk zijn geregeld. Het systeem van een GR is juridisch helder: de wethouder vertegenwoordigt de gemeente in het AB en brengt raadsinput in via zienswijzen. De raadsleden ervaren echter dat hun invloed beperkt is tot zienswijzen indienen, waarbij zij weinig zicht hebben op hoe deze worden opgepakt in het regionale overleg. Daarbij geldt dat het systeem van de ODIJ voor de raad nog complexer wordt, door uitbreiding van taken</td></tr>
</table>

en wat hun rollen, taken en verantwoordelijkheden zijn?	onder de Omgevingswet. En dat terwijl de raad nu soms al moeite heeft met het behouden van het overzicht over het werkveld van de ODIJ.

Sturing en informatievoorziening

Aspect	Toelichting
Afspraken	De algemene afspraken over sturing en informatievoorziening zijn opgenomen in de GR (zie hoofdstuk 4 van het hoofdrapport). Er is geen specifieke nota voor sturing op verbonden partijen/samenwerkingsverbanden aangetroffen. GR'en komen wel als vast agendapunt op de commissieagenda ('terugkoppeling GR'en) met als doel om de raadsleden bij te praten op voor hen relevante ontwikkelingen. Daar wordt echter, naar de ervaring van de raad, weinig gebruik van gemaakt. Daarnaast is er in februari 2024, unaniem, een motie aangenomen om een pilot in te stellen voor het 'raadsrapporteurschap' voor een aantal verbonden partijen, waaronder de ODIJ. Het presidium wordt in deze motie verzocht een voorstel te doen voor een afgebakend takenpakket voor de raadsrapporteurs. Het college wordt de opdracht gegeven: - aan de raad een voorstel te doen voor een werkwijze waarbij de raad vroegtijdig wordt meegenomen voor overleg met de raadsrapporteurs, passend bij de GR-agenda's. - elke op komst zijnde (grote) verandering vroegtijdig aan de raad en raadsrapporteurs voor te leggen; - meer gebruik te maken van het hiervoor gememoreerde agendapunt in de commissies om zo de raad op de hoogte te houden van relevante ontwikkelingen en het overleg breed te zoeken. Uit de sessie met de raad kwam naar voren dat deze rapporteurs eind 2025 aangesteld moeten worden. De opdracht, inclusief takenpakket (wat doen ze wel/niet) moet hiervoor nog worden geformuleerd. In dezelfde vergadering is een motie aangenomen waarin het college wordt verzocht een passende oplegger te verzorgen bij de behandeling van iedere zienswijze van een GR. Dit bestaat in elk geval uit het doel, de belangrijkste wijzigingen en de stappen naar aanleiding van de vorige zienswijze(n). Het college heeft op 4 maart 2025 een brief gestuurd aan het DB van de ODIJ waarin naar deze motie wordt verwezen. Het DB wordt verzocht om voortaan gebruik te maken van het door het Ministerie van BZK ontwikkelde format dat bedoeld is om de informatiepositie van de raad met betrekking tot GR'en te verbeteren. De gemeente Heemskerk gaat gebruik maken van dit format.
Opdrachtgevers- en eigenaarsperspectief	**Rollen** De gemeente Heemskerk heeft er eerder voor gekozen beide rollen niet expliciet te scheiden vanwege hun kleine organisatieomvang. Dit gold zowel op ambtelijk als bestuurlijk niveau. In de praktijk was het dus ook zo dat er één ambtelijk annotatie werd geschreven voor zowel het DB als het AB, waar de bestuurder van Heemskerk zitting in heeft. De noodzaak voor actieve sturing is in het verleden ook beperkter geweest omdat de dienst - dichtbij de gemeente stond (Heemskerk kent de dienst goed als 'founding father'); en - er weinig aanleiding was vanwege weinig klachten/meldingen.

	Tegelijkertijd erkent Heemskerk dat een zekere verzakelijking goed zou zijn en het expliciteren van eigenaarschap en opdrachtgeverschap kan worden verbeterd. Dit geldt zowel voor de afspraken onderling (Heemskerk-ODIJ) als het congruent maken van afspraken op deelnemersniveau. De gemeente is daarom blij dat dit wordt aangepakt in de herijking van de GR en de DVO. Op bestuurlijk niveau is nu ook gekeken of er onderscheid tussen wethouders gemaakt kan worden in het vertegenwoordigen van het gemeentebelang (opdrachtgeversperspectief) en het belang van de dienst (eigenaarschapsperspectief). **Beleid** Een belangrijk instrument voor de sturing op de ODIJ is het beleidskader VTH-milieu en de VTH-strategie milieu 2023–2026 van de ODIJ. Het beleidskader is vastgesteld door alle colleges van de deelnemende gemeenten en de provincie Noord-Holland. Het beleidskader beschrijft de prioriteiten en wettelijke kaders voor de uitvoering van VTH-taken op het gebied van milieu en vormt daarmee het inhoudelijke fundament voor de taken die de ODIJ voor Heemskerk uitvoert. In het kader van dit onderzoek zijn voor Heemskerk geen aanvullende beleidsdocumenten gedeeld die als basis dienen voor de opdracht aan en sturing op de ODIJ.

Betrokkenheid raad via zienswijzen

De gemeenteraad heeft, sinds de start van het *proces robuustheid*, de volgende zienswijzen ingediend.

Document	Zienswijze
Jaarstukken 2023, eerste begrotingswijziging 2024 en conceptbegroting 2025	- De raad moedigt ODIJ aan om ook na te denken over de eigen besparingsopgave. Hierin kan een goede verdeling van structurele en incidentele bedragen worden meegenomen; zeker als daarmee een besparing te behalen valt. Ook kan kritisch gekeken worden naar de taken die uitgevoerd worden, aangezien in de stukken ook wordt opgemerkt dat sommige oude taken door nieuwe worden verdrongen. Wat betreft de financiering moedigt de commissie de ODIJ ook aan om gebruik te maken van beschikbare subsidies. - De raad ziet de volgende keer graag meer informatie over de incidentele en structurele bedragen in de stukken van de ODIJ. - De raad adviseert een gezamenlijk onderzoek naar het functioneren van ODIJ op te nemen in de zienswijze, dat eventueel door de rekenkamers uitgevoerd zou kunnen worden. - De raad verzoekt in de begroting een overzicht te laten opnemen van de wettelijke en bovenwettelijke taken die aan ODIJ zijn toebedeeld zodat de raad de mogelijkheid heeft bovenwettelijke taken aan te wijzen die niet uitgevoerd gaan worden, om te bezuinigen op de uitvoeringskosten van ODIJ.
Begrotingswijziging 2025 Omgevingsdienst IJmond	De raad stemt in me de concept begrotingswijziging 2025 - De raad benadrukt dat de extra bijdrage een incidentele bijdrage betreft - De raad verzoekt ODIJ om de raad intensief te betrekken bij de herijking van de Gemeenschappelijke Regeling, DVO en financieringsstructuur.
Conceptbegroting 2026 Omgevingsdienst IJmond	De raad van Heemskerk wenst een positieve zienswijze af te geven: - op de concept begroting 2026 van de Omgevingsdienst IJmond; - over de transparantie en de wijze waarop de Omgevingsdienst IJmond pro actief haar taken op pakt; - over de manier waarop de Omgevingsdienst IJmond aan de slag is met de opgave om te komen tot een robuuste Omgevingsdienst. En spreekt tegelijkertijd zijn steun uit voor het traject wat op dit moment gevolgd wordt. De raad van Heemskerk spreekt zijn zorg uit over: - de robuustheid van de Omgevingsdienst IJmond; - de achterstanden in de werkzaamheden; - de financiering in relatie tot de financiële situatie van de gemeente; - het werk wat nog gedaan moet worden om te komen tot een robuuste Omgevingsdienst.

Perspectief vanuit de raad op sturing en informatievoorziening	Vanuit de sessie met de raad komt naar voren dat de raad ervaart dat de sturingsmogelijkheden op de ODIJ beperkt zijn. De sturing verloopt indirect via de wethouder, waarbij onduidelijk is in hoeverre lokale raadsinput daadwerkelijk wordt meegenomen in regionale besluitvorming. Een vraag die hier boven hangt is hoe erg dit is. De ODIJ is een collegeregeling waarbij de raad automatisch meer op afstand staat. Breder wordt erkend dat er een gesprek gevoerd dient te worden binnen de raad over de rol die hij voor zich ziet ten opzichte van de ODIJ (en GR'en specifiek), en wat dit betekent voor de informatiebehoefte. De raad worstelt op dit moment wel met zijn controlerende functie omdat in ogen van de raadsleden: • er te beperkt kengetallen en prestatie-indicatoren zichtbaar zijn • het onduidelijk is aan de hand van welke kaders er dient te worden gecontroleerd • de terugkoppeling over GR'en (vast agendapunt) te weinig wordt benut. In het kader van de sturing op de ODIJ wordt verwacht dat de raadsrapporteurs een verbetering kunnen bieden. De opdracht hiervoor dient echter nog verder te worden uitgewerkt.

Proces robuustheid

Aspect	Toelichting
Betrokkenheid raad	Los van dat wat er over het robuustheidsproces is opgenomen in de reguliere P&C-stukken (zie hoofdstuk 4 van het Hoofdrapport) is de raad van Heemskerk specifiek geïnformeerd over het robuustheidsproces op de volgende wijzen: *Raadsvoorstel- en besluit jaarstukken 2023, eerste begrotingswijziging 2024 en ontwerpbegroting 2025 (27 juni 2024)* Hierbij wordt o.a. aangegeven: ODIJ voldoet op dit moment niet aan het robuustheid-criterium vanuit het interbestuurlijk programma. Het algemeen bestuur heeft in opdracht van de staatssecretaris een plan van aanpak opgesteld voor de doorontwikkeling naar een toekomstbestendige dienst. Het zelfstandig toekomstbestendig worden gaat gepaard met een ontwikkelagenda met daarop een vijftal ontwikkellijnen. De bestuurlijk vastgestelde ontwikkellijnen zijn: 1. Het herijken van de bestaande taken en formatie 2. Het onderzoeken van een verbreding van het huidige takenpakket 3. Het vereenvoudigen van de GR 4. Het vormgeven van een structurele provinciebrede samenwerking 5. De doorontwikkeling van de interne organisatie De financiële effecten van de uitwerkingen van deze vijf ontwikkellijnen zijn nog niet gekwantificeerd en daarom zijn deze niet verwerkt in de begroting van 2025 en de meerjarenraming. ODIJ verwacht dit jaar nog met een begrotingswijziging 2025 te komen. *Collegevoorstel zienswijze op de eerste begrotingswijziging 2025 (17 september 2024).* Het college verzorgt een uitgebreide onderbouwing voor de in te dienen zienswijze waarbij wordt ingegaan op het huidige en toekomstige beeld van de ODIJ. Het college schetst het proces van de zelftoets, het PvA, de te maken bestuurlijke keuzes op de korte termijn én de lange termijn. *Beeldvormende sessie – nut en noodzaak begrotingswijziging 2025 (1 oktober 2024)* De directeur van de ODIJ geeft in de raad van Heemskerk een toelichting over het nut en de noodzaak van de begrotingswijziging 2025. *Behandeling Ontwerpbegroting 2026 en Jaarstukken Omgevingsdienst IJmond (13 mei 2025)* Wethouder Zalinyan zegt toe rond september (2025) te zorgen voor een presentatie over de financiële scenario's en de nieuwe structuur c.q. regeling van de Omgevingsdienst.

	Raadsvoorstel Concept Jaarrekening 2024 Omgevingsdienst IJmond en Concept Begroting 2026 Omgevingsdienst IJmond (26 juni 2025) In het raadsvoorstel wordt uitgebreid ingegaan op het proces robuustheid/toekomstbestendigheid. Dit is ook de eerste keer dat gebruik wordt gemaakt van het modelformat van het Ministerie van BZK t.b.v. de GR'en. Daar wordt onder andere het volgende opgenomen. **6 Te nemen besluiten** Het eerstvolgende te nemen besluit van de verbonden partij/gemeenschappelijke regeling dat over het onderwerp genomen moet worden. Welke relatie is er met de begroting, bestuursrapportage of rekening. **Volgende besluiten, verwachte kwartaal:** / **Soort stuk** / **Wie is bevoegd** / **Onderwerp/ besluit** 4de kwartaal / Doorontwikkeling ODIJ / Algemeen Bestuur/Raad / Zienswijze procedure
Perspectief op proces	**Raad** Vanuit het gesprek met de raad is naar voren gekomen dat een deel van de raad het robuustheidsproces als abstract en op afstand ervaart. Het gevoel overheerst dat de raad pas laat is geïnformeerd over problemen rondom robuustheid. Er is geen zicht op de vraag of de gemeenten eerder hadden kunnen sturen om deze uitdagingen te voorkomen. Andere raadsleden geven aan wel zicht te hebben op het proces maar dit vergt wel eigen initiatief. Zo wordt verwezen naar de regionale raadsbijeenkomst die nuttig was maar wel vergt dat de raadsleden deze bezoeken. De veelheid aan informatie en sessies op het brede pallet waar raadsleden op dienen te sturen maakt dit niet eenvoudig. De raad heeft behoefte aan inzicht in de te maken (financiële) keuzes, gekoppeld aan de keuzes voor het takenpakket dat bij de ODIJ wordt afgenomen. **College** Bestuurlijk wordt het proces als uitdagend beschreven maar wordt ook benadrukt dat er weinig zorgen zijn dat er niet aan de goede knoppen wordt gedraaid. De ODIJ en de deelnemers staan voor een grote opgave waarbij meerdere trajecten tegelijkertijd lopen, maar er is vertrouwen dat de juiste stappen worden gezet. De kwaliteitsgerichte benadering, waarbij de ODIJ verder kijkt dan sec het omzetcriterium vanuit het IBP-VTH, wordt als positief ervaren. Ook de solidariteit die er over het algemeen tussen de deelnemers is, ondanks verschillen in (financiële) belangen, is een kracht. Ook wordt door IenW erkend dat de ODIJ goede stappen zet. Tegelijkertijd wordt duidelijkheid vanuit het Rijk gemist. Dit maakt het uitdagend om op dit moment op verschillende borden tegelijkertijd te schaken. Een ander aandachtspunt voor het vervolg is het politieke landschap. Zowel de gemeenteraads- als landelijke verkiezingen kunnen het speelveld veranderen, wat flexibiliteit in het proces vereist. **Ambtelijk** De betrokken ambtenaren ervaren het proces als een flinke uitdaging vanwege de samenhang van alle ontwikkelingen, maar zijn positief over de aanpak van het proces. De ODIJ volgt volgens de organisatie een logische werkwijze met onderzoek naar diverse toekomstscenario's en alternatieven. De noodzaak tot een robuustere dan wel toekomstbestendige organisatie wordt breed erkend en was geen verrassing voor de organisatie. Voor Heemskerk is vooral belangrijk dat de uniformiteit in afspraken groeit en rolduidelijkheid wordt aangepakt. De organisatie is goed aangesloten op het proces en heeft ook de capaciteit om een goede gesprekspartner te zijn voor de ODIJ in dit proces en te sparren over ontwikkelrichtingen.

	Benadrukt wordt dat er aandacht moet blijven voor dat wat wel goed gaat. Ook de huidige kwaliteit moet gewaardeerd blijven. Veel gemeenten in het IJmond-gebied zijn tevreden over de dienstverlening en nabijheid van de ODIJ. Wat dat betreft wordt er ook wel een verschil ervaren in nabijheid tussen deelnemers, wat als logisch gevolg wordt gezien van het werken met drie deelregio's.

4. Gemeente Heemstede

Heemstede in beeld – feitelijke informatie (peildatum juli, 2025)

<table>
<tr><th>Aspect</th><th>Toelichting</th></tr>
<tr><td>Afspraken met ODIJ</td><td>Mandaat
In het Algemeen mandaat- en machtigingsbesluit plustaken en milieutakenpakket Heemstede - Omgevingsdienst IJmond (2024) zijn de afspraken over de mandatering vastgelegd.

Takenpakket
De ODIJ voert op grond van artikel 16 van de GR, de dienstverleningsovereenkomsten en het uitvoeringsprogramma in mandaat het milieutakenpakket uit voor zover deze bevoegdheden niet zijn overgedragen aan de omgevingsdienst. De ODIJ voert op grond van de artikelen 16 en 18 van de GR Omgevingsdienst IJmond, de dienstverleningsovereenkomsten en het uitvoeringsprogramma onderstaande plustaken uit.
- Alcoholwet
- ADR (internationale vervoer van gevaarlijke stoffen over de weg).
[Bron: Algemeen mandaat- en machtigingsbesluit plustaken en milieutakenpakket Heemstede - Omgevingsdienst IJmond (2024)]

De gemeente voert voor ‘Bouwen’ zélf de taken rondom vergunningverlening & toezicht uit. Acht van de vijftien (8/14) gemeenten hebben deze taken belegd bij de ODIJ (57%).</td></tr>
<tr><td>Financiële omvang plus stemverhouding 2024</td><td>
<table>
<tr><th>Deelnemer</th><th colspan="2">Omzet GR-taken</th><th colspan="2">Omzet inclusief taken op verzoek</th></tr>
<tr><td>Beverwijk</td><td>€ 1.289.824</td><td>14%</td><td>€ 1.882.201</td><td>12%</td></tr>
<tr><td>Bloemendaal</td><td>€ 160.979</td><td>2%</td><td>€ 460.260</td><td>3%</td></tr>
<tr><td>Edam-Volendam</td><td>€ 293.493</td><td>3%</td><td>€ 500.015</td><td>3%</td></tr>
<tr><td>Haarlem</td><td>€ 1.881.296</td><td>21%</td><td>€ 1.967.078</td><td>12%</td></tr>
<tr><td>Heemskerk</td><td>€ 727.454</td><td>8%</td><td>€ 1.517.692</td><td>9%</td></tr>
<tr><td>Heemstede</td><td>€ 158.571</td><td>2%</td><td>€ 385.547</td><td>2%</td></tr>
<tr><td>Landsmeer</td><td>€ 164.728</td><td>2%</td><td>€ 961.476</td><td>6%</td></tr>
<tr><td>Noord-Holland</td><td>€ 473.904</td><td>5%</td><td>€ 920.571</td><td>6%</td></tr>
<tr><td>Oostzaan</td><td>€ 142.353</td><td>2%</td><td>€ 563.647</td><td>3%</td></tr>
<tr><td>Purmerend</td><td>€ 435.838</td><td>5%</td><td>€ 559.716</td><td>3%</td></tr>
<tr><td>Uitgeest</td><td>€ 312.643</td><td>3%</td><td>€ 680.140</td><td>4%</td></tr>
<tr><td>Velsen</td><td>€ 2.339.299</td><td>26%</td><td>€ 2.733.589</td><td>17%</td></tr>
<tr><td>Waterland</td><td>€ 190.250</td><td>2%</td><td>€ 534.626</td><td>3%</td></tr>
<tr><td>Wormerland</td><td>€ 205.239</td><td>2%</td><td>€ 833.297</td><td>5%</td></tr>
<tr><td>Zandvoort</td><td>€ 183.606</td><td>2%</td><td>€ 1.380.793</td><td>8%</td></tr>
<tr><td>Overige</td><td>€ -</td><td>0%</td><td>€ 389.447</td><td>2%</td></tr>
<tr><td>Totaal</td><td>€ 8.959.477</td><td></td><td>€ 16.270.095</td><td></td></tr>
</table>
<table>
<tr><th></th><th colspan="2">Omzet GR-taken</th><th colspan="2">Omzet taken op verzoek</th></tr>
<tr><td>Totaal</td><td>€ 8.959.477</td><td>55%</td><td>€ 7.310.618</td><td>45%</td></tr>
</table>
Artikel 8 van de GR legt het stemrecht tussen de leden van het algemeen bestuur vast. Daarbij heeft elk lid van het algemeen bestuur één stem. Besluiten worden bij meerderheid van stemmen genomen. Alleen bij hoofdelijke oproeping geldt een gewogen stemverhouding naar financiële inbreng (op basis van de vastgestelde begroting) van de deelnemers voor het nemen van besluiten. Daarmee wordt de omvang van de jaarlijkse financiële bijdrage aan OD IJmond bedoeld van de deelnemer.
</td></tr>
<tr><td>Is het voor de raad duidelijk hoe het huidige stelsel van de ODIJ er uitziet, wie hierbij betrokken zijn</td><td>Vanuit de raadssessie komt naar voren dat de raad in de basis weet hoe het stelsel van de ODIJ formeel is vormgegeven en wie er deelnemen aan de regeling. Als het gaat over het specifieke takenpakket en de onderlinge rolverdeling wordt het meer diffuus. Zo wordt er geen structurele discussie gevoerd over de vraag of men het eens is met het huidige takenpakket en is het iet altijd helder waar verantwoordelijkheden beginnen én eindigen.</td></tr>
</table>

en wat hun rollen, taken en verantwoordelijkheden zijn?	

Sturing en informatievoorziening

Aspect	Toelichting
Afspraken	De algemene afspraken over sturing en informatievoorziening zijn opgenomen in de GR (zie hoofdstuk 4 van het hoofdrapport). De gemeente Heemstede heeft voor verbonden partijen, zoals de ODIJ, een nota verbonden partijen (2021). Deze nota kent een twaalftal uitgangspunten waarvan we een aantal, voor de ODIJ, relevante eruit lichten. 1. Bij de jaarrekening wordt jaarlijks, door middel van een quickscan, een korte evaluatie gehouden over de verbonden partijen. 2. De gemeente Heemstede gaat in principe alleen een collegeregeling, *zoals de ODIJ,* aan. Collegeregeling — Het college beslist definitief, na toestemming van de raad. — De raad moet toestemming verlenen, voordat het college definitief kan beslissen. → De raad kan bij college(leden) verantwoording vragen maar ook verantwoording vragen aan andere leden van het AB. 3. De zienswijzen van de begrotingen en andere kaderstellende voorstellen van gemeenschappelijke regelingen worden als A-stuk aan de raad aangeboden. 4. Op de agenda van de raad/commissie wordt periodiek of vast het agendapunt 'mededelingen uit het college' opgenomen. 5. We maken regionale afspraken om zienswijzen, moties en amendementen die betrekking hebben op verbonden partijen, met elkaar te delen. 6. Trainingen voor raadsleden verzorgen bij de start van elke raadsperiode.
Opdrachtgevers- en eigenaarsperspectief	**Rollen** In de *nota verbonden partijen* (2021) wordt ingegaan op het opdrachtgevers- en eigenaarsperspectief. Beschreven staat dat deze rollen conflicterend met elkaar kunnen zijn. In dat geval moet een afweging worden gemaakt welke rol prevaleert boven de andere. De nota biedt een praktische oplossing voor de 'dubbele petten-problematiek' door binnen het college de eigenaarsrol (lid van bestuur/uitoefenen stemrecht) te scheiden van de opdrachtgeversrol (portefeuillehouder financiën)." Concreet betekent dit dat het ene collegelid zitting neemt in het bestuur van de verbonden partij (eigenaarsfunctie). En dat een ander collegelid (vaak portefeuillehouder financiën) de financiële stukken en behaalde resultaten controleert (vanuit de opdrachtgeversrol). In de praktijk lijkt deze scheiding minder expliciet plaats te vinden. De inhoudelijke portefeuillehouder milieutaken heeft zitting in het AB. De bestuurder vertegenwoordigt vanuit die rol zowel het eigenaars- als opdrachtgeversperspectief. **Beleid** Een belangrijk instrument voor de sturing op de ODIJ is het beleidskader VTH-milieu en de VTH-strategie milieu 2023–2026 van de ODIJ. Het beleidskader is vastgesteld door alle colleges van de deelnemende gemeenten en de provincie Noord-Holland. Het beleidskader beschrijft de prioriteiten en wettelijke kaders

<table>
<tr><td></td><td>voor de uitvoering van VTH-taken op het gebied van milieu en vormt daarmee het inhoudelijke fundament voor de taken die de ODIJ voor Heemstede uitvoert.
In het kader van dit onderzoek zijn voor Heemstede geen aanvullende beleidsdocumenten gedeeld die als basis dienen voor de opdracht aan en sturing op de ODIJ.</td></tr>
<tr><td>Betrokkenheid raad via zienswijzen</td><td>De gemeenteraad heeft, sinds de start van het proces robuustheid, de volgende zienswijzen ingediend.

<table>
<tr><th>Document</th><th>Zienswijze</th></tr>
<tr><td>Eerste begrotingswijziging 2024 en conceptbegroting 2025</td><td>Gemeente Heemstede onderstreept het belang van het uitgangspunt en het voornemen van het maken van afspraken ter verbetering van de dienstverlening en de samenwerking met de individuele gemeenten. Dit om de samenwerking inhoudelijk te herijken en om meer transparantie te krijgen in de samenwerking en de bijbehorende financiële afspraken in de GR.</td></tr>
<tr><td>Begrotingswijziging 2025 Omgevingsdienst IJmond</td><td>De raad stemt in met de concept begrotingswijziging 2025, met de toezegging dat de raad in januari via een technische sessie nader wordt geïnformeerd.</td></tr>
<tr><td>Conceptbegroting 2026 Omgevingsdienst IJmond</td><td>De raad geeft positieve zienswijze op de Ontwerpbegroting 2026 Omgevingsdienst IJmond</td></tr>
</table>
</td></tr>
<tr><td>Perspectief vanuit de raad op sturing en informatievoorziening</td><td>De raadsleden ervaren een informatie overload zonder duidelijkheid. Hoewel de informatiedichtheid per stuk te hoog is wordt cruciale stuurinformatie juist gemist. Zo is er geen zicht op wat de gemeente aan taken afneemt en wat de kwaliteit daarvan is.

De raadsleden ervaren op "een paar lagen afstand" van de daadwerkelijke besluitvorming te staan. Daarbij frustreert het dat Heemstede een relatief kleine partij is in een groter geheel en is het de vraag welke sturingsmogelijkheden daar op zijn. Op dit moment is de ODIJ geen lopend onderwerp van gesprek maar vindt de agendering meer incident gedreven plaats. De ervaring is dat de ODIJ soms ‘op popt’ op de agenda.

Het gevoel van beperkingen rondom sturing en informatievoorziening is niet ODIJ-eigen maar geldt voor meer GR’en. Er is te weinig zicht op de resultaten van GR’en terwijl kosten lopende de jaren zijn toegenomen. Op 4 juli 2024 is in dat licht door de raad de Motie “Gemeenschappelijke regelingen” aangenomen. Hierin wordt het college verzocht om uiterlijk in de Kadernota 2026 met voorstellen te komen voor bezuinigingen op de gemeenschappelijke regelingen.</td></tr>
</table>

Proces robuustheid

Aspect	Toelichting
Betrokkenheid raad	Los van dat wat er over het robuustheidsproces is opgenomen in de reguliere P&C-stukken (zie hoofdstuk 4 van het Hoofdrapport) is de raad van Heemstede specifiek geïnformeerd over het robuustheidsproces op de volgende wijzen: *Raadsbesluit jaarstukken 2023, eerste begrotingswijziging 2024 en ontwerpbegroting 2025 (27 juni 2024)* Hierbij wordt o.a. aangegeven: ODIJ voldoet op dit moment niet aan het robuustheid-criterium vanuit het interbestuurlijk programma. Het algemeen bestuur heeft in opdracht van de staatssecretaris een plan van aanpak opgesteld voor de doorontwikkeling naar een toekomstbestendige dienst. Het zelfstandig toekomstbestendig worden gaat gepaard met een ontwikkelagenda met daarop een vijftal ontwikkellijnen. De bestuurlijk vastgestelde

	ontwikkellijnen zijn: 1. Het herijken van de bestaande taken en formatie 2. Het onderzoeken van een verbreding van het huidige takenpakket 3. Het vereenvoudigen van de GR 4. Het vormgeven van een structurele provinciebrede samenwerking 5. De doorontwikkeling van de interne organisatie. De financiële effecten van de uitwerkingen van deze vijf ontwikkellijnen zijn nog niet gekwantificeerd en daarom zijn deze niet verwerkt in de begroting van 2025 en de meerjarenraming. ODIJ verwacht dit jaar nog met een begrotingswijziging 2025 te komen. *Raadsbesluit eerste begrotingswijziging 2025 (24 oktober 2024).* In het raadsbesluit zit een uitgebreide onderbouwing voor de in te dienen zienswijze waarbij wordt ingegaan op het huidige en toekomstige beeld van de ODIJ. Het proces wordt geschetst, het PvA wordt toegelicht evenals de te maken bestuurlijke keuzes op de korte en de lange termijn. *Raadsinformatiebericht Plan van aanpak toekomstbestendige Omgevingsdienst IJmond (12 november 2024)* De raad wordt, na toezegging van de wethouder tijdens de commissie Middelen, geïnformeerd over de ontwikkelingen bij de ODIJ. Met dit bericht informeert het college over de voortgang en planning van het proces rondom robuustheid/toekomstbestendigheid en gaat het in op de betrokkenheid van de raden (inclusief planning). Het college gaat ook in op verwachtingen van taken in de toekomst. Heemstede neemt op dit moment voornamelijk basis milieutaken af. Verwacht wordt dat in de toekomst juist meer milieutaken uitgevoerd moeten worden door de ODIJ. Bezuinigingen binnen de GR daardoor hoogstwaarschijnlijk niet mogelijk. *Raadsvoorstel Concept Jaarrekening 2024 Omgevingsdienst IJmond en Concept Begroting 2026 Omgevingsdienst IJmond (26 juni 2025)* De raad wordt meegenomen in de P&C-stukken en gevraagd een zienswijze te geven. In de onderbouwing wordt onder andere aangegeven dat huidige inzichten laten zien dat het takenpakket onder de nieuwe GR een grotere bijdrage van gemeente Heemstede vragen. Dit is ook kenbaar gemaakt in het Onderzoek Motie gemeenschappelijke regelingen. De raad is ook een aantal keer bijgepraat tijdens de commissies (o.a. voorafgaand aan besluitvorming over de zienswijzen), bijvoorbeeld op 14 februari 2024 en op 9 oktober 2024. Daarbij is ook een toezegging gedaan om de raad te informeren over de ontwikkelingen bij de ODIJ. Dit leidde tot het raadsinformatiebericht van 12 november 2024.
Perspectief op proces	**Raad** Vanuit het gesprek met de raad is naar voren gekomen dat de raadsleden hun betrokkenheid bij het proces robuustheid/toekomstbestendigheid als ontoereikend ervaren. Er is weinig zicht op de achtergronden en doelstellingen van het proces. De invloed op het proces wordt als nihil ervaren. Als kleinere gemeente voelt de raad dat het een marginale rol speelt als mede-eigenaar. De onduidelijkheid over de toekomstige organisatievorm - met name rond mogelijke fusies - vergroot hun gevoel van onzekerheid en gebrek aan controle. De raadsleden wijzen op fundamentele structurele problemen (rondom GR'en): te veel bestuurlijke lagen, onduidelijke verantwoordelijkheidsverdeling, en een organisatiemodel waarbij de gemeente steeds verder op afstand komen te staan van de daadwerkelijke uitvoering. Het proces wordt door hen als iets dat over hen

	heen gebeurt waarbij zij slechts kunnen reageren in plaats van proactief kunnen sturen. De vraag welke sturende rol de raad zou moeten hebben in samenspel met het college is geen structureel onderwerp van gesprek. **College** Bestuurlijk wordt het proces ervaren als grondig maar complex. De wethouder waardeert de diepgaande benadering die vertrouwen biedt dat nu de benodigde stappen worden gezet. Er is nu tot in de diepte inzicht in knelpunten zoals personeelstekorten, gemiste controles en prioritering van bedrijfscontroles. En hier worden consequenties aan verbonden volgens een transparant proces. De ODIJ en de deelnemers zijn wakker geschud door landelijke ontwikkelingen en stappen vanuit de directie. Als aandachtspunten worden gezien: - De complexiteit en het detailniveau waarbij het risico bestaat om als bestuurder te veel de verzanden in details. Dit vergt ook goede ambtelijke ondersteuning. - Het collectief in blijven vullen van het eigenaarschap. In, met name financiële, discussies kan het gemeentelijke belang boven het collectieve belang van de dienst prevaleren. Dit is inherent aan het GR-construct maar vergt dat er transparantie naar elkaar blijft. - Raadsbetrokkenheid. Ondanks dat informatie periodiek gedeeld wordt en wordt behandeld blijft het een uitdaging om de raden mee te nemen en in positie te brengen. **Ambtelijk** Vanuit ambtelijk perspectief wordt het robuustheidsproces van de ODIJ ervaren als een complexe maar noodzakelijke transformatie die de goede richting opgaat. De operationele samenwerking met de ODIJ functioneert goed, met verbeterde communicatiestructuren, toegenomen transparantie en kwalitatief goede informatievoorziening sinds de komst van nieuwe contactfunctionarissen aan beide kanten. Echter, de informatieovervloed (met soms 300 pagina's per AB-vergadering) en de onderlinge afhankelijkheid van de drie hoofdsporen maken het proces soms lastig overzichtelijk en stuurbaar. De te maken bestuurlijke keuzes moeten nog gemaakt worden maar er is in het proces nu al wel zicht op verschillende uitgangspunten en belangen tussen deelnemers. Al met al wordt het proces als pragmatisch en realistisch beoordeeld. De koers wordt als goed bestempeld maar meer tijd voor strategische afwegingen wenselijk zou zijn. Gelet op de aanstaande gemeenteraadsverkiezingen wordt deze zekere tijdsdruk echter ook als logisch ervaren. De operationele dienstverlening en bereikbaarheid van de ODIJ worden als sterke punten gezien die behouden moeten blijven in het toekomstige model.

5. Gemeente Landsmeer

Landsmeer in beeld – feitelijke informatie (peildatum juli, 2025)

Aspect	Toelichting
Afspraken met ODIJ	**Mandaat** In het *Algemeen mandaat-, en machtigingsbesluit plustaken en milieutakenpakket Landsmeer - Omgevingsdienst IJmond 2024* is vastgelegd dat er wordt gekozen voor een algemeen geformuleerd mandaatbesluit. Dit betekent dat de ODIJ de bevoegdheid wordt verleend om – op een enkele uitzondering na – alle besluiten te nemen en overige handelingen te verrichten die voor een goede uitvoering van de taken en bevoegdheden nodig zijn. **Takenpakket**[3] De wettelijke basis- en plustaken die Omgevingsdienst IJmond voor gemeente Landsmeer uitvoert zijn: • Het volledige milieutakenpakket inclusief advisering, toezicht en handhaving drank- en horecawetgeving (APV), • Bouw- en woningtoezicht en brandveiligheidstaken • Diverse taken en projecten uit op het gebied van duurzaamheid en energietransitie. Voor de taken die de ODIJ buiten de gemeenschappelijke regeling uitvoert voor Landsmeer, zijn dienstverleningsovereenkomsten afgesloten
Financiële omvang plus stemverhouding 2024	Artikel 8 van de GR legt het stemrecht tussen de leden van het algemeen bestuur vast. Daarbij heeft elk lid van het algemeen bestuur één stem. Besluiten worden bij meerderheid van stemmen genomen. Alleen bij hoofdelijke oproeping geldt een gewogen stemverhouding naar financiële inbreng (op basis van de vastgestelde begroting) van de deelnemers voor het nemen van besluiten. Daarmee wordt de omvang van de jaarlijkse financiële bijdrage aan OD IJmond bedoeld van de deelnemer.

Deelnemer	Omzet GR-taken		Omzet inclusief taken op verzoek	
Beverwijk	€ 1.289.824	14%	€ 1.882.201	12%
Bloemendaal	€ 160.979	2%	€ 460.260	3%
Edam-Volendam	€ 293.493	3%	€ 500.015	3%
Haarlem	€ 1.881.296	21%	€ 1.967.078	12%
Heemskerk	€ 727.454	8%	€ 1.517.692	9%
Heemstede	€ 158.571	2%	€ 385.547	2%
Landsmeer	€ 164.728	2%	€ 961.476	6%
Noord-Holland	€ 473.904	5%	€ 920.571	6%
Oostzaan	€ 142.353	2%	€ 563.647	3%
Purmerend	€ 435.838	5%	€ 559.716	3%
Uitgeest	€ 312.643	3%	€ 680.140	4%
Velsen	€ 2.339.299	26%	€ 2.733.589	17%
Waterland	€ 190.250	2%	€ 534.626	3%
Wormerland	€ 205.239	2%	€ 833.297	5%
Zandvoort	€ 183.606	2%	€ 1.380.793	8%
Overige	€ -	0%	€ 389.447	2%
Totaal	€ 8.959.477		€ 16.270.095	

	Omzet GR-taken		Omzet taken op verzoek	
Totaal	€ 8.959.477	55%	€ 7.310.618	45%

[3] Raadsinformatiebrief Uitvoeringsprogramma 2025 Omgevingsdienst IJmond (11 februari 2025)

Is het voor de raad duidelijk hoe het huidige stelsel van de ODIJ er uitziet, wie hierbij betrokken zijn en wat hun rollen, taken en verantwoordelijkheden zijn?	*Met de raad van Landsmeer is geen gesprek gevoerd in het kader van dit onderzoek. Het perspectief van de raad van Landsmeer is daardoor niet opgenomen in dit bijlagenrapport.*

Sturing en informatievoorziening

Aspect	Toelichting
Afspraken	Los van de GR-specifieke afspraken, zie hoofdstuk 4 van het hoofdrapport, staan in de dienstverleningsovereenkomst (7 januari 2018 - 31 december 2027) afspraken met betrekking tot informatieverstrekking en rapportages, en samenwerking en overleg. In de DVO staat dat de ODIJ voorafgaand aan ieder kalenderjaar, in overleg met de gemeente Landsmeer, een uitvoeringsprogramma opstelt. Dit programma specificeert de uit te voeren taken en is mede gebaseerd op de resultaten van voorgaande viermaandelijkse perioden. De uitvoering vindt plaats conform het vastgestelde uitvoeringskader, handhavingsbeleid en relevante bestuursstukken van de gemeente Landsmeer. Jaarlijks stelt de ODIJ een verslag over de voortgang op, waarin de uitvoering van de taken wordt geëvalueerd. De voortgang, resultaten en eventuele knelpunten worden vervolgens besproken in een overleg met de portefeuillehouder van Landsmeer. Verder is in de overeenkomst vastgelegd dat de ODIJ een accountmanager aanwijst als eerste aanspreekpunt voor de ambtelijke organisatie van Landsmeer. De gemeente wijst op haar beurt een ambtenaar aan die strategisch, beleidsmatig en operationeel voldoende ingevoerd is en fungeert als eerste aanspreekpunt richting de ODIJ. De opgestelde stukken van de ODIJ worden via deze contactpersoon doorgeleid binnen de gemeentelijke organisatie. Ten slotte is afgesproken dat met regelmatige intervallen een overleg plaatsvindt tussen de portefeuillehouder en de dienst.
Opdrachtgevers- en eigenaarsperspectief	**Rollen** Binnen de gemeente Landsmeer is bestuurlijk geen sprake van een formele scheiding tussen het opdrachtgevers- en het eigenaarsperspectief. De wethouder die Landsmeer vertegenwoordigt in het AB, ziet het als zijn taak om daar vooral het eigenaarschap te vertegenwoordigen en niet om lokale belangen in te brengen. Tegelijkertijd geeft hij aan dat het onderscheid tussen de rollen in de praktijk vaak vervaagt. Ambtelijk wordt genoemd dat de rollen van opdrachtgever en eigenaar in het verleden onvoldoende zijn onderscheiden. In de afspraken over de dienstverlening is lange tijd weinig sturing gegeven op concrete prestaties of inzet, mede omdat de DVO's op een globale manier waren ingericht. Tegelijkertijd wordt het opdrachtgeverschap wel ingevuld. Zo is er voor specifieke taakvelden, een ambtelijk aanspreekpunt aangewezen. Daarbij wordt erkend dat het onderhouden van die rol veel tijd en aandacht kan vragen binnen een kleine organisatie.

<table>
<tr><td></td><td>Beleid
Een belangrijk instrument voor de sturing op de ODIJ is het beleidskader VTH-milieu en de VTH-strategie milieu 2023–2026 van de ODIJ. Het beleidskader is vastgesteld door alle colleges van de deelnemende gemeenten en de provincie Noord-Holland. Het beleidskader beschrijft de prioriteiten en wettelijke kaders voor de uitvoering van VTH-taken op het gebied van milieu en vormt daarmee het inhoudelijke fundament voor de taken die de ODIJ voor Landsmeer uitvoert.

In het kader van dit onderzoek zijn voor Landsmeer geen aanvullende beleidsdocumenten gedeeld die als basis dienen voor de opdracht aan en sturing op de ODIJ.</td></tr>
<tr><td>Betrokkenheid raad - Zienswijzen</td><td>De gemeenteraad heeft, sinds de start van het proces robuustheid, de volgende zienswijzen ingediend.

<table>
<tr><th>Document</th><th>Zienswijze</th></tr>
<tr><td>Concept begrotings-wijziging 2024 en conceptbegroting 2025</td><td>Zoals bekend staat de financiële positie van gemeenten al enige tijd onder druk. In 2026 worden gemeenten geconfronteerd met het inmiddels bekende ‘ravijn’. Desondanks proberen wij onze financiële positie gezond en duurzaam te houden. De stijgende bijdrage aan en kosten voor de gemeenschappelijke regeling en de dienstverleningsovereenkomsten (DVO’s) in 2024 en 2025 – hoe verklaarbaar ook – stellen ons voor een financiële uitdaging; te meer omdat de gemeente Landsmeer per 1 januari 2024 een nieuwe DVO voor bouwgerelateerde taken van aanzienlijke financiële omvang heeft gesloten met ODIJ. Wat de gemeenteraad echter vooral zorgen baart, is dat u in de aanbiedingsbrief net als bij de aanbieding van de kadernota aangeeft dat er later dit jaar nog een gewijzigde begroting 2025 volgt en dat inmiddels bekend is dat deze wijziging € 73.000,- bedraagt. De raad verwacht dat ODIJ zich verhoudt tot de financiële uitdagingen waarvoor de (deelnemende) gemeenten zich gesteld zien en dat er voor de gemeentelijke bijdrage een bezuinigingstaakstelling wordt overwogen</td></tr>
<tr><td>Begrotingswijziging 2025 Omgevingsdienst IJmond</td><td>• De gemeenteraad wenst inzicht te krijgen in de achterstanden op gemeentelijk niveau, de risico’s die daarmee gemoeid zijn en de mogelijke (bestuurlijke) keuzes die daarin gemaakt kunnen worden.
• De raad roept op om in het proces dat ODIJ gaat lopen, uitdrukkelijk aandacht te hebben voor de financiële positie van de gemeente
• De raad wenst goed aangehaakt te worden bij de herziening van de Gemeenschappelijke Regeling, DVO en financieringsstructuur.</td></tr>
<tr><td>Conceptbegroting 2026 Omgevingsdienst IJmond</td><td>De financiële positie van gemeenten blijft gespannen. De incidentele ruimte uit de Voorjaarsnota 2025 verzacht het structurele tekort slechts beperkt. Dit kader is mede bepalend voor onze beoordeling van de begroting 2026. Bezuinigingsopgave en doorontwikkeling U geeft aan dat een aanvullende generieke bezuiniging in 2026 de voortgang van het doorontwikkelingstraject zou belemmeren.

De gemeenteraad onderstreept het belang van een zorgvuldig verloop van deze herijking van governance en financiering. Tegelijkertijd hechten wij aan een slagvaardige en doelmatige bedrijfsvoering. Wij verzoeken het</td></tr>
</table>
</td></tr>
</table>

		Algemeen Bestuur dan ook de mogelijkheden voor kostenbeheersing blijvend te verkennen en eventuele financiële ruimte primair in te zetten voor het beperken van de jaarlijkse lasten voor de deelnemende gemeenten. Wij waarderen in dit verband de reactie op de ingediende zienswijzen van 10 januari 2025 en de nadere toelichting in de memo van april 2025, die inzicht geven in de reeds getroffen maatregelen en de verdere planning. Verwachtingen 1. Halfjaarlijks rapporteren over de voortgang van het doorontwikkelingstraject en de structurele financiële effecten. 2. Colleges en raden tijdig betrekken bij besluiten met significante financiële of bestuurlijke consequenties. De aanhoudende onzekerheid over de gemeentelijke financiën vraagt om behoedzaamheid bij het aangaan van nieuwe verplichtingen. Wij vertrouwen erop dat wij gezamenlijk blijven streven naar een evenwichtige balans tussen kwaliteit, effectiviteit en betaalbaarheid.	
Perspectief vanuit de raad op sturing en informatievoorziening	*Met de raad van Landsmeer is geen gesprek gevoerd in het kader van dit onderzoek. Het perspectief van de raad van Landsmeer is daardoor niet opgenomen in dit bijlagenrapport.*		

Proces robuustheid

Aspect	Toelichting
Betrokkenheid raad	Los van dat wat er over het robuustheidsproces is opgenomen in de reguliere P&C-stukken (zie hoofdstuk 4 van het Hoofdrapport) is de raad van Landsmeer specifiek geïnformeerd over het robuustheidsproces op de volgende wijzen: *Raadsvoorstel en -besluit Jaarverslag 2021, Jaarrekening 2021, Tweede begrotingswijzing 2022 en Ontwerpbegroting 2023 gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst IJmond (ODIJ) ondertekend (juni 2022)* In het raadsvoorstel wordt verwezen naar het rapport van de commissie Van Aartsen over versterking van het VTH-stelsel. Daarbij wordt benoemd dat ODIJ qua financiering aan de onderkant van het landelijke spectrum zit, waardoor een landelijke normfinanciering kan leiden tot stijgende tarieven voor deelnemers aan de GR. *Raadsvoorstel 8ste wijziging gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst IJmond (november 2023)* In het raadsvoorstel wordt toegelicht dat de wijziging van de GR onderdeel is van het traject richting een toekomstbestendige omgevingsdienst. Daarbij wordt verwezen naar het landelijke Interbestuurlijk Programma Versterking VTH-stelsel (IBP-VTH). De raad wordt geïnformeerd dat in 2024/2025 het gesprek met colleges en raden plaatsvindt over verdere aanpassingen *Raadsvoorstel jaarverslag en jaarrekening 2023 OD IJmond (juni 2024)*

	In het voorstel staan de uitkomsten van de externe visitatie van ODIJ als onderdeel van het IBP-VTH toegelicht. Ook staat benoemd dat de organisatie sterk leunt op incidentele middelen en dat er een plan van aanpak is opgesteld voor doorontwikkeling richting een toekomstbestendige dienst. De vijf ontwikkellijnen, waaronder het herijken van taken, het vereenvoudigen van de GR en het verbeteren van de financiële basis, worden benoemd. *Raadsvoorstel Begrotingswijziging 2025 Omgevingsdienst IJmond (oktober 2024)* In het voorstel wordt aangegeven dat de begroting van 2025 niet structureel in evenwicht is, en dat ODIJ structurele lasten dekt met incidentele baten. Hierover staat toegelicht dat de oorzaken hiervan de toename van kortlopende financiering en aflopende DVO's zijn, en dat de ODIJ streeft naar herstel van deze balans via herziening van de financieringsstructuur. *Raadsvoorstel Concept jaarverslag 2024, concept jaarrekening 2024 en concept begroting 2026 Omgevingsdienst IJmond (mei 2025)* In het voorstel staan de highlights van het concept jaarverslag 2024 benoemd de afronding van het IBP-VTH en het vervolgtraject, waarin ODIJ werkt aan een zelfstandig toekomstbestendige organisatie. Ook het programma herijking GR, DVO en financieringsstructuur, en het herstel van scheefgroei tussen deelnemers en over het uitwerken van toekomstscenario's worden benoemd . In de toelichting op de conceptbegroting 2026 wordt benoemd dat opnieuw sprake is van een structureel tekort, dat wordt gedekt met incidentele baten. En dat de ODIJ via vernieuwing van de financieringsstructuur wil toewerken naar structureel financieel evenwicht, om verscherpt toezicht van het ministerie te voorkomen.
Perspectief op proces	**Raad** *Met de raad van Landsmeer is geen gesprek gevoerd in het kader van dit onderzoek. Het perspectief van de raad van Landsmeer is daardoor niet opgenomen in dit bijlagenrapport.* **College** De betrokken wethouder onderschrijft het belang van het robuustheidstraject en ziet voldoende aanleiding om de drie sporen integraal te doorlopen. Met de huidige aanpak komen de knelpunten nu goed boven tafel. Daarbij wordt het traject als adequaat ervaren, omdat het aanzet tot het maken van belangrijke keuzes over bijvoorbeeld wat wel en niet onder te brengen bij de ODIJ. Een belangrijk aandachtspunt is de borging van het traject richting de gemeenteraadsverkiezingen in 2026. Die overgang moet volgens de betrokken wethouder geen aanleiding kunnen zijn om het ingezette spoor ter discussie te stellen. **Ambtelijk** Binnen de ambtelijke organisatie van Landsmeer wordt het robuustheidstraject nauwgezet gevolgd. Het gevoel is dat er aan de juiste dingen wordt gewerkt. Het feit dat er drie trajecten tegelijk lopen, onder tijdsdruk, maakt het complex. Dit zeker gezien de beperkte ambtelijke capaciteit. Het accounthouderschap wordt ingevuld door een beleidsmedewerker met een breed takenpakket, wat de complexiteit voor een kleinere gemeente illustreert. Daarbij wordt aangegeven dat het een uitdaging is om het traject goed te duiden richting het college en met name richting de raad. Er leeft een zorg dat keuzes worden gemaakt, terwijl een fusiescenario tot een van de opties behoort. Tegelijkertijd wordt erkend dat de ODIJ haar proces transparant inricht, en dat de snelheid waarmee gewerkt wordt begrijpelijk is. De ambtelijke organisatie ziet dat de juiste thema's op tafel liggen, maar

	benadrukt dat het tempo en de samenloop van trajecten spanning opleveren voor een kleine gemeente als Landsmeer.

6. Gemeente Oostzaan

Oostzaan in beeld – feitelijke informatie (peildatum juli, 2025)

<table>
<tr><th>Aspect</th><th>Toelichting</th></tr>
<tr><td>Afspraken met ODIJ</td><td>Mandaat
In het Algemeen mandaat- en machtigingsbesluit basistaken en plustaken gemeente Oostzaan - Omgevingsdienst IJmond (2024) zijn de afspraken over de mandatering vastgelegd. Dit houdt in dat – tenzij in dit mandaatbesluit uitzonderingen zijn beschreven – aan de Omgevingsdienst IJmond alle mandaten worden verleend die nodig zijn voor het kunnen uitvoeren van het basistakenpakket. In het huidige mandaat zijn ook plustaken genoemd die opnieuw vastgelegd moeten worden naast het nieuwe basistakenpakket.

Takenpakket
Het college verleent aan de directeur mandaat tot het namens het college nemen van alle besluiten die voorvloeien uit het basistakenpakket. In de dienstverleningsovereenkomst (1 januari 2018-31 december 2027) is vastgelegd dat de ODIJ alle benodigde en mogelijke taken voor Oostzaan uitvoert, te weten:
- het volledige milieutakenpakket
- toezicht en handhaving drank- en horecawetgeving
- bouw- en woningtoezichtstaken
- brandveiligheidstaken; en
- ruimtelijke orderningstoezicht.</td></tr>
<tr><td>Financiële omvang plus stemverhouding 2024</td><td>
<table>
<tr><th>Deelnemer</th><th colspan="2">Omzet GR-taken</th><th colspan="2">Omzet inclusief taken op verzoek</th></tr>
<tr><td>Beverwijk</td><td>€ 1.289.824</td><td>14%</td><td>€ 1.882.201</td><td>12%</td></tr>
<tr><td>Bloemendaal</td><td>€ 160.979</td><td>2%</td><td>€ 460.260</td><td>3%</td></tr>
<tr><td>Edam-Volendam</td><td>€ 293.493</td><td>3%</td><td>€ 500.015</td><td>3%</td></tr>
<tr><td>Haarlem</td><td>€ 1.881.296</td><td>21%</td><td>€ 1.967.078</td><td>12%</td></tr>
<tr><td>Heemskerk</td><td>€ 727.454</td><td>8%</td><td>€ 1.517.692</td><td>9%</td></tr>
<tr><td>Heemstede</td><td>€ 158.571</td><td>2%</td><td>€ 385.547</td><td>2%</td></tr>
<tr><td>Landsmeer</td><td>€ 164.728</td><td>2%</td><td>€ 961.476</td><td>6%</td></tr>
<tr><td>Noord-Holland</td><td>€ 473.904</td><td>5%</td><td>€ 920.571</td><td>6%</td></tr>
<tr><td>Oostzaan</td><td>€ 142.353</td><td>2%</td><td>€ 563.647</td><td>3%</td></tr>
<tr><td>Purmerend</td><td>€ 435.838</td><td>5%</td><td>€ 559.716</td><td>3%</td></tr>
<tr><td>Uitgeest</td><td>€ 312.643</td><td>3%</td><td>€ 680.140</td><td>4%</td></tr>
<tr><td>Velsen</td><td>€ 2.339.299</td><td>26%</td><td>€ 2.733.589</td><td>17%</td></tr>
<tr><td>Waterland</td><td>€ 190.250</td><td>2%</td><td>€ 534.626</td><td>3%</td></tr>
<tr><td>Wormerland</td><td>€ 205.239</td><td>2%</td><td>€ 833.297</td><td>5%</td></tr>
<tr><td>Zandvoort</td><td>€ 183.606</td><td>2%</td><td>€ 1.380.793</td><td>8%</td></tr>
<tr><td>Overige</td><td>€ -</td><td>0%</td><td>€ 389.447</td><td>2%</td></tr>
<tr><td>Totaal</td><td>€ 8.959.477</td><td></td><td>€ 16.270.095</td><td></td></tr>
</table>
<table>
<tr><th></th><th colspan="2">Omzet GR-taken</th><th colspan="2">Omzet taken op verzoek</th></tr>
<tr><td>Totaal</td><td>€ 8.959.477</td><td>55%</td><td>€ 7.310.618</td><td>45%</td></tr>
</table>
Artikel 8 van de GR legt het stemrecht tussen de leden van het algemeen bestuur vast. Daarbij heeft elk lid van het algemeen bestuur één stem. Besluiten worden bij meerderheid van stemmen genomen. Alleen bij hoofdelijke oproeping geldt een gewogen stemverhouding naar financiële inbreng (op basis van de vastgestelde begroting) van de deelnemers voor het nemen van besluiten. Daarmee wordt de omvang van de jaarlijkse financiële bijdrage aan OD IJmond bedoeld van de deelnemer.
</td></tr>
<tr><td>Is het voor de raad duidelijk hoe het huidige stelsel van de ODIJ er uitziet, wie hierbij betrokken zijn</td><td>Vanuit de raadssessie komt naar voren dat de raadsleden in Oostzaan beperkt zicht hebben op het stelsel van de ODIJ en de verdeling van rollen, taken en verantwoordelijkheden. Er bestaat verwarring over welke taken bij welke regionale uitvoeringsorganisatie. Zo blijkt er onduidelijkheid over taken rondom brandveiligheid bij de ODIJ versus de veiligheidsregio.</td></tr>
</table>

en wat hun rollen, taken en verantwoordelijkheden zijn?	

Sturing en informatievoorziening

Aspect	Toelichting
Afspraken	De algemene afspraken over sturing en informatievoorziening op de ODIJ zijn opgenomen in de GR (zie hoofdstuk 4 van het hoofdrapport). Voor zover bekend zijn er geen aanvullende afspraken over sturing en informatievoorziening op de ODIJ. Zo is er geen nota voor sturing op verbonden partijen/ samenwerkingsverbanden aangetroffen.
Opdrachtgevers- en eigenaarsperspectief	**Rollen** Uit de gesprekken komt naar voren dat er geen afspraken zijn over het scheiden van het opdrachtgeverschap en eigenaarschap. Ambtelijk wordt benadrukt dat de term "opdrachtgeverschap" niet past bij de wettelijke taken die via de gemeenschappelijke regeling worden uitgevoerd. Het gaat hier nadrukkelijk om "verlengd lokaal bestuur" waarbij de ODIJ wettelijk verplichte taken uitvoert die de gemeente anders zelf zou moeten doen. Bij aanvullende taken, die in een DVO worden vastgelegd, kan wel sprake zijn van een opdrachtgever-opdrachtnemer relatie. Een concrete spanning tussen het lokale en collectieve belang komt wel tot uiting in een regionaal bezuinigingsverzoek. Op 23 juli 2024 hebben de wethouders financiën van de gemeenten regio Zaanstreek-Waterland (Oostzaan, Landsmeer, Edam-Volendam, Waterland, Zaanstad, Wormerland en Purmerend) een brief verzonden aan de GR'en. In deze brief verzoeken zij de GR'en, waaronder de ODIJ, rekening te houden met een lagere gemeentelijke bijdrage van ongeveer 5%. Zij vragen de GR'en na te denken over mogelijke ombuigingen vanaf het jaar 2026 en hierover in gesprek te gaan. De ODIJ heeft hierop aangegeven hierover in gesprek te willen gaan. Bezuinigen als ODIJ kan op gespannen voet staan met het vergroten van de omzet zoals dat vanuit het landelijke robuustheidscriterium wordt noodzakelijk is. Dit brengt, zo wordt bestuurlijk aangegeven, het college in een zekere spagaat en vergt een duidelijk verhaal naar de raad waarom er misschien eerder investeringen nodig zijn dan dat er kan worden bezuinigd. **Beleid** Een belangrijk instrument voor de sturing op de ODIJ is het beleidskader VTH-milieu en de VTH-strategie milieu 2023–2026 van de ODIJ. Het beleidskader is vastgesteld door alle colleges van de deelnemende gemeenten en de provincie Noord-Holland. Het beleidskader beschrijft de prioriteiten en wettelijke kaders voor de uitvoering van VTH-taken op het gebied van milieu en vormt daarmee het inhoudelijke fundament voor de taken die de ODIJ voor Oostzaan uitvoert. In het kader van dit onderzoek zijn voor Oostzaan geen aanvullende beleidsdocumenten gedeeld die als basis dienen voor de opdracht aan en sturing op de ODIJ.
Betrokkenheid raad via zienswijzen	De gemeenteraad heeft, sinds de start van het *proces robuustheid*, de volgende zienswijzen ingediend. **Document** **Zienswijze**

	Eerste begrotingswijziging 2024 en conceptbegroting 2025	De gemeente Oostzaan stemt in met de eerste begrotingswijziging 2024 en conceptbegroting 2025
	Begrotingswijziging 2025 Omgevingsdienst IJmond	De raad conformeert aan de concept begrotingswijziging 2025 met dien verstande dat • eventuele toekomstige begrotingswijzigingen zullen worden afgewogen tegen de dan geldende financiële situatie in Oostzaan. • de ODIJ blijft streven naar mogelijke bezuinigingen conform de brief die de gemeenten eerder hebben verzonden aan de ODIJ.
	Conceptbegroting 2026 Omgevingsdienst IJmond	De raad conformeert aan de Ontwerp Begroting 2026 van de ODIJ met dien verstande dat de gemeenteraad van Oostzaan zich zorgen maakt over de in de Ontwerp Begroting vermelde stijgende gemeentelijke bijdrage aan de ODIJ. Het is belangrijk dat de gemeentelijke bijdrage aan de ODIJ in balans blijft met de financiële situatie van de gemeente Oostzaan.
Perspectief vanuit de raad op sturing en informatievoorziening	De raad ervaart als volksvertegenwoordiging van een kleine gemeente Oostzaan beperkte invloed en mogelijkheden om grip te krijgen op de complexe materie. De raadsleden erkennen dat zij formeel gezien sturingsmogelijkheden hebben via: • Het indienen van zienswijzen op begroting en jaarstukken. De informatieovervloed van alle GR-documenten tegelijk bemoeilijkt echter het verkrijgen van echt inzicht. Raadsleden missen daarnaast verificatiemogelijkheden om te controleren of afgesproken taken daadwerkelijk worden uitgevoerd. • Het bevragen van de wethouder en het recht om informatie op te vragen. De raadsleden geven hierover echter aan dit (te) beperkt te doen. • Het indienen van zienswijzen. Toegelicht wordt echter dat de zienswijze wordt voorbereid door het college. Deze wordt meestal zonder veel discussie overgenomen door de raad. Raadsleden erkennen dat ze hier misschien meer zelf op zouden kunnen doen.	

Proces robuustheid

Aspect	Toelichting
Betrokkenheid raad	Los van dat wat er over het robuustheidsproces is opgenomen in de reguliere P&C-stukken (zie hoofdstuk 4 van het Hoofdrapport) is de raad van Oostzaan specifiek geïnformeerd over het robuustheidsproces op de volgende wijzen: *Raadsbesluit jaarstukken 2023, eerste begrotingswijziging 2024 en ontwerpbegroting 2025 (13 juni 2024)* De ODIJ voldoet op dit moment niet aan het robuustheid criterium vanuit het landelijke Interbestuurlijk programma (IBP). Het algemeen bestuur van de ODIJ heeft de in opdracht van de staatsecretaris een plan van aanpak IBP opgesteld voor de doorontwikkeling naar een toekomstbestendige ODIJ. Dit plan van aanpak omvat een ontwikkelagenda met vijf ontwikkellijnen. Deze bestuurlijk vastgestelde ontwikkellijnen zijn: 1. Het herijken van de bestaande taken en formatie; 2. Het onderzoeken van een verbreding van het huidige takenpakket; 3. Het vereenvoudigen van de GR; 4. Het vormgeven van een structurele provinciebrede samenwerking; 5. De doorontwikkeling van de interne organisatie.

	De financiële effecten van de uitwerkingen van deze vijf ontwikkellijnen zijn nog niet gekwantificeerd en daarom (nog) niet verwerkt in de Begroting 2025 en de Meerjarenraming. Na de uitwerking van deze financiële effecten verwacht de ODIJ nog dit jaar met een begrotingswijziging 2025 te komen. *Raadsvoorstel eerste begrotingswijziging 2025 (19 september 2024).* In het raadsbesluit zit een uitgebreide onderbouwing voor de in te dienen zienswijze waarbij wordt ingegaan op het huidige en toekomstige beeld van de ODIJ. Het proces wordt geschetst, het PvA wordt toegelicht evenals de te maken bestuurlijke keuzes op de korte en de lange termijn. Op korte termijn is vooral het herijken van de GR, DVO's en financieringsstructuur van belang. De lange termijn richt zich op de periode vanaf 1 januari 2027. IJkpunt daarvoor is medio 2025, wanneer het ODIJ-bestuur inzicht heeft in welke middelen er structureel nodig zijn om de opdracht tegen het huidige ambitieniveau uit te voeren, met borging van kwaliteit en continuïteit. *Raadsinformatiebrief beoordeling ministerie van IenW plan van aanpak ODIJmond IBP-VTH (7 november 2024)* Brief ODIJ gedateerd 'oktober 2024'. *Uitvoeringsprogramma VTH 2025 ODIJ (18 maart 2025)* Het Uitvoeringsprogramma ODIJ 2025 is tot stand gekomen op basis van gemeentelijke beleidsplannen en vigerende wetgeving, waarbij zoveel mogelijk rekening is gehouden met de wensen vanuit de gemeente(n) en de relevante (nieuwe) ontwikkelingen zoals: - Het zogenoemde IBP-VTH programma: Volgens het Interbestuurlijke Programma Versterking-VTH (IBP-VTH) moeten alle omgevingsdiensten in Nederland gaan voldoen aan landelijke kwaliteit- en robuustheidscriteria. - De herijking van de Gemeenschappelijke regeling en de actualisatie van de financieringsstructuur van de ODIJ. - Een versterking van de samenwerking met andere omgevingsdiensten en ketenpartners. - De geactualiseerde uitvoerings- en handhavingsstrategie. De actualisatieslag was nodig om de uitvoerings- en handhavingsstrategie af te stemmen op die van andere omgevingsdiensten zodat er een gelijk speelveld ontstaat voor ondernemers in Noord-Holland. - Toenemende aandacht voor ondermijning. - Zeer zorgwekkende stoffen (ZZS) en indirecte lozingen, die als nieuwe thema's noodzaken om vergunningen te actualiseren of uit te breiden. - Het moderniseren van de organisatievorm van de ODIJ waarbij meer projectmatig wordt gewerkt. In 2023 en 2024 is door de ODIJ gewerkt aan een gezamenlijk beeld van waar de organisatie staat in de uitvoering van haar opdracht. Dat is gedaan met oog voor toekomstige opgaven en het veranderende speelveld waarin zij zich bevindt gedaan. Daarbij is ook geconstateerd dat er achterstanden waren ontstaan in de uitvoering van het milieutoezicht. Dit was voor het bestuur van Omgevingsdienst IJmond aanleiding om in 2024 beheersmaatregelen te treffen om de achterstanden in te lopen. Maatregelen die doorlopen in 2025. De ODIJ controleert tenminste alle bedrijven met een vergunning (in totaal 205 bedrijven verdeeld over het gehele werkgebied van de ODIJ) en bezoekt een groot aantal bedrijven (circa 1.500 binnen het werkgebied) met een hoog risico op omgevingsveiligheid én die de ODIJ al vijf jaar of langer niet heeft bezocht. De aantallen van deze inhaalslag staan beschreven in dit Uitvoeringsprogramma (p.63). In 2025 zullen daarnaast om richtinggevende keuzes moeten worden gemaakt die nog weer verder bijdragen aan het toewerken naar een toekomstbestendige organisatie in relatie tot de opdracht van de ODIJ en de veranderende opgaven in de buitenwereld. Het Uitvoeringsprogramma is onderdeel van de planning &

	control-cyclus. In 2024 is er een proces gestart om de planning & control-cyclus van de ODIJ te verbeteren. In het Uitvoeringsprogramma 2025 formuleert de ODIJ de prognoses daarom concreter en realistischer door een betere koppeling aan de beschikbare middelen en capaciteit. *Raadsvoorstel Concept Jaarrekening 2024 Omgevingsdienst IJmond en Concept Begroting 2026 Omgevingsdienst IJmond (26 juni 2025)* De raad wordt meegenomen in de P&C-stukken en gevraagd een zienswijze te geven. In de onderbouwing wordt onder andere ingegaan op de resultaten vanuit het IBP-VTH en de vertaling hiervan naar het PvA van de ODIJ. Specifiek wordt stilgestaan bij het Programma herijking GR, DVO en financieringsstructuur. Voor wat betreft de concept begroting 2026 wordt aangegeven dat incidentele middelen op korte termijn benut worden om: • ervoor te zorgen dat er inzicht ontstaat richting de deelnemers wat er nodig is om de GR, DVO en financieringsstructuur op orde te brengen zodat de organisatie kan toegroeien naar een situatie waarin zij instaat is haar wettelijke en primaire taak uit te voeren. • het onderzoek naar de toekomstscenario's voor de ODIJ voor de langere termijn uit te voeren.
Perspectief op proces	**Raad** De raadsleden geven aan dat zij onvoldoende zicht hebben op het robuustheidsproces. Er is wel zicht op het feit dat er vanuit de griffie een afspraak over het proces gepland gaat worden met de ODIJ. Echter, de raadsleden hebben er tot dan toe nog weinig van meegekregen. Ook de bredere discussie in Noord-Holland over de toekomstbestendigheid van omgevingsdiensten in het gebied heeft hen niet bereikt. In het kader van de GGD is dit onderwerp (hoe organiseer je dit op de Noord-Hollandse schaal) wel een aantal keer ter sprake gekomen. **College** Er is volgens bestuurlijk consensus over de problematiek en aanpak. Het AB erkent unaniem dat er scheefgroei is ontstaan, zaken niet helder geregeld zijn, en dat de organisatie niet robuust genoeg is volgens de IenW-criteria. In Oostzaan is er tevredenheid over de wijze waarop de ODIJ het proces planmatig aanpakt en aanstuurt. Er is een duidelijk overzicht wat wanneer op de AB-agenda staat en welke stappen wanneer gezet worden. De communicatie wordt als transparant ervaren. Daarbij helpt het dat de directeur ook langs komt bij de gemeente er een accountmanager vanuit de ODIJ regelmatig in Oostzaan is. Deze accountmanager helpt ook mee bij de voorbereiding van raadsvoorstellen. Uitdagingen voor het gevolg worden met name gezien inde verschillen tussen gemeenten en hoe deze zich verder kunnen uiten in de samenwerking. Gemeenten zitten anders in de ODIJ qua takenpakket, capaciteit dan wel historische relatie. Dit zou zich kunnen uiten bij de besluitvorming die later plaatsvindt. Een andere uitdaging is de betrokkenheid van de raad en de lokale acceptatie dat er wellicht meer geld naar de ODIJ moet vanwege landelijke afspraken. Bestuurlijk wordt ook gezien dat de raad de ODIJ als ver weg ervaart en zich afvraagt wat deze dienst doet tegenover welke middelen. **Ambtelijk** Ambtelijk wordt de aanpak van het robuustheidsproces van de ODIJ overwegend positief ervaren. Er is goede communicatie en de ODIJ heeft oog voor de financiële zorgen van kleinere gemeenten. Een zorg in Oostzaan zit op het feit dat gemeenten nu zelf ambtelijke capaciteit inzetten om bij te dragen aan het proces, waardoor het efficiency-voordeel van regionaal samenwerken onder druk komt te staan. Een belangrijke randvoorwaarde voor de verdere ontwikkeling is voor Oostzaan dat het innovatieve karakter van de organisatie, het vertrouwen tussen gemeenten en dienst, en de waardevolle adviesfunctie behouden blijven.

	De uitdaging ligt in het vinden van de juiste balans tussen professionalisering en behoud van het ondernemende en nabije karakter dat de ODIJ succesvol heeft gemaakt.

7. Gemeente Velsen

Velsen in beeld – feitelijke informatie (peildatum juli, 2025)

<table>
<tr><th>Aspect</th><th>Toelichting</th></tr>
<tr><td>Afspraken met ODIJ</td><td>Mandaat en delegatie
In het Algemeen mandaat-, en machtigingsbesluit milieu- en plustaken Velsen - Omgevingsdienst IJmond (2024) zijn de afspraken over de mandatering vastgelegd. In de GR is vastgelegd dat Velsen – net als Beverwijk, Uitgeest en Heemskerk – de in de GR beschreven bevoegdheden heeft overdragen aan het AB (delegatie).

Takenpakket
De Omgevingsdienst IJmond voert voor de gemeente Velsen alle VTH-milieutaken uit, evenals de advisering over en voorbereiding van het milieubeleid. Daarnaast adviseert en voert de dienst specialistische milieuregelgeving uit, zoals op het gebied van luchtvaart rond Schiphol, en verzorgt zij milieuadvisering bij ruimtelijke projecten. Ook is de ODIJ verantwoordelijk voor de uitvoering van de Regionale Havenverordening, die gezamenlijk is opgesteld door de gemeenten in het havengebied, waaronder Velsen. Verder heeft de ODIJ een rol bij de uitvoering van de energietransitie bij bedrijven en voert zij tijdelijke opdrachten voor de gemeente uit, zoals de coördinatie van de programma's Gezondheid en Luchtkwaliteit en het Just Transition Fund.[4]</td></tr>
<tr><td>Financiële omvang plus stemverhouding 2024</td><td>Artikel 8 van de GR legt het stemrecht tussen de leden van het algemeen bestuur vast. Daarbij heeft elk lid van het algemeen bestuur één stem. Besluiten worden bij meerderheid van stemmen genomen. Alleen bij hoofdelijke oproeping geldt een gewogen stemverhouding naar financiële inbreng (op basis van de vastgestelde begroting) van de deelnemers voor het nemen van besluiten. Daarmee wordt de omvang van de jaarlijkse financiële bijdrage aan OD IJmond bedoeld van de deelnemer.

<table>
<tr><th>Deelnemer</th><th colspan="2">Omzet GR-taken</th><th colspan="2">Omzet inclusief taken op verzoek</th></tr>
<tr><td>Beverwijk</td><td>€ 1.289.824</td><td>14%</td><td>€ 1.882.201</td><td>12%</td></tr>
<tr><td>Bloemendaal</td><td>€ 160.979</td><td>2%</td><td>€ 460.260</td><td>3%</td></tr>
<tr><td>Edam-Volendam</td><td>€ 293.493</td><td>3%</td><td>€ 500.015</td><td>3%</td></tr>
<tr><td>Haarlem</td><td>€ 1.881.296</td><td>21%</td><td>€ 1.967.078</td><td>12%</td></tr>
<tr><td>Heemskerk</td><td>€ 727.454</td><td>8%</td><td>€ 1.517.692</td><td>9%</td></tr>
<tr><td>Heemstede</td><td>€ 158.571</td><td>2%</td><td>€ 385.547</td><td>2%</td></tr>
<tr><td>Landsmeer</td><td>€ 164.728</td><td>2%</td><td>€ 961.476</td><td>6%</td></tr>
<tr><td>Noord-Holland</td><td>€ 473.904</td><td>5%</td><td>€ 920.571</td><td>6%</td></tr>
<tr><td>Oostzaan</td><td>€ 142.353</td><td>2%</td><td>€ 563.647</td><td>3%</td></tr>
<tr><td>Purmerend</td><td>€ 435.838</td><td>5%</td><td>€ 559.716</td><td>3%</td></tr>
<tr><td>Uitgeest</td><td>€ 312.643</td><td>3%</td><td>€ 680.140</td><td>4%</td></tr>
<tr><td>Velsen</td><td>€ 2.339.299</td><td>26%</td><td>€ 2.733.589</td><td>17%</td></tr>
<tr><td>Waterland</td><td>€ 190.250</td><td>2%</td><td>€ 534.626</td><td>3%</td></tr>
<tr><td>Wormerland</td><td>€ 205.239</td><td>2%</td><td>€ 833.297</td><td>5%</td></tr>
<tr><td>Zandvoort</td><td>€ 183.606</td><td>2%</td><td>€ 1.380.793</td><td>8%</td></tr>
<tr><td>Overige</td><td>€ -</td><td>0%</td><td>€ 389.447</td><td>2%</td></tr>
<tr><td>Totaal</td><td>€ 8.959.477</td><td></td><td>€ 16.270.095</td><td></td></tr>
</table>

<table>
<tr><th></th><th colspan="2">Omzet GR-taken</th><th colspan="2">Omzet taken op verzoek</th></tr>
<tr><td>Totaal</td><td>€ 8.959.477</td><td>55%</td><td>€ 7.310.618</td><td>45%</td></tr>
</table>
</td></tr>
</table>

[4] Raadsvoorstel Concept begrotingswijziging 2025 Omgevingsdienst IJmond – juli 2024

Is het voor de raad duidelijk hoe het huidige stelsel van de ODIJ er uitziet, wie hierbij betrokken zijn en wat hun rollen, taken en verantwoordelijkheden zijn?	Uit de raadssessie komt naar voren dat er beperkt zicht is op hoe het stelsel van de ODIJ eruit ziet. Een factor daarbij is dat Velsen naast de ODIJ ook te maken heeft met de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied (OD NZKG), die namens de provincie toezicht houdt op onder meer Tata Steel. Inwoners van Velsen kunnen bij stank-, stof- of geluidsoverlast van Tata Steel dit melden bij de OD NZKG. De aanwezigheid van twee omgevingsdiensten maakt het voor raadsleden soms complex om scherp te hebben wie waarvoor verantwoordelijk is en hoe beide organisaties zich tot elkaar verhouden. De rollen, taken en verantwoordelijkheden van de ODIJ zijn niet eenvoudig te halen uit de informatievoorziening van de ODIJ. Raadsleden geven aan structureler en periodiek geïnformeerd te willen? worden over wat de ODIJ concreet voor Velsen doet. Er is in de raad discussie over de eigen rol. Een deel van de raad ziet dat de verantwoordelijkheid voor sturing als eigenaar en opdrachtgever primair bij het college ligt en dat dit de vraag oproept welke betrokkenheid en informatievoorziening voor de raad daarbij passend is. Het beeld is dat de basisinformatie aanwezig is, maar dat de vertaling naar de betekenis daarvan voor Velsen ontbreekt.

Sturing en informatievoorziening

Aspect	Toelichting
Afspraken	Los van de GR-specifieke afspraken, zie hoofdstuk 4 van het hoofdrapport, heeft de gemeente Velsen een kadernota verbonden partijen (2014). Hierin is vastgelegd dat het college zicht houdt op de uitvoering, prestaties, kosten en risicobeheersing van verbonden partijen. De raad heeft de taak om te controleren of de verbonden partij de toebedeelde taken binnen de afgesproken kaders uitvoert en of het college hierop adequaat stuurt. De raad ontvangt hiertoe de begroting en het jaarverslag vanuit het college, alsmede de begroting van de ODIJ voor het indienen van zienswijzen en de jaarrekening ter kennisname. Ook ontvangt de raad periodieke evaluaties van verbonden partijen. Naast deze formele informatievoorziening kan de raad er zelf voor kiezen om de ODIJ uit te nodigen voor werkbezoeken of informele sessies om meer inzicht te krijgen in de werkzaamheden. De Kadernota benoemt daarnaast algemene uitgangspunten voor sturing, zoals het bij aanvang maken van afspraken over doelstellingen, omgang met veranderende omstandigheden, verantwoordingsvormen en toezicht, met expliciete aandacht voor het onderscheid in rollen binnen het college (mede-eigenaar versus opdrachtgever/klant). Iedere verbonden partij heeft een collegelid en een ambtelijke adviseur/accountmanager. Voor de ODIJ zijn er verder geen aanvullende, specifieke afspraken over sturing en informatievoorziening vastgelegd. In gesprek met ambtelijk betrokkenen bij de ODIJ is aangegeven dat afstemming in de praktijk plaatsvindt via vertegenwoordiging in het accounthoudersoverleg en deelname van ambtenaren aan verschillende werkgroepen, waarbij de ambtelijk adviseur het management en de wethouder informeert. Recent is er een motie over alle gemeenschappelijke regelingen aangenomen, met als kern het maken van duidelijke keuzes in hoe de raad wordt betrokken en geïnformeerd.[5]

[5] Motie Samen Slim Bezuiniging GR-en (25 februari 2025)

<table>
<tr><td></td><td></td></tr>
<tr><td>Opdrachtgevers- en eigenaarsperspectief</td><td>Rollen
Binnen de gemeente Velsen is in de bestuurlijke en ambtelijke sturing op de ODIJ aandacht voor zowel de eigenaars- als opdrachtgeversrol, conform de uitgangspunten in de Kadernota Verbonden Partijen. Bestuurlijk is één wethouder verantwoordelijk voor beide rollen. Deze wordt ondersteund vanuit de ambtelijke organisatie, die de detailkennis en signalering van mogelijke spanningen in de uitvoering inbrengt.

De ambtelijke vertegenwoordiging vindt plaats via deelname aan het accounthoudersoverleg en verschillende werkgroepen, waarbij de accounthouder de opdrachtgeverstaak vervult en daarnaast inhoudelijke advisering levert voor het eigenaarschap.

Beleid
Een belangrijk instrument voor de sturing op de ODIJ is het beleidskader VTH-milieu en de VTH-strategie milieu 2023–2026 van de ODIJ. Het beleidskader is vastgesteld door alle colleges van de deelnemende gemeenten en de provincie Noord-Holland. Het beleidskader beschrijft de prioriteiten en wettelijke kaders voor de uitvoering van VTH-taken op het gebied van milieu en vormt daarmee het inhoudelijke fundament voor de taken die de ODIJ voor Velsen uitvoert.

In het kader van dit onderzoek zijn voor Velsen geen aanvullende beleidsdocumenten gedeeld die als basis dienen voor de opdracht aan en sturing op de ODIJ.</td></tr>
<tr><td>Betrokkenheid raad - Zienswijzen</td><td>De gemeenteraad heeft, sinds de start van het proces robuustheid, de volgende zienswijzen ingediend.

<table>
<tr><th>Document</th><th>Zienswijze</th></tr>
<tr><td>Concept begrotings-wijziging 2024 en conceptbegroting 2025</td><td>De raad heeft bij de ontwerpbegroting 2025 een aantal kanttekeningen geplaatst. De kanttekeningen hebben een relatie met het plan van aanpak ten behoeve van het Interbestuurlijk programma VTH-milieu (IBP) en de recente bestuursopdracht aan de directeur van de ODIJ.

• De gevraagde bijdrage van Velsen voor 2025 is hoger dan de reservering op onze begroting. We constateren daarbij dat ODIJ met een hogere inflatiecorrectie rekent en dat het uurtarief in 3 jaar met meer dan 15% is gestegen. We gaan proberen om de gevraagde dekking via een begrotingswijziging te reserveren. Op voorhand geven we daarbij aan dat daarvoor heel beperkt ruimte is.

• De resultaten van de (nog lopende) bestuursopdracht zijn nog niet in de ontwerpbegroting verwerkt Er is aangegeven dat er nog voor de zomer een voorstel voor wijziging van de begroting 2025 wordt opgesteld. Gezien het financieel zware weer dat op onze gemeente afkomt, geven we nu vast aan dat er in onze begroting geen middelen zullen zijn om extra kosten te dekken. We zullen met elkaar in gesprek moeten om het evenwicht tussen ambitie, opdracht en (financiële) capaciteit te herstellen binnen de financiële mogelijkheden die de deelnemers aan de GR hebben.</td></tr>
</table>
</td></tr>
</table>

		Deze herijking van de GR vraagt om een actieve rol van de gemeenteraden. Onze raad heeft de wens om nauw betrokken te worden bij de voorbereiding van de nieuwe GR en de keuzes die gemaakt worden in het kader van de toekomst van de ODIJ, zowel gezien het belang dat onze raad hecht aan een gezonde leefomgeving als de financiële problematiek van de gemeente. Onze raad verzoekt uw bestuur daarom de directeur van de ODIJ opdracht te geven met een voorstel te komen voor betrokkenheid van de raad dat zich niet alleen richt op informeren, maar ook op mogelijkheden om te reflecteren en input te geven
	Begrotingswijziging 2025 Omgevingsdienst IJmond	De raad stemt in met de concept begrotingswijziging 2025, met als kanttekening dat: • De raad verwacht van ODIJ dat de basistaken VTH-milieu naar behoren worden uitgevoerd • De raad verzoekt ODIJ om periodieke voortgangsrapportages over hoe en wanneer achterstanden in VTH dankzij de extra bijdragen worden ingelopen. • De raad, naar aanleiding van de situatie die is ontstaan, actief te betrekken (reflectie en input) bij de discussie over de toekomst van de ODIJ. • De raad wenst met de overige deelnemers het gesprek te voeren over de ambities op het gebied van milieu en duurzaamheid. • De raad wenst dat ODIJ en de gemeente gezamenlijk in beeld brengen wat de impact van de Omgevingswet is op de werkzaamheden van IJmond en wanneer bijvoorbeeld nieuwe adviesrollen ingevuld moeten zijn. • De gemeenteraad neemt een extra bijdrage in 2026 alleen in overweging onder voorwaarden, zoals meer transparantie over de noodzaak, aantoonbare verbeteringen van de bedrijfsvoering in 2025 en een verkenning van kostenbesparingen, samenwerking of efficiëntere taakverdeling.
	Conceptbegroting 2026 Omgevingsdienst IJmond	De raad heeft bij de ontwerpbegroting 2026 een aantal kanttekeningen. Deze hebben een relatie tot de bezuinigingsopgave van de gemeente Velsen en de bijdrage aan en de doorontwikkeling van de gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst IJmond (ODIJmond). • De gevraagde bijdrage van Velsen voor 2026 is hoger dan de reservering op onze Begroting. De gevraagde noodzakelijke incidentele middelen vallen grotendeels buiten de reservering op onze begroting. We gaan proberen om de gevraagde dekking via een begrotingswijziging te reserveren. Op voorhand geven we daarbij aan dat daarvoor heel beperkt ruimte is. • Motie ‘Samen Slim Bezuinigen: Bezuinigingsstrategie voor Gemeenschappelijke Regelingen en Verbonden Partijen’. Wij verzoeken u bezuinigingsmaatregelen, voor zover deze nog realistisch en uitvoerbaar zijn, door te voeren voor 2026. Daarnaast verzoeken wij u in

		de Kadernota 2027 bezuinigingsvoorstellen te doen. Wij merken daarbij op dat ODIJmond de bezuinigingsopgave van gemeenten serieus neemt. Bijvoorbeeld door uitgebreid inhoudelijk te reageren op de brief van gemeente Velsen met onderwerp 'bezuinigingen vanaf 2026'. Verder zien we dat in de ontwerpbegroting 2026 bezuinigingen diepgaand worden besproken en uitgevoerd waar mogelijk, zoals het terugbrengen van de opgevraagde incidentele middelen in 2026 met 50%. • De resultaten van de (nog lopende) financiële herijking zijn nog niet in de ontwerpbegroting verwerkt In de ontwerpbegroting staat aangegeven dat 2026 een transitiejaar is. De meerjarenraming is gebaseerd op een indexatie. Ontwikkelingen met een meerjarige impact worden doorgeschoven naar de Kadernota 2027. U geeft aan dat er nog voor de zomer een herijking van de financieringsstructuur van de gemeenschappelijke regeling wordt voorgesteld aan het bestuur. Dit is niet meegenomen in de ontwerpbegroting. Gezien het financieel zware weer dat op onze gemeente afkomt, zullen we met elkaar in gesprek moeten blijven om het evenwicht tussen ambitie, opdracht en (financiële) capaciteit te vinden binnen de financiële mogelijkheden van de deelnemers aan de gemeenschappelijke regeling. • De doorontwikkeling van de gemeenschappelijke regeling vraagt om een actieve rol van de gemeenteraden. Onze raad heeft de wens om nauw betrokken te worden bij de doorontwikkeling van de gemeenschappelijke regeling en de keuzen die gemaakt worden in het kader van de toekomst van Omgevingsdienst IJmond. Zowel gezien het belang dat onze raad hecht aan een gezonde leefomgeving als de financiële problematiek van de gemeente. Onze raad verzoekt uw bestuur daarom de directeur van Omgevingsdienst IJmond opdracht te geven de raad blijvend te informeren en de mogelijkheid te bieden richtinggevende input te geven.
Perspectief op sturing/informatievoorziening van de raad	Binnen de raad van Velsen bestaat het beeld dat de huidige sturing op en informatievoorziening over de ODIJ onvoldoende aansluit bij de informatiebehoefte. De hoeveelheid informatie wordt als omvangrijk maar weinig toegankelijk ervaren. De raadsleden benoemen dat de informatie nu vooral technisch van aard is, terwijl er ook behoefte is aan duiding van de relevantie voor Velsen specifiek. Er is behoefte geuit aan een gesprek over de gewenste rol en betrokkenheid van de raad bij de ODIJ (en andere gemeenschappelijker regelingen). De aangenomen motie *Samen Slim Bezuiniging GR-en (25 februari 2025)* wordt als kans gezien om hier stappen in te zetten.	

Proces robuustheid

Aspect	Toelichting
Betrokkenheid raad	Los van dat wat er over het robuustheidsproces is opgenomen in de reguliere P&C-stukken (zie hoofdstuk 4 van het Hoofdrapport) is de raad van Velsen specifiek geïnformeerd over het robuustheidsproces op de volgende wijzen:

	Raadsvoorstel Concept begrotingswijziging 2025 Omgevingsdienst IJmond (16 juli 2024) In het raadsvoorstel staat toegelicht dat de doelstellingen van het Interbestuurlijk Programma, het plan van aanpak Doorontwikkeling OD IJmond naar een toekomstbestendige dienst, en een bestuurlijke opdracht van het DB aan de directeur van 6 maart 2024 aanleiding waren voor de begrotingswijziging. Daarbij staat benoemd dat de focus bij de ODIJ op korte termijn (tot 1 januari 2026) ligt op het inlopen van achterstanden, actualiseren van het bedrijvenbestand, verbeteren van de P&C-cyclus, herzien van de DVO en financieringsstructuur, en aanpassen van de GR. En dat op de lange termijn de toekomstscenario's uitgewerkt worden en de stand van zaken per gemeente in beeld wordt gebracht. *Collegebericht Beoordeling robuustheid OD IJmond door ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (26 november 2024)* In dit collegebericht wordt de raad geïnformeerd over dat het ministerie van IenW heeft geconcludeerd dat OD IJmond per 1 april 2026 niet zelfstandig robuust kan zijn, met name vanwege het niet behalen van het landelijke omzetcriterium van € 16,5 miljoen voor VTH-taken. En dat het bestuur van de ODIJ deze beoordeling als richtinggevend ziet voor het vervolg van de doorontwikkeling, waarbij ook samenwerking of fusie wordt onderzocht. *Collegebericht Nadere toelichting op nota van beantwoording Zienswijze Velsen begrotingswijziging OD IJmond 2025 (11 februari 2025)* Dit collegebericht bevat de reactie van de ODIJ op de zienswijze van Velsen, waarin de ODIJ onder andere verbetering van de P&C-cyclus en herijking van de balans tussen ambitie, opdracht en beschikbare (financiële) belooft. Verder staat toegelicht dat de ODIJ werkt aan een uitgewerkte planning van de momenten waarop de raad terugkoppeling ontvangt over de voortgang van het Plan van Aanpak van OD IJmond. *Raadsvoorstel Jaarstukken 2024 en ontwerpbegroting 2026 van de gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst IJmond (13 mei 2025)* In dit raadsvoorstel staat toegelicht dat in 2023 een disbalans is ontstaan tussen ambities, taken en middelen, mede door afhankelijkheid van incidentele financiering. En dat onderdeel van de doorontwikkeling naar een toekomstbestendige dienst de herijking van de GR, DVO-structuur en governance, aanpassing van de financieringsstructuur en het opstellen van toekomstscenario's zijn. *Collegebericht Stand van zaken inhaalslag en doorontwikkeling Omgevingsdienst IJmond (13 mei 2025)* In het collegebericht van 13 mei 2025 gaat het college in op: • de wijze waarop de ODIJ omgaat met het inlopen van achterstanden die zijn ontstaan in de werkvoorraad; • de wijze waarop de ODIJ uitvoering geeft aan de opgave om het bedrijvenbestand te actualiseren; • de gevraagde bijdrage in de ontwerpbegroting 2026 en de verklaring voor de hoogte van het bedrag; • het traject van doorontwikkeling dat de ODIJ doorloopt. Concreet wordt hierover aangegeven dat de ODIJ in september 2025 met de raad en de portefeuillehouder de tussenresultaten bespreek. Daarbij worden ook richtinggevende input uit de raad opgehaald. Vervolgens wordt er toegewerkt naar besluitvorming op deze onderwerpen in het najaar van 2025.

	De portefeuillehouder gaat hierbij ook in op een aantal toezeggingen: • de toezegging van 19 september 2024 de raad te informeren over de stand van zaken op het moment dat het tweede besluit inzake financiering voorligt is hiermee afgedaan; • tijdens de raad van 17 oktober 2024 zegde de portefeuillehouder de raad toe met een duidelijke planning te komen, met daarin vaste momenten voor terugkoppeling over de voortgang van het Plan van Aanpak van de Omgevingsdienst IJmond. In de bijlage is de Detailplanning doorontwikkeling ODIJmond en een overzicht Producten, programma en besluitvorming AB, raden en Provinciale Staten opgenomen. Het college beschouwt deze toezegging hiermee als afgedaan. • op 28 november 2024 is de raad toegezegd dat alle scenario's omtrent Omgevingsdienst IJmond, waaronder fusies, in kaart worden gebracht. In september 20256 gaat de raad onder andere over de uitgewerkte toekomstscenario's in gesprek met ODIJmond en de portefeuillehouder. Het voornemen is deze toezegging op die wijze af te doen in september.
Perspectief op proces	**Raad** Binnen de raad is er een beperkt beeld van het robuustheidsproces. Het ontbreekt de raad aan goed zicht op het proces en de voortgang, mede doordat de behandeling van GR-onderwerpen versnipperd en laat plaatsvindt. De wens bestaat om periodiek geïnformeerd te worden en het gesprek te voeren over de rol en betrokkenheid van de raad bij gemeenschappelijke regelingen in het algemeen. **College** Het college staat positief tegenover de ingezette doorontwikkeling en ziet daarin de juiste bouwstenen voor het toekomstbestendig maken van de dienst. De aanpak wordt ervaren als intensief, maar wel breed en grondig. Het college benadrukt dat zij vooral waarde hechten aan dat de ODIJ straks weer in staat is om het eigen organisatiebelang te overstijgen en maatschappelijke opgaven goed te vervullen. Erkend wordt dat het traject complex is en dat een goede uitkomst niet vanzelfsprekend is, ook al is het proces zorgvuldig ingericht. **Ambtelijk** Binnen de ambtelijke organisatie is het beeld dat de ODIJ het robuustheidsproces transparant en professioneel oppakt. Er worden regelmatig tussenresultaten gedeeld en de stappen in het proces worden duidelijk toegelicht. De aanpak wordt als gedegen gezien, met oog voor de complexiteit en de uiteenlopende belangen van de deelnemers. Het interne onderzoek naar doelen, middelen en opdracht wordt gezien als een kans om 'schoon schip' te maken en de basis op orde te brengen. Er is waardering voor de intrinsieke motivatie binnen de ODIJ om interne verbeteringen door te voeren, al wordt erkend dat de robuustheidscriteria op termijn moeilijk haalbaar zijn. Wel heerst het vertrouwen dat de dienst met dit traject robuuster wordt dan voorheen.

8. Gemeente Zandvoort

Zandvoort in beeld – feitelijke informatie (peildatum juli, 2025)

Aspect	Toelichting
Afspraken met ODIJ	**Mandaat** In het *Algemeen mandaat-, en machtigingsbesluit plustaken en milieutaken Zandvoort- Omgevingsdienst IJmond 2024* is vastgelegd dat er wordt gekozen voor een algemeen geformuleerd mandaatbesluit. Dit betekent dat de ODIJ de bevoegdheid wordt verleend om – op een enkele uitzondering na – alle besluiten te nemen en overige handelingen te verrichten die voor een goede uitvoering van de taken en bevoegdheden nodig zijn. **Takenpakket** Sinds 1 januari 2016 voert de Omgevingsdienst IJmond diverse taken uit voor Zandvoort, zoals Wabo-vergunningverlening en Bouw- en woningtoezicht. Al deze taken zijn vastgelegd in een dienstverlenings-overeenkomst (DVO) voor onbepaalde tijd**.** Zandvoort heeft als enige deelnemer het toezicht en handhaving op toerisme bij de ODIJ belegd. De Omgevingsdienst IJmond verricht voor Zandvoort de vergunningverlening, het toezicht en de handhaving in mandaat op het gebied van bestemmingsplannen, bouwregelgeving, brandveiligheid en (buiten de scope van dit beleid) milieu. Evenementen vallen hier niet onder, die worden afgedaan binnen het ambtelijke samenwerkingsverband van de gemeenten Zandvoort en Haarlem. Daarnaast coördineert Omgevingsdienst IJmond de vergunningverlening op voornoemde gebieden voor gemeente Zandvoort.
Financiële omvang plus stemverhouding 2024	Artikel 8 van de GR legt het stemrecht tussen de leden van het algemeen bestuur vast. Daarbij heeft elk lid van het algemeen bestuur één stem. Besluiten worden bij meerderheid van stemmen genomen. Alleen bij hoofdelijke oproeping geldt een gewogen stemverhouding naar financiële inbreng (op basis van de vastgestelde begroting) van de deelnemers voor het nemen van besluiten. Daarmee wordt de omvang van de jaarlijkse financiële bijdrage aan OD IJmond bedoeld van de deelnemer.

Deelnemer	Omzet GR-taken		Omzet inclusief taken op verzoek	
Beverwijk	€ 1.289.824	14%	€ 1.882.201	12%
Bloemendaal	€ 160.979	2%	€ 460.260	3%
Edam-Volendam	€ 293.493	3%	€ 500.015	3%
Haarlem	€ 1.881.296	21%	€ 1.967.078	12%
Heemskerk	€ 727.454	8%	€ 1.517.692	9%
Heemstede	€ 158.571	2%	€ 385.547	2%
Landsmeer	€ 164.728	2%	€ 961.476	6%
Noord-Holland	€ 473.904	5%	€ 920.571	6%
Oostzaan	€ 142.353	2%	€ 563.647	3%
Purmerend	€ 435.838	5%	€ 559.716	3%
Uitgeest	€ 312.643	3%	€ 680.140	4%
Velsen	€ 2.339.299	26%	€ 2.733.589	17%
Waterland	€ 190.250	2%	€ 534.626	3%
Wormerland	€ 205.239	2%	€ 833.297	5%
Zandvoort	€ 183.606	2%	€ 1.380.793	8%
Overige	€ -	0%	€ 389.447	2%
Totaal	€ 8.959.477		€ 16.270.095	

	Omzet GR-taken		Omzet taken op verzoek	
Totaal	€ 8.959.477	55%	€ 7.310.618	45%

Is het voor de raad duidelijk hoe het huidige stelsel van de ODIJ er uitziet, wie hierbij betrokken zijn en wat hun rollen, taken en verantwoordelijkheden zijn?	Vanuit de raadssessie komt naar voren dat het huidige stelsel van de ODIJ voor de raad van Zandvoort onvoldoende duidelijk is. Raadsleden geven aan dat het inzicht ontbreekt in hoe het geheel in elkaar grijpt, welke taken de ODIJ uitvoert, en welke keuzes daarin zijn gemaakt. Zeker voor nieuwe raadsleden is het lastig om overzicht te krijgen. Het feit dat Zandvoort relatief veel taken heeft belegd bij de ODIJ vergroot aan de ene kant de betrokkenheid bij de ODIJ, maar maakt het ook complexer. De raad worstelt met de vraag waarom zoveel taken structureel bij de ODIJ worden ondergebracht, en of er niet meer kan worden ondergebracht in de samenwerking met Haarlem.

Sturing en informatievoorziening

Aspect	Toelichting
Afspraken	Los van de GR-specifieke afspraken, zie hoofdstuk 4 van het hoofdrapport, heeft de gemeente Zandvoort geen nadere afspraken specifiek voor de ODIJ rondom sturing en informatievoorziening, anders dan dat in het Integraal handhavingsbeleid fysieke leefomgeving 2022 staat opgenomen dat het college jaarlijks een uitvoeringsprogramma vaststelt voor vergunningverlening, toezicht en handhaving, in samenwerking met onder meer de ODIJ. De raad stelt daarbij de handhavingsprioriteiten vast en het college legt het bijbehorende uitvoeringsprogramma vervolgens ter kennisname voor aan de raad. Hiermee is voorzien in een jaarlijkse terugkoppeling over de uitvoering van de VTH-taken, waaronder de inzet van de ODIJ.
Opdrachtgevers- en eigenaarsperspectief	**Rollen** Binnen de gemeente Zandvoort is bestuurlijk sprake van een functionele scheiding. De burgemeester is portefeuillehouder voor toezicht en handhaving. De portefeuille vergunningverlening ligt bij een van de wethouders, die Zandvoort ook vertegenwoordigt in het AB. De wethouder ziet het als zijn rol om nadrukkelijk aandacht te hebben voor beide perspectieven. Ambtelijk geeft men aan dat de wethouder wordt geadviseerd vanuit de ODIJ, wat botst met dat de gemeente zelf een rol heeft om invulling te geven aan het opdrachtgeverschap. Om die reden is het opdrachtgeverschap nu ook expliciet belegd bij een ambtenaar, met als doel meer grip te krijgen op de aansturing van de ODIJ en zelf ook te kunnen adviseren aan de wethouder. **Beleid** Een belangrijk instrument voor de sturing op de ODIJ is het beleidskader VTH-milieu en de VTH-strategie milieu 2023–2026 van de ODIJ. Het beleidskader is vastgesteld door alle colleges van de deelnemende gemeenten en de provincie Noord-Holland. Het beleidskader beschrijft de prioriteiten en wettelijke kaders voor de uitvoering van VTH-taken op het gebied van milieu en vormt daarmee het inhoudelijke fundament voor de taken die de ODIJ voor Zandvoort uitvoert. Ook heeft de gemeente Zandvoort eigen beleid waarmee de opdrachtgeversrol richting de ODIJ wordt ingevuld. In het *Integraal handhavingsbeleid fysieke leefomgeving 2022* staat vastgelegd dat de uitvoering van vergunningverlening, toezicht en handhaving grotendeels is belegd bij de ODIJ. Dit betreft onder andere toezicht op bouwen, milieutaken (waaronder specifiek toezicht op Circuit Zandvoort) en op toeristische verhuur. De gemeente werkt integraal samen met de ODIJ bij het opstellen en uitvoeren van beleid op deze taakvelden.

<table>
<tr><td></td><td>Daarnaast wordt de ODIJ ook via losse opdrachten betrokken. In een memo over de knelpunten bij huisnummerbesluiten (september 2021) is bijvoorbeeld afgesproken een verbetertraject met de ODIJ in gang te zetten. In een memo over geluidsoverlast van evenementen (februari 2025) is de ODIJ gevraagd haar inzet te onderbouwen in uren, ten behoeve van een proef in het kader van het evenementenbeleid. Ook de uitvoering van het plan van aanpak voor de label C-verplichting bij kantoren is expliciet afgestemd en bevestigd in een brief van de ODIJ aan het college (februari 2023).

Tot slot staat in het coalitieprogramma 2022–2026 dat Zandvoort samen met de ODIJ wil werken aan verbetering van de dienstverlening op VTH-taken, mede naar aanleiding van signalen van inwoners en ondernemers.</td></tr>
<tr><td>Betrokkenheid raad - Zienswijzen</td><td>De gemeenteraad heeft, sinds de start van het proces robuustheid, de volgende zienswijzen ingediend.

<table>
<tr><th>Document</th><th>Zienswijze</th></tr>
<tr><td>Jaarstukken 2023, begrotings-wijziging 2024 en conceptbegroting 2025</td><td>De raad maakt zich zorgen over het niet structureel in evenwicht zijn van de begroting van ODIJmond en ziet dat het percentage waarmee beoordeeld kan worden welke structurele ruimte de ODIJ heeft om de eigen lasten te dragen, met ingang van 2025 negatiever wordt.

De gemeenteraad heeft grote zorgen over de uitvoerbaarheid van de kerntaak van vergunningverlening, toezicht- en handhavingstaken omdat deze kwetsbaar zijn geworden.

De gemeenteraad heeft grote zorgen over de mate waarin de ODIJ in control is, omdat ODIJ achterblijft op de gemaakte afspraken voor (met name) de uitvoering van de wettelijke taken van de gemeente. De raad wil graag inzicht krijgen in het aantal meldingen, klachten, bezwaar- en beroepszaken en handhavingsverzoeken dat wordt ingediend en afgehandeld bij ODIJmond door dit op te nemen in het jaarverslag van ODIJmond.

Hiervoor vindt de raad dat er stappen moeten worden ondernomen en de raad op de hoogte wordt gebracht van de stappen die ODIJmond gaat nemen om de zorgen op bovenstaande drie punten weg te nemen.</td></tr>
<tr><td>Begrotingswijziging 2025 Omgevingsdienst IJmond</td><td>De raad besluit als zienswijze naar voren te brengen bij het Algemeen bestuur van de Omgevingsdienst IJmond over de eerste begrotingswijziging 2025:
1. Dat de raad bezwaar maakt tegen de extra bijdrage van € 203.040 in 2025;
2. De raad onderkent dat een (extra) investering in de organisatie en sturing nodig is en dat alle deelnemers hieraan moeten bijdragen;
3. De raad vindt dat OD IJmond de achterstand in de uitvoering van de wettelijke milieutaken onvoldoende onderbouwt en dat de aangepaste verdeelsleutel niet in verhouding staat met de ingebrachte wettelijke taken;
4. De raad verwacht dat OD IJmond hem actief betrekt bij het vervolgonderzoek en tijdig informeert over de ontwikkelingen</td></tr>
</table>
</td></tr>
</table>

	Conceptbegroting 2026 Omgevingsdienst IJmond	Als zienswijze naar voren te brengen bij het Dagelijks Bestuur van de Omgevingsdienst IJmond dat de raad geen wensen of bedenkingen heeft bij de Ontwerpbegroting 2026 van Omgevingsdienst IJmond.

Perspectief vanuit de raad op sturing en informatievoorziening	De huidige informatievoorziening en sturing op de ODIJ wordt door de raad van Zandvoort als beperkt en eenzijdig ervaren. Raadsleden geven aan het gevoel te hebben dat zij vaak pas betrokken worden, wanneer er al weinig ruimte meer is om invloed uit te oefenen. De raad heeft wel recent een zienswijze ingediend die raadsbreed werd gesteund, om daarmee expliciet te wijzen op een behoefte aan meer grip. De raad ervaart tegelijkertijd dat het lastig is om daadwerkelijk invloed uit te oefenen, omdat het om een samenwerking in groter regionaal verband gaat. Zandvoort is daarbij slechts één van de deelnemers en zich daarom soms meer toeschouwer dan deelnemer. Daarnaast wordt het ontbreken van afstemming met de andere raden in de regio als aandachtspunt gezien. Dit heeft volgens de raad als gevolg dat de raden vooral sturen vanuit het opdrachtgeversperspectief, in plaats van gezamenlijk als deelnemers oog te houden voor het eigenaarsperspectief.

Proces robuustheid

Aspect	Toelichting
Betrokkenheid raad	Los van dat wat er over het robuustheidsproces is opgenomen in de reguliere P&C-stukken (zie hoofdstuk 4 van het Hoofdrapport) is de raad van Zandvoort specifiek geïnformeerd over het robuustheidsproces op de volgende wijzen: *Raadsstuk Instemmen met het ontwerp 8e wijziging gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst IJmond (november 2023)* In dit raadsstuk wordt toegelicht dat de wijziging van de GR onderdeel is van het traject richting een toekomstbestendige Omgevingsdienst. Daarbij wordt verwezen naar het IBP. *Raadsvoorstel Zienswijze geven op de eerste begrotingswijziging 2024 en ontwerpbegroting 2025 van de gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst IJmond (4 juni 2024)* In het raadsvoorstel staat toegelicht dat de ODIJ haar bedrijfsvoering en de financieringsstructuur onderzoekt in het kader van het robuustheidstraject. Daarbij staat benoemd dat de huidige bedrijfsvoering niet met de organisatie is meegegroeid en dat herziening van de financieringsstructuur nodig is. Er wordt expliciet verwezen naar risico's zoals structureel onevenwichtige begroting en ontoereikende dekking van taken. *Raadsinformatiebrief Beantwoording vragen Jong Zandvoort over de verhouding tot externe partners en uitvoeringsorganisaties, de uitvoering van ruimtelijke projecten en planvorming en de budgetoverschrijdingen en uitvoeringsverantwoordelijkheid (4 juli 2025)* In beantwoording op vragen van Jong Zandvoort geeft het college aan dat de ODIJ werkt aan een herijking van de organisatie, mede in het kader van de beoordeling op robuustheid. Daarbij wordt gewezen op de disbalans tussen dienstverlening en financiering en op het belang van toekomstbestendige afspraken. *Raadsstuk: Zienswijze geven door gemeente Zandvoort op de eerste begrotingswijziging 2023 en ontwerpbegroting 2024 van de gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst IJmond*

	In het raadsstuk wordt toegelicht dat dat de ODIJ heeft meer financiële zekerheid nodig heeft, wat aansluit bij het advies van de Commissie van Aartsen over de robuustheid van de omgevingsdiensten *Raadscommissie(3 juli 2024)* In de raadscommissie van 3 juli 2024 licht de wethouder toe dat er binnen het bestuur van de ODIJ grote zorgen leven over de mate waarin de dienst in control is. Daarbij wordt benoemd dat het gesprek hierover volop wordt gevoerd en dat de raad wordt geïnformeerd over de aankomende onderzoeken en scenario's, die mede bepalen of en hoe Zandvoort haar taken bij de ODIJ wil blijven beleggen. *Collegebesluit Ontwerp-jaarrekening en concept-jaarverslag 2024 gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst IJmond (3 juni 2025)* Het collegebesluit gaat in op de afronding van het IBP-VTH waarin de robuustheid van omgevingsdiensten centraal stond. Daarbij wordt toegelicht dat nagenoeg geen enkele Omgevingsdienst aan de robuustheidscriteria voldoet, en dat het bestuur van de ODIJ (net als de besturen van alle andere OD's) een plan van aanpak hebben opgesteld waarmee zij ingaan op welke wijze zij uiterlijk 1 april 2026 gaan voldoen aan deze criteria. Ook staat voortgang benoemd van het programma herijking GR, DVO en financieringsstructuur en het plan van aanpak scenario's toekomstbestendige Omgevingsdienst. *Raadsvoorstel Zienswijze ontwerpbegroting 2026 van de Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst IJmond (mei 2025)* Het voorstel bevat informatie over de tweede fase van het programma herijking GR, DVO en financieringsstructuur, en over de scenario's die in 2025 worden uitgewerkt om tot een toekomstbestendige dienst te komen. Daarbij wordt benoemd dat de ODIJ naar verwachting niet aan het omzetcriterium voor milieutaken zal voldoen. Ook wordt gewezen op het risico dat de bijdrage van Zandvoort structureel hoger uitvalt vanwege het grotere dienstverleningspakket. *Raadscommissie (28 mei 2025)* In de raadscommissie van 28 mei 2025 gaat de wethouder in op het robuustheidstraject, en benoemt daarbij de financiële impact voor Zandvoort en de vraag of alle niet-wettelijke taken wel bij de ODIJ moeten blijven. Er wordt vooruitgeblikt op de raadsbijeenkomst in september waarin de toekomstscenario's verder worden toegelicht. *Raadscommissie (25 juni 2025)* In de raadscommissie van 25 juni 2025 licht de wethouder toe dat Zandvoort actief betrokken is bij de discussie over de toekomst van de niet-wettelijke taken. Daarbij wordt ingegaan op de mogelijkheid om bepaalde taken in de toekomst onder te brengen bij Haarlem.
Perspectief op proces	**Raad** Uit de raadssessie komt naar voren dat het robuustheidstraject goed in beeld is. Raadsleden geven aan een helder beeld te hebben van de stand van zaken. Daarbij leeft het besef dat het proces voor Zandvoort waarschijnlijk zal leiden tot een hogere bijdrage. Het traject wordt vooral vanaf enige afstand gevolgd. Het beeld is dat de raad pas later in positie komt om input te leveren. **College** De betrokken wethouder stelt vragen bij het onderliggende uitgangspunt (vanuit het Ministerie van IenW) dat robuustheid hoofdzakelijk afhangt van omzet. De wethouder betwijfelt of dit daadwerkelijk bijdraagt aan betere uitvoering van taken. Er wordt met enige scepsis gekeken naar de manier waarop

	de ODIJ streeft naar robuustheid, onder andere door het onderbrengen van DVO's in de GR-structuur. Dit wordt gezien als een kunstmatige ingreep om de omzet te verhogen zonder dat dit wezenlijke versterking oplevert. Voor Zandvoort zou dit bovendien leiden tot een aanzienlijk hogere bijdrage, wat het college reden geeft om kritisch te kijken naar het takenpakket. Daarbij wordt verkend of bepaalde taken mogelijk beter ondergebracht kunnen worden bij de ambtelijke organisatie van Haarlem. **Ambtelijk** Binnen de ambtelijke organisatie wordt het robuustheidsproces nauwgezet gevolg. Zandvoort is vertegenwoordigd in de financiële werkgroepen. E is waardering voor de inzichten die uit de lopende onderzoeken naar voren komen, maar ook zorg over de snelheid van het proces en de vele onzekerheden, met name over landelijke ontwikkelingen. De herijking wordt gezien als een noodzakelijke stap om tot een steviger en toekomstbestendige organisatie te komen. Benoemd wordt dat dit tegelijkertijd van Zandvoort vraagt om het inbrengen van niet-wettelijke taken te heroverwegen.

9. Provincie Noord-Holland

Provincie Noord-Holland in beeld – feitelijke informatie (peildatum juli, 2025)

<table>
<tr><th>Aspect</th><th>Toelichting</th></tr>
<tr><td>Afspraken met ODIJ</td><td>Mandaat
In het Afsprakenkader 2025 Provincie Noord-Holland Omgevingsdienst Umond zijn de afspraken over de mandatering tussen de provincie de ODIJ vastgelegd. Dit afsprakenkader wordt jaarlijks geactualiseerd.

Takenpakket
De ODIJ voert op grond van artikel 16 van de GR, het takenpakket in mandaat uit. Artikel 17 van de GR biedt de mogelijkheid dat tussen Opdrachtgever en Opdrachtnemer afspraken worden gemaakt over de omvang en kwaliteit van de te leveren producten en diensten alsmede de daarbij behorende kosten en dat deze afspraken in dit Afsprakenkader 2025 worden neergelegd.

In Bijlage 1 van het Afsprakenkader 2025 zijn de taken gespecificeerd. Concreet gaat het om:
- Het Basistakenpakket (BTP) t.b.v. vier overgedragen inrichtingen.
- Vergunningtaken op het gebied van bodem. Deze taak wordt verdeeld over de vier Omgevingsdiensten in Noord-Holland</td></tr>
<tr><td>Financiële omvang plus stemverhouding 2024</td><td>
<table>
<tr><th>Deelnemer</th><th colspan="2">Omzet GR-taken</th><th colspan="2">Omzet inclusief taken op verzoek</th></tr>
<tr><td>Beverwijk</td><td>€ 1.289.824</td><td>14%</td><td>€ 1.882.201</td><td>12%</td></tr>
<tr><td>Bloemendaal</td><td>€ 160.979</td><td>2%</td><td>€ 460.260</td><td>3%</td></tr>
<tr><td>Edam-Volendam</td><td>€ 293.493</td><td>3%</td><td>€ 500.015</td><td>3%</td></tr>
<tr><td>Haarlem</td><td>€ 1.881.296</td><td>21%</td><td>€ 1.967.078</td><td>12%</td></tr>
<tr><td>Heemskerk</td><td>€ 727.454</td><td>8%</td><td>€ 1.517.692</td><td>9%</td></tr>
<tr><td>Heemstede</td><td>€ 158.571</td><td>2%</td><td>€ 385.547</td><td>2%</td></tr>
<tr><td>Landsmeer</td><td>€ 164.728</td><td>2%</td><td>€ 961.476</td><td>6%</td></tr>
<tr><td>Noord-Holland</td><td>€ 473.904</td><td>5%</td><td>€ 920.571</td><td>6%</td></tr>
<tr><td>Oostzaan</td><td>€ 142.353</td><td>2%</td><td>€ 563.647</td><td>3%</td></tr>
<tr><td>Purmerend</td><td>€ 435.838</td><td>5%</td><td>€ 559.716</td><td>3%</td></tr>
<tr><td>Uitgeest</td><td>€ 312.643</td><td>3%</td><td>€ 680.140</td><td>4%</td></tr>
<tr><td>Velsen</td><td>€ 2.339.299</td><td>26%</td><td>€ 2.733.589</td><td>17%</td></tr>
<tr><td>Waterland</td><td>€ 190.250</td><td>2%</td><td>€ 534.626</td><td>3%</td></tr>
<tr><td>Wormerland</td><td>€ 205.239</td><td>2%</td><td>€ 833.297</td><td>5%</td></tr>
<tr><td>Zandvoort</td><td>€ 183.606</td><td>2%</td><td>€ 1.380.793</td><td>8%</td></tr>
<tr><td>Overige</td><td>€ -</td><td>0%</td><td>€ 389.447</td><td>2%</td></tr>
<tr><td>Totaal</td><td>€ 8.959.477</td><td></td><td>€ 16.270.095</td><td></td></tr>
</table>
<table>
<tr><th></th><th colspan="2">Omzet GR-taken</th><th colspan="2">Omzet taken op verzoek</th></tr>
<tr><td>Totaal</td><td>€ 8.959.477</td><td>55%</td><td>€ 7.310.618</td><td>45%</td></tr>
</table>
Artikel 8 van de GR legt het stemrecht tussen de leden van het algemeen bestuur vast. Daarbij heeft elk lid van het algemeen bestuur één stem. Besluiten worden bij meerderheid van stemmen genomen. Alleen bij hoofdelijke oproeping geldt een gewogen stemverhouding naar financiële inbreng (op basis van de vastgestelde begroting) van de deelnemers voor het nemen van besluiten. Daarmee wordt de omvang van de jaarlijkse financiële bijdrage aan OD IJmond bedoeld van de deelnemer.
</td></tr>
<tr><td>Is het voor de Staten duidelijk hoe het huidige stelsel van de ODIJ er uitziet, wie hierbij betrokken zijn en wat hun rollen, taken en</td><td>Vanuit de sessie met een vertegenwoordiging van de Staten komt naar voren dat Statenleden beperkt inzicht hebben in de concrete taken die worden uitgevoerd en het kwaliteitsniveau waarmee dit gebeurt. Meerdere betrokkenen benadrukken dat zij weliswaar regelmatig horen dat er onvoldoende tijd en middelen beschikbaar zijn voor de uit te voeren taken, maar dat onduidelijk blijft wat deze taken precies inhouden en aan welke kwaliteitseisen zij moeten voldoen.</td></tr>
</table>

verantwoordelijkheden zijn?	In het feitelijk wederhoor is benadrukt dat PS ieder jaar een brief krijgen waarin onder andere wordt toegelicht welke taken bij welke OD zijn belegd, hoe de beleidscyclus (Big 8) werkt. Zie Document NoordHolland - Brief aan PS over Uitvoeringsprogramma's 2025 omgevingsdiensten - iBabs Publieksportaal Voor de Staten specifiek geldt dat zij te maken hebben met vier omgevingsdiensten. Er bestaat onduidelijkheid over de rolverdeling tussen deze diensten. Zo is er met name onduidelijkheid hoe de taken van de ODIJ zich verhouden t.o.v. de OD NZKG als het gaat om Tata Steel. Statenleden weten dat beide diensten hier een rol in hebben maar hebben niet scherp hoe de adviesrol (van de ODIJ) zich verhoudt tot de handhavingsrol (OD NZKG). In het feitelijk wederhoor is benadrukt dat er meerdere malen 'technische briefings' zijn verzorgd voor de Statencommissie Leefomgeving, waarin de werking van het VTH-stelsel, de rollen van de omgevingsdiensten en ook de taakverdeling rondom Tata Steel is toegelicht. Onder andere: Agenda NoordHolland - Commissie Leefomgeving maandag 16 oktober 2023 20:00 - 22:15 - iBabs Publieksportaal.

Sturing en informatievoorziening

Aspect	Toelichting
Afspraken	De algemene afspraken over sturing en informatievoorziening zijn opgenomen in de GR (zie hoofdstuk 4 van het hoofdrapport). De provincie heeft daarnaast een eigen *kadernota verbonden partijen (2020).* Hierin worden omgevingsdiensten getypeerd als 'bestuurlijke samenwerking' en wordt beschreven hoe er wordt omgegaan met GR'en. Daarbij is expliciet aandacht voor de aansturing als eigenaar en opdrachtgever (zie volgende aspect van deze tabel). Daarnaast heeft de provincie een eigen *Nota Uitvoering en Handhaving Noord-Holland 2024-2027,* waarin afspraken zijn gemaakt over sturing en informatievoorziening. De provincie heeft met de OD's afgesproken dat zij de Gedeputeerde Staten informeren over bestuurlijk gevoelige zaken. De provincie heeft een informatieprotocol vastgesteld met richtlijnen voor de wijze waarop dit gebeurt en de wijze waarop Gedeputeerde Staten op hun beurt Provinciale Staten informeren. In het eerder gememoreerde *Afsprakenkader 2025* zijn in artikel 4 tenslotte afspraken gemaakt over relatiebeheer. Zowel de provincie als de ODIJ wijzen elk een relatiebeheerder aan die bij de uitvoering van het Afsprakenkader optreedt als aanspreekpunt. Zij voeren zo vaak als nodig is overleg over de voortgang van de uitvoering.
Opdrachtgevers- en eigenaarsperspectief	**Rollen** In de *kadernota verbonden partijen* (2020) wordt ingegaan op het opdrachtgevers- en eigenaarsperspectief bij verbonden partijen. Uitgangspunt bij GR'en is dat, indien er sprake is van mogelijk conflicterende belangen tussen de provincie en de GR, de meer formele rol van deelnemer aan de GR (eigenaarsrol) belegd wordt bij een ander lid van Gedeputeerde Staten dan de beleidsrol (opdrachtgeversrol). We zien in de praktijk dat het eigenaarschap van de vier diensten (waaronder de ODIJ) bij één Gedeputeerde is belegd en het opdrachtgeverschap belegd is bij een andere Gedeputeerde. Ook op ambtelijk niveau wordt dit onderscheid gemaakt. Het eigenaarschap is belegd bij een ambtenaar die het ambtelijk eigenaarschap voert de financiële deelnemingen (NV's/BV's) en de ODIJ en OD NZKG. Een collega 'financial' doet dit voor de andere twee diensten in Noord-Holland. Het opdrachtgeverschap daarentegen is belegd bij een accounthouder. In totaal zijn er drie accounthouders/opdrachtgevers voor de vier OD's. Deze rollen zijn hiermee ook gescheiden in verschillende teams in de organisatie.

<table>
<tr><td></td><td>De ambtelijke opdrachtgever en eigenaar maken samen de annotaties voor de P&C-stukken. De eigenaarsrol bekijkt de stukken vanuit een financiële blik en de opdrachtgever bekijkt de stukken meer vanuit de inhoudelijke punten zoals taken/projecten/programma's. Als het specifiek over de GR gaat wordt er ook nog een collega vanuit Juridische Zaken betrokken met specifieke juridische kennis.

Beleid
Een belangrijk instrument voor de sturing op de ODIJ is het beleidskader VTH-milieu en de VTH-strategie milieu 2023–2026 van de ODIJ. Het beleidskader is vastgesteld door alle colleges van de deelnemende gemeenten en de provincie Noord-Holland. Het beleidskader beschrijft de prioriteiten en wettelijke kaders voor de uitvoering van VTH-taken op het gebied van milieu en vormt daarmee het inhoudelijke fundament voor de taken die de ODIJ voor de provincie uitvoert.

De provincie heeft ook eigen beleid en heeft een visie voor al haar taken vastgelegd in de Nota Uitvoering en Handhaving Noord-Holland 2024-2027. De vier Noord-Hollandse omgevingsdiensten kennen meerdere deelnemers en opdrachtgevers; zij baseren hun 'uitvoerings- en handhavingsstrategie' mede op deze nota.</td></tr>
<tr><td>Betrokkenheid Provinciale Staten via zienswijzen</td><td>De Staten hebben, sinds de start van het proces robuustheid, de volgende zienswijzen ingediend.

<table>
<tr><th>Document</th><th>Zienswijze</th></tr>
<tr><td>Eerste begrotingswijziging 2024 en conceptbegroting 2025</td><td>PS besluiten geen gebruik te maken van de mogelijkheid om een zienswijze in te dienen en in te stemmen met de voorliggende stukken.</td></tr>
<tr><td>Begrotingswijziging 2025 Omgevingsdienst IJmond</td><td>PS besluiten geen gebruik te maken van de mogelijkheid om een zienswijze in te dienen en in te stemmen met de begrotingswijziging.</td></tr>
<tr><td>Conceptbegroting 2026 Omgevingsdienst IJmond en jaarstukken 2024</td><td>PS besluiten geen gebruik te maken van de mogelijkheid om een zienswijze in te dienen en in te stemmen met de conceptbegroting.</td></tr>
</table></td></tr>
<tr><td>Perspectief Provinciale Staten op sturing en informatie-voorziening</td><td>De provincie is een bijzondere deelnemer aan de ODIJ omdat het één van de vier omgevingsdiensten is voor de Staten. Door Statenleden wordt erkend dat de sturing op de ODIJ ook beperkter is omdat dit voor de Staten een van de kleinere diensten is. Het financieel belang en het bestuurlijk belang in de OD NZKG zijn aanzienlijk meer omvangrijk, gelet op het wettelijk takenpakket van de provincie. Dit uit zich ook in de wijze waarop de ODIJ op het netvlies staat van de Statenleden. Desondanks ervaren de Statenleden ODIJ beperkte sturingsmogelijkheden en vooral als geldverstrekker te fungeren.[6]

Recent is wel het besef ingedaald, zo is aangegeven, dat er meer pro-actieve sturing van Staten mogelijk is, in plaats van reactief of incident-gedreven. Dit heeft o.a. geleid tot een motie (zie verderop).

Vanuit PS wordt wel breed ervaren dat er vooral fragmentarische informatie wordt ontvangen, waarbij een samenhangend overzicht van prestaties, kosten, taakverdelingen en benchmarks wordt gemist. Hoewel er rapportages beschikbaar zijn, bieden deze voor de Statenleden te beperkt inzicht in het daadwerkelijke functioneren van de organisatie. Het ervaren gebrek aan inzicht creëert een situatie waarin de</td></tr>
</table>

[6] Alle verwijzingen in deze paragraaf – TwynstraGudde (5 juni 2025). *Sessie Staten Noord-Holland*.

	omgevingsdienst als een 'black box' functioneert, waarbij onduidelijk blijft welke taken precies worden uitgevoerd en met welk kwaliteitsniveau. In het kader van deze ervaren 'fragmentatie' en 'versnippering' is er bij de behandeling van de conceptbegroting 2026 op 30 juni de motie 'Onderzoek naar samenvoeging Omgevingsdiensten Noord-Holland' aangenomen. Provinciale Staten: - constateren dat versterking van VTH-taken nodig is en dat omgevingsdiensten robuust moeten zijn,; - geven aan zich goed te hebben laten informeren door jaarverslagen, rapporten (bijv. commissie Van Aartsen en het rapport over de opvolging van de aanbevelingen daarvan), een studiereis naar Oost-Vlaanderen en Noord-Rijn Westfalen, bespreking van een discussienota en expert-sessies (o.a. 22 mei 2025) - verzoeken: ➔ Te inventariseren wat we kunnen leren van het (beslissings-)proces in de provincie Gelderland, waar gekozen is om te komen tot 1 Omgevingsdienst; • ➔ Met alle in Noord-Holland betrokken partijen (zoals OD's en gemeenten) te bepalen hoe we tot een betere samenwerking dan wel fusie van de OD's in Noord-Holland kunnen komen; • ➔ Hierbij nadrukkelijk mee te wegen hoe de robuustheid en kwaliteit van de OD's het beste gewaarborgd kunnen worden en hierbij de financiële en bestuurlijke consequenties van alternatieven duidelijk in kaart te brengen; • ➔ En de externe functiescheiding tussen vergunningsverlening en handhaving hierin te betrekken; • ➔ PS hierover zo spoedig mogelijk, maar in ieder geval in het eerste kwartaal van 2026, nader te informeren [Bron: Provincie Noord-Holland (30 juni 2025). *Motie – Onderzoek naar samenvoeging Omgevingsdiensten Noord-Holland.*]

Proces robuustheid

Aspect	Toelichting
Betrokkenheid Provinciale Staten	Los van dat wat er over het robuustheidsproces is opgenomen in de reguliere P&C-stukken (zie hoofdstuk 4 van het Hoofdrapport) zijn Provinciale Staten specifiek geïnformeerd over het robuustheidsproces op de volgende wijzen: *Voordracht Zienswijze op begrotingswijziging 2024, ontwerpbegroting 2025 en jaarstukken 23 (7 mei 2024)* Toegelicht wordt dat de ODIJ op dit moment niet voldoet het robuustheid criterium vanuit het interbestuurlijk programma. Het algemeen bestuur heeft in opdracht van de staatsecretaris een plan van aanpak opgesteld voor de doorontwikkeling naar een toekomstbestendige dienst. Het zelfstandig toekomst bestendig worden gaat gepaard met een ontwikkelagenda met daarop een vijftal ontwikkellijnen. De bestuurlijk vastgestelde ontwikkellijnen zijn: 1. Het herijken van de bestaande taken en formatie 2. Het onderzoeken van een verbreding van het huidige takenpakket 3. Het vereenvoudigen van de GR 4. Het vormgeven van een structurele provinciebrede samenwerking 5. De doorontwikkeling van de interne organisatie

	De financiële effecten van de uitwerkingen van deze vijf ontwikkellijnen zijn nog niet gekwantificeerd en daarom zijn deze niet verwerkt in de eerste begroting van 2025 en de meerjarenraming. ODIJ verwacht dit jaar nog met een begrotingswijziging 2025 te komen. Behandeld tijdens de commissie Leefomgeving van 24 juni 2024 en de PS-vergadering van 8 juli 2024. *Voordracht zienswijze begrotingswijziging 2025 (27 augustus 2024)* In de voordracht wordt uitgebreid geïnformeerd over de stappen die gezet dienen te worden op korte termijn, tot 1 januari 2027 (o.a. beheersen achterstanden, versterken centrale sturing, actualiseren GR, DVO en financieringsstructuur) en lange termijn. Dit is de periode na 2027. Dan moet er inzicht komen in de scenario's om zelfstandig, in samenwerking of door fusie toekomstbestendig te zijn. En er dient inzicht te komen in de knoppen waaraan het bestuur kan draaien om de kostenstijging op te vangen die zal ontstaan door het herstellen van de balans tussen de opdracht en middelen. Behandeld tijdens de commissie Leefomgeving van 16 september 2024 en de PS-vergadering van 30 september 2024. *Notitie actuele ontwikkelingen bij de Noord-Hollandse Omgevingsdiensten (juni 2025)* Bij de behandeling/zienswijzeprocedure van de (concept)begroting 2026 is een notitie over actuele ontwikkelingen bij de Noord-Hollandse Omgevingsdiensten bijgevoegd. Daarbij wordt o.a. aangegeven dat de ODIJ-organisatie in ontwikkeling is, waarbij het doel is om de dienst op lange termijn toekomstbestendig te maken. Er vinden diverse herijkingen plaats: Gemeenschappelijke Regeling en DVO structuur, de financiële systematiek en benodigde capaciteit t.o.v. het huidige takenpakket. In 2026 zullen de werkzaamheden hiervoor doorlopen en de (financiële) gevolgen van de gemaakte en nog te maken keuzes duidelijker worden. Deze notitie heeft voorgelegen tijdens de Commissie Leefomgeving op 19 juni 2025 en de PS-vergadering van 30 juni 2025.
Perspectief op proces	**Staten** Voor de Statenleden is niet goed duidelijk welke opgave de ODIJ heeft rondom robuustheid, welke stappen er worden gezet en waar de dienst nu staat.[7] Er zijn Statenleden die weten te refereren aan de drie sporen maar dit is geen gemeengoed bij de Staten. Wel wordt de vraag opgeworpen welke rol de Staten überhaupt moeten of dienen te hebben bij de ODIJ in de breedte en specifiek rondom dit traject. Er is een DB en een AB die sturen op de uitvoering en daarachter komt de regionale volksvertegenwoordiging pas aan bod. Breder geldt binnen PS dat er onduidelijkheid is over de nut en noodzaak van vier diensten binnen het werkgebied van Noord-Holland. Gevoed door de discussie over omvang en robuustheid zijn de Statenleden hier pro-actief mee bezig, zo wordt aangegeven. Verwezen wordt naar een discussienota van januari 2025, werkbezoeken in Duitsland en expertsessies op dit vlak. Dit heeft geleid tot het initiatie per motie van 30 juni om de bestuurlijke toekomst verder te verkennen. **Gedeputeerde Staten** Bestuurlijk wordt het proces dat de ODIJ nu doorloopt als positief ervaren. De Gedeputeerde waardeert de openheid die de directie heeft laten zien in hoe het ervoor staat, zonder daarin sturend te willen zijn

[7] Alle verwijzingen in deze paragraaf – TwynstraGudde (5 juni 2025). *Sessie Staten Noord-Holland.*

	richting consequenties. Deze transparantie geeft veel vertrouwen en zorgt voor een prettige manier van werken.[8] Er is een regionaal inmiddels een gedeeld bestuurlijk beeld van de knelpunten die aangepakt dienen te worden. Toch was het, zo komt naar voren, ook wel verrassing dat de ODIJ wat te doen had rondom robuustheid. De ODIJ neemt volgens de provincie wel de juiste stappen die er nodig zijn voor een robuustere OD. Aandachtspunt hierbij is dat het innovatieve karakter van de ODIJ ook, met de stappen die gezet worden, behouden blijven. Veel OD's kunnen, zo wordt aangegeven, leren van de wijze waarop de ODIJ durft te experimenten en nieuwe technieken toepast. Aangegeven wordt dat de ODIJ het proces aanpakt volgens een goed tempo. Aandachtspunt hierbij is dat er veel gevraagd wordt in korte tijd. Pluspunt hierbij is dat er gewerkt wordt naar richtinggevende besluiten vóór de gemeenteraadsverkiezingen in 2026. Al met al lijkt er op dit moment onder het AB wel breed consensus te zijn dat het zelfstandig voldoen aan het robuustheidscriterium omzet onhaalbaar lijkt. Consequenties die dit met zich meebrengt worden, zo wordt aangegeven, goed verkend in het proces en maakt nadrukkelijk onderdeel uit van de aanpak. **Ambtelijk** Ambtelijk wordt vanuit het eigenaarsperspectief aangegeven dat het wel als een verrassing kwam dat de ODIJ wat te doen had rondom 'het huis op orde krijgen'.[9] De ODIJ werd beschouwd als een OD die er goed voor stond, kostenbewust was en in nauw contact stond met haar deelnemers. Vanuit het opdrachtgeversperspectief kwam dit signaal minder als een verrassing, zo wordt aangegeven. De aanpak wordt nu als transparant en open ervaren. De ODIJ wordt gewaardeerd om de open communicatie en de duidelijkheid dat er wat moet gebeuren op korte en de lange termijn.[10]

[8] TwynstraGudde (23 juni 2025). *Interview provincie Noord-Holland bestuurlijk*

[9] TwynstraGudde (21 mei 2025) *Interview provincie Noord-Holland ambtelijk.*

[10] TwynstraGudde (21 mei 2025) *Interview provincie Noord-Holland ambtelijk;* en TwynstraGudde (26 mei 2025) *Interview provincie Noord-Holland ambtelijk.*

Werken met TwynstraGudde betekent samen maatschappelijke transities werkend krijgen. Met advies, management en opleidingen helpen we mensen en organisaties bij duurzame veranderingen. Denk aan energie en klimaat, wonen, veiligheid, landbouw, mobiliteit, zorg en onderwijs. Onze kracht ligt in daadkracht. In het creëren van oplossingen die werkbaar zijn én werkbaar blijven. Samen met onze opdrachtgevers - en alle belanghebbenden daaromheen - werken we aan een samenleving die schoon, veilig, gezond en weerbaar is. Zo maken we blijvend impact op morgen.

VOORDRACHT

Provinciale Staten van Noord-Holland

Haarlem, 16 februari 2026

Onderwerp: **Onderzoeksrapport 'Klaar voor de toekomst? Op weg naar een robuuste Omgevingsdienst IJmond'**
Gezamenlijk onderzoek van de Randstedelijke Rekenkamer en Gemeentelijke Rekenkamers naar OD IJmond

Bijlagen:
- Onderzoeksrapport:
  Deel I - Bestuurlijke nota
  Deel II – Nota van bevindingen (TwynstraGudde)
  Bijlage Deel II – Deelnemers in beeld (TwynstraGudde)
- Brief Randstedelijke Rekenkamer aan PS
- Ontwerpbesluit

1. Inleiding

De Randstedelijke Rekenkamer onderzoekt de doelmatigheid, de doeltreffendheid en de rechtmatigheid van het door de provinciebestuur gevoerde beleid (artikel 183 van de Provinciewet). In dit kader heeft de Randstedelijke Rekenkamer tezamen met de rekenkamers van 8 deelnemende gemeenten Bloemendaal, Haarlem, Heemskerk, Heemstede, Landsmeer, Oostzaan, Velsen en Zandvoort, een onderzoek uitgevoerd naar de aansturing van de Omgevingsdienst IJmond (ODIJ) en het lopende proces om de omgevingsdienst robuust en toekomstbestendig te maken. De nota van bevindingen is opgesteld door TwynstraGudde onder begeleiding van de gezamenlijke rekenkamers. De rekenkamers zijn verantwoordelijk voor de inhoud van het gehele onderzoeksrapport.

In het voorliggende onderzoeksrapport zijn de bevindingen en conclusies opgenomen en worden aanbevelingen gedaan.
Provinciale Staten wordt voorgesteld deze aanbevelingen te onderschrijven.

2. Conclusies en aanbevelingen

Centrale vragen

1. Worden in de huidige aanpak, om de robuustheid van de ODIJ op de (middel)lange termijn op het gewenste niveau te krijgen, de juiste bouwstenen gebruikt om vertrouwen te mogen hebben in het resultaat? Zo niet, wat ontbreekt?

2. Hoe is de sturing, inclusief de informatievoorziening, tussen de betrokken bestuursorganen en de ODIJ vormgegeven en uitgevoerd, in welke mate heeft dat bijgedragen aan het huidige tekort aan robuustheid van de ODIJ en op welke wijze kunnen de bestuursorganen op een effectieve manier de ODIJ aansturen en bijdragen aan het versterken van diens robuustheid?

Deelvragen
Om de centrale vragen te kunnen beantwoorden, zijn de volgende deelvragen opgesteld:

ODIJ in beeld
1. Hoe ziet het huidige stelsel van de ODIJ eruit?
2. Wie zijn hierin betrokken en wat zijn hun rollen, taken en verantwoordelijkheden binnen het stelsel? Is dit voldoende helder voor de gemeenteraden en Provinciale Staten?
3. Hoe zijn de prestaties en kosten van de ODIJ in vergelijking tot andere omgevingsdiensten?*

   * Deze informatie wordt gebaseerd op het Tweejaarlijks onderzoek van de Wet VTH dat op dit moment in uitvoering is. Verwacht wordt dat de meest recente data in het najaar van 2025 beschikbaar zijn. De vergelijkende data zullen als bijlage worden toegevoegd aan deze rapportage.

Proces robuustheid
4. Wat is de huidige stand van zaken van het proces dat de ODIJ op dit moment doorloopt? Wat zijn de uitkomsten van de drie sporen (tot nu toe)?
5. In hoeverre geven deze onderzoeken een adequaat en volledig beeld van de huidige situatie van de ODIJ en de verwachtingen voor de toekomst?
6. Wat gaat goed in dit proces en waar liggen verbetermogelijkheden?
   Klaar voor de toekomst? / December 2025 9

Informatievoorziening en sturing
7. Hoe is de sturing op en informatievoorziening vanuit de ODIJ georganiseerd? Wie doet wat?
8. In hoeverre stelt de informatievoorziening over de ODIJ de raden en Staten in staat om te sturen op de robuustheid van de ODIJ (kaderstellend en controlerend)?
9. In welke mate is er in de sturing op en informatievoorziening over de ODIJ aandacht voor de opdrachtgevers- en eigenaarsrol? Zijn deze rollen in de praktijk in balans?
10. In hoeverre draagt de sturing op de ODIJ actief bij aan verbeterde robuustheid van de ODIJ?

Leren
11. Welke lessen zijn er te trekken uit het proces tot robuustheid, de sturing en informatievoorziening en de relatie hiertussen?
12. Wat kunnen deelnemers van elkaar leren in de wijze waarop sturing wordt gegeven aan de ODIJ en hoe de informatievoorziening wordt benut?

Hoofdconclusie

Centrale vraag 1: Worden in de huidige aanpak, om de robuustheid van de ODIJ op de (middel)lange termijn op het gewenste niveau te krijgen, de juiste bouwstenen gebruikt om vertrouwen te mogen hebben in het resultaat? Zo niet, wat ontbreekt?

Hoofdconclusie
De bouwstenen in het ontwikkeltraject voor een robuuste en toekomstbestendige OD IJmond zijn de herijking van de gemeenschappelijke regeling en governance, herijking van de financieringsstructuur en verkenning van toekomstscenario's. Uit het onderzoek blijkt dat deze bouwstenen worden gebruikt. Naar oordeel van de rekenkamers gebeurt dit overwegend op een goede wijze. De belangrijkste uitzondering daarop is het omzetcriterium (kpi 1). Daaraan zal op 1 april 2026 niet worden voldaan. De ODIJ legt dat goed onderbouwd aan de deelnemers uit.

Op het moment van het schrijven van dit rapport is het nog niet geheel duidelijk hoe de Rijksoverheid hierop zal reageren. Ook is het nog onduidelijk wat de deelnemende gemeenten en provincie als een passende omvang van taken en financiën beschouwen en of zij daarmee voldoen aan het omzetcriterium, zodat de ODIJ voldoende robuust is om provinciale en gemeentelijke ambities en doelen te kunnen realiseren.

Centrale vraag 2: Hoe is de sturing, inclusief de informatievoorziening, tussen de betrokken bestuursorganen en de ODIJ vormgegeven en uitgevoerd, in welke mate heeft dat bijgedragen aan het huidige tekort aan robuustheid van de ODIJ en op welke wijze kunnen de bestuursorganen op een effectieve manier de ODIJ aansturen en bijdragen aan het versterken van diens robuustheid?

Hoofdconclusie:
De afspraken over de informatievoorziening worden in de praktijk nageleefd, maar de kwaliteit ervan schiet tekort. Documenten worden tijdig opgeleverd en de raden en Staten worden tijdig in positie gebracht om zienswijzen in te dienen. De informatievoorziening aan de raden en Staten is echter kwalitatief (nog) niet op orde. De informatievoorziening zorgt voor een periodieke overdaad aan informatie en is onvoldoende toegankelijk en vaak technisch van aard. Dat maakt het beperkt mogelijk om goed te monitoren en/of (bij) te sturen op de opdracht en de bijdragen van de ODIJ aan de vastgestelde ambities en doelen. Hierbij speelt ook dat het vooral in de raden en Staten ontbreekt aan een gedeeld beeld van de gewenste kwaliteit van de informatievoorziening.

Deelnemers hebben in de afgelopen jaren in gezamenlijkheid te beperkt gestuurd op de continuïteit van de ODIJ. Bestuurlijk eigenaarschap en opdrachtgeverschap worden in de meeste gevallen niet expliciet onderscheiden. Van alle deelnemers heeft alleen de provincie beide rollen ambtelijk en bestuurlijk gescheiden. Tot de start van het ontwikkeltraject in april 2024 lijkt bij de sturing op de ODIJ het opdrachtgeversbelang geprevaleerd te hebben boven het eigenaarsbelang. Vanwege tevredenheid over de nabijheid van de ODIJ en de uitvoering van de afzonderlijke opdrachten is er door deelnemers meer individueel dan als collectief gestuurd en is minder aandacht geweest voor de continuïteit van de dienst.

Met het huidige ontwikkeltraject rondom de robuustheid en toekomstbestendigheid wordt er binnen het AB meer vanuit collectief eigenaarschap gestuurd op noodzakelijke verbeterpunten binnen de ODIJ. Toch zijn er spanningen tussen de opdrachtgevers- en opdrachtnemersrol, met name op de benodigde inbreng van taken om aan het omzetcriterium (kpi 1) te kunnen voldoen. Ook voelen raden en Staten zich (nog) niet voldoende betrokken bij de sturing op de toekomst van de ODIJ.

Conclusie deelvragen:
Zie Bestuurlijke nota – deel I

Aanbevelingen
Op basis van de conclusies en beantwoording van de onderzoeksvragen komen de Rekenkamers tot de onderstaande aanbevelingen voor de colleges van B&W, Gedeputeerde Staten en het AB/DB van de ODIJ:

1. Breng in de sturing op de ODIJ de rollen van opdrachtgever en eigenaar beter in balans.

2. Ontwikkel in samenspraak tussen de ODIJ-organisatie en deelnemers een inwerkprogramma voor nieuwe raads- en Statenleden.

3. Kom tot een betere benutting van het instrumentarium voor de volksvertegenwoordiging.

3. Reactie van Gedeputeerde Staten

De colleges van burgemeester en wethouders van de gemeenten Bloemendaal, Haarlem, Heemskerk, Heemstede, Landsmeer, Oostzaan, Velsen en Zandvoort en het college van Gedeputeerde Staten van de provincie Noord-Holland hebben ieder een reactie op de conclusies en aanbevelingen gegeven. Ook het Dagelijks Bestuur (DB) van de ODIJ heeft gereageerd op de conclusies en aanbevelingen. Het is gebruikelijk om de bestuurlijke reacties integraal op te nemen in de bestuurlijke nota. Omdat het gaat om 10 bestuurlijke reacties is daarvan afgezien. In de Bestuurlijke nota – Deel I staat een beknopte weergave van de 10 bestuurlijke reacties. De afzonderlijke reacties zijn via deze link en op de website van elke rekenkamer te vinden.

Hieronder de reactie van Gedeputeerde Staten:

De aanbevelingen van dit onderzoek passen in het tijdpad dat thans doorlopen wordt om de Omgevingsdienst IJmond (hierna ODIJ) robuust en toekomstbestendig te maken. Daarbij is het waardevol dat het onderzoek gezamenlijk met de Rekenkamers van een aantal gemeentelijke deelnemers in de Omgevingsdienst is uitgevoerd.

Uw hoofdconclusie (dat de juiste bouwstenen worden benut voor het robuust maken van de ODIJ en dat de deelnemers de afgelopen jaren in gezamenlijkheid te beperkt hebben gestuurd op de continuïteit van de ODIJ) onderschrijven wij.

Aanbeveling 1
Breng in de sturing op de ODIJ de rollen van opdrachtgever en eigenaar beter in balans.
Reactie Gedeputeerde Staten:
Wij zullen in onze communicatie richting Provinciale Staten aangeven in welke rol wij besluiten voorleggen en wat de consequenties zijn voor de verschillende rollen

Aanbeveling 2
Ontwikkel in samenspraak tussen de ODIJ-organisatie en deelnemers een inwerkprogramma voor nieuwe raads- en Statenleden.
Reactie Gedeputeerde Staten:
Wij vinden dit een goed voorstel en zullen dit met de ODIJ oppakken.

Aanbeveling 3
Kom tot een betere benutting van het instrumentarium voor de volksvertegenwoordiging.
Reactie Gedeputeerde Staten:
U doet een aantal suggesties voor benutting van instrumenten om PS-leden beter te informeren over te nemen besluiten. De keuze voor een instrument is daarmee wat ons betreft te bespreken met PS (en indien gewenst met de andere deelnemers om zoveel mogelijk dezelfde werkwijze en informatievoorziening te hanteren).

De volledige reactie van Gedeputeerde Staten is opgenomen in hun brief van 4 december (toegevoegd aan de stukken).

In het nawoord op pagina 38 en 39 van de Bestuurlijke nota – Deel I gaan de Rekenkamers in op de reacties van de colleges van burgemeesters en wethouders van de betrokken gemeenten, het college van Gedeputeerde Staten van de provincie Noord-Holland en het DB van de ODIJ.

Daarbij adviseren de Rekenkamers de raden en Staten om de bestuurlijke verkenning van de heer Hoes over de samenwerking van de omgevingsdiensten en dit rekenkamerrapport in samenhang te bespreken.

4. Voorstel
De aanbevelingen van de Rekenkamers bij het rapport ‘Klaar voor de toekomst? Op weg naar een robuuste Omgevingsdienst IJmond’ zijn als besluitpunten opgenomen in het ontwerpbesluit met het voorstel deze te onderschrijven, met de opdracht aan GS deze uit te voeren.

Namens de Statencommissie Leefomgeving,

T.K. van Wijnen, voorzitter Statencommissie Leefomgeving

Mevr. M.C.H. van Boheemen, griffier Statencommissie Leefomgeving

Ontwerpbesluit

Nr. 14-2026

Provinciale Staten van Noord-Holland;

- gelezen de voordracht van de Statencommissie Leefomgeving 16 februari 2026;
- gelezen het gezamenlijk rapport van de Randstedelijke Rekenkamer en gemeentelijke Rekenkamers, getiteld ‘Klaar voor de toekomst? Op weg naar een robuuste Omgevingsdienst IJmond’;
- gelet op de bespreking en het advies van de commissie Leefomgeving van 16 februari 2026;

besluiten:

GS op te dragen uitvoering te geven aan de volgende aanbevelingen:

1. Breng in de sturing op de ODIJ de rollen van opdrachtgever en eigenaar beter in balans.
2. Ontwikkel in samenspraak tussen de ODIJ-organisatie en deelnemers een inwerkprogramma voor nieuwe raads- en Statenleden.
3. Kom tot een betere benutting van het instrumentarium voor de volksvertegenwoordiging.

Haarlem,

Provinciale Staten voornoemd,

voorzitter,

statengriffier,

Provincie Noord-Holland

AD / STG
2026 | 14

VOORDRACHT

Provinciale Staten van Noord-Holland

Haarlem, 16 februari 2026

Onderwerp: **Onderzoeksrapport 'Klaar voor de toekomst? Op weg naar een robuuste Omgevingsdienst IJmond'**
Gezamenlijk onderzoek van de Randstedelijke Rekenkamer en Gemeentelijke Rekenkamers naar OD IJmond

Bijlagen:
- Onderzoeksrapport:
  Deel I - Bestuurlijke nota
  Deel II – Nota van bevindingen (TwynstraGudde)
  Bijlage Deel II – Deelnemers in beeld (TwynstraGudde)
- Brief Randstedelijke Rekenkamer aan PS
- Ontwerpbesluit

1. Inleiding

De Randstedelijke Rekenkamer onderzoekt de doelmatigheid, de doeltreffendheid en de rechtmatigheid van het door de provinciebestuur gevoerde beleid (artikel 183 van de Provinciewet). In dit kader heeft de Randstedelijke Rekenkamer tezamen met de rekenkamers van 8 deelnemende gemeenten Bloemendaal, Haarlem, Heemskerk, Heemstede, Landsmeer, Oostzaan, Velsen en Zandvoort, een onderzoek uitgevoerd naar de aansturing van de Omgevingsdienst IJmond (ODIJ) en het lopende proces om de omgevingsdienst robuust en toekomstbestendig te maken. De nota van bevindingen is opgesteld door TwynstraGudde onder begeleiding van de gezamenlijke rekenkamers. De rekenkamers zijn verantwoordelijk voor de inhoud van het gehele onderzoeksrapport.

In het voorliggende onderzoeksrapport zijn de bevindingen en conclusies opgenomen en worden aanbevelingen gedaan.
Provinciale Staten wordt voorgesteld deze aanbevelingen te onderschrijven.

2. Conclusies en aanbevelingen

Centrale vragen

1. Worden in de huidige aanpak, om de robuustheid van de ODIJ op de (middel)lange termijn op het gewenste niveau te krijgen, de juiste bouwstenen gebruikt om vertrouwen te mogen hebben in het resultaat? Zo niet, wat ontbreekt?

2. Hoe is de sturing, inclusief de informatievoorziening, tussen de betrokken bestuursorganen en de ODIJ vormgegeven en uitgevoerd, in welke mate heeft dat bijgedragen aan het huidige tekort aan robuustheid van de ODIJ en op welke wijze kunnen de bestuursorganen op een effectieve manier de ODIJ aansturen en bijdragen aan het versterken van diens robuustheid?

Deelvragen

Om de centrale vragen te kunnen beantwoorden, zijn de volgende deelvragen opgesteld:

ODIJ in beeld

1. Hoe ziet het huidige stelsel van de ODIJ eruit?
2. Wie zijn hierin betrokken en wat zijn hun rollen, taken en verantwoordelijkheden binnen het stelsel? Is dit voldoende helder voor de gemeenteraden en Provinciale Staten?
3. Hoe zijn de prestaties en kosten van de ODIJ in vergelijking tot andere omgevingsdiensten?*

   * Deze informatie wordt gebaseerd op het Tweejaarlijks onderzoek van de Wet VTH dat op dit moment in uitvoering is. Verwacht wordt dat de meest recente data in het najaar van 2025 beschikbaar zijn. De vergelijkende data zullen als bijlage worden toegevoegd aan deze rapportage.

Proces robuustheid

4. Wat is de huidige stand van zaken van het proces dat de ODIJ op dit moment doorloopt? Wat zijn de uitkomsten van de drie sporen (tot nu toe)?
5. In hoeverre geven deze onderzoeken een adequaat en volledig beeld van de huidige situatie van de ODIJ en de verwachtingen voor de toekomst?
6. Wat gaat goed in dit proces en waar liggen verbetermogelijkheden?
   Klaar voor de toekomst? / December 2025 9

Informatievoorziening en sturing

7. Hoe is de sturing op en informatievoorziening vanuit de ODIJ georganiseerd? Wie doet wat?
8. In hoeverre stelt de informatievoorziening over de ODIJ de raden en Staten in staat om te sturen op de robuustheid van de ODIJ (kaderstellend en controlerend)?
9. In welke mate is er in de sturing op en informatievoorziening over de ODIJ aandacht voor de opdrachtgevers- en eigenaarsrol? Zijn deze rollen in de praktijk in balans?
10. In hoeverre draagt de sturing op de ODIJ actief bij aan verbeterde robuustheid van de ODIJ?

Leren

11. Welke lessen zijn er te trekken uit het proces tot robuustheid, de sturing en informatievoorziening en de relatie hiertussen?
12. Wat kunnen deelnemers van elkaar leren in de wijze waarop sturing wordt gegeven aan de ODIJ en hoe de informatievoorziening wordt benut?

Hoofdconclusie

Centrale vraag 1: Worden in de huidige aanpak, om de robuustheid van de ODIJ op de (middel)lange termijn op het gewenste niveau te krijgen, de juiste bouwstenen gebruikt om vertrouwen te mogen hebben in het resultaat? Zo niet, wat ontbreekt?

Hoofdconclusie
De bouwstenen in het ontwikkeltraject voor een robuuste en toekomstbestendige OD IJmond zijn de herijking van de gemeenschappelijke regeling en governance, herijking van de financieringsstructuur en verkenning van toekomstscenario's. Uit het onderzoek blijkt dat deze bouwstenen worden gebruikt. Naar oordeel van de rekenkamers gebeurt dit overwegend op een goede wijze. De belangrijkste uitzondering daarop is het omzetcriterium (kpi 1). Daaraan zal op 1 april 2026 niet worden voldaan. De ODIJ legt dat goed onderbouwd aan de deelnemers uit.

Op het moment van het schrijven van dit rapport is het nog niet geheel duidelijk hoe de Rijksoverheid hierop zal reageren. Ook is het nog onduidelijk wat de deelnemende gemeenten en provincie als een passende omvang van taken en financiën beschouwen en of zij daarmee voldoen aan het omzetcriterium, zodat de ODIJ voldoende robuust is om provinciale en gemeentelijke ambities en doelen te kunnen realiseren.

Centrale vraag 2: Hoe is de sturing, inclusief de informatievoorziening, tussen de betrokken bestuursorganen en de ODIJ vormgegeven en uitgevoerd, in welke mate heeft dat bijgedragen aan het huidige tekort aan robuustheid van de ODIJ en op welke wijze kunnen de bestuursorganen op een effectieve manier de ODIJ aansturen en bijdragen aan het versterken van diens robuustheid?

Hoofdconclusie:
De afspraken over de informatievoorziening worden in de praktijk nageleefd, maar de kwaliteit ervan schiet tekort. Documenten worden tijdig opgeleverd en de raden en Staten worden tijdig in positie gebracht om zienswijzen in te dienen. De informatievoorziening aan de raden en Staten is echter kwalitatief (nog) niet op orde. De informatievoorziening zorgt voor een periodieke overdaad aan informatie en is onvoldoende toegankelijk en vaak technisch van aard. Dat maakt het beperkt mogelijk om goed te monitoren en/of (bij) te sturen op de opdracht en de bijdragen van de ODIJ aan de vastgestelde ambities en doelen. Hierbij speelt ook dat het vooral in de raden en Staten ontbreekt aan een gedeeld beeld van de gewenste kwaliteit van de informatievoorziening.

Deelnemers hebben in de afgelopen jaren in gezamenlijkheid te beperkt gestuurd op de continuïteit van de ODIJ. Bestuurlijk eigenaarschap en opdrachtgeverschap worden in de meeste gevallen niet expliciet onderscheiden. Van alle deelnemers heeft alleen de provincie beide rollen ambtelijk en bestuurlijk gescheiden. Tot de start van het ontwikkeltraject in april 2024 lijkt bij de sturing op de ODIJ het opdrachtgeversbelang geprevaleerd te hebben boven het eigenaarsbelang. Vanwege tevredenheid over de nabijheid van de ODIJ en de uitvoering van de afzonderlijke opdrachten is er door deelnemers meer individueel dan als collectief gestuurd en is minder aandacht geweest voor de continuïteit van de dienst.

Met het huidige ontwikkeltraject rondom de robuustheid en toekomstbestendigheid wordt er binnen het AB meer vanuit collectief eigenaarschap gestuurd op noodzakelijke verbeterpunten binnen de ODIJ. Toch zijn er spanningen tussen de opdrachtgevers- en opdrachtnemersrol, met name op de benodigde inbreng van taken om aan het omzetcriterium (kpi 1) te kunnen voldoen. Ook voelen raden en Staten zich (nog) niet voldoende betrokken bij de sturing op de toekomst van de ODIJ.

Conclusie deelvragen:
Zie Bestuurlijke nota - deel I

Aanbevelingen
Op basis van de conclusies en beantwoording van de onderzoeksvragen komen de Rekenkamers tot de onderstaande aanbevelingen voor de colleges van B&W, Gedeputeerde Staten en het AB/DB van de ODIJ:

1. Breng in de sturing op de ODIJ de rollen van opdrachtgever en eigenaar beter in balans.

2. Ontwikkel in samenspraak tussen de ODIJ-organisatie en deelnemers een inwerkprogramma voor nieuwe raads- en Statenleden.

3. Kom tot een betere benutting van het instrumentarium voor de volksvertegenwoordiging.

3. Reactie van Gedeputeerde Staten

De colleges van burgemeester en wethouders van de gemeenten Bloemendaal, Haarlem, Heemskerk, Heemstede, Landsmeer, Oostzaan, Velsen en Zandvoort en het college van Gedeputeerde Staten van de provincie Noord-Holland hebben ieder een reactie op de conclusies en aanbevelingen gegeven. Ook het Dagelijks Bestuur (DB) van de ODIJ heeft gereageerd op de conclusies en aanbevelingen. Het is gebruikelijk om de bestuurlijke reacties integraal op te nemen in de bestuurlijke nota. Omdat het gaat om 10 bestuurlijke reacties is daarvan afgezien. In de Bestuurlijke nota - Deel I staat een beknopte weergave van de 10 bestuurlijke reacties. De afzonderlijke reacties zijn via deze link en op de website van elke rekenkamer te vinden.

Hieronder de reactie van Gedeputeerde Staten:

De aanbevelingen van dit onderzoek passen in het tijdpad dat thans doorlopen wordt om de Omgevingsdienst IJmond (hierna ODIJ) robuust en toekomstbestendig te maken. Daarbij is het waardevol dat het onderzoek gezamenlijk met de Rekenkamers van een aantal gemeentelijke deelnemers in de Omgevingsdienst is uitgevoerd.

Uw hoofdconclusie (dat de juiste bouwstenen worden benut voor het robuust maken van de ODIJ en dat de deelnemers de afgelopen jaren in gezamenlijkheid te beperkt hebben gestuurd op de continuïteit van de ODIJ) onderschrijven wij.

Aanbeveling 1
Breng in de sturing op de ODIJ de rollen van opdrachtgever en eigenaar beter in balans.
Reactie Gedeputeerde Staten:
Wij zullen in onze communicatie richting Provinciale Staten aangeven in welke rol wij besluiten voorleggen en wat de consequenties zijn voor de verschillende rollen

Aanbeveling 2
Ontwikkel in samenspraak tussen de ODIJ-organisatie en deelnemers een inwerkprogramma voor nieuwe raads- en Statenleden.
Reactie Gedeputeerde Staten:
Wij vinden dit een goed voorstel en zullen dit met de ODIJ oppakken.

Aanbeveling 3
Kom tot een betere benutting van het instrumentarium voor de volksvertegenwoordiging.
Reactie Gedeputeerde Staten:
U doet een aantal suggesties voor benutting van instrumenten om PS-leden beter te informeren over te nemen besluiten. De keuze voor een instrument is daarmee wat ons betreft te bespreken met PS (en indien gewenst met de andere deelnemers om zoveel mogelijk dezelfde werkwijze en informatievoorziening te hanteren).

De volledige reactie van Gedeputeerde Staten is opgenomen in hun brief van 4 december (toegevoegd aan de stukken).

In het nawoord op pagina 38 en 39 van de Bestuurlijke nota - Deel I gaan de Rekenkamers in op de reacties van de colleges van burgemeesters en wethouders van de betrokken gemeenten, het college van Gedeputeerde Staten van de provincie Noord-Holland en het DB van de ODIJ.

Daarbij adviseren de Rekenkamers de raden en Staten om de bestuurlijke verkenning van de heer Hoes over de samenwerking van de omgevingsdiensten en dit rekenkamerrapport in samenhang te bespreken.

4. Voorstel
De aanbevelingen van de Rekenkamers bij het rapport 'Klaar voor de toekomst? Op weg naar een robuuste Omgevingsdienst IJmond' zijn als besluitpunten opgenomen in het ontwerpbesluit met het voorstel deze te onderschrijven, met de opdracht aan GS deze uit te voeren.

Namens de Statencommissie Leefomgeving,

T.K. van Wijnen, voorzitter Statencommissie Leefomgeving

Mevr. M.C.H. van Boheemen, griffier Statencommissie Leefomgeving

Besluit

Nr. 14-2026

Provinciale Staten van Noord-Holland;

- gelezen de voordracht van de Statencommissie Leefomgeving 16 februari 2026;
- gelezen het gezamenlijk rapport van de Randstedelijke Rekenkamer en gemeentelijke Rekenkamers, getiteld 'Klaar voor de toekomst? Op weg naar een robuuste Omgevingsdienst IJmond';
- gelet op de bespreking en het advies van de commissie Leefomgeving van 16 februari 2026;

besluiten:

GS op te dragen uitvoering te geven aan de volgende aanbevelingen:

1. Breng in de sturing op de ODIJ de rollen van opdrachtgever en eigenaar beter in balans.
2. Ontwikkel in samenspraak tussen de ODIJ-organisatie en deelnemers een inwerkprogramma voor nieuwe raads- en Statenleden.
3. Kom tot een betere benutting van het instrumentarium voor de volksvertegenwoordiging.

Haarlem, 2 maart 2026

Provinciale Staten voornoemd,

voorzitter,

statengriffier,

Provincie
Noord-Holland

Advies aan Provinciale Staten

Uw contactpersoon
M.C.H. van Boheemen
AD/STG

Doorkiesnummer +31235144628
boheemenm@noord-holland.nl

Tbv Statenvergadering d.d **2-3-2026**
Commissie Leefomgeving
Datum commissievergadering **16-2-2026**

25 februari 2026

Onderwerp: Advies Voordracht 14-2026 Gezamenlijk onderzoek Randstedelijke Rekenkamer en gemeentelijke Rekenkamers naar Omgevingsdienst IJmond

Advies aan Provinciale Staten:

De commissie Leefomgeving adviseert Voordracht 14-2026 Gezamenlijk onderzoek Randstedelijke Rekenkamer en gemeentelijke Rekenkamers naar Omgevingsdienst IJmond als hamerstuk door te geleiden naar de Provinciale Statenvergadering van 2 maart 2026.

Op advies van de Randstedelijke Rekenkamer en de 8 deelnemende gemeentelijke Rekenkamers, als ook het agenderingsverzoek van VVD-GL-BBB, is de verkenning van Onno Hoes naar samenwerking/samenvoeging van de 4 Noord-Hollandse omgevingsdiensten bij de commissiebespreking betrokken.
Het Onno Hoes rapport krijgt later een vervolg en maakt geen deel uit van de besluitvorming op 2 maart over het Rekenkamer onderzoek naar de Omgevingsdienst IJmond.

Kernpunten uit de bespreking:
- Het Rekenkamerrapport over het onderzoek naar de Omgevingsdienst IJmond wordt als weinig richtinggevend/urgent ervaren. Er is meer waardering voor de verkenningsrapportage van Onno Hoes als handelingsperspectief. De commissiebespreking richt zich vooral daarop:
  - Breed gedeelde zorg over de onvoldoende robuustheid en slagkracht van omgevingsdiensten, vooral bij zware en complexe bedrijven. Problemen liggen vooral bij governance, sturing, opdrachtgeverschap en informatievoorziening, niet alleen bij uitvoering of financiën.
  - Spanning tussen tempo en zorgvuldigheid; versnelling en risico's van overhaaste stelselwijzigingen.
  - Verdeeldheid over schaalvergroting en fusies: het wordt gezien als kans voor kwaliteit en expertise, maar ook als risico voor democratische controle en lokale nabijheid.

Toezeggingen:
- Gedeputeerde Beemsterboer zegt toe dat Provinciale Staten in het eerste kwartaal van 2026 gezamenlijk met de vier omgevingsdiensten over de uitkomsten en vervolgstappen rond samenwerking/fusie, inclusief uitvoeringsopties, worden geïnformeerd. Dit zal met een zogenaamde B-brief voor bespreking in de commissie Leefomgeving worden aangeboden. Er volgt geen nieuwe reactie op het Rekenkamer onderzoek naar de Omgevingsdienst IJmond. (reactie college: zie stukken bij VD14-2026).

Moties / amendementen aangekondigd: geen

Namens de commissie Leefomgeving

T.K. van Wijnen
commissievoorzitter

Provincie Noord-Holland

2026 | 18

VOORDRACHT

Provinciale Staten van Noord-Holland

Haarlem, 2 maart 2026

Onderwerp: aanwijzen plaatsvervangend lid MRA Raadtafel

Bijlage: ontwerpbesluit

1. Inleiding

De MRA Raadtafel adviseert het Bestuur en de Algemene Vergadering van de Metropoolregio Amsterdam (MRA). De Raadtafel geeft gevraagd én ongevraagd advies over de processen die de gemeenteraden en Provinciale Staten van de MRA-deelnemers aangaan, waaronder de jaarlijkse Voortgangsnota, de Termijnagenda en het proces van ‘wensen en opvattingen’.

Alle gemeenteraden en beide Provinciale Staten zijn met één lid vertegenwoordigd in de MRA Raadtafel en kan één plaatsvervanger aanwijzen. Huidig vast lid is dhr. Stulemeijer. Met het vertrek van mevrouw Jorna als Statenlid is een vacature ontstaan voor het plaatsvervangend lidmaatschap van de MRA Raadtafel.

2. Toelichting

Provinciale Staten van Noord-Holland hebben middels motie 123-2019 besloten aansluiting te zoeken bij de Raadtafel32. Op 16 december 2019 zijn voor het eerst een lid en plaatsvervangend lid namens Provinciale Staten aangewezen voor deelname aan de vergaderingen van de Raadtafel. Per 22 februari 2022 is de naam gewijzigd in MRA Raadtafel.

Deze Raadtafel kent 32 leden, twee leden namens de Provinciale Staten van de twee deelnemende provincies en 30 leden namens de gemeenteraden van de 30 deelnemende gemeenten. Een vertegenwoordiger namens Provinciale Staten aan de MRA Raadtafel is gehouden inlichtingen te verstrekken, die door een of meer leden van PS zijn gevraagd. De Raadtafel vergadert tenminste tweemaal per jaar.

3. Voordracht

Het Presidium heeft kennis genomen van de vacature en heeft op 2 maart 2026 gesproken over het voor te dragen plaatsvervangend lid namens Provinciale Staten aan de MRA Raadtafel.

Door het presidium wordt voorgesteld aan te wijzen dhr. Nijkamp (50PLUS) als plaatsvervangend lid van de MRA Raadtafel. Aanwijzing geldt in principe voor het restant van de Statenperiode 2023-2027. Het plaatsvervangend lidmaatschap van de MRA Raadtafel eindigt zodra een lid ophoudt lid te zijn van Provinciale Staten.

4. Voorstel

Wij stellen u voor te besluiten overeenkomstig het bijgaande ontwerpbesluit.

het Presidium,

dhr. A.Th.H. van Dijk, voorzitter

mw. B. van Mourik, griffier

Ontwerpbesluit

Nr. 18-2026

Provinciale Staten van Noord-Holland;

gelezen de voordracht van het presidium van 2 maart 2026;

gelet op de samenwerkingsafspraken van de deelnemers aan de Metropoolregio Amsterdam,

besluiten aan te wijzen:

dhr. Nijkamp (50PLUS) als plaatsvervangend lid voor de MRA Raadtafel.

Haarlem,

Provinciale Staten voornoemd,

voorzitter,

statengriffier,

Provincie Noord-Holland

AD/STG

2026 | 18

VOORDRACHT

Provinciale Staten van Noord-Holland

Haarlem, 2 maart 2026

Onderwerp: aanwijzen plaatsvervangend lid MRA Raadtafel

Bijlage: ontwerpbesluit

1. Inleiding

De MRA Raadtafel adviseert het Bestuur en de Algemene Vergadering van de Metropoolregio Amsterdam (MRA). De Raadtafel geeft gevraagd én ongevraagd advies over de processen die de gemeenteraden en Provinciale Staten van de MRA-deelnemers aangaan, waaronder de jaarlijkse Voortgangsnota, de Termijnagenda en het proces van 'wensen en opvattingen'.

Alle gemeenteraden en beide Provinciale Staten zijn met één lid vertegenwoordigd in de MRA Raadtafel en kan één plaatsvervanger aanwijzen. Huidig vast lid is dhr. Stulemeijer. Met het vertrek van mevrouw Jorna als Statenlid is een vacature ontstaan voor het plaatsvervangend lidmaatschap van de MRA Raadtafel.

2. Toelichting

Provinciale Staten van Noord-Holland hebben middels motie 123-2019 besloten aansluiting te zoeken bij de Raadtafel32. Op 16 december 2019 zijn voor het eerst een lid en plaatsvervangend lid namens Provinciale Staten aangewezen voor deelname aan de vergaderingen van de Raadtafel. Per 22 februari 2022 is de naam gewijzigd in MRA Raadtafel.

Deze Raadtafel kent 32 leden, twee leden namens de Provinciale Staten van de twee deelnemende provincies en 30 leden namens de gemeenteraden van de 30 deelnemende gemeenten. Een vertegenwoordiger namens Provinciale Staten aan de MRA Raadtafel is gehouden inlichtingen te verstrekken, die door een of meer leden van PS zijn gevraagd. De Raadtafel vergadert tenminste tweemaal per jaar.

3. Voordracht

Het Presidium heeft kennis genomen van de vacature en heeft op 2 maart 2026 gesproken over het voor te dragen plaatsvervangend lid namens Provinciale Staten aan de MRA Raadtafel.

Door het presidium wordt voorgesteld aan te wijzen dhr. Nijkamp (50PLUS) als plaatsvervangend lid van de MRA Raadtafel. Aanwijzing geldt in principe voor het restant van de Statenperiode 2023-2027. Het plaatsvervangend lidmaatschap van de MRA Raadtafel eindigt zodra een lid ophoudt lid te zijn van Provinciale Staten.

4. Voorstel

Wij stellen u voor te besluiten overeenkomstig het bijgaande ontwerpbesluit.

het Presidium,

dhr. A.Th.H. van Dijk, voorzitter

mw. B. van Mourik, griffier

Besluit

Nr. 18-2026

Provinciale Staten van Noord-Holland;

gelezen de voordracht van het presidium van 2 maart 2026;

gelet op de samenwerkingsafspraken van de deelnemers aan de Metropoolregio Amsterdam,

besluiten aan te wijzen:

dhr. Nijkamp (50PLUS) als plaatsvervangend lid voor de MRA Raadtafel.

Haarlem, 2 maart 2026

Provinciale Staten voornoemd,

voorzitter,

statengriffier,

Provincie Noord-Holland

POSTBUS 3007 | 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier dhr. R.J.C. van der Laan
Dreef 3, tweede etage
2012 HR HAARLEM

Gedeputeerde Staten
Uw contactpersoon
J. Zweers
CZ/FIN

Telefoonnummer +31235143573
jeroen.zweers@noord-holland.nl

Verzenddatum
15 JAN. 2026

Kenmerk
Fin/130126/JZ/EBW1

Uw kenmerk
EBW2026

Betreft Eerste begrotingswijziging 2026

Geachte leden,

Hierbij ontvangt u ter besluitvorming de bijgaande statenvoordracht met het bijbehorende ontwerpbesluit, met bijlagen, over de Eerste begrotingswijziging (EBW) 2026.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris
M.J.H. van Kuijk

voorzitter
A.Th.H. van Dijk

2 bijlage(n)

- Voordracht eerste begrotingswijziging 2026
- Eerste begrotingswijziging 2026

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143

Houtplein 33
2012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl
Kvk-nummer 34362354
Btw-nummer NL.0010.03.124.B.08

VOORDRACHT

Provinciale Staten van Noord-Holland

Haarlem, 13 januari 2026

Onderwerp: Eerste begrotingswijziging 2026

Kenmerk: Fin/130126/JZ/EBW3

Bijlagen: Eerste begrotingswijziging 2026

1. Inleiding

Hierbij bieden wij u de eerste begrotingswijziging 2026 aan. De eerste begrotingswijziging is onderdeel van de Noord-Hollandse planning- en controlcyclus die bestaat uit de kaderbrief, de begroting, begrotingswijzigingen en de jaarstukken.

In deze begrotingswijziging worden de geraamde inkomsten en uitgaven in de begroting 2026 bijgesteld op basis van een aantal noodzakelijke technische en autonome ontwikkelingen en, voor zover daar al zicht op is, bijstellingen in de uitvoering.

Deze eerste begrotingswijziging, die behandeld wordt in uw vergadering van maart 2026, is vanwege de doorlooptijd van het besluitvormingsproces samengesteld in december 2025. De bijstelling heeft, zoals gebruikelijk bij begrotingswijzigingen, alleen betrekking op het lopende begrotingsjaar en niet op de meerjarenraming. Dit document bevat daarom weinig inhoudelijke en overwegend technische bijstellingen.

Relatie met herijking P&C cyclus
Deze eerste begrotingswijziging leggen wij u voor in de context van de opdracht om te komen tot een herijking van de P&C cyclus, waarbij zowel het aantal documenten als de inhoudelijke opzet tegen het licht gehouden worden. De kern van deze begrotingswijziging is onveranderd ten opzichte van de bestaande afgesproken cyclus. Wel hebben wij gedurende het opstellen van deze begrotingswijziging inspiratie opgedaan hoe een toekomstige inrichting van de P&C cyclus beter kan aansluiten bij de behoefte aan tijdige en relevante sturingsinformatie. Hierover gaan wij via achtereenvolgens de rekeningencommissie en de commissie bestuur met uw Staten in gesprek.

Realistisch ramen

Decentralisatie uitkeringen
Wij zijn bij het opstellen van deze begrotingswijziging opnieuw kritisch geweest op het realiteitsgehalte van ramingen. Als onderdeel van het vergroten van financiële discipline en realistisch ramen hebben wij voorstellen om de begroting op te hogen zonder dat er een concreet uitvoeringsplan onder ligt aangehouden. Om die reden hebben wij bijvoorbeeld een aantal decentralisatie uitkeringen (DU) die in de septembercirculaire zijn aangekondigd nog niet aan begrotingsprogramma's toegevoegd omdat er nog geen bestedingsplan voor aanwezig is. De middelen blijven beschikbaar voor de doelen zoals die in de DU zijn genoemd en worden tot die tijd aan de algemene reserve toegevoegd. Voor de DU's die in de decembercirculaire zijn aangekondigd zullen wij dezelfde werkwijze toepassen. Vanwege de timing van de decembercirculaire en het opstellen van deze begrotingswijziging zijn de effecten van de decembercirculaire niet in de EBW meegenomen. Over de effecten van de decembercirculaire op de begroting zullen wij u via een aparte brief informeren.

Specifieke uitkeringen
Een ander type bijstelling die u deze begrotingswijziging minder terugziet is het opnemen van specifieke uitkeringen (SPUK) in de begroting. Ook daarvoor hebben we kritischer gekeken naar de uitvoeringsgereedheid van ramingen. Als die niet concreet genoeg zijn hebben we ervoor gekozen om ze niet in deze begrotingswijziging mee te nemen. De middelen blijven in dat geval staan op de balans. Het doel van besteding blijft onveranderd maar opnemen in de begroting doen we niet zonder reëel zicht op besteding.

Waar de SPUK's bij het uitblijven van een bestedingsplan uiteindelijk weer terugbetaald moeten worden aan het Rijk, geldt voor DU's dat de middelen niet terugbetaald hoeven te worden. In dat geval leidt het uitblijven van een bestedingsplan tot een definitieve toevoeging aan de algemene reserve.

Onttrekkingen uit reserves
Een soortgelijke toets hebben wij gedaan op onttrekkingen uit reserves. Met name onttrekkingen bedoeld voor subsidies willen wij pas op de begroting zetten op het moment dat voldoende zeker is dat de middelen ook daadwerkelijk tot besteding komen. Tot die tijd blijven de middelen beschikbaar in de betreffende bestemmingsreserve. Het doel voor die middelen blijft onveranderd, het moment waarop we de middelen vanuit een reserve op de begroting zetten wijzigt wel. Dit helpt om het grillige verloop dat onze begroting gedurende een jaar laat zien te voorkomen.

Lijst subsidies buiten uitvoeringsregeling
De aangescherpte methodiek van het ramen van onttrekkingen uit reserves hangt samen met de lijst subsidies buiten uitvoeringsregeling. Veel van de subsidies die vanuit reserves gedekt worden staan op deze lijst. De lijst is echter geen verplichting om de subsidie te verstrekken maar alleen een bevoegdheid om dat te doen. In de nu gekozen volgorde blijft de lijst subsidies buiten uitvoeringsregeling de juridische grondslag om een subsidie voor een bepaald bedrag aan een bepaalde partij toe te kunnen kennen.

2. Toelichting

In deze voordracht stellen wij u het volgende voor:

- **De eerste begrotingswijziging 2026 vast te stellen:**
  Met de vaststelling van deze begrotingswijziging worden de geraamde inkomsten en uitgaven voor 2026 aangepast aan de meest recente verwachtingen en beleidskeuzes.

  Dit is een standaardonderdeel van de planning- en controlcyclus en zorgt ervoor dat de financiële kaders actueel en realistisch blijven.

- **De gewijzigde lijst met subsidies buiten uitvoeringsregeling vast te stellen:**
  Subsidies buiten de uitvoeringsregeling zijn subsidies die niet vallen onder gestandaardiseerde regelingen maar specifiek worden toegekend, bijvoorbeeld voor innovatieve of unieke projecten. Het vaststellen van de gewijzigde lijst betekent dat deze subsidies worden geactualiseerd, afgestemd op de beleidsdoelen, en voorzien van een goedkeuring.

Financiële ontwikkelingen
In deze eerste begrotingswijziging worden de geraamde inkomsten en uitgaven in 2026 gewijzigd met de volgende typen bijstellingen:

- Autonome bijstellingen (verwerking IPO begroting, onontkoombaar).
- Uitvoeringsbijstellingen (bijvoorbeeld de OV-concessies).
- Technische bijstellingen met zichtbaar (financieel) effect zoals de uitgesteld intenties.

Het begrotingsresultaat wordt in de eerste begrotingswijziging met € 4,5 miljoen bijgesteld. Het begrotingsresultaat komt daarmee op een positief saldo van € 9,7 miljoen (overschot). De aanpassing op het begrotingssaldo wordt voor een aanzienlijk deel verklaard door drie ontwikkelingen:

- Hogere verwachte inkomsten van het Rijk, opgenomen in de septembercirculaire, + € 19,3 mln.
- Hogere lasten voor faunaschade, als onderdeel van de begroting 2026 van het IPO/BIJ12, -/- € 16,4 mln.
- Lagere verwachte kosten voor de OV-concessies, + € 1,8 mln.

Het bijgestelde begrotingsresultaat heeft, zowel voordelig als nadelig, structurele effecten en houdt dus verband met de structurele opgaven, zoals geschetst in de Kaderbrief 2026. Dit vraagt om een zorgvuldige afweging: hoe zetten we de tijdelijke ruimte verantwoord in om beleid te versterken, risico's te verminderen en te blijven sturen op een houdbaar en toekomstbestendig begrotingsbeleid? Gelet op de aard van de bijstellingen en de structurele opgaven is de behandeling van de kaderbrief 2027, en niet deze begrotingswijziging het passende moment om hier keuzes in te maken.

In onderstaande tabel staan de bijstellingen op programmaniveau weergegeven.

Saldo van lasten en baten per programma (x €1.000)

min is voordelig	Begroot 2026 voor eerste wijziging		Eerste begrotings-wijziging		Begroot 2026 na eerste wijziging	
1 Bestuur	25.590	N	2.708	N	28.298	N
2 Klimaat en gezonde leefomgeving	68.784	N	4.756	N	73.540	N
3 Ruimte en Wonen	18.868	N	3	N	18.871	N
4 Bereikbaarheid	277.078	N	-1.340	V	275.738	N
5 Natuur en landelijk gebied	177.471	N	17.749	N	195.220	N
6 Economie, leefbaarheid en cultuur	39.255	N	1.031	N	40.286	N
7 Overzicht Algemene middelen en organisatie	-529.541	V	-29.674	V	-559.215	V
Totaal saldo van lasten en baten	**77.504**	**N**	**-4.767**	**V**	**72.737**	**N**
Stortingen	212.359	N	10.413	N	222.772	N
Onttrekkingen	-295.020	V	-10.156	V	-305.176	V
Totaal mutaties reserves	**-82.661**	**V**	**257**	**N**	**-82.404**	**V**
Begrotingsresultaat	**-5.157**	**V**	**-4.510**	**V**	**-9.667**	**V**

Lasten

De lasten in 2026 nemen toe in vrijwel alle programma's. Dit komt vooral door de verwerking van uitgestelde intenties uit 2025, die in bijna alle programma's voorkomen. De grootste lastenstijging is binnen Natuur en Landelijk Gebied door hogere uitgaven voor faunaschade. De verwerking van de IPO-begroting leidt ook tot bijstellingen van de lasten in bijna alle programma's.

Baten

De baten worden in 2026 naar boven bijgesteld, voornamelijk door hogere opbrengsten uit het Provinciefonds, decentralisatie-uitkeringen vanuit het Rijk (onder andere voor klimaat, leefomgeving, natuurmonitoring, omgevingsveiligheid en bedrijventerreinen).

Begrotingsresultaat

De niet-budgetneutrale wijzigingen in de EBW 2026 hebben direct effect op het begrotingsresultaat. Het saldo voor 2026 bedroeg vóór deze wijziging een overschot van € 5,2 mln. Met de EBW neemt dit overschot iets toe tot € 9,7 mln. Voornaamste oorzaken staan in de tabel hieronder.

Faunaschade

De kosten van de Faunaschade worden jaarlijks in de IPO-begroting geraamd en later in het jaar gefactureerd. De begroting van het IPO nemen wij mee in deze Begrotingswijziging. Voor 2026 hebben zij voor Noord-Holland een bedrag opgenomen van € 45,2 miljoen. Dit is een forse

verhoging t.o.v. het bedrag in de IPO Begroting 2025 (€ 16,7 miljoen) en de raming in onze PNH-begroting (€ 28,8 miljoen). Bij deze nieuwe raming is rekening gehouden met de stijging van de aanvragen, stijging van gewasprijzen en stijging van taxatiekosten. Vanaf dit jaar nemen we maatregelen in ons beleid om die schade en kosten te verminderen. Zo zetten we fors in op populatiebeheer. Deze maatregelen zullen de komende drie jaren bijdragen aan een flinke kostenreductie. De begroting van IPO houdt nog geen rekening met onze beleidsaanpassingen.

Ontwikkeling	Financieel effect op het Begrotingsresultaat (x €1.000)	Voordelig (V) / Nadelig (N)
IPO (diverse beleidsdoelen)	16.216	N
P4 Bereikbaarheid - Realiseren perspectief mobiliteit	300	N
P4 Bereikbaarheid - Openbaar vervoer waarborgen	-1.765	V
P7. Algemene dekkingsmiddelen - Provinciefonds	17.796	N
P7. Algemene dekkingsmiddelen - Motorrijtuigenbelasting	-73.957	V
P7. Overige - In BG2026 stond een stelpost voor onzekerheden rond opcenten en het Provinciefonds. De septembercirculaire heeft deze weggenomen, waardoor de stelpost kan vrijvallen.	36.900	N
Totaal effect eerste begrotingswijziging 'Niet budget neutrale wijzigingen'	**-4.510**	**V**

Kredietbesluiten infrastructuurmaatregelen ter uitvoering van het integraal Meerjarenprogramma Infrastructuur (iMPI) 2026-2033

In de Financiële Verordening is opgenomen dat kredieten (exclusief BTW) bij de begroting(-swijziging) ter besluitvorming aan Provinciale Staten worden voorgelegd. Per kredietaanvraag melden wij of voor de maatregelen een bijdrage van derden en/of dekking uit eigen reserves wordt verkregen en welke bedragen uiteindelijk ten laste van welke kapitaallasten komen. De kredietbesluiten zijn in onderstaande tabellen samengevat.

Vervangingsinvesteringen

project-nummer	Kredietbesluiten vervangingsinvesteringen Eerste Begrotingswijziging 2026	kredietsoort	reeds beschikbaar krediet	krediet-aanvraag	totaal krediet	jaar oplevering	afschrijvings-termijn
14B12-01	Vervanging vlotbrug 't Zand & Sint Maartensvlotbrug (14C02) - onderdelen (voorbereidingskrediet)	wegen		5.000.000	5.000.000	2028	50
19D03A-90	Vervanging bruggen Krommenie A (19D03) en B (19D04)	wegen	23.025.000	73.000.000	96.025.000	2030	50
25E22-02	Vervanging pontveer 't Schouw	vaarwegen		3.800.000	3.800.000	2028	50
K17-c-02	Vervanging afmeervoorziening Amstel	vaarwegen	500.000	2.900.000	3.400.000	2026	40
K18a-02 en K18b-02	Vervanging vaarwegvak 16 en vaarwegvak 17	vaarwegen		23.200.000	23.200.000	2027	40
K20n-06	Vervanging Kooysluis - onderdelen	vaarwegen		3.300.000	3.300.000	2027	50
N248b-05	Vervanging Waardbrug - 14G11 - voorbereidingskrediet	wegen		2.800.000	2.800.000	2028	50
	Totaal kredietbesluiten			**114.000.000**			

Verbeter- en uitbreidingsinvesteringen

project-nummer	Kredietbesluiten verbeter- en uitbreidingsmaatregelen Eerste Begrotingswijziging 2026	reeds beschikbaar krediet	krediet-aanvraag	totaal krediet	jaar oplevering	afschrijvings-termijn
N208-05	Aanleg fietsverbinding N208, ged. Leidsevaartweg-Munterslaan	3.250.000	5.500.000	8.750.000	2027	50
N236-11	Reconstructie N236, deel 6: Faunapassage (hmp. 13,2)-Noordereind	2.600.000	350.000	2.950.000	2026	50
N417-02	Herinrichting N417	3.700.000	4.100.000	7.800.000	2026	50
	Totaal kredietbesluiten		**9.950.000**			

Kredietaanvragen

a. **14B12-01 Voorbereidingskrediet vervanging onderdelen vlotbrug 't Zand (14B12) en Sint Maartensvlotbrug (14C02)** **€ 5.000.000**
Het krediet komt ten laste van de stelpost Vervangingsinvesteringen.
(jaar oplevering: 2028 / afschrijvingstermijn: 50 jaar)
Voor de bouwteamfase is een apart voorbereidingskrediet nodig om een goede onderbouwing voor de uitvoeringskosten te kunnen maken.

b. **19D03A-90 Vervanging bruggen Krommenie A (19D03) en B (19D04)** **€ 73.000.000**
De kredietverhoging komt ten laste van de stelpost Vervangingsinvesteringen.
(jaar oplevering: 2030 / afschrijvingstermijn: 50 jaar
Voor de vervanging van brug B, de dekking van de aanvullende opdrachtgeverskosten, de indexatie voor de uitvoering van brug B en de opdrachtgeverskosten.

c. **25E22-02 Vervanging pontveer 't Schouw** **€ 3.800.000**
Het krediet komt ten laste van de stelpost Vervangingsinvesteringen.
(jaar oplevering: 2027 / afschrijvingstermijn: 50 jaar)
Het project is uitvoering gereed.

d. **K17-c-02 Vervanging afmeervoorzieningen Amstel** **€ 2.900.000**
De kredietverhoging komt ten laste van de Vervangingsinvesteringen.
(jaar oplevering: 2026 / afschrijvingstermijn: 40 jaar)
De scope is uitgebreid van 1 afmeervoorziening naar 5 locaties.

e. **K18a-02 en K18b-02 Vervanging vaarwegvakken 16 en 17 - Westfriesche Vaart: splitsing Waardkanaal – zijsloot (km 7,8) - Medemblik** **€ 23.000.000**
Het krediet komt ten laste van de stelpost Vervangingsinvesteringen.
(jaar oplevering: 2027 / afschrijvingstermijn: 40 jaar)
Het project is uitvoeringsgereed.

f. **K20n-06 Vervanging onderdelen Kooysluis** **€ 3.300.000**
Het krediet komt ten laste van de stelpost Vervangingsinvesteringen.
(jaar oplevering: 2027 / afschrijvingstermijn: 50 jaar)
Het project is uitvoeringsgereed.

g. **N208-05 Aanleg fietsverbinding N208, gedeelte Leidsevaartweg-Wagenweg** **€ 5.500.000**
De kredietverhoging komt ten laste van de stelpost Verbeter- en Uitbreidingsinvesteringen
(jaar oplevering: 2027 / afschrijvingstermijn: 50 jaar)
Voor scope-uitbreiding, ontwerpaanpassingen, stijgende kosten materiaal, brandstof en loon, verleggen kabels en leidingen, groencompensatie en hogere projectmanagementkosten.

h. **N236-11 Reconstructie N236, deel 6 Noordereind** **€ 350.000**
De kredietverhoging komt ten laste van de stelpost Verbeter- en Uitbreidingsinvesteringen.
(jaar oplevering: 2026 / afschrijvingstermijn: 50 jaar)
Vanwege stikstof is de uitvoering uitgesteld en vindt er een indexatie plaats.

i. **N248b-05 Voorbereidingskrediet vervanging Waardbrug** **€ 2.800.000**
Het krediet komt ten laste van de stelpost Vervangingsinvesteringen.
(jaar oplevering: 2031 / afschrijvingstermijn: 50 jaar)
Voor het doorlopen van de projectvoorbereidingsfase, precontractuele fase en een deel van de contractuele fase.

j. **N417-02 Herinrichting N417** **€ 4.100.000**
De kredietverhoging komt ten laste van de stelpost Verbeter- en Uitbreidingsinvesteringen.
(jaar oplevering: 2026 / afschrijvingstermijn: 50 jaar)
Hogere projectmanagementkosten, indexatie vanwege de lange doorlooptijd, aanvullende werkzaamheden en actualisatie van het ontwerp.

3. Kredietaanvraag

Kredietaanvraag Vervanging van het gebouwenbeheersysteem **€ 1.500.000**

Wij vragen een krediet van € 1.500.000 voor de vervanging van het gebouwenbeheersysteem.

Het pand aan het Houtplein is in 2026 13 jaar oud. In 2026 zijn de meetstations onder het plafond waarmee zaken als temperatuur, CO2, luchtvochtigheid worden gemeten en de handmatige bedieningsstations voor verlichting, temperatuur en zonwering aan vervanging toe. Het afgelopen jaar is het aantal storingen aan deze elementen fors gestegen waardoor het nu nodig is om deze ruim 600 stations te vervangen.

De kredietaanvraag omvat een bedrag van € 1.500.000. Dekking voor de afschrijvingskosten vindt plaats vanuit de post materiele overhead in de begroting.

4. Voorstel

Wij stellen u voor te besluiten overeenkomstig het bijgaande ontwerpbesluit.

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

A.T.H. van Dijk, voorzitter

M.J.H. van Kuijk, provinciesecretaris

Ontwerpbesluit:

Nr. 9-2026

Provinciale Staten van Noord-Holland;

gelezen de voordracht van Gedeputeerde Staten van 13 januari 2026;

besluiten:

1. Ter uitvoering van het iMPI 2026-2033 de volgende kredieten beschikbaar te stellen:

   A. ten laste van de stelpost Vervangingsinvesteringen:

14B12-01 Voorbereidingskrediet vervanging onderdelen vlotbrug 't Zand (14B12) en Sint Maartensvlotbrug (14C02)	€ 5.000.000
19D03A-90 Vervanging bruggen Krommenie A (19D03) en B (19D04)	€ 73.000.000
25E22-02 Vervanging pontveer 't Schouw	€ 3.800.000
K17-c-02 Vervanging afmeervoorzieningen Amstel	€ 2.900.000
K18a-02 en K18b-02 Vervanging vaarwegvakken 16 en 17 - Westfriesche Vaart: splitsing Waardkanaal – zijsloot (km 7,8) - Medemblik	€ 23.000.000
K20n-06 Vervanging onderdelen Kooysluis	€ 3.300.000
N248b-05 Voorbereidingskrediet vervanging Waardbrug	€ 2.800.000

   B. ten laste van de stelpost Verbeter- en Uitbreidingsinvesteringen:

a. N208-05 Aanleg fietsverbinding N208, gedeelte Leidsevaartweg-Wagenweg	€ 5.500.000
b. N236-11 Reconstructie N236, deel 6 Noordereind	€ 350.000
c. N417-02 Herinrichting N417	€ 4.100.000

2. De bij deze eerste begrotingswijziging mutaties van de begroting 2026 vast te stellen;

3. De eerste begrotingswijziging 2026 met een begrotingsresultaat van € 9,7 miljoen vast te stellen;

4. Het volgende krediet beschikbaar te stellen:

   a. vervanging van het gebouwenbeheersysteem. € 1.500.000
   De kredietaanvraag omvat een bedrag van € 1.500.000. Dekking voor de afschrijvingskosten vindt plaats vanuit de post materiele overhead in de begroting.

5. De gewijzigde lijst met subsidies buiten uitvoeringsregeling vast te stellen.

Haarlem,

Provinciale Staten voornoemd,

voorzitter,

statengriffier,

Provincie Noord-Holland

CT / FIN

2026 | 9

VOORDRACHT

Provinciale Staten van Noord-Holland

Haarlem, 13 januari 2026

Onderwerp: Eerste begrotingswijziging 2026

Kenmerk: Fin/130126/JZ/EBW3

Bijlagen: Eerste begrotingswijziging 2026

1. Inleiding

Hierbij bieden wij u de eerste begrotingswijziging 2026 aan. De eerste begrotingswijziging is onderdeel van de Noord-Hollandse planning- en controlcyclus die bestaat uit de kaderbrief, de begroting, begrotingswijzigingen en de jaarstukken.

In deze begrotingswijziging worden de geraamde inkomsten en uitgaven in de begroting 2026 bijgesteld op basis van een aantal noodzakelijke technische en autonome ontwikkelingen en, voor zover daar al zicht op is, bijstellingen in de uitvoering.

Deze eerste begrotingswijziging, die behandeld wordt in uw vergadering van maart 2026, is vanwege de doorlooptijd van het besluitvormingsproces samengesteld in december 2025. De bijstelling heeft, zoals gebruikelijk bij begrotingswijzigingen, alleen betrekking op het lopende begrotingsjaar en niet op de meerjarenraming. Dit document bevat daarom weinig inhoudelijke en overwegend technische bijstellingen.

Relatie met herijking P&C cyclus
Deze eerste begrotingswijziging leggen wij u voor in de context van de opdracht om te komen tot een herijking van de P&C cyclus, waarbij zowel het aantal documenten als de inhoudelijke opzet tegen het licht gehouden worden. De kern van deze begrotingswijziging is onveranderd ten opzichte van de bestaande afgesproken cyclus. Wel hebben wij gedurende het opstellen van deze begrotingswijziging inspiratie opgedaan hoe een toekomstige inrichting van de P&C cyclus beter kan aansluiten bij de behoefte aan tijdige en relevante sturingsinformatie. Hierover gaan wij via achtereenvolgens de rekeningencommissie en de commissie bestuur met uw Staten in gesprek.

Realistisch ramen

Decentralisatie uitkeringen
Wij zijn bij het opstellen van deze begrotingswijziging opnieuw kritisch geweest op het realiteitsgehalte van ramingen. Als onderdeel van het vergroten van financiële discipline en realistisch ramen hebben wij voorstellen om de begroting op te hogen zonder dat er een concreet uitvoeringsplan onder ligt aangehouden. Om die reden hebben wij bijvoorbeeld een aantal decentralisatie uitkeringen (DU) die in de septembercirculaire zijn aangekondigd nog niet aan begrotingsprogramma's toegevoegd omdat er nog geen bestedingsplan voor aanwezig is. De middelen blijven beschikbaar voor de doelen zoals die in de DU zijn genoemd en worden tot die tijd aan de algemene reserve toegevoegd. Voor de DU's die in de decembercirculaire zijn aangekondigd zullen wij dezelfde werkwijze toepassen. Vanwege de timing van de decembercirculaire en het opstellen van deze begrotingswijziging zijn de effecten van de decembercirculaire niet in de EBW meegenomen. Over de effecten van de decembercirculaire op de begroting zullen wij u via een aparte brief informeren.

Specifieke uitkeringen
Een ander type bijstelling die u deze begrotingswijziging minder terugziet is het opnemen van specifieke uitkeringen (SPUK) in de begroting. Ook daarvoor hebben we kritischer gekeken naar de uitvoeringsgereedheid van ramingen. Als die niet concreet genoeg zijn hebben we ervoor gekozen om ze niet in deze begrotingswijziging mee te nemen. De middelen blijven in dat geval staan op de balans. Het doel van besteding blijft onveranderd maar opnemen in de begroting doen we niet zonder reëel zicht op besteding.

Waar de SPUK's bij het uitblijven van een bestedingsplan uiteindelijk weer terugbetaald moeten worden aan het Rijk, geldt voor DU's dat de middelen niet terugbetaald hoeven te worden. In dat geval leidt het uitblijven van een bestedingsplan tot een definitieve toevoeging aan de algemene reserve.

Onttrekkingen uit reserves
Een soortgelijke toets hebben wij gedaan op onttrekkingen uit reserves. Met name onttrekkingen bedoeld voor subsidies willen wij pas op de begroting zetten op het moment dat voldoende zeker is dat de middelen ook daadwerkelijk tot besteding komen. Tot die tijd blijven de middelen beschikbaar in de betreffende bestemmingsreserve. Het doel voor die middelen blijft onveranderd, het moment waarop we de middelen vanuit een reserve op de begroting zetten wijzigt wel. Dit helpt om het grillige verloop dat onze begroting gedurende een jaar laat zien te voorkomen.

Lijst subsidies buiten uitvoeringsregeling
De aangescherpte methodiek van het ramen van onttrekkingen uit reserves hangt samen met de lijst subsidies buiten uitvoeringsregeling. Veel van de subsidies die vanuit reserves gedekt worden staan op deze lijst. De lijst is echter geen verplichting om de subsidie te verstrekken maar alleen een bevoegdheid om dat te doen. In de nu gekozen volgorde blijft de lijst subsidies buiten uitvoeringsregeling de juridische grondslag om een subsidie voor een bepaald bedrag aan een bepaalde partij toe te kunnen kennen.

2. Toelichting

In deze voordracht stellen wij u het volgende voor:

- **De eerste begrotingswijziging 2026 vast te stellen:**
  Met de vaststelling van deze begrotingswijziging worden de geraamde inkomsten en uitgaven voor 2026 aangepast aan de meest recente verwachtingen en beleidskeuzes.

  Dit is een standaardonderdeel van de planning- en controlcyclus en zorgt ervoor dat de financiële kaders actueel en realistisch blijven.

- **De gewijzigde lijst met subsidies buiten uitvoeringsregeling vast te stellen:**
  Subsidies buiten de uitvoeringsregeling zijn subsidies die niet vallen onder gestandaardiseerde regelingen maar specifiek worden toegekend, bijvoorbeeld voor innovatieve of unieke projecten. Het vaststellen van de gewijzigde lijst betekent dat deze subsidies worden geactualiseerd, afgestemd op de beleidsdoelen, en voorzien van een goedkeuring.

Financiële ontwikkelingen
In deze eerste begrotingswijziging worden de geraamde inkomsten en uitgaven in 2026 gewijzigd met de volgende typen bijstellingen:

- Autonome bijstellingen (verwerking IPO begroting, onontkoombaar).
- Uitvoeringsbijstellingen (bijvoorbeeld de OV-concessies).
- Technische bijstellingen met zichtbaar (financieel) effect zoals de uitgesteld intenties.

Het begrotingsresultaat wordt in de eerste begrotingswijziging met € 4,5 miljoen bijgesteld. Het begrotingsresultaat komt daarmee op een positief saldo van € 9,7 miljoen (overschot). De aanpassing op het begrotingssaldo wordt voor een aanzienlijk deel verklaard door drie ontwikkelingen:

- Hogere verwachte inkomsten van het Rijk, opgenomen in de septembercirculaire, + € 19,3 mln.
- Hogere lasten voor faunaschade, als onderdeel van de begroting 2026 van het IPO/BIJ12, -/- € 16,4 mln.
- Lagere verwachte kosten voor de OV-concessies, + € 1,8 mln.

Het bijgestelde begrotingsresultaat heeft, zowel voordelig als nadelig, structurele effecten en houdt dus verband met de structurele opgaven, zoals geschetst in de Kaderbrief 2026. Dit vraagt om een zorgvuldige afweging: hoe zetten we de tijdelijke ruimte verantwoord in om beleid te versterken, risico's te verminderen en te blijven sturen op een houdbaar en toekomstbestendig begrotingsbeleid? Gelet op de aard van de bijstellingen en de structurele opgaven is de behandeling van de kaderbrief 2027, en niet deze begrotingswijziging het passende moment om hier keuzes in te maken.

In onderstaande tabel staan de bijstellingen op programmaniveau weergegeven.

Saldo van lasten en baten per programma (x €1.000)

min is voordelig	Begroot 2026 voor eerste wijziging		Eerste begrotings-wijziging		Begroot 2026 na eerste wijziging	
1 Bestuur	25.590	N	2.708	N	28.298	N
2 Klimaat en gezonde leefomgeving	68.784	N	4.756	N	73.540	N
3 Ruimte en Wonen	18.868	N	3	N	18.871	N
4 Bereikbaarheid	277.078	N	-1.340	V	275.738	N
5 Natuur en landelijk gebied	177.471	N	17.749	N	195.220	N
6 Economie, leefbaarheid en cultuur	39.255	N	1.031	N	40.286	N
7 Overzicht Algemene middelen en organisatie	-529.541	V	-29.674	V	-559.215	V
Totaal saldo van lasten en baten	**77.504**	**N**	**-4.767**	**V**	**72.737**	**N**
Stortingen	212.359	N	10.413	N	222.772	N
Onttrekkingen	-295.020	V	-10.156	V	-305.176	V
Totaal mutaties reserves	**-82.661**	**V**	**257**	**N**	**-82.404**	**V**
Begrotingsresultaat	**-5.157**	**V**	**-4.510**	**V**	**-9.667**	**V**

Lasten

De lasten in 2026 nemen toe in vrijwel alle programma's. Dit komt vooral door de verwerking van uitgestelde intenties uit 2025, die in bijna alle programma's voorkomen. De grootste lastenstijging is binnen Natuur en Landelijk Gebied door hogere uitgaven voor faunaschade. De verwerking van de IPO-begroting leidt ook tot bijstellingen van de lasten in bijna alle programma's.

Baten

De baten worden in 2026 naar boven bijgesteld, voornamelijk door hogere opbrengsten uit het Provinciefonds, decentralisatie-uitkeringen vanuit het Rijk (onder andere voor klimaat, leefomgeving, natuurmonitoring, omgevingsveiligheid en bedrijventerreinen).

Begrotingsresultaat

De niet-budgetneutrale wijzigingen in de EBW 2026 hebben direct effect op het begrotingsresultaat. Het saldo voor 2026 bedroeg vóór deze wijziging een overschot van € 5,2 mln. Met de EBW neemt dit overschot iets toe tot € 9,7 mln. Voornaamste oorzaken staan in de tabel hieronder.

Faunaschade

De kosten van de Faunaschade worden jaarlijks in de IPO-begroting geraamd en later in het jaar gefactureerd. De begroting van het IPO nemen wij mee in deze Begrotingswijziging. Voor 2026 hebben zij voor Noord-Holland een bedrag opgenomen van € 45,2 miljoen. Dit is een forse

verhoging t.o.v. het bedrag in de IPO Begroting 2025 (€ 16,7 miljoen) en de raming in onze PNH-begroting (€ 28,8 miljoen). Bij deze nieuwe raming is rekening gehouden met de stijging van de aanvragen, stijging van gewasprijzen en stijging van taxatiekosten. Vanaf dit jaar nemen we maatregelen in ons beleid om die schade en kosten te verminderen. Zo zetten we fors in op populatiebeheer. Deze maatregelen zullen de komende drie jaren bijdragen aan een flinke kostenreductie. De begroting van IPO houdt nog geen rekening met onze beleidsaanpassingen.

Ontwikkeling	Financieel effect op het Begrotingsresultaat (x €1.000)	Voordelig (V) / Nadelig (N)
IPO (diverse beleidsdoelen)	16.216	N
P4 Bereikbaarheid - Realiseren perspectief mobiliteit	300	N
P4 Bereikbaarheid - Openbaar vervoer waarborgen	-1.765	V
P7. Algemene dekkingsmiddelen - Provinciefonds	17.796	N
P7. Algemene dekkingsmiddelen - Motorrijtuigenbelasting	-73.957	V
P7. Overige - In BG2026 stond een stelpost voor onzekerheden rond opcenten en het Provinciefonds. De septembercirculaire heeft deze weggenomen, waardoor de stelpost kan vrijvallen.	36.900	N
Totaal effect eerste begrotingswijziging 'Niet budget neutrale wijzigingen'	**-4.510**	**V**

Kredietbesluiten infrastructuurmaatregelen ter uitvoering van het integraal Meerjarenprogramma Infrastructuur (iMPI) 2026-2033

In de Financiële Verordening is opgenomen dat kredieten (exclusief BTW) bij de begroting(-swijziging) ter besluitvorming aan Provinciale Staten worden voorgelegd. Per kredietaanvraag melden wij of voor de maatregelen een bijdrage van derden en/of dekking uit eigen reserves wordt verkregen en welke bedragen uiteindelijk ten laste van welke kapitaallasten komen. De kredietbesluiten zijn in onderstaande tabellen samengevat.

Vervangingsinvesteringen

project-nummer	Kredietbesluiten vervangingsinvesteringen Eerste Begrotingswijziging 2026	kredietsoort	reeds beschikbaar krediet	krediet-aanvraag	totaal krediet	jaar oplevering	afschrijvings-termijn
14B12-01	Vervanging vlotbrug 't Zand & Sint Maartensvlotbrug (14C02) - onderdelen (voorbereidingskrediet)	wegen		5.000.000	5.000.000	2028	50
19D03A-90	Vervanging bruggen Krommenie A (19D03) en B (19D04)	wegen	23.025.000	73.000.000	96.025.000	2030	50
25E22-02	Vervanging pontveer 't Schouw	vaarwegen		3.800.000	3.800.000	2028	50
K17-c-02	Vervanging afmeervoorziening Amstel	vaarwegen	500.000	2.900.000	3.400.000	2026	40
K18a-02 en K18b-02	Vervanging vaarwegvak 16 en vaarwegvak 17	vaarwegen		23.200.000	23.200.000	2027	40
K20n-06	Vervanging Kooysluis - onderdelen	vaarwegen		3.300.000	3.300.000	2027	50
N248b-05	Vervanging Waardbrug - 14G11 - voorbereidingskrediet	wegen		2.800.000	2.800.000	2028	50
	Totaal kredietbesluiten			114.000.000			

Verbeter- en uitbreidingsinvesteringen

project-nummer	Kredietbesluiten verbeter- en uitbreidingsmaatregelen Eerste Begrotingswijziging 2026	reeds beschikbaar krediet	krediet-aanvraag	totaal krediet	jaar oplevering	afschrijvi termij
N208-05	Aanleg fietsverbinding N208, ged. Leidsevaartweg-Munterslaan	3.250.000	5.500.000	8.750.000	2027	50
N236-11	Reconstructie N236, deel 6: Faunapassage (hmp. 13,2)-Noordereind	2.600.000	350.000	2.950.000	2026	50
N417-02	Herinrichting N417	3.700.000	4.100.000	7.800.000	2026	50
	Totaal kredietbesluiten		**9.950.000**			

Kredietaanvragen

a. **14B12-01 Voorbereidingskrediet vervanging onderdelen vlotbrug 't Zand (14B12) en Sint Maartensvlotbrug (14C02)** **€ 5.000.000**
Het krediet komt ten laste van de stelpost Vervangingsinvesteringen.
(jaar oplevering: 2028 / afschrijvingstermijn: 50 jaar)
Voor de bouwteamfase is een apart voorbereidingskrediet nodig om een goede onderbouwing voor de uitvoeringskosten te kunnen maken.

b. **19D03A-90 Vervanging bruggen Krommenie A (19D03) en B (19D04)** **€ 73.000.000**
De kredietverhoging komt ten laste van de stelpost Vervangingsinvesteringen.
(jaar oplevering: 2030 / afschrijvingstermijn: 50 jaar
Voor de vervanging van brug B, de dekking van de aanvullende opdrachtgeverskosten, de indexatie voor de uitvoering van brug B en de opdrachtgeverskosten.

c. **25E22-02 Vervanging pontveer 't Schouw** **€ 3.800.000**
Het krediet komt ten laste van de stelpost Vervangingsinvesteringen.
(jaar oplevering: 2027 / afschrijvingstermijn: 50 jaar)
Het project is uitvoering gereed.

d. **K17-c-02 Vervanging afmeervoorzieningen Amstel** **€ 2.900.000**
De kredietverhoging komt ten laste van de Vervangingsinvesteringen.
(jaar oplevering: 2026 / afschrijvingstermijn: 40 jaar)
De scope is uitgebreid van 1 afmeervoorziening naar 5 locaties.

e. **K18a-02 en K18b-02 Vervanging vaarwegvakken 16 en 17 - Westfriesche Vaart: splitsing Waardkanaal – zijsloot (km 7,8) - Medemblik** **€ 23.000.000**
Het krediet komt ten laste van de stelpost Vervangingsinvesteringen.
(jaar oplevering: 2027 / afschrijvingstermijn: 40 jaar)
Het project is uitvoeringsgereed.

f. **K20n-06 Vervanging onderdelen Kooysluis** **€ 3.300.000**
Het krediet komt ten laste van de stelpost Vervangingsinvesteringen.
(jaar oplevering: 2027 / afschrijvingstermijn: 50 jaar)
Het project is uitvoeringsgereed.

g. **N208-05 Aanleg fietsverbinding N208, gedeelte Leidsevaartweg-Wagenweg** **€ 5.500.000**
De kredietverhoging komt ten laste van de stelpost Verbeter- en Uitbreidingsinvesteringen
(jaar oplevering: 2027 / afschrijvingstermijn: 50 jaar)
Voor scope-uitbreiding, ontwerpaanpassingen, stijgende kosten materiaal, brandstof en loon, verleggen kabels en leidingen, groencompensatie en hogere projectmanagementkosten.

h. **N236-11 Reconstructie N236, deel 6 Noordereind** **€ 350.000**
De kredietverhoging komt ten laste van de stelpost Verbeter- en Uitbreidingsinvesteringen.
(jaar oplevering: 2026 / afschrijvingstermijn: 50 jaar)
Vanwege stikstof is de uitvoering uitgesteld en vindt er een indexatie plaats.

i. **N248b-05 Voorbereidingskrediet vervanging Waardbrug** **€ 2.800.000**
Het krediet komt ten laste van de stelpost Vervangingsinvesteringen.
(jaar oplevering: 2031 / afschrijvingstermijn: 50 jaar)
Voor het doorlopen van de projectvoorbereidingsfase, precontractuele fase en een deel van de contractuele fase.

j. **N417-02 Herinrichting N417** **€ 4.100.000**
De kredietverhoging komt ten laste van de stelpost Verbeter- en Uitbreidingsinvesteringen.
(jaar oplevering: 2026 / afschrijvingstermijn: 50 jaar)
Hogere projectmanagementkosten, indexatie vanwege de lange doorlooptijd, aanvullende werkzaamheden en actualisatie van het ontwerp.

3. Kredietaanvraag

Kredietaanvraag Vervanging van het gebouwenbeheersysteem **€ 1.500.000**

Wij vragen een krediet van € 1.500.000 voor de vervanging van het gebouwenbeheersysteem.

Het pand aan het Houtplein is in 2026 13 jaar oud. In 2026 zijn de meetstations onder het plafond waarmee zaken als temperatuur, CO2, luchtvochtigheid worden gemeten en de handmatige bedieningsstations voor verlichting, temperatuur en zonwering aan vervanging toe. Het afgelopen jaar is het aantal storingen aan deze elementen fors gestegen waardoor het nu nodig is om deze ruim 600 stations te vervangen.

De kredietaanvraag omvat een bedrag van € 1.500.000. Dekking voor de afschrijvingskosten vindt plaats vanuit de post materiele overhead in de begroting.

4. Voorstel

Wij stellen u voor te besluiten overeenkomstig het bijgaande ontwerpbesluit.

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

A.T.H. van Dijk, voorzitter

M.J.H. van Kuijk, provinciesecretaris

Besluit:

Nr. 9-2026

Provinciale Staten van Noord-Holland;

gelezen de voordracht van Gedeputeerde Staten van 13 januari 2026;

besluiten:

1. Ter uitvoering van het iMPI 2026-2033 de volgende kredieten beschikbaar te stellen:

   A. ten laste van de stelpost Vervangingsinvesteringen:

14B12-01 Voorbereidingskrediet vervanging onderdelen vlotbrug 't Zand (14B12) en Sint Maartensvlotbrug (14C02)	€ 5.000.000
19D03A-90 Vervanging bruggen Krommenie A (19D03) en B (19D04)	€ 73.000.000
25E22-02 Vervanging pontveer 't Schouw	€ 3.800.000
K17-c-02 Vervanging afmeervoorzieningen Amstel	€ 2.900.000
K18a-02 en K18b-02 Vervanging vaarwegvakken 16 en 17 - Westfriesche Vaart: splitsing Waardkanaal – zijsloot (km 7,8) - Medemblik	€ 23.000.000
K20n-06 Vervanging onderdelen Kooysluis	€ 3.300.000
N248b-05 Voorbereidingskrediet vervanging Waardbrug	€ 2.800.000

   B. ten laste van de stelpost Verbeter- en Uitbreidingsinvesteringen:

a. N208-05 Aanleg fietsverbinding N208, gedeelte Leidsevaartweg-Wagenweg	€ 5.500.000
b. N236-11 Reconstructie N236, deel 6 Noordereind	€ 350.000
c. N417-02 Herinrichting N417	€ 4.100.000

2. De bij deze eerste begrotingswijziging mutaties van de begroting 2026 vast te stellen;

3. De eerste begrotingswijziging 2026 met een begrotingsresultaat van € 9,7 miljoen vast te stellen;

4. Het volgende krediet beschikbaar te stellen:

   a. vervanging van het gebouwenbeheersysteem. € 1.500.000
   De kredietaanvraag omvat een bedrag van € 1.500.000. Dekking voor de afschrijvingskosten vindt plaats vanuit de post materiele overhead in de begroting.

5. De gewijzigde lijst met subsidies buiten uitvoeringsregeling vast te stellen.

Haarlem, 2 maart 2026

Provinciale Staten voornoemd,

voorzitter,

statengriffier,

Eerste begrotingswijziging 2026

Inhoudsopgave

Eerste begrotingswijziging 2026 1
Inhoudsopgave 2
1 Inleiding en leeswijzer 3
2 Financieel overzicht 5
3 Overzicht per programma 10
Programma 1 Bestuur 11
Programma 2 Klimaat en gezonde leefomgeving 13
Programma 3 Ruimte en Wonen 15
Programma 4 Bereikbaarheid 17
Programma 5 Natuur en landelijk gebied 20
Programma 6 Economie, leefbaarheid en cultuur 24
Programma 7 Overzicht Algemene middelen en organisatie 26
4 Lijst subsidies buiten uitvoeringsregeling 30

1 Inleiding en leeswijzer

Inleiding

Voor u ligt de Eerste Begrotingswijziging (EBW) 2026. Deze wijziging is onderdeel van de begrotingsaanpassingen in onze planning- en controlcyclus, die bestaat uit de kaderbrief, de begroting, de tussentijdse wijzigingen en de jaarstukken.

De EBW vormt het eerste moment in het jaar waarop de begroting wordt bijgesteld. De bijstellingen in deze begrotingswijziging zijn te verdelen in drie categorieën:

1. Autonome ontwikkelingen (verwerking van besluiten van anderen). De verwerking van de IPO-begroting in onze eigen begroting is hiervan een goed voorbeeld.
2. Technische bijstellingen met een zichtbaar effect. De uitgesteld intenties (UI) die ook in de laatste begrotingwijziging 2025 zijn verwerkt vallen in deze categorie.
3. Uitvoeringsbijstellingen. Inhoudelijke ontwikkelingen die in begroting verwerkt moeten worden. Bijvoorbeeld de bijstellingen op de voorschotbedragen voor de OV-concessies

De ontwikkelingen laten zien dat een aanzienlijk deel van de verandering van het begrotingssaldo wordt verklaard door incidentele meevallers en vertragingen in de uitvoering. Tegelijkertijd blijven de structurele opgaven, zoals geschetst in de Kaderbrief, onverminderd aanwezig. Dit vraagt om een zorgvuldige afweging: hoe zetten we de tijdelijke ruimte verantwoord in om beleid te versterken, risico's te verminderen en te blijven sturen op een houdbaar en toekomstbestendig begrotingsbeleid?

De aanpassing op het begrotingssaldo wordt voor een aanzienlijk deel verklaard door drie ontwikkelingen:

- Hogere verwachte inkomsten van het Rijk, opgenomen in de septembercirculaire, + € 19,3 mln.
- Hogere lasten voor faunaschade, als onderdeel van de begroting 2026 van het IPO/BIJ12, -/- € 16,4 mln.
- Lagere verwachte kosten voor de OV-concessies, + € 1,8 mln.

Het resultaat van deze EBW laat een duidelijke verbetering van het begrotingssaldo zien ten opzichte van de eerdere raming. De belangrijkste bijstellingen komen voort uit hogere ontvangsten uit het Provinciefonds, het vrijvallen van de stelpost voor onzekerheden rond opcenten en het Provinciefonds, en ontwikkelingen binnen het IPO.

Daartegenover staan aanpassingen in de raming van de motorrijtuigenbelasting, het renteresultaat en enkele onderdelen binnen het programma Bereikbaarheid, waaronder het openbaar vervoer en het perspectief mobiliteit. Kleinere mutaties spelen eveneens een rol.

Gezamenlijk leiden deze ontwikkelingen tot een aangepast begrotingsresultaat.

Leeswijzer

- ✓ Hoofdstuk 2 bevat een financieel overzicht met een samenvatting van alle relevante financiële ontwikkelingen die zijn opgenomen in deze tweede begrotingswijziging.
- ✓ Hoofdstuk 3 geeft per begrotingsprogramma een overzicht van de financiële wijzigingen. Voor elk programma is een financiële tabel opgenomen waarop het budgetrecht van uw Staten van toepassing is.
  Onder deze tabellen worden de wijzigingen toegelicht per beleidsdoel, inclusief het effect op het begrotingsresultaat. Financiële mutaties groter dan € 100.000 per beleidsdoel worden afzonderlijk toegelicht.
- ✓ Hoofdstuk 4 bevat een overzicht van alle subsidies buiten de uitvoeringsregeling 2026, inclusief de voorgestelde wijzigingen.

Financiële terminologie

In de begrotingswijziging staan veel financiële begrippen. Hieronder staan de definities van verschillende termen.

Lasten: De begrote kosten voor de provincie Noord-Holland. Meestal een positief bedrag (+): Dit geeft aan dat het een door PS toegekend budget is dat uitgegeven mag worden voor het doel, of dat er sprake is van nadeel voor de provinciale exploitatie. Bijvoorbeeld: Lasten voor project XYZ € 35.000 N', dan betekent dit dat er € 35.000 aan budget beschikbaar is voor project XYZ. De 'N' staat voor “Nadelig” ten opzichte van de beschikbare provinciale financiën.
Baten: De begrote opbrengsten van de provincie Noord-Holland. Dit is een min-bedrag (V = Voordelig) omdat er minder ten laste van de provinciale middelen komt.
Stortingen: Toevoegingen aan de reserves ten laste van het rekeningresultaat.
Onttrekkingen: Onttrekkingen aan de reserves ten gunste van het rekeningresultaat.
Incidenteel: Budget met een duidelijke einddatum door PS, bedoeld voor een incidenteel doel
Structureel: Budget zonder einddatum bedoeld voor doorlopend beleid en structureel meerjarig in de begroting opgenomen.
Positief bedrag (+): Dit geeft aan dat het een uitgave is of dat er sprake is van nadeel. Bijvoorbeeld: € 5.000 betekent dat er € 5.000 is uitgegeven.
Negatief bedrag (-): Dit geeft aan dat het een ontvangen bedrag is of dat er sprake is van voordeel. Bijvoorbeeld: -€ 10.000 betekent dat er € 10.000 is ontvangen.

Niet-budgetneutrale wijzigingen (NBN)

Niet-budgetneutrale wijzigingen zijn mutaties die rechtstreeks van invloed zijn op het begrotingsresultaat. Het betreft uitgaven of inkomsten die niet binnen de bestaande budgettaire kaders kunnen worden opgevangen, en die dus leiden tot een verslechtering of verbetering van het saldo. Deze wijzigingen zijn relevant voor de beoordeling van de financiële ruimte en maken inzichtelijk in hoeverre beleidskeuzes of externe factoren het begrotingsresultaat beïnvloeden.

De mutaties zijn in de toelichting aangeduid met het kenmerk ‘**NBN**’.

Begrotingsneutrale wijzigingen

Begrotingsneutrale wijzigingen zijn mutaties die geen effect hebben op het begrotingssaldo. Per saldo tellen deze wijzigingen altijd op tot nul. Hoewel ze het totaal aan baten en lasten per programma beïnvloeden, blijft het begrotingsresultaat zelf ongewijzigd.

Omdat het budgetrecht van uw Staten ook van toepassing is op wijzigingen binnen programma’s, leggen wij deze mutaties hierbij aan u voor. Het gaat vaak om verschuivingen van lasten tussen verschillende begrotingsprogramma’s of om aanpassingen in specifieke baten, zoals bijdragen van derden, waarbij tegenover elke bate een even hoge last staat.

Begrotingsneutrale mutaties groter dan € 0,1 miljoen worden in deze begrotingswijziging afzonderlijk toegelicht en zijn herkenbaar aan het kenmerk ‘**BN**’.

Uitgestelde intenties (UI)

Een uitgestelde intentie is een incidenteel gebudgetteerde post waarvan in het jaar waarin zij geraamd was (2025), als gevolg van factoren van buitenaf, geen verplichtingen zijn aangegaan. In de LBW 2025 zijn de UI’s aangegeven. Deze worden in de EBW doorgeschoven naar 2026. Alle UI's die benoemd zijn in de LBW 2025 zijn opgenomen in de EBW 2026. Na vaststelling van de EBW is het budget beschikbaar in 2026 en zijn verder toegelicht in de samenvatting en in de toelichtingen met het kenmerk “**UI**”.

2 Financieel overzicht

2.1 Verloop begroting 2026

In deze eerste begrotingswijziging worden de geraamde inkomsten en uitgaven in 2026 bijgesteld op basis van de actuele verwachtingen en de in de LBW 2025 voorgestelde 'Uitgestelde Intenties'.

Het begrotingsresultaat wordt in de eerste begrotingswijziging met € 4,5 miljoen bijgesteld. Het begrotingsresultaat komt daarmee op een positief saldo van € 9,7 miljoen (overschot).

Verloop begroting 2026 (x € 1.000)	**Saldo**	
Begrotingssaldo 2026	-5.157	V
Eerste begrotingswijziging 2026	-4.510	V
Begrotingssaldo totaal na eerste begrotingswijziging	**-9.667**	V

2.2 Eerste begrotingswijziging in één oogopslag

Saldo van lasten en baten per programma (x €1.000)

min is voordelig	**Begroot 2026 voor eerste wijziging**		**Eerste begrotings-wijziging**		**Begroot 2026 na eerste wijziging**	
1 Bestuur	25.590	N	2.708	N	28.298	N
2 Klimaat en gezonde leefomgeving	68.784	N	4.756	N	73.540	N
3 Ruimte en Wonen	18.868	N	3	N	18.871	N
4 Bereikbaarheid	277.078	N	-1.340	V	275.738	N
5 Natuur en landelijk gebied	177.471	N	17.749	N	195.220	N
6 Economie, leefbaarheid en cultuur	39.255	N	1.031	N	40.286	N
7 Overzicht Algemene middelen en organisatie	-529.541	V	-29.674	V	-559.215	V
Totaal saldo van lasten en baten	**77.504**	**N**	**-4.767**	**V**	**72.737**	**N**
Stortingen	212.359	N	10.413	N	222.772	N
Onttrekkingen	-295.020	V	-10.156	V	-305.176	V
Totaal mutaties reserves	**-82.661**	**V**	**257**	**N**	**-82.404**	**V**
Begrotingsresultaat	**-5.157**	**V**	**-4.510**	**V**	**-9.667**	**V**

2.3 Samenvatting eerste begrotingswijziging

In hoofdstuk 3 van de EBW 2026 wordt op programmaniveau een specificatie gegeven van de voorgestelde wijzigingen in de begroting 2026. Een aantal specifieke mutaties die in diverse programma's terugkomen worden hieronder toegelicht.

Begrotingsresultaat

De niet-budgetneutrale wijzigingen in de EBW 2026 hebben direct effect op het begrotingsresultaat. Het saldo voor 2026 bedroeg vóór deze wijziging een bescheiden overschot. Met de EBW neemt het overschot licht toe, voornamelijk door hogere inkomsten uit het Provinciefonds, het vervallen van de stelpost voor onzekerheden rond opcenten en Provinciefonds, en de verwerking van de vastgestelde IPO-begroting. Hiertegenover staan neerwaartse bijstellingen in de raming van de motorrijtuigenbelasting, lagere renteresultaten en enkele bijstellingen binnen het programma Bereikbaarheid. Per saldo resulteert dit in een meer positieve begrotingsuitkomst voor 2026.

Verwerking circulaires

Het gezamenlijke effect van de wijzigingen in het provinciefonds en de opcenten, in combinatie met de stelpost die we daarvoor in de begroting hadden gezet, leverde per saldo een plus op van bijna 19 miljoen. Deze ontwikkelingen en hun onderlinge wisselwerking zijn in een memo over de septembercircualire per brief van 9 oktober 2025 toegelicht. De decentralisatieuitkeringen uit de septembercirculaire worden tijdelijk in de algemene reserve gestort totdat er een concreet bestedingsplan voor is opgesteld. De decembercirculaire 2025 is in de deze begrotingswijziging nog niet opgenomen omdat deze niet tijdig in deze begrotingswijziging verwerkt konden worden. Over de effecten van de decembercirculaire volgt net zoals de septembercirculaire een aparte brief.

Faunaschade

De kosten van de Faunaschade worden jaarlijks in de IPO-begroting geraamd en later in het jaar gefactureerd. De begroting van het IPO nemen wij mee in deze Begrotingswijziging. Voor 2026 hebben zij voor Noord-Holland een bedrag opgenomen van € 45,2 miljoen. Dit is een forse verhoging t.o.v. het bedrag in de IPO Begroting 2025 (€ 16,7 miljoen) en de raming in onze PNH-begroting (€ 28,8 miljoen). Bij deze nieuwe raming is rekening gehouden met de stijging van de aanvragen, stijging van gewasprijzen en stijging van taxatiekosten. Vanaf dit jaar nemen we maatregelen in ons beleid om die schade en kosten te verminderen. Zo zetten we fors in op populatiebeheer. Deze maatregelen zullen de komende drie jaren bijdragen aan een flinke kostenreductie. De begroting van IPO houdt nog geen rekening met onze beleidsaanpassingen.

Sponsorgelden

2026 kent relatief, in tegenstelling tot andere jaren, veel grote (sport)evenementen in Noord-Holland, zoals World Pride, wereld- en, Europese kampioenschappen. Deze evenementen doen een groot beroep op het voor 2026 beschikbare sponsorbudget. Wanneer we dit honoreren is er onvoldoende financiële ruimte om een evenwichtige mix van culturele, sportieve en recreatieve evenementen te ondersteunen die aansluit bij de provinciale beleidsambities.

De provincie wil daarom, als dat mogelijk is, voor 2026 meer financiële ruimte bieden zodat we naast sponsoring voor deze (sport)evenementen ook voor 2026 aan de evenwichtige mix van sponsoring kunnen voldoen.

Lasten

De lasten in 2026 nemen toe in vrijwel alle programma's. Dit komt vooral door de verwerking van uitgestelde intenties uit 2025, die in bijna alle programma's voorkomen. De grootste lastenstijging is binnen Natuur en Landelijk Gebied door hogere uitgaven voor faunaschade. De verwerking van de IPO-begroting leidt ook tot bijstellingen van de lasten in bijna alle programma's.

Baten

De baten worden in 2026 naar boven bijgesteld, voornamelijk door hogere opbrengsten uit het Provinciefonds, decentralisatie-uitkeringen vanuit het Rijk (onder andere voor klimaat, leefomgeving, natuurmonitoring, omgevingsveiligheid en bedrijventerreinen)

Beleidskader en duiding

De EBW 2026 sluit aan op de financiële kaders uit de Kaderbrief en de laatste begrotingswijziging 2025. De verbetering van het saldo is grotendeels van incidentele aard en wordt vooral veroorzaakt door meevallers, herfasering en rijksbijstellingen. De structurele financiële opgaven zoals oplopende faunaschade, druk op het provinciefonds, uitvoering van energie- en klimaatopgaven, en kostenstijgingen binnen mobiliteit blijven nadrukkelijk bestaan.

Deze eerste begrotingswijziging onderstreept daarmee de noodzaak tot realistisch ramen, het verder verminderen van planningsoptimisme en het versterken van de koppeling tussen beleidsdoelen, instrumenten en beschikbare middelen.

Niet budgetneutrale wijzigingen. (NBN)

De niet-budgetneutrale wijzigingen zijn de mutaties in de eerste begrotingswijziging die het begrotingsresultaat rechtstreeks beïnvloeden. Het begrotingssaldo voor 2026 stond vóór deze wijziging op 5,2 miljoen euro voordelig. Met deze begrotingswijziging wordt het saldo met 4,5 miljoen euro aangepast, waardoor het uitkomt op 9,7 miljoen euro voordelig. Deze paragraaf geeft inzicht in de ontwikkelingen die gezamenlijk tot deze bijstelling leiden.

Het begrotingsresultaat verandert door diverse financiële ontwikkelingen. De belangrijkste bijstellingen zijn de hogere uitkomsten binnen het Provinciefonds, het vrijvallen van de stelpost rond opcenten en het Provinciefonds, en mutaties binnen het IPO. Daartegenover staan aanpassingen in de raming van de motorrijtuigenbelasting, het renteresultaat en onderdelen binnen het programma Bereikbaarheid, waaronder het openbaar vervoer en het perspectief mobiliteit. Ook kleinere mutaties onder de vooraf bepaalde ondergrens leveren een bijdrage.

Gezamenlijk leiden deze ontwikkelingen tot het bijgestelde begrotingsresultaat.

Ontwikkeling	Financieel effect op het Begrotingsresultaat (x €1.000)	Voordelig (V) / Nadelig (N)
Financiële ontwikkelingen met impact groter dan € 200.000		
IPO (diverse beleidsdoelen)	16.216	N
P4 Bereikbaarheid - Realiseren perspectief mobiliteit	300	N
P4 Bereikbaarheid - Openbaar vervoer waarborgen	-1.765	V
P7. Algemene dekkingsmiddelen - Provinciefonds	17.796	N
P7. Algemene dekkingsmiddelen - Motorrijtuigenbelasting	-73.957	V
P7. Overige - In BG2026 stond een stelpost voor onzekerheden rond opcenten en het Provinciefonds. De septembercirculaire heeft deze weggenomen, waardoor de stelpost kan vrijvallen.	36.900	N
Totaal effect eerste begrotingswijziging 'Niet budget neutrale wijzigingen'	**-4.510**	**V**

IPO

De begroting 2026 van het IPO/BIJ12 is vastgesteld. De begroting van het IPO is door alle twaalf de provincies goedgekeurd. Het IPO-budget heeft effect op verschillende programma's binnen de begroting van de provincie Noord-Holland. Hieronder staat een overzicht van alle IPO-mutaties.

Samenvatting IPO-mutaties	Omvang (bedrag x € 1.000)	Voordelig (V) / Nadelig (N)
P1. Belangen van de provincie behartigen op landelijk en Europees niveau (BD 1.4)	-301	V
P2. Bevorderen gezonde leefomgeving (BD 2.2)	126	N
P3. Regie voeren ruimtelijke ordening (BD 3.1)	3	N
P5. Beheren van natuur / Faunaschade (5.2)	16.387	N
P6. Bevorderen van een veerkrachtige en circulaire economie (BD 6.1)	12	N
P6. Bijdragen aan verbeteren van de kwaliteit cultuur en voorzieningen (BD 6.3)	-11	V
Totaal effect IPO-mutaties op begroting 2026	**16.216**	**N**

Uitgestelde intenties (UI)

Een uitgestelde intentie is een incidenteel gebudgetteerde post waarvan in het jaar waarin zij geraamd was (2025), als gevolg van factoren van buitenaf, geen verplichtingen zijn aangegaan. In de LBW 2025 zijn de UI's aangegeven. Deze worden in de EBW doorgeschoven naar 2026. Alle UI's die benoemd zijn in de LBW 2025 zijn opgenomen in de EBW 2026. Na vaststelling van de EBW is het budget beschikbaar in 2026.

In de laatste begrotingswijziging (LBW) 2025 zijn de onderstaande 'uitgestelde intenties' (UI) meegenomen.

Overzicht uitgestelde intentie uit LBW 2025 opgenomen in EBW 2026	Omvang (Bedrag x €1.000)
P1 Restbedrag coalitieakkoord asielbeleid	3.009
P2 Toekomstbestendig maken energiebeleid	741
P2 Regionale energiestrategieën	1.055
P2 Versterking vergunningverlening maatwerkaanpak Tata Steel	2.036
P2 Milieubeleidplan Tata Steel	298
P2 Gezonde leefomgeving - Luchtmeetnetten	500
P4 Informatiebeveiliging - Cybersecurity	125
P5 Wet Natuurbescherming - Stikstof	730
P5 Wet Natuurbescherming - Verbeterprogramma Vogelhabitatrichtlijn	127
P5 Wet Natuurbescherming - Natuurherstelverordening	70
P5 Duurzame landbouw - Erfcoaches	200
P5 Recreatievoorziening - Bezoekersmanagement, Recreatie en Toerisme	235
P6 Havencomplexen - Projectbureau NZKG	30
P6 NHW - Gebiedsanalyse Stelling van Amsterdam West	1.000
Totaal effect Uitgestelde Intenties	10.156

Verwerking Decentralisatieuitkeringen Septembercirculaire

Via de septembercirculaire 2025 heeft de provincie noord-Holland een aantal decentralisatieuitkeringen (DU's) gekregen. DU's worden verstrekt voor een specifiek doel maar zijn - anders dan Spuks- vrij besteedbaar. In het geval dat een DU ontvangen wordt voor een doel waar al eigen middelen voor zijn vrijgemaakt, zijn de DU-middelen vrij besteedbaar.

In deze Eerste Begrotingswijzing worden DU-middelen niet automatisch als lasten op de begroting gezet, maar willen we eerst een concreet en reëel bestedingsplan hebben. Tot die tijd worden de middelen in de algemene reserve geparkeerd. In de septembercirculaire 2025 hebben we vier DU's ontvangen waarvoor nog geen concreet bestedingsplan aanwezig is en die in de algemene reserve worden gestort.

Samenvatting beklemming Algemene Reserve t.b.v. Decentralisatieuitkeringen	Omvang (bedrag x € 1.000)
P2. Capaciteit decentrale klimaat- en energiebeleid (BD 2.1)	4.594
P2. Versterking vergunningverlening maatwerk (BD 2.2)	5.516
P2. Versterking omgevingsveiligheidsdiensten (BD 2.2)	176
P5. Vogelhabitatrichtlijn (BD 5.2)	127
Totaal ontvangen decentralisatieuitkeringen in de Septembercirculaire 2026	**10.413**

3 Overzicht per programma

Programma 1 Bestuur

Mutaties budgettabel (x 1.000 euro)

		Begroot 2026 voor eerste wijziging		Eerste begrotings-wijziging		Begroot 2026 na eerste wijziging	
	Lasten						
1.1	Faciliteren van het provinciaal bestuur	14.541	N	3.009	N	17.550	N
1.2	Werken aan gemeenten en sterke regio's	5.005	N	0	V	5.005	N
1.3	Verzekeren van Openbare orde en veiligheid	1.208	N	0	V	1.208	N
1.4	Belangen van de provincie behartigen	4.895	N	-301	V	4.594	N
	Baten						
1.1	Faciliteren van het provinciaal bestuur	-59	V	0	V	-59	V
	Saldo van baten en lasten	**25.590**	**N**	**2.708**	**N**	**28.298**	**N**
	Onttrekkingen						
1.4	Reserve Cofinanciering Europese projecten	-1.310	V	0	V	-1.310	V
	Totaal mutaties reserves	**-1.310**	**V**	**0**	**V**	**-1.310**	**V**
	Programma Resultaat	**24.280**	**N**	**2.708**	**N**	**26.988**	**N**

1.1 Faciliteren van het provinciaal bestuur

Financiële ontwikkeling	Mutatie	Lasten	Baten	Storting	Onttrekking	Resultaat
Verwerken Uitgestelde Intenties (UI) vanuit Laatste begrotingswijziging (LBW) 2025: • Asielbeleid • Spreidingswet	UI	3.009 N				3.009 N

1.4 Belangen van de provincie behartigen op landelijk en Europees niveau

Financiële ontwikkeling	Mutatie	Lasten	Baten	Storting	Onttrekking	Resultaat
IPO Actualisatie aan de hand van de definitieve begroting 2026 IPO/BIJ12	NBN	-301 V				-301 V

Programma 2 Klimaat en gezonde leefomgeving

Mutaties budgettabel (x 1.000 euro)

		Begroot 2026 voor eerste wijziging	Eerste begrotings-wijziging	Begroot 2026 na eerste wijziging
	Lasten			
2.1	Bijdragen aan de energietransitie	15.778 N	1.796 N	17.574 N
2.2	Bevorderen gezonde leefomgeving	59.428 N	2.960 N	62.388 N
	Baten			
2.1	Bijdragen aan de energietransitie	-3.043 V	0 V	-3.043 V
2.2	Bevorderen gezonde leefomgeving	-3.380 V	0 V	-3.380 V
	Saldo van baten en lasten	**68.784 N**	**4.756 N**	**73.540 N**
	Stortingen			
2.1	Reserve Energietransitie	840 N	0 V	840 N
2.2	Reserve Bodemsanering	126 N	0 V	126 N
	Onttrekkingen			
2.1	Reserve Energietransitie	-1.302 V	0 V	-1.302 V
2.1	Reserve Warmtetransitie	-1.490 V	0 V	-1.490 V
2.2	Reserve Gezonde leefomgeving	-1.586 V	0 V	-1.586 V
2.2	Reserve Bodemsanering	-2.157 V	0 V	-2.157 V
	Totaal mutaties reserves	**-5.569 V**	**0 V**	**-5.569 V**
	Programma Resultaat	**63.215 N**	**4.756 N**	**67.971 N**

2.1 Bijdragen aan de energietransitie

Financiële ontwikkeling	Mutatie	Lasten	Baten	Storting	Onttrekking	Resultaat
Verwerken Uitgestelde Intenties (UI) vanuit Laatste begrotingswijziging (LBW) 2025: • Regionale energiestrategieën • Toekomstbestendig maken energiebeleid	UI	1.796 N				1.796 N

2.2 Bevorderen gezonde leefomgeving

Financiële ontwikkeling	Mutatie	Lasten	Baten	Storting	Onttrekking	Resultaat
Verwerken Uitgestelde Intenties (UI) vanuit Laatste begrotingswijziging (LBW) 2025: • Versterking vergunningverlening maatwerkaanpak • Luchtmeetnetten • Tata Steel	UI	2.834 N				2.834 N
IPO Actualisatie aan de hand van de definitieve begroting 2026 IPO/BIJ12	NBN	126 N				126 N

Programma 3 Ruimte en Wonen

Mutaties budgettabel (x 1.000 euro)

		Begroot 2026 voor eerste wijziging	Eerste begrotings-wijziging	Begroot 2026 na eerste wijziging
	Lasten			
3.1	Regie voeren ruimtelijke ordening	8.482 N	3 N	8.485 N
3.2	Versnellen en programmeren woningbouw	8.854 N	0 V	8.854 N
3.3	Beschermen tegen overstromingen en bijdragen aan klimaatadaptatie	2.018 N	0 V	2.018 N
	Baten			
3.1	Regie voeren ruimtelijke ordening	-486 V	0 V	-486 V
	Saldo van baten en lasten	**18.868 N**	**3 N**	**18.871 N**
	Stortingen			
3.2	Reserve Woningbouw	50 N	0 V	50 N
	Onttrekkingen			
3.2	Reserve Woningbouw	-2.750 V	0 V	-2.750 V
3.2	Reserve Verleende subsidies Woningbouw	-428 V	0 V	-428 V
3.2	Reserve subs. OD 3.4.1	-1.325 V	0 V	-1.325 V
	Totaal mutaties reserves	**-4.453 V**	**0 V**	**-4.453 V**
	Programma Resultaat	**14.415 N**	**3 N**	**14.418 N**

3.1 Regie voeren ruimtelijke ordening

Financiële ontwikkeling	Mutatie	Lasten	Baten	Storting	Onttrekking	Resultaat
Dit betreft een wijziging n.a.v. de actualisatie van de IPO begroting 2026. Het totale effect op onze begroting n.a.v. deze IPO-begroting staat in de samenvatting eerste begrotingswijziging (Hoofdstuk 2.3).	NBN	3 N				3 N

Programma 4 Bereikbaarheid

Mutaties budgettabel (x 1.000 euro)

		Begroot 2026 voor eerste wijziging		Eerste begrotings-wijziging		Begroot 2026 na eerste wijziging	
	Lasten						
4.1	Realiseren perspectief mobiliteit	26.997	N	4.565	N	31.562	N
4.2	Openbaar vervoer waarborgen	83.515	N	-1.765	V	81.750	N
4.3	Faciliteren gebruik infrastructurele netwerken	43.074	N	0	V	43.074	N
4.4	Infrastructuur verduurzamen, verbeteren en in stand houden	129.513	N	125	N	129.638	N
	Baten						
4.1	Realiseren perspectief mobiliteit	100	N	-4.265	V	-4.165	V
4.3	Faciliteren gebruik infrastructurele netwerken	-1.698	V	0	V	-1.698	V
4.4	Infrastructuur verduurzamen, verbeteren en in stand houden	-4.423	V	0	V	-4.423	V
	Saldo van baten en lasten	**277.078**	**N**	**-1.340**	**V**	**275.738**	**N**
	Stortingen						
4.1	Reserve Uitvoeren mobiliteit	11.452	N	0	V	11.452	N
4.2	Reserve Openbaar Vervoer projecten	67	N	0	V	67	N
4.4	Reserve Ontwikkeling prov. infrastructuur	0	V	0	V	0	V
4.4	Reserve Groot onderhoud wegen	22.950	N	0	V	22.950	N
4.4	Reserve Groot onderhoud vaarwegen	7.304	N	0	V	7.304	N
	Onttrekkingen						
4.1	Reserve verleende subsidies	-7.476	V	0	V	-7.476	V
4.1	Reserve Mobiliteitsbeleid	-388	V	0	V	-388	V

4.1	Reserve Uitvoeren mobiliteit	-20.768	V	0	V	-20.768	V
4.2	Reserve Openbaar Vervoer projecten	-7.168	V	0	V	-7.168	V
4.4	Reserve Kapitaallasten innovatieprojecten	-729	V	0	V	-729	V
4.4	Reserve Ontwikkeling prov. infrastructuur	-34.800	V	0	V	-34.800	V
4.4	Reserve Groot onderhoud wegen	-22.839	V	0	V	-22.839	V
4.4	Reserve Groot onderhoud vaarwegen	-5.019	V	0	V	-5.019	V
4.4	Reserve Dekking Kapitaallasten Weginfras	-314	V	0	V	-314	V
4.4	Reserve Dekking Kapitaallasten OV-infras	-1.375	V	0	V	-1.375	V
4.4	Reserve Innovatieve projecten Mobiliteit	-329	V	0	V	-329	V
	Totaal mutaties reserves	**-59.432**	**V**	**0**	**V**	**-59.432**	**V**
	Programma Resultaat	**217.645**	**N**	**-1.340**	**V**	**216.305**	**N**

4.1 Realiseren perspectief Mobiliteit

Financiële ontwikkeling	Mutatie	Lasten	Baten	Storting	Onttrekking	Resultaat
Betreft de projecten Clean Energy Hubs en Modelshift Bietenvervoer die in opstartfase zitten waarvoor kosten gemaakt worden in 2026. Vanuit afspraken in bestuurlijk overleg MIRT goederenvervoercorridors is afgesproken een landelijke aanpak te ontwikkelen voor de transitie naar duurzame brandstoffen en andere energiedragers.	NBN	300 N				300 N
Voor de MRA-e heeft de provincie budget ontvangen van verschillende partijen, verwacht wordt dat er dit jaar € 4,3 miljoen wordt uitgegeven. Dit is om invulling te geven aan het meerjarig plan van aanpak MRA-e 2025-2030.	BN	4.265 N	-4.265 V			0

4.2 Openbaar vervoer waarborgen

Financiële ontwikkeling	Mutatie	Lasten	Baten	Storting	Onttrekking	Resultaat
Vanuit de 3 verschillende concessies is er een wijziging van € 1.326 dit is een aanpassing vanuit de actuele voorschotbedragen, dit is een optelsom van hernieuwde financiële afspraken NHN en G&V en door een tekort aan chauffeurs waardoor er minder diensturen gereden worden. Onze begrote uitgaven OV-waarborgen waren voor 2026 een totaal van € 83.515. Door de wijzigingen van de EBW 2026 wordt dit € 81.750.	NBN	-1.765 V				-1.765 V

Toelichting

* De komende jaren voorzien we grotere investeringen in het OV, vanwege sociale veiligheid, haltetoegankelijkheid, minimapas, publieke mobiliteit en doorontwikkeling NWNH. Om flexibeler te kunnen inspelen op deze ontwikkelingen komen we in 2026 met een voorstel naar PS om de vrijval vanuit de OV-concessies te kunnen investeren in het OV, zodat we kunnen inspelen op de maatschappelijke ontwikkelingen in het Openbaar Vervoer.

4.4 Infrastructuur verduurzamen, verbeteren en in stand houden

Financiële ontwikkeling	Mutatie	Lasten	Baten	Storting	Onttrekking	Resultaat
Verwerken Uitgestelde Intenties (UI) vanuit Laatste begrotingswijziging (LBW) 2025: • Cybersecurity	UI	125 N				125 N

Programma 5 Natuur en landelijk gebied

Mutaties budgettabel (x 1.000 euro)

		Begroot 2026 voor eerste wijziging		Eerste begrotings-wijziging		Begroot 2026 na eerste wijziging	
	Lasten						
5.1	Beschermen en ontwikkelen van natuur	68.999	N	0	V	68.999	N
5.2	Beheren van natuur	75.045	N	17.549	N	92.594	N
5.3	Betrekken van onze partners bij bescherming en beheer van groen	17.530	N	0	V	17.530	N
5.4	Verbeteren kwaliteit water en benutten en beheren van water	3.223	N	0	V	3.223	N
5.5	Regisseren Programma Landelijk Gebied	29.785	N	0	N	29.785	N
5.6	Versterken kansrijke landbouw	10.080	N	200	N	10.280	N
	Baten						
5.1	Beschermen en ontwikkelen van natuur	-10.363	V	0	V	-10.363	V
5.2	Beheren van natuur	-1.373	V	0	V	-1.373	V
5.4	Verbeteren kwaliteit water en benutten en beheren van water	-1.446	V	0	V	-1.446	V
5.5	Regisseren Programma Landelijk Gebied	-14.009	V	0	V	-14.009	V
	Saldo van baten en lasten	**177.471**	**N**	**17.749**	**N**	**195.220**	**N**
	Stortingen						
5.1	Reserve Groen	110.761	N	0	V	110.761	N
5.1	Reserve Oostelijke Vechtplassen	3.099	N	0	V	3.099	N
5.3	Reserve Cofinanciering Waddenzee	1.000	N	0	V	1.000	N
5.5	Reserve PPLG incidentele middelen	16.600	N	0	V	16.600	N
5.6	Reserve Europese proj. Landbouwsubsidies	3.700	N	0	V	3.700	N

	Onttrekkingen						
5.1	Reserve Groen	-62.276	V	0	V	-62.276	V
5.1	Reserve Kapitaallasten Groen	-98	V	0	V	-98	V
5.1	Reserve Groene Uitweg	-2.449	V	0	V	-2.449	V
5.1	Reserve Laag Holland	-435	V	0	V	-435	V
5.1	Reserve Oostelijke Vechtplassen	-6.966	V	0	V	-6.966	V
5.1	Reserve verleende subsidies 5.1.1	-4.549	V	0	V	-4.549	V
5.3	Reserve Subsidies Cofinanciering Waddenzee	-3.413	V	0	V	-3.413	V
5.3	Reserve Cofinanciering Waddenzee	-2.990	V	0	V	-2.990	V
5.4	Reserve Waterrecreatie	-1.530	V	0	V	-1.530	V
5.5	Reserve PPLG incidentele middelen	-9.397	V	0	V	-9.397	V
5.6	Reserve Europese proj. Landbouwsubsidies	-6.705	V	0	V	-6.705	V
	Totaal mutaties reserves	**34.352**	**N**	**0**	**V**	**34.352**	**N**
	Programma Resultaat	**211.823**	**N**	**17.749**	**N**	**229.572**	**N**

5.2 Beheren van natuur

Financiële ontwikkeling	Mutatie	Lasten	Baten	Storting	Onttrekking	Resultaat
Verwerken Uitgestelde Intenties (UI) vanuit Laatste begrotingswijziging (LBW) 2025: • Natuurherstelverordening • Stikstof • Verbeterprogramma Vogelhabitatrichtlijn • Bezoekersmanagement, Recreatie en Toerisme	UI	1.162 N				1.162 N
De kosten van de Faunaschade worden jaarlijks in de IPO-begroting geraamd en later in het jaar gefactureerd. De begroting van het IPO nemen wij mee in deze Begrotingswijziging. Voor 2026 hebben zij voor Noord-Holland een bedrag opgenomen van € 45,2 miljoen. Dit is een forse verhoging t.o.v. het bedrag in de IPO Begroting 2025 (€ 16,7 miljoen) en de raming in onze PNH-begroting (€ 28,8 miljoen). Bij deze nieuwe raming is rekening gehouden met de stijging van de aanvragen, stijging van gewasprijzen en stijging van taxatiekosten. Vanaf dit jaar nemen we maatregelen in ons beleid om die schade en kosten te verminderen. Zo zetten we fors in op populatiebeheer. Deze maatregelen zullen de komende drie jaren bijdragen aan een flinke kostenreductie. De begroting van IPO houdt nog geen rekening met onze beleidsaanpassingen. Dit betreft een wijziging n.a.v. de actualisatie van de IPO begroting 2026. Het totale effect op onze begroting n.a.v. deze IPO-begroting staat in de samenvatting eerste begrotingswijziging (Hoofdstuk 2.3).	NBN	16.387 N				16.387 N

5.6 Versterken kansrijke landbouw

Financiële ontwikkeling	Mutatie	Lasten	Baten	Storting	Onttrekking	Resultaat
Verwerken Uitgestelde Intenties (UI) vanuit Laatste begrotingswijziging (LBW) 2025: • Coaching van agrarische ondernemers	UI	200 N				200 N

Programma 6 Economie, leefbaarheid en cultuur

Mutaties budgettabel (x 1.000 euro)

		Begroot 2026 voor eerste wijziging	Eerste begrotings-wijziging	Begroot 2026 na eerste wijziging
	Lasten			
6.1	Bevorderen van een veerkrachtige en circulaire economie	22.233 N	42 N	22.275 N
6.2	Behouden kwaliteit van erfgoed	11.977 N	1.000 N	12.977 N
6.3	Bijdragen aan verbeteren van de kwaliteit voor sport, cultuur en voorzieningen	6.962 N	-11 V	6.951 N
	Baten			
6.1	Bevorderen van een veerkrachtige en circulaire economie	-1.617 V	0 V	-1.617 V
6.2	Behouden kwaliteit van erfgoed	-300 V	0 V	-300 V
	Saldo van baten en lasten	**39.255 N**	**1.031 N**	**40.286 N**
	Stortingen			
6.1	Reserve MKB	5.275 N	0 V	5.275 N
6.2	Reserve Monumenten (Mr. F.J. Kranenburgfonds)	5.135 N	0 V	5.135 N
	Onttrekkingen			
6.1	Reserve Circulaire economie	-762 V	0 V	-762 V
6.1	Reserve Ontwikkeling Havencomplexen	-1.076 V	0 V	-1.076 V
6.1	Reserve MKB	-15.859 V	0 V	-15.859 V
6.2	Reserve Subsidie Stelling van Amsterdam / NHW Werelderfgoed	-1.033 V	0 V	-1.033 V
6.2	Reserve Monumenten (Mr. F.J. Kranenburgfonds)	-9.417 V	0 V	-9.417 V
6.2	Reserve SvA/NHW Werelderfgoed	-585 V	0 V	-585 V
	Totaal mutaties reserves	**-18.322 V**	**0 V**	**-18.322 V**

Programma Resultaat		**20.933 N**		**1.031 N**		**21.964 N**

6.1 Bevorderen van een veerkrachtige en circulaire economie

Financiële ontwikkeling	**Mutatie**	**Lasten**	**Baten**	**Storting**	**Onttrekking**	**Resultaat**
Dit betreft een wijziging n.a.v. de actualisatie van de IPO begroting 2026. Het totale effect op onze begroting n.a.v. deze IPO-begroting staat in de samenvatting eerste begrotingswijziging (Hoofdstuk 2.3).	NBN	12 N				12 N
Overige mutaties < 100.000	UI	30 N				30 N

6.2 Behouden kwaliteit van erfgoed

Financiële ontwikkeling	**Mutatie**	**Lasten**	**Baten**	**Storting**	**Onttrekking**	**Resultaat**
Verwerken Uitgestelde Intenties (UI) vanuit Laatste begrotingswijziging (LBW) 2025: • Geniepark	UI	1.000 N				1.000 N

6.3 Bijdragen aan verbeteren van de kwaliteit cultuur en voorzieningen

Financiële ontwikkeling	**Mutatie**	**Lasten**	**Baten**	**Storting**	**Onttrekking**	**Resultaat**
Dit betreft een wijziging n.a.v. de actualisatie van de IPO begroting 2026. Het totale effect op onze begroting n.a.v. deze IPO-begroting staat in de samenvatting eerste begrotingswijziging (Hoofdstuk 2.3).	NBN	-11 V				-11 V

Programma 7 Overzicht Algemene middelen en organisatie

Mutaties budgettabel (x 1.000 euro)

		Begroot 2026 voor eerste wijziging	Eerste begrotings-wijziging	Begroot 2026 na eerste wijziging
	Lasten			
7.1	Algemene dekkingsmiddelen	15.230 N	0 V	15.230 N
7.2	Overhead	106.169 N	0 V	106.169 N
7.3	Vennootschapsbelasting	591 N	0 V	591 N
7.4	Onvoorzien	45 N	0 V	45 N
7.5	Overige	10.822 N	0 V	10.822 N
	Baten			
7.1	Algemene dekkingsmiddelen	-619.486 V	-66.574 V	-686.060 V
7.2	Overhead	-212 V	0 V	-212 V
7.5	Overige	-42.700 V	36.900 N	-5.800 V
	Saldo van baten en lasten	**-529.541 V**	**-29.674 V**	**-559.215 V**
	Stortingen			
7.2	Reserve Bedrijfsvoering	5.500 N	0 V	5.500 N
7.5	Algemene reserve	0 V	10.413 N	10.413 N
7.5	Reserve Waardevermindering grondaankopen Groen	18.500 N	0 V	18.500 N
	Onttrekkingen			
7.1	Reserve Coalitieakkoord	-16.600 V	0 V	-16.600 V
7.2	Reserve Bedrijfsvoering	-9.901 V	0 V	-9.901 V
7.2	Reserve Huisvesting	-782 V	0 V	-782 V

7.5	Algemene reserve	-24.644	V	-10.156	V	-34.800	V
	Totaal mutaties reserves	**-27.927**	**V**	**257**	**N**	**-27.670**	**V**
	Programma Resultaat	**-557.468**	**V**	**-29.417**	**V**	**-586.885**	**V**

7.1 Algemene dekkingsmiddelen

Financiële ontwikkeling	Mutatie	Lasten	Baten	Storting	Onttrekking	Resultaat
*Provinciefonds septembercirculaire 2025: De algemene uitkering wordt op basis van de septembercirculaire naar beneden bijgesteld. De belangrijkste reden hiervoor zijn een hogere opbrengst aan opcenten die zorgt voor een hogere aftrek van opcenten in het provinciefonds en de overheveling van de compensatie in verband met de gedeeltelijke vrijstelling van elektrische auto's van de algemene uitkering naar een decentralisatie uitkering (zie ook toelichting hieronder).	NBN		27.555 N			27.555 N
*Provinciefonds septembercirculaire 2025: Uit de algemene uitkering zijn middelen overgeheveld naar een decentralisatie uitkering. Het gaat om middelen die ontvangen worden ter compensatie van het feit dat elektrische voertuigen langer gebruik kunnen maken van een korting op de MRB.	NBN		-9.759 V			-9.759 V
*Opcenten: De raming van de opcenten wordt naar boven bijgesteld op basis van de septembercirculaire. De hogere opbrengst wordt verklaard door het feit dat elektrische voertuigen niet meer volledig zijn vrijgesteld voor de motorrijtuigenbelasting en dat de korting voor hybride voertuigen verder teruggedraaid wordt.	NBN		-73.957 V			-73.957 V

Provinciefonds septembercirculaire: Op basis van de septembercirculaire 2025 worden de baten verhoogd als gevolg van ontvangst van een decentralisatie-uitkeringen (DU) voor: - Vogelhabitatrichtlijn - Capaciteit decentrale klimaat- en energiebeleid - Versterking vergunningverlening maatwerk - Versterking omgevingsveiligheidsdiensten De DU-middelen worden in de Algemene Reserve gestort. De lasten zullen in een later P&C-document in de betreffende beleidsdoelen worden opgenomen.	RESV		-10.413 V			-10.413 V

Toelichting

* Over de verwerking van de septembercirculaire 2025 en het effect hiervan op het provinciefonds en de opbrengst aan opcenten bent u eerder geïnformeerd in de brief '*Uitwerking septembercirculaire 2025*'.

7.5 Overige

Financiële ontwikkeling	**Mutatie**	**Lasten**	**Baten**	**Storting**	**Onttrekking**	**Resultaat**
Bij de Laatste begrotingswijziging 2025 is € 10,2 miljoen afgeraamd t.b.v. uitgestelde intenties die doorschuiven naar 2026. Bij deze begrotingswijziging worden deze eerder afgeraamde budgetten onttrokken aan de algemene reserve en weer toegevoegd aan de verschillende budgetten.	UI				-10.156 V	-10.156 V
Bij de Begroting 2026 is een stelpost ingesteld voor een aantal onzekerheden met betrekking tot de opbrengst opcenten en het provinciefonds. In de septembercirculaire zijn deze onzekerheden opgeheven en dus kan de stelpost vrijvallen. De onzekerheden hadden betrekking op de impact van een nieuw verdeelmodel, de compensatie voor het feit dat elektrische auto's langer een vrijstelling houden voor de MRB en het effect van het feit dat elektrische niet langer 100% vrijgesteld zijn.	NBN		36.900 N			36.900 N

Via de septembercirculaire 2025 heeft de provincie noord-Holland een aantal decentralisatieuitkeringen (DU's) gekregen. DU's worden verstrekt voor een specifiek doel maar zijn - anders dan Spuks- vrij besteedbaar. In het geval dat een DU ontvangen wordt voor een doel waar al eigen middelen voor zijn vrijgemaakt, zijn de DU-middelen vrij besteedbaar. In deze Eerste Begrotingswijzing worden DU-middelen niet automatisch als lasten op de begroting gezet, maar willen we eerst een concreet en reëel bestedingsplan hebben. Tot die tijd worden de middelen in de algemene reserve geparkeerd middels deze storting. In de septembercirculaire 2025 hebben we vier DU's ontvangen waarvoor nog geen concreet bestedingsplan aanwezig is en die in de algemene reserve worden gestort. Zie hiervoor ook de samenvatting van de EBW en de bijstelling van de baten in Beleidsdoel 7.1.	RESV			10.413 N		10.413 N

4 Lijst subsidies buiten uitvoeringsregeling

Programma 1 Bestuur

BD	Naam subsidie aanvrager	Max subsidie 2026	Gewijzigd
1.1	Gemeente Schagen (voor regio Noord-Holland Noord). Toelichting: In de septembercirculaire heeft de provincie budget ontvangen voor het uitvoeren van de provinciale regie asielzaken (PRT-gelden Spreidingswet). Dit budget wordt deels door middel van een subsidie doorgezet ten behoeve van de regionale regietafels en thematische plannen in dit kader.	€ 100.000	Gewijzigd
1.1	Gemeente Zaanstad (voor regio Zaanstreek). Toelichting: In de septembercirculaire heeft de provincie budget ontvangen voor het uitvoeren van de provinciale regie asielzaken (PRT-gelden Spreidingswet). Dit budget wordt deels door middel van een subsidie doorgezet ten behoeve van de regionale regietafels en thematische plannen in dit kader.	€ 100.000	Gewijzigd
1.1	Gemeente Haarlem (voor regio Kennemerland). Toelichting: In de septembercirculaire heeft de provincie budget ontvangen voor het uitvoeren van de provinciale regie asielzaken (PRT-gelden Spreidingswet). Dit budget wordt deels door middel van een subsidie doorgezet ten behoeve van de regionale regietafels en thematische plannen in dit kader.	€ 170.000	Gewijzigd
1.1	Regio Gooi en Vechtstreek. Toelichting: In de septembercirculaire heeft de provincie budget ontvangen voor het uitvoeren van de provinciale regie asielzaken (PRT-gelden Spreidingswet). Dit budget wordt deels door middel van een subsidie doorgezet ten behoeve van de regionale regietafels en thematische plannen in dit kader.	€ 100.000	Gewijzigd
1.1	Gemeente Amstelveen (voor regio Amsterdam-Amstelland).	€ 50.000	Gewijzigd

	Toelichting: In de septembercirculaire heeft de provincie budget ontvangen voor het uitvoeren van de provinciale regie asielzaken (PRT-gelden Spreidingswet). Dit budget wordt deels door middel van een subsidie doorgezet ten behoeve van de regionale regietafels en thematische plannen in dit kader.		
1.1	Gemeente Amsterdam (voor regio Amsterdam-Amstelland). Toelichting: In de septembercirculaire heeft de provincie budget ontvangen voor het uitvoeren van de provinciale regie asielzaken (PRT-gelden Spreidingswet). Dit budget wordt deels door middel van een subsidie doorgezet ten behoeve van de regionale regietafels en thematische plannen in dit kader.	€ 50.000	Gewijzigd
1.2	Amsterdam InChange (voormalig Amsterdam SmartCity) onder Amsterdam Economic Board Toelichting: Subsidie om als grote partner deel te kunnen nemen aan het kennisnetwerk Amsterdam InChange).	~~€ 100.000~~ € 80.000	Gewijzigd
1.3	Ondermijningscentrum Midden Nederland (RIEC Midden Nederland) Toelichting: Oprichting van een gezamenlijke trainingslocatie waar de expertise op de aanpak van ondermijning vergroot kan worden.	€ 75.000	
1.3	Bestuurlijk Interventie Team West-Friesland (Gem.Hoorn) Toelichting: Oprichting van een bestuurlijk interventie team (BIT). In dit team werken de 6 West-Friese gemeenten samen aan complex integraal toezicht en handhaving op ondermijnende criminaliteit en complexe handhavingsvraagstukken.	€ 100.000	
1.3	~~Gemeente Huizen: bestuurlijk Interventieteam fase 2~~ Toelichting: Deze subsidie stond nog op de lijst buiten uitvoeringsregeling van de begroting 2025 maar is reeds verleend en kan daarom vervallen op de lijst voor 2025.	~~€ 40.000~~	

Programma 2 Klimaat en gezonde leefomgeving

BD	Naam subsidie aanvrager	Max subsidie 2026	Gewijzigd
2.1	Greenport Aalsmeer Energieconsultant Greenport.	€ 150.000	
2.1	Natuur en milieufederatie Noord-Holland, Participatie coalitie, energieregio's.	€ 150.000	
~~2.1~~	~~Vattenfall Windpark Wieringermeer B.V., obstakel verlichting.~~	~~€ 300.000~~	Verleend
~~2.1~~	~~WP energiek BV, obstakel verlichting.~~	~~€ 36.000~~	Vervallen
~~2.1~~	~~ASR Windpark Wieringermeer B.V., obstakel verlichting.~~	~~€ 192.000~~	Verleend
~~2.1~~	~~ECN Wind Energy Facilities B.V., obstakel verlichting.~~	~~€ 94.800~~	Verleend
2.1	Gemeente Amstelveen, CDOKE-E-Infra	€ 65.000	
2.1	Gemeente Hoorn, CDOKE-E-Infra	€ 130.000	
2.1	Gemeente Hollands Kroon, CDOKE-E-Infra	€ 130.000	
2.1	Gemeente Haarlemmermeer	€ 65.000	
2.1	Regio Gooi en Vechtstreek, CDOKE-E-Infra	€ 65.000	
2.1	Gemeente Dijk en Waard, CDOKE-E-Infra	€ 130.000	
2.1	Gemeente Amsterdam, CDOKE-E-Infra	€ 65.000	
2.1	OD IJmond, CDOKE-E-Infra	€ 65.000	
2.1	Gemeente Zaanstad, CDOKE-E-Infra	€ 65.000	
~~2.1~~	~~Actienetwerk GasTerug, energiebesparing in Noord-Holland~~	~~€ 80.000~~	Vervallen
2.1	~~Stichting Energy Challenges, Energy challenges basis en voortgezet onderwijs~~	~~€ 25.000~~	Vervallen

2.1	New Energy Coalition (NEC), Aanjagen waterstofontwikkelingen in Noord-Holland	€ 150.000	
~~2.1~~	~~Ontwikkelfonds met Energie Samen Nederland en het Nationaal Groenfonds (GRF)~~	~~€ 1.500.000~~	Vervallen
2.1	Energie Samen Noord-Holland (ESNH), Verbinden en kennis ontwikkelen voor energiegemeenschappen en gemeenten.	€ 120.000	
2.1	Novar/ NHEC, Toegangsweg zonneweide Een onbewaakte spoorwegovergang, welke onderdeel is van de toegangsweg richting het plangebied van de zonneweide van Novar / NHEC, wordt gesaneerd. Door middel van deze subsidie buiten uitvoeringsregeling kan de nieuwe toegangsweg gerealiseerd en ingepast worden in het landschap. Hierdoor kan het project alsnog doorgang vinden en een bijdrage leveren aan de RES-doelstellingen.	€ 100.000	Nieuw
2.1	Staatsbosbeheer, Project Bokashi. Doelen die worden bereikt met het verlenen van de subsidie zijn: 1 Klimaat: vasthouden koolstof (Bokashi is een composteringsmethode waarbij koolstof wordt vastgehouden in tegenstelling tot gewone compostering of bemesting) 2 Natuurherstel: Het weidevogelgebied in Zeevang en Waterland-oost wordt verbeterd via dit project. De graslanden worden geschikter voor weidevogels, wanneer het maaisel wordt afgevoerd ten behoeve van het maken van Bokashi. En door vervolgens de Bokashi terug te brengen op de percelen neemt de bodemkwaliteit toe wat gunstig is voor het weidevogelbiotoop. 3. Duurzame landbouw: de kwaliteit van de graslanden neemt niet alleen voor de natuur, maar ook voor de landbouw toe. Er wordt bewust een samenwerking met de agrariërs die de gronden pachten opgezet, om ze op deze manier kennis te laten maken met deze vorm van regeneratieve landbouw.	€ 315.000	Nieuw
2.2	Gemeente Hilversum – Huydecopersweg, aanleg pijpleiding voor afvoer van overtollig water bij piekbelasting. Vanwege tegenvallers in de uitvoering is met samenwerkingspartners afgesproken de kosten naar rato te verdelen.	~~€ 154.200~~ € 235.000	Gewijzigd
2.2	Hoogheemraadschap Rijnland, - Bodemsanering terrein voormalig AWZI Rijsenhout fase 2.	€ 2.195.600	

Programma 3 Ruimte en Wonen

BD	Naam subsidie aanvrager	Max subsidie 2026	Gewijzigd
~~3.2~~	~~Gemeente Haarlem, knooppuntontwikkeling Haarlem Nieuw-Zuid~~	~~€ 21.000.000~~	Verleend
3.2	Gemeente Dijk en Waard Investeringskader, OV knooppunt Heerhugowaard Integrale ontwikkeling van OV-knooppunt Dijk en Waard. Bijdrage zit met name in busstation en fietsenstallingen.	€ 12.000.000	Nieuw
3.2	Gemeente Drechterland, Hoogkaspel-Zuid Vlakbij station wordt een nieuwe woonwijk ontwikkeld, de provincie draagt bij aan nieuwe fietsonderdoorgang en verbetering OV-knooppunt.	€ 2.750.000	Nieuw
~~3.2~~	~~Alkmaar, ketenreismiddelen.~~	~~€ 50.000~~	Vervallen
~~3.2~~	~~Zaanstad. ketenreismiddelen.~~	~~€ 70.000~~	Verleend
3.2	Hoorn, ketenreismiddelen.	€ 200.000	
3.2	Schagen, ketenreismiddelen.	€ 75.000	
3.2	Uitgeest, ketenreismiddelen.	€ 275.000	
~~3.2~~	~~MRA-ASRE opleiding.~~	~~€ 80.000~~	Vervallen
3.2	Gemeente Amsterdam namens MRA, huisvesting aandachtsgroepen.	~~€ 100.000~~ €65.000	Gewijzigd
3.2	Gemeente Velsen, inhuur versnelling woningbouw	€ 240.000	
3.2	Gemeente Hilversum, inhuur versnelling woningbouw	€ 350.000	
3.2	Uitvoeringsorganisatie Building Balance, biobased bouwmateriaal	€ 100.000	
3.2	C-creators bouwprogramma	€ 100.000	
3.2	Gemeente Hoorn, Poort van Hoorn	€ 3.000.000	

3.2	Gemeente Hilversum, stationsgebied Toegevoegd is budget vanuit Mobiliteit, OV SAAl inpassingsgelden, fietsenstalling station Hilversum Voor bijdrage aan de realisatie van een ondergrondse fietsenstalling op station Hilversum centraal.	~~€ 4.000.000~~ € 6.750.000	Aangepast
3.2	Vervoerregio, planuitwerkingsfase Guisweg	€ 510.000	
~~3.2~~	~~MRA flexibele schil~~	~~€ 750.000~~	Verleend
3.2	Parteon, D. Doniastraat Vanuit het Investeringskader Versnellen Woningbouw is afgesproken een bijdrage te doen aan de aanschaf van een tijdelijke batterij waarmee 44 woningen in Zaanstad 9 maanden eerder van stroom konden worden voorzien waardoor 44 huishoudens eerder een sleutel hebben gehad van hun woning.	€ 150.000	Nieuw
3.3	HHNK, programmaplan ruimtelijke adaptatie NK.	€ 44.000	
~~3.3~~	~~Provincie Zuid-Holland, onderzoek naar de gevolgen peilopzet veenweidegebied~~ ~~Deze bijdrage komt uit de SPUK L10 Veenweide.~~	~~€ 75.000~~	Vervallen
3.3	Wageningen University & Research, WWW.veiligheidslandschappen (Waarderijke, Waterrijke en Waterveiligheidslandschappen).	€ 120.000	

Programma 4 Bereikbaarheid

BD	Naam subsidie aanvrager	Max subsidie 2026	Gewijzigd
4.1	~~Gemeente Gooise meren: OV SAAL inpassingsgelden Wegvak Comeniuslaan/Zwarteweg~~ ~~Toelichting~~ ~~Aanpassen wegvak~~	~~€ 80.000~~	vervallen
4.1	Gemeente Haarlem: Fietsfilevrij. Stimuleren gebruik fietsroute F200 Toelichting: Subsidie voor evaluatie, monitoring en/of fietsstimulering F200, de doorfietsroute Haarlem-Amsterdam.	€ 159.441	
4.1	~~Stichting Breikers: Werkgeversaanpak Metropoolregio Amsterdam~~ ~~Toelichting:~~ ~~Werkgevers adviseren/ondersteunen om woon-werkverkeer te verduurzamen/verminderen/buiten spits reizen~~.	~~€ 1.200.000~~	vervallen
4.1	~~Stichting Breikers: Werkgeversaanpak regio Noord-holland-Noord~~ ~~Toelichting:~~ ~~Werkgevers adviseren/ondersteunen om woon-werkverkeer te verduurzamen/verminderen/buiten spits reizen.~~	~~€ 70.000~~	vervallen
4.1	Omgevingsdienst IJmond: Werkgeversaanpak IJmond Bereikbaar Toelichting: Werkgevers adviseren/ondersteunen om woon-werkverkeer te verduurzamen/verminderen/buiten spits reizen.	€ 250.000	
4.1	Stichting CROW: CROW-KpVV bijdrage 2027 Toelichting: Met deze subsidie ontwikkelt CROW collectieve kennis op het gebied van mobiliteit, door middel van het programma Kennisplatform Verkeer en Vervoer (KpVV).	€ 160.000	

4.2	Gemeente Bergen: Kustbus bijdrage 2026 Toelichting: Subsidie aan gemeente voor het laten rijden van een touringcar naar de kust door gebrek aan personeel bij Connexxion.	€ 40.000	gewijzigd
4.2	Gemeente Castricum: Kustbus bijdrage 2026 Toelichting: Subsidie aan gemeente voor het laten rijden van een touringcar naar de kust door gebrek aan personeel bij Connexxion.	€ 40.000	gewijzigd
4.2	Gemeente Schagen: Kustbus bijdrage 2026 Toelichting: Subsidie aan gemeente voor het laten rijden van een touringcar naar de kust door gebrek aan personeel bij Connexxion.	€ 40.000	gewijzigd
4.1	Gemeente Uitgeest: Fietsonderdoorgang station Uitgeest Toelichting: Opknappen en op doorfietsroute kwaliteit brengen van de fietstunnel onder station Uitgeest	€ 1.641.000	
4.1	Gemeente Haarlemmermeer: Project weg om de Zuid Toelichting: Samenwerking aan project Weg om de Zuid en het opwaarderen van de Nieuwe Bennebroekerweg (NBW). De NBW gesitueerd tussen Hoofdorp en Nieuw Vennep is daarmee als gebiedsontsluitingsweg voorwaardelijk voor de groeiambities van de regio	€ 12.300.000	
4.2	Gemeente Wijdemeren: Bijdrage Vechtplasexpress Toelichting: Laten rijden van een busje naar Vechtplassen door gebrek aan personeel bij Connexxion.	€ 100.000	gewijzigd
4.1	Gemeente Velsen: Velsertraverse fietsonderdoorgang Toelichting Aanleg gemeentelijk deel van de fietsverbinding onder de Velsertraverse, tussen station Beverwijk en Velsen Noord	€ 2.800.000	

4.1	~~Gemeente Beverwijk: Busbaan Wijckermolen~~ ~~Toelichting:~~ ~~Subsidie voor project HOV Beverwijk~~	~~€ 260.000~~	Vervallen
4.1	Gemeente Beverwijk: Verbindingsweg Wijckerpoort Toelichting: subsidie voor project HOV Beverwijk	€ 1.840.000	
4.1	~~Gemeente Beverwijk: Spooraanpassing~~ ~~Toelichting:~~ ~~subsidie voor project HOV Beverwijk~~	~~€ 6.200.000~~	Vervallen
4.1	Gemeente Wormerland: Zaanbrug Toelichting: Duurzaamheidsmaatregelen en indexatiekosten	€ 166.000	Nieuw
4.1	Gemeente Zaanstad: Zaanbrug Toelichting: Duurzaamheidsmaatregelen en indexatiekosten	€ 166.000	Nieuw
4.2	Regionaal Overlegorgaan Consumentenbelangen Openbaar Vervoer: Bijdrage 2026 Toelichting: Inhuur van een onafhankelijk voorzitter en secretaris.	€ 50.000	
4.1	Gemeente Gooise Meren: Korte termijn maatregelen P+R Muiden Toelichting: Korte termijn maatregelen P+R Muiden	€ 400.000	Nieuw
4.1	Gemeente bergen: Bijdrage project N9 Kogendijk	€ 2.741.245	Nieuw

	Toelichting: verbeteren verkeersveiligheid/doorstroming van de N9 Kogendijk en aanleg van een fietstunnel		
4.1	Cosun beet Company: Subsidie Modal Shift van weg naar water Toelichting: Verplaatsing van het bietenvervoer van weg naar over water	€ 100.000	Nieuw
4.1	Gemeente Oostzaan: verbeteren (door)fietsroutes bij project AVANT Toelichting: Subsidie voor het in beheer nemen fietsbrug Thorbeckeweg en fietstunnel Verlengde Stellingweg	€ 4.233.000	Nieuw
4.1	Gemeente Landsmeer: Subsidie pont Ilpendam 2026 Toelichting: Subsidie voor het in stand houden van de pont over het Noordhollandsch kanaal bij Ilpendam	€ 168.620	Nieuw
4.1	Gemeente Heiloo: Fietsverbinding Heilooërbos Toelichting: Subsidie voor verbetering fietsverbinding Heilooërbos. Het gaat om een provinciale cofinancieringsbijdrage aan een samenwerkingsverband van ProRail, gemeente Heiloo en de realisatie van een doorgaande fietsverbinding tussen de Meerweg Alkmaar en de Westerweg in Heiloo	€ 2.238.000	Nieuw
4.1	Gemeente Hollands Kroon: Bereikbaarheidsgelden Helderse Lijn: Fietskluizen Toelichting: Subsidie aan gemeente voor bijplaatsen fietskluizen op stations Den Helder Zuid, Anna Paulowna en Schagen	€ 90.000	Nieuw
4.4	Stichting CROW, Kennisprogramma Beheer en Bouw Infrastructuur (KpBBI).	€ 95.000	

Programma 5 Natuur en landelijk gebied

BD	Naam subsidie aanvrager	Max subsidie 2026	Gewijzigd
5.1	Stivas, Gebiedsproces Noordelijke Vechtstreek (GV13) Toelichting: Grootschalige Kavelruil in het kader van Agrarische structuurverbetering en versterking natuur bij het Naardermeer ten behoeve van behoud open veenweidelandschap.	€ 266.589	
5.1	Gemeente Gooise Meren, Ontsnippering 't Gooi (GV53) Toelichting: Ontsnipperingsmaatregelen en faunapassages in de vrijgevallen schootsvelden bij de A1.	€ 150.000	
5.1	Gemeente Den Helder, Streepjesberg (NHN14) Toelichting: Realisatie NNN	€ 235.000	
5.1	Natuurmonumenten, Horstermeer landschapsbeleving.	€ 63.910	
5.1	Gemeente Diemen: Strandje tweede Diem	€ 188.000	
5.1	Regio Gooi en Vechtstreek, strategie veenweidegebied. Toelichting: Opstellen van een strategie die leidraad vormt voor de diverse opgaven in het veengebied, zoals vitale landbouw, bodemdaling, natuurontwikkeling	€ 80.000	
5.1	Staatsbosbeheer, Opperwoud-Zuid (Waterland Oost/project PON) Toelichting: Het project Opperwoud-Zuid betreft de eerste fase van de uitvoering van het Inrichtingsplan Peereboom-Opperwoud-De Nes. Het project behelst een kwaliteitsverbetering van het bestaande NNN/weidevogelgebied in Waterland-Oost. De maatregelen bestaan uit het verbeteren van het watersysteem, het aanleggen van een beheerpad en het verbreden van de greppels op de percelen van Staatsbosbeheer om het functioneren van het gebied voor de weidevogels te verbeteren.	€ 3.000.000	
5.1	Landschap Noord-Holland:Project ‘Innovatie Programma Veen’, terugbrengen van de onderzoek locatie in de oorspronkelijke staat. Toelichting: Het ontmantelen van de onderzoek locatie en het terugbrengen van het onderzoeksterrein naar zijn oorspronkelijke staat (natuurfunctie).	€ 50.000	

5.2	Stichting Natuurcollectief Noord-Holland, begeleiding kleine natuurbeheerders	€ 10.000	
5.2	Unie van Bosgroepen, begeleiding kleine natuurbeheerders	€ 10.000	
5.2	Natuurcollectief Water, Land en Dijken, begeleiding kleine natuurbeheerders	€ 10.000	
5.2	Agrarisch collectief Noord- Holland Zuid , Organisatiekosten implementatie agrarisch natuurbeheer. Toelichting: het betreft een incidentele aanvulling van de organisatiekosten van het agrarisch collectief Noord-Holland Zuid, ten behoeve van onvoorziene administratieve lasten.	€ 50.000	Nieuw
5.2	Agrarische Natuur- en Landschapsvereniging De Lieuw, beheer tuinwallen Texel Toelichting: In afwachting van een toegesneden Anlb-pakket wordt het tuinwallenbeheer tijdelijk via de BUVR vergoed.	€ 275.000	
5.2	Faunabeheereenheid, faunabeleid van de Provincie Noord-Holland. Toelichting: Uitvoering Faunabeleid van de Provincie Noord-Holland.	€ 2.270.000	Gewijzigd
5.2	Faunabeheereenheid, uitvoering gecoördineerd beheer, door de FBE Noord-Holland Toelichting: : Uitvoering en voorbereiding gecoördineerd beheer, en uitvoering ganzenplan.	€ 2.000.000	Gewijzigd
5.2	Stichting Waternet, Bosrevitalisering Amsterdamse Waterleidingduinen. Toelichting: Het gaat om 100 ha bosrevitalisering op basis van een decentralisatie uitkering van het Rijk gericht op dit project. Het draagt bij aan het doel bosrevitalisering van de Bossenstrategie en natuurherstel in dit N2000 gebied.	€ 50.000	Nieuw
5.2	Stichting Wandelnet, coördinatie en systeembeheer van de landelijke routenetwerken wandelen 2026-2027	€ 51.000	
5.2	Stichting Fietsplatform, coördinatie en systeembeheer van de landelijke routenetwerken fietsen 2026-2027	€ 49.000	
5.2	LTO, Pilot houtduiven verjaging Toelichting: De subsidie is bedoeld voor een project van de LTO in Noord-Holland waarmee boeren schade veroorzaakt door fauna in het algemeen en houtduiven in het bijzonder kunnen bestrijden. Het project heeft als doel dat de bestrijding door de grondgebruikers op een efficiënte en effectieve manier uitgevoerd kan worden door een goede samenwerking tussen telers en jagers.	€ 300.000	Nieuw
5.3	Veenweide innovatiecentrum, JUMP; Innovatie voor nieuwe business concepten voor veen (aanvulling)	~~€ 156.000~~ € 312.000	Gewijzigd

5.3	Nationaal Park Zuid-Kennemerland, uitvoeren jaarlijks activiteitenplan	€ 160.789	
5.3	Nationaal Park Zuid-Kennemerland, project Beleidsprogramma Nationale Parken	€ 214.500	
5.3	Nationaal Park Duinen van Texel, uitvoeren jaarlijks activiteitenplan	€ 166.530	
5.3	Nationaal Park Duinen van Texel, project Beleidsprogramma Nationale Parken	€ 214.500	
5.3	Landschap Noord-Holland, Betrekken bij Groen	€ 658.000	
5.3	Landschap Noord-Holland Natuurlijke Zaken. Veenweiden Innovatie Programma Nederland. Toelichting: Project 'Veen aan Zee'	~~€ 240.000~~ € 440.000	Gewijzigd
5.4	Gemeente Haarlemmermeer, Aanleg steiger Fort Vijfhuizen.	€ 100.000	
5.5	Natuurcollectief Water, Land en Dijken, Coaches en Studiegroepen (PPLG10) Toelichting: In de stikstofaanpak van de provincie Noord-Holland staat het vakmanschap van de boer centraal. Met dit project worden 200 boeren ondersteund om in studiegroepen gezamenlijk aan de slag te gaan, gericht op het opbouwen van kennis en het zetten van verdere stappen richting een emissiearme bedrijfsvoering.	€ 200.000	
5.5	Agrarisch Collectief Noord-Holland Zuid, Versnellingsproject De Ronde Hoep (VRSN01) Toelichting: De maatregel en het verbonden gebiedsproces hebben de doelen: vitale landbouw, stikstofreductie, verminderen bodemdaling en CO2-uitstoot, verbeteren waterkwaliteit-, en kwantiteit en versterken biodiversiteit.	€ 129.512	
5.5	WUR of Wing, Pilot KPI-vorming op gebiedsniveau. Toelichting: In dit project werken we gebiedskpi's uit voor een pilotgebied in Noord-Holland. We willen gebiedskpi's ontwikkelen om tussentijds inzicht te geven in de voortgang richting natuurherstel en andere gebiedsdoelen.	€ 178.000	
5.5	Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier Landbouwportaal, onderdeel investeringen. Toelichting: Vervolg van de samenwerking met het waterschap HHNK in het kader van het landbouwportaal Noord-Holland. Financiering o.a. ten behoeve van investeringen die bijdragen aan het verbeteren van de bodem- en waterkwaliteit op agrarische bedrijven. Het volledige bedrag wordt gedekt uit de Koplopersgelden (SPUK L35).	€ 1.400.000	Nieuw

5.6	Greenport Aalsmeer/programmabureau. Samenwerkingsverband glastuinbouw regio Aalsmeer.	€ 177.000	
5.6	Greenport Aalsmeer/uitvoeringsprogramma. Projecten op gebied van ruimtelijke clustering, versterking en verduurzaming glastuinbouw.	€ 100.000	
5.6	Greenport Noord-Holland Noord /programmabureau. Samenwerkingsverband agrosector regio Noord-Holland Noord.	€ 165.000	
5.6	Greenport Noord-Holland-Noord/uitvoeringsprogramma: Projecten op gebied van versterking en verduurzaming agrosector.	€ 100.000	
5.6	Greenports Nederland/programma, landelijk samenwerkingsverband agrosector.	€ 95.000	
5.6	Stichting Voedsel Verbindt/programmabureau, faciliteren van het regionaal organiserend vermogen op voedselvraagstukken.	€ 150.000	
5.6	KAVB (Koninklijke Algemene Vereniging voor Bloembollencultuur) Toelichting: Regioaanpak/Regiocertificering zorgt voor een leerproces waarbij kwekers hun maatregelen in de bedrijfsvoering én hun gemeten emissies spiegelen aan hun collega's en daarbij worden begeleid door adviseurs uit de praktijk. Op deze wijze maken de kwekers voortdurend stappen in de verduurzaming via een meerjarige aanpak.	€ 250.000	Nieuw

Programma 6 Economie, leefbaarheid en cultuur

BD	Naam subsidie aanvrager	Max subsidie 2026	Gewijzigd
6.1	Greenport NHN / HIP Greenchain: versterking bovenregionale samenwerking Toelichting: t.b.v. veerkrachtige arbeidsmarkt rondom agrifoodsector	€ 150.000	
6.1	ROCvA- Hogeschool van Amsterdam / HIP GreenTechCampus MRA: versterking bovenregionale samenwerking Toelichting: t.b.v. veerkrachtige arbeidsmarkt rondom bebouwde omgeving en (E) mobiliteit	€ 150.000	
6.1	Techport / HIP DIHO: versterking bovenregionale samenwerking Toelichting: t.b.v. veerkrachtige arbeidsmarkt rondom Duurzame Industrie Havens en Offshore	€ 150.000	
6.1	ROCvA/Flevoland- Hogeschool van Amsterdam / HIP Circulair & Digitaal: versterking bovenregionale samenwerking t.b.v. veerkrachtige arbeidsmarkt rondom circulaire en digitale transitie	€ 150.000	
6.1	Techlands, Restauratie Opleiding Projecten Toelichting: t.b.v. restauratie-opleidingen en vakmanschapsbevordering regio midden west	€ 17.000	
6.1	Gemeente Ameland / Regio Deal De Waddeneilanden 2023-2027 Toelichting: Bijdrage aan de uitvoering van de Regio Deal De Waddeneilanden “Waardevol leven in een kwetsbare omgeving”.	€ 2.325.000	
6.1	Gemeente Den-Helder, regionale detailhandelsvisie Kop van NH Toelichting: bijdrage voor de totstandkoming van de regionale detailhandelsvisie Kop van NH.	€ 10.000	
6.1	Gemeente Alkmaar, regionale detailhandelsvisie omgeving Alkmaar Toelichting: bijdrage voor de totstandkoming van de regionale detailhandelsvisie omgeving Alkmaar.	€ 10.000	
6.1	Gemeente Haarlem, regionale detailhandelsvisie Zuid-Kennemerland. Toelichting: bijdrage voor de totstandkoming van de regionale detailhandelsvisie Zuid-Kennemerland.	€ 10.000	
6.1	~~Groene Chemie, Nieuwe Economie~~ ~~Toelichting: deelname provincie aan het netwerk Groene Chemie Nieuwe Economie (GCNE) en financiële bijdrage aan het programma 2024-2026. Het platform GCNE richt zich op het versnellen van de duurzame en circulaire transitie in de chemische maakindustrie.~~	~~€ 40.000~~	Vervallen
6.1	Gemeente Velsen, binnenvaartkade Grote Hout vervangen door Zeekade Toelichting: de Grote Hout is een havengebonden en deels kadegebonden bedrijventerrein in Velsen Noord met 2 kades: een zeekade en	€ 1.000.000	

	een binnenvaartkade. De binnenvaartkade is in slechte staat en buiten gebruik gesteld. De gemeente Velsen is voornemens de binnenvaartkade te vervangen door een zeekade zodat kan worden ingespeeld worden op de vraag naar kaderuimte voor het onderhouden van windparken op zee.		
6.1	Gemeente Den Helder, Boerenverdrietsluis Subsidie aan de gemeente Den Helder voor het renoveren van de Boerenverdrietsluit, voortkomend uit een Overeenkomst met de gemeente van 11 juli 2023.	€ 10.262.000	
6.1	Innovatiefonds Noord-Holland VFFNH BV Toelichting: deze subsidie is voor opzetten van het VFF fonds-NR2 eenmalig voor de jaren 2026-2027-2028	€ 2.500.000	Nieuw
6.1	Gemeente Alkmaar: namens Regio Alkmaar, Toelichting: actualisatie regionale strategie en convenant werklocaties	€ 30.000	Nieuw
6.1	Gemeente Hoorn: namens West-Friesland, Toelichting: actualisatie regionale strategie en convenant werklocaties	€ 30.000	Nieuw
6.1	Gemeente Den Helder: namens de Kop van NH, Toelichting: actualisatie regionale strategie en convenant werklocaties	€ 30.000	Nieuw
6.1	Stichting Centrum voor Verduurzaming Regio Alkmaar Toelichting: Nadere opstartwerkzaamheden	€ 80.000	Nieuw
6.1	Route Circulair: Circulaire Routekaart Toelichting: Uitvoering van het programma Circulaire Routekaart in 2026 tot en met 2028 gericht op ondersteunen van MKB bij Circulair ondernemen	€ 345.000	Nieuw
6.1	Impact Hub Amsterdam: Ketenincubator Toelichting: Uitvoering Ketenincubator Maak-NH Circulair gericht op ketensamenwerking in de maakindustrie	€ 165.000	Nieuw
6.1	Circulair Plastics Foundation: Circulair Plastic Toelichting: Samenwerking stimuleren circulair plastic voor periode 2026-2028	€ 150.000	Nieuw
6.1	Projectbureau NZKG, Novex Toelichting: het projectbureau NZKG ondersteunt activiteiten binnen NOVEX die bijdragen aan een veerkrachtige en circulaire economie in de havencomplexen.	€ 30.000	Nieuw

6.2	Recreatieschap Spaarnwoude, Fort benoorden Spaarndam Voor restauratie en herontwikkeling van het Fort.	€ 1.000.000	Gewijzigd
6.2	Fort Pampus, nieuw entreegebouw/paviljoen Pampus Een reservering van extra € 250.000 voor de bouw van een duurzaam nieuw entreegebouw van Pampus.	€ 250.000	
6.2	Gemeente Gooise Meren, groepsschuilplaats Toelichting: doelstelling is deze groepsschuilplaats en kazemat zichtbaar te maken en een unieke beleving te geven voor bezoekers aan Muiden.	€ 175.000	
6.2	Hoogheemraadschap Rijnland Sluizencomplex Fort bij Aalsmeer Toelichting: Het betreft restauratie en het veiligstellen van Sluizencomplex Fort bij Aalsmeer.	€ 300.000	
6.2	Gemeente Haarlemmermeer, Geniepark Toelichting: doelstelling is deze groepsschuilplaats en kazemat zichtbaar te maken en een unieke beleving te geven voor bezoekers aan Haarlemmermeer.	€ 1.000.000	
6.2	Rijksmonument Artis-aquarium Toelichting: ter uitvoering van Motie M187 Instandhouding en verduurzaming Artis, bijdragen in de opgave op voorwaarde van sluitende begroting.	€ 12.700.000	
~~6.~~3 6.2	Molenfederatie Toelichting: projectsubsidie voor het organiseren van onder andere Molencontactdag.	€ 15.000	Gewijzigd
6.3	Plein C Toelichting: uitvoering programma Cultuureducatie met Kwaliteit 2025-2028.	~~€ 775.000~~ € 799.000	Gewijzigd
6.3	Probiblio Toelichting: uitvoering van de provinciale wettelijke taken in het bibliotheekstelsel.	~~€ 4.173.000~~ € 4.273.000	Gewijzigd
6.3	Vereniging Dorpswerk Noord-Holland Toelichting: De provincie stimuleert de vitaliteit van gemeenschappen. Via Dorpswerk worden initiatieven ondersteund op het gebied van leefbaarheid en sociale samenhang.	~~€ 110.000~~ € 380.000	Gewijzigd

6.3	Plein C Toelichting: De Provincie stimuleert talent-ontwikkeling binnen cultuur. Via Plein C worden bovenregionale activiteiten in NH ondersteund voor versterking van de infrastructuur en kennisdeling rond cultuurbeoefening.	€ 175.000	
6.3	ST. Sportservice Noord-Holland Toelichting: De Provincie gestimuleerd kennisdeling binnen Sport tussen gemeente.	€ 136.000	Nieuw

Provincie
Noord-Holland

Advies aan Provinciale Staten

Uw contactpersoon
C. Borst
AD/STG

Tbv Statenvergadering d.d. **02-03-2026**
Commissie Landelijk Gebied
Datum commissievergadering **09-02-2026**

19 februari 2026

Onderwerp: advies commissie Landelijk Gebied
Eerste begrotingswijziging 2026

Advies van de commissie Landelijk Gebied
Betreft: Eerste begrotingswijziging 2026 (onderdelen commissie Landelijk Gebied)

De commissie Landelijk Gebied adviseert de voordracht Eerste begrotingswijziging 2026 als bespreekstuk door te geleiden naar de Provinciale Statenvergadering van 2 maart 2026.

Kernpunten uit de bespreking:

- Brede aandacht in de commissie voor de sterk stijgende raming van de faunaschade in 2026.
- Meerdere fracties benadrukken het belang van een verschuiving van schade vergoeden naar schade voorkomen.
- Er is discussie over de mate waarin het huidige ganzenbeleid al effect heeft n en wanneer dit zichtbaar wordt in de cijfers.

Toezeggingen gedeputeerde:

- Gedeputeerde Beemsterboer zegt toe Provinciale Staten te blijven informeren over de schadecijfers van het faunabeheer en deze, indien beschikbaar, ook schriftelijk te delen.

Moties / amendementen aangekondigd:

- Geen.

Namens de commissie Landelijk Gebied
Chris Vonk

Provincie
Noord-Holland

Advies aan Provinciale Staten

Uw contactpersoon
S. Neeskens
AD/STG

Doorkiesnummer +31235145282
neeskenss@noord-holland.nl

Tbv Statenvergadering d.d. **02-03-2026**
Commissie Ruimte
Datum commissievergadering **09-02-2026**

19 februari 2026

Onderwerp: advies commissie Ruimte eerste begrotingswijziging 2026

Advies van de commissie Ruimte van 9 februari 2026
Betreft: eerste begrotingswijziging 2026

De eerste begrotingswijziging 2026 is in alle vier de commissies behandeld. In de begroting wordt vastgelegd wat de provincie in 2026 wil bereiken, wat de provincie hiervoor gaat doen en hoeveel dit mag kosten. Deze eerste begrotingswijziging omvat een bijstelling van de begroting 2026. Voor de controlerende rol van Provinciale Staten is het van belang dat de Statencommissies elk vanuit de vakinhoudelijke invalshoek de begroting bespreekt. De bespreking vanuit financiële invalshoek vindt plaats in de commissie Bestuur en haar subcommissie de Rekeningencommissie. In de commissie Ruimte zijn de onderwerpen besproken die betrekking hebben op de portefeuille van deze commissie: Ruimte, Wonen & Mobiliteit.

Tijdens de bespreking zijn de volgende kernpunten aan bod gekomen:

- Kwaliteit en beschikbaarheid (chauffeurstekort) van het openbaar vervoer
- De gevolgen van netcongestie voor vertraagde woningoplevering
- Terugvloeiing van niet-bestede OV-middelen naar de algemene middelen

Toezeggingen college: Geen

Moties/amendementen aangekondigd: geen

Namens de commissie Ruimte
L. Berkvens
Vervangend commissievoorzitter

Provincie Noord-Holland

Advies aan Provinciale Staten

Uw contactpersoon
J. Faber
AD/STG

Doorkiesnummer +31235145778
jescafaber@noord-holland.nl

Tbv Statenvergadering d.d. 02-03-2026
Commissie Bestuur
Datum commissievergadering 16-02-2026

24 februari 2026

Onderwerp: advies commissie Bestuur Eerste Begrotingswijziging 2026

Advies aan Provinciale Staten:
Betreft: Eerste begrotingswijziging 2026

De commissie Bestuur adviseert de voordracht Eerste begrotingswijziging 2026 als **bespreekstuk** door te geleiden naar de Provinciale Statenvergadering van 2 maart 2026.

Kernpunten uit de bespreking:

- Meerdere fracties uitten zorgen over het ontbreken van actuele informatie over de 25%-norm van de algemene reserve.
- Er was discussie of de decentralisatie-uitkeringen (DU's) en SPUK's thuishoren in de algemene reserve of in de (tijdelijke) bestemmingsreserves.
- Er was breed gedeelde zorg over structurele onderbesteding en het oplopen van uitgestelde intenties.
- Ook werd de faunaschade door veel fracties benoemd als een groot en structureel risico.

Toezeggingen gedeputeerden:

- Gedeputeerde Rommel geeft aan dat de 25%-norm voor de algemene reserve bij de jaarstukken aan de orde komt en niet in deze eerste begrotingswijziging. Gedeputeerde Rommel zegt toe schriftelijk een stand van zaken te geven.
- Gedeputeerde Rommel zegt toe om op papier te zetten wat de exacte status is van de decentralisatie-uitkeringen (DU's) en de specifieke uitkeringen (SPUK's), inclusief waar deze middelen precies staan en hoe ze worden geadministreerd.

- De Commissaris zegt toe om PS via twee brieven te informeren over de exacte besteding van de gelden voor asiel en de Spreidingswet.

Moties/amendementen aangekondigd:

- 50PLUS heeft aangekondigd één of meer moties in te dienen. Onderwerpen van de motie(s): uitgestelde intenties en de omgang met decentralisatie-uitkeringen en de transparantie daarvan.

Namens de commissie Bestuur
Pieter Teeuwen

Provincie Noord-Holland

Advies aan Provinciale Staten

Uw contactpersoon
M.C.H. van Boheemen
AD/STG

Doorkiesnummer +31235144628
boheemenm@noord-holland.nl

Tbv Statenvergadering d.d. **2-3-2026**
Commissie Leefomgeving
Datum commissievergadering **16-2-2026**

25 februari 2026

Onderwerp: Advies Voordracht 9-2026 Eerste begrotingswijziging 2026 Noord-Holland

Advies aan Provinciale Staten:

De commissie Leefomgeving adviseert Voordracht 9-2026 Eerste begrotingswijziging 2026 als bespreekstuk door te geleiden naar de Provinciale Statenvergadering van 2 maart 2026.

Kernpunten uit de bespreking:
- Extra sponsorgelden: steun voor evenementen, maar vragen over timing, transparantie en het budgetrecht van Provinciale Staten.
- Klimaat en energie: kritiek op extra middelen, uitgestelde besteding en zorgen over effectiviteit en uitvoerbaarheid.
- Tata Steel: vragen over hoogte van gereserveerde middelen, planning, uitstel en meetbare resultaten.
- Decentralisatie-uitkeringen: behoefte aan tijdig inzicht in bestedingsplannen vóór de kaderbrief.
- Neutraliteit van sponsoring en aandacht voor natuur- en dierenwelzijn bij evenementen.

Gedeputeerde erkent dat de planning van sponsormiddelen beter kan en wil eerder duidelijkheid geven, onder meer bij de kaderbrief. Uitstel van klimaat- en energiemiddelen komt door uitvoeringsbeperkingen; gedeputeerde onderzoekt of versnelling mogelijk is. Voor Tata Steel komt geen apart bestedingsplan; de middelen zijn gekoppeld aan lopende vergunning- en maatwerktrajecten en worden via bestaande uitvoeringsplannen verantwoord.

Toezeggingen gedeputeerde: geen

Moties/amendementen aangekondigd:
FvD overweegt een motie over het bevriezen of herverdelen van het sponsorbudget.

Namens de commissie Leefomgeving

T.K. van Wijnen
commissievoorzitter

Aanvullende beantwoording technische vraag Commissie Bestuur over Algemene reserve (SPUKs en DU's)

Inleiding

In de voordracht van de eerste begrotingswijziging 2026 (EBW) hebben we aangegeven dat, als onderdeel van het vergroten van financiële discipline en realistisch ramen, we voorstellen hebben aangehouden om de begroting op te hogen zonder dat er een concreet uitvoeringsplan onder ligt. Om die reden heeft GS bijvoorbeeld een aantal decentralisatie uitkeringen (DU) die in de september-en decembercirculaire zijn aangekondigd nog niet aan begrotingsprogramma's toegevoegd omdat er nog geen bestedingsplan voor aanwezig is. De middelen blijven beschikbaar voor de doelen zoals die in de DU zijn genoemd en worden tot die tijd aan de algemene reserve toegevoegd.

Ook voor specifieke uitkeringen (SPUK's) hebben we kritisch gekeken naar de uitvoeringsgereedheid van ramingen. Als die niet concreet genoeg zijn, hebben we ervoor gekozen om deze niet in de begrotingswijziging mee te nemen. De middelen blijven in dat geval staan op de balans.

Tijdens de bespreking van de EBW2026 in de commissie Bestuur (16 februari 2026) is de vraag gesteld of de SPUK- middelen en de decentralisatie uitkeringen (DU's) toegevoegd kunnen worden aan (een) bestemmingsreserve('s). Hieronder wordt toegelicht waarom SPUK-middelen en DU's anders worden behandeld en waarom wij adviseren om DU's toe te voegen aan een algemene reserve en geen gebruik te maken van (een) aparte bestemmingsreserve('s).

Daarnaast is een vraag gesteld waarom bij de EBW2026 geen melding is gemaakt over de omvang van de algemene reserve in relatie tot de omvangseis van 25% van de structurele algemene dekkingsmiddelen. Zie het antwoord onder kopje 3.

1. **Verwerking van SPUKS**

Tijdens bespreking van de EBW2026 in de commissie Bestuur is ervan uitgegaan dat zowel SPUKS als DU's op eenzelfde wijze verwerkt moeten gaan worden; dat is echter niet het geval. De ontvangen SPUK middelen worden op de balans opgenomen onder de vooruit ontvangen bedragen en zijn daarmee onderdeel van het vreemd vermogen. Ontvangen SPUK-middelen moeten aan het Rijk worden terugbetaald indien ze niet binnen de gestelde termijn tot besteding zijn gekomen. Pas in het jaar van besteding worden de middelen op de begroting geplaatst als baten. Ze hebben daarom niets te maken met het vraagstuk of deze in een bestemmingsreserve of algemene reserve opgenomen moeten worden. De verwerking van SPUKS blijft op dezelfde manier plaatsvinden zoals we dat altijd deden, met dien verstande dat we het moment van ramen van de baten (en de daarmee samenhangende lasten) meer realistisch verwerken in de begroting.

2. Decentralisatie uitkeringen (DU's)

Voor verwerking van de DU's is het in de eerste plaats van belang wat onze eigen kaders zeggen over het instellen van bestemmingsreserves. In de nota reserves staat onder andere vermeld dat voor bedragen kleiner dan €5 miljoen geen bestemmingsreserve ingesteld mag worden maar dat dit in de exploitatie opgenomen moet worden. Het is echter mogelijk om hiervan af te wijken als dat toegelicht kan worden. Hieronder wordt daarom toegelicht waarom het toch wenselijk is om dit in de algemene reserve te storten. Daarnaast wordt aangegeven waarom de algemene reserve de voorkeur heeft boven (een) bestemmingsreserve('s).

Een belangrijk argument om de DU's in de algemene reserve te storten is het feit dat dit het probleem van de jaarlijkse onderbesteding verkleint. In de praktijk is het moment van besteding van DU's vaak op een ander moment dan het moment waarop de middelen ontvangen worden; dit zorgt voor onderbesteding. Door de ontvangen middelen tussentijds te storten in de algemene reserve en pas toe te voegen aan het hiervoor bedoelde budget als een bestedingsplan is voorgelegd, is de kans op onderbesteding kleiner dan wanneer het direct bij ontvangst toegevoegd wordt aan het budget.

Hieronder een toelichting van hoe de DU verwerkt wordt (per circulaire):

Circulaire	**Moment van verwerken**	**Toelichting**
Meicirculaire (jaar t)	TBW jaar t	De DU's uit de meicirculaire worden direct op het budget gezet en dus niet eerst in de algemene reserve gestort. Dit wordt gedaan omdat er nog voldoende tijd is om in hetzelfde jaar uit te geven en als dat niet lukt dan kan het nog een jaar meegenomen worden bij de LBW met de Uitgestelde intenties (UI). Als het in jaar t+1 niet wordt uitgegeven valt het vrij naar de algemene middelen
Septembercirculaire (jaar t)	Storting in de algemene reserve bij de LBW in jaar t en daarna (na overleg van reëel bestedingsplan) bij TBW (t+1) onttrekken aan de algemene reserve en toevoegen aan het exploitatiebudget	De DU's uit de septembercirculaire worden eerst gestort in de algemene reserve en in de TBW in het daaropvolgende jaar toegevoegd aan het exploitatiebudget. Voorwaarde hiervoor is ontvangst van een reëel bestedingsplan. Als bij de TBW (t+1) geen bestedingsplan wordt ontvangen dan vervalt het recht om deze middelen te onttrekken; de middelen blijven dan vrij besteedbaar achter in de algemene reserve.

Decembercirculaire (jaar t)	Vrijval in het resultaat van de jaarrekening van jaar t. Onttrekking aan de algemene reserve bij TBW (t+1) na ontvangst reëel bestedingsplan.	De middelen uit de decembercirculaire worden via het resultaat uit jaar t toegevoegd aan de algemene reserve. Bij de TBW het daaropvolgende jaar wordt het toegevoegd aan het exploitatiebudget. Als bij de TBW (t+1) geen bestedingsplan wordt ontvangen dan vervalt het recht om deze middelen te onttrekken; de middelen blijven dan vrij besteedbaar achter in de algemene reserve.

Voordeel van deze wijze van verwerken boven het instellen van een bestemmingsreserve is dat het 'oppotten' van middelen onmogelijk wordt gemaakt. Als bij de TBW in jaar t+1 geen bestedingsplan wordt aangeleverd vervalt het recht om de middelen te gebruiken voor het doel waarvoor ze zijn ontvangen. Dit is een belangrijk argument om de algemene reserve te verkiezen boven een bestemmingsreserve.

Overigens verschilt deze handelswijze niet wezenlijk van de oude methode. Het verschil is dat de middelen niet meteen op de begroting gezet worden, maar pas als er een bestedingsplan is. Waar middelen in het verleden eerst op de begroting kwamen en pas naar de algemene middelen werden gestort wanneer ze niet tot besteding komen, draaien we dat nu om.

3. Omvang algemene reserve

Bij de EBW 2026 is geen melding gemaakt van de stand van zaken van de algemene reserve omdat (nog) geen nieuwe informatie bekend is ten opzichte van de vastgestelde begroting afgelopen november. De Staten hebben bij de begroting 2026 besloten om het rekeningresultaat van 2025 en 2026 eerst te gebruiken om het tekort van de algemene reserve aan te vullen. Het rekening resultaat van 2025 (en 2026) is op dit moment nog niet bekend en is er dus niets nieuws te melden ten opzichte van de begroting 2026.

Voor de volledigheid: de norm voor de hoogte van de algemene reserve zoals die is vastgelegd in de Financiële Verordening is 25% van de structurele algemene dekkingsmiddelen zoals die zijn verantwoord in de laatst vastgestelde jaarrekening. De berekening van de norm in 2026 baseert zich dus op de gegevens uit de jaarrekening 2024. Voor begrotingsjaar 2026 is de norm berekend op €135,5 miljoen.

Bij de begroting 2026 is de stand van de algemene reserve 122,8 miljoen. Dat is 22,7%. Bij het vaststellen van de jaarrekening 2025 wordt dan ook voorgesteld om een positief rekeningresultaat in de eerste plaats aan te wenden voor het op peil brengen van de algemene reserve.

INGETROKKEN M34/PS02-03-2026

Provinciale Staten Noord-Holland

Inzicht Besteding Decentralisatieuitkeringen

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 2 maart 2026, ter behandeling van agendapunt 7, “Eerste Begrotingswijziging” (VD 9-2026),

constaterende dat:

- GS in de Eerste Begrotingswijziging voorstelt om Decentralisatie Uitkeringen (DUs) die van het Rijk worden ontvangen waarvoor nog geen bestedingsplan is in de Algemene Reserve te storten;
- de provincie DUs niet hoeft terug te betalen wanneer een bestedingsplan uitblijft en de middelen in dat geval definitief worden toegevoegd aan de Algemene Reserve;

overwegende dat:

- het Rijk met het beschikbaar stellen van geld via DUs beoogd de provincie in staat te stellen bepaald beleid uit te voeren of extra inzet te plegen op een bepaald beleidsterrein;
- Provinciale Staten slechts beperkt zicht heeft op de ontvangen DUs en de mate waarin de uitkering van DUs leidt tot uitvoering van (extra) beleid;

verzoeken GS:

- bij iedere begroting en begrotingswijziging een overzicht te geven van de nieuw ontvangen Decentralisatie Uitkeringen en van de bestede bedragen (danwel vrijval naar de Algemene Reserve) van de eerdere ontvangen DUs, vergelijkbaar met het overzicht van de SPUKs dat nu reeds wordt gegeven in de jaarstukken[1],

en gaan over tot de orde van de dag.

Michel Klein	Sijmen Mülder	Julia Schneemann	Kelly Uiterwijk
ChristenUnie	D66	Volt	JA21

[1] In de jaarstukken 2024 op pagina 231.

M35/PS02-03-2026

VERWORPEN

MOTIE: Realistisch ramen ter voorkoming van uitgestelde intenties

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 2 maart 2026,

constaterende dat:

- de provincie inzet op "realistisch ramen" als onderdeel van versterkte financiële discipline;
- desondanks jaarlijks aanzienlijke bedragen als uitgestelde intentie worden doorgeschoven;
- in de EBW 2026 opnieuw ruim €10 miljoen doorschuift, waaronder posten die al eerder vertraging opliepen;

overwegende dat:

- het doorschuiven van budgetten via uitgestelde intenties op gespannen voet staat met het principe van realistisch ramen;
- structurele onderbesteding op bepaalde beleidsterreinen een signaal kan zijn dat ramingen te optimistisch zijn;
- een realistischere inschatting van uitvoeringstempo leidt tot een betrouwbaarder begrotingsbeeld;

verzoeken Gedeputeerde Staten:

- bij de Kaderbrief 2027 een analyse te presenteren van de uitgestelde intenties over de periode 2023-2026;
- in deze analyse te identificeren op welke beleidsterreinen structureel sprake is van doorschuiven;
- op basis van deze analyse voorstellen te doen om de ramingen op deze terreinen realistischer te maken, bijvoorbeeld door fasering over meerdere jaren of door budgetten pas op te nemen wanneer er concrete uitvoeringsgereedheid is,

en gaan over tot de orde van de dag.

Anneke van der Helm
50PLUS

Sijmen Mülder
D66

M36/PS02-03-2026

VERWORPEN

Partij voor de Dieren
Statenfractie Noord-Holland

Motie geen nieuwe evenementen sponsoren met levende dieren

Provinciale staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 2 maart 2026, ter behandeling van agendapunt 7, Eerste begrotingswijziging 2026 (voordracht 9-2026)

constaterende dat:

- in 2026, in tegenstelling tot andere jaren, veel grote (sport)evenementen in Noord-Holland kent, zoals World Pride, Wereld- en, Europese kampioenschappen;
- deze evenementen een groot beroep doen op het voor 2026 beschikbare sponsorbudget;
- wanneer de provincie deze grote (sport)evenementen sponsort er onvoldoende financiële ruimte is om een evenwichtige mix van culturele, sportieve en recreatieve evenementen te ondersteunen die aansluit bij de provinciale beleidsambities;
- de provincie daarom, als dat mogelijk is, voor 2026 meer financiële ruimte wil bieden zodat naast sponsoring voor deze (sport)evenementen ook voor 2026 aan de evenwichtige mix van sponsoring kan worden voldaan;
- er in 2019 een motie is aangenomen waarin is bepaald dat dierenwelzijn wordt meegenomen in het beleid voor sponsoring;

overwegende dat:

- er tal van evenementen te bedenken zijn zonder dieren;
- Provinciale Staten bij de behandeling van de Begroting 2026 via de motie 'Dierenwelzijn in de Begroting'[1] hebben uitgesproken om een paragraaf dierenwelzijn op te nemen in de Begroting;

verzoeken het college:

- geen nieuwe evenementen te sponsoren waarbij levende dieren worden gebruikt;

en gaan over tot de orde van de dag.

Jaap Hollebeek
Partij voor de Dieren

[1] Dierenwelzijn in Begroting NoordHolland - iBabs Publieksportaal

Provincie Noord-Holland

POSTBUS 3007 | 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier R.J.C. van der Laan
Dreef 3, tweede etage
2012 HR HAARLEM

Gedeputeerde Staten

Uw contactpersoon
C. Opoku
BEL/OMK

Telefoonnummer +31235145742
carlos.opoku@noord-holland.nl

Verzenddatum
15 JAN. 2026

Kenmerk
BEL/OMK CO-TB

Uw kenmerk

Betreft: Beleidskader Sportief Noord-Holland

Geachte leden,

Hierbij ontvangt u ter besluitvorming de bijgaande Statenvoordracht met het bijbehorende ontwerpbesluit en bijlagen over het beleidskader Sportief Noord-Holland.

De provincie Noord-Holland zet zich in voor een gezonde en vitale leefomgeving. In de Omgevingsvisie NH 2050 staat dat het zaak is dat regio's vitaal blijven en zich verder kunnen ontwikkelen. Hiertoe maken zij kwalitatieve en kwantitatieve afspraken over woningbouw, werklocaties en over de ontwikkeling en locaties van voorzieningen. Sport is een essentieel onderdeel van de voorzieningen. Sport draagt samen met cultuur en dorpshuizen bij aan de kwaliteit van de leefomgeving en aan de brede welvaart.
De provincie wil daarom gemeenten ondersteunen door ze met elkaar te verbinden bij het maken van regionale afspraken over sport. Daarnaast heeft de provincie de ambitie om de breedtesport te versterken en om te zoeken naar mogelijkheden om de ontwikkeling van regionaal sporttalent te stimuleren en de brug te slaan met topsport. Deze ambities staan in het Coalitieakkoord 2023-2027 Verbindend Vooruit en zijn vertaald in het (ontwerp)beleidskader Sportief Noord-Holland.

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143

Houtplein 33
2012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl
Kvk-nummer 34362354
Btw-nummer NL.0010.03.124.B.08

Het voorliggende beleidskader bevat daarmee de doelstellingen voor sportbeleid voor de komende jaren. Het kader biedt houvast voor (toekomstige) initiatieven en de rol die de provincie hierin heeft. Het Rijk en de gemeenten zijn primair verantwoordelijk voor een sterke sportinfrastructuur. De rol van de provincie is aanvullend en verbindend.

Hoogachtend,
Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris | voorzitter

M.J.H. van Kuijk

A.Th.H. van Dijk

2 bijlagen
- Voordracht Beleidskader Nota Sportief Noord-Holland
- Beleidskader Nota Sportief Noord-Holland

Provincie Noord-Holland

2026 | 11

VOORDRACHT

Provinciale Staten van Noord-Holland

Haarlem, 13 januari 2026

Onderwerp: Beleidskader Sportief Noord-Holland

Kenmerk: 5S26C5RPA2R2-2108720018-2450

Bijlagen: 1) Ontwerpbesluit, 2 (ontwerp) Beleidskader Sportief Noord-Holland

1. Inleiding

De provincie Noord-Holland zet zich in voor een gezonde en vitale leefomgeving. In de Omgevingsvisie NH 2050 staat dat het zaak is dat regio's vitaal blijven en zich verder kunnen ontwikkelen. Hiertoe maken zij kwalitatieve en kwantitatieve afspraken over woningbouw (mede gebaseerd op demografische ontwikkelingen en prognoses), werklocaties en over de ontwikkeling en locaties van voorzieningen (p.42). Ook sport en bewegen is een essentieel onderdeel van de voorzieningen. Sport draagt samen met cultuur en dorpshuizen bij aan de kwaliteit van de leefomgeving.

We willen daarom gemeenten ondersteunen door ze met elkaar te verbinden bij het maken van regionale afspraken over sport. Daarnaast heeft de provincie de ambitie om de breedtesport te versterken en om te zoeken naar mogelijkheden om de ontwikkeling van regionaal sporttalent te stimuleren en de brug te slaan met topsport. Deze ambities staan in het Coalitieakkoord 2023-2027 Verbindend Vooruit en zijn vertaald in het beleidskader Sportief Noord-Holland. Deze nota biedt daarmee een beleidskader waarin doelstellingen voor de komende jaren zijn opgenomen. Dit beleidskader biedt houvast voor (toekomstige) initiatieven en de rol die de provincie hierin heeft. Het Rijk en de gemeenten zijn primair verantwoordelijk voor een sterke sportinfrastructuur. De rol van de provincie is aanvullend en verbindend.

De laatste beleidsnotitie Sport is van 26 mei 2020. Die beleidsnotitie was een vertaling van de afspraken gemaakt in het vorige coalitieakkoord Duurzaam Doorpakken. In die beleidsnotitie Sport richtte de provincie zich specifiek op twee aandachtsgebieden: het verduurzamen van sportaccommodaties en de inclusieve sport. Gezien de nieuwe ambities in het coalitieakkoord Verbindend Vooruit en de link die daarbij gelegd wordt met voorzieningen is ervoor gekozen om nieuwe uitgangspunten en een beleidskader voor het sportbeleid te formuleren.

2. Doelstellingen en evaluatiecriteria

De nota Sportief Noord-Holland vormt een beleidskader die de rol van de provincie Noord-Holland op het thema sport verduidelijkt en versterkt. De notitie legt de basis voor ondersteuning en aanmoediging van toekomstige initiatieven en activiteiten en biedt richting voor de samenwerking tussen de provincie, gemeenten en betrokken partners.

De ambities en doelstellingen uit de nota Sportief Noord-Holland werken wij, in afstemming met gemeenten en andere stakeholders, uit in een Actieprogramma Sport Noord-Holland, die in 2026 verschijnt. Dit actieprogramma vertaalt de beleidsdoelen naar concrete projecten, samenwerkingsinitiatieven en uitvoeringsmaatregelen.

Elk twee jaar evalueren wij de actualiteit van de doelstellingen van het actieprogramma Sport en de voortgang van de uitvoering. Deze periodieke reflectie biedt ruimte om keuzes te prioriteren, middelen gericht te plannen en indien nodig om de beleidsdoelstellingen bij te stellen. Zo kunnen we tijdig inspelen op trends, maatschappelijke ontwikkelingen, nieuwe kennis en innovaties die bijdragen aan onze provinciale sport- en beweegambities.

Daarnaast nodigen wij elk twee jaar Provinciale Staten uit voor een informatief en interactief werkbezoek bij onze partners in de uitvoering van het Noord-Hollandse sportbeleid. Deze werkbezoeken dragen bij aan kennisdeling, transparantie en betrokkenheid van Statenleden bij de uitvoering en voortgang van het sportbeleid.

De uitkomsten van de tussentijdse evaluatie en werkbezoeken worden betrokken bij de voorbereiding van het volgende actieprogramma, zodat het sportbeleid van de provincie Noord-Holland actueel en toekomstgericht blijft. Zo bouwen wij samen aan een sportieve toekomst.

Met deze inzet werken provincie, gemeenten en sportpartners gezamenlijk aan het realiseren van de provinciale ambities met als einddoel een sportieve, beweegvriendelijke en inclusieve sportomgeving in Noord-Holland waarin iedereen in Noord-Holland de kans krijgt om mee te doen.

3. Financiering, communicatie en inwonersparticipatie

De (financiële) middelen voor de nadere uitvoering van het sportbeleid komen uit het budget van Voorzieningen, groot €1,5 miljoen. Met het Coalitieakkoord Verbindend Vooruit 2023-2027 is dit budget structureel beschikbaar gekomen voor de thema’s Sport, Cultuur en Dorpshuizen en -raden. Er heeft geen aparte burgerparticipatie plaatsgevonden in aanvulling op het burgerparticipatietraject dat vanuit de actualisatie van de Omgevingsvisie2050_NH heeft plaatsgevonden. Hierin is het belang terug te vinden dat inwoners van Noord-Holland hechten aan de mogelijkheden om in hun leefomgeving te kunnen sporten en bewegen.

4. Proces en procedure

Voor het opstellen van het (ontwerp)beleidskader is gebruik gemaakt van de inzet en expertise van adviesbureau BMC. Er is onder andere een beknopte analyse gemaakt van het speelveld, de meest relevante trends en ontwikkelingen, de uitdagingen en opgaven en de verschillende rollen van overheden (en specifiek de provincie) en organisaties op het gebied van sport. Naast documentanalyse zijn semigestructureerde interviews gehouden met diverse beleidsadviseurs en wethouders Sport van Noord-Hollandse gemeenten, diverse gedeputeerden van andere provincies, Sportservice Noord-Holland en stakeholders binnen de ambtelijke organisatie van de provincie Noord-Holland. Tevens hebben de afgelopen maanden bestuurlijke regionale overleggen plaatsgevonden met de wethouders sport van de Noord-Hollandse gemeenten en gedeputeerde Olthof om de rol van de provincie te verduidelijken en om op te halen wat er speelt in de regio's.

Verschillen met de eerdere Uitgangspuntennotitie Sport?
Het (ontwerp)beleidskader Sportief Noord-Holland is op 24 maart 2025 in de vorm van een Uitgangspuntennotitie Sport besproken in de commissie Leefomgeving. Deze input is in het (ontwerp)beleidskader verwerkt. Het betreft onder andere:

- een sterkere uitwerking van de maatschappelijke waarde van sport;
- de rol en positie van sportverenigingen;
- het belang van een inclusief en veilig sportklimaat.

Daarnaast is extra aandacht toegevoegd voor het bevorderen van sociale veiligheid binnen de sport en is een paragraaf opgenomen over de evaluatie en monitoring van het beleid, zodat de voortgang beter gevolgd kan worden en bijsturing tijdig mogelijk is.

Gesprekken met alle bestuurlijke regio's
Met de aanstelling van een beleidsadviseur Sport in juni 2025 zijn wij ook gestart met periodiek overleg met wethouders Sport van alle bestuurlijke regio's van Noord-Holland. Vertrekpunt was daarbij de Uitgangspuntennotitie Sport.

- Alle regio's herkennen en onderschrijven het belang van de opgenomen doelstellingen in het (ontwerp)Beleidskader.
- Alle regio's zien een duidelijke rol voor de provincie in het verbinden van partijen en het delen en ontwikkelen van kennis met bijbehorende netwerkvorming op de opgenomen thema's.
- Alle regio's begrijpen de terughoudendheid en beperkte inzet aan financiële middelen vanuit de provincie.
- Gemeenten zien geen directe rol van de provincie richting vrijwilligers en verenigingen, waarbij ook de herkenbaarheid van de afzender een rol speelt. Van de provincie vragen zij wel, op de achtergrond, een rol in de kennisontwikkeling en kennisdeling op te pakken.
- Alle regio's hebben aangegeven als eerste behoefte te hebben aan meer gezamenlijk zicht op de aanwezigheid van fysieke sportmogelijkheden en accommodaties. Dat inzicht willen de regio's benutten als onderlegger voor meer afstemming en afspraken over regionale samenwerking.

- Regio's hebben aangegeven met ons samen te willen zoeken naar een (pragmatische) manier om afspraken vast te leggen bijvoorbeeld in de vorm van een regionale Sportagenda. Tijdens de regionale gesprekken zijn ook de mogelijkheden van sponsoring van kleine regionale sportevents en samenwerking rond talentontwikkeling via onder andere de Stichting Talentboek besproken. Beiden kunnen rekenen op draagvlak in de regio's. In navolging daarvan hebben wij, tijdens het kennis- en netwerkevent Voorzieningen van 13 november 2025, de samenwerking met Talentboek en de partnerpagina Talentboek Noord-Holland gelanceerd. Met de regio's werken wij de aansluiting en samenwerking met bestaande (regionale)initiatieven nader uit.

Wat is de vervolgprocedure?
Na vaststelling van het Beleidskader Sportief Noord-Holland werken wij de doelen nader uit in een Actieprogramma Sport. Wij verwachten u hierover voor het zomerreces te kunnen informeren.

5. Voorstel

Wij stellen u voor te besluiten overeenkomstig het bijgaande ontwerpbesluit.

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

A.Th.H. van Dijk, voorzitter

M.J.H. van Kuijk, provinciesecretaris

Ontwerpbesluit

Nr. 11-2026

Provinciale Staten van Noord-Holland;

gelezen de voordracht van Gedeputeerde Staten van 13 januari 2026;

gelet op de Omgevingsvisie 2050_NH,

besluiten:

1. Het beleidskader Sportief Noord-Holland vast te stellen.

2. De uitvoering en actualisatie van het sportbeleid te volgen aan de hand van een tweejaarlijks te bespreken actieprogramma Sport en gerichte werkbezoeken.

Haarlem,

Provinciale Staten voornoemd,

voorzitter,

statengriffier,

Provincie Noord-Holland

BEL/OMK

2026 | 11

VOORDRACHT

Provinciale Staten van Noord-Holland

Haarlem, 13 januari 2026

Onderwerp: Beleidskader Sportief Noord-Holland

Kenmerk: 5S26C5RPA2R2-2108720018-2450

Bijlagen: 1) Ontwerpbesluit, 2 (ontwerp) Beleidskader Sportief Noord-Holland

1. Inleiding

De provincie Noord-Holland zet zich in voor een gezonde en vitale leefomgeving. In de Omgevingsvisie NH 2050 staat dat het zaak is dat regio's vitaal blijven en zich verder kunnen ontwikkelen. Hiertoe maken zij kwalitatieve en kwantitatieve afspraken over woningbouw (mede gebaseerd op demografische ontwikkelingen en prognoses), werklocaties en over de ontwikkeling en locaties van voorzieningen (p.42). Ook sport en bewegen is een essentieel onderdeel van de voorzieningen. Sport draagt samen met cultuur en dorpshuizen bij aan de kwaliteit van de leefomgeving.

We willen daarom gemeenten ondersteunen door ze met elkaar te verbinden bij het maken van regionale afspraken over sport. Daarnaast heeft de provincie de ambitie om de breedtesport te versterken en om te zoeken naar mogelijkheden om de ontwikkeling van regionaal sporttalent te stimuleren en de brug te slaan met topsport. Deze ambities staan in het Coalitieakkoord 2023-2027 Verbindend Vooruit en zijn vertaald in het beleidskader Sportief Noord-Holland. Deze nota biedt daarmee een beleidskader waarin doelstellingen voor de komende jaren zijn opgenomen. Dit beleidskader biedt houvast voor (toekomstige) initiatieven en de rol die de provincie hierin heeft. Het Rijk en de gemeenten zijn primair verantwoordelijk voor een sterke sportinfrastructuur. De rol van de provincie is aanvullend en verbindend.

De laatste beleidsnotitie Sport is van 26 mei 2020. Die beleidsnotitie was een vertaling van de afspraken gemaakt in het vorige coalitieakkoord Duurzaam Doorpakken. In die beleidsnotitie Sport richtte de provincie zich specifiek op twee aandachtsgebieden: het verduurzamen van sportaccommodaties en de inclusieve sport. Gezien de nieuwe ambities in het coalitieakkoord Verbindend Vooruit en de link die daarbij gelegd wordt met voorzieningen is ervoor gekozen om nieuwe uitgangspunten en een beleidskader voor het sportbeleid te formuleren.

2. Doelstellingen en evaluatiecriteria

De nota Sportief Noord-Holland vormt een beleidskader die de rol van de provincie Noord-Holland op het thema sport verduidelijkt en versterkt. De notitie legt de basis voor ondersteuning en aanmoediging van toekomstige initiatieven en activiteiten en biedt richting voor de samenwerking tussen de provincie, gemeenten en betrokken partners.

De ambities en doelstellingen uit de nota Sportief Noord-Holland werken wij, in afstemming met gemeenten en andere stakeholders, uit in een Actieprogramma Sport Noord-Holland, die in 2026 verschijnt. Dit actieprogramma vertaalt de beleidsdoelen naar concrete projecten, samenwerkingsinitiatieven en uitvoeringsmaatregelen.

Elk twee jaar evalueren wij de actualiteit van de doelstellingen van het actieprogramma Sport en de voortgang van de uitvoering. Deze periodieke reflectie biedt ruimte om keuzes te prioriteren, middelen gericht te plannen en indien nodig om de beleidsdoelstellingen bij te stellen. Zo kunnen we tijdig inspelen op trends, maatschappelijke ontwikkelingen, nieuwe kennis en innovaties die bijdragen aan onze provinciale sport- en beweegambities.

Daarnaast nodigen wij elk twee jaar Provinciale Staten uit voor een informatief en interactief werkbezoek bij onze partners in de uitvoering van het Noord-Hollandse sportbeleid. Deze werkbezoeken dragen bij aan kennisdeling, transparantie en betrokkenheid van Statenleden bij de uitvoering en voortgang van het sportbeleid.

De uitkomsten van de tussentijdse evaluatie en werkbezoeken worden betrokken bij de voorbereiding van het volgende actieprogramma, zodat het sportbeleid van de provincie Noord-Holland actueel en toekomstgericht blijft. Zo bouwen wij samen aan een sportieve toekomst.

Met deze inzet werken provincie, gemeenten en sportpartners gezamenlijk aan het realiseren van de provinciale ambities met als einddoel een sportieve, beweegvriendelijke en inclusieve sportomgeving in Noord-Holland waarin iedereen in Noord-Holland de kans krijgt om mee te doen.

3. Financiering, communicatie en inwonersparticipatie

De (financiële) middelen voor de nadere uitvoering van het sportbeleid komen uit het budget van Voorzieningen, groot €1,5 miljoen. Met het Coalitieakkoord Verbindend Vooruit 2023-2027 is dit budget structureel beschikbaar gekomen voor de thema's Sport, Cultuur en Dorpshuizen en -raden. Er heeft geen aparte burgerparticipatie plaatsgevonden in aanvulling op het burgerparticipatietraject dat vanuit de actualisatie van de Omgevingsvisie2050_NH heeft plaatsgevonden. Hierin is het belang terug te vinden dat inwoners van Noord-Holland hechten aan de mogelijkheden om in hun leefomgeving te kunnen sporten en bewegen.

4. Proces en procedure

Voor het opstellen van het (ontwerp)beleidskader is gebruik gemaakt van de inzet en expertise van adviesbureau BMC. Er is onder andere een beknopte analyse gemaakt van het speelveld, de meest relevante trends en ontwikkelingen, de uitdagingen en opgaven en de verschillende rollen van overheden (en specifiek de provincie) en organisaties op het gebied van sport. Naast documentanalyse zijn semigestructureerde interviews gehouden met diverse beleidsadviseurs en wethouders Sport van Noord-Hollandse gemeenten, diverse gedeputeerden van andere provincies, Sportservice Noord-Holland en stakeholders binnen de ambtelijke organisatie van de provincie Noord-Holland. Tevens hebben de afgelopen maanden bestuurlijke regionale overleggen plaatsgevonden met de wethouders sport van de Noord-Hollandse gemeenten en gedeputeerde Olthof om de rol van de provincie te verduidelijken en om op te halen wat er speelt in de regio's.

Verschillen met de eerdere Uitgangspuntennotitie Sport?
Het (ontwerp)beleidskader Sportief Noord-Holland is op 24 maart 2025 in de vorm van een Uitgangspuntennotitie Sport besproken in de commissie Leefomgeving. Deze input is in het (ontwerp)beleidskader verwerkt. Het betreft onder andere:

- een sterkere uitwerking van de maatschappelijke waarde van sport;
- de rol en positie van sportverenigingen;
- het belang van een inclusief en veilig sportklimaat.

Daarnaast is extra aandacht toegevoegd voor het bevorderen van sociale veiligheid binnen de sport en is een paragraaf opgenomen over de evaluatie en monitoring van het beleid, zodat de voortgang beter gevolgd kan worden en bijsturing tijdig mogelijk is.

Gesprekken met alle bestuurlijke regio's
Met de aanstelling van een beleidsadviseur Sport in juni 2025 zijn wij ook gestart met periodiek overleg met wethouders Sport van alle bestuurlijke regio's van Noord-Holland. Vertrekpunt was daarbij de Uitgangspuntennotitie Sport.

- Alle regio's herkennen en onderschrijven het belang van de opgenomen doelstellingen in het (ontwerp)Beleidskader.
- Alle regio's zien een duidelijke rol voor de provincie in het verbinden van partijen en het delen en ontwikkelen van kennis met bijbehorende netwerkvorming op de opgenomen thema's.
- Alle regio's begrijpen de terughoudendheid en beperkte inzet aan financiële middelen vanuit de provincie.
- Gemeenten zien geen directe rol van de provincie richting vrijwilligers en verenigingen, waarbij ook de herkenbaarheid van de afzender een rol speelt. Van de provincie vragen zij wel, op de achtergrond, een rol in de kennisontwikkeling en kennisdeling op te pakken.
- Alle regio's hebben aangegeven als eerste behoefte te hebben aan meer gezamenlijk zicht op de aanwezigheid van fysieke sportmogelijkheden en accommodaties. Dat inzicht willen de regio's benutten als onderlegger voor meer afstemming en afspraken over regionale samenwerking.

- Regio's hebben aangegeven met ons samen te willen zoeken naar een (pragmatische) manier om afspraken vast te leggen bijvoorbeeld in de vorm van een regionale Sportagenda. Tijdens de regionale gesprekken zijn ook de mogelijkheden van sponsoring van kleine regionale sportevents en samenwerking rond talentontwikkeling via onder andere de Stichting Talentboek besproken. Beiden kunnen rekenen op draagvlak in de regio's. In navolging daarvan hebben wij, tijdens het kennis- en netwerkevent Voorzieningen van 13 november 2025, de samenwerking met Talentboek en de partnerpagina Talentboek Noord-Holland gelanceerd. Met de regio's werken wij de aansluiting en samenwerking met bestaande (regionale)initiatieven nader uit.

Wat is de vervolgprocedure?
Na vaststelling van het Beleidskader Sportief Noord-Holland werken wij de doelen nader uit in een Actieprogramma Sport. Wij verwachten u hierover voor het zomerreces te kunnen informeren.

5. Voorstel

Wij stellen u voor te besluiten overeenkomstig het bijgaande ontwerpbesluit.

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

A.Th.H. van Dijk, voorzitter

M.J.H. van Kuijk, provinciesecretaris

Provincie Noord-Holland

2026 | 11

Besluit

Nr. 11-2026

Provinciale Staten van Noord-Holland;

gelezen de voordracht van Gedeputeerde Staten van 13 januari 2026;

gelet op de Omgevingsvisie 2050_NH,

besluiten:

1. Het beleidskader Sportief Noord-Holland vast te stellen.

2. De uitvoering en actualisatie van het sportbeleid te volgen aan de hand van een tweejaarlijks te bespreken actieprogramma Sport en gerichte werkbezoeken.

Haarlem, 2 maart 2026

Provinciale Staten voornoemd,

voorzitter,

statengriffier,

Provincie
Noord-Holland

Nota Sportief Noord-Holland

Op weg naar een sportieve, beweegvriendelijke en inclusieve sportomgeving in Noord-Holland

Haarlem, december 2025

NOTA

INHOUD

Voorwoord 3

Inleiding 4

1. Het sportlandschap 5
1.1 Het speelveld 5
1.2 Trends en ontwikkelingen in de sport 7
1.3 Wat doet de provincie 11

2. Beleidsuitgangspunten 13
2.1 Bijdragen aan een beweegvriendelijke fysieke omgeving 13
2.2 Ondersteunen van noord-hollandse gemeenten ten behoeve van ontwikkeling van sport en bewegen 15
2.3 Talentontwikkeling (topsport en breedtesport verbinden) 15
2.4 Promoten, stimuleren en inspireren van sport en bewegen 16
2.5 Een inclusief en veilig sportklimaat stimuleren in noord-holland 17

3. Het vervolg 19

Bijlage 1. Overzicht beleidsuitgangspunten, budget en ambtelijke capaciteit provincies 21

VOORWOORD

Eind 2024 en 2025 stond ik juichend langs de kant tijdens de finale van het nieuwe Noord-Hollandse schaatsevenement De Vier van Noord-Holland. Topsporters schaatsten die week vier avonden achter elkaar een marathon, iedere avond op een andere ijsbaan in Noord-Holland en iedere avond een paar rondes meer dan de avond ervoor. Meedoen aan een sportevenement als dit vraagt een ongekende hoeveelheid discipline, jaren van training én plezier van de schaatsers die meedoen. Maar belangrijker, ooit kwamen deze schaatsers ergens op een bevroren plas of een lokale ijsbaan in aanraking met de sport en werd er een vlammetje aangewakkerd dat er voor zorgde dat ze door bleven gaan en zelfs de top wilden bereiken.

Topsport is natuurlijk geen doel op zich. Wel gun ik iedereen van jong tot oud plezier in sport en bewegen. Of het nou voetbal, wandelen, schaatsen of dansen is. Sporten en bewegen dragen bij aan een gezond en gelukkig leven waardoor inwoners langer vitaal en weerbaar blijven. Regelmatig sporten en bewegen zorgt voor een gezond lichaam, stressvermindering, emotionele veerkracht, een betere slaap en meer zelfvertrouwen. Voor de ontwikkeling van kinderen is sport helemaal een belangrijke basis. Het leert kinderen samenwerken, doelen stellen, omgaan met teleurstellingen en het vieren van successen. Sport is bovendien een sociale verbinder en daarmee één van de dingen die een samenleving een samenleving maakt.

Precies om die reden kwam sport nadrukkelijker op de agenda tijdens de coalitieonderhandelingen in de zomer van 2023 na de provinciale verkiezingen. De provincie deed niet veel meer op het gebied van sport en het behoort ook niet tot wat men noemt de provinciale ‘kerntaken’. Toch zien wij kansen én noodzaak om juist nu meer te doen op dit gebied. Want als provincie is het onze taak om te kijken naar hoe de ruimte in Noord-Holland goed benut wordt. We werken aan voldoende woningen en werkgelegenheid voor alle inwoners. Maar Noord-Holland wordt pas een fijne plek om te wonen als er in diezelfde ruimte plek is voor sociale activiteiten, voor mooie natuur, voor culturele voorzieningen en voor sportfaciliteiten. Juist die dingen zorgen ervoor dat een plek meer is dan een woon- of werklocatie. Het zijn de onderdelen die een plek een samenleving maken en mensen bij elkaar brengt.

In februari 2025 hebben wij als eerste een Uitgangspuntennotie Sport vastgesteld. Daarna hebben we gesproken met Provinciale Staten, de gemeenten en andere sportorganisaties. Met dit definitieve beleidskader Sportief Noord-Holland, omschrijven we waar wij als provincie onze rol willen pakken in het sportlandschap. Daarbij gaan we niet op de stoel van de gemeenten of het Rijk zitten. We willen juist samenwerken, ondersteunen, partijen aan elkaar verbinden en aanvullende activiteiten opzetten.

Alles wat we doen heeft hetzelfde doel namelijk: zoveel mogelijk Noord-Hollanders de kans te geven in aanraking te komen met sport en bewegen. Om zo hopelijk een vlammetje aan te wakkeren en te laten zien hoe leuk en goed sporten en bewegen is.

Jeroen Olthof, gedeputeerde Sport
Provincie Noord-Holland

Foto: Ewald Geerdink

INLEIDING

De provincie Noord-Holland zet zich in voor een gezonde en vitale leefomgeving. In de Omgevingsvisie NH 2050 staat dat het zaak is dat regio's vitaal blijven en zich verder kunnen ontwikkelen. Hiertoe maken zij kwalitatieve en kwantitatieve afspraken over woningbouw, werklocaties en over de ontwikkeling en locaties van voorzieningen. Ook sport is een essentieel onderdeel van de voorzieningen. Sport draagt samen met cultuur en dorpshuizen bij aan de kwaliteit van de leefomgeving.

Sport heeft een unieke maatschappelijke waarde. Het bevordert niet alleen de lichamelijke en mentale gezondheid van inwoners, maar draagt ook bij aan sociale cohesie, inclusie en leefbaarheid in stad en dorp. Daarnaast draagt sport bij aan persoonlijke ontwikkeling en talentontplooiing. Door te sporten leren mensen omgaan met succes en tegenslag, ontwikkelen zij discipline en leren zij verantwoordelijkheid nemen. Vaardigheden die ook buiten het sportveld van grote waarde zijn. Tevens heeft sport een duidelijke maatschappelijke en ruimtelijke functie. Sportvoorzieningen dragen bij aan de aantrekkelijkheid van een leefomgeving, stimuleren ontmoeting en versterken de identiteit van een gemeenschap.

Sportverenigingen spelen hierin ook een rol en vormen het fundament van het Nederlandse sportstelsel. Zij vervullen een cruciale rol in het organiseren en faciliteren van sportactiviteiten en zorgen er mede voor dat sport toegankelijk blijft voor iedereen. Sportverenigingen creëren een omgeving waarin leden elkaar kunnen ontmoeten en sporten en bewegen. Ze zijn geworteld in de lokale gemeenschap en dragen bij aan de sociale infrastructuur van dorpen en steden. Door hun vrijwillige karakter stimuleren zij maatschappelijke betrokkenheid, vrijwillige inzet en sociale verantwoordelijkheid. Daarnaast spelen verenigingen een sleutelrol in de ontwikkeling van sporttalent.

De provincie wil daarom gemeenten ondersteunen door ze met elkaar te verbinden bij het maken van regionale afspraken over sport. Daarnaast heeft de provincie de ambitie om de breedtesport te versterken en te zoeken naar mogelijkheden om de ontwikkeling van regionaal sporttalent te stimuleren en de brug te slaan met topsport. Deze ambities staan in het Coalitieakkoord 2023-2027 Verbindend Vooruit en zijn vertaald in deze nota Sportief Noord-Holland. De nota biedt daarmee een (beleids)kader waarin doelstellingen voor de komende jaren zijn opgenomen. Dit beleidskader biedt houvast voor (toekomstige) initiatieven en de rol die de provincie hierin heeft. Het Rijk en de gemeenten zijn primair verantwoordelijk voor een sterke sportinfrastructuur. De rol van de provincie is aanvullend en verbindend.

Hoofdstuk 1 geeft een uitgebreide beschrijving van het sportlandschap. In het hoofdstuk worden de belangrijkste organisaties en spelers genoemd. Vervolgens komen belangrijke trends en ontwikkelingen aan de orde en wordt de huidige inzet van de provincie op sport en bewegen beschreven. Hoofdstuk 2 bevat de vijf beleidsdoelen en daarbij behorende uitgangspunten. Tot slot wordt in hoofdstuk 3 beschreven wat het vervolg is op deze nota.

1 HET SPORTLANDSCHAP

Om gerichte beleidskeuzes te kunnen maken is het van belang om kennis te hebben van het speelveld en de context, zeker op een beleidsterrein als sport, waar de rol van provincies is gebaseerd op keuzes en niet op wettelijke taken of verantwoordelijkheden.

1.1 Het speelveld

In deze paragraaf wordt kort de rol van de Rijksoverheid, gemeenten, NOC*NSF, sportbonden en sportaanbieders geschetst, net als de hoofdlijn van het sportbeleid van andere provincies.

De Rijksoverheid

De Rijksoverheid, en specifiek het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS), werkt aan een gezond, fit en veerkrachtig Nederland. Dat doet zij door samen te werken met voornamelijk gemeenten en (indirect) sportorganisaties. Gemeenten krijgen via de Brede Regeling Combinatiefuncties (BRC) budget voor het uitvoeren van lokaal sportstimuleringsbeleid. Met de BRC wordt deelname aan sport en cultuur verbonden met ten minste één andere sector, zoals de zorg of het onderwijs. Aangestelde functionarissen, zoals buurtsportcoaches, worden deels vanuit de regeling gefinancierd en zetten zich in om de verbinding tussen sectoren te realiseren. Cofinanciering vindt plaats vanuit de gemeentebegroting of door partners in het onderwijs, welzijn of cultuur. De BRC-regeling vormt een addendum bij het Hoofdlijnen Sportakkoord II. De financiële voorwaarden worden vastgesteld in de brede specifieke uitkering (SPUK) ten behoeve van het bevorderen van de gezondheid, sport- en beweegstimulering, cultuurparticipatie en het versterken van de sociale basis.

Het ministerie van VWS werkt samen met de Vereniging Sport en Gemeenten (VSG), de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG), het Nederlands Olympisch Comité * Nederlandse Sport Federatie (NOC*NSF) en het Platform Ondernemende Sportaanbieders (POS). Budget voor lokale uitwerking van dit akkoord wordt uitgekeerd aan gemeenten via de hierboven genoemde SPUK-regeling.

Ook in sportaccommodaties wordt door het Rijk geïnvesteerd. Sportverenigingen kunnen subsidie aanvragen via de Subsidieregeling Bouw en Onderhoud Sportaccommodaties (BOSA-regeling). Gemeenten kunnen voor investeringen in sportaccommodaties een Specifieke Uitkering Stimulering Sport aanvragen. Tot slot draagt VWS via subsidie incidenteel bij aan internationale topsportevenementen.

Provincies

Sport is niet wettelijk verankerd. Er is daardoor ook geen eenduidige lijn te ontdekken met betrekking tot provinciaal sportbeleid. Provincies bepalen zelf of ze sportbeleid opstellen, welke invulling ze daaraan geven en welke (financiële) middelen en capaciteit ze daarop inzetten. Er zijn sterke verschillen tussen de provincies. Zo investeren provincies als Noord-Brabant en Gelderland miljoenen per jaar, terwijl een provincie als Zuid-Holland aan de onderkant zit met een jaarlijks structureel budget van €900.000.

Iedere provincie heeft haar eigen speerpunten. Sommige provincies focussen op voor de cultuur van deze provincie typerende sporten, zoals Zeeland met de kernsporten wieler-, water- en strandsport en Fryslân met eigen sporten als fierljeppen, skûtsjesilen en keatsen. Andere provincies zetten in op evenementen, topsport en talentontwikkeling. Ook zijn er provincies die inzetten op het faciliteren van netwerken, zoals Limburg en Flevoland. Dat doen ze via regionale sportakkoorden en/of netwerken rond bepaalde sporten. Eén van de weinige overeenkomsten tussen de provincies is dat ze vrijwel allemaal een bijdrage leveren aan (top)sportevenementen. De uitvoering van het provinciaal sportbeleid ligt in meer of mindere mate bij de provinciale sportorganisatie, zoals Sportservice Flevoland in Flevoland, Sport Fryslân in Friesland, SportDrenthe in Drenthe en Sport Zeeland in Zeeland.

Niet alleen het beleid verschilt sterk per provincie, ook de beschikbare middelen en de grootte van de ambtelijke organisatie op sport lopen ver uiteen. Een korte beschrijving van het inhoudelijk beleid per provincie, is (inclusief enkele kerngegevens als begroting en ambtelijke capaciteit in fte) opgenomen als separate bijlage bij deze notitie.

Gemeenten

Gemeenten zijn wettelijk niet verplicht om sport- en/of beweegbeleid op te stellen. De meeste gemeenten kiezen hier echter wel voor. Het sportaccommodatiebeleid kan van oudsher worden beschouwd als de basis van het gemeentelijk sportbeleid, gericht op het faciliteren van de amateur sportbeoefening (breedtesport). De uitvoering van sportstimuleringsbeleid is door de Rijksoverheid duidelijk belegd bij gemeenten die daar ook zelf regie en verantwoordelijkheid willen nemen. De laatste jaren zetten gemeenten ook stevig in op sport- en beweegstimulering, bieden ze actief organisatorische ondersteuning van de lokale sport(verenigingen) en wordt sport ingezet als middel op andere beleidsterreinen, zoals onderwijs, preventief gezondheidsbeleid, stedelijke vernieuwing en citymarketing. Sport- en beweegstimulering is een belangrijk thema in lokaal sportbeleid of komt terug als speerpunt in lokale sportakkoorden. De uitvoering hiervan ligt primair bij gemeenten. Incidenteel zijn er middelen beschikbaar vanuit het Rijk. Ten grondslag aan de uitvoering van het sportstimuleringsbeleid liggen vaak ook lokale programma's. Tot slot hebben vooral grote gemeenten ook beleid gericht op topsport en de organisatie van grootschalige (top)sportevenementen. In Noord-Holland zijn dit onder andere Amsterdam, Haarlem, Haarlemmermeer en Alkmaar.

NOC*NSF

NOC*NSF is de bundeling van de georganiseerde sport in Nederland. Het NOC is verantwoordelijk voor het samenstellen van het team van sporters dat aan de Olympische Spelen deelneemt.

NSF is de koepelorganisatie van de Nederlandse sportbonden. Verantwoordelijkheden van NSF zijn het vertegenwoordigen van de aangesloten sportbonden in (inter) nationale organisaties en het genereren en verdelen

Foto: Marleen Fouchier

van inkomsten voor diverse (sport)programma's over de sportbonden.

Sportbonden

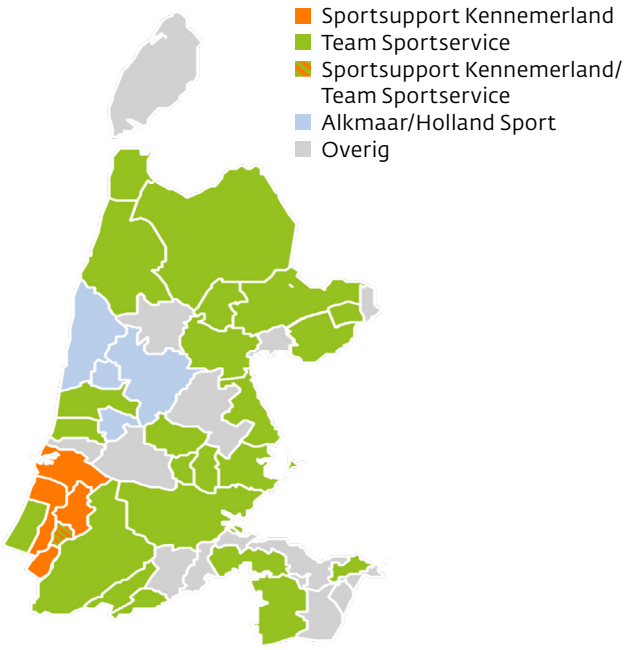
Van oudsher zijn sportbonden primair organisator van competities en toernooien, bepaler van spelregels en centraal contactorgaan voor sportverenigingen van de betreffende sport. In de loop der jaren is daar het uitvaardigen en ondersteunen van nationale teams of sporters en het actief ondersteunen van sportverenigingen bijgekomen. Tegenwoordig zoeken sportbonden steeds meer naar manieren om de sport te ontwikkelen, om aan te blijven sluiten bij behoeften van de sporter en om het eigen bestaansrecht veilig te stellen.

Vereniging Sport en Gemeenten

De Vereniging Sport en Gemeenten (VSG) is belangenbehartiger van gemeenten richting met name de Rijksoverheid. Daarnaast ondersteunt de VSG gemeenten bij sportbeleid- en accommodatievraagstukken, bijvoorbeeld door het organiseren van kennisdagen en het opzetten van regionale netwerken.

Uitvoeringsorganisaties Sport in Noord-Holland

Lokale uitvoering van breedtesport is een verantwoordelijkheid van de Noord-Hollandse gemeenten. In de praktijk maken de gemeenten gebruik van de dienstverlening van lokale of regionale uitvoeringsorganisaties of sportbedrijven. Deze uitvoerders voeren het lokale beleid uit op grond van een uitvoeringsovereenkomst gebaseerd op de door de gemeente gewenste prioriteiten (sportnota, nota sociaal domein, sportakkoord, preventieakkoord). Deze uitvoerders zijn in bijna alle gevallen ook werkgever van de lokale buurtsportcoaches en breedtesportmedewerkers. Een aantal van de uitvoeringsorganisaties werkt voor meer gemeenten, soms in een intergemeentelijke samenwerking (bijv. Kop van NH, West-Friesland).

In de overzichtskaart is zichtbaar welke aanbieders meerdere gemeenten bedienen. De grijs getinte gemeenten maken gebruik van een lokale stichting of BV, of hebben de uitvoering nog binnen het ambtelijk apparaat georganiseerd (Hoorn). Zoals op de kaart te zien is, is Team Sportservice Noord-Holland de grootste regionale uitvoeringsorganisatie voor Sport in Noord-Holland. Deze uitvoeringsorganisatie bedient ongeveer de helft van de Noord-Hollandse gemeenten.

Naast de uitvoering op lokaal niveau vervult Team Sportservice Noord-Holland ook de 'kennisfunctie sport' in opdracht van de provincie Noord-Holland.

Sportaanbieders

Binnen het speelveld van sport staat de sportaanbieder het dichtst bij de sporter. We onderscheiden op hoofdlijnen twee vormen van (georganiseerde)sportaanbieders: sportverenigingen enerzijds en commerciële en anders georganiseerde sportaanbieders anderzijds.

Sportverenigingen

Nederland kent een unieke infrastructuur van ongeveer 25.000 sportverenigingen. Het hoofddoel van een sportvereniging is het laten beoefenen van een bepaalde sport door de leden van de vereniging. Door middel van directe en indirecte subsidies trachten gemeenten sporten via verenigingen betaalbaar voor elke inwoner te houden. In 'ruil' voor deze subsidies worden verenigingen in toenemende mate door gemeenten ingezet als middel voor het bereiken van beleidsdoelstellingen, zoals het aanbieden van sportaanbod voor kwetsbare doelgroepen of een bijdrage aan doelstellingen op het gebied van gezonde leefstijl (alcohol, roken, overgewicht) in het clubhuis.

Ondernemende en anders georganiseerde sportaanbieders

Georganiseerd sporten gebeurt niet alleen bij verenigingen, maar ook bij zo'n 6.000 (over het land verspreide) commerciële en anders georganiseerde sportaanbieders. Hieronder vallen fitnesscentra, ondernemende zwembaden, maneges, zeilscholen, padelbanen, bootverhuurders, dansscholen en golfbanen.

1.2 Trends en ontwikkelingen in de sport

De (sport)wereld is in beweging. Bij het opstellen van beleid is het van belang om rekening te houden met trends en ontwikkelingen, en om uitdagingen en opgaven goed in beeld te hebben.

De organisatie van sport verandert

Hoewel het aantal sportverenigingsleden over de jaren stabiel is, vindt sportbeoefening steeds vaker in ongeorganiseerd en ongebonden verband plaats. Inwoners die sporten of bewegen doen dat vaker individueel en op flexibele tijden en locaties, vaak in de openbare ruimte.

Bekende voorbeelden zijn fietsen, (mountain)biken, hardlopen, lange afstand wandelen, hiking en nordic walking. Ook nieuwe vormen, zoals urban sports, worden populairder en vragen (specifieke) ruimte. De openbare ruimte wordt zo een speeltuin voor bijvoorbeeld free-runners, skateboarders en bmx'ers.

Focus lokaal sportbeleid verschuift

Sportbeleid is traditioneel een gemeentelijke rol. Op lokaal niveau wordt van oudsher vooral geïnvesteerd in het faciliteren van georganiseerde (verenigings)sport door aanleg, onderhoud en exploitatie van binnen- en buitensportaccommodaties. De laatste twee decennia is hier een actieve inzet op sport- en beweegstimulering bijgekomen. Aansluitend op de opgaven in het bredere sociaal domein, niet in het minst de stijgende zorgkosten, wordt sport en bewegen gezien als effectief preventief middel voor fysieke en mentale gezondheid van inwoners. Het verenigingsleven wordt in toenemende mate gezien als belangrijk verbindend element in de samenleving. In Sportakkoorden en plannen om uitvoering te geven aan het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA, gesloten door gemeenten, GGD'en, zorgverzekeraars en VWS) worden deze doelstellingen vertaald naar activiteiten. De uitvoering daarvan wordt vaak in opdracht gegeven aan combinatiefunctionarissen (BRC) en organisaties in de samenleving (verenigingen, welzijn, zorg).

Kortom, naast de rol en taak die gemeenten zichzelf toedichten op het gebied van accommodaties, is er in toenemende mate aandacht voor de inzet van de sportinfrastructuur voor brede maatschappelijke doelstellingen, vooral in het sociaal domein.

Niet alle sportvoorzieningen hebben een lokaal karakter. Voor veel sporten kunnen op lokaal niveau sportaccommodaties gerealiseerd worden. Denk aan de reguliere verenigingssport zoals voetbal, hockey, tennis en de veel beoefende binnensporten. De vraag naar deze voorzieningen is in de meeste gemeenten zo groot dat een lokaal gerealiseerde en geëxploiteerde accommodatie gelegitimeerd is. De gemeente is meestal eigenaar van de velden, sporthallen en -zalen. Buitensportverenigingen hebben daarbij vaak de opstallen (clubhuis, kleedkamers) in eigendom en beheer. Binnensportverenigingen maken gebruik van een sporthal of -zaal die overdag wordt gebruikt voor lichamelijk onderwijs, waarvoor de gemeente vanuit onderwijswetgeving verplicht is een accommodatie te bieden. Accommodatie(ontwikkeling) is daarmee in veel gevallen primair een lokale aangelegenheid. Uitzondering hierop zijn zwembaden, maar bijvoorbeeld ook indoor ijsbanen, indoor wielerbanen en topsportaccommodaties.

Foto: Joris Bisschops

Zwembaden

Een zwembad biedt plaats aan het lokaal verenigingsleven, zwemlessen, maar is ook een plek voor recreatief gebruik door inwoners. De recreatieve functie is, afhankelijk van het aanbod van zwembaden, vaak regionaal. Het zwembad is daarmee een waardevolle publieke voorziening die in de meeste gevallen commercieel geëxploiteerd wordt met een subsidie van de gemeente om de toegang voor inwoners betaalbaar te houden. Op de plekken waar zwembaden toe zijn aan groot onderhoud of nieuwbouw wordt, gezien de hoge kosten voor bouw en exploitatie, gekeken naar het ontwikkelen van zwembaden met een regionale functie in samenwerking met andere gemeenten. Dit is vaak een moeizaam proces, waarbij lokale belangen en afwegingen een rol spelen. Provincies kunnen bij deze processen met overkoepelende blik een ondersteunende rol spelen.

Accommodaties voor specifiek gebruik, zoals topsport

In veel gevallen hebben sportaccommodaties een lokaal karakter omdat er lokaal voldoende vraag is. Dat geldt niet voor alle sporten, denk aan baanwielrennen, atletiek(onderdelen) en schaatsen. Accommodaties voor deze sporten zijn relatief duur in aanleg en exploitatie, omdat relatief weinig mensen er gebruik van maken. Dit geldt ook voor topsportaccommodaties die soms specifieke eisen hebben, zoals een turnhal. Veel gemeenten zijn te klein (hebben te weinig vraag) voor deze accommodaties, waardoor regionaal afstemming noodzakelijk is om deze faciliteiten wel te kunnen bieden. Ook hiervoor geldt dat de provincie met haar overkoepelende verantwoordelijkheid een rol kan spelen in het onderzoek, de plannen en realisatie van dit type sportaccommodatie.

Verduurzamingsopgave

In 2030 moet, conform het Klimaatakkoord 2030, de CO_2-uitstoot van alle gebouwen, dus ook van sportaccommodaties, gehalveerd zijn. Ook in de sportsector wordt daarom gewerkt aan het in versneld tempo verduurzamen van accommodaties. De manier waarop dat in de sport dient te gebeuren, staat beschreven in de Routekaart Verduurzaming Sport. Deze routekaart is ondertekend door het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, NOC*NSF, de Vereniging Sport en Gemeenten, een aantal provincies, waaronder de provincie Noord-Holland, het Platform Ondernemende Sportaanbieders, de Branchevereniging Sport en Cultuurtechniek (BSNC) en het Kenniscentrum Sport & Bewegen.

Verduurzamen van sportaccommodaties levert behalve veel duurzame energie, ook kostenbesparingen én een gezonde sportomgeving op. De kostenbesparingen zijn een oplossing voor toenemende exploitatiekosten en daarmee de financiële toekomst van een vereniging. Uit recent onderzoek door het Nationaal Klimaat Platform is echter gebleken dat veel verenigingen niet in staat zijn om zelf een verduurzamingstraject te doorlopen. Ontzorging, in de vorm van een projectleider bijvoorbeeld, is een eerste benodigde stap, zo is geconcludeerd in het rapport. Verder geeft het rapport aan dat veel verenigingen daarnaast financieel niet in staat zijn om een lening voor verduurzaming af te sluiten. Veel verenigingen kunnen daarom de gewenste verduurzaming niet financieren. Zij hebben het moeilijk om een verduurzamingsslag te financieren. Financiering van de te maken verduurzamingsslag in sportvastgoed staat dan ook flink onder druk.

Commerciële en anders- georganiseerde sportaanbieders

De meest recente ontwikkeling (van de afgelopen jaren) is dat ook de commerciële en anders georganiseerde sport een actievere rol krijgt in de plannen op gemeentelijk niveau. Onder deze aanbieders verstaan we bijvoorbeeld fitnesscentra, ondernemende zwembaden, maneges, zeilscholen, padelbanen, bootverhuurders, dansscholen en golfbanen. Kenmerkend voor deze aanbieders is dat ze, meer dan verenigingen, een aanbod hebben dat aansluit bij inwoners die niet of nauwelijks bewegen en (weer) willen starten met bewegen. De kracht van de commerciële sportmarkt is pluriformiteit: in aanbod, grootte, type accommodatie, tarieven en uitstraling. Dit maakt dat inwoners kunnen sporten op het moment en de manier die hen het beste past. Daarnaast weten de commerciële sportaanbieders vaak makkelijker dan verenigingen in te spelen op maatschappelijke ontwikkelingen en wensen en behoeften van (potentiële) klanten, doordat ze flexibeler zijn dan bijvoorbeeld sportverenigingen en daardoor hun aanbod sneller kunnen en willen aanpassen aan de behoeften van de inwoner.

Tegelijkertijd zijn deze aanbieders vaak minder in beeld en/of bekend bij gemeenten, omdat hun activiteiten plaatsvinden in de openbare ruimte of in accommodaties die niet in eigendom zijn van de gemeente, wat maakt dat deze aanbieders lastiger te bereiken zijn. Gemeenten zijn voor het betrekken van deze aanbieders daarom deels afhankelijk van de waarde die deze aanbieders hechten aan het leveren van een bijdrage aan maatschappelijke opgaven, naast hun commerciële corebusiness.

Sportverenigingsleven staat onder druk

Hoewel de infrastructuur van sportverenigingen uniek en diepgeworteld is in de Nederlandse samenleving, komt het verenigingsleven steeds verder onder druk te staan. Enerzijds door een toenemende inspanning om ledenaantallen op peil te houden (individualisering en consumentisme), anderzijds als gevolg van kostenstijgingen en druk op de verenigingsorganisatie. Verenigingen hebben te maken met stijgende kosten en stagnerende inkomsten. Oplopende eisen vanuit de overheid (zoals op het gebied van sociale en fysieke veiligheid, milieu, financiële verantwoording en maatschappelijke betrokkenheid) versterken dit. Daar komt bij dat verenigingen steeds moeilijker de vrijwillige functies in bestuur en overig kader bezet krijgen. Veel verenigingen behouden met veel moeite de status quo en komen niet of nauwelijks toe aan beleidsvorming of ontwikkeling. In combinatie met een veranderende vraag (en maatschappelijke context) zet dit het voortbestaan van verenigingen verder op spanning.

Betaalbaarheid van sport voor inwoners

In het verlengde van voorgaand punt staat ook de toegankelijkheid van het sportaanbod onder druk. Kosten voor het in stand houden van aanbod en accommodaties lopen op, bijvoorbeeld door inflatie, oplopende rente en gestegen energiekosten en kosten voor energie en bouw- en onderhoudskosten. Positieve ontwikkeling is dat de door het huidige kabinet voorgenomen afschaffing van het verlaagde btw-tarief voorlopig van de baan is, dit zou een negatief effect hebben gehad op de betaalbaarheid van sport.

Tegelijkertijd loopt het vrij besteedbaar inkomen van een deel van de bevolking terug. Sportverenigingen vragen ter compensatie van de gestegen kosten om financiële steun van de overheid, met als doel de prijsstijgingen niet door te belasten aan de sportende inwoner.

Structuur voor talentontwikkeling vraagt om permanent aandacht

Tot enkele jaren geleden vormden regionale trainingscentra (RTC's) de basis van talentontwikkeling in Nederland. RTC's zijn op diverse locaties verspreid over Nederland, in het leven geroepen om sporttalenten te kunnen bedienen bóven het normale clubniveau. De RTC-structuur is door NOC*NSF beëindigd en hiermee is ook de landelijke financiering stopgezet. Daardoor is een gat ontstaan tussen de sporter als talent op de vereniging en de topsporter die bij TeamNL is aangesloten.
Financiering en coördinatie van talentontwikkeling is nu afhankelijk van beleidskeuzes van gemeenten. In veel, met name kleine, gemeenten is de beleidsaandacht voor talentontwikkeling echter nog steeds zeer beperkt, waardoor een stevige infrastructuur voor talentontwikkeling op lokaal niveau geen vanzelfsprekendheid is.

1.3 Wat doet de provincie

Op het moment van schrijven had de provincie Noord-Holland geen actuele sportnota. Wel onderneemt de provincie reeds activiteiten op het gebied van sport en bewegen. Direct en indirect. Voor sportinstellingen is de provincie vaak indirect een relevante partij. Onze eerste doelgroep zijn vaak gemeenten. Hieronder staan huidige activiteiten omschreven.

Direct: Sportservice Noord-Holland voor uitvoering Kennisfunctie sport

Een directe bijdrage van de provincie Noord-Holland aan sport in de provincie is het financieren van de Kennisfunctie Sport die uitgevoerd wordt door Sportservice Noord-Holland. De provincie betaalt hiervoor een jaarlijks bijdrage aan Sportservice Noord-Holland. De bijdrage van Sportservice Noord-Holland is voor gemeenten niet altijd in directe zin zichtbaar. De meeste gemeenten hebben namelijk primair op 'lokaal niveau' contact met Team Sportservice. In circa de helft van de Noord-Hollandse gemeenten is Team Sportservice werkgever van de buurtsportcoaches en daarmee uitvoerder van (een deel van) het lokaal sportbeleid. Indirect maken zij hiermee echter wel veel gebruik van de Kennisfunctie van Team Sportservice. De toegevoegde waarde van de Kennisfunctie zit vooral in de aanwezige provinciale/regionale kennis over de sportinfrastructuur.
Maar ook het regionale netwerk waarover de Kennisfunctie Sport beschikt, wordt als belangrijke toegevoegde waarde genoemd.

Direct: Bijdrage door sponsoring van evenementen

Een tweede vaste begrotingspost van de provincie is de sponsoring van evenementen, waaronder topsportevenementen. In het provinciale sponsorbeleid, omschreven in de Uitgangspunten Evenementensponsoring 2024-2027, wordt jaarlijks gekozen voor een mix van (breedte)sport-, recreatieve en topsportevenementen met een goede spreiding over Noord-Holland en die aansluiten bij regionale behoeften. Onder topsportevenementen worden WK's, EK's en wereldbekerwed-

strijden verstaan van door NOC*NSF erkende takken van topsport- en internationale wedstrijdsportdisciplines. Voor sponsoring komen alleen Olympische of paralympische disciplines, of disciplines die op de nominatie staan om Olympisch of paralympisch te worden in aanmerking. Naast de profilering van de provincie Noord-Holland, brengen de breedtesportactiviteiten die rondom deze evenementen georganiseerd worden mensen ook actief in beweging.

Indirect: Bijdrage aan actieve mobiliteit

De link tussen enerzijds sport & bewegen en anderzijds de activiteiten van de provincie op andere beleidsterreinen is niet altijd evident, maar is er wel. De provincie vervult onder andere taken op het gebied van ruimtelijke ordening, toerisme en recreatie en mobiliteit. Vanuit deze taken vinden activiteiten plaats die aansluiten bij het domein 'sport'. Voorbeelden hiervan zijn de actieagenda actieve mobiliteit 2022-2027 en het beleid voor recreatie en toerisme. Hierin wordt onder andere ingezet op het aanleggen van wandel-, fiets- en vaarroutes. Hoewel deze activiteiten niet binnen het domein 'sport' vallen, worden de routes wel gebruikt voor (sportieve) beweegactiviteiten.

Indirect: Het vieren van successen

De provincie besteedt, door middel van de huldiging van Olympische en Paralympische sporters op het Provinciehuis in Haarlem, aandacht aan topsportprestaties. Met het uitspreken van waardering voor deze sporters door middel van een huldiging wil de provincie betrokkenheid tonen. Ook wil de provincie met de huldiging inspiratie tot bewegen en talentontwikkeling bieden aan alle Noord-Hollanders.

Indirect: Sport en de omgevingsvisie NH2050

De omgevingsvisie NH2050 vormt het integrale toekomstbeeld voor een gezond, duurzaam en aantrekkelijk Noord-Holland. In deze Visie staan een aantal samenhangende bewegingen centraal; gezond en veilig leven, sterke en leefbare kernen en toekomstbestendige natuur en landschap. Het provinciaal sportbeleid sluit hierop aan. Sport en bewegen dragen bij aan gezondheid, vitaliteit en leefbaarheid van de provincie. Bovendien hebben sport(voorzieningen) en bewegen een duidelijk ruimtelijke component. Ze vragen om fysieke ruimte, goede bereikbaarheid en een kwalitatieve inrichting van de leefomgeving. De provincie ziet sport daarom als onderdeel van de omgevingskwaliteit. In de uitvoering van het sportbeleid wordt aangesloten bij de principes van de omgevingsvisie NH2050, met aandacht voor;

- Een gezonde leefomgeving waarin iedereen kan sporten en bewegen.
- Ruimtelijke samenhang tussen sport, recreatie, groen en mobiliteit.
- Toekomstbestendige sportaccommodaties binnen stedelijke verdichting.
- Duurzaam ruimtegebruik in multifunctionele inrichting van sportterreinen.

Door sport structureel te betrekken bij ruimtelijke ontwikkelingen wordt bijgedragen aan de brede doelen van de omgevingsvisie; gezondheid, vitaliteit en leefbaarheid.

2 BELEIDSUITGANGSPUNTEN

In dit hoofdstuk worden de beleidsuitgangspunten omschreven die wij zien als basis van het sportbeleid van Provincie Noord-Holland. Vijf belangrijke beleidsdoelen worden benoemd en daaronder volgen de uitgangspunten voor provinciaal sportbeleid. De beleidsdoelen en uitgangspunten zijn gebaseerd op het coalitieakkoord 'Verbindend vooruit! 2023-2027', de huidige activiteiten op het gebied van sport, bestaand aanpalend beleid en een inventarisatie onder gemeenten op welke thema's zij meerwaarde zien in eventuele inzet door de provincie.

2.1 Bijdragen aan een beweegvriendelijke fysieke omgeving

De provincie draagt bij aan een duurzame en toekomstbestendige beweegvriendelijke omgeving die inwoners faciliteert, stimuleert en uitdaagt om te sporten en te bewegen.

2.1.1 We verbinden sport en bewegen aan bestaande relevante beleidsprogramma's

Sport draagt, evenals cultuur, bij aan de grote opgaven waar we als provincie voor staan, zoals de druk op de schaarse ruimte, klimaatverandering en gezondheid. Het is daarom van belang sport te verbinden met andere provinciale projecten en programma's. Dit zorgt voor slimme cross-overs en versterkt de samenhang en integraliteit in beleidsontwikkeling en -uitvoering.

Ruimtelijke ordening, mobiliteit en economie behoren tot de kerntaken van de provincie. Zo zorgt de provincie onder andere voor goede fietsverbindingen en bereikbaarheid van de sportaccommodaties. Ook werkt de provincie aan de aanleg en het beheer van groengebieden om de natuur te behouden én de recreatiemogelijkheden voor wandelaars, hardlopers, fietsers, kanoërs,

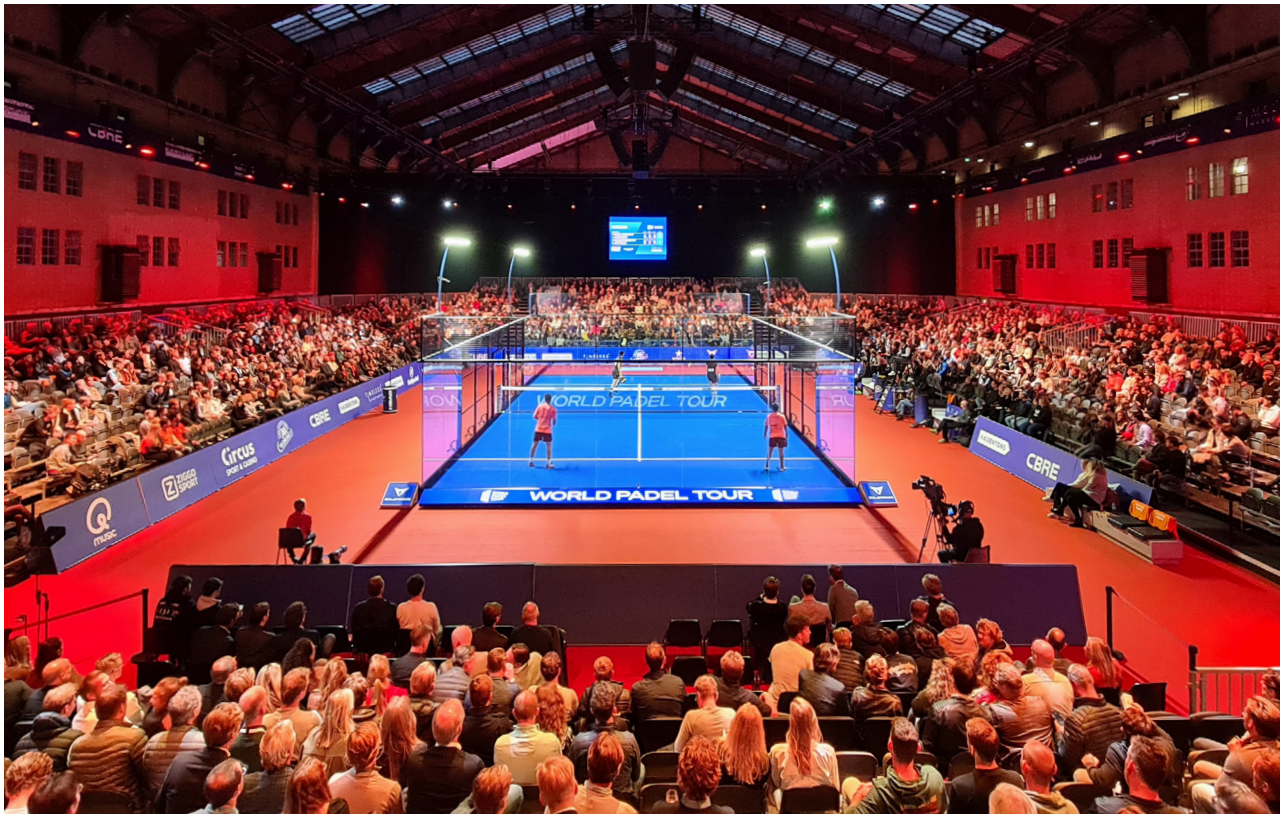
ruiters en andere recreanten te versterken. De provincie wil waar mogelijk bestaande en nieuwe natuur toegankelijk maken voor recreanten door bijvoorbeeld nieuwe wandel- en fietspaden aan te leggen of te verbeteren. Deze opgaven worden op dit moment vooral benaderd vanuit ruimtelijk of economisch perspectief. Door het toevoegen van het sport- en beweegperspectief kunnen deze projecten ook een bijdrage leveren aan doelen op het gebied van sport en bewegen. Het laten meedenken van een expert op het gebied van sport en bewegen kan daarmee zonder extra investeringen het maatschappelijk effect van een project vergroten. Concreet voorbeeld is de aanleg van snelfietspaden. Het sport- en beweegperspectief kan helpen om deze verbindingen (gericht op duurzame mobiliteit) niet alleen voor forenzen aantrekkelijker te maken, maar ook in de avonden en in het weekend voor sporters.
Er liggen kansen om het domein sport en bewegen structureel aan te sluiten op andere (ruimtelijke) beleidsterreinen. De verbinding tussen sport en bewegen, en andere beleidsterreinen zoals mobiliteit en recreatie, is relatief gemakkelijk tot stand te brengen. De focus dient te liggen op het vinden van die aansluiting en het gezamenlijk (verder) ontwikkelen van programma's die bijdragen aan bovenlokale initiatieven die (tevens) sport en beweging stimuleren.

2.1.2 We stimuleren regionale samenwerking ten behoeve van een goede regionale sportinfrastructuur

De grootte van gemeenten verschilt sterk. Dit is van invloed op wat voor voorzieningen gemeenten zelf kunnen aanbieden aan hun inwoners. Door gemeenten met elkaar te verbinden en met kennis te ondersteunen bij het realiseren of behouden van sportaccommodaties met een regionale functie zorgen we voor voldoende aanbod voor elke inwoner van Noord-Holland, ongeacht zijn of haar woonplaats.

In het coalitieakkoord staat dat de provincie op diverse ruimtelijke vraagstukken een verbindende rol op zich wenst te nemen. Ook wordt aangegeven dat voor vitale dorpen en steden goede voorzieningen, waaronder sportaccommodaties, van cruciaal belang zijn, en dat samen met gemeenten in beeld wordt gebracht welke voorzieningen nodig zijn voor een adequate regionale basisinfrastructuur.

Gemeenten zijn geneigd om veelal binnen de eigen gemeentegrenzen te kijken en werken. Sommige accommodaties hebben echter niet alleen een lokale functie, maar ook een regionale, provinciale en/of zelfs nationale functie. Coördinatie op deze accommodaties en het verbinden van initiatieven en ideeën ten aanzien van (nieuwe) accommodaties wordt door gemeenten zeer gewenst. De provincie heeft de schaalgrootte en positie om deze rol van coördinator en verbinder op zich te nemen en daarmee een rol te spelen in het creëren van een voorzieningenniveau dat passend is bij de vraag.

2.2 Ondersteunen van Noord-Hollandse gemeenten ten behoeve van ontwikkeling van sport en bewegen

De provincie levert een bijdrage aan het faciliteren en stimuleren van kennisdeling en -ontwikkeling en regionale samenwerking tussen gemeenten en andere organisaties.

2.2.1 We stimuleren regionale samenwerking ter bevordering van kennisontwikkeling

Als gemeenten meer kennis met elkaar delen hoeven ze niet ieder zelf het wiel uit te vinden, leren ze van elkaar en vindt er kruisbestuiving plaats. Op deze manier zijn gemeenten beter toegerust op hun taken en opgaven. Hiervoor is meer samenwerking nodig tussen gemeenten. Samenwerking is ook een voorwaarde voor het ontwikkelen en delen van data en kennis op lokaal, regionaal en nationaal niveau.

De grootste behoefte van (kleine) gemeenten ligt op het vlak van coördinatie, verbinding en ondersteuning van regionale samenwerking en kennisontwikkeling. Diverse gemeenten hebben relatief beperkte slagkracht en capaciteit op het terrein van sport en bewegen. Het met elkaar in contact brengen en houden van gemeenten, stelt hen in staat om laagdrempelig kennis en inspiratie te delen. Naast kennisdeling, vraagt deze coördinerende rol tevens het leggen van verbindingen met partijen als de VSG, NOC*NSF, sportbonden en/of de GGD.

De provincie wil nog sterker van meerwaarde zijn voor de lokale sport door, zowel op ambtelijk als bestuurlijk niveau, een verbindende rol tussen gemeenten te spelen bij het oppakken van (kennis)vraagstukken en opgaven die gemeentegrenzen overstijgen en/of juist te 'klein' zijn om lokaal opgepakt te worden.

2.3 Talentontwikkeling (topsport en breedtesport verbinden)

De provincie faciliteert talentontwikkeling en draagt daarmee bij aan de verbinding van top- en breedtesport.

2.3.1 We faciliteren en stimuleren talentontwikkeling in provinciaal verband

Het is voor de sport belangrijk dat talenten tijdig worden opgemerkt en kunnen doorgroeien naar de topsport. Gemeenten kunnen bij elkaar gebracht worden en zo gestimuleerd worden om zich op diverse manieren in te zetten ten behoeve van talentontwikkeling.

In het coalitieakkoord stelt de provincie Noord-Holland zich ten doel te zoeken naar mogelijkheden om de ontwikkeling van regionaal sporttalent te stimuleren door een brug te slaan naar en ruimte te geven aan topsport. Er is veel winst te behalen in het stimuleren van samenwerking op het gebied van talentontwikkeling tussen gemeenten. De provincie kan hier nadrukkelijker een rol pakken door actief verbindingen tussen gemeenten

Foto: Shot By Sylla

en regio's te leggen, zowel in de vorm van het organiseren van overlegstructuren als in het faciliteren van meer informele ontmoetingsgelegenheden voor talentvolle sporters. De verbinding van lokale en regionale initiatieven en regelingen kan op termijn leiden tot een provinciaal platform dat sporttalent in de provincie mogelijkheden en een podium biedt.

Ook de organisatie van sportevenementen, in top of breedte, kan een bijdrage leveren aan deze doelstelling. Zie daarvoor ook doel 4.

2.3.2 We vieren de successen van Noord-Hollandse topsporters

Topsport zorgt voor succesverhalen en die verhalen enthousiasmeren mensen om een sport uit te oefenen of in beweging te komen. Daarom is het goed om successen te vieren samen met gemeenten, sporttalenten en bedrijfsleven die het succes mede mogelijk hebben gemaakt.

Topsportprestaties op olympisch niveau inspireren mensen en maken ze trots. Sportprestaties van olympiërs willen we daarom vieren met een huldiging die gekoppeld kan worden aan de plekken en organisaties waar de topsporters hun talent hebben kunnen ontwikkelen. Het samen vieren van deze successen versterkt de relatie en het netwerk tussen betrokken partijen en draagt daarmee bij aan de gezamenlijke ambities op het gebied van sport en bewegen.

2.4 Promoten, stimuleren en inspireren van sport en bewegen

De provincie draagt bij aan de realisatie van evenementen die een positieve invloed hebben op de aantrekkelijkheid van de provincie Noord-Holland en die inwoners stimuleren in hun actieve leefstijl.

2.4.1 We sponsoren topsportevenementen

Topsportevenementen inspireren mensen om actiever te worden en hun eigen gezondheid te verbeteren. Ze brengen mensen samen, zowel binnen de lokale/regionale gemeenschap als op internationaal niveau. Ze bevorderen een gevoel van eenheid en gedeelde ervaring.

Sportevenementen dragen bij aan de profilering van Noord-Holland als vitale provincie, maar zijn kostbaar om te organiseren. Initiatief voor het organiseren van topsportevenementen wordt ondersteund door bijdragen van het ministerie van VWS, gemeenten, sportbonden, sportverenigingen en/of sponsors. Ook de provincie heeft een jaarlijks budget beschikbaar voor sponsoring van evenementen die voldoen aan de gestelde basisvoorwaarden en die bijdragen aan een juiste mix van culturele, breedtesport-, recreatieve en topsportevenementen die aansluiten op de beleidsambities. Zie hierover meer in de Uitgangspunten evenementensponsoring 2024-2027 (3).pdf.

Per jaar wordt door de provincie gekozen voor een mix van (breedte)sport-, recreatieve en topsportevenementen met een goede spreiding over Noord-Holland en die aansluiten bij regionale behoeften. Onder topsportevenementen worden WK's, EK's en wereldbekerwedstrijden van door NOC*NSF erkende takken van topsport- en internationale wedstrijdsportdisciplines verstaan.
Voor sponsoring komen alleen Olympische of paralympische disciplines, of disciplines die op de nominatie staan om Olympisch of paralympisch te worden, in aanmerking. In 2025 is er binnen het provinciale sponsorbeleid ook een aanvullend budget beschikbaar voor NK's en internationale toernooien.

2.4.2 We sponsoren breedtesportevenementen

Breedtesportevenementen richten zich op participatie en het bevorderen van sport op amateurniveau, en zijn bedoeld voor een brede doelgroep. Voorbeelden hiervan zijn grote hardloopwedstrijden en fiets- en wandeltochten.

Van (grootschalige) breedtesportevenementen gaat in toenemende mate aantrekkingskracht uit, vooral naar de ongeorganiseerde sporter. Deze evenementen nodigen uit en inspireren inwoners om in beweging te komen of te blijven. De evenementen dragen daarnaast bij aan het imago van de provincie als aantrekkelijk plaats om te wonen en om te bezoeken. Breedtesportevenementen en recreatieve evenementen komen in aanmerking voor sponsoring van de provincie als ze aan bepaalde basisvoorwaarden voldoen, zie hierover meer in de Uitgangspunten Evenementensponsoring.

Foto: Special Olympics nationale spelen

2.5 Een inclusief en veilig sportklimaat stimuleren in Noord-Holland

De provincie draagt bij aan een veilig en inclusief sportklimaat. We willen samen met betrokken partijen een omgeving creëren waarin iedereen zich veilig voelt en de mogelijkheid heeft om deel te nemen aan sport, ongeacht achtergrond, capaciteiten, beperking of leeftijd. Dit houdt in dat barrières voor deelname worden verminderd of weggenomen, zodat sport openstaat voor een diversiteit aan deelnemers.

2.5.1 We stimuleren toegankelijkheid van sport voor mensen met een beperking

Sport is een belangrijk middel voor het bevorderen van gezondheid, sociale inclusie en persoonlijke ontwikkeling. Toch ervaren mensen met een beperking vaak nog drempels als het gaat om deelname aan sportactiviteiten. Het is de ambitie van de provincie Noord-Holland om sport voor iedereen toegankelijk te maken en te zorgen dat ook mensen met een beperking kunnen profiteren van de voordelen die sport en bewegen met zich meebrengen.

De provincie kan ondersteuning bieden aan initiatieven en evenementen die sport voor mensen met een beperking bevorderen en toegankelijk maken. Dit geldt niet alleen voor het beoefenen van sport, maar ook het beleven van sport voor mensen met bijvoorbeeld een visuele beperking. Om de sporttoegankelijkheid te vergroten kan de provincie een verbindende rol spelen bij het bevorderen van samenwerking en kennisdeling tussen verschillende gemeenten. De provincie kan fungeren als een platform voor het uitwisselen van best practices en het stimuleren van innovatieve oplossingen voor gemeenten en regio. Langs deze weg dragen we bij aan een inclusieve sportcultuur waarin iedereen, ongeacht beperking, kan deelnemen.

2.5.2 We stimuleren toegankelijkheid van sport voor de LHBTIQ+ inwoners

Sport heeft de kracht om mensen bij elkaar te brengen en gemeenschappen te versterken. Echter, voor veel LHBTIQ+ inwoners vormt deelname aan sportactiviteiten nog vaak een uitdaging vanwege vooroordelen, discriminatie en

een gebrek aan inclusiviteit binnen de sportomgeving. De provincie Noord-Holland streeft naar een sportomgeving waarin iedereen, ongeacht seksuele oriëntatie of genderidentiteit, zich welkom voelt en kan meedoen. We erkennen het belang van een inclusieve sportcultuur en willen ons inzetten om de toegankelijkheid van sport te vergroten voor LHBTIQ+ inwoners.

De provincie kan projecten en sportprogramma's stimuleren en ondersteunen die inclusiviteit voor LHBTIQ+ inwoners bevorderen. Daarnaast kan de provincie samenwerken met LHBTIQ+ organisaties die door middel van sportevenementen diversiteit vieren en deelname van alle genders en seksuele oriëntaties aan diverse sporten bevorderen.

2.5.3 We bevorderen sociale veiligheid binnen de sport

Een veilig sportklimaat is een randvoorwaarde voor plezierige en duurzame sportdeelname. Sociale veiligheid betekent dat sporters, vrijwilligers, trainers en bezoekers zich vrij voelen om te sporten zonder angst voor grensoverschrijdend gedrag, pesten, intimidatie of discriminatie. De provincie Noord-Holland wil samen met sportorganisaties, gemeenten en maatschappelijke partners werken aan een omgeving waarin respect, integriteit en inclusiviteit centraal staan.

De provincie kan bijdragen door initiatieven te ondersteunen die gericht zijn op preventie en bewustwording rondom sociale veiligheid. Dit omvat onder andere programma's die bestuurders, trainers en vrijwilligers toerusten om signalen van onveiligheid te herkennen en hier adequaat op te reageren, evenals het stimuleren van gedragscodes, meldprocedures en scholing. Ook faciliteert de provincie regionale samenwerking en kennisdeling tussen gemeenten, sportaanbieders en expertorganisaties, zodat sterke voorbeelden en praktische hulpmiddelen breder kunnen worden ingezet.

Door gezamenlijk in te zetten op toegankelijkheid, inclusiviteit en sociale veiligheid werken we toe naar een sportomgeving waarin iedereen veilig kan sporten, zich gehoord voelt en met plezier kan deelnemen.

Foto: Annoesjka Brohm

3 HET VERVOLG

De nota *Sportief Noord-Holland* vormt het beleidskader waarin de rol van de provincie Noord-Holland op het thema sport en bewegen wordt verduidelijkt en versterkt. Deze nota legt de basis voor ondersteuning, verbinding en aanmoediging van toekomstige initiatieven en activiteiten en biedt richting voor de samenwerking tussen de provincie, gemeenten en betrokken partners.

De in deze nota geformuleerde ambities en doelstellingen krijgen concreet vorm door middel van de activiteiten die we als provincie in samenwerking met partners gaan uitvoeren. Hiervoor stellen wij, voor het eerst in 2026, periodiek een Actieprogramma Sport op en werken wij toe naar regionale afspraken, bijvoorbeeld in de vorm van een regionale agenda Sport.

Provinciale rol en inzet

De provincie vervult primair een verbindende en stimulerende rol binnen het sportdomein. Wij gaan met gemeenten in gesprek en zetten ons in voor een stevig, inclusief en samenhangend sportbeleid, waarin sporten en bewegen voor iedereen toegankelijk is. Daarbij leggen we de nadruk op regionale samenwerking, kennisdeling en talentontwikkeling.

- **Talentontwikkeling**
  Binnen het kader van talentontwikkeling verbinden we lokale sportinitiatieven met elkaar

Foto: Laurens Morel

zodat jonge sporttalenten hun weg kunnen vinden naar passende ondersteuning en begeleiding. Hierbij streven we een koppeling en bijdrage vanuit het bedrijfsleven na voor deze Noord-Hollandse talenten.

- **Regionale samenwerking en kennisdeling**
  We stimuleren en faciliteren gemeenten om sportbeleid regionaal af te stemmen en gezamenlijke programma's te ontwikkelen, onder meer op het gebied van aangepast sporten, sportdeelname voor specifieke doelgroepen, sociale veiligheid in de sport en ruimtelijke ordening opdat gemeenten efficiënt omgaan met de schaarste aan ruimte. Tevens ondersteunen we samen met andere sportpartners gemeenten bij het leren van elkaar en het ontwikkelen van activiteiten die sporten en bewegen toegankelijker maken voor alle inwoners. In samenwerking met partners organiseren we bijeenkomsten ten behoeve van kennisuitwisseling om de kennisfunctie binnen het sportbeleid verder te versterken.

Sponsoring en vieren van successen

We continueren bestaande activiteiten en inzet die bijdragen aan een sportief Noord-Holland. Zo blijven wij door middel van sponsoring bijdragen aan de organisatie van (grote) sportevenementen in Noord-Holland en behouden we structurele aandacht voor de waardering en zichtbaarheid van talenten en topsporters in onze provincie.

Evaluatie en monitoring

De ambities en doelstellingen uit de nota Sportief Noord-Holland werken wij, in afstemming met gemeenten en andere stakeholders, uit in een Actieprogramma Sport Noord-Holland, die in 2026 verschijnt. Dit actieprogramma vertaalt de beleidsdoelen naar concrete projecten, samenwerkingsinitiatieven en uitvoeringsmaatregelen.

Elk twee jaar evalueren wij de actualiteit van de doelstellingen van het actieprogramma Sport en de voortgang van de uitvoering. Deze periodieke reflectie biedt ruimte om keuzes te prioriteren, middelen gericht te plannen en indien nodig om de beleidsdoelstellingen bij te stellen. Zo kunnen we tijdig inspelen op trends, maatschappelijke ontwikkelingen, nieuwe kennis en innovaties die bijdragen aan onze provinciale sport- en beweegambities.

Daarnaast nodigen wij elk twee jaar Provinciale Staten uit voor een informatief en interactief werkbezoek bij onze partners in de uitvoering van het Noord-Hollandse sportbeleid. Deze werkbezoeken dragen bij aan kennisdeling, transparantie en betrokkenheid van Statenleden bij de uitvoering en voortgang van het sportbeleid.

De uitkomsten van de tussentijdse evaluatie en werkbezoeken worden betrokken bij de voorbereiding van het volgende actieprogramma, zodat het sportbeleid van de provincie Noord-Holland actueel en toekomstgericht blijft.

Samen bouwen aan een sportieve toekomst

Met deze inzet werken provincie, gemeenten en sportpartners gezamenlijk aan het realiseren van de provinciale ambities met als einddoel een sportieve, beweegvriendelijke en inclusieve sportomgeving in Noord-Holland waarin iedereen in Noord-Holland de kans krijgt om mee te doen.

BIJLAGE 1. OVERZICHT BELEIDS-UITGANGSPUNTEN, BUDGET EN AMBTELIJKE CAPACITEIT PROVINCIES

In deze bijlage wordt het sportbeleid van verschillende provincies uiteengezet. Wat doen de verschillende provincies op het gebied van sport, wat is hun budget hiervoor en welke ambtelijke capaciteit is hiervoor beschikbaar? Er is gesproken met de gedeputeerden Sport van de provincies Drenthe, Flevoland, Friesland, Limburg, Noord-Brabant en Zeeland. Met de provincie Zuid-Holland is ambtelijk gesproken. Met deze provincies is getracht een selectie te maken van provincies die veel doen aan sport en bewegen en daar ook veel budget voor beschikbaar hebben (Noord-Brabant, Friesland), provincies die dat minimaal doen (bijvoorbeeld Zuid-Holland) en provincies die daar tussenin vallen.

Drenthe

De provincie Drenthe heeft geen geschreven sportbeleid, maar is wel actief op het gebied van sport. Drenthe vindt het belangrijk aanvullend te werken op wat gemeenten doen. De provincie zet zich in op de pijlers talentontwikkeling, aangepast sporten, sportevenementen en accommodaties die gemeenteoverstijgend zijn. Drenthe vindt het belangrijk dat gemeenten zaken zelf oppakken en zelf financieren zover het lukt. De provincie kan wel het laatste duwtje in de rug geven. Drenthe zoekt de samenwerking op door aan te sluiten bij de overleggen met de twaalf gemeenten van de provincie, zodat ze op de hoogte zijn van waar de gemeenten mee bezig zijn.

Vanuit de provincie zijn er twee personen werkzaam op sport. In de basis heeft de provincie Drenthe €800.000 per jaar beschikbaar voor sport. Daarvan gaat €300.000 per jaar naar de regeling van topsportevenementen en €300.000 naar subsidies aan SportDrenthe, de uitvoerende organisatie. De andere €200.000 is voor incidentele zaken. Aanvullend wordt er per collegeperiode bedacht of er wel of geen plus op dit budget komt. Deze periode is er €1.000.000 extra beschikbaar voor vier jaar. De vorige periode was dit €2.000.000. Dit budget is gekoppeld aan sportevenementen.

Drenthe heeft ook een programma voor verduurzaming van maatschappelijk vastgoed. Hierbij biedt de provincie advies en ondersteuning op maat om tot een verduurzamingsplan te komen. Hierbij worden de gemeenten zelf intensief betrokken. Dit programma geldt voor gemeenten met minder dan 50.000 inwoners. Er kan hierbij gebruik worden gemaakt van de leningen van het Energiefonds Drenthe. Energiefonds Drenthe biedt een maatschappelijke energielening aan tot het bedrag van €200.000. In totaal is hiervoor €6.600.000 beschikbaar. Het is niet bekend hoeveel van dit bedrag ten goede komt aan sportaccommodaties.

Flevoland

De provincie Flevoland heeft al voor lange tijd sportbeleid en wil hiermee aanvullend zijn op de gemeenten. Flevoland focust zich op evenementen, talentontwikkeling, het toegankelijk maken van sport voor sporters met een beperking, sport in de openbare ruimte en sport in relatie tot gezondheidspreventie. De provincie kiest er bewust voor om zich niet te focussen op breedtesport, verenigingsondersteuning en accommodatiebeleid, omdat gemeenten hier een grote rol in pakken.

Flevoland heeft een uitvraag gedaan bij gemeenten waaruit bleek dat de gemeenten een meerwaarde zien voor de provincie op het gebied van verbindingen leggen en een kennisdelingsfunctie. De gemeenten vinden afstemming met de provincie erg belangrijk. De gedeputeerde probeert daarom een wethoudersoverleg sport te organiseren. De provincie kan op bestuurlijk vlak een intermediairrol pakken. Daarnaast is er ook een sportambtenarenoverleg.

Binnen de provincie werkt er 1,2 fte aan sport. Sportservice Flevoland, de uitvoeringsorganisatie van het provinciale sportbeleid, heeft ca. 8 fte in dienst. In de basis is de financiering van de sport €540.355 aan de uitvoering van het beleid, €377.553 aan Sportservice Flevoland en €53.511 aan onderzoek, advies en evaluatie. Dit is voor het basisfundament van de Flevolandse sport. Wanneer er wordt gekozen voor een impuls van €100.000 of €200.000, de opties geschreven in de sportnota, gaat dit naar de uitvoering van het beleid en kunnen er nieuwe en aanvullende ambities worden geformuleerd. De uitvoering van het sportbeleid is grotendeels in handen van Sportservice Flevoland, maar toch heeft de provincie zelf ook wat budget

voor de uitvoering. De financiering van sportevenementen wordt uitgevoerd via subsidieregeling.

Friesland

Fryslân heeft als provincie een faciliterende rol en ziet de uitvoering als een taak van de gemeenten. De provincie zet met het provinciale beleid in op het beter in de kracht zetten van gemeenten. Fryslân vindt dat het gezondheidskapitaal begint bij de jeugd. Dit biedt de provincie aan door de jeugd in aanraking te laten komen met cultuursporten, namelijk het fierljeppen, Fries dammen, kaatsen, skûtsjesilen, schaatsen en de paardensport. Sport en bewegen is niet alleen van belang vanwege de gezondheid, maar ook vanwege de leefbaarheid. Daarnaast tracht de provincie de Friese sporten vitaal te houden en de Friese sportverenigingen te versterken. Dit doet de provincie op verschillende manieren. Onder andere door een nieuw en aansprekend aanbod mogelijk te maken voor de Friese sportverenigingen. Daarnaast zorgt de provincie voor meer samenwerking tussen verenigingen, meer ondersteuning voor initiatieven en een professioneel netwerk, waardoor er meer organisatiekracht ontstaat. Om de Friese sporten een impuls te geven, reserveert de provincie voor de periode 2025-2028 jaarlijks €137.500. Als laatste helpt de provincie om Friese sportbonden weldoordachte toekomstbestendige keuzes te maken hierdoor Friese sporten vitaal te houden.

De focus ligt niet alleen op breedtesport, maar ook op topsport. In Heerenveen is het Topsport NOORD gevestigd. Dit centrum biedt onderdak aan zeven topsportprogramma's: inline-skaten, judo, langebaanschaatsen, shorttrack, turnen voor dames en heren én zwemmen. De provincie vindt het belangrijk hierin te investeren, aangezien topsport en evenementen inspireren en een groot gevoel van verbondenheid geven. Buiten Thialf is er geen aandacht en financiering voor accommodaties.

SportFryslân is de belangrijkste uitvoerder van het sportbeleid. Deze organisatie is ook de 'voelsprieten' van de provincie. De provincie heeft twee ambtenaren met sport in hun portefeuille. Het is niet bekend wat de omvang van deze functies is. De sportbegroting van Friesland is ongeveer €7.000.000. Dit zijn geen structurele middelen en dat betekent dat ze iedere vier jaar opnieuw moeten worden vastgesteld. De financiële bijdrage aan Thialf valt buiten dit budget van €7.000.000.

Limburg

Limburg is al lang en fors betrokken bij het onderwerp sport en ziet voor zichzelf een rol weggelegd als verbinder, coördinator en regisseur, door vraag en aanbod op het gebied van sport, spel en bewegen samen te brengen. In het verleden richtte het beleid zich vooral op topsport, talentontwikkeling en evenementen. In de huidige coalitieperiode richt dit zich veel meer op sport als middel. In toenemende mate ligt de focus meer op sportstimulering, omdat de provincie hierin achterblijft bij andere provincies. De ambitie is om in alle leeftijdsgroepen de sport en beweegdeelname te laten stijgen. Voor sportbeleid op lokaal niveau zijn gemeenten in de lead en de provincie op afstand. Via de regionale sportakkoorden kent de provincie de ambities van de gemeenten. Het provinciaal sportloket, dat nu intern is georganiseerd, probeert waar mogelijk te verbinden en aan te jagen.

De infrastructuur van Limburg is ingedeeld in sporttakplatforms. Dit zijn platforms per sporttak, bijvoorbeeld atletiek, turnen, volleybal of tafeltennis. Een sporttakplatform is verantwoordelijk om op samenhangende wijze breedtesport, talentontwikkeling, topsport en evenementen te versterken in haar sporttak. Dit alles met aandacht voor de specfieke relatie tussen de sociale agenda en sport. Het sporttakplatform is een aanspreekpunt voor zowel de provincie als de betreffende sport. De platformen worden getoetst op governance, veilig sportklimaat en een werkplan. Inhoudelijke keuzes waarop men zich richt maken de platforms zelf.

Het budget van de provincie Limburg voor sport is structureel €6.000.000 per jaar. Daarvan wordt €2.500.000 ingezet voor het faciliteren van sporttakplatforms voor een aantal sporten in de provincie. Dat was incidenteel geld, maar is nu structureel geworden. Voor talentontwikkeling, evenementen en sportstimulering op regionaal of provinciaal niveau is, aanvullend op lokale inspanning, ook budget beschikbaar. Zo is er een regeling voor bovenlokale evenementen op het gebied van sport en cultuur van €2.500 per evenement. Op het gebied van topsportevenementen is er een subsidieregeling beschikbaar voor unieke events, zoals de Amstel Gold Race en Jumping Indoor Maastricht. Vanuit het beleidskader worden geen investeringen gedaan in accommodaties. Dit is eventueel wel mogelijk vanuit andere beleidsterreinen, bijvoorbeeld verduurzaming.

Noord-Brabant

Sport valt onder het beleidskader Levendig Brabant. Hierin wordt gekeken hoe de sectoren sport, erfgoed, cultuur en vrije tijd kunnen worden verbonden. Het doel van dit beleidskader is om te zorgen voor een divers aanbod en te kijken naar hoe dit kan worden gekoppeld aan de maatschappelijke opgaven. De provincie heeft voor het sportbeleid gekeken naar waar zij van toegevoegde waarde kan zijn. Het beleid bestaat uit enkele speerpunten, namelijk topsportevenementen, talentontwikkeling, innovatie in de sport en Uniek Sporten. De provincie ziet geen meerwaarde voor zichzelf rondom accommodatiebeleid. Noord-Brabant heeft de uitvoering van het beleid op afstand gezet bij BrabantSport. BrabantSport ontvangt jaarlijks circa € 3 miljoen subsidie vanuit de provincie, voor het uitvoeren van het beleid op het gebied van topsport, talentontwikkeling en evenementen. De uitvoering van

het beleid op Uniek Sporten is belegd bij Sportservice Noord-Brabant. Noord-Brabant heeft 2,5 fte op de begroting staan. De provincie heeft een bedrag van ongeveer €4.500.000 miljoen zelf in beheer voor unieke sportevenementen, zoals de Vuelta. De rest van de financiering is structureel en het grootste deel wordt op afstand gezet bij BrabantSport en Sportservice Noord-Brabant, circa €3.400.000.

Zeeland

Het sportbeleid van de provincie is strak en simpel georganiseerd en valt beleidsmatig onder het programma Cultuur, Erfgoed, Leefbaarheid en Sport. De uitvoering is verankerd in het Zeeuwse Sportakkoord, wordt gedaan door SportZeeland en heeft raakvlakken met gezondheid, participatie, toerisme en recreatie. Het Zeeuws Sportakkoord heeft een zestal pijlers:
1. Inclusieve sport,
2. Duurzame sportinfrastructuur,
3. Vitale sportaanbieders,
4. Positieve sportcultuur,
5. Vaardig in bewegen en
6. Sportevenementen die inspireren.

De provincie Zeeland pakt een rol als verbinder en organiseert netwerken rond bepaalde bovenlokale vraagstukken. Recent is besloten dat de jaarlijkse provinciale bijdrage aan uitvoeringsorganisatie Sport Zeeland gaat stijgen van €350.000 naar €475.000. Dit budget wordt ingezet voor de salariskosten van de uitvoering op het vlak van sportstimulering. Bovendien is besloten het provinciale jaarlijkse uitvoeringsbudget voor het Zeeuws Sportakkoord van €250.000 te verlengen met 4 jaar. De provincie Zeeland heeft verder drie kernsporten benoemd: wielersport, beachsport en watersport. Dit heeft met name betrekking op de ondersteuning aan evenementen. Ook daar is recent besloten om door sterk stijgende organisatiekosten het budget te verhogen met €80.000 naar €330.000 per jaar.

Zuid-Holland

De speerpunten van het beleid van Zuid-Holland zijn sport en bewegen in de publieke buitenruimte, ofwel de ongeorganiseerde sport, inclusief het aantrekkelijk maken van de ruimte én sportstimulering voor doelgroepen die minder dan gemiddeld bewegen. Dit beleid is bepaald op basis van een analyse van gemeentelijke vraagstukken waarin een overkoepelende rol wordt gezien voor de provincie. Zuid-Holland zet subsidies, kennisontwikkeling door middel van onderzoeken en symposia, en een bijdrage aan het omgevingsbeleid als instrumenten in.

De provincie heeft er bewust voor gekozen geen aandacht te besteden aan talentontwikkeling, evenementen, topsport en accommodaties. Op vlak van accommodaties krijgt de provincie af en toe toch vragen. In enkele gevallen pakt de provincie er toch een rol in, maar dit doet zij enkel bij bovenlokale vraagstukken en in faciliterende zin, bijvoorbeeld door het beschikbaar maken van onderzoeksgeld. Zuid-Holland draagt nooit in financiële zin bij aan exploitatie of bouw.

Vanuit de provincie is er 1,2 fte beleidscapaciteit op sport. Vanuit de provincie is er jaarlijks €900.000 beschikbaar aan uitvoeringsmiddelen. Dit wordt verdeeld over €600.000 subsidies rondom de beweegomgeving. De afgelopen vijf jaar zijn er zo'n veertig tot vijftig projecten gerealiseerd. €200.000 gaat naar kleinere regelingen, zoals side-evenementen van grote evenementen. De laatste €100.000 is onderzoeksbudget.

Tabel 1: Overzicht provincies

Provincie	Gemeenten	Inwoners	€ per inw.	Speerpunten	Budget voor sport	Capaciteit
Drenthe	12	504.129	1,59	1. Talentontwikkeling; 2. Aangepast sporten; 3. Sportevenementen; 4. Regionale sportaccommodaties.	€800.000	2 pers. Omvang onbekend.
Flevoland	6	450.826	2,15	1. Evenementen; 2. Talentontwikkeling; 3. Toegankelijk maken voor sporters met beperking; 4. Sport in openbare ruimte; 5. Sport als preventie.	€971.419	1.2 fte.
Friesland	18	661.904	10,58	1. Cultuursporten voor jeugd; 2. Friese sport vitaal houden; 3. Friese sportverenigingen versterken.	€7.000.000	2 pers. Omvang onbekend.
Limburg	31	1.133.255	5,29	1. Sport als middel; 2. Sportstimulering; 3. Topsport; 4. Talentontwikkeling; 5. Evenementen.	€6.000.000	Onbekend.

Tabel 1: Overzicht provincies						
Provincie	**Gemeenten**	**Inwoners**	**€ per inw.**	**Speerpunten**	**Budget voor sport**	**Capaciteit**
Noord-Brabant	56	2.644.739	2,99	1. Topsportevenementen; 2. Talentontwikkeling; 3. Innovatie in de sport; 4. Uniek Sporten.	€7.900.000: €3.400.000 uitvoering en €4.500.000 voor unieke evenementen.	2.5 fte.
Zeeland	13	391.634	2,69	1. Inclusieve sport; 2. Duurzame sportinfrastructuur; 3. Vitale sportaanbieders; 4. Positieve sportcultuur; 5. Vaardig in bewegen; 6. Sportevents die inspireren.	1.055.000: waarvan €250.000 voor uitvoering en €330.000 voor stijgende organisatie-kosten.	Onbekend.
Zuid-Holland	50	3.840.460	0,23	1. Sport en bewegen in publieke buitenruimte; 2. Aantrekkelijk maken van de ruimte; 3. Sportstimulering.	€900.000	1.2 fte.
Noord-Holland	44	2.976.487	0,20		€625.000 (alle evenementen, incl. sport) €130.000 (kennisfunctie) €500.000 (onderdeel budget Voorzieningen)	1 fte beleid.

Colofon

Uitgave
Provincie Noord-Holland
Postbus 123 | 2000 MD Haarlem
Tel.: 023 514 31 43 | Fax: 023 514 40 40
www.noord-holland.nl
post@noord-holland.nl

Sportevenementen
Ironman Westfriesland, FIBA 3x3 World Tour, World Padel Tour Amsterdam Open, NK Tennis, Hilversum City Run, Dam tot Damloop, de Vier van Noord-Holland, WK Hockey dames, Ronde van de Stelling van Amsterdam en Honkbalweek Haarlem.

Grafische verzorging
The Creative Hub

Haarlem, december 2025

Provincie Noord-Holland

Advies aan Provinciale Staten

Uw contactpersoon
M.C.H. van Boheemen
AD/STG

Doorkiesnummer +31235144628
boheemenm@noord-holland.nl

Tbv Statenvergadering d.d **2-3-2026**
Commissie Leefomgeving
Datum commissievergadering **16-2-2026**

25 februari 2026

Onderwerp: Advies Voordracht 11-2026 Beleidskader Nota Sportief Noord-Holland

Advies aan Provinciale Staten:

De commissie Leefomgeving adviseert Voordracht 11-2026 Beleidskader Nota Sportief Noord-Holland als bespreekstuk door te geleiden naar de Provinciale Statenvergadering van 2 maart 2026.

Kernpunten uit de bespreking:
- Ambitie van sportbeleid versus beperkt budget en personele inzet; er is twijfel of doelen haalbaar zijn zonder extra middelen.
- Rol van de provincie: vooral verbindend en faciliterend (kennisdeling, regionale afstemming), niet primair financierend of uitvoerend.
- Nadruk op breedtesport, leefbaarheid, verenigingen en vrijwilligers.
- Inclusie en sociale veiligheid: door velen als kerntaak gezien, door sommigen als te zwaar aangezet.
- Relatie sport, recreatie en natuur: bewegen stimuleren zonder extra druk op kwetsbare natuurgebieden.

Gedeputeerde ziet de provinciale rol als verbindend en faciliterend richting gemeenten, met focus op kennisdeling, regionale samenwerking, vrijwilligersbeleid, accommodaties, talentontwikkeling en verduurzaming. Hij sluit extra middelen in de toekomst niet uit, maar wil eerst duidelijkheid over de toegevoegde waarde.

Toezeggingen gedeputeerde:
- Ondersteuning van verenigingen en vrijwilligers expliciet meenemen en verder uitwerken in het uitvoeringsprogramma.

Moties/amendementen aangekondigd:
- Motie Veilige en inclusieve kleedkamer (PvdA)
- Motie Verduurzaming sportaccommodaties (CDA)
- Amendement Bescherming kwetsbare natuur bij recreatieve ontwikkeling (PvdD)

Namens de commissie Leefomgeving

T.K. van Wijnen
commissievoorzitter

M37/PS02-03-2026
AANGENOMEN

Motie: verminderen regeldruk voor verenigingen

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 2 maart 2026, ter behandeling van agendapunt 8: Beleidskader Nota Sportief Noord-Holland.

Constaterende dat:

- Het *Beleidskader Nota Sportief Noord-Holland* beschrijft dat sportverenigingen onder druk staan;
- Sportverenigingen steeds vaker aangeven dat zij vastlopen in regels, procedures en administratieve verplichtingen;
- Het nieuwe landelijke coalitieakkoord[1] wil inzetten op het verminderen van onnodige regeldruk voor verenigingen, onder andere voor evenementen.

Overwegende dat:

- Verenigingen van grote waarde zijn voor sport, ontmoeting en sociale betrokkenheid;
- Steeds meer sportclubs in Noord-Holland door stijgende energieprijzen, toenemende regeldruk en een afname van het aantal vrijwilligers in de knel komen;
- Vrijwilligers het fundament vormen van verenigingen en overmatige regeldruk hun inzet en betrokkenheid onder druk zet;
- Er naast nationale regels ook provinciale of gemeentelijke regels zijn die praktische belemmeringen opleveren voor verenigingen en vrijwilligers;
- De provincie een belangrijke rol heeft richting gemeenten als gesprekspartner en medeoverheid.

Verzoeken GS:

- Inzichtelijk te maken hoe de provincie aansluit bij de landelijke inzet om regeldruk voor verenigingen te verminderen;
- Regeldruk voor verenigingen structureel te agenderen in gesprekken met gemeenten, met aandacht voor de lokale toepassing van landelijke wetgeving;
- Dit expliciet op te nemen in het *Actieprogramma Sport Noord-Holland* dat in 2026 verschijnt.

En gaan over tot de orde van de dag.

Dennis Heijnen CDA	Krista Jansen D66	Marloes ten Ham PvdA	Michel Becker BBB
Kelly Uiterwijk JA21	Michel Klein CU		

[1] https://www.kabinetsformatie2025.nl/documenten/2026/01/30/aan-de-slag---coalitieakkoord-2026-2030

M38/PS02-03-2026

AANGENOMEN

Motie: Veilige en Toegankelijke Kleedkamer (Noord-Holland)

Provinciale Staten van Noord-Holland, ter behandeling van **agendapunt 8: Beleidskader Nota Sportief Noord-Holland**,

Constaterende dat:

- de provincie in het Beleidskader inzet op een **inclusief en veilig sportklimaat**, waarin iedereen de mogelijkheid heeft om mee te doen. Waarin *best practices* en innovatieve oplossingen en bestaande initiatieven actief in beeld worden gebracht en gedeeld met gemeenten;
- uit onderzoek van NOC*NSF blijkt dat 700.000* Nederlanders zich niet altijd welkom en/of veilig voelen in de sport, terwijl talrijke sportaanbieders zich hier niet altijd bewust van zijn.
- Wanneer een substantieel aantal sporters zich niet altijd **veilig en/of welkom** voelt binnen de sport, of sportvoorzieningen niet toegankelijk zijn en daardoor deelname kan belemmeren voor zowel de sporter als de toeschouwer.
- de Provincie Drenthe al sinds 2022 het initiatief **'De Veilige Kleedkamer'** actief ondersteunt met een concreet stappenplan waaraan een sportvereniging zich committeert en actieve inzet zichtbaar wordt gemaakt door middel van een vignet.
- De Provincie Drenthe zich door deelname aan het initiatief '**De Veilige Kleedkamer'** inzet om een positieve bijdrage te leveren aan bewustwording en zichtbaarheid gericht op een veilig en toegankelijk sportklimaat welke inmiddels in beloond met de landelijke Sportinnovator Prijs.

Overwegende dat:

- sportverenigingen van grote waarde zijn voor sportbeoefening, ontmoeting, sociale cohesie, gemeenschapszin en brede welvaart in Noord-Holland;

- een **veilige, sociaal en fysiek toegankelijke kleedkamer** drempels verlaagt voor deelname, juist voor sporters die extra kwetsbaar zijn voor uitsluiting of onveiligheid (zoals LHBTQIA+ sporters, sporters met een functiebeperking of handicap);
- maatregelen voor sociale veiligheid en toegankelijkheid verenigingen juist **toekomstbestendiger** maken, mits verenigingen daarbij praktisch en proportioneel worden ondersteund en onnodige administratieve lasten worden voorkomen;
- Noord-Holland als provincie een verbindende rol kan spelen door gemeenten, sportbonden zoals NOC*NSF, COC, Orange The World, Women Inc., unieksporten.nl en Team Sportservice Noord-Holland (en eventueel aanvullende relevante maatschappelijke partners) te koppelen en te faciliteren met als doel deelname te vergroten en uitval ten gevolge van onveiligheid en fysieke ontoegankelijkheid tegen te gaan;

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

1. Te verkennen richting de uitvoeringsagenda hoe een soortgelijke aanpak als De Veilige Kleedkamer uitgewerkt kan worden in Noord-Holland, om bij te dragen aan de sociale veiligheid, inclusie en fysieke toegankelijkheid van sport in Noord-Holland;
2. Daarbij aan te sluiten bij de bestaande initiatieven;
3. en hierover in gesprek te treden met gemeenten, Team Sportservice Noord-Holland, NOC*NSF en relevante belangen- en kennisorganisaties.

En gaan over tot de orde van de dag.

Indiener:
Marloes ten Ham PvdA
Paul Laport GroenLinks
Ilona Haas PvdD
Heidi Bouhlel-Lascaris SP
Michel Klein CU
Dennis Heijnen CDA
Julia Schneemann Volt
Klaas Jeroen Terwal VVD
Krista Jansen D66
Michiel Becker BBB

*https://nocnsf.nl/nieuws/2021/09/lancering-campagne-welkom-in-de-sport

M39/PS02-03-2026

INGETROKKEN

Motie: Reservering budget voor subsidieregeling verduurzaming sportaccommodaties in Noord-Holland

Constaterende dat:

- Sportverenigingen en beheerders van sportaccommodaties in Noord-Holland te maken hebben met hoge energiekosten en onderhoudslasten;
- Het verduurzamen van sportaccommodaties (zoals isolatie, LED-verlichting, zonnepanelen en warmtepompen) bijdraagt aan lagere exploitatielasten;
- Het verduurzamen van sportaccommodaties bijdraagt aan de vermindering van CO_2-uitstoot;
- Sport een belangrijke maatschappelijke functie vervult op het gebied van gezondheid, sociale cohesie en leefbaarheid in zowel stedelijke als landelijke gebieden;

Overwegende dat:

- Veel sportverenigingen onvoldoende financiële middelen hebben om de noodzakelijke investeringen in verduurzaming zelfstandig te dragen en we hen hiermee ondersteunen;
- Eerdere subsidieregelingen hebben aangetoond dat een subsidieregeling een effectieve stimulans is voor verduurzamingsmaatregelen;
- Investeringen in verduurzaming zichzelf op termijn (deels) terugverdienen door lagere energielasten;
- Ondersteuning vanuit de provincie kan bijdragen aan het behalen van de provinciale klimaat- en energiedoelstellingen;

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- In de eerstvolgende Kadernota een geoormerkt budget te reserveren voor een provinciale subsidieregeling voor de verduurzaming van sportaccommodaties in Noord-Holland.

D66	CDA	SP	ChristenUnie	50PLUS
Krista Jansen	Dennis Heijnen	Heidi Bouhlel-Lascaris	Michel Klein	Anneke van der Helm

M40/PS02-03-2026

INGETROKKEN

Partij voor de Dieren
Statenfractie Noord-Holland

SP

Motie ontzie bestaande natuur bij de aanleg nieuwe wandel- en fietspaden

Provinciale staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 2 maart 2026, ter behandeling van **agendapunt 8, Beleidskader Nota Sportief Noord-Holland (voordracht 11-2026)**

Constaterende dat:

- in de Nota Sportief Noord-Holland een van de beleidsuitgangspunten is dat de provincie wil bijdragen aan een beweegvriendelijke fysieke omgeving (H2, blz. 13);
- de provincie daarbij benoemt dat ze, waar mogelijk, bestaande en nieuwe natuur toegankelijk wil maken voor (sportieve) recreatie door nieuwe wandel- en fietspaden aan te leggen of te verbeteren (blz. 14);

overwegende dat:

- dit voor nieuwe natuur een prima beleidsuitgangspunt is, maar voor bestaande natuur kan betekenen dat de recreatiedruk daar verder toeneemt;
- de Ecologische Autoriteit bij de beoordeling van de natuurbeheerplannen al dikwijls heeft aangegeven dat de recreatieve druk de toch al kwetsbare natuur niet helpt in herstel;
- die toenemende recreatiedruk bevestigd wordt door negen Noord-Hollandse terreinbeherende organisaties in hun visie ‘Natuurlijk Noord-Holland in 2050’[1)] die zij in mei 2023 aanboden aan de provincie[2)];

verzoeken GS om:

- nieuwe wandel- en fietspaden, gericht op sportieve recreatie, in bestaande natuur alleen aan te leggen in samenspraak met terreinbeherende organisaties na afweging van de belangen van de natuur;

en gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening,

Ilona Haas	Heidi Bouhlel-Lascaris
Partij voor de Dieren	SP

Bronnen:
[1)] Poster-Visie-Noord-Holland-2050-def-160124.pdf
[2)] Natuurorganisaties presenteren aanbevelingen om natuur veilig te stellen - MNH

Provincie
Noord-Holland

POSTBUS 3007 | 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier R.J.C. van der Laan
Dreef 3, tweede etage
2012 HR HAARLEM

Gedeputeerde Staten
Uw contactpersoon
M.W. Vos
CZ/FIN/SKA

Telefoonnummer +31235145010
vosm@noord-holland.nl

Verzenddatum

15 JAN. 2026

Kenmerk
FIN06012026MV2

Uw kenmerk

Betreft: Zienswijze Provinciale Staten op de kaderbrief 2027 van de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord

Geachte leden,

Hierbij ontvangt u ter besluitvorming de bijgaande statenvoordracht met het bijbehorende ontwerpbesluit, met bijlagen, over Zienswijze Provinciale Staten op de kaderbrief 2027 van de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris
M.J.H. van Kuijk

voorzitter
A.Th.H. van Dijk

3 bijlage(n)

1. Voordracht zienswijze kaderbrief 2027 ODNHN
2. Aanbiedingsbrief + Kaderbrief ODNHN 2027

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143

Houtplein 33
2012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl
Kvk-nummer 34362354
Btw-nummer NL.0010.03.124.B.08

Provincie Noord-Holland

2026 | 10

VOORDRACHT

Provinciale Staten van Noord-Holland

Haarlem, 13 januari 2026

Onderwerp: Zienswijze Provinciale Staten op de kadernota 2027 van Omgevingsdienst Noord-Holland Noord

Kenmerk: FIN06012026MV3

Bijlagen:

1. Aanbiedingsbrief kadernota 2027 van de OD NHN
2. Kaderbrief 2027 van de OD NHN

1. Inleiding

Op 15 december 2025 is door het dagelijks bestuur van de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord (OD NHN) de Kaderbrief 2027 ter zienswijze aan Provinciale Staten (PS) gestuurd. PS hebben tot 1 maart 2027 de mogelijkheid om hierop een zienswijze in te dienen. PS bespreken dit onderwerp echter op 2 maart 2026 tijdens hun vergadering. PS kunnen hierdoor niet tijdig hun zienswijze kenbaar maken aan de OD NHN. Ambtelijk wordt de OD NHN na de commissievergadering Leefomgeving van 16 februari 2026 op de hoogte gebracht van de voorlopige zienswijze op de kaderbrief 2027. Onder voorbehoud van het definitieve besluit dat PS neemt op 2 maart 2026

In de kadernota 2027 van de OD NHN worden een aantal punten besproken die uiteindelijk, bij vaststelling van de dienstverleningsovereenkomst 2027 effect kunnen hebben op de begroting van de provincie. Er is vanuit de OD NHN geen rekening gehouden met de taakstelling van € 1.000.000 in 2027 oplopend naar structureel € 2.000.000 vanaf 2028 op de totale provinciale bijdragen aan de vier Noord-Hollandse omgevingsdiensten. Een definitief voorstel voor de verdeling van deze taakstelling over de vier omgevingsdiensten volgt bij de provinciale kaderbrief 2027. De zienswijze op de begrotingen 2027 van de omgevingsdiensten in het tweede kwartaal van 2026 is het moment om de consequenties van de taakstelling aan de vier omgevingsdiensten mee te delen.

2. Wijzigingen opgenomen in de kadernota 2027 OD NHN m.b.t. proviciale taken

De kadernota 2027 is niet beleidsneutraal, op een aantal punten is er een verhoging van de bijdrage nodig. De extra aanvragen kennen verschillende oorzaken. Deels waren deze bekend en hebben te maken met het plan van aanpak robuustheid en groen staal.
Voor de door ontwikkeling van de bedrijfsvoering, de aanvullende taak Wet bodembescherming, gewasbeschermingsmiddelen en toezicht en handhaving natuur ruimtelijke ingrepen is aanvullend budget nodig.

De totale bijdrage is als volgt opgebouwd:

Onderwerp	Kosten	
Bijdrage 2026	€ 11.860.000	Vertrekpunt voor berekening bijdrage 2027, op basis van de reeds door PNH opgedragen taken aan de OD NHN
Indexatie	€ 941.000	Indexatie van 7,94%
Robuustheid	€ 650.000	Bekent uit plan van aanpak robuustheid
Herijking BVK	€ 401.000	Nieuwe aanvraag voor doorontwikkeling bedrijfsvoering
Provincie Wbb	€ 148.000	Aanvulling op bestaande wettelijke taak per 2027
VTH-plus	€ 1.418.000	Gewasbeschermingsmiddelen à € 526.00, Groen staal €210.000 incidenteel, Toezicht en handhaving natuur Ruimtelijke Ingrepen € 615.000 structureel en € 66.000 incidenteel
Totaal	€ 15.420.000	

In de begroting is de bijdrage van € 15.420.000, verdeelt over:

- Milieutaken (basistaken): € 194.000;
- VTH-plustaken: € 15.226.000

Indexatie
De indexatie komt via de methode van Financiële Uitgangspunten Gemeenschappelijke Regelingen (FUGR) uit op 7,94%. De indexatie bestaat uit een directe indexatie op de begroting en een correctie op de daadwerkelijke indexatie van de begroting 2 jaar eerder dan het jaar waarin de voorliggende kadernota wordt vastgesteld. Voor de kaderbrief 2027 gaat het om het boekjaar 2024, want de kadernota wordt in 2026 vastgesteld. Nu er een aantal jaar met de FUGR wordt gewerkt blijkt dat deze geen positieve bijdrage levert aan de werking van de gemeenschappelijke regeling. Dit is door de provincie ook aangedragen als reden om tegen te stemmen bij de invoering ervan bij de OD NHN en dit standpunt is vorig jaar nog eens herhaald in een brief (kenmerk: 2353104/2368966) aan het dagelijks bestuur van de omgevingsdienst.

Overzicht indexatiepercentages Omgevingsdiensten 2023-2027				
Begroting	OD NHN	OFGV	ODNZKG	ODIJ
2024	7,26%	3,84%	7,8%	6,02%
2025	3,95%	4,96%	4,5%	6,23%
2026	7,34%	3,5%	2,5%	3,75%
2027	7,94%	4,56%	n.n.b.	3,90%

Zo laat bovenstaande tabel zien dat sinds 2026 de OD NHN een significant hoger indexatiepercentage hanteert dan de andere omgevingsdiensten in Noord-Holland en dat de OD NHN net als de andere omgevingsdiensten reeds in 2024 is gecompenseerd voor de hoge inflatie van 2023.

Het advies voor de zienswijze is dat de OD NHN de FUGR met ingang van het boekjaar 2027 niet meer toepast en kiest voor een meer realistische indexatiemethodiek zoals de andere Noord-Hollandse omgevingsdiensten bijvoorbeeld hanteren.

Bedrijfsvoering
Met het oog op een solide bedrijfsvoering wordt er gevraagd om een aantal structurele investeringen van de deelnemers. Het gaat hier om het versterken van de strategische slagkracht van de bedrijfsvoering, facilitaire investeringen, toekomstbestendige informatievoorziening/ICT en een herijking van het functiehuis. Daarnaast heeft de OD NHN de materiële kosten opnieuw berekend wat leidt tot een verhoging van de totale begroting met € 255.000, wat gedekt zou worden uit de berekende inflatiecorrectie over 2024.

(Nieuw) Beleid
De grootste verhoging aangaande (nieuw) beleid heeft voor de provincie betrekking op de toezicht en handhaving natuur bij ruimtelijke ingrepen. Als gevolg van de toenemende complexiteit van projecten, een langer durende piekbelasting tijdens het broedseizoen en het groeiende aantal klachten en handhavingsverzoeken. Het gaat hier om de uitvoering van een wettelijke taak. Daarnaast zorgen de ontwikkelingen rond gewasbeschermingsmiddelen voor een verhoging van de bijdragen door de recente vergunningsplicht voor telers als gevolg van een aantal gerechtelijke uitspraken. Ook hier is sprake van een wettelijke taak. Het gaat hier om budgetaanvragen vanuit de OD NHN. Op dit moment is voor beide aanvragen nog geen dekking, dat dient gevonden te worden bij de kaderbrief 2027 van de provincie.

Robuustheid
Het valt ons in positieve zin op dat de OD NHN zich inzet om een robuuste omgevingsdienst te worden die uiteindelijk klaar is voor de toekomst. Dit vraagt de komende periode veel inzet van alle deelnemers deels financieel, maar ook om bestuurlijke en politieke wil. Wij willen ons in gezamenlijkheid met alle deelnemers van de OD NHN dan ook hard maken om te komen tot een robuust VTH-stelsel in Noord-Holland.

Als zienswijze wordt geadviseerd om aan te geven dat nog niet zeker is dat er dekking gevonden kan worden gevonden voor de budgetaanvragen m.b.t. bedrijfsvoering en (nieuw) beleid die de OD NHN doet in haar kadernota 2027. Ook dient de OD NHN rekening te houden met de effecten van de taakstelling op de uitvoering van de provinciale taken voor de vier Noord-Hollandse omgevingsdiensten van in totaal € 1.000.000 in 2027 oplopend tot structureel € 2.000.000 vanaf 2028. Met betrekking tot het komen tot een robuust VTH-stelsel in Noord-Holland wil de provincie zich hiervoor samen met alle deelnemers hard maken.

3. Voorstel

Wij stellen u voor te besluiten overeenkomstig het bijgaande ontwerpbesluit.

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

A.Th.H. van Dijk, voorzitter

M.J.H. van Kuijk, provinciesecretaris

Besluit

Nr. 10-2026

Provinciale Staten van Noord-Holland;

gelezen de voordracht van Gedeputeerde Staten van 13 januari 2026;

gelet op artikel 59 van de Wet gemeenschappelijke regelingen en artikel 27 van de gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Noord-Holland Noord,

besluiten geamendeerd (A5-2026):

Als zienswijze het volgende mee te geven aan het dagelijks bestuur van de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord:

1. Met klem te bepleiten af te stappen van de FUGR-systematiek vanaf boekjaar 2027, zodat de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord met een beter passende indexatiemethode kan gaan werken. Waarbij er niet meer gecorrigeerd wordt voor eerdere boekjaren.
2. Dat het nog niet zeker is of er voor de gevraagde aanvullende budgetten binnen de provincie dekking gevonden kan worden. Ook zal in gesprekken van de provincie met de vier Noord-Hollandse omgevingsdiensten gezamenlijk worden bepaald hoe de door de provincie voorgenomen bezuiniging vanaf 2027 vorm wordt geven, waarbij kerntaken behouden blijven en risico's beheersbaar zijn via prioritering en efficiëntere inzet van capaciteit.
3. En dat de provincie in gezamenlijkheid met alle deelnemers zich hard wil maken om te komen tot een robuust VTH-stelsel in Noord-Holland.

Haarlem, 2 maart 2026

Provinciale Staten voornoemd,

voorzitter,

statengriffier,

CZ / FIN / SKA

Provincie Noord-Holland

2026 | 10

VOORDRACHT

Provinciale Staten van Noord-Holland

Haarlem, 13 januari 2026

Onderwerp: Zienswijze Provinciale Staten op de kadernota 2027 van Omgevingsdienst Noord-Holland Noord

Kenmerk: FIN06012026MV3

Bijlagen:

1. Aanbiedingsbrief kadernota 2027 van de OD NHN
2. Kaderbrief 2027 van de OD NHN

1. Inleiding

Op 15 december 2025 is door het dagelijks bestuur van de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord (OD NHN) de Kaderbrief 2027 ter zienswijze aan Provinciale Staten (PS) gestuurd. PS hebben tot 1 maart 2027 de mogelijkheid om hierop een zienswijze in te dienen. PS bespreken dit onderwerp echter op 2 maart 2026 tijdens hun vergadering. PS kunnen hierdoor niet tijdig hun zienswijze kenbaar maken aan de OD NHN. Ambtelijk wordt de OD NHN na de commissievergadering Leefomgeving van 16 februari 2026 op de hoogte gebracht van de voorlopige zienswijze op de kaderbrief 2027. Onder voorbehoud van het definitieve besluit dat PS neemt op 2 maart 2026

In de kadernota 2027 van de OD NHN worden een aantal punten besproken die uiteindelijk, bij vaststelling van de dienstverleningsovereenkomst 2027 effect kunnen hebben op de begroting van de provincie. Er is vanuit de OD NHN geen rekening gehouden met de taakstelling van € 1.000.000 in 2027 oplopend naar structureel € 2.000.000 vanaf 2028 op de totale provinciale bijdragen aan de vier Noord-Hollandse omgevingsdiensten. Een definitief voorstel voor de verdeling van deze taakstelling over de vier omgevingsdiensten volgt bij de provinciale kaderbrief 2027. De zienswijze op de begrotingen 2027 van de omgevingsdiensten in het tweede kwartaal van 2026 is het moment om de consequenties van de taakstelling aan de vier omgevingsdiensten mee te delen.

2. Wijzigingen opgenomen in de kadernota 2027 OD NHN m.b.t. proviciale taken

De kadernota 2027 is niet beleidsneutraal, op een aantal punten is er een verhoging van de bijdrage nodig. De extra aanvragen kennen verschillende oorzaken. Deels waren deze bekend en hebben te maken met het plan van aanpak robuustheid en groen staal.
Voor de door ontwikkeling van de bedrijfsvoering, de aanvullende taak Wet bodembescherming, gewasbeschermingsmiddelen en toezicht en handhaving natuur ruimtelijke ingrepen is aanvullend budget nodig.

De totale bijdrage is als volgt opgebouwd:

Onderwerp	Kosten	
Bijdrage 2026	€ 11.860.000	Vertrekpunt voor berekening bijdrage 2027, op basis van de reeds door PNH opgedragen taken aan de OD NHN
Indexatie	€ 941.000	Indexatie van 7,94%
Robuustheid	€ 650.000	Bekent uit plan van aanpak robuustheid
Herijking BVK	€ 401.000	Nieuwe aanvraag voor doorontwikkeling bedrijfsvoering
Provincie Wbb	€ 148.000	Aanvulling op bestaande wettelijke taak per 2027
VTH-plus	€ 1.418.000	Gewasbeschermingsmiddelen à € 526.00, Groen staal €210.000 incidenteel, Toezicht en handhaving natuur Ruimtelijke Ingrepen € 615.000 structureel en € 66.000 incidenteel
Totaal	€ 15.420.000	

In de begroting is de bijdrage van € 15.420.000, verdeelt over:

- Milieutaken (basistaken): € 194.000;
- VTH-plustaken: € 15.226.000

Indexatie
De indexatie komt via de methode van Financiële Uitgangspunten Gemeenschappelijke Regelingen (FUGR) uit op 7,94%. De indexatie bestaat uit een directe indexatie op de begroting en een correctie op de daadwerkelijke indexatie van de begroting 2 jaar eerder dan het jaar waarin de voorliggende kadernota wordt vastgesteld. Voor de kaderbrief 2027 gaat het om het boekjaar 2024, want de kadernota wordt in 2026 vastgesteld. Nu er een aantal jaar met de FUGR wordt gewerkt blijkt dat deze geen positieve bijdrage levert aan de werking van de gemeenschappelijke regeling. Dit is door de provincie ook aangedragen als reden om tegen te stemmen bij de invoering ervan bij de OD NHN en dit standpunt is vorig jaar nog eens herhaald in een brief (kenmerk: 2353104/2368966) aan het dagelijks bestuur van de omgevingsdienst.

Overzicht indexatiepercentages Omgevingsdiensten 2023-2027				
Begroting	OD NHN	OFGV	ODNZKG	ODIJ
2024	7,26%	3,84%	7,8%	6,02%
2025	3,95%	4,96%	4,5%	6,23%
2026	7,34%	3,5%	2,5%	3,75%
2027	7,94%	4,56%	n.n.b.	3,90%

Zo laat bovenstaande tabel zien dat sinds 2026 de OD NHN een significant hoger indexatiepercentage hanteert dan de andere omgevingsdiensten in Noord-Holland en dat de OD NHN net als de andere omgevingsdiensten reeds in 2024 is gecompenseerd voor de hoge inflatie van 2023.

Het advies voor de zienswijze is dat de OD NHN de FUGR met ingang van het boekjaar 2027 niet meer toepast en kiest voor een meer realistische indexatiemethodiek zoals de andere Noord-Hollandse omgevingsdiensten bijvoorbeeld hanteren.

Bedrijfsvoering
Met het oog op een solide bedrijfsvoering wordt er gevraagd om een aantal structurele investeringen van de deelnemers. Het gaat hier om het versterken van de strategische slagkracht van de bedrijfsvoering, facilitaire investeringen, toekomstbestendige informatievoorziening/ICT en een herijking van het functiehuis. Daarnaast heeft de OD NHN de materiële kosten opnieuw berekend wat leidt tot een verhoging van de totale begroting met € 255.000, wat gedekt zou worden uit de berekende inflatiecorrectie over 2024.

(Nieuw) Beleid
De grootste verhoging aangaande (nieuw) beleid heeft voor de provincie betrekking op de toezicht en handhaving natuur bij ruimtelijke ingrepen. Als gevolg van de toenemende complexiteit van projecten, een langer durende piekbelasting tijdens het broedseizoen en het groeiende aantal klachten en handhavingsverzoeken. Het gaat hier om de uitvoering van een wettelijke taak. Daarnaast zorgen de ontwikkelingen rond gewasbeschermingsmiddelen voor een verhoging van de bijdragen door de recente vergunningsplicht voor telers als gevolg van een aantal gerechtelijke uitspraken. Ook hier is sprake van een wettelijke taak. Het gaat hier om budgetaanvragen vanuit de OD NHN. Op dit moment is voor beide aanvragen nog geen dekking, dat dient gevonden te worden bij de kaderbrief 2027 van de provincie.

Robuustheid
Het valt ons in positieve zin op dat de OD NHN zich inzet om een robuuste omgevingsdienst te worden die uiteindelijk klaar is voor de toekomst. Dit vraagt de komende periode veel inzet van alle deelnemers deels financieel, maar ook om bestuurlijke en politieke wil. Wij willen ons in gezamenlijkheid met alle deelnemers van de OD NHN dan ook hard maken om te komen tot een robuust VTH-stelsel in Noord-Holland.

Als zienswijze wordt geadviseerd om aan te geven dat nog niet zeker is dat er dekking gevonden kan worden gevonden voor de budgetaanvragen m.b.t. bedrijfsvoering en (nieuw) beleid die de OD NHN doet in haar kadernota 2027. Ook dient de OD NHN rekening te houden met de effecten van de taakstelling op de uitvoering van de provinciale taken voor de vier Noord-Hollandse omgevingsdiensten van in totaal € 1.000.000 in 2027 oplopend tot structureel € 2.000.000 vanaf 2028. Met betrekking tot het komen tot een robuust VTH-stelsel in Noord-Holland wil de provincie zich hiervoor samen met alle deelnemers hard maken.

3. Voorstel

Wij stellen u voor te besluiten overeenkomstig het bijgaande ontwerpbesluit.

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

A.Th.H. van Dijk, voorzitter

M.J.H. van Kuijk, provinciesecretaris

Besluit

Nr. 10-2026

Provinciale Staten van Noord-Holland;

gelezen de voordracht van Gedeputeerde Staten van 13 januari 2026;

gelet op artikel 59 van de Wet gemeenschappelijke regelingen en artikel 27 van de gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Noord-Holland Noord,

besluiten geamendeerd (A5-2026):

Als zienswijze het volgende mee te geven aan het dagelijks bestuur van de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord:

1. Met klem te bepleiten af te stappen van de FUGR-systematiek vanaf boekjaar 2027, zodat de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord met een beter passende indexatiemethode kan gaan werken. Waarbij er niet meer gecorrigeerd wordt voor eerdere boekjaren.
2. Dat het nog niet zeker is of er voor de gevraagde aanvullende budgetten binnen de provincie dekking gevonden kan worden. Ook zal in gesprekken van de provincie met de vier Noord-Hollandse omgevingsdiensten gezamenlijk worden bepaald hoe de door de provincie voorgenomen bezuiniging vanaf 2027 vorm wordt geven, waarbij kerntaken behouden blijven en risico's beheersbaar zijn via prioritering en efficiëntere inzet van capaciteit.
3. En dat de provincie in gezamenlijkheid met alle deelnemers zich hard wil maken om te komen tot een robuust VTH-stelsel in Noord-Holland.

Haarlem, 2 maart 2026

Provinciale Staten voornoemd,

voorzitter,

statengriffier,

Aan de deelnemers van OD NHN
T.a.v. de colleges van B&W en GS

Kenmerknummer	:	Z25-0808170
Opsteller	:	Elma de Koekkoek
Onderwerp	:	Kadernota 2027
Datum	:	10 december 2025

Geachte colleges,

Bijgaand ontvangt u de kadernota 2027 van de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord (OD NHN). Met deze nota gaat het begrotingsproces voor 2027 van start.

In de kadernota schetsen wij de financiële en inhoudelijke ontwikkelingen die relevant zijn voor het komende begrotingsjaar. De belangrijkste punten zijn:

- De indexatie op basis van de Financiële Uitgangspunten voor Gemeenschappelijke Regelingen (FUGR) bedraagt 7,94%.
- Robuustheid: OD NHN moet voldoen aan de door het ministerie gestelde landelijke robuustheidscriteria. De benodigde middelen om robuust te worden zijn door (al ingezette) efficiency en effectiviteitsmaatregelen in deze kadernota verlaagd ten opzichte van eerder gevraagde middelen.
- Bedrijfsvoeringskosten: OD NHN heeft jarenlang ICT-kosten gefinancierd vanuit incidentele posten en bedrijfsreserves. Daarnaast zijn materiële kosten sinds de oprichting van OD NHN niet in hetzelfde tempo meegegroeid met de ontwikkeling van de organisatie en de stijgende economische lasten.
- Ingezet- en nieuw beleid: Vanwege wijzigingen in wet- en regelgeving wordt structurele financiering voorgesteld voor het uitvoeren van (wettelijke) taken.

Het dagelijks bestuur is zich bewust van de financiële situaties van de deelnemers maar wordt in deze opzet van de voorliggende kadernota gesteund door het algemeen bestuur.

In 2025 heeft het algemeen bestuur opdracht gegeven te onderzoeken of de investeringen in robuustheid konden worden gedekt door efficiency binnen OD NHN. Uit het door Berenschot gehouden onderzoek is gebleken dat OD NHN een efficiënte organisatie is. Verdere efficiency is wel mogelijk, maar alleen wanneer hier eerst structurele investeringen tegenover staan. OD NHN blijft zich inzetten voor verdere verbetering van efficiency en effectiviteit; deze lijn ziet u op meerdere plaatsen terug in de Kadernota 2027.

Tijdens de vergadering van het algemeen bestuur van 10 december 2025 is uitgesproken dat enkele deelnemers behoefte hebben aan een verkenning van de 'plussen en minnen' van een mogelijk fusietraject. Deze verkenning wordt in 2026 uitgevoerd.
Uit zowel de bestuurlijke verkenning "OD-samenwerking Noord-Holland" (O. Hoes) als uit informele gesprekken met omliggende omgevingsdiensten blijkt echter dat een eventuele fusie pas realistisch is wanneer OD NHN voldoet aan de landelijke robuustheidsvereisten en structureel in deze basis is geïnvesteerd.

bezoekadres: Dampten 2
1624 NR Hoorn
postadres: Postbus 2095
1620 EB Hoorn
t: 088 102 1300
e: postbus@odnhn.nl
KvK-nummer: 58315373
btw-nummer: NL 852981806 B01
odnhn.nl

Dubbelklik hier voor invoer tekst.

Wij verzoeken u de kadernota 2027 binnen uw organisatie door te geleiden en uw standpunten over financiële en beleidsmatige kaders vóór 1 maart 2026 aan ons dagelijks bestuur kenbaar te maken door toezending van uw zienswijze. De kadernota 2027 wordt op 19 maart 2026 ter vaststelling voorgelegd aan het algemeen bestuur.

De conceptbegroting 2027 ontvangt u vóór 15 april 2026, met de uitnodiging dook hierop uw zienswijze te geven.
De begroting 2027 wordt op 1 juli 2026 in het algemeen bestuur vastgesteld.

Tenslotte attenderen wij u graag op de film 'Wat doet de OD NHN eigenlijk?'

Hoogachtend,

B.A. Tap
Voorzitter Dagelijks Bestuur OD NHN

Q.M. Foppe
Directeur Omgevingsdienst Noord-Holland Noord

omgevingsdienst nhn

KADERNOTA 2027

Inclusief meerjarenraming 2028-2030

INHOUDSOPGAVE

1 INLEIDING 3
2 DOELSTELLINGEN: WAT WILLEN WE BEREIKEN IN 2027? 3
2.1 Bedrijfsvoering 3
2.1.1 Robuustheid 3
2.1.2 Financieringsbehoefte materiële kosten 4
2.1.3 Toekomstbestendige informatievoorziening/ICT 5
2.1.4 Herijken functiehuis en conversietabel 5
2.2 Ingezet & nieuw beleid 5
2.2.1 Werkgebonden personenmobiliteit (WPM) 5
2.2.2 Vergunningplichtige bedrijven en ZZS-emissies 6
2.2.3 Energiebesparing bij bedrijven (EML) 7
2.2.4 Water- wettelijke taak voor indirecte lozingen 7
2.2.5 Kwaliteitscriteria 3.0 Ketentoezicht 8
2.2.6 Altijd actuele digitale vergunning (AADV) 8
2.2.7 Adviseur water 8
2.2.8 Gewasbeschermingsmiddelen 8
2.2.9 Project Heracless 9
2.2.10 Bodemtaken provincie NH (basistaken) 9
2.2.11 Ruimtelijke ingrepen 9
3 VERWACHTINGEN TEN AANZIEN VAN 2028-2030 10
3.1 Herijking financieringssystematiek 10
4 DOORONTWIKKELEN STAAND BELEID 10
4.1 Stikstof 10
4.2 Dalende trend bodemenergie 10
5 FINANCIËLE KENGETALLEN 11
6 FINANCIËLE MEERJARENRAMING 12
6.1 Verloop meerjaren perspectief 2027-2030 12
6.2 Financiële meerjarenraming 2027-2030 13
6.3 Specificatie inkomsten 13
6.4 Stand van de reserves 14
6.5 (Meerjaren) bijdrage per deelnemer 15

1 INLEIDING

Met deze Kadernota 2027 nemen we u mee in de verwachte ontwikkelingen die van belang zijn voor het werk- en taakveld van de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord (OD NHN). De kadernota vormt de basis voor de begroting 2027 die aansluit bij de maatschappelijke opgaven en de wettelijke verplichtingen van onze deelnemers. Bij het opstellen van de kadernota is de U&H-strategie van 2024-2027 in acht genomen.

Belangrijkste ontwikkelingen

De belangrijkste ontwikkelingen in deze kadernota zijn de volgende:

- De indexatie op basis van de Financiële Uitgangspunten voor Gemeenschappelijke Regelingen (FUGR) bedraagt 7,94%.
- Robuustheid: OD NHN heeft door (al ingezette) efficiency en effectiviteitsmaatregelen de gevraagde structurele middelen kunnen verlagen. Daarnaast stijgen de salarissen op basis van de nieuwe CAO (geldend van 1 april 2025 tot en met 30 maart 2027) minder dan de toegekende indexatie op basis van de FUGR waardoor ook de gevraagde structurele middelen kunnen worden verlaagd.
- Bedrijfsvoeringskosten: Als gevolg van de uitputting van de reserve ICT-Masterplan, het herijken van de materiële lasten, en het gebrek aan investeringen in de bedrijfsvoering in de afgelopen jaren vragen we structurele middelen voor investeringen in bedrijfsvoering.
- Ingezet- en nieuw beleid: Vanwege wijzigingen in wet- en regelgeving is structurele financiering nodig voor het uitvoeren van (wettelijke) taken. OD NHN streeft ernaar om de benodigde financiering voor deelnemers te minimaliseren en komt daarom met een aantal oplossingen om de financiële bijdrage te beperken.
- OD NHN constateert dat de afgelopen jaren de vraag naar niet wettelijke taken terugloopt. Bij een aantal gemeenten is door ruimte binnen de lumpsum een aantal niet wettelijke taken ondergebracht in de lumpsum in plaats van aanspraak te maken op de aanvullende bijdrage. OD NHN stelt voor om de begroting daarop aan te passen en het begrote bedrag voor aanvullende taken terug te brengen. Deze beweging is contrair met de verwachting dat er een toenemende vraag zou zijn naar advieswerkzaamheden in het kader van de invoering Omgevingswet.

2 DOELSTELLINGEN: WAT WILLEN WE BEREIKEN IN 2027?

2.1 Bedrijfsvoering

In 2027 willen we op het gebied van onze bedrijfsvoering de volgende doelstellingen realiseren:

1. Robuustheid realiseren en borgen

   Voldoen aan de landelijke robuustheidscriteria (het Interbestuurlijk Programma Versterking VTH-stelsel, IBP-VTH), met aandacht voor kwaliteit, continuïteit en uniformiteit.
2. Effectueren van de financieringsbehoefte voor materiële kosten

   Structureel budget voor de noodzakelijke materiële kosten op basis van de opgestelde 'zero-based' begroting.
3. Toekomstbestendige Informatievoorziening (ICT) realiseren en borgen

   Structureel (project)budget voor aanbestedingen, wettelijke verplichtingen, informatiebeveiliging, optimalisatie, data gedreven werken en onderhoud.
4. Herijken van het functiehuis en de conversietabel

   Herwaardering van de functies binnen OD NHN op basis van de conversietabel die in lijn is met de bepalingen van HR21.

2.1.1 Robuustheid

Uiterlijk 1 april 2026 moeten alle omgevingsdiensten voldoen aan de door het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (I&W) vastgestelde robuustheidscriteria. In het, door het algemeen bestuur vastgestelde Plan van aanpak Robuustheid, is uitgegaan van een noodzakelijke structurele

investering van € 1,7 miljoen (prijspeil 2025) per jaar. Sinds het opstellen van het Plan van aanpak Robuustheid hebben wij met grote inzet en in lijn met de beschikbare financiële middelen gewerkt aan het versterken van de bedrijfsvoering. De OD NHN voldoet op dit moment nog niet volledig aan de landelijke robuustheidscriteria van het ministerie van I&W. Structurele financiering voor onze robuustheid is dan ook nog steeds noodzakelijk.

De oorspronkelijke raming van € 1,7 miljoen (peildatum 2025) is bij deze kadernota, mede door de bereikte ontwikkeling, bijgesteld. Vanaf 2027 is een structurele investering van € 1,6 miljoen per jaar noodzakelijk om te kunnen voldoen aan de robuustheidscriteria en de ingezette verbeteringen duurzaam te borgen. Alleen met deze structurele middelen kan de organisatie de versterkte bedrijfsvoering vasthouden, verder door ontwikkelen en haar uitvoeringskracht blijvend waarmaken. Met deze kadernota vragen wij u de hiervoor benodigde financiële middelen beschikbaar te stellen, zodat de OD NHN blijvend kan voldoen aan haar wettelijke en maatschappelijke opgaven.

	PvA Robuustheid Prijspeil 2025	PvA Robuustheid Prijspeil 2027	Kadernota 2027 Prijspeil 2027	Toelichting
Totaal criterium innovatie	**400**	**463**	**444**	
Totaal informatiegestuurd werken	**735**	**852**	**618**	Als gevolg van ingezette maatregelen lijkt het verlaagde bedrag vooralsnog voldoende te zijn.
Totaal opleidingsbudget	**330**	**382**	**432**	Opleidingsbudget 3% loonsom (1,5% al in loonsom). Als gevolg van gestegen loonsom stijgt opleidingsbudget mee.
Totaal aantrekkelijk werkgeverschap	**200**	**232**	**108**	Als gevolg van ingezette maatregelen lijkt het verlaagde bedrag vooralsnog voldoende te zijn.
Robuustheid	**1.665**	**1.929**	**1.602**	

**Bedragen in duizenden euro's*

In de algemene bestuursvergadering van 10 december heeft Berenschot het OD NHN-efficiencyonderzoek gepresenteerd en in dit onderzoek komt naar voren dat OD NHN een efficiënte organisatie is. Door het doen van investeringen zijn over enkele jaren nog wel aanvullende efficiency slagen te maken, maar hiervoor geldt dat de kosten voor de baten uitgaan. De onderwerpen van de hiervoor benodigde investeringen lopen parallel aan de investeringen die genoemd worden in het op 27 juni 2024 door het algemeen bestuur vastgestelde plan van aanpak robuustheid. Op de korte termijn kan al wel 'het laaghangend fruit' geoogst worden. Dit laaghangende fruit is voor een deel in deze Kadernota 2027 verwerkt, zoals bijvoorbeeld het inkrimpen van de post onvoorzien en de ingezette efficiency - en effectiviteitsmaatregelen waardoor de gevraagde robuustheidsmiddelen kunnen worden verlaagd. Onder voorwaarde dat structureel geïnvesteerd wordt in de OD NHN, kan in de toekomst nog verdere efficiëntie bewerkstelligd worden.

2.1.2 Financieringsbehoefte materiële kosten

2.1.2.1. Materiële kosten ('zero-based' begroting)

De materiële kosten van ODNHN zijn de afgelopen jaren niet in gelijke mate meegegroeid met de uitbreiding van taken, hogere kwaliteitsnormen en stijgende economische lasten. Tot nu toe werden deze kosten jaarlijks slechts geïndexeerd, zonder een fundamentele herberekening van wat werkelijk nodig is om de organisatie goed te ondersteunen.
In 2025 is een 'zero-based' begroting uitgevoerd. Daarbij zijn de materiële kosten vanaf nul opgebouwd op basis van de feitelijke behoefte. Deze analyse laat zien dat de werkelijke kosten structureel hoger liggen dan tot nu toe werd begroot. Vanaf 2027 zijn de aanvullende materiële kosten begroot op een structurele bijdrage van € 255.000 per jaar. Deze structurele bijdrage wordt volledig gedekt uit de inflatiecorrectie 2024 die is verwerkt in de indexatie 2027 in overeenstemming met de FUGR. Zonder deze structurele middelen voor bedrijfsvoering bestaat het risico dat continuïteit in de uitvoering, ondersteuning van de primaire taken en de rechtmatigheid niet langer zijn gewaarborgd.

2.1.2.2. Facilitaire investeringen

De inrichting van het pand is verouderd. Sinds de oprichting van de dienst is niet in voldoende mate geïnvesteerd in onderhoud en werkplekinrichting, waardoor de werkomgeving niet meer voldoet aan de ARBO wet- en regelgeving.
In 2027 zijn investeringen nodig voor onderhoud en herinrichting pand. Deze investeringen maken deel uit van de herijking van de materiële kosten en zijn noodzakelijk om de werkomgeving veilig, duurzaam en toekomstbestendig te maken. In de kadernota is met de bijbehorende (afschrijvings) lasten rekening gehouden.

2.1.2.3. Strategische slagkracht bedrijfsvoering

In de bijlage van de begroting 2026 hebben wij u geïnformeerd over de noodzaak van uitbreiding van de financiële functie naar aanleiding van de capaciteitsanalyse bedrijfsvoering. In de begroting van 2026 hebben wij structurele extra taken gekregen vanuit enkele deelnemers. Hierdoor heeft OD NHN financieel structurele middelen verkregen die het structurele capaciteitstekort met betrekking tot de financiële functie hebben opgelost.

2.1.3 Toekomstbestendige informatievoorziening/ICT

Eind 2025 zijn de middelen uit de reserve ICT-Masterplan volledig benut. Daarmee ontbreekt vanaf 2026 financiële ruimte om noodzakelijke ICT-projecten uit te voeren.
Met ingang van 2027 is dan ook een structureel projectbudget van € 702.000 per jaar nodig. Daarnaast is in 2027 eenmalig € 285.000 extra vereist om noodzakelijke projecten uit te voeren. Het gaat hier om uitgestelde investeringen uit 2026 die wegens de uitputting van de reserve Masterplan ICT en het hanteren van de zogenaamde nullijn bij het opstellen van de begroting van 2026 niet worden uitgevoerd.
Met deze structurele investering blijven we digitaal toekomstbestendig en in staat om onze wettelijke en maatschappelijke taak goed te vervullen. Wanneer de financiering niet wordt toegekend kan OD NHN niet instaan voor de kwaliteit van de dienstverlening aan deelnemers. Er ontstaat een significante verhoging van de kans op systeemstoringen, beveiligingsincidenten en niet-naleven van wet- en regelgeving.

2.1.4 Herijken functiehuis en conversietabel

Naar aanleiding van een extern onderzoek heeft het dagelijks bestuur in 2025 besloten om de functie van teamleider te herwaarderen én de conversietabel van OD NHN in zijn geheel te laten herijken. De structurele meerkosten van de herwaardering functie teamleider bedragen € 194.000. Deze structurele bijdrage wordt volledig gedekt uit de inflatiecorrectie 2024 die is verwerkt in de indexatie 2027 in overeenstemming met de FUGR.

De herijking van de conversietabel wordt in 2026 uitgevoerd en heeft mogelijk structurele financiële gevolgen, waarvan de omvang nu nog niet te voorspellen is.

2.2 Ingezet & nieuw beleid

2.2.1 Werkgebonden personenmobiliteit (WPM)

Om de CO_2-uitstoot door verkeer te verminderen, zijn er voor werkgevers met 100+ werknemers wettelijke maatregelen van kracht. Het houden van toezicht op deze maatregelen behoort tot onze basistaken. Wij zien erop toe dat bedrijven hun rapportages indienen en beoordelen deze vervolgens inhoudelijk. Met de uitvoering van deze taken zorgen we voor een gelijk speelveld voor bedrijven en dragen we bij aan de realisatie van de klimaatdoelstellingen op dit onderdeel. Indien de gemeenten niet aan de wettelijke taak van WPM voldoen raken we het principe van gelijk speelveld en het niet kunnen bijdragen aan de klimaatdoelstellingen voor dit onderdeel.
De structurele jaarlijkse kosten bedragen € 144.000. Doordat een aantal gemeenten structureel nog voldoende financiële ruimte hebben binnen de lumpsum bijdrage wordt voor deze gemeenten geen aanvullende bijdrage gevraagd. Voor de gemeenten waarbij geen financiële ruimte binnen de lumpsum (LS) bestaat zal dit leiden tot een aanvullende bijdrage in de lumpsum (totaal € 42.000). De toerekening per deelnemer vindt plaats op basis van het aantal bedrijven in ons interne bedrijvenbestand.

Deelnemer	Bedrag binnen bestaande LS *	Bedrag benodigd LS*	Totaal *
Gemeente Alkmaar	42		42
Gemeente Bergen	2		2
Gemeente Castricum	4		4
Gemeente Den Helder	7		7
Gemeente Dijk en Waard		24	24
Gemeente Drechterland		1	1
Gemeente Enkhuizen	6		6
Gemeente Heiloo		3	3
Gemeente Hollands Kroon	4		4
Gemeente Hoorn	17		17
Gemeente Koggenland		4	4
Gemeente Medemblik	11		11
Gemeente Opmeer		4	4
Gemeente Schagen	9		9
Gemeente Stede Broec		3	3
Gemeente Texel		3	3
Totaal	**102**	**42**	**144**

**Bedragen in duizenden euro's*

2.2.2 Vergunningplichtige bedrijven en ZZS-emissies

Bedrijven met een vergunningplicht moeten de emissie van Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS) minimaliseren en elke vijf jaar rapporteren over hun emissies en reductiemogelijkheden. Veel bedrijven doen dit niet proactief. Vanaf 2027 wordt het toezicht op ZZS structureel versterkt. Dit omvat onderzoek naar ZZS-emissies bij risicobranche-bedrijven, het opstellen van vermijdings- en reductieprogramma's (VRP's) én handhaving waar nodig. Dit kan leiden tot aanpassing van vergunningen. Zo houden we voor alle bedrijven de regels gelijk en voorkomen we dat gezondheid en de kwaliteit van de leefomgeving (lucht, bodem, water) verslechteren doordat Zeer Zorgwekkende Stoffen in de leefomgeving terechtkomen. Indien de gemeenten niet voldoen aan de toezichthoudende taak rondom ZZS-regelgeving vergroot dit de risico's op het gebied van gezondheid van burgers en milieuschade. De gemeente kan hiervoor bestuurlijk en juridisch aansprakelijk worden gesteld.
De structurele jaarlijkse kosten bedragen € 150.000. Doordat een aantal gemeenten structureel nog voldoende financiële ruimte hebben binnen de lumpsum bijdrage wordt voor deze gemeenten geen aanvullende bijdrage gevraagd. Voor de gemeenten waarbij geen financiële ruimte binnen de lumpsum (LS) bestaat zal dit leiden tot een aanvullende bijdrage in de lumpsum (totaal € 57.000). De toerekening per deelnemer vindt plaats op basis van het aantal bedrijven in ons interne bedrijvenbestand.

Deelnemer	Bedrag binnen bestaande LS*	Bedrag benodigd LS*	Totaal *
Gemeente Alkmaar	8		8
Gemeente Bergen	0		0
Gemeente Castricum	3		3
Gemeente Den Helder	9		9
Gemeente Dijk en Waard		22	23
Gemeente Drechterland		5	5
Gemeente Enkhuizen	8		8
Gemeente Heiloo		2	2
Gemeente Hollands Kroon	19		19
Gemeente Hoorn	15		15
Gemeente Koggenland		4	4
Gemeente Medemblik	13		13
Gemeente Opmeer		6	6
Gemeente Schagen	18		18
Gemeente Stede Broec		0	0
Gemeente Texel		18	18
Totaal	93	57	150

**Bedragen in duizenden euro's*

2.2.3 Energiebesparing bij bedrijven (EML)

Vanaf 2027 vervalt het huidige subsidiebudget van het Energiebesparingsakkoord (EBA) en de Specifieke Uitkering Toezicht en Handhaving Energiebesparingsplicht (SPUK THE). Hierdoor moet worden nagaan hoe we structureel uitvoering gaan geven aan wet- en regelgeving voor energiebesparing bij bedrijven. Belangrijk gegeven daarbij is dat de zogenaamde versnellingsfase, waarin we met extra gelden (EBA en SPUK THE) alle energierelevante bedrijven in kaart brengen, ten minste één keer bezoeken/controleren en zoveel mogelijk de energiebesparende maatregelen doorvoeren, nog niet is afgerond op 1 januari 2027.
Verder moeten we samen met de opdrachtgevers bepalen hoe we de beheerfase invullen. Daarover wordt op dit moment op verschillende niveaus gesproken. Hierbij zijn alle gemeenten, alle omgevingsdiensten en provincie Noord-Holland (PNH) betrokken.
Om alle aandachtspunten en mogelijkheden goed in beeld te krijgen zal een interne strategie moeten worden uitgewerkt. Die strategie is gericht op hoe en wanneer de versnellingsfase kan worden afgerond, hoe de beheerfase eruit kan gaan zien en hoeveel budget daarbij passend is. De aanpak en het budget wordt daarbij bepaald door de ambitie om de klimaatdoelen te halen. Het is dus nog niet mogelijk om voor de Kadernota 2027 aan te geven welk budget er structureel nodig is voor het uitvoeren van de taak energiebesparing bij bedrijven. Bij het opstellen van de begroting 2027 kan mogelijk wel invulling aan deze post worden gegeven. Dit is afhankelijk van het bestuurlijk overleg in Noord-Holland in het voorjaar van 2026.

2.2.4 Water- wettelijke taak voor indirecte lozingen

Wil Nederland voldoen aan de normen van de Kaderrichtlijn Water[1] (KRW), dan moeten omgevingsdiensten controleren wat bedrijven lozen op het riool. De achterstand in vergunningverlening, toezicht en handhaving van deze basistaak is groot. Na de pilot 'Indirecte Lozingen' zijn de activiteiten voor 'Indirecte Lozingen' voor de jaren 2024, 2025 en 2026 opgenomen in de uitvoeringsprogramma's (incidenteel budget), met als doel structurele inbedding in de Kadernota 2027. In afwachting van betrouwbare ervaringscijfers heeft OD NHN nu nog geen goed en actueel inzicht in de structurele gelden die nodig zijn om deze taak goed te kunnen uitvoeren. Daarom wordt voorgesteld de voor 2026 toegekende budgetten voor uitvoering ook incidenteel beschikbaar te stellen voor 2027. Daarom wordt voorgesteld om het bedrag van € 261.000 in 2027 op te nemen in de "extra opdrachten deelnemers (buiten LS)". Voorgesteld

[1] De KRW is een Europese richtlijn die tot doel heeft de kwaliteit van het oppervlaktewater en grondwater te verbeteren en te behouden.

wordt de borging van de structurele uitvoering op te nemen in de Kadernota 2028 en vanaf dat moment mee te nemen in de lumpsum.

2.2.5 Kwaliteitscriteria 3.0 Ketentoezicht

Op 1 januari 2025 zijn de kwaliteitscriteria 3.0 (KC 3.0) voor uitvoering en handhaving volgens de Omgevingswet van kracht geworden. Deze criteria vervangen de oude criteria 2.3. De KC 3.0 zijn voor het onderdeel Ketentoezicht aanzienlijk strenger geworden. Een deel van deze opgave hebben we kunnen oplossen binnen de huidige begroting. Daarnaast is een aanvullende structurele investering van 2 fte nodig om te kunnen voldoen aan de kwaliteitscriteria. Uit efficiency oogpunt heeft OD NHN dit kunnen combineren met de gevraagde inzet voor data analisten bij het onderdeel Plan van aanpak Robuustheid. Daarom is geen aanvullende bijdrage van de gemeenten nodig.

2.2.6 Altijd actuele digitale vergunning (AADV)

De AADV is een programma om milieu- en omgevingsvergunningen te digitaliseren en actueel te houden. Het doel is drieledig:

- Transparante overheid;
- Er is één overzicht voor bedrijven en omwonenden waarin de vergunningssituatie is terug te vinden en
- Vergunningen zijn voor het bevoegd gezag eenvoudig bij te houden op actualiteit.

Via onderdelen als Digi-V® (digitale vergunningendatabase), AAGA (gestructureerde aanvraag) en de robuuste vergunning (flexibele, toekomstbestendige vergunning) worden procedures eenvoudiger, transparanter en beter afgestemd op de praktijk. AADV sluit aan op de Omgevingswet en moet zorgen voor minder administratieve lasten, snellere afhandeling en hogere kwaliteit van het VTH-proces. De jaarlijkse structurele lasten bedragen € 31.000 en zijn meegenomen in de verdeling van de totale kosten van ICT (zie hoofdstuk 2.1.3).

2.2.7 Adviseur water

Voorheen was alleen de provincie verantwoordelijk voor het grondwater. Nu ook gemeenten en het Hoogheemraadschap een taak hierin hebben gekregen (bevoegd gezag kwaliteit oppervlaktewater) en wij als OD bevoegd gezag zijn voor toezicht en handhaving op indirecte lozingen bij bedrijven, is afstemming tussen alle partijen noodzakelijk en komt ook vaker voor. Wij missen de specialistische inhoudelijke kennis die hiervoor nodig is. Die noodzaak en urgentie voor alle bevoegde gezagen komt ook voort uit de Europese Richtlijn "Kader Richtlijn Water" (beschikbaarheid van drinkwater en schoon oppervlaktewater). De jaarlijkse structurele lasten bedragen € 162.000.

2.2.8 Gewasbeschermingsmiddelen

Sinds 2024 is de maatschappelijke aandacht voor de gevolgen van het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen sterk toegenomen. Door juridische uitspraken leidt dit tot een tijdelijk verbod op het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen in de nabijheid van woonwijken. Door de Raad van State is geoordeeld dat bij het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen significante, negatieve gevolgen op Natura 2000-gebieden niet zijn uit te sluiten. Het gevolg is dat telers voortaan mogelijk een natuurvergunning nodig hebben. In lijn met de U&H-strategie raakt het thema primair aan het waarborgen voor kwaliteit van gezondheid en omgevingskwaliteit. Daarnaast heeft het thema directe invloed op de realisatie van de maatschappelijke opgaven in het kader van de landbouwtransitie en de woningbouw. De jaarlijkse structurele kosten worden voor gemeenten geschat op € 219.000 en voor de provincie op € 526.000. Doordat een aantal gemeenten structureel nog voldoende financiële ruimte hebben binnen de lumpsum bijdrage wordt voor deze gemeenten geen aanvullende bijdrage gevraagd. Voor de gemeenten waarbij geen financiële ruimte binnen de lumpsum (LS) bestaat zal dit leiden tot een aanvullende bijdrage in de lumpsum (totaal € 68.000). Verdeling van de kosten vindt plaats naar rato van oppervlakte cultuurgrond[2].

[2]Cultuurgrond is grond die, blijvend dan wel tijdelijk, deel uitmaakt van het bedrijf, en in hoofdzaak bestemd is voor het voortbrengen van landbouwproducten (akkerbouw, tuinbouw, veehouderij), met inbegrip van braakland en (tijdelijk) grasland (bron:CBS).

Deelnemer	Oppervlakte cultuurgrond in are[3] **	Bedrag binnen bestaande LS*	Bedrag benodigd LS*	Bedrag naar rato landbouw-gebied*
Gemeente Alkmaar	655	17		17
Gemeente Bergen	280	7		7
Gemeente Castricum	160	4		4
Gemeente Den Helder	145	4		4
Gemeente Dijk en Waard	294		7	7
Gemeente Drechterland	428		11	11
Gemeente Enkhuizen	48	1		1
Gemeente Heiloo	75		2	2
Gemeente Hollands Kroon	2.731	70		70
Gemeente Hoorn	5	0		0
Gemeente Koggenland	616		16	16
Gemeente Medemblik	807	21		21
Gemeente Opmeer	291		7	7
Gemeente Schagen	1.071	27		27
Gemeente Stede Broec	146		4	4
Gemeente Texel	844		21	21
Totaal	**8.597**	**151**	**68**	**219**

** Bedragen in duizenden euro's*
*** Oppervlaktes in duizenden aren*

2.2.9 Project Heracless

In 2025 is met Tata Steel het vooroverleg voor een natuurvergunning voor het project Heracless (de overgang naar groen staal) gestart. In 2026 stellen wij de ontwerpbeschikking hiervoor op waarna in 2027 de juridische procedure wordt doorlopen. Om deze procedure goed te kunnen begeleiden hebben we voor 2027 extra inzet nodig.

2.2.10 Bodemtaken provincie NH (basistaken)

Sinds de invoering van de Omgevingswet per 1 januari 2024 zijn de meeste basisbodemtaken onder het bevoegd gezag van de gemeenten komen te vallen. Sindsdien spreken we ook over 'Graven & saneren', terwijl we daarvoor spraken over de Wet bodembescherming, waarvoor de provincie bevoegd gezag was.

Bepaalde controles die wij uitvoeren vallen nu echter nog steeds onder het bevoegd gezag van de provincie, onder de Wet bodembescherming. Dit geldt voor het toezicht op *spoedlocaties* en *nazorglocaties*. Dit omdat deze locaties al ver voor de invoering van de Omgevingswet als zodanig zijn aangemerkt (en ook zullen blijven). In 2023 hebben we de omvang van de resterende taken voor provincie Noord-Holland niet volledig bezien en niet juist ingeschat. Dat wordt met dit voorstel hersteld.

2.2.11 Ruimtelijke ingrepen

Het team Soorten Ruimtelijke ingrepen (RI) van de afdeling Toezicht & Handhaving kampt met een capaciteitstekort. Hierdoor kunnen we niet inspelen op de ontwikkelingen in het huidige takenpakket en benodigde aanvullende taken. De complexiteit van verschillende projecten neemt toe, de piek (o.a. tijdens het broedseizoen) duurt langer en we ontvangen steeds meer klachten en handhavingsverzoeken. Dit leidt ertoe dat het grootste deel van onze inzet hiernaartoe gaat en er geen ruimte is voor het oppakken van het reguliere werk of in te spelen op nieuwe ontwikkelingen binnen het taakveld die extra inzet vragen. De afgelopen jaren is het toegenomen werkaanbod opgevangen binnen de begroting, door te prioriteren in taakuitvoering, maar deze begrotingsruimte is volledig uitgenut. Met de benodigde financiële middelen kan ODNHN bestaande taken op voldoende niveau uitvoeren, inspelen op nieuwe ontwikkelingen en invulling geven aan de maatschappelijke opgaven. De jaarlijkse structurele lasten bedragen € 615.000. De incidentele lasten voor 2027 bedragen € 66.000.

[3] Bron CBS (StatLine - Landbouw; gewassen, dieren en grondgebruik naar gemeente)

3 VERWACHTINGEN TEN AANZIEN VAN 2028-2030

3.1 Herijking financieringssystematiek

In aansluiting op het landelijke IBP VTH bereiden wij de invoering voor van een nieuwe financieringssystematiek die beter aansluit op de landelijke richtlijnen. De huidige lumpsumfinanciering biedt stabiliteit, maar sluit niet meer volledig aan op het feitelijke takenpakket en de uitvoeringsprogramma's van de deelnemers.
Het nieuwe model richt zich op meer transparantie en evenwicht tussen bijdrage, inzet en resultaten. In 2026 gaan we onderzoeken en voorstellen doen hoe we een combinatie van lumpsumfinanciering voor bedrijfsvoeringskosten, bekostiging voor locatiegebonden- en overige uitvoeringstaken het beste vanuit de landelijke advieskaders kunnen toepassen. Dit maakt de verdeling van kosten eerlijker en zorgt ervoor dat de organisatie beter kan meebewegen met veranderingen in taken en ambities van de deelnemers.

Naar verwachting wordt in 2026 aan het AB een besluit voorgelegd met betrekking tot invoering van de nieuwe financieringssystematiek. De implementatie van de nieuwe systematiek wordt voorzien vanaf begrotingsjaar 2028 waarbij een mogelijke aanpassing van de Gemeenschappelijke Regeling nodig is. De exacte financiële effecten voor de periode 2028–2030 zijn nog niet volledig te voorspellen, maar kunnen leiden tot herverdeling van bijdragen. Een wijziging kan impact hebben voor één of meerdere deelnemers. Er zal ook onderzocht worden of en op welke wijze een ingroeimodel kan bijdragen aan een beheersbare implementatie voor alle deelnemers.

Daarnaast hanteren wij verschillende urennormen voor gemeentelijke (1.350 uur) en provinciale taken (1.400 uur) en daaruit voortvloeiende gescheiden uurtarieven. Deze historische verschillen leiden tot onnodige complexiteit in de administratie. Het voornemen is om de urennormen te toetsen, te harmoniseren en te werken met één uniform uurtarief.

4 DOORONTWIKKELEN STAAND BELEID

4.1 Stikstof

Een gefundeerde aanname doen voor dit thema wordt steeds moeilijker. De situatie rondom stikstof verandert bijna dagelijks en heeft zijn weerslag op wet- en regelgeving, beleid en daarmee ook op onze taakuitoefening. Hierdoor kunnen we geen goede prognose maken voor de uitvoering van deze taak.
Wij hebben de intentie om onze taken te realiseren binnen de huidige middelen. Mocht blijken dat we te veel of te weinig middelen hebben, dan maken we dit zo spoedig mogelijk in de bestuursrapportages kenbaar.

4.2 Dalende trend bodemenergie

Sinds de oprichting van de OD NHN liep het aantal operationele bodemenergiesystemen op van twintig in 2014 naar 4.250 eind 2025. Dit soort systemen wordt ingezet in het kader van de energietransitie en heeft een duidelijke relatie met de woningbouwopgave. In 2025 is echter voor het eerst in vele jaren een daling opgetreden in het aantal vraag gestuurde meldingen voor de aanleg van bodemenergiesystemen.

Er zijn in 2025 ongeveer 15% minder meldingen voor bodemenergiesystemen dan in 2024. Meerdere stakeholders laten desgevraagd weten dat de hoofdredenen hiervoor zijn:

- De afname van nieuwbouwprojecten (onder andere door hoge grond- en bouwkosten en het stikstofvraagstuk);
- Het stopzetten van de overheidssubsidie voor gesloten bodemenergiesystemen;
- De stijgende exploitatiekosten voor de realisatie van een gesloten bodemenergiesysteem.

Als gevolg van de nu zichtbare daling is in 2027 een extra investering in capaciteit voor deze taak niet nodig. We kunnen deze omvang van de vraag aan. Wanneer op termijn blijkt dat de daling structureel doorzet en we met minder inzet toekunnen verwerken we dit in toekomstige kadernota's.

5 FINANCIËLE KENGETALLEN

Financiële uitgangspunten Omgevingsdienst Noord-Holland Noord:

Element	Omschrijving	Percentage 2027
Indexatie	Conform de geldende financiële uitgangspunten voor gemeenschappelijke regelingen in Noord-Holland Noord (FUGR) gaan we in deze kadernota uit van de volgende gegevens: * Loonindexatie 2027 * Prijsindexatie 2027 * Gewogen gemiddelde bij 82,8% looncomponent In deze uitgangspunten is tevens aangegeven dat een gemeenschappelijke regeling af kan wijken van de standaard verhouding loon-/prijsontwikkeling. Bij de OD NHN zijn de loonkosten in verhouding tot de begroting 82,8%. Dit percentage is gebruikt bij de indexatie in deze kadernota.	 8,40% 5,70% 7,94%
Rente	De OD NHN rekent geen interne rente	0%
Overhead	Percentage overhead	28,2%
Flexibele schil	Naast het eigen personeel in vaste of tijdelijke dienst heeft de OD NHN in 2026 geen flexibele schil	0%
Weerstandvermogen	In de FUGR is opgenomen dat een weerstandvermogen van maximaal 2,5% van de lasten mag worden aangehouden.	Max. 2,5%

6 FINANCIËLE MEERJARENRAMING

6.1 Verloop meerjaren perspectief 2027-2030

Verloop meerjarenperspectief 2027 – 2030 (EUR x € 1.000)

ONDERDEEL	2027	2028	2029	2030
Stand primaire begroting 2027 - 2030	**30.671**	**30.671**	**30.671**	**30.671**
Wijzigingen nadien (met AB besluit)	-	-	-	-
Totaal wijzigingen nadien	**-**	**-**	**-**	**-**
Autonome ontwikkelingen				
Indexatie 7,94%*	2.427	2.427	2.427	2.427
Plan van aanpak Robuustheid	1.602	1.602	1.602	1.602
Herijken bedrijfsvoeringskosten	987	702	702	702
Functie herwaardering**	0	0	0	0
Herijken materiële kosten zero-based (incl. huisvesting/facilitair)**	0	0	0	0
Totaal autonome ontwikkelingen / reguliere bedrijfsvoering	**5.015**	**4.730**	**4.730**	**4.730**
Ingezet / Nieuw beleid				
Milieu				
Gemeentelijke basistaken				
Werkgebonden PersonenMobiliteit (WPM)***	42	42	42	42
Zeer zorgwekkende stoffen (ZZS)***	57	57	57	57
Gewasbeschermingsmiddelen***	69	69	69	69
EML	pm	pm	pm	pm
Indirecte lozingen	261	-	-	-
Ketentoezicht	431	431	431	431
Ketentoezicht (dekking robuustheid / bestaande formatie)	-431	-431	-431	-431
Gemeentelijke plustaken				
Adviseur water	162	162	162	162
Bijstelling aanvullende gemeentelijke inkomsten	-540	-540	-540	-540
Provincie Wet bodembescherming (Wbb)				
Toezicht en handhaving Wbb	148	148	148	148
VTH-plus				
Provincie				
Gewasbeschermingsmiddelen	526	526	526	526
Groen Staal (project Heracless)	210	-	-	-
Toezicht en Handhaving Natuur Ruimtelijke Ingrepen	681	615	615	615
Totaal ingezet / nieuw beleid	**1.617**	**1.080**	**1.080**	**1.080**
Totaal aan wijzigingen	**6.633**	**5.810**	**5.810**	**5.810**
Stand kadernota lasten begroting 2027 – 2030	**37.304**	**36.481**	**36.481**	**36.481**

* De indexatie wordt alleen berekend over de lumpsum en aanvullende bijdrage van de deelnemers.

** De structurele kosten van dit ingezet/ nieuw beleid wordt gedekt uit de correctie indexatie 2024 (FUGR)

*** In deze tabel wordt alleen de aanvullende gevraagde lumpsum bijdrage getoond. De totale jaarlijkse benodigde financiering voor uitvoering van de taken ligt hoger. Zie voor toelichting hoofdstuk 3.

6.2 Financiële meerjarenraming 2027-2030

Financiële meerjarenraming 2027-2030 (EUR * € 1.000)

Meerjarenraming 2027-2030	BATEN 2027	LASTEN 2027	SALDO 2027	BATEN 2028	LASTEN 2028	SALDO 2028
Programma 1 Milieutaken	21.978	15.859	6.118	21.547	15.677	5.871
Programma 2 VTH plustaken	15.226	10.865	4.361	14.834	10.671	4.163
Programma 3 Overhead OD NHN	100	10.502	-10.402	100	10.056	-9.956
Onvoorzien Milieutaken	-	1	-1	-	1	-1
Onvoorzien VTH plustaken	-	77	-77	-	77	-77
Rente	-	-	-	-	-	-
VPB (vrijgesteld)	-	-	-	-	-	-
Algemene dekkingsmiddelen	-	-	-	-	-	-
Saldo van baten en lasten	**37.304**	**37.304**	**-**	**36.481**	**36.481**	**-**
Toevoegingen en onttrekking aan de reserves per programma	*Toevoeging*	*Onttrekking*		*Toevoeging*	*Onttrekking*	
Resultaat	**37.304**	**37.304**	**-**	**36.481**	**36.481**	**-**

Meerjarenraming 2027-2030	BATEN 2029	LASTEN 2029	SALDO 2029	BATEN 2030	LASTEN 2030	SALDO 2030
Programma 1 Milieutaken	21.547	15.677	5.871	21.547	15.677	5.871
Programma 2 VTH plustaken	14.834	10.671	4.163	14.834	10.671	4.163
Programma 3 Overhead OD NHN	100	10.056	-9.956	100	10.056	-9.956
Onvoorzien Milieutaken	-	1	-1	-	1	-1
Onvoorzien VTH plustaken	-	77	-77	-	77	-77
Rente	-	-	-	-	-	-
VPB (vrijgesteld)	-	-	-	-	-	-
Algemene dekkingsmiddelen	-	-	-	-	-	-
Saldo van baten en lasten	**36.481**	**36.481**	**-**	**36.481**	**36.481**	**-**
Toevoegingen en onttrekking aan de reserves per programma	*Toevoeging*	*Onttrekking*		*Toevoeging*	*Onttrekking*	
Resultaat	**36.481**	**36.481**	**-**	**36.481**	**36.481**	**-**

6.3 Specificatie inkomsten

Specificatie inkomsten (EUR * € 1.000)

Totale inkomsten	BATEN 2027	BATEN 2028	BATEN 2029	BATEN 2030
Bijdrage deelnemers LS	36.006	35.445	35.445	35.445
Extra opdrachten deelnemers (buiten LS)	1.198	937	937	937
Specifieke uitkeringen	-	-	-	-
Overige bijdragen	-	-	-	-
Rentebaten	100	100	100	100
Totaal	**37.304**	**36.481**	**36.481**	**36.481**

6.4 Stand van de reserves

Stand van de reserves (EUR * € 1.000)

Reserves	Stand 1-1-2025	Resultaat-bestemming 2024	verwachte onttrekking 2025	Stand 31-12-2025	verwachte onttrekking 2026	Stand 31-12-2026
Algemene Reserve	406	-	27	380	-	380
Bestemmingsreserve impulsbudget cultuur-mens	166	-	64	102	102	-
Bestemmingsreserve Masterplan ICT	610	-	610	-	-	-
Bestemmingsreserve VTH-Plustaken	619	690	367	942	300	642
Bestemmingsreserve verstevigen bedrijfsvoering Milieu	41	-	22	19	19	-
Bestemmingsreserve verstevigen bedrijfsvoering VTH-Plus	33	-	18	15	15	-
Bestemmingsreserve Robuustheid	-	1.000	-	1.000	1.000	-
Totaal	**1.876**	**1.690**	**1.109**	**2.457**	**1.436**	**1.021**

6.5 (Meerjaren) bijdrage per deelnemer

(Meerjaren) bijdrage per deelnemer (EUR * € 1.000) 1/2

Bijdrage per deelnemer	Lumpsum Bijdrage 2027 Begroting 2026*	Indexatie	Subtotaal	Robuustheid	Herijking bedrijfsvoeringskosten	Gemeentelijke wettelijke taken WPM, ZZS en gewasbeschermingsmiddelen	Adviseur water	Provincie Wet bodembescherming (Wbb)	Subtotaal
Gemeente Alkmaar	2.033	161	2.194	111	69	-	19	-	2.393
Gemeente Bergen	922	73	995	51	31	-	9	-	1.085
Gemeente Castricum	904	72	975	50	31	-	8	-	1.064
Gemeente Den Helder	1.199	95	1.295	66	41	-	11	-	1.412
Gemeente Dijk en Waard	1.367	109	1.476	75	46	54	13	-	1.664
Gemeente Drechterland	622	49	672	34	21	16	6	-	749
Gemeente Enkhuizen	665	53	718	36	22	-	6	-	783
Gemeente Heiloo	432	34	467	24	15	6	4	-	515
Gemeente Hollands Kroon	2.287	182	2.468	125	77	-	21	-	2.692
Gemeente Hoorn	2.047	163	2.210	112	69	-	19	-	2.410
Gemeente Koggenland	563	45	608	31	19	25	5	-	688
Gemeente Medemblik	1.749	139	1.888	96	59	-	16	-	2.059
Gemeente Opmeer	370	29	399	20	12	17	3	-	452
Gemeente Schagen	1.366	108	1.475	75	46	-	13	-	1.609
Gemeente Stede Broec	142	11	153	8	5	7	1	-	174
Gemeente Texel	674	54	727	37	23	43	6	-	836
Provincie Noord-Holland	42	3	46	-	-	-	-	148	194
Totaal bijdrage Milieutaken	**17.385**	**1.380**	**18.765**	**951**	**586**	**168**	**162**	**148**	**20.780**
Provincie Noord-Holland VTH-plustaken	11.818	938	12.757	650	401	-	-	-	13.808
Totalen bijdragen OD NHN	**29.203**	**2.319**	**31.522**	**1.602**	**987**	**168**	**162**	**148**	**34.588**

* Is inclusief bezuinigingen conform AB-besluit 9 juli 2025

(Meerjaren) bijdrage per deelnemer (EUR * € 1.000) 2/2

Bijdrage per deelnemer	Subtotaal	VTH-Plustaken	Bijdrage 2027	Vervallen incidentele bedrijfsvoerings kosten	Vervallen Heracles	Vervallen incidenteel T&H NRI	Bijdrage 2028	Bijdrage 2029	Bijdrage 2030
Gemeente Alkmaar	2.393	-	2.393	-20	-	-	2.374	2.374	2.374
Gemeente Bergen	1.085	-	1.085	-9	-	-	1.076	1.076	1.076
Gemeente Castricum	1.064	-	1.064	-9	-	-	1.055	1.055	1.055
Gemeente Den Helder	1.412	-	1.412	-12	-	-	1.400	1.400	1.400
Gemeente Dijk en Waard	1.664	-	1.664	-13	-	-	1.650	1.650	1.650
Gemeente Drechterland	749	-	749	-6	-	-	743	743	743
Gemeente Enkhuizen	783	-	783	-6	-	-	777	777	777
Gemeente Heiloo	515	-	515	-4	-	-	511	511	511
Gemeente Hollands Kroon	2.692	-	2.692	-22	-	-	2.670	2.670	2.670
Gemeente Hoorn	2.410	-	2.410	-20	-	-	2.390	2.390	2.390
Gemeente Koggenland	688	-	688	-5	-	-	682	682	682
Gemeente Medemblik	2.059	-	2.059	-17	-	-	2.042	2.042	2.042
Gemeente Opmeer	452	-	452	-4	-	-	449	449	449
Gemeente Schagen	1.609	-	1.609	-13	-	-	1.595	1.595	1.595
Gemeente Stede Broec	174	-	174	-1	-	-	172	172	172
Gemeente Texel	836	-	836	-7	-	-	830	830	830
Provincie Noord-Holland	194	-	194	-	-	-	194	194	194
Totaal bijdrage Milieutaken	**20.780**	**-**	**20.780**	**-169**	**-**	**-**	**20.611**	**20.611**	**20.611**
Provincie Noord-Holland VTH-plustaken	13.808	1.418	15.226	-116	-210	-66	14.834	14.834	14.834
Totalen bijdragen OD NHN	**34.588**	**1.418**	**36.006**	**-285**	**-210**	**-66**	**35.445**	**35.445**	**35.445**

Provincie
Noord-Holland

Advies aan Provinciale Staten

Uw contactpersoon
M.C.H. van Boheemen
AD/STG

Doorkiesnummer +31235144628
boheemenm@noord-holland.nl

Tbv Statenvergadering d.d. **2-3-2026**
Commissie Leefomgeving
Datum commissievergadering **16-2-2026**

25 februari 2026

Onderwerp: Advies Voordracht 10-2026 Zienswijze Provinciale Staten op kadernota 2027 van Omgevingsdienst Noord-Holland Noord

Advies aan Provinciale Staten:

De commissie Leefomgeving adviseert Voordracht 10-2026 Zienswijze Provinciale Staten op de kadernota 2027 van de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord als bespreekstuk door te geleiden naar de Provinciale Statenvergadering van 2 maart 2026.

Kernpunten uit de bespreking:
- Forse kostenstijging (+30%) en hoge loonontwikkeling; twijfel over proportionaliteit en onderbouwing.
- Robuustheid van de Omgevingsdienst is noodzakelijk, maar zorgen over achterstanden, efficiency en structurele financiering.
- Afstappen van FUGR (Financiële Uitgangspunten Gemeenschappelijke Regeling)-indexatie wordt door de commissie breed gesteund.
- Onzekerheid over provinciale taakstelling (2027–2028) en verdeling daarvan over Omgevingsdiensten.
- Behoefte aan meer grip, transparantie en betere afstemming tussen provincie en Omgevingsdienst.

Gedeputeerde geeft aan dat de kostenstijging vooral wordt veroorzaakt door indexatie, taakuitbreiding en correctie van onvoldoende overhead bij de start. De taakstelling van € 1 mln (2027) en € 2 mln (2028) wordt bij de begroting verwerkt; verdeling naar rato over Omgevingsdiensten is uitgangspunt. Gesprekken hieorver zijn gaande.

Toezeggingen
- PS krijgen richting de begrotingsbehandeling nadere terugkoppeling over kosten, taakstelling en verdeling.

Moties / amendementen aangekondigd: geen

Namens de commissie Leefomgeving

T.K. van Wijnen
commissievoorzitter

A5/PS02-03-2026

AANGENOMEN

Christen Unie

Partij voor de Dieren
Statenfractie Noord-Holland

Provinciale Staten Noord-Holland

Amendement: Eerst overleg over bezuinigingen

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 2 maart 2026, ter behandeling van agendapunt 9, Zienswijze Provinciale Staten op de kadernota 2027 van Omgevingsdienst Noord-Holland Noord (VD 10-2026),

besluiten om in besluitpunt 2 van de voordracht de volgende tekst:

> *Ook dient de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord rekening te houden dat er vanaf 2027 bij de provincie sprake is van een taakstelling op het totale budget dat beschikbaar is voor de provinciale taken die belegd zijn bij de vier Noord-Hollandse omgevingsdiensten. De precieze uitwerking hiervan wordt zo snel mogelijk met de omgevingsdiensten gedeeld.*

te wijzigen in:

> *Ook zal in gesprekken van de provincie met de vier Noord-Hollandse omgevingsdiensten gezamenlijk worden bepaald hoe de door de provincie voorgenomen bezuiniging vanaf 2027 vorm wordt geven, waarbij kerntaken behouden blijven en risico's beheersbaar zijn via prioritering en efficiëntere inzet van capaciteit.*

en gaan over tot de orde van de dag.

Michel Klein
ChristenUnie

Henrice Vonck
Partij voor de Dieren

Toelichting

De omgevingsdiensten voeren voor de provincie belangrijke taken uit op het gebied van vergunningsverlening en handhaving. De oorspronkelijke tekst in de zienswijze suggereert dat de omgevingsdienst zelf in haar begroting rekening moet houden met voorgenomen bezuiniging op deze taken door de provincie. In het besluit over deze bezuinigingen in de Kadernota 2026 staat echter dat de provincie "samen met de omgevingsdiensten bepaalt hoe kerntaken behouden blijven en risico's beheersbaar zijn via prioritering en efficiëntere inzet van capaciteit". Dit amendement zorgt dat in de zienswijze recht gedaan wordt aan de gezamenlijke verantwoordelijkheid voor een verantwoorde afweging over de bezuinigingen.

M41/PS02-03-2026

AANGENOMEN

Motie: Doorbreken vrijblijvendheid fusieproces en transparantie besteding middelen OD NHN

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 2 maart 2026, ter behandeling van agendapunt: 9. Zienswijze op de kadernota 2027 van Omgevingsdienst Noord-Holland Noord

Constaterende dat:

- De provincie Noord-Holland voor een aanzienlijke financiële opgave staat, waarbij de gevraagde bijdrage aan de OD NHN voor 2027 stijgt naar € 15.420.000;
- Er tegelijkertijd een taakstelling ligt op de bijdragen aan de vier omgevingsdiensten van € 1.000.000 in 2027, oplopend naar € 2.000.000 vanaf 2028;
- Er maximale transparantie nodig is over de besteding van provinciale middelen, zeker gezien de gevraagde extra budgetten voor bedrijfsvoering (€ 401.000) en VTH-plus taken (€ 1.418.000);
- De provincie verantwoordelijk is voor de financiering van de wettelijke VTH-basistaken en nieuwe rijkstaken zoals de Wet bodembescherming (€ 148.000).

Overwegende dat:

- Het huidige proces rondom samenwerking en fusie naar de mening van de indieners te vrijblijvend is;
- Hoewel de provincie een van de aandeelhouders is en geen eenzijdig traject kan afdwingen, de eigen inzet gericht moet zijn op actieve realisatie in plaats van louter procesgesprekken;
- Dit noodzakelijk is om de robuustheid van het VTH-stelsel (Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving) echt te waarborgen;
- Door specifiek inzicht te vragen in de taken die de OD NHN voor de provincie uitvoert, Provinciale Staten hun kaderstellende rol naar behoren kunnen invullen;
- Extra ambities (VTH-plus), incidentele projecten en algemene investeringen in de bedrijfsvoering van de OD NHN als beïnvloedbare beleidskeuzes kunnen worden beschouwd;
- Inzicht in deze posten de provincie de benodigde sturingsinstrumenten biedt om noodzakelijke bezuinigingen effectief door te voeren.

Besluit:

1. **Uit te spreken** dat de provinciale inzet bij de gesprekken over een fusie, of op andere wijze dan een fusie, tussen de omgevingsdiensten niet langer een 'open eind' mag hebben en dat er vanuit de provincie concreet moet worden ingezet om de beoogde robuustheid en een versterkte governance te verankeren;
2. **Het College van Gedeputeerde Staten te verzoeken** om van de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord (OD NHN) te vragen om, voorafgaand aan de definitieve vaststelling van de bijdrage 2027, twee gespecificeerde lijsten aan te leveren betreffende de taken die zij voor de provincie uitvoert:
    - **Lijst 1:** Middelen die strikt noodzakelijk zijn voor de uitvoering van de onbespreekbare wettelijke taken.
    - **Lijst 2:** Niet-geprioriteerde taken, ambities en provincie-specifieke extra's, inclusief de bijbehorende kosten.

En gaat over tot de orde van de dag.

BBB	VVD	PVV
Pieter Teeuwen,	Nick Roosendaal	Ronald van Tiggelen

Vragenuur PS 2 maart 2026

Mondelinge vragen SP inzake “Toestaan nieuwe woningen in de buurt van geitenhouderijen”.

Naar aanleiding van het artikel in het Noord-Hollands Dagblad (https://www.noordhollandsdagblad.nl/regio/west-friesland/noord-hollandse-gemeenten-stonden-komst-tientallen-nieuwe-woningen-toe-in-buurt-geitenhouderijen-ondanks-waarschuwingen-over-gezondheidsrisicos/137448760.html) wil ik graag de volgende vragen stellen:

1. Toen de geitenstop werd afgekondigd was de volksgezondheid het argument. Hoe kijkt GS aan tegen het handelen van gemeenten om dat aspect van de volksgezondheid over boor te gooien?

2. In het artikel wordt een aantal gemeenten genoemd. Kan GS aangeven of de genoemde cijfers en andere gegevens compleet zijn?

3. Is het bekend of er nog woningbouwprojecten in de pijplijn zitten die binnen de kilometer van geitenhouderijen zullen vallen? Welke zijn dat? Zo ja, is GS van plan om met die gemeenten contact op te nemen om ze op die door de GGD geadviseerde afstandsnorm te wijzen?

Remine Alberts
SP

Vragenuur PS 2 maart 2026

Mondelinge vragen SP inzake “Vervallen Randstad-Noord zone abonnement”

Op 16 februari heb ik tijdens de commissie leefomgeving, Gedeputeerde Olthof gevraagd of hij op de hoogte was dat per 1 maart het Randstad-Noord zone abonnement komt te vervallen en in deze regio de OVpay of de OVpas alleen nog maar beschikbaar is voor abonnementen. Ook worden de abonnementen fiks duurder. Hij zei dat hij niet op de hoogte was en vroeg mij dit op de mail (zie bijlage) te zetten zodat hij het uit kon zoeken/navragen. Ik heb dit direct gedaan maar tot op heden (behalve een bevestiging van het secretariaat Olthof op 19 februari) niks meer vernomen. Inmiddels ben ik zelf op onderzoek uitgegaan. Naast de vragen die ik al per mail gesteld heb komen er na mijn onderzoek een paar vragen bij.

Vragen:

1. Is de gedeputeerde op de hoogte van de prijsstijgingen die hierboven zijn omschreven op de hoogte hoe zich dit verhoudt tot de abonnementen, OVPay en OVpas?

2. Kunnen mensen waarvan hun abonnement langer loopt dat 28-02-2026 geld terugkrijgen voor de dagen dat ze geen gebruik kunnen maken van hun reeds gekochte abonnement?

3. Wanneer zijn de nieuwe abonnementen beschikbaar en kunnen die dan nog op de OVchipkaart opgewaardeerd worden of is hiervoor de OVpas al nodig?

4. Ik lees in de “Productvoorwaarden Randstad Noord vrij abonnement consumenten” bij Artikel 9 Algemene bepalingen lid 9.1 dat de openbaar vervoersbedrijven niet verplicht zijn de klant te accepteren voor een Randstad Noord Vrij abonnement en dat ze zelfs een kredietcheck mogen uitvoeren en/of een aanvraag zonder reden mogen weigeren. Hoe gaat dit verhouden tot mensen die bijvoorbeeld in de schuldsanering zitten? En kinderen waarvan ouders geldproblemen hebben of hebben gehad? Kunnen deze mensen dan gewoon geen gebruik maken van het OV?

5. Op welke manier zijn de mensen met een Randstad-Noord zone abonnement op de hoogte gebracht dat dit soort abonnement komt te vervallen?

6. Hoe zijn mensen met een Randstad-Noord zone abonnement op de hoogte gebracht hoe en waar ze het nieuwe abonnement en/of OVpas konden aanschaffen?

Heidi Bouhlel
SP

Aanvraag 2-minutendebat PS-vergadering 2 maart 2026

Inzake Lobby Agenda Circulaire Economie 2025-2028

GroenLinks en PvdA vragen een 2-minutendebat aan n.a.v. het in de commissie Bestuur van 16 februari jl. besproken B-agendapunt “Lobbyagenda Circulaire Economie 2025-2028 ” om hier motie(s) bij in te kunnen dienen.

Er is 1 concept-motie bij de aanvraag gevoegd.

Tijdens de bespreking in de commissie is besproken dat de inzet van Noord-Holland ook zit op de hogere tredes van de R-ladder voor circulariteit. Bedrijven en bewoners hebben de EU ook nodig om juist die hogere tredes goed in te kunnen vullen. Daarom ook lobby-inzet op die onderwerpen gevraagd.

Tessa van Wijnen & Tino Wallaart

M42/PS02-03-2026

AANGENOMEN

Motie: Zet de lobbyagenda hoger op de circulaire ladder

Provinciale Staten, in vergadering bijeen op 2 maart 2026, ter behandeling van agendapunt 11, 2-minutendebat

Constaterende dat:

- de Provincie Noord-Holland de ambitie heeft om in 2050 volledig circulair te zijn;
- in het coalitieakkoord ‘Verbindend vooruit!’ staat dat Noord-Holland koploper wil zijn in de omschakeling naar circulariteit;
- lobby een belangrijk instrument is uit de Uitvoeringsagenda Circulaire Economie 2025 - 2028 en dat (zie pagina 65) de inzet zich concentreert op een ‘select aantal punten’ om effectief te zijn;
- de lobbyagenda circulaire economie 2025 - 2028 van de provincie Noord-Holland Europese harmonisatie van de einde-afval status van reststromen aanwijst als één van de drie lobbyprioriteiten;

Overwegende dat:

- ‘complexe en versnipperde wet- en regelgeving’ rond de einde-afvalstatus door het bedrijfsleven als belemmering wordt ervaren voor het toepassen van reststromen;
- de harmonisatie van de einde-afvalstatus zich richt op de op één na laagste trede van de R-ladder;

Van mening dat:

- de provincie in haar lobbyagenda het algemeen belang boven het belang van individuele burgers of bedrijven moet stellen;
- aan veilig en gezond gebruik van afvalstoffen ook in de toekomst de hoogst denkbare norm gesteld moet worden;
- harmonisatie van regels op EU-niveau voor het recyclen van reststromen in de kern een goed streven is, mits dat niet leidt tot versoepeling van veiligheids- en gezondheidsnormen en geen ruimte biedt voor lobby-invloed van grote, internationale bedrijven;

- Noord-Holland in de lobby ook aandacht moet geven aan de hoogste treden van de R-ladder;

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

1. In de lobbyagenda bij prioriteit ‘harmonisatie einde-afvalstatus reststromen’ toe te voegen dat de hoogst denkbare standaard voor veiligheid en gezondheid uitgangspunt is en blijft, zowel landelijk als Europees;

2. Een lobbydoel gericht op de hoogste treden van de R-ladder toe te voegen aan de lobbyagenda, bijvoorbeeld via de European Circular Act (ECA) waarover dit jaar in de EU besloten wordt;

en gaan over tot de orde van de dag

Tino Wallaart (PvdA),
Peter Korzelius (GL)
Michel Klein (CU)
Marieke van Aesch (PvdD)
Julia Schneemann (Volt)

Aanvraag 2-minutendebat PS-vergadering 2 maart 2026

inzake “Informatievoorziening uitvoering-handhaving provinciale bedrijven”

Mw. Alberts (SP) vraagt een 2-minutendebat aan n.a.v. het in de commissie Leefomgeving van 19 februari jl. besproken B-agendapunt “Informatievoorziening uitvoering-handhaving provinciale bedrijven” om hier motie(s) bij in te kunnen dienen.

Er is 1 concept-motie bij de aanvraag gevoegd inzake “Handhaving ICL”.

Remine Alberts
SP

M43/PS02-03-2026

INGETROKKEN

SP

Motie: handhaving ICL

Provinciale staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 2 maart 2026, ter behandeling van agendapunt 11, 2-minutendebat

Constaterende dat:
er een nieuwe vergunning afgegeven is voor kunstmestfabriek ICL in Amsterdam, maar er nog veel overlast bestaat door de uitstoot van ICL. Met name voor bewoners in Amsterdam-Noord ;

Overwegende dat:
- ICL herhaaldelijk afspraken niet nakomt en nu de toegezegde ‘gaswasser’, die verdere uitstoot moet voorkomen, niet zal plaatsen;
- de gedeputeerde heeft toegezegd streng te gaan handhaven;

Van mening zijnde dat:
- er paal en perk moet worden gesteld aan de vervuilende en overlastgevende uitstoot van ICL.

Verzoeken Gedeputeerde Staten om:
- zo streng mogelijk te handhaven zodat ICL binnen de verplichte wetgeving en afgegeven vergunning blijft;
- bij elke overtreding de zwaarst mogelijke sancties op te leggen;
- Provinciale Staten te informeren bij welke overtreding de bedrijfsvoering van ICL (al dan niet tijdelijk) kan worden stilgelegd;

en gaan over tot de orde van de dag.

SP
Remine Alberts en Heidi Bouhlel